
I – 1970
GLASNIK
SRCA ISUSOVA I MARIJINA

PORUKA STARA 19 VJEKOVA

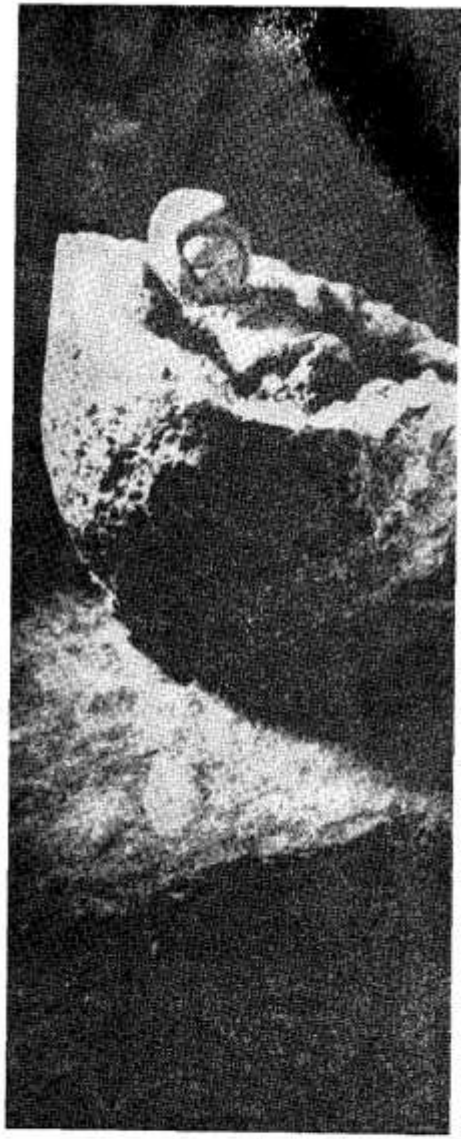
U ono vrijeme pozovu pastiri jedan drugoga: »Podimo u Betlehem da vidimo što se dogodilo, kako nam je objavio Gospodin!« Podu žurno i nađu Mariju i Josipa i Dijete položeno u jasle. Kad su vidjeli, shvatili su ono što im je rečeno o tom Djetetu. Svi koji su čuli, divili su se onome što su im kazali pastiri. Sve je te riječi Marija pamtila u svom srcu. A pastiri se vrate slaveći Boga za sve što su čuli i vidjeli, kako im je bilo rečeno.

Sveti Luka

SRETAN BOŽIĆ I BLAGOSLOVLJENU NOVU GODINU
svim čitaocima, pretplatnicima, povjerenicima i dobročiniteljima želi Uredništvo i Uprava Glasnika Srca Isusova i Marijina

OBJAVILA SE DOBROTA I ČOVJEKOLJUBLJE BOGA NAŠEGA SPASITELJA. ON NAS JE SPASIO, ALI NE PO NAŠIM DJELIMA PRAVEDNOSTI, NEGO PO SVOM SMILOVANJU, PO KUPELJI PREPORODA I OBNOVE DUHA SVETOGA. NJEGA JE NA NAS OBILNO IZLIO PO NAŠEM SPASITELJU ISUSU KRISTU, DA OPRAVDANI NJEGOVOM MILOŠĆU BUDEMO PO NADI BAŠTINICI VJEČNOGA ŽIVOTA.

SVETI PAVAO

RODIO SE BOG I ČOVJEK
USRED STAJICE,
RUMEN CVIJETAK DRAGI SINAK
SVETE DJEVICE!

ANĐELI, ČUJ, PJEVAJU: »SLAVA
BOGU NA NEBU!
A MIR LJUDMA DOBRE VOLJE
NA NIZINI TU!«

JASLE I UDOBNOST

Da bi što bolje shvatio tajnu betlehemskih jasala, P. de Foucauld jednog je dana zakopao u pijesku Hoggarske pustinje sve, što mu je pružalo bilo kakvu udobnost u životu.

Moje zvanje ne traži od mene takovu strogost, ali ipak moram poduzeti sve da ne bih počeo provoditi u životu kršćanstvo bez žrtve pod izgovorom, da se od mene ne može očekivati kršćanski život velikih siromaha.

Jedan je pisac opisao kako je kao dječak, kad je prvi put došao na ponoćku u jednu crkvu, bio preneražen. Tu je u svojoj duši osjetio smetenost, kad je ugledao veliku protivnost između onoga betlehemskog otajstva koje se te noći slavilo, i preobilja udobnosti onih koji su došli da kod ponoćke slave to otajstvo.

Crkva je bila uređena poput kakvog salona, svetište skladno uređeno, a župnik se pobrinuo da u crkvi bude toplo. Osjećalo se, da se tu skupljaju oni, koji su se znali ovdje na zemlji osloboditi gotovo svake nelagodnosti, a koji si žele osigurati i sretnu vječnost.

Sluge su prije ponoćke čuvali rezervirane stolice za svoje bogate gospodare. Napokon su došli: gospođe s krznom oko vrata, muževi obučeni u topla odijela, a djeca su bila u svemu slika svojih roditelja.

To je eto Božić i Bogojavljenje bogataša. Pastiri su se vratili svojim ovcama. A kraljevi? Nema ih više. Bogu iz jasala ne preostaje nitko drugi osim ovog svetog srednjeg staleža, koji brižno pazi da ne bi zanemario nijednu pomoć, da ne bi prezreo nijedno obećanje, da ne leti ni u jednu nepotrebnu opasnost, pa bila ona i nadnaravnog reda. To je razborit, oprezan, mudar naraštaj čije su sve police osiguranja u redu za vrijeme i za vječnost . . .

Neobično suočenje lagodnosti i nelagodnosti, ozračje bogate pobožnosti, koja ipak nastoji biti iskrena, a koja međutim glasno pjeva:

»Vidi Božje Otajstvo u podrtoj štalici,
I tko trpi uboštvo na toj tvrdoj slamici!«

I dok čovjek u duhu osjeća zadah štale i trule slame, oko svetog

KOLIKO JE DIVNIH SNOVA POHRANJENO U GLAVICI DJETETA VEZANIH UZ BOŽIĆNE DANE: TU SU ZELENE GRANE BORA OKIĆENE SVJETLUCAVIM NAKITOM, TU SU JASLICE, PRAVO MALO KAZALIŠTE BOŽIĆNOG OTAJSTVA; TU SU DAROVI I SVA TOPLINA OČINSKOG DOMA PODRŽAVANA LJUBAVLJU OCA I MAJKE. TI LIJEPI DANI BITI ĆE I KASNIJE ČUVARI PLEMENITOSTI I LJUDSKOSTI ČAK I KOD ONIH KOJE ĆE ŽIVOT NEMILICE SIBATI. SVI ĆE NOĆAS POTRAŽITI CRKVU DA BAR NAČAS PONOVE SREĆU SVOGA DJETINJSTVA.

Stola osjeća miris naparfimiranih župljana . . .

Kolike li suprotnosti . . .

Došao je, međutim, rat. Mnogi od onih, koji su provodili lagodan život, zapali su u bijedu i siromaštvo. Možda je to i moj slučaj! Moram li za tim žaliti?

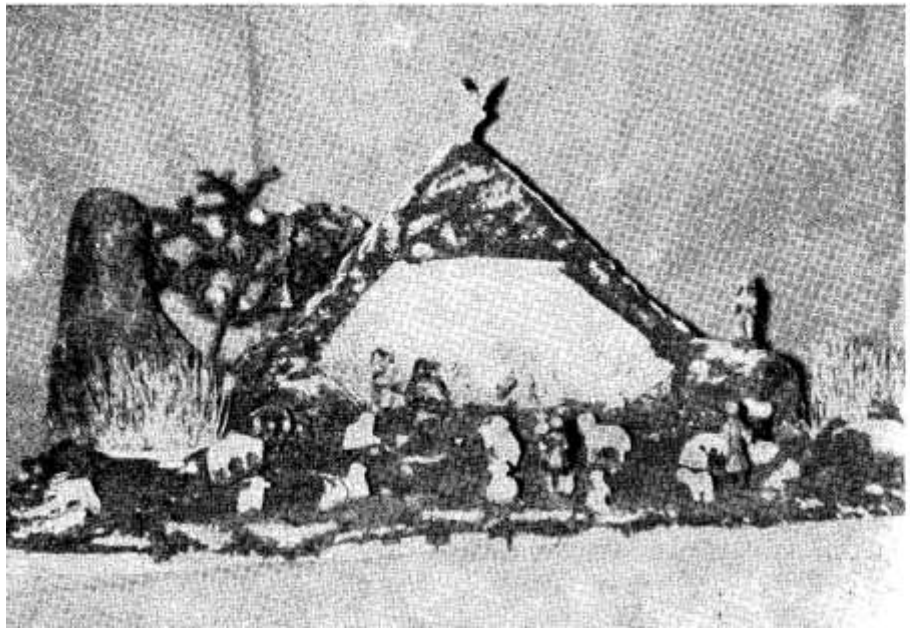
No nije uostalom toliko u tome da znam posjedujem li mnogo ili malo, nego na koji način upotrebljavam ono »mnogo« ili »malo«. Neke službe i društveni položaj traže određeni vanjski izgled. No od nas se traži ravnodušnost srca. U tome svakako puno pomaže stvarno odricanje, i stoga treba zahvaliti ratu što nas je odricanjem, što ga je od nas tražio, podsjećao na malu vrijednost onoga što ovdje posjedujemo. Tako malo ljudi pristaje od svoje volje na jednostavan život, na odricanje suvišnog tereta.

Od vremena do vremena Božja providnost pripušta jedno ili drugo zlo kao svoje preteče. Kad se nismo sami znali odreći bogatstva, onda nam je ono silom oduzeto. Mnogo se držalo do nekih stvari, a od njih nije ništa ostalo. Sami od sebe ne bismo učinili takve bolne udarce, no zato su se za njih pobrinuli događaji.

Hoćemo li za tim plakati? Ne, nego radije ćemo zaključiti, da se ne isplati ni uza što se privezati.

Time ne želimo reći, da treba manje raditi, da više ne treba štedjeti, sve pustiti, ništa ne čuvati za potomstvo. Naprotiv, treba raditi, jer je to staleška naša dužnost. Treba štedjeti za potomke, jer to traži ljubav. Ali sve to valja činiti u slobodi duše, srcem koje se nije prilijepilo za stvari, i koje već ovdje na zemlji živi za vječnost.

R. Plus

Atomski oganj ili pravedni mir

Ovo nije novinarska senzacija. Nego ljudsko i bratsko upozorenje. Ili ćemo spasiti mir, ili ćemo svi izgorjeti u bjesnilu srca i bjesnilu atoma. Zato će Apostoli Molitve, vjerni Kristu i Čovjeku moliti, naročito u mjesecu siječnju, koji počinje »Danom mira«, da bi svi ljudi »tražili uspostavu međunarodnog mira u poštenom duhu bratstva, a ne u pribjegavanju nasilju«.

RÖNTGENSKO OKO I UJEDINJENI NARODI

Svi su pljeskali. Svi su znatiželjno gledali, kako se bijela silueta Pavla VI primiče podiju, kako uzlazi prema govornici, kako blagim naklonom i smirenom zaokruženom gestom pozdravlja okupljene predstavnike 114 naroda naše drhtave zemlje. Svi su slušali kad je na taj uzbudljivi jesenski dan, blagi dan blagog Asiškog sveca Franje 1963. g., u drugoj i napetoj godini Sabora, vrhovni Učitelj Katoličke Crkve progovorio svijetu. Govorio je o svojoj muci i o muci svih ljudi koji misle. Molio je i zaklinjao bijele, crne i žute, da svi priznaju samo jednu boju — ljudsku; samo jedan interes — čovjekov; samo jedan cilj — spasenje od propasti. Sasvim na kraju žarkog apela Papa je svim okupljenim očima i dušama upro pogled na Boga, na vrelo mira. Ali to je bila završna riječ. Duhovi su prije toga čuli riječ zabrinutog brata, koji u tjeskobi motri potres i sluša buku ratne prijetnje, kao svaki drugi čovjek.

Da je tada, pripomenu netko, jedno golemo röntgensko oko, neki sveobuhvatni Lapaceov duh, mogao prodrijeti u srca tih ljudi koji su pljeskali i odobravali, što bi tu oko otkrilo, što bi tu takav duh pročitao? Zajednički pljesak nije bio slika zajedničkih interesa. Odobravanje papi nije bila zakletva da će se svi boriti isključivo za mir. Kad je Pavao VI napustio Manhattan i New York, nije si morao stvarati iluzija. Pod vedrim nebom i nad bučnim Oceanom jasno je čuo betlehemsku himnu: Slava na nebu . . . mir na zemlji . . .! koja se gubila, na mahove potpuno prigušena, ka-

nonadom iz Vijetnama, gerilskim pucnjevima iz Južne Amerike, prašumskim povicima iz srca Afrike, radio-prepirkama u srcu Evrope ... Papino je srce bilo nalik na röntgensko oko, koje motri kako ljudi još uvijek dršću pred propašću, povučeni na arenu međusobnih obračuna strašću, zavedeni starom parolom: Si vis pacem, para bellum — Želiš li mir, spreman budi na rat! I tako zlokobna trakavica nema kraja — mir traži rat, rat uništava mir, mir traži rat ... A sve je to užasna ludost i naša ljudska propast.

NOVINAR IVE O »NEANGAŽIRANOM ANGAŽIRANOM« PAPI

Šest godina iza papina interventa u Ujedinjenim Narodima, nakon papine »trke po svijetu«, nakon poznatih i skrivenih incijativa što ih je Papa Mira Pavao poduzimao i u Kolumbiji, i u Ugandi, i u razgovorima s političarima, i preko raznih posebnih izaslanika, i u javnim izjavama, i privatnim zaklinjanjem — Ive Mihovilović piše u »Vjesniku« (21. XI. 1969.) veliko priznanje. Vatikan pristaje na konferenciju o »evropskoj sigurnosti«! Novinar se — ako razumijemo sve što piše — zapravo više divi nego čudi. »Vatikan je učinio novi potez koji očituje njegovu već očitovanu autonomnu međunarodnu politiku, što ju je inaugirao Ivan XXIII s enciklikom »Pacem in terris«, a potvrdili mnogi zaključci Koncila (stav prema ratu, negacija nuklearnog oružja, dekolonizacija), što oslobada crkvu od prijašnje blokovske angažiranosti.«

Mihovilovića napose dira činjenica, da se Vatikan, papina državica u krilu Italije, vezana svojim ôpstankom sa Zapadom, diže nad međunarodne trzavice, postaje neprijatelj svakog sukoba i svih neprijateljstava, naklon svim idejama i inicijativama kad se radi o pravdi i miru. (Konferenciju o »evropskoj sigurnosti« zamislile su socijalističke zemlje Istočne Evrope). To je golema konstatacija. Ona zadire u samu bit papina poslanja, saborske vizije, kršćanske orijentacije. Svaki je naime Papa, ukoliko si je svjestan svoje providencijalne uloge na svijetu, glasnogovornik »Besjede na gori«. Svaki mora biti kao otac vjernika »mirotvorac«, pomiritelj, tješitelj. Njegova je dužnost »blaženstvo mirotvornosti« unositi u sve kutove zemlje. Kristovim smirenjem i spasonosnom željom da se ljudi spoznaju kao Božja djeca i pobrate kao sudionici iste sudbine papa mora otkupljivati svoje vrijeme. Pavao VI ovo zapleteno i nesigurno, naše vrijeme. Posljednji pape izlaze iz kruga »svojih interesa«, jer nemaju nekadašnjeg tereta neke veće države i državne sile. Na slobodnom simboličkom terenu vatikanske državice papa živi kao Savjest i Opomena čovječanstva. U ime Krista i za dobro svih ljudi, upozorava na sva zla, i preporuča bar neke lijekove.

Nitko ne smije zaboraviti, što je sve rekao u prilog mira Leon XIII; kako se je za mir zalagao sveti Pio X, koji je, vele, umro kao prva žrtva prvog svjetskog rata. Za mirom je uzdisao Benedikt XV, kušao ga sačuvati Pio XI, kao svetinju ga je branio veliki Pio XII, neopisivo izmučen pustošenjem posljednjeg svjetskog obračuna. Ivan XXIII i Pavao VI kao da su položili »papinski« zavjet, da će raditi svim silama da se mir očuva, utvrdi, opravda i uzljubi. Papa, dakle, politički »neangažiran«, angažiran je u službi mira!

SABORSKI HITAC ... U PRAZNO?

Katolicima ne zvone u ušima samo riječi pojedinih papa. Danas je pred nama perspektivna misao i želja velikoga Sabora. Nadahnuće posljednjega Koncila bilo je poteklo i iz toga vrela: uspostaviti na svijetu mir u pravdi i ljubavi! Zato je Sabor u više dokumenata progovorio o miru. O smirenju srca, o smirenoj obitelji, o mirnoj suradnji, o smirenju svijeta. Napose je punoglasno pozvao na mir, uočivši sve opasnosti suvremenog ratnog bjesnila, u velikoj uredbi o Crkvi u suvremenom svijetu »Radost i nada.« O tome rade svi brojevi posljednjeg poglavlja »Promicanje mira i izgradnja zajednice naroda«. Središnja je misao obrađena u 78. broju: Narav mira. »Mir nije puka odsutnost rata, niti se svodi jedino na uspostavu ravnoteže među protivničkim silama. Ne nastaje on niti iz nasilne vladavine, nego se doista s pravom naziva djelom pravde (Iz 32,7). Mir je plod reda koje je u ljudsko društvo utisnuo njegov Božanski Utemeljitelj i koji treba da ostvare ljudi, koji žeđaju za sve savršenijom pravdom ... Takav se mir na zemlji može postići samo ako se osigura dobro osoba i ako ljudi s povjerenjem i slobodno međusobno izmjenjuju bogatstvo uma i srca. Za izgradnju mira bezuvjetno je potrebna čvrsta volja da se poštuju drugi ljudi i narodi i njihovo dostojanstvo te zauzeto ispunjavanje bratstva. Tako je mir također plod ljubavi, koja ide dalje od onoga što može izvesti pravda.«

Poruka Sabora može odjekivati i kao — oporuka. Kao posljednja opomena, koju ljudima upravlja Crkva. Kao dilema, kao posljednji izbor koji nam se pruža: Ili atomski oganj — ili pravedni mir! Sve nataložene nepravde, zakučaste i poznate makinacije na račun slabih i nerazvijenih; sva eksploatacija drugih ljudi i nepoštedno iskorišćivanje naroda po drugom narodu; svi oblici kolonijalizma i preteške ekonomske zavisnosti, što ih je demaskirao u svojoj enciklici »Razvojni put naroda — Populorum progressio« Pavao VI; sva zakulisna politika saveza i blokova; svjetska nezaustavljena trka u naoružanju svim vrstama razornog oružja; novčana premoć i tehnička prednost; interesne sfere i utjecaji; stari obračuni i novi izvori kavge ... tko da izbroji strahote koje nad svijet nadvijaju očajnu prijetnju? Novinari i publicisti znadu ponekad otkriti isto ono, što češće zatitra na filmskom platnu: prizore pokolja, paklenog nasilja i ljudskog posljednjeg krika u sukobima, koji danas plamte i žare se na kojih tridesetak bojišta ...

Sva tako zvana »granična područja«, napose »ničije, neutralne zone«, tamponi među »velesilama«, »hodnici nepovjerenja«, strateški raspodjeljeni tako, da u jedan mah može planuti čitav svijet, ne daju pravo spavati trijeznim ljudima, koji znadu što znači ta stalna opasnost. Kad se naoko stiša »Berlin« ili »Prag«, čuje se rika topova i tutnjava bombi iz Nigerije i Mozambika, a da se uopće nije stišala na kritičnom i fatalno uništenom tere-

Rat nitko ne voli; svi oni koji su ga preživjeli, ni oni koji su samo čuli za nj. Dobra će volja uvijek pronaći način da u miru sredi nesporazume. Djeca su u tome pametnija od starijih.

nu Vijetnama i Sinaja . . . Tri svjetska bloka nisu u općem sukobu, ali moraju biti u »općoj pripravnosti«. Ne pomaže, vidimo, mnogo, sve grljenje i svi »prijemi« oko Staklene Palače u New Yorku i u hodnicima Međunarodnog Suda u Haagu. Dok se tamo drže filipike i ciceronijade, masovno se producira oružje, šalju kontigenti mladih ljudi, zauzimaju »važne točke«, smišljaju novi osvajački planovi.

Saborski su oci osudili »nečovještvo rata «i trku u naoružanju.

Nije li saborska riječ — hitac u prazno? Tko o tome dalje razmišlja? Koga to dublje dira? Tko si prema tome ispravlja i ravna savjest? Da li itko prema tim željama stvara ne samo »javno mišljenje«, nego službene zakone? Nisu li i dobronamjerne države, uvijek u sjeni tude prijeteće sile, prisiljene da nešto iskuju, makar i simbolički, kao utjehu građanima — recimo za obranu?! No svi su uvjereni da u trenutku opće kataklizme nema više rovova ni zaštitnih domova! Da atomskom vihoru nitko ne može propisati »granice«, niti pred njim sakriti »svoje blago«. Ako se megatonske rakete i bombe počnu valjati nebom i udarati na megapole, čvorišna naselja i tvorničke gigante; ako se u poraznom promjeru počne širiti bakteriološka ili kemijska smrt, onda bi se mogli spasiti valjda samo slučajni izletnici — na Mjesecu!

Na mjestu je pitanje: Nije li saborska riječ na ovoj mračnoj pozadini zbilja hitac — u prazno?

SAMO JEDNO RJEŠENJE — LJUDSKI I BOŽJI MIR!

Članak o »miru« u »Rječniku biblijske teologije« otvara pravu perspektivu čovjekova smirenja. Ne prezire temeljne, praosnovne čovjekove težnje, da živi u miru. »Čovjek iz najveće dubine svog bića čezne za mirom. Ali često mu nije poznata narav tog dobra koje zaziva svim svojim željama, a putovi kojima ga želi doseći nisu uvijek i Božji putovi. Zato mora od svete povijesti naučiti kako se traži pravi mir i čuti kako Bog obznanjuje dar tog mira u Isusu Kristu«.

Pisac potom govori o miru u Starom i u Novom zavjetu. Miru, kako ga shvaća Božje srce, kako ga mora doživjeti čovjekovo srce. Taj mir znači »blago-stanje«, jer omogućuje čovjeku da nešto izvede, dovrši, nečim se obogati, usreći. Zato je taj mir i sreća. Garancija zdravlja i dobre volje. Mir je na ustima kad se ljudi pozdravljaju (»Mir s tobom! Mir s vama!«) Svaki je prijatelj »čovjek mira«. U njegovoj duši prebiva dobrohotnost i mir. Mir je i spas. Mir je djelo pravednosti, jer »svakome daje što ga ide«, nikad na tuđi račun, nikad na račun slabijega.

Starozavjetni čovjek zna, da je mir — Božji dar. Izaija tvrdi (45,7) da Bog jedini može uistinu ostvariti mir. Taj mir treba izmoliti. Za nj se treba boriti. Bit će osiguran istom onda, kad u svim dušama zavlada »Knez mira«, jer — veli Mihej (5,4) — »On, on je Mir!«

Znamo da su ga tako navijestili anđeli, pronašli pastiri i mudraci, doživjeli učenici i prijatelji, opisali evanđelisti i apostoli. Njegovi su darovi nebrojeni. Svi su zapravo darovi mira. »Idi u miru . . .« to je obična riječ na rastanku. A to znači da je u čovjeku počeo živjeti sve istinitiji i sve dublji mir Kristove Duše.

Nema područja života, nema kutka savjesti, nema javnih poslova, nema ljudskih odnosa, kamo Krist ne bi zaželio naseliti svoj pravi mir. »Mir, što ga svijet ne može dati!« Koji se rađa iz milosti i dobro raspoložene volje. »Za ljude dobre volje!« To je ponajprije mir u Kristovim ranama, mir čiste savjesti, mir očišćenog života. Mir sakramenta. Mir kupljen žrtvom i krvlju, razdan tihim procesom ispovijedi, ispunjen radošću preko Pričesti. To je mir, koji se širi kao »epidemija sreće«, radosnom tihom lančanom reakcijom, iz srca u srce, povjerenjem i praštanjem, pomaganjem i trajnim dobrim raspoloženjem. Mir u obitelji, mir na radnome mjestu, mir na zabavama, mir u poslovima. Mir ljudskog dogovora, ali na temelju božanskog poštovanja svakog čovjeka kao besmrtne vrijednosti, svake sudbine kao Djeteta Božjega.

Ako sto srdaca misli »misli mira«, onda sto srdaca manje misli »misli mržnje»! Treba ljude uvjeravati da je potreban samo jedan rat — rat grijehu, rat mržnji, rat ratu! Krist je donio mir, koji se

čuva mačem! Njegov mač znači odlučnost, da se uspostavi pravi mir. Da nestane nesloge i razdora; da se pamet navede na pravilan postupak, razložni razgovor, humano shvaćanje, stvarno praštanje.

BEATA PACIS VISIO — MIR, PREDOKUS NEBA

»Istom u vrijeme posljednjeg dolaska, piše u »Rječniku bilijske teologije«, kad čitav svemir bude priznao Kristovo gospodstvo, bit će uspostavljen konačan i univerzalan mir. Samo Crkva prevladava razlike rase, spola i klase (Gal 3, 28; Kol 3, 11). A na zemlji, samo je ona mjesto, znak i izvor mira među narodima: ona je, naime, Tijelo Kristovo i Djeliteljica Duha. I najzad, tek pravednost pred Bogom i među ljudima jest temelj mira, jer mir dokida izvor svakog razdora — grijeh. Kršćanin neće popustiti u svom nastojanju oko mira slušajući kako Bog, koji jedini daje mir, govori u onom psalmu u kojem su sabrani atributi povijesti: Jahve obećava mir narodu svome . . . vjernost će nicati iz zemlje, pravda će gledati s nebesa. Jahve će dati blagoslov i sreću, i zemlja naša urod svoj. Pravda će stupati pred njim, a Mir tragom stopa njegovih« (Ps 85, 9-14).

Kršćani ne bi smjeli biti ni naivni ni nevjerni. Mir se mora otkupiti, kako nam to pokazuje Otkupljenje od Betlehema do Golgote. Strašno je to, što nam je život u teškom raskoraku s vjerom. Kako smijemo sanjati o svjetskom miru, dok smo nemirni u sebi, u svom domu, u svom gradu, u našim katoličkim odnosima, u našim katoličkim poslovima? Nema ni ekumenskog ni svjetskog mira, dok se ne postigne mir savjesti i mir naše otkupljene zajednice.

Atomi materije prijete čovječanstvu. Atomi mržnje razaraju svako srce, koje ne ljubi i ne ostvaruje Kristov mir.

Mijo Škvorc

Mali Dubravko moli za mir

SUKOBI MEĐU NARODIMA

Da bi propovijedanje evanđelja uklonilo u Africi sukobe između naroda i rasa. (Misijska nakana AM za siječanj 1970.)

ŽARIŠTA OPASNOSTI Pretjerani nacionalizam i rasna mržnja često puta su uzrokom ratova. Koncilska konstitucija o Crkvi u suvremenom svijetu »Gaudium et spes« naglašava kako će nastojanja državnika u korist mira ostati beskorisna »doklegod osjećaji neprijateljstva, prezira i nepovjerenja, rasne mržnje i ideološke tvrdoglavosti međusobno dijele i zavađaju ljude« (82). Malo dalje Koncil nabraja zapreke koje stoje na putu međusobne suradnje na ekonomskom polju: »Da bi se uistinu sredile opće ekonomske prilike potrebno je ukloniti nerazmjernu trku za profitom, nacionalne ambicije, požudu za političkom dominacijom, militarističke spekulacije i makinacije oko širenja i nametanja ideologija« (85). Osim toga Koncil opominje kršćane misijskih zemalja »neka se posvema klone prezira tuđeg naroda i ogorčenog nacionalizma, pa neka promiču opću ljubav među ljudima« (Ad gentes 15).

Spomenuta žarišta opasnosti remete mir na afričkom kontinentu te sačinjavaju veliku zapreku na putu ekonomskog i kulturnog razvitka. Ne treba ipak tvrditi da te opasnosti prijete jedino Africi. Nije naime bilo međunarodnog sukoba u kojem nisu odigrali vrlo važnu ulogu pretjerani nacionalizam te rasna mržnja. No napetosti, trvenja i sukobi koji već dulje vremena razdiru afrički kontinent, i to s više žestine nego u drugim krajevima, mogu se jedino razumjeti i protumačiti iz dva spomenuta uzroka. To svakako opravdava držanje kršćana koji su učlanjeni u Apostolat Molitve i žele moliti baš za mir i spas afričkog kontinenta, u više navrata iskušanoga različitim sukobima.

ŠOVINIZAM To je pretjerani nacionalizam koji nema ništa zajedničko s pravom ljubavlju prema narodu i domovini. Pravi patriotizam zna priznati i cijeniti sve ono što ima lijepa, dobra i plemenita i kod drugih naroda. On se vodi onom našom narodnom poslovicom: »Tuđe poštuj, a svojim se diči!«. Šovinizam pak precjenjuje svoje, a potcjenjuje tuđe. Kod sebe vidi samo dobro, kod drugoga zlo. On stavlja iznad svega dobro svog naroda, njegove stvarne ili samo umišljene vred-

note i interese. Boluje od uskogrudnosti i sebičnosti te zbog toga veoma često proizrokuje političke trzavice. Pretjerani nacionalni ponos daleko je dublji i jači od osobnog ponosa. Ljudi redovito lakše praštaju osobnu nego nacionalnu uvredu. U ovom drugom slučaju strasti više rade, i zato je mnogo opasniji.

RASIZAM Rasizam je vrlo sličan šovinizmu, no ne smijemo ga ipak jednostavno poistovjetiti s njime. Iako još danas nije posvema raščišćen pojam rase, može se ipak reći da rasu sačinjavaju specifična duševna i tjelesna svojstva koja se prenose s pokoljenja na pokoljenje. Danas su ljudi međusobno većma izmješani nego prije, pa tako i rasno, i stoga ima među nama daleko više onoga što je svima zajedničko i što je važnije nego neke osebujnosti povezane s kojom ljudskom rasom.

Rasizam kao ideologija, određen životni nazor, novijeg je datuma. Sigurno je da je i prije bilo velikih i snažnih naroda koji su prezirali slabije od sebe, često ih porobljavali i zarobljavali, ili koji su s visoka gledali druge ljude različite boje kože i tjelesnog ustrojstva. No rasizam kao ideologija rodio se u prošlom stoljeću. Začetnik mu je bio francuski pisac i diplomata Josip Artur de Gobineau, koji u djelu objavljenom g. 1834. pod naslovom »Rasprava o nejednakosti rasa« dovodi u pitanje jedinstvo ljudskog roda. Prema njemu čovječanstvo se je već od početka sastojalo od različitih rasa, a ta je činjenica po njegovu mišljenju uvjetovala razvoj različitih kultura. Miješavina rasa dovela bi do nestanka kulture. Radi toga, veli Gobineau, valja da rase sačuvaju svoju čistoću, a nadasve arijska rasa, koju je smatrao kao najuspjeliju i koja se stoga mora apsolutno čuvati od svakoga utjecaja i dodira s drugim rasama: crnom i žutom.

Mi koji smo proživjeli II Svjetski rat dobro se sjećamo kakovim je strahovitim posljedicama urodila takova teorija u nacional-socijalizmu, koji se je svim sredstvima borio za prevlast arijske rase. Zanimljivo je, da je zbog toga trpjela i domovina Gobineau-a. Svako se zlo prije ili kasnije osveti na vlastitoj koži.

MASKIRANI RASIZAM Ima ga i takovoga. Baš je Afrika zemlja koja od toga trpi. »Zakoni Apartheida« koji bi htjeli konačno legalizirati stanje u kojem se vrijeđaju nečija osnovna ljudska prava, nužno rađaju rasni sukob i mržnju, nepovjerenje bijelih i crnih. Dakako da je za takovo abnormalno stanje odgovoran onaj, koji izdaje, brani i sankcionira »Zakone Apartheida« (zakoni rasne odijeljenosti, kojom se prema ljudima druge boje kože vrši diskriminacija i koji su zbog toga građani drugog reda).

ZLE POSLJEDICE Koliku razornu snagu predstavlja pretjerani nacionalizam u Africi svjedokom su različiti sukobi koji su bili uzrokom prolijevanja krvi. Najjasnije svjedočanstvo pruža nam Nigerija, a prije nje Sudan i Kongo. U koliko se nacionalne i rasne razlike što prije ne uklone, očekivati je još težih i gorih stvari.

NADE: Uz porast mržnje i pretjeranog nacionalizma pojavili su se i ljudi koji stupiše u obranu ljudskih prava. Što se tiče crnog svijeta dosta je spomenuti dvojicu apostola nenasilja. To su Martin Luther King, dobitnik Nobelove nagrade za mir, koji je okrutno ubijen u Memphisu g. 1968. te Albert Luthuli, koji je bio žrtva prometne nesreće u ljetu g. 1967. I kršćanske zajednice žele se neumorno zalagati, makar bile slabe nade u uspjeh, u otklanjanju »apartheida«. Kao primjer spomenimo biskupe Rodezije koji su god. 1967. u zajedničkom pastirskom pismu zauzeli odlučan stav osudivši zakon koji brani pristup crnih u područje bijelih kao protivan Evanđelju. Njima su se pridružili i engleski biskupi.

DUH EVANĐELJA Naša misijska nakana označuje kao odlučno sredstvo u borbi protiv pretjeranog nacionalizma i rasne mržnje propovijedanje Evanđelja. On nas naučava sveopću ljubav, koja nikoga ne isključuje. Prema tome bez propovijedanja i prihvaćanja Evanđelja uopće ne vidimo mogućnost pobjede nad uskogrudnošću šovinizma i rasizma. To bi trebali znati i oni koji se također bore protiv tih nemilih društvenih pojava, ali u isto vrijeme ne priznaju dapače čak zabacuju i pobijaju Evanđelje. Njihova će borba ostati jalova, jer u isto vrijeme i grade i ruše, a tako se ne ide naprijed. Samo u ljubavi Isusa Krista, koji je umro za sve, može se napraviti most nad bezdanom mržnje.

Kad bi Ujedinjeni Narodi i svaka pojedina država i narod uzeli u svoj ustav i zakonodavstvo evanđeoska načela brzo bi nestalo na svijetu mržnje, a onda i sukoba, suza i zala koja iz njih proizlaze. Evanđelje je staro već gotovo 2.000 godina, ali se ljudi još nisu opametili da ga u potpunosti prihvate. Zato i plaćamo skupi danak ponavljajući iste pogreške koje osuđujemo kod prijašnjih pokoljenja. Da li smo i mi kršćani sve učinili da evanđeoski kvasac prožme čitav ljudski život? — Sigurno da nismo, pa stoga dio krivnje leži i na nama.

Josip Antolović

SREĆA JE U OBITELJI

OBITELJSKA SIJELA ILI DIVANI

I u Slavoniji je u tom krenulo naprijed. Poslije Zagreba, gdje se takva sijela održavaju već nekoliko godina, u maloj župi Podravski Podgajci kroz punih 12 dana mladići i djevojke, mladi muževi i žene prisustvovali su ovakvim obiteljskim sijelima...

— Što su to obiteljska sijela ili divani?

— To nisu propovijedi! Pače niti predavanja što ih drže katolički laici i oženjeni ljudi. To nije profesorsko poučavanje, koga se manje ili više zanimjivo sluša, nego je to pravo sijelo, pravi divan... I to obiteljsko... Mi svi znamo što su sijela, jer se u svim našim krajevima održavaju. Osobito u jesensko iil zimsko vrijeme, kada je u pitanju, na selu, komušanje kukuruza, čijanje perja ili drugo. Takvi se divani održavaju u ugodnoj prostoriji, unutar kuće, doma. Tu bude nešto malo što će čovjeku ugrijati i iznutra, i što će zagristi... Kod takvih se sijela znaju razvesti lijepi i ugodni razgovori. Glavno je: neprisiljenost, neposrednosti s rođacima i susjedima...

— Lijepe su to večeri! Ali to nije moguće provesti u crkvi!?

— Pa i ne treba: Župnik Podgajački je za to upotrijebio dvoranu za vjeronauk. Nije bila prevelika. Niti hladna. Uređena kao obiteljska soba, a ne kao učionica ili razred. U njoj se našao lijep prostrt stol. Na njemu cvijeće. Cvije-

će i na prozorima i drugim dijelovima sobe. Na početku su se našle »domaćice« u bijelo uređenim pregačama i servirale prisutnim topli čaj sa keksom. A, jer smo se nalazili u Slavoniji, čaj nije bio bez rakije... U vedrom, neposrednom i prijateljskom raspoloženju se čekalo dok se svi ne skupiše, pomalo pijuckajući čaj ili griskajući kolačiće... Kad se svi sakupiše, počeli smo kratkom molitvom. Svećenik je uzeo riječ i kratko upozorio na duhovni smisao današnjega dijaloga. Nije govorio dugo. Svega desetak minuta. I to ne propovjednički, nego intimno i neposredno. Za to vrijeme već se spreme glavni predavači. Obično bračni par. I kad svećenik svrši, počinju oni raspredati svoju temu. Ne idu toliko za novim teoretskim spoznajama, nego više iznose svoje vlastito iskustvo...

OŽENJENI LJUDI GOVORE...

— Da oženjeni ljudi govore! Ali i udate žene! Svjedoče i stvarno otkrivaju obiteljske probleme. Izmjenjuju se međusobno predavači. Jedno drugoga nadopunjuju, razjašnjavaju. Obično njihov govor traje do 40 minuta. Svrha mu je da povede — diskusiju. Ili odmah u dvorani, ili kod kuće, ili na radnom mjestu. Probuditi znatiželju, tvoriti probleme, skupiti bitne momente, koji se odnose na jedan predmet. Iza toga prisutni upadaju u riječ. Neposredno iznose svoja zapažanja i svoje iskustvo, slaganje ili neslaganje, mogućnosti ili nemogućnosti. Svećenik je ondje samo svjedok i pratilac tih razgovora. Zapravo čitavu diskusiju vodi onaj par, koji je iznio samu temu. Zbog svega toga poželjno je da ne bude previše prisutnih osoba. Idealno je oko 30. Ne preko 70. I to je previše. Važno je da se nešto ZAJEDNIČKI traži i nešto ZAJEDNIČKI nađe. Ali, ako se odmah i ne rasprede diskusija, to ne znači da ona ne će naići u »kolo-arima«: kod kuće, među prijateljima. Nešto novo ulazi u prisutne i oni će sigurno o tom otvoriti usta...

— To su sigurno bili intelektualci, koji su vodili ovakvo obiteljsko sijelo? Naš obični puk nije za to...

— To nisu bili intelektualci. Nego naši prosječni, obični ljudi, koji nam dolaze u crkvu. Formirani su bili na jednom seminaru, koji je trajao pet nedjelja, a zatim su se hrabro bacili u vodu i — odlično izvršili svoju misiju. Tako dobro, da tvrdim: mrtvi su kapitali sakriveni u našim kršćanskim supruzima. Šteta, što im ne dademo više prilike da to svoje bogatstvo iznose i pokazuju drugima. Mi se svećenici smatramo pozvani da govorimo o obiteljima, ali vidio sam, da nas obični kršćani, oženjeni, u toj stvari NADVISUJU...

O ČEMU SU GOVORILI?

— Naši obični ljudi o čemu mogu govoriti?

— Prisustvovao sam i slušao. Prvoj grupi oženjenih do 40 godina života bilo je posebno omogućeno da imaju svoje sijelo, a mladićima i djevojkama opet posebno. U drugom smo slučaju imali zajednički za mladež i sve oženjene do 40 godina. Kako vidite, šaroliko društvo...

Tema **prve večeri** je glasila: ZARUČNIČKA I BRAČNA LJUBAV. Govorio je radnik s oko 30 godina, dok je njegova supruga mlađa. Imaju dijete mlađe od godine dana. Oni su svjedočili da nije vrhunac ljubavi u zarukama, nego da ona raste u braku. Neprestano se povećava. Iznijeli su neka zapažanja po čemu se ta ljubav može povećati. Svi smo primijetili da se vole i slažu. Da njihova ljubav u istinu ništa nije manja što su u braku. Svježi, vedri, okrenuti prema budućnosti dali su izvanredno svjedočanstvo svojim osnovnim riječima: Brak je nama svetinja...

Druge večeri su nastupile osobe sa već preko 40 godina. Udovica, žena križa i patnje. Konvertita, obraćenik, čovjek životnog iskustva. Iznijeli su svoje misli o temi BRAK KAO SAKRAMENAT. Zapravo: Bog u braku. Mogu reći ovo: pogledajte ove što pozorno slušaju. Dok je predavačica govorila, rijetko je tko suzdržao suze na svojim očima. I muškarci, a pogotovo žene. Osjetili smo da je Bog u braku nešto veliko i divno...

Treće večeri — dva muškarca. Jedan iz grada, drugi sa sela. Jedan i drugi imaju svijesno djecu. Ne boje se djece u braku. Pokazuju da im tek DJECA U BRAKU donose zadovoljstvo i životni sadržaj. Nisu naslijedili bogatstvo od svojih roditelja, ali su dobili u očinskoj kući, kako su to oni nazvali, »moralne kvalifikacije«: poštenje, čestitost, radinost. I time se probili tako da sada mogu svakom pogledati u oči. Oni i njihova djeca...

Četvrte večeri liječnik iznosi MEDICINSKI ŠTETNA SREDSTVA ZA OGRANIČAVANJE DJECE! Stvarno i ozbiljno, kao čovjek znanosti, potkrepljuje ono, što smo mnogo puta čuli u crkvi u propovijedima, čitali u štampi, kako prezervativi mehanički i kemijski, kako abortus i pilula — štetno djeluju na zdravlje i organizam. Svjedočenje da se te stvari propagiraju samo zbog toga jer donose dobru zaradu, premda ih i napredak i kultura i prava liječnička znanost u sebi odbijaju...

Peta večer: Nije liječnik ostao samo kod toga da iznese ono što se ne smije činiti u braku. Nego je, isto kao čovjek znanosti, kao onaj koji ima obitelj, iznio i liječnički dopustive načine reguliranja broja djece. Kad postoje za to o-

pravdani razlozi, liječnička znanost znade za dosta sigurna sredstva reguliranja broja djece, koja se ne protive kršćanskom moralu i nauci sv. Oca u enciklici Humanae vitae. Poslužio se u tu svrhu vrlo uspjelim filmom, gdje je zorno prikazao sve što treba na primjer znati o Ogino-Knauss metodi ...

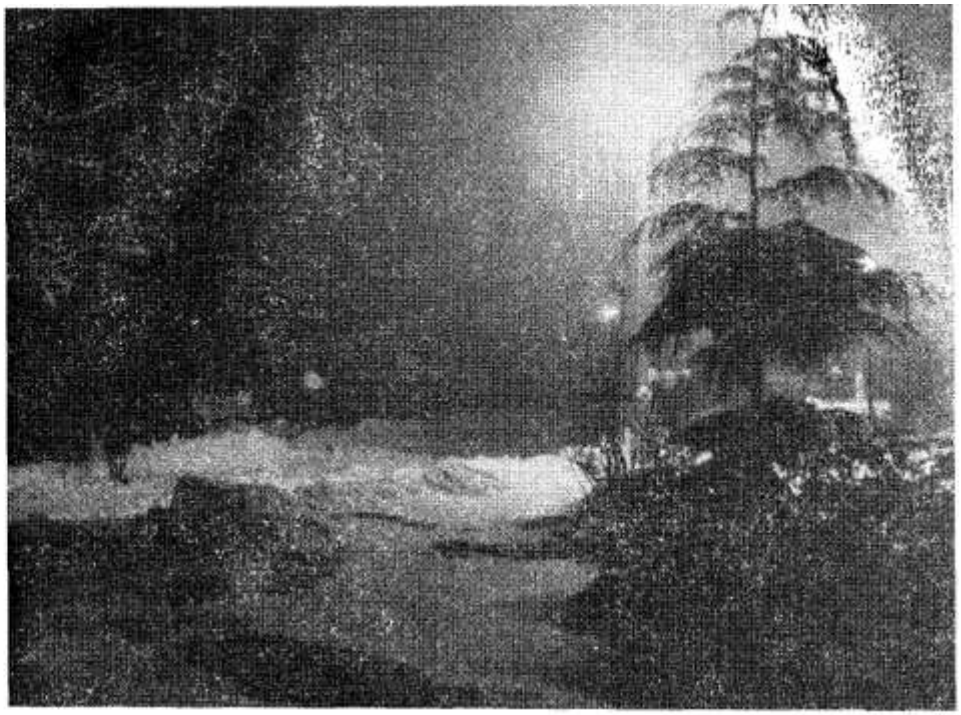
Sesta večer ...? Budući da se približavaju Božićni dani, iznijet ćemo malo više misli iz predavanja iznesenoga pod naslovom IN CHRISTO JESU — U ISUSU KRISTU. Bitni dio obiteljskoga života je kršćanski život molitve i doživljavanja crkvene godine u vlastitom domu ... Evo, kako su predavači zacrtali proslavu Božića u svojoj kući ...

BOŽIĆ U KUĆI ...

— Veliki blagdani, u prvom redu Božić, donose u kuću nešto izvanredno. Iznijet ću nekoliko uspomena iz naše obitelji, iz koje sam izrastao. Nas je bilo šestero. I uvijek je bilo puno posla i mama je na Badnjak cijeli dan morala raditi, spremati jela za sutra, peglati, čistiti... I mi smo pomagali, koliko smo mogli i znali. Svakako, osjećali smo jednu psihozu svečanosti ... Možda malo užurbano, ali neobično raspoloženje. Na Badnjak oko pet sati mama je sve manje okupala, a mi veći morali smo se sami dobro oprati. Onda smo ušli u sobu, koja je bila uredna i spremljena. I tamo je sa strane čekalo šest hrpica čiste odjeće, pa smo se svi lijepo obukli. Mama i tata su se također svečanije spremili ... Zatim je tata donio bor. Zajednički smo ga kitili i pjevali smo božićne pjesme u onoj lijepoj božićnoj atmosferi kršćanskoga doma ... To su bili nezaboravni časovi ... Oko 11 sati bi mlađi pošli spavati, a mi ostali smo pošli na ponoćku. Kad ne bih svojoj djeci ostvario ono, što sam ja imao i doživljavao za vrijeme Božića, smatram da bi prema njima neizmjerno griješio ... I zato nastojimo, onoliko, koliko možemo, našoj djeci omogućiti da Božić što ljepše dožive upravo u kući, u domu ...

To je bio jedan od predavača. Drugi je nastavio ...

— Da vi znate, kako je to veselje u kući — djeci i meni i ženi — kad je Božić. Ne znam kakav je kod vas običaj, kod nas na Badnjak navečer se unosi slama u sobu. Ta se raširi po sobi, i djeca sa svijećom i tamjanom obilaze nekoliko puta oko stola i kažu ovako: »Hvaljen Isus i Marija! Čestitam vam Božić i Isusovo rođenje ...« I jasno: anđeo donese bor. Taj bude lijepo okićen. Mi si možemo sada malo više priuštiti. Imamo struju pa možemo i male žaruljice staviti u boji. Pa se te kugle blistaju. Onom malom djetetu to mora biti veličanstven doživljaj ... Ja se sjećam svojih božića bez tate ... Nije se onda ni bor mogao kupiti. Mama je skucala obično nešto novaca pa kupila neku zelenu granu. Mirisala je malo na smolu, svezala je po koju vrpcu na nju ili kakav bonbon. Znala je ona uzeti običnoga kristala, pa je to spržila, da to izgleda kao karamela i zamotala u kakav šareni papirić, te ga svezala za granu da nam bude veselije... Ali danas se to više može. Znamo

u susjedstvu naći veću djevojčicu. Obuče se kao anđeo. I onda »anđeo« donosi bor. A djeca gledaju, otvorenih ustiju i očiju ... No, sada, već prošli puta, moj Ivica nekako čudno motri: to je njemu nešto sumnjivo. Vrti on glavom ... Nije mu nešto u redu ... Glas toga anđela mu je kao poznat ... Nešto se njemu ne slaže ... Kakav je to anđeo? Pita ga taj anđeo: — Hoćeš li biti dobar? — Bit ću! — Da li znadeš moliti? — Znam! Sve on to odgovara, ali sumnjajući polako kima glavom ... No, seka je sklopila ruke i pobožno moli sve što anđeo određuje ... To su jako zanimljivi detalji, kako dijete može doživjeti te dane ... Pa onda — Ponoćka ... Miris toga bora, pa snijeg, sniježna noć, život u selu. Mislim da ćete se svi složiti: mi smo ovdje katolici i svi slavimo Božić — meni je Božić jedan od najljepših blagdana zato, jer ga u kući tako svečano slavimo, i jer ga imam s kim slaviti ... Isto tako i moja djeca doživljavaju i pitaju već dugo prije Božića: — Tata, kad će Isus doći? Prije sam govorio: — Ako ne budeš dobar, neće anđeo tebi ništa donijeti ... Skucamo pa kupimo kakve igračke i slično ... Ja sam tako duboko proživio Božić, dok sam bio malen, da neminovno smatram da to moram prenijeti i na svoju djecu ...

MUŠKA RIJEČ ...

Mjesto zaključka htio bih ovdje na kraju ovih PUTOSITNICA o obiteljskom sijelu ili divanu, izni-

Terezika vodi svoju sekicu Mariju na misu

jeti riječ jednoga našega seljaka, muža u najboljim godinama. On je prisustvovao našem seminaru. I ovo je rekao:

— Ja mislim da se čovjek ne smije dati nikada pokopati prije svoje smrti. I, ako je to dobro — obiteljski divani — i ako je uspjelo na drugim mjestima, ja mislim da bi to moglo i trebalo i kod nas uspjeti. Jedno je istina, da smo mi malo konzervativni, da se malo držimo povučeni. Nismo dali od sebe onoliko koliko bismo mogli i trebali ... Još uvijek kod nas postoji dosta neodlučnosti ... Mi imamo dobrih katoličkih obitelji, imamo mnogo naše djece koja odilaze u intelektualce, i mislim da je to veliki kapital kojega nismo iskoristili. Mislim da bi tim obiteljskim divanima na čelu ipak morao biti svećenik, i on bi o tome jako dobro morao razmisliti kojim putem bi krenuo ...

Pero Bulat D.I.
pučki misionar

Kako ostvariti homogenu bračnu zajednicu — to je misao koju iznose osobe što žive u braku. A svećenici slušaju ...

MISIONARSKE PUTOSITNICE

HOĆE LI POSAVKA USPJETI?

Danas vjeru ne podržavaju svećenici. Ni crkve. Niti propovijedaonice. A niti katolička štampa. Našu vjeru danas drže majke. Ne samo zbog toga što krste svoju djecu, što ih Boga uče moliti i šalju ih u crkvu na Misu i vjeronauk. Nego još i više: što često svoje muževe povezuju s Bogom i Božjim zakonom. One muževe, koji su na svojim radnim mjestima okruženi izrugivanju vjere i zbog toga sputani ljudskim obzirom.

Veoma je zanimljivo gledati tu tihu ali upornu borbu dobre žene za dušu svoga muža. Ovdje ćemo iznijeti jedan takav slučaj.

TATA NIJE GLADAN PROVE ...

Bila je ona u majke dvanaesta. I to u Bosanskoj Posavini. Blizu Brčkoga. Majka joj je bila dobra i za Boga i za narod. Bogu je služila vjerno vršeći prve petke, upisavši se u Treći red sv. Franje, noseći škapular. Svoju djecu je učila kako se treba moliti, kako treba ići u crkvu. U kući su ostale samo četiri sestre. Drugi su pomrli ili poginuli.

Tata je bio jako siromašan. Bilo je i ovakvih scena u kući. Tata pruža svakom djetetu komadić prove. Djeca zadovoljno jedu.

— Hajde, tata, i ti uzmi!

— Nisam ja, djeco, gladan prove ...

Znala su djeca da tata nije ništa stavio u usta. Ali nije htio uzeti samo zato da njima više ostane. Najmlađa je kćerka pitala:

— A mamo, što ćemo sutra kuhati, kad više nema ništa brašna u kući?

— Djeco, mi ćemo se moliti dragom Bogu, pa će Bog providiti!

I Bog se pobrinuo. Sutra već ujutro netko lupa na vratima. Komšinica zove. Treba svršiti sa sijenom. Sušiti ga i spremiti. Majka odilazi na posao. A za ručak majka već nešto donese što je zaradila. Sestre pjevaju u kući. Nitko i ne zna da pjevaju zato što se i opet našao komadić prove. I to suhe. S tim su bile zadovoljne. A tada bi se i za tatu našao komadić.

Svakoga prvoga petka sve četiri sestre u crkvi na pričesti. Često se

išlo u crkvu neobuveno, boso. Pokraj živica još snijeg leži. Hoda se bez obuće. Toplije čarape se drže u rukama. I kad se ude u crkvu, onda se zamotaju noge da se zgriju. Čim se iz crkve izade, čarape opet s nogu. I bježi! Trče seke do kuće. A čime ih mama dočekiva da se zgriju djeca? Toplom vodom bez šećera . . .

KAO MUŠKO KOSILA . . .

Čim su stasale do snage, odmah su išle zaradivati s tatom doklegod je on mogao raditi. A kada on više nije mogao, onda djeca, i to ženska, uzdržavala svoje roditelje. Posavka veli za sebe da je bila velika kao div i jaka kao planina. Uzimala je sama tako zvani »riz« — to znači komad pšenice za pokositi — pa je kosila kao muško sa svojim sestrama. Odilazile su i u Slavoniju da zarade tati i mami da mogu živjeti. I živjeli su. U slogi i ljubavi.

Onda su se počele rasipati i udavati. Ostale su uzdržavale svoje roditelje »jer i oni su se za nas borili, pa mi to još nikad ne zaboravljamo. Njima ni crnoj zemlji u kojoj počivaju. Bog je njima dao blagoslov. Kad su umirali svega je ostalo u njihovoj kući.«

Neka sada nastavi dalje pripovijedati ova mlada žena: »Ja kao najmlađa željela bih vam ispričati kako sam došla do udaje. Jer ja nisam sa momcima »ofirala«.

ENO VIDIŠ DOBRE CURE . . .

»Došla sam u Slavoniju da zaradim. Izišla sam kod općine u selu Otoku i stala sam ondje. Sigurno će me tkogod pozvati na posao da zaslužim i kupim dva praseta. Odhranit ćemo ih za smok. U to dođe neki momak koji je bio u službi kod jednoga gazde kao kočijaš. On će meni:

— Djevojko, hoćeš li ići kopati kod moga gazde?

— Bezbeli da hoću, samo neka pošteno plati.

— Hoće on, dobar je moj gazda.

Odmah sam pošla i taj dan sam kopala kod njih. Uvijek sam bila naprijed i odmicala pred svojim sukopačicama. Taj gazda je to dobro motrio. I najednom se okrenu svome slugi, pa će mu:

— Eno vidiš dobre cure! Kad vojsku odslužiš, traži je pa se oženi s njom, ne ćeš se prevariti .

On to ozbiljno primi. Ali nije htio čekati, već je došao kod mene, pa me sada on ovo zapita: — Odakle sam? Odgovorila sam mu pravo i pošteno. — Da li bi se ti htjela udati? — Ja njemu jednostavno odgovorim: — Što to tebe briga? — On se pocrveni, ali ipak nastavi: — Ja ozbiljno mislim, ja bih tebe oženio!? — Nisam ja došla ovamo, tako mu odvratih, da se udajem već da zaradim . . . — Ti ako hoćeš, ja bih se ženio. — Kako bi se ti to tako lako ženio? Da se imaš na što ženiti, ne bi bio tudi sluga. Svoga si oca ostavio, nisi ga slušao i poštivao, a sada da ćeš ženu poštivati? — Nisam ja od oca otišao, nego nisam mogao s maćuhom! — Došlo mi je ipak da bi se s njime moglo živjeti, pa sam ga zapitala: — A kako bi ti to onda riješio? — Ja bih tebe vodio kod svojih kumova? — Nasmijala sam se iz svega srca: Jadniče, ti bi mene vodio! Ali ti nisi sposoban da me vodiš, jer ja se nikad neću udati bez vjenčanja u crkvi! — Samo me je pogledao i zapitao: A jesi li ti sigurna da si

Župnik iz D. Miholjca pažljivo sluša uz muževe i mladiće. Mora priznati da su i za njega to novi vidici.

Mladići i djevojke slušaju što ih čeka u braku od onih koji žive u obitelji.

Mlade udate žene bile su najpažljiviji slušatelji, osobito liječnikovih predavanja.

Bog u braku nije luksuz, nego stvarna potreba da se križevi života mogu podnijeti.

poštena? — Nisam sveta kao što je Draga Gospa, ali u čistoći sam kao i Ona . . .«

Kakva čestitost, kakva otvorenost, kakva ljepota značaja kristali se iz ovoga jednostavnoga razgovora momka i djevojke! Njemu je briga da li je ona poštena! A ona samosvijesno i odvažno odgovara — kao Gospa!

VELIKI UDARAC . . .

Otišli su do župnika i on je sve rado učinio i uredio da su se vjenčali za petnaest dana. Kroz to vrijeme ona je skupa radila sa svojim momkom, i novce što je zaradila donijela svome ocu.

— Ja ti više neću moći zaradivati. Uzmi ovo!

Oboje su zaplakali. Prošle su godine. Jedna za drugom polako i deseta do braka. Evo, kako ta Posavka sada razmišlja:

»Sada kada sam se ja udala imam četiri djeteta. Tri muška i jedno žensko. Lijepo živimo. Ali još nikako ne mogu uvjeriti svoga muža da ide u crkvu i da se skupa molimo. Moja djeca su jako dobra. Dok koje zna govoriti, ono skupa sa mnom moli. Djeca pitaju:

— Zašto tata ne će da moli s nama?

— Umorio se. On se moli kad vi pozaspijete.

Moj najstariji sin je jako bistar, pa je uvijek govorio da bi učio da postane svećenik i uvijek ide u crkvu. On je i ministrant. Uvijek moli krunicu pred nama svima. Ali na žalost, kada se tata ne će da moli, pa imam brigu da i oni neće se pokvariti. Zato kažem: nitko ne zna gdje će stradati. Ja sam mislila da ću se lijepoga života naužívati sa svojim mužem — jer niti pije niti se karta — ali on je uvijek išao s lošim društvom pa se odmetnuo od molitve i crkve. Neka je meni od njega sve dobro, sve je to badava, kad on ne ide u crkvu i ne moli se. Sve je to za mene ništa. Za našu djecu sve je to džaba. Jer što mu vrijedi kad svakoga mjeseca donese lijepu plaću kući, kad to nije blagoslovljeno. On meni veli:

— Dosta je i to što ti svakoga Uskrsa idem na ispovijed! Ti mene ničim uvjeriti ne možeš da idem u crkvu. Vi se molite! Ja vam ne branim.

A kad ga počnem okretati, onda on psuje pred djecom. Molim vas komu da se molim za njega?«

Sada na kraju, kada smo vidjeli ovu Posavku kao djevojku i majku, uvjeren sam da će ona uspjeti. Kad li, tad lil I njezin muž će sigurno prekoračivati češće crkvu, češće će križ metnuti na sebe. Ovakvoj sili žrtve i molitve se sigurno ne će dugo moći odupirati. Obradit i obratiti će ona svoga muža. Bit će to, ni prva, ni zadnja naša žena, koja je učinila nemoguće za ljude. Ali moguće za Isusovu milost. Jer, što mislite kako sam joj odgovorio na pitanje »komu da se molim za njega?« Rekao sam joj:

— Moli se Srcu Isusovu! Oni koji se Njemu mole sigurno će osjetiti kako se nad njima ispunja obećanje toga Srca: GRJEŠNICI ĆE U MOM SRCU NAĆI SIGURNO UTOČIŠTE SPASENJA.«

Pero Bulat DI
pučki misionar

MALA KORINA MORA UMRIJETI

PRVI ČIN

Dana 22. svibnja 1962. rodila je 25-godišnja Suzana Coipel Vandeput svoje prvo dijete — kao nakazu. Djevojčica je bila bez ruku. Dva prstića nalazila su se na jednoj lopatici, a četiri na drugoj. Dijete — foka!

Kad nesretna majka vidje svoje novorođenče, odmah zamoli dr. Weertsa, koji je prisustvovao porođaju, neka ga ubije. Ovaj je odlučno odgovorio: »Liječnik sam, a ne ubojica!« Zatim je majka stala nagovarati časnu sestru. Konačno se utekla svom kućnom liječniku dr. Castersu. On je propisao lijek sa snažnom dozom otrova. Majka ga je pomiješala s medom i mlijekom i dala svom novorođenčetu, maloj Korini, koja je brzo nakon toga umrla. Dru Weertsu to je izgledalo sumnjivo, pa je stvar prijavio. Zločin je otkriven.

Na optuženičkoj klupi u Liège-u u Belgiji sjede otac i majka ubijenog djeteta, baka, ujna i kućni liječnik. Sudski proces zaključen je 10. studenog 1962. Porota od 12 članova složila se da nitko od pet optuženih — nije kriv. Ni otac, ni majka, ni baka, ni ujna, ni liječnik. Zato se svi oslobađaju optužbe . . .

Nakon tog nečuvenog pravorijeka slijedio je stravičan prizor: Okupljeno mnoštvo stalo je aplaudirati. Belgijski dnevnik na flamanskom jeziku »Het Volk« zabi-

lježio je tom zgodom: »Ovo urlikanje koje je potrajalo tri minute bilo je strašno neljudsko, gotovo životinjsko ... To je bilo ludilo koje je građanima Liège-a ulijevalo duboku stravu.«

Javni tužilac odlučno je tvrdio da je povrijeđen zakon prava na život. Čin ove majke nije ništa drugo nego promišljeno umorstvo. Branitelj je apelirao na razumijevanje, na osjećaj, na sažaljenje prema nesretnoj majci. Majka se branila: »Nikada ne bi bila Korina sretna«. Na primjedbu tužioca, da je dijete bilo duševno posve normalno, ona uzvraća: »Upravo zbog toga bilo bi još strašnije ...« Slično su se branile baka i ujna. Otac je izjavio: »Držim da je ovakvo rješenje za dijete bilo bolje ... Ništa ne predbacujem svojoj ženi«.

Kako je reagirala svjetska javnost? Uoči strašne presude Radio-Vatikan je u svojoj redovitoj emisiji rekao: »Ljubav jedne majke koja ubija vrlo je sumnjiva«. A 12. studenog te godine isti Radio javlja: »Presuda upravo zaprepašćuje ... U procesu su saslušani samo optuženi, ali ne i žrtva ...«

Pariški »Humanité« nazvao je tu izjavu »skandaloznim miješanjem Vatikana u sudski postupak«. Pa ipak je pisao i ovo: »Oslobođenje optuženih značilo bi zakonski dopustiti eutanaziju za koju znamo da ju je jedino Hitler uveo u zakonodavstvo«.

»L'Express« je reagirao na svoj način. On kaže da to ne čini ni u ime Crkve ni u ime društva. Piše ovako: »Neka nitko ne kaže da je čovjek samo ovo i ništa više: gomila kostiju, mesa, žlijezda i ćelija utopljenih u mnogo vode, jer to nije istina!«

»La dernière heure« iz Bruxellesa, koji je zagovarao oslobođenje optuženih, kaže, da ovaj pravorijek ne bi smio biti neki presedan. Pa ipak, zbog čega bismo bili stroži sutra nego jučer? Svakako, od sada će se teže moći pozvati na tvrdnju »Standarda« da »ubojstvo i iz samilosti ostaje uvijek ubojstvo«.

Uoči Duhova 1963. godine Radio-Luxenburg uputio je pitanje svojim slušateljima, da li su za kažnjavanje ili oslobođenje optuženih. Za 45 minuta primili su 17.000 telefonskih poziva. Svih 17.000 tražilo je oslobođenje.

Za »Peuple« iz Bruxellesa i »Liberation« iz Pariza pravorijek porote je dokaz »kako čovječanstvo na svom putu ruši stare barijere«. Na ovo je odgovorio »La Croix« iz Pariza: »Ima jedna stvar u kojoj se slažu nevjernici i vjernici: Ako poštovanje prema ljudskoj osobi nije viši zakon od svih drugih zakona, koji upravlja svim ljudskim sudištima, onda ljudskom rodu prijeti opasnost koju ne možemo pravo ni zamisliti«.

Zanimljivo je reagirao Morvan Lebesque. On se žestoko usprotivio nazivu »dijete — tuljan« te piše: »Ja ga ne bih smatrao tuljanom ni da se je rodilo s perajama umjesto ruku. Ono, što označuje ljudsko biće, po čemu se ono uvijek razlikuje od pingvina i tuljana, to nisu oblici udova, nego razum, dar govora i smisao za razlikovanje dobra i zla. Mala Korina sve je ovo posjedovala. Zbog toga će dr. Casters i obitelj Vandeput u mojim očima ostati uvijek razbojnicima kojima je oprošteno«.

Ovaj slučaj duboko zadire u etiku i moral. Prije svega moramo razumjeti nesreću mlade majke. Težu bol teško je zamisliti. Ona se brani »da Korina ne bi bila sretna«. Ubila ju je dakle iz samilosti. Ta obrana nije drugo nego zbrka pojmova između prava na život i komotnog života. Govoriti o nakazi bez ruku na račun nevinosti i neotuđivog prava na život uistinu je nakazno. To je nakaza nad svim nakazama ... Porota od 12 članova usvojila je njezinu obranu. Što je time učinila? Posredno je priznala pravo da se nekažnjeno mogu pobiti svi nesretni. Koliko bi nas onda imalo pravo živjeti? Ako je sažaljenje jednoga dovoljno da u stanovitim uvjetima nekažnjeno oduzmu život drugome, onda će budući razbojnici vrlo jeftino, s malo sažaljenja, nekažnjeno ostvarivati svoje zločinačke prohtjeve. Pravnici će možda reći da ne razlikujemo djelo od ubrojivosti. U ovom slučaju ubrojivost je tako očita da je nije moguće ne vidjeti. Čudna porota od 12 članova nije sudila ni po pravu ni po savjesti, nego je zavedena javnim mnijenjem, lažnim sažaljenjem i urlikom mase oslobodila krivnje očite krivce.

Ovo ne znači da nesretna majka mora biti osuđena na smrt. Ne, dosta je jedno zlo! Ali pravda se mogla spasiti bar nekom simboličnom kaznom ... A ovako ...?! Brutalno je pogažen zakon prava na život, ako gledamo s posve naravnog stanovišta. A k tome, gdje je nadnaravno pravo, pravo Svevišnjega, koje je time povrijeđeno?

Mala Korina je bila osoba, čovjek, a ne »tijelo« koje je smatrano kao neuspjeli proizvod koga se odbacuje ili prodaje za nižu cijenu. Čovječanstvo se vjekovima bori protiv ropstva. I s pravom. No pođemo li tako dalje, idemo u ropstvo gdje će biti samo pravo jačega ...

Po kršćanskoj nauci i po etici zdravog razuma direktno ubojstvo nevina čovjeka nikada nije bilo dopušteno i neće nikada biti moguće dozvoliti. Ni iz jednoga razloga. Pa ni iz sažaljenja. Majci Vandeput može oprostiti Bog u ime mi-

losrđa, ali je ne mogu osloboditi krivnje ljudi u ime pravde. To ne može ni Bog, jer pravda je pravda!

Protiv oslobođenja od krivnje svih tih pet optuženih u slučaju male Korine diže se glas najprije samog umorenog djeteta, zatim glas majki koje drukčije postupaju, glas cijelog čovječanstva...

Zar nije istina da i tjelesno osakaćeni i svi oni koji su od prirode prikraćeni vole živjeti? I oni imaju vruću želju za životom, i oni traže jednu ljubav koja će ih zaštititi. Oni se oslanjaju na jednu sućut — koja ih ubija! Tko se usuđuje i kojim pravom tvrditi da bi dijete — u ovom slučaju mala Korina — kad bi moglo govoriti, tražilo za sebe smrtnu osudu? Radi te presude čovječanstvo je zaprepašteno, jer je izvršen prodor na bedemu koji je do sada štitio slabe, bogalje, sakate, starc i bolesne. Najsvetijem i najnepovredivijem od svih dobara, samome životu nanesena je duboka rana!

DRUGI ČIN

Ljudska je dakle pravda zatajila i izdala. Ali Božja nije. Nije trebalo dugo čekati. Za godinu dana situacija se posve promijenila. Suzana Vandeput postala je osamljena žena, koju progoni sablast. Njezino zdravlje je na rubu propasti, živci uništeni, a njezine besane noći pune su zloduha. Nalaz je liječnika: »Da bi Suzana Vandeput zaboravila svoju tragediju, morala bi imati dijete. Ali jer se toga s razlogom plaši, da se ne bi rodilo nakazno, ona bi morala jedno usvojiti«.

Narod, koji ju je za vrijeme sudskog procesa veličao, počeo ju je izbjegavati. Da bi prekinula s prošlošću, zajedno s mužem ostavila je svoju kuću. Ona nije više mogla gledati bijelu kuhinju u kojoj je, okružena rodbinom, otrovala malu Korinu. Nije željela više prolaziti kroz sobu, gdje je domaći sud osudio dijete na smrt. U bescjenje su prodali pokućstvo da bi se oslobodili teških uspomena. Zamijenili su i plavi Ford, kojim se Suzana odvezla u rodilište. Promijenila je radno mjesto, da bi izbjegla radoznalost radnih drugova. Ali sve to ništa ne koristi.

Bračni par Vandeput živi danas u jednoj kući, koju izbjegavaju prolaznici, pa čak i susjedi. Gospođa Suzana je propala žena, koju stalno muče sablasti zbog grižnje savjesti. Nevino dijete, ubijeno »iz samilosti«, ne dozvoljava majci da na nj zaboravi.

Ipak je pobijedila pravda. Ipak je Božja pravda jača od ljudske nepravde.

Josip Njavro

ONE SU POZVANE

Htjeli mi ili ne, susrećemo se sve više s činjenicom da svijet postaje manje kršćanski. Nije to samo kod nas. To je u čitavom svijetu ... Ipak nas to ne smije tako smetati, da bismo pali u jedno bezutješno stanje. Ne smije nas to smetati osobito iza Koncila, koji na svim stranama ljudskog života pokazuje svoju brigu za čovjeka.

Svijet postaje manje kršćanski, ne zato, jer mora, već zato, jer hoće. A hoće zato, jer pojedinci i skupine postaju egoisti, samoživci, zabrinuti samo za sebe i za svoju korist.

Krist je, međutim, bit kršćanstva postavio na temelj, koji se zove: briga za drugoga, ljubav prema drugome, čovjeku, susjedu, znancu, koja ljubav uključuje ljubav prema Bo-

gu. »Što god ste učinili jednom od ove moje najmanje braće, meni ste učinili«, veli Krist.

Kršćanstvo će toliko napredovati, koliko bude ljudi, koji će htjeti slijediti, pretvarati u život ove Kristove misli — ne bilo kada, i ne znam gdje! Ne! Već sada, ovdje gdje se nalazimo. Toliko ćemo biti vrijedni za čovjeka, toliko ćemo biti humani, koliko ćemo bitno kršćanski, koliko ćemo htjeti pretvarati Kristovu zapovijed ljubavi u zbilju našega života.

Nije tako, kao da se samoživci i »brigari za svoje« samo danas smiju. Ne, toga je uvijek bilo, ne samo kod bezbožnika, već i kod »kršćanskih duša«.

A na takvom tlu ili između takovih ljudi uvijek je bilo onih, koji su svoj život upravljali putem, kojim će se nastojati nadoknaditi, pomoći, unaprijediti i izliječiti život »napredne snalažljivosti« i samodopadne brige, brige za mene, ali bez kršćanskog pitanja: pomažem li svome bližnjemu?

E, NJIMA VJERUJEM ...

Tako je sa mnom nastavljao razgovor jedan oporavljeni bolesnik, koji je na sebi osjetio brigu u bolničkim prostorijama i to — časnih sestara!

Njima on vjeruje, da su naučile zapovijed: Ljubi Boga ... i bližnjega ... — i pretvorile je u život.

Koje časne sestre? One, za koje netko duhovito reče: Ne znaš im ni boje ni broja, a još k tomu ime! ... Koje dakle? One, časne sestre! Dosta je to! Sve su one takove po svojoj ustanovi, a ta je uvijek postojala na temelju jednog uvjerenja, da treba pomoći bratu čovjeku u bijedi, u nevolji bilo kakvog oblika. To je temelj osnutka svake kongregacije, svakoga reda ...

POGLEDAJMO ...

Đakonise prvog kršćanskog vremena su se baš za to osnivale. Udruživale su se i djelovale zbog posebne kršćanske dužnosti — jedne vjerske brige za drugoga!

U 16. stoljeću sveta Anđela Merici osniva uršulinke zato da se brinu za djevojke osobito po gradskim četvrtima; napose za one, za koje nema nitko nikakve brige.

Sveti Petar Fourier i blažena Alix le Clerc, te sveti Augustin, osnivač kanonikinja, pokazuju tu brigu u osnivanju besplatnih škola za nutarnje i vanjske učenike. Zar besplatno za one, koji imaju puno novaca ili za siromašne? Upravo za siromašne!

Sveti Franjo Saleški i sveta Ivana de Chantal osnivaju novi red u svijetu, ali za siromašan bolesni svijet.

Sveti Vinko Paulski osnovao je »Kćeri ljubavi« — današnje sestre milosrdnice, za službu siromasima, napuštenoj djeci i onima koje je bogati svijet napustio.

Svi redovi kroz povijest Crkve sve do najnovijih upravo imaju tu značajku, da se temelje i svoje djelovanje upravljaju u okviru brige za čovjeka, i to kršćanske brige temeljene na zapovijedi ljubavi.

APOSTOLSKI POZIV

Zašto takvo poslanje redovnice? Zato da djelotvorno pokazuje onima koji su čuli za Kristovo Evanđelje. Zato da pokažu Kristovu nauku na djelu! Zato da se otkrije Krist bijednima i da mu se preko bijednika pomogne, kao ono kod nošenja križa.

Na taj su apostolat pozvane redovnice svih redova i boja i one, kojima ne znamo imena — i danas! To je, doduše, dužnost svakoga čovjeka kršćanina — i to snagom njegova poslanja preko svetoga Krsta. Svakog onog koji je po svetom Krstu ušao u zajednicu svete Crkve!

No to će se posebnije odnositi na redovnice i danas u našim okolnostima. Posebnije nego onda, kada smo živjeli u općenito kršćansko-životnim okolnostima. Sjetimo se vremena prije trideset godina. Nije se tada javno propovijedao nazor na svijet, koji niječe Boga, koji neće da zna za Njega. Danas je sasvim drugačije. Zbog toga se prijašnjem shvaćanju apostolata redovnica dodaje još nešto: nastojanje da se Evanđelje, da se Krist u svojoj izvornoj dobroti donese svima, koji za njega nisu čuli. Da se donese onima, koji površno ili skoro ništa o njemu ne znaju. Da se produbi evanđeoski stav i život kod onih, koji Krista poznaju, ali koji ga trebaju snažnije davati drugima.

Apostolat redovnica mora dobiti naglasak da nadnaravni život nađe svoje mjesto u ljudskim dušama. Taj apostolat se treba tako pokazivati da se ne samo djelovanjem, već i riječju kraljevstvo Božje proširuje među ljude koji nerado prihvaćaju »Božji teret«, i da se produbljuje u dušama onih, koji samo površinski kršćanski žive.

Apostolat redovnica, koji je u osnovi briga za druge u granicama Kristove zapovijedi ljubavi, mora poprimiti uz djelovanje i poučavanje onih, koji ne znaju ili malo poznaju Krista, također spoznaju o Bogu koji ljubi čovjeka.

KONTEMPLATIVNI REDOVI

U broju redovničkih zajednica nalaze se i one, koje nemaju skoro nikakve izravne veze sa svijetom, kao što su: benediktinke, klarise, sestre od Pohođenja, karmelićanke, čija dva samostana imamo u Brezovici kraj Zagreba i u Juršićima u Istri, kamo su došle iz Brezovice.

Što je s njima? Nije dovoljno reći, neka ostanu tamo gdje jesu. Ne! One imaju svoje osobito značenje i u odnosu na apostolat. Kontemplativni ženski redovi imaju svoj puni smisao. Ta su zvanja neophodna Crkvi. Te redovnice ako shvate smisao svoga života u punini, moraju znati da sadrže »struju visokog napona«, kako je rekao kardinal Suenens, kojom se strujom napajaju svi apostolski napori sestara, koje u Božjem narodu, u zajednici Crkve rade u neposrednom dodiru sa svijetom.

»Kontemplativke su izabrale šutnju i radikalnu odijeljenost od svijeta iz ljubavi prema Bogu, i to za spasenje svijeta. Šutnja jednih hrani govor drugih. One koje kleče daju snagu onima koje hodaju«, piše spomenuti kardinal.

JEDNO PITANJE ...

Ne samo onima i onakvima, kakvi su se sastali 17. kolovoza prošle godine u Slavonskom Brodu — brojnim obiteljima — tima posebno! — već svima, koji gledaju u svom životu smisao Evanđelja, koji gledaju svoj život u okviru kršćanskih ideala; onima koji imaju pred očima zakon Kristove ljubavi — da, tima postavljamo pitanje: Zar se u vašim obiteljima ne odgajaju i one, koje će se posebno Bogu posvećivati?! One koje će izaći iz jednog modernog društva — brojne obitelji svetog života — i ući u drugo moderno društvo — samostan, koji će joj formirati djelovanje i kršćansku brigu za čovjeka; koji će je učiniti odgojiteljicom i učiteljicom ljudi, koji će slijediti Krista.

Nema li majki, koje će osjetiti »rodbinsku ljubav« ne samo u onim — dobro reče ona žena iz Tordinaca — koje imaju brojnu djecu, već i koje imaju svoje kćeri u samostanima?!

Ako majke osjećaju toliku snagu u sebi, da bi mogle koji puta i gvožđe savijati«, neće li ta snaga Bogom dana biti dana i za to da sveto odgajaju i pripremaju svoje kćeri, koje će tu istu snagu pokazivati dajući Božjem narodu svojom riječju i primjerom Krista — i to iz obitelji samostanskog života?

Nisi li ti duša, koja osjećaš u sebi »snagu visokog napona«? Snagu, koja će iz obitelji kontemplativnog reda davati snagu susestrama na terenu Božjeg naroda?

Ne nalazi li se takvih među onima, koje pripadaju »Palminom« ili sličnom zboru?

Što kažeš?

Ispitaj sebe, promisli, odluči ...

Josip Kribl

ISPRAVAK

U 12. broju prošle godine, na str. 472. zabunom je donešena pogrešna informacija. Župna crkva Srca Isusova u Titogradu djelo je prof. ing. Zvonimira Vrkljana.

CRTICA IZ ŽIVOTA NAŠIH ISELJENIKA

Sreli su se u baru

»Gledaj, pa to je novi Jugović, tek je stigao ...« Prilazi stolu i gleda mladica koji, kako je izgledalo, nije čuo te riječi. Međutim mladić najednom diže glavu, okrenu se i reče: »Jest, novi Jugović ...«

Bilo je to ovog ljeta, tamo daleko, gdje naši radnici odlaze tražeći kruha i igara. Ovaj put, ova djevojka tražila je igara. Našeg mladića, novog Jugovića, srela je u jednom noćnom lokalu i željela nešto kazati.

Sjela je. Mladić je i dalje šutio. Ona ga je pogledala još nekoliko puta i rekla: »Daj burazeru, reci koju ... Zašto šutiš? Imaš li cigaretu?« Mladić ju je tek tada pravo pogledao, promatrao ju jedan trenutak, a zatim je rekao: »Ne znam što da kažem. Cijeli ovaj štimung, sva ova klima, svi ovi ljudi nikako mi ne odgovaraju.« A ona se nasmijala, onako kako to znaju one koje provode noći u takvim lokalima. Zatim je upitala: »Koliko imaš godina?« Odgovorio je, crveneći se: »Dvadeset«. Ona se ponovo nasmijala: »Pa ti si stvarno još dječak« i gledala ga svojim očima punim vatre.

To je bilo prve noći. Međutim, mladić je kasnije dolazio mnogo puta u »Renč«, sretao je Maru, sretao je i druge i iz dana u dan trošio krvavo zarađeni novac, a majka je čekala duge dane pisma koja nisu stizala. Čekala je pisma od svog Mirka za koga je radila, za koga se žrtvovala, a koji ju je sada zaboravio ...

Mara je otišla davno, već je treća godina kako se nalazi u tuđem svijetu. Pošla je da pobjegne iz sredine, »koja ju nije razumjela«, kako je govorila. Da zaboravi svoju Liku, svoje djetinjstvo, svoju mladost. Pričala je: »Imam samo majku, tamo daleko u ličkim brdima i kućicu na tvrdom kamenjaru. Živjelo se slabo siromašno, siromaški. Željeli su me udati za mladića koga nisam voljela. Stric se bojao da će me morati hraniti cijeloga života, pa je našao dečka kojem me htio utrpati. Pobjegla sam i eto sada sam ovdje. Nije mi lako, perem tanjure preko cijelog dana u hotelu, a noću se zabavljam — takav je život moj Mirko. — Još sam mlada pa zašto da ne iskoristim život, zašto? Zašto, da ja, baš ja živim drukčije od drugih? Zašto? Zašto? I gledala je preko mračne dvorane, preko bezizražajnih lica mladića i djevojaka, koji su ispijali posljednje čaše. Gledala je na par koji je plesao neki vratolomni ples, dok se vani već počelo svanjivati ...

Mirko je šutio. Bilo je teško govoriti. On je uvijek i svagdje najradije šutio, premda se vidjelo da njegova šutnja znači nešto, znači veliku duševnu bol, veliku krizu. Šutio je, jer je i on jednog dana zaboravio sve, bar je želio zaboraviti, i otišao.

Šutnju je prekinula Mara i počela pravdati svoj postupak? »Morala sam otići ... Majka, to nije bila majka, jer je željela da se izgubim. Često je govorila: »Ti nemaš oca, nemaš nikoga ...« Nikada nije htjela pričati o svojoj sudbini. Nikada nije htjela spominjati svoju mladost. Nikada nisam čula iz njezinih usta za svoga oca. Teško mi je bilo kada bi moje drugarice pričale o svojim očevima i sretnom obiteljskom životu. Ja bih tada samo šutjela i u duši proživljavala veliku bol, jer sam znala da je moja mama živjela s tatom par godina u »divljem braku«. Znala sam da sam dijete koje nije rođeno u pravom braku. To je teška stvar. Eto sad sam ovdje živim onako kako su me odgojili. Živim od danas do sutra i u tome nalazim radost. Zar onda i Bog, ako postoji, traži od mene da mijenjam život? — Ne traži, ne traži sigurno ...?« zastala je, htjela je još nešto kazati, ali kao da se predomislila samo je dala znak da bi željela još jedan ples, dok joj se kosa žutila na slabom svjetlu čije su se boje izmjenjivale na njezinom propalom licu.

Mirko je i dalje šutio. Izgledalo je da ga uopće ne zanima Marina ispovijed. On je bio ovaj put negdje daleko, daleko od ovih pospanih lica, daleko od Mare, daleko izvan granica tuđe zemlje...

Često puta ljudi se nađu baš ovako daleko od svojih, daleko od prošlosti, koju žele zaboraviti, a ipak, htjeli to oni ili ne dođu trenuci, dođu momenti, kada se mora obnoviti.

Mirkova šutnja značila je njegovu veliku bol. Do prije dva djeseća živio je u jednom Zavodu. Živio je tu među kolegama, daleko od buke i svijeta, daleko od mračnih lokala, daleko od slobodnih djevojaka. Sada se našao tu, licem u lice, sa djevojkom koja je prošla sve. Našao se sa djevojkom koja plače nad svojom sudbinom. On je tu, ali nije mogao nikako zaboraviti dane provedene u jednoj obiteljskoj sredini, među kolegama i ljudima koji su uvijek imali prijateljsku riječ za njega. Otišao je »na Zapad«, kako govore mnogi, tražeći kruha i mira. Tražio je mir, ali ga nije našao jer je uvijek birao mjesta gdje ne postoji mir — uvijek je nalazio samo urlanje. Sjeća se on svoje starice majke i brkatog oca. Gleda on sada u kolovozu cijelu svoju obitelj na polju kako kupi plodove rada i bogat rod. Sve on to ovog momenta vidi, ali nema snage da im napiše jednu jedinu riječ. Nije ka-

dar jer zna da je proigrao povjerenje ljudi, upropastio mladost, izgubio glas savjesti. Znao je on da ga željno očekuje taj njegov jadni narod, patnički narod, a sada ga nitko više ne treba, nikom neće koristiti. I gledao je u praznu čašu želeći sada samo to, da popije još mnogo i mnogo čaša jer je tek tada osjetio da je kadar sve zaboraviti, sve napustiti ...

Na tornju je otkucalo tri sata. Pošli su. Bili su među zadnjim gostima ovog »modernog Babilona«. Vani magla, svanjiva se, pohladno je. Oni to ne primjećuju. Prolaznici su rijetki u ovo doba noći. Prolaze kroz staru gradsku kapiju, i rastaju se. Rastaju se bez pozdrava, jer ni ona ni on ne znaju više gotovo ništa. Alkohol je onaj koji vodi ove mlade ljude ...

Dragan Čuturić

U MALO VREMENA DUGO JE ŽIVIO

Uspomeni Ranka Antuna Filipovića

U veljači ove godine navršit će se 15 godina kako je u bolnici na Šalati u Zagrebu umro od leukemije dvanaestgodišnji dječak Ranko Antun Filipović, učenik VI razr. osmoljetke. Rođen je u Dragaliću 5. siječnja 1943., ali već u prvim mjesecima života postaje »župljaninom« župe sv. Obitelji u Zagrebu, u kojoj sprovede cijeli svoj dječji vijek.

Premda je već 15 godina kako je umro, nije prekasno, da se barem u nekoliko poteza opiše njegov lijepi i izrazito dječji značaj, koji je obilovao najljepšim kršćanskim krepostima. Bila bi prava šteta kad bi taj uzorni dječji život otišao u zaborav i to u vrijeme kada tako trebamo uzore i poticaje ne samo za našu zrelu mladež, nego i za onu koja se još nalazi u dječjoj dobi. Tko zna, koliko smo lijepih i pobudnih primjera već zanemarili, a Providnost nam ih je dala s posebnim namjerama: ne samo da potakne mnoge dječake, da radosno i ustrajno njeguju dječje kreposti, nego i zato, da ohrabri dušobrižnike i odgojitelje, a u prvom redu same roditelje, kako se i danas mogu u obiteljima i župama uzgojiti dobra djeca, koja ništa ne gube od onoga što na normalnu dječju dob spada, a ipak se odlikuju u ljubavi prema Bogu, Isusu, Gospi, Crkvi; vole čestu Pričest, ministriranje, karmelski škapular, školsku knjigu, a da ne ohlade prema drugovima, igri i nogometu.

Za ovog našeg dječaka saznali smo od same njegove majke, koja nam je zabilježila podatke koje ovdje iznosimo. Za majčino sjećanje vrijeme od 15 godina ne znači ništa. U majčinom je srcu sve tako duboko utisnuto i svježe opisano, da se i nakon 15 godina svega točno sjeća, kao da je bilo jučer. Uz to je ove podatke pročitao i vlč. gosp. župnik Marijan Mihelčić, koji je u sve bio dobro upućen. I on nam svjedoči, da majčinska ljubav nije ništa pretjerala opisujući lik nezaboravnog Ranka.

Već od najranijeg djetinjstva isticao se među ostalom djecom u obitelji poslušnošću i iskrenošću prema roditeljima i starijim osobama. Kad je što pogriješio, nije lagao, nego je iskreno priznao svoju pogrešku, premda je znao da će biti kažnjen. Te pogreške bile su običan dječji nestašluk. Ranko je volio molitvu. U svagdanjoj zajedničkoj obiteljskoj molitvi pokazivao je više ozbiljnosti i dobre volje nego druga djeca. Kad je polazio nižu osnovnu školu njegova se učiteljica na roditeljskom sastanku nije nikada na njega potužila, nego je govorila da je dobar, iskren i marljiv. Prvu Pričest i Potvrdu primio je u svom redovitom školskom vremenu.

U višim razredima osmoljetke još se više zapažala njegova ozbiljnost i savjesnost. Nastavnici su bili s njim uvijek zadovoljni. Kad bi se vratio kući odmah bi nakon jela spremao zadaće za slijedeći dan, a kad je to svršio, onda bi tek pošao u dvorište i igrao se s drugom djecom. Silno je volio nogomet, ali nije bio grub. Za vrijeme školskih praznika 1952. pošao je sa svojim bratom tetki u Slav. Brod. Ovdje je svako jutro išao u franjevačku crkvu na Misu i Pričest. Brat mu se igrao, a on bi ostajao uz tetku i ispitivao o dragom Bogu, Majci Božjoj, o svećenicima i njihovu radu. U tim razgovorima doznao je za karmelski škapular, pa je zaželio da ga i on nosi. Teta mu je obećala da će ga slijedeće godine kad opet dođe u Brod na praznike odvesti u samostan da primi škapular.

Kad je slijedećih praznika došao u Brod, odmah je podsjetio tetu na njeno obećanje. Želja mu se ispuni, i on primi škapular Majke Božje. Onaj dan je bio osobito sretan i radostan. Tetkini sinovi bili su ministranti, a on ih zamoli da i njega povedu na ministriranje. Tako postane i ministrant.

Svoju tešku bolest počeo je osjećati u proljeće 1954. sa sve češćom i žestokom glavoboljom. Na liječničke preglede išao je u rujnu kad je započeo VI razred osmoljetke. Liječnici su ustanovili leukemiju. Bio je upućen u Dječju kliniku na Šalati. Čim je onamo došao, liječnici su rekli roditeljima, da nema lijeka i dopustili im da ga pohađaju svaki dan. Otac je odmah pošao u školu i javio razredniku da Ranko više neće dolaziti, jer ima neizlječivu bolest. »Velika šteta, reče razrednik, Ranko je dobro i darovito dijete. Ovakvog đaka nisam imao odkad služim«.

U bolnici je Ranko bio 4 mjeseca. Kad su ga liječnici upoznali, veoma su ga hvalili, a najviše neki docent koji je rekao tati: »Velika šteta, što Ranku nema lijeka. Ne pamtim da sam u liječničkoj praksi imao tako dobrog i strpljivog bolesnika.« — Svakog dana kad smo došli u bolnicu dočekao nas je sa smiješkom na licu; a na upit kako mu je, uvijek je odgovarao »dobro«, premda smo znali da puno trpi. Zaželio je da mu donesemo školske knjige, a imao je uza se i Bibliju. Te su ga knjige zanimale dok je mogao čitati.

Osam dana prije smrti roditelji su dobili dopuštenje da smiju biti uz njega dan i noć. Vidjelo se da mu se približavaju posljednji časovi, pa su se časne sestre pobrinule da na vrijeme primi svete Sakramente. Budući da je već bio jako slab, one su mu pomogle, da se što bolje pripravi. Sve je obavio s velikom pobožnošću i sabranošću. Navečer 5. veljače naglo mu pozli. Kad su ga pitali što želi, on je imao samo jednu želju: Molite se! — A što da molimo? pitali su prisutni; krunicu? — On potvrdi. Pozorno je pratio, ali nije mogao glasno moliti s majkom i časnim sestrama. Kad su svršile, on zaželi, da izmole još jednu Zdravomariju, »ali polako, kako bih i ja s vama mogao moliti«. Po maminoj želji jedna medicinska sestra obavijesti telefonom župnika da je Ranku slabo i zamoli da odmah pošalje tatu u bolnicu. Kad je tata stigao, Ranko ga prepozna i nasmiješi se. I tati Ranko odgovori da mu je »dobro«. Tata mu pruži križić koji mu šalje gosp. župnik. Ranko ga primi i polako ga prinese k ustima i poljubi. Opet zaželi da se mama moli i da mu nešto zapjeva. Premda puna žalosti, kako da mu ne bi udovolji. Izmoli s njim jednu Zdravomariju i zapjeva mu jednu božićnu pjesmu, a onda euharistijsku: »Odzivam, se Isuse, jer ti mene zoveš!« — Ranko je bio zadovoljan. Sigurno mu je bivalo sve jasnije da Isus zove.

Roditelji su opet molili krunicu, a Ranko sluša i prati. U 2 i pol iza ponoći, sa naporom, a uz pomoć tatinu, malko podigne glavu, nasmiješi se kao za oproštaj, i odmah zatim klone. Dah mu zastane, srce prestane kucati. Ranko nije više nikoga vidio ni čuo. Blago je u Gospodinu usnuo, da se »probudi« u kući Nebeskog Oca.

Nakon prvih molitava za umirućeg i već preminulog roditelji mu uzmu iz ruku medaljicu Karmelske Gospe i križić. Ovo duhovno oružje njemu nije potrebno, a svima u obitelji bit će mila uspomena i trajni poticaj.

Sahranjen je 9. veljače 1955. na Miroševcu, ispraćen velikim brojem vjernika župe sv. Obitelji, nastavnika i školskih drugova.

U ovom prikazu nije ništa navedeno o sudjelovanju Rankovu u životu župe svete Obitelji kojoj je pripadao. No iz ovoga što je rečeno razabiremo da je Ranko bio uzoran i u svojoj župnoj crkvi, da je bio mio član velike župne obitelji. Kad su mu roditelji kod sv. krštenja dali ime Ranko nisu ni slutili da će on biti »Ranko« s obzirom na nebesku domovinu. Da će ga Nebeski Otac već u zoru života uzeti k sebi. Ipak ga je ostao i nama da bude primjerom dječacima naših dana u svemu što je lijepo i plemenito u očima Božjim i u očima dobrih i plemenitih ljudi.

Ivan Kukula

PUT NAS VODI U ZAMBIJU

PRVO HRVATSKO MISIJSKO PODRUČJE Mnogi se stariji vjernici sjećaju časopisa »Katoličke Misije«, koji je donosio vijesti iz misijskih krajeva, a napose iz indijske pokrajine Bengalije. Sjećaju se sigurno i imena nekih bengalskih misionara, koji su se u tom časopisu javljali raznim dopisima ili člancima. Starijima su sigurno poznata imena: O. Stanko Mesarić, O. Josip Vizjak, O. Ante Gabrić. Ovog smo prošlog ljeta mogli vidjeti i čuti, jer je nakon 31 godine posjetio domovinu i po raznim župama održao više misijskih predavanja. Manje su nam poznata imena onih misionara, koji su za vrijeme rata i neposredno iza rata pošli u misije. To su: O. Stjepan Polgar, koji je posljednji otišao u bengalsku misiju, zatim, O. Stjepan Gak, koji je profesor u indijskoj bogosloviji u Pooni, te napokon O. Julije Pogany, koji je profesor na misijskoj gimnaziji na otoku Ceylonu.

Uzmemo li u ruke bilo koji broj časopisa »Katoličke Misije«, vidjet ćemo koliko su ti naši misionari radili u Indiji i kolike su žrtve morali prinositi, jer je područje, na kojem su oni djelovali, veoma teško za rad budući da je dobar dio godine pod vodom. Naše su se naime misije nalazile u delti rijeke Gangesa.

Kad je posao počeo lijepo napredovati i donositi plodove, nadošla je velika zapreka. Poslije prošlog rata Indija je dobila nezavisnost. Brzo nakon toga vlasti su otežale ulazak novim misionarima u zemlju. To je onemogućilo našim misionarima da obnove sile dolaskom novih misionara iz domovine. Tako sada ondje djeluje samo onih nekoliko misionara bez ikakve nade da će netko novi doći iz domovine . . .

MJESTO INDIJE DOBILI SMO ZAMBIJU To stanje prisililo nas je da potražimo drugdje novo misijsko područje kamo će poći mlade generacije misionara. Dobili smo ga na jugu Afrike u državi Zambiji.

Gdje se točno nalazi to novo naše misijsko područje? Leži na rijeci Zambezi, po kojoj je i država dobila svoje ime. Okružuju je ove države: Kongo-Kinšasa, Tanzanija, Malavi, Mozambik, Rodezija, Jugo-

zapadna afrička država i Angola. Zaprema 290.323 kvadratne milje. Tamo se sve mjeri engleskim mjerama. A jedna engleska milja ima 1600 metara. Vrlo je rijetko naseljena, jer broji svega 3,540.000 stanovnika, prema službenim statistikama. Glavni grad je Lusaka, a ostali su gradovi: Kitwe, Ndola i Kabwe. Veliko selo je Mumbwa, a nešto veća naselja su Mukubwe i Ngabwe.

Za naše misionare predviđen je teritorij koji se prostire sjeveroistočno od grada Lusake. Ima oblik trokuta kome je jedna stranica duga 200 milja, a druge dvije po 130 milja. Na tom teritoriju nalaze se ova mjesta: grad Kabwe, sela Mukubwe i Ngabwe, zatim veliko naselje Mumbwa i mjesto Moomba.

Do sada su u tu misiju otišla tri isusovačka misionara svećenika: o. Branko Anđelić, rodom iz Bjelovara, o. Ivan Cindori, rodom iz Remetinca kod Varaždina, i o. Nikola Šipušić, rodom iz Velike Gorice. Osim njih otišla su i dva časna brata pomoćnika, da tamo pomognu svojim stručnim znanjem u izgradnji pojedinih misijskih zgrada: crkava, župnih kuća, škola, samostana ... To su Brat Benko Fostač, Slavonac iz Kuta, župa Bebrina, i brat Ilija Dilber, Bosanac iz Brestovskog kod Kiseljaka.

NEKOLIKO RIJEČI O ZAMBIJI Želimo li si predstaviti kako izgleda to naše novo misijsko područje, onda je dosta da si predstavimo golemu šikaru. Prema opisu naših misionara, cijelu zemlju pokrivaju visoka trava, nisko grmlje i rijetke šume. U tim predjelima žive mnoge divlje zvijeri: lavovi, slonovi i druge zvijeri. O zmijama ne treba ni govoriti. U rijekama ima obilno krokodila i vodenih konja. Po drveću žive razne vrste majmuna.

Ljudi žive u malim naseljima, koja obično broje tek nekoliko koliba načinjenih od trave. Narod je vrlo primitivan, pa je stoga i skrajnje siromašan. Hrane se kukuruznom kašom ili nekom vrstom žganaca. Kod mnogih se opaža neishranjenost. To se napose odrazuje na djeci. Sve više se odijevaju na evropski način, ali vrlo bijedno. Zbog velike bijede mnogi ostavljaju sela i polaze u veća naselja, da tamo traže posao. No ako im uspije da se zaposle, ipak teško žive, jer su im plaće vrlo niske. Takvi doseljenici stvaraju predgrađa, u kojima vlada silna bijeda, te tako postaju problem i za misionare i za vladu.

Kad uzmemo u obzir bogatstvo zemlje, onda nam biva još jasnije koliko je potrebna kultura, da se zna iskorišćavati to bogatstvo. Zambija je naime najbogatija zemlja na svijetu u bakru. Međutim te rudnike vode uglavnom stranci, dok su domaći ljudi tek jeftina radna snaga. Tek u posljednje vrijeme država je otkupila 51 posto dionica, i tako dobila u svoje ruke to narodno blago. No trebat će još dosta vremena dok domaći stručnjaci preuzmu sve u svoje ruke, jer sada ih je premalo.

Zambija je dobila nezavisnost 24. listopada 1964. Nastala je od engleske kolonije Rodezije podijelivši se u dvije države: Rodeziju i Zambiju.

Dok u Rodeziji vladaju bijeli rasisti, u Zambiji je vlast u rukama domorodaca. Sada je na vlasti »Ujedinjena Narodna Nezavisna Stranka«. Vođa te stranke, dr. Kenet Kaunda, ujedno je i predsjednik države.

Dr Kaunda, koji je po vjeri protestant, veoma cijeni misionare i njihov rad. Oni su mu pomogli veoma mnogo prije nego što je Zambija stekla nezavisnost. U teškim danima, dok je on bio od Engleza proganjan i zatvaran, misionari su ga pomagali materijalno i moralno. Preuzeli su brigu za njegovu ženu i djecu. Djeca su polazila misijske škole i svi osim najmlađeg sina svršili su gimnaziju. Najmlađi je sada polazi. Najstariji sin Kaundin svršio je vojnu akademiju u Engleskoj. Dvojica od njegovih sinova su katolici, dok su žene i ostala djeca protestanti.

U misijskim školama odgojeni su i mnogi ministri kao i drugi visoki činovnici.

Od časa stjecanja nezavisnosti svoje zemlje, Kaunda i njegovi suradnici nastoje što prije podići narod iz zaostalosti i primitivizma. Ali dobiva se dojam, da u tome idu malo prebrzo naprijed. Ideje vlade dobre su i zdrave, samo nisu uvijek ljudi zreli da ih prihvate, a često tome ne pogoduju ni okolnosti i prilike.

Kod mnogih domorodaca osjeća se da su zaraženi rasnom diskriminacijom u odnosu prema bijelcima. Time su zaraženi čak i neki ministri. Stoga misionari moraju biti veoma razboriti u svome radu, da i oni ne navuku na sebe tu antipatiju. Stoga moraju poštivati sve tekovine naroda, a i u crkvenom pogledu moraju se brinuti da što prije odgoje što veći broj domaćih svećenika i njima sve više predavati upravu Crkve.

Ono, što zadaje brige mnogim afričkim državama, zadaje brigu i zambijskoj vladi. To je plemenska podijeljenost. U zemlji ima više plemena i svako od njih želi preuzeti vodstvo u upravi države. Da se prebrodi ta kriza i poteškoće na vrijeme uklone, mnogo mogu pridonijeti misijske škole, jer se u njima okupljaju mladići i djevojke iz raznih plemena i žive godinama zajedničkim životom, pa plemenska razlika pomalo gubi svoju snagu.

POVIJEST MISIJA U ZAMBIJI Početak zambijskih misija nije dalek kao što je to slučaj u drugim afričkim zemljama. Prvi misionar stigao je tamo 1905. godine. Bio je to jedan irski isusovac. On je osnovao prvu misijsku postaju na mjestu gdje se danas diže misijska postaja i velika škola, a zove se Chikuni. Kad je taj prvi misionar ovamo stigao, našao je samo šikaru. Prvu je noć prespavao pod nekim suhim drvetom, pa je prema tom drvetu nadjenuo i ime misiji, jer Chikuni na urođeničkom jeziku znači: »suvarak«.

Iz godine u godinu broj se misionara povećavao, pa je i misijsko djelovanje dobivalo sve veće razmjere. No misija Chikuni bila je kao neko misijsko središte. Tu se razvila moderna gimnazija. Godine 1950. sagrađena je umjesto stare školske zgrade nova moderna škola i kolegij. Danas je to jedna od

najboljih gimnazija u zemlji, a pohađa je oko 400 đaka.

Irskim isusovcima pridružili su se misionari iz Kanade, Francuske, Italije, Sjedinjenih Država Amerike, Češke, Slovačke, Poljske, te napokon iz Slovenije i Hrvatske. Uz misionare djeluju ovdje i mnoge časne sestre misionarke, a ima i laičkih misionarki. Časne sestre vode škole i razne karitativne ustanove, dok su lajičke misionarke zaposlene u karitativnim ustanovama.

Kako napreduje misijski rad u toj zemlji, najbolje pokazuje činjenica da danas već ima 650.000 katolika, što znači da je preko šestina stanovništva već katolička.

No problem su domaći svećenici. Njih do sada ima svega 40. Ovdje je naime vrlo teško odgojiti domaćeg svećenika, jer tome ne pogoduje moralni život ljudi, koji je na vrlo niskom stupnju, i to napose u obiteljima. Misionari sve poduzimlju da što prije odgoje što više domaćih svećenika. Ujedno nastoje da uprava Crkve prijeđe u njihove ruke. Do sada imaju već dva domaća biskupa. 17. kolovoza 1969. u Lusaki je svečano ustoličen domaći nadbiskup Monsinjor Emanuel Milingo. Ustoličenje je obavio papinski poslanik u Zambiji.

Novi nadbiskup si je uzeo kao posebnu zadaću odgoj domaćeg klera. Namjerava osnovati i domaću redovničku zajednicu. Iz svega se vidi, da on želi ostvariti smjernice samog Pape, što ih je on dao u gradu Kampali, kad je tamo došao da počasti Ugandske mučenike. Strani misionari bit će dakle pomagači da se Crkva u pojedinim afričkim zemljama, prema tome i u Zambiji, što dublje ukorijeni i što prije odgoji dostatan broj svećenika. Kad se taj cilj postigne, strani će se misionari s tog područja povlačiti i preuzimati druga područja, gdje će biti potrebna njihova pomoć.

U Zambiji će trebati još prilično vremena da se odgoji dostatan broj domaćih svećenika, jer zvanja sporo niču. Stoga će i naši misionari imati tu dosta posla.

POMOZIMO NAŠIM MISIONARIMA! Danas Crkva poziva sve vjernike da aktivno pomažu misije i misionare. Po sebi se razumije, da će svaki narod najprije pomagati ona područja gdje rade njegovi sinovi. Tako se i od nas očekuje, da ćemo pomagati misije u Zambiji.

U čemu će se sastojati ta naša pomoć? Prije svega u molitvi. Svi možemo moliti, da što prije dođe Božje kraljevstvo u srca i duše onih, koji su povjereni brizi naših misionara. Svi mogu svojim redovitim molitvama dodati kratku molitvu: »Gospodine Isuse, daj da u Zambiju dođe Tvoje kraljevstvo!« Tome dodajmo barem jednu Zdravomariju u čast Gospi, Kraljici i Majci misionara, da ih ona čuva i prati svojim zagovorom kod Boga.

Uz molitvu dodajmo žrtve, koje svaki dan moramo prihvatiti bilo u svagdanjim dužnostima, bilo zbog okolnosti u kojima se nađemo, bilo zbog ljudi koji nam možda i nehotice otežavaju život. Tu posebno mnogo mogu učiniti bolesnici i oni koji pate na duši, ako svoje boli prikažu za obraćenje pogana.

Uz molitvu i žrtvu dolazi i materijalna pomoć. I tu pomoć možemo povezati sa žrtvom. Da sakupimo neku svotu novca za tu svrhu, možemo se poslužiti odricanjem nekih manje potrebnih stvari. To mogu činiti i odrasli i djeca. Tako rade kotolici u drugim zemljama u Adventu i Korizmi. Na taj način sakupljen novac može prilično pomoći misionarima da poduzmu razne karitativne akcije, a i gradnje crkava, škola, misijskih postaja ...

Ljubav je domišljata i uvijek nađe načina kako će se bolje očitovati. Naš rad za misije bit će ujedno i najljepša zahvala za dar svete vjere, a ujedno i molitva da nam Gospodin sačuva vjeru. Budimo uvjereni da će Gospodin pomoći i cijelom našem narodu, ako se nađe u njemu velikodušnih duša, koje će se žrtvovati i moliti za misije, i ako se uz naša srca otvore i naše novčarke.

Naši misionari očekuju našu duhovnu i materijalnu pomoć. Nemojmo ih zaboraviti! Sjetimo se Isusovih riječi: »Što god ste učinili jednome od moje najmanje braće, meni ste učinili!«

Juraj Gusić

7. 8. i 9. studenog obavila je grupa studenata što se okupljaju oko Bazilike svoje duhovne vježbe u Pleterju. Ozračje samoće kartuzijanskog samostana pogoduje razmišljanju.

Novo o nemrsu

Na jesenskom zasjedanju Sabora Biskupskih Konferenija u Zagrebu od 11. do 13. studenoga 1969. god. donijeli su Biskupi zaključak koji preinačuje crkvenu disciplinu nemrsa u petke. Odluka dana u službenom izvještaju za štampu glasi ovako: »Zaključeno je da se zbog današnjih prilika nemrs u petke, osim u korizmi, može zamijeniti drugim dobrim djelima — molitvom, pokorom, djelima kršćanske ljubavi, čitanjem Svetoga pisma i drugim. Ova odredba stupa na snagu 1. siječnja 1970. Crkva daje to dopuštenje da se još više oživi duh pokore, vršenje dobrih djela i molitveni život.«

Iako je donešena informacija kratka i u sebi jasna, za njezino pravo shvaćanje, osobito kod našeg svijeta gdje je obveza nemrsa u visokoj cijeni, moramo je malo protumačiti. Učinit ćemo to u duhu Apostolske konstitucije »Poenitemini-Skrušite se« koju je papa Pavao VI izdao 17. veljače 1966. i u kojoj ovlašćuje Biskupske Konferencije da za svoje područje urede disciplinu pokore prema mogućnostima, potrebama vjernika i prema normama koje su u konstituciji iznesene.

Spomenuto pismo o pokori Papa je upravio čitavoj Crkvi po svršetku II Vat. Sabora s očitom namjerom da naglasi kako je i danas u Crkvi potreban duh pokore: »Potrebno nam je, veli Papa, stalno vraćanje k Bogu i obnova samih sebe. I to ne samo nutarnja, nego i vanjska i društvena.« — »Poziv na pokoru zapovijed je Gospodnja, i Crkva je s radošću otkrila, da se pokora gotovo svugdje na svijetu uvelike cijeni, te da je ona usko povezana s intimnim religioznim osjećajem starih naroda.« — Iako je u Starom zavjetu pokora bila na neki način sračunata, da bi se umilostivilo Boga, da bi se postigla željena pomoć, ipak su već proroci nagovještali njen uzvišeniji smisao: »Razderite svoja srca, a ne svoje haljine!«, dakle tražili su nutarnje obraćenje srca. Baš ta pokora nutarnjeg obraćenja jest ono što je tražio sam Krist u Novom zavjetu a uvjet je da se prihvati Vesela vijest-Evanđelje, da se prihvati dar vjere, da se postigne opravdanje. Time je Krist, protivno od farizeja, naznačio kakvu on pokoru misli, ne kao farizeji onu koju ljudi vide i kojoj se dive, nego onu osjetljiviju, pravu pokoru koja se očituje u napuštanju puteva grijeha i obogaćenu dobrim djelima. — Kostitucija dakle naglašuje zapravo jedan svima simpatičan oblik pokore, koja će nas učiniti dragima Bogu i ljudima. A taj oblik pokore jest nutarnje obraćenje duše povezano s vanjskim činima discipline. Ta se disciplina odnosi prema riječima Pape u prvom redu na »ustrajno izvršavanje dužnosti staleža; strpljivo podnošenje teškoća svakodnevnog društvenog života i njegove nesigurnosti«. — Tu su i bolesti, slabosti, siromaštvo, progoni i teškoće svake vrste. To je prvo i što moramo primiti kao pokoru. Kad smo postigli to da ljudski snosimo život postigli smo ono za čim ide pokora, a da se u dobru održimo potiče nas Papa da tome svemu dodamo i neke vanjske oblike mrtvenja kako bi što uspješnije upokorili svoje tijelo.

U konkretnijim odredbama za cijelu Crkvu Papa određuje, iza kako nas upozorava da smo po Božanskom zakonu dužni činiti pokoru, određuje crkvenim zakonom ovo što slijedi: Korizmeno vrijeme zadržava svoje pokorničko značenje. A dani pokore koje valja obdržavati **postom** jesu Čista srijeda i Veliki petak. Zakon posta propisuje da se dnevno uzme samo jedan obrok; ali ne zabranjuje uzeti nešto hrane ujutro i navečer. Ovaj zakon obvezuje one koji su navršili 21. godinu života sve do započete 60. godine. Dakle post ili uskraćivanje hrane obvezuje nas samo dva dana u godini.

Zakon **nemrsa** — uskraćivanje mesa u obrocima, obvezuje nas nakon odluke Biskupskih konferencija samo u petke u korizmi. Taj zakon zabranjuje nam jesti meso, ali ne jaja, ne mliječne proizvode niti bilo koje začine i od životinjskih masti. Dakle sve juhe od mesa mogu se jesti. Zakon nemrsa obvezuje one koji su navršili 14. godinu pa nadalje.

Dakle, izvan korizmenog vremena zakon nemrsa ne obvezuje naše vjernike. Velim vjernike, jer svećenike obvezuje kad se hrane kod svojih kuća. Velim ne obvezuje, što ne znači da nije hvalevrijedno da i dalje obdržavaju zakon o nemrsu oni koji to mogu. Veli se samo da taj crkveni zakon više izvan korizme ne obvezuje pod grijeh. Drugo je pitanje kako ćemo izvršiti opću obvezu prema pokori. Prilika imamo bezbroj u petke i izvan petaka, u korizmi i izvan korizme: vršimo savjesno svoje dužnosti i priučavajmo na to svoju djecu; pokažimo djelotvornu ljubav prema onima koji su u potrebi i koji su to zaslužili da im je iskažemo; mrtvimo se u onome što drugima ide na **živce**, držeći kućni red, disciplinu na poslu, klonimo se alkohola, pretjeranih troškova, držimo se prometnih propisa itd.

Ima još jedno pitanje, naime što je s onima koji i za vrijeme korizme uzimaju hranu po restoranima, onima koji nemaju svoga domaćinstva, koji su na putu, koji teško rade, koji nemaju što drugo osim mesa da se najedu; tu su i bolesnici, svi oni kojima treba okrepa i svi oni koji ne određuju način svoje ishrane. — Za njih i u korizmenom vremenu vrijedi ono što vrijedi i preko čitave go-

dine, to jest neka se orijentiraju na drugi način pokore, molitvu i dobra djela.

Biti će bez sumnje dobrih vjernika koji će ovoj novoj disciplini nemirsa prigovarati, da je to popuštanje i odstupanje i prilagođivanje svijetu. Držim da sva ta eventualna čuđenja nisu potrebna, jer je obveza pokore i te kako ostala na snazi. Prilagođen je tek oblik. Tradicionalni oblik pokore uzdržavanja od mesa nije jedini oblik pokore, i recimo pravo nije ni najosjetljiviji. Oblici pokore socijalnog značenja draži su Bogu, nama su korisniji a svima potrebniji.

Franjo Šipušić

IZ KATOLIČKOG SVIJETA

LITURGIJA — ODGOJITELJICA

Može se katolicima pričiniti, da je u katolicizmu nešto zastalo. Osim liturgijske reforme, koje je svećenika obdarila s nekoliko novih knjiga na oltaru, i donijela ponešto zabune u starija vjernička srca; osim povremenih čarkanja među »progresističkim« i »konzervativnim katolicima u Zapadnim Zemljama; osim obračuna raznih teoloških stručnjaka, koji se još ne smiruju i nadalje burkaju »ocean kršćanske znanosti« — drugo kao da miruje. Recimo, razne organizacijske forme laikata, još pred rat jasnoglasne, kao da se umoriše; neke potpuno ušutješe; neke se definitivno raspadoše. Čini se da pokreti »masa«, za kojima je uzdisao Pio XI, okupljeni oko zastava i fanfara, ne okupljaju više »masa«. Danas je, koliko razabiremo iz časopisa ponekih pokreta, sve jača težnja da se stvore manje, životvorne, obiteljski bliske, stvarno zauzete skupine. Radi toga se i sama pravila velikih pokreta Katoličke Akcije, Marijinih Kongregacija, Katoličkih Skauta, Marijine Legije ... moraju mijenjati. Prelaziti u neku vrstu zatišja, intime, dubljeg poniranja u pojedine manje grupe, koje postaju u raskršćanjenom svijetu kao neke zvijezde. Otkako je biokovsko, kontinentalno i narodno kršćanstvo pojedinih bivših kršćanskih krajeva razbijeno, a Evropa (i mi u njoj) postala »zemlja misija«, sve više prevladava misao da je potrebno ostvariti mnogo misijskih živih i budnih zajednica, okupljenih oko oltara i dobrotvornosti, kako bi svojoj okolini dočarali Prisutnost Kristovu.

Zato je dobrodošla liturgijska reforma. Ona pogoduje stvaranju takvih živih skupina. Ljudi više nisu daleko, i ne žele biti stranci, kraj stola svoga Krista. Ne žele ni prebučnih poklika, nego ih osvaja uvjerena molitva istodušne skupine. Katedralni golemi prostori, osjećamo, ne pogoduju stilu Posljednje Večere. U manjim prostorijama daleko lakše vežemo misli i s Kristom i međusobno. Zato smo zahvalni ovoj smionoj obnovi liturgije, koja nam je i jezično i oblikovno i pozivom na sudioništvo približila Tajnu. Ako kršćani shvate, da je došao taj veliki trenutak, u kome *i mogu i smiju* Bogu *i braći* kazati riječ povjerenja i zahvalnosti; da smiju sami prinositi i biti pričesnici gozbe; da mogu svojim glasom, kretnjama, nadasve živim uvjerenjem ostvarivati Zajednicu oko svećenika-prezbitera — onda su na dobrom putu.

BISKUPSKA SINODA U RIMU I BISKUPSKA KONFERECIJA U U ZAGREBU

Reći će tkogod: Čemu o tome pisati? Doznali smo iz svjetske i domaće štampe, kako je to teklo kroz sedamnaest dana u Vatikanu (od 12. do 28. listopada); kako se to odvilo kroz tri dana u Zagrebu (od 11. do 13. stodenoga). Mogli smo prevrnuti nekoliko zanimljivih prikaza u »Glasu Koncila«, ili u »La Croix«, ili u »Osservatore Romano« ... doznati kako je na Sinodi prisustvovao sam sveti Otac, koji su oci najviše utjecali na njezin razvoj, kako je tiho ali sigurno

Naš misionar p. Ante Gabrić bio je na svom putu po Americi teško obolio. Kamenci u bubrezima. Nekako se izvukao. Sigurno su pomogle brojne i usrdne molitve tolikih njegovih prijatelja u domovini.

linija skretala prema završnim izjavama ... što će nam više? A slično je i sa zagrebačkim »Saborom BK«, jer je izdan ne samo bilten o njihovu raspravljanju, nego je dan intervju o njihovu duhu.

U redu. Ipak je dobro sada, malo izdaljega, promotriti što se to zavrtjelo oko ta dva »epicentra« naše hrvatske katoličke elipse. Što nam je zapravo pružio nakon svojih debata Rim, a što Zagreb.

Da stvar bude jasnija, govorimo najprije o Rimu i sinodi, zatim o Zagrebu i Konferenciji. Dakako da Sinoda imade dalekosežnije značenje, ali Konferencija u nekim svojim točkama može biti našem svijetu bliža.

PROCES I USPJEH RIMSKE SINODE

Nitko ne govori o neuspjehu biskupske rimske sinode. Ona nije donijela nekih gromovitih zaključaka. Niti je obradila sve najvažnije i najkritičnije probleme Crkve. Niti je okupila sav misaoni potencijal katolicizma. (Na njoj nisu sudjelovali svećenici, izvan vrata su ostali svi laici. To je naime bila sinoda biskupa.) Mnogi su očekivali da neće prevladati svojom težinom jedna jedina tema: odnos papine i biskupsko kolegijalne vlasti. Da će na tapet oci sinode staviti pokoje pitanje, što se žari u kršćanskoj nauci, a prijeti prizvukom krivovjerja (nova teologija o »smrti Božjoj«, smione izjave o Euharistiji, Svetopisamskom smislu, Marijinu djevičanstvu ...) Da će se oci pozabaviti kojim teškim svjetskim problemom (moralom braka ili moralom nasilja ...). Da će možda, tako se govorkalo, jasnije progovoriti o stanju svećeničke egzistencije, napose o celibatu, jer to na Zapadu neprestano izaziva nova nesnalaženja ... i slično. Međutim, odnos učiteljske i upravne vlasti u Kristovoj Crkvi toliko je zaokupio pažnju otaca, da na druge teme nisu došli.

Nekoliko dokumenata nagnalo je sinodalne oce, da dobro promisle teški problem: gdje su granice papinskih i biskupskih prava, njihovih dužnosti obzirom na pojedine Crkve i na čitavu crkvenu zajednicu? Koliko se moraju u pitanjima od općega i »obostranog« interesa kao suci vjere i pastiri stada međusobno dogovarati, ili samostalno odlučivati? Kakve veze treba uspostaviti u ovo doba, kad su sve veze jake i bliske između centrale i pojedinih krajeva; kad su uza sve to specifičnosti raznih crkvi sasvim očite, i poznate isključivo pastirima na terenu? Kakve veze uspostaviti i koliko vlasti ostaviti rimskom centru ili prebaciti na odgovorne biskupe i njihova kolegijalna tijela?

Oci nisu bili zadovoljni (barem dobrim dijelom) s predloženom shemom o tom pitanju, koju su stručnjaci kurije priredili i dali na razmatranje. Daleko uvjerljivije, stvarnije, obrazloženije odjeknula je relacija našega Kardinala Šepera, poznata pod njegovim imenom kao »relacija Šeper«. Kardinal nije laskao nijednoj strani, ni papi ni biskupima (kolegiju). Na temelju Božje objave i uređenja priznaje, da je Papa doista vrhovni Poglavar Zajednice, poglavar biskupskog kolegija, i da može djelovati sasvim samostalno. To spada na njegovu osobnu vlast, koju mu je zajamčio Krist. Ali se ta vlast primata ne može vršiti po »subjektivnim i proizvoljnim« normama, nego po objektivnim normama, koje se temelje na apsolutnoj vjernosti Objavi, tradiciji i prilagođenim promjenjivim potrebama vremena. I pojedinih krajeva, razumije se. Kardinal je naglasio da je Crkva Zajednica. I svaka služba u Crkvi — služba je Zajednici. Između hijerarhije (crkvenog učiteljstva i vodstva) s jedne i vjernika s druge strane ne smije biti jaza. Mora vladati jedinstvo, moraju se uspostaviti mnogi mostovi. Biskupi su, Kristovom odlukom, prvi sluge te zajednice. Oni u jedinstvu s Papom, snagom svoga reda i posvećenja, ulaze u veliki kolegij brige i službe toj zajednici svih vjernika. Ovo jedinstvo uprave i službe Crkvi temelji se na istoj vjeri, istom krštenju, istoj završnoj destinaciji. U svima prebiva isti Duh, koji raznolikim službama daje pečat jedinstva. Različite okolnosti svijeta u kome se Crkva razvija nalažu da se i vlast vrši tako, da ne nastrada jedinstvo radi razlika, niti se dokinu zakonite raznolikosti i osebujnosti radi pretjeranog »objedinjavanja«. Kardinal je otvorio put kasnijem referatu kardinala Martya (pariskog nadbiskupa), koji je želio točnije odrediti sam način, kako da se uskladi ta odgovorna »suvlast« i suodgovornost« u Crkvi.

Bilo je izrečeno i na javnim sjednicima i u pojedinim skupinama (radilo je devet skupina, uglavnom jezično razdijeljenih), bilo je izrečeno mnogo dobrih stvari i u prilog »centralizacije« i u prilog »decentralizacije« vlasti. Napokon je izašlo kao najstvarnije mišljenje, da se taj problem temeljitije mora raspraviti na teološkoj Komisiji, suradnjom svih stručnjaka, kako bi se dobio dublji uvid u samu Kristovu nakanu i u povijesni razvitak papinske i biskupske vlasti. S tim u vezi dotaknuta su pitanja same Kurije i značenja što ga centralne vatikanske Ustanove imaju. Značenje papinskih nuncija i njihovih odnosa prema biskupskim konferencijama pojedinih zemalja. O samoj Sinodi kao trajnom skupu — tijelu, koje mora s Papom raspravljati o većim zajedničkim problemima. O tajništvu Sinode, koje mora postati jače i elastičnije, dobro povezano i s Kurijom i s biskupskim Konferencijama.

Odlučeno je, da se Tajništvo dobro uredi, a Sinoda se mora redovito sastati svake dvije godine. Sveti Otac može je sazvati i prije, ako postoji za to neki ozbiljan razlog.

To naočigled suptilno raspravljanje o razgraničenju i jedinstvu vlasti u Crkvi od silnog je značenja. Crkva želi ne samo olakšati svoj život, dobiti elastičnije učiteljstvo i prilagođeniju upravu. Ona prije svega želi doznati Božju volju za ovaj povijesni trenutak, u kome neki problemi prerastaju sve mede, nameću se svim narodima, postaju opća briga. Jasno da ih treba i dogledati i proučavati i rješavati skupnije, sveobuhvatnije, jedinstvenije, prema jednoj općenitijoj uvidavnosti i odluci. Zato je bez Papina »periskopa« i njegova pravorijeka nemoguće zamisliti, da se katolički planetarni problemi katolički i jedinstveno riješe. No s druge strane sam zakon razvoja, koji valovito prožima blokove i zemlje, ne dopušta da se u svemu i uvijek podjednako postupa i odlučuje. I tu »terenci« biskupi moraju dobiti odlučniju riječ, riječ premoćnu nad

mišljenjem pokojega čovjeka iz centralne Kurije, jer su biskupi od Krista ovlašteni da vode svoj puk. Jasno je da će uvijek dobro prisluškivati, u presudnijim pitanjima pitati Svetog Oca za savjet ili njegov privorijek. Na Sinodi su zaželjeli, da se i obratno zbude: da sveti Otac, donoseći odluku za neku zemlju ili narod, pita biskupe toga kraja što o tome misle.

Teško je reći kako će se u pojedinostima ti odnosi vlasti razviti. Svakako vjernici mogu biti zadovoljni upravo time, što je naglasak vlasti u Crkvi, bilo papine bilo biskupske, zazvonio jasnim zvukom — službe. A to znači — ljubavi. U ime Kristovo, u ime Božje.

BISKUPSKA KONFERENCIJA U ZAGREBU

Sabor BK bio je mnogo kraći nego zasjedanje rimske sinode. Trajao je tri dana. Na njemu je provjetreno ili barem uočeno mnogo materijala, kako se to iz službenog biltena razabire. Neki se problemi odnose na čitavu državu, na sve katolike. Neki na neke staleže i skupine. Neki na radosne, neki na žalosne pojave u našem katolicizmu.

Biskupi su zatražili da bi Božić bio priznat kao neradni dan za sve katolike. To je odbijeno, o tome sad imamo službeno saopćenje. Tražili su da klerici u služenju vojnog roka budu izjednačeni s drugim studentima. O tome će se valjda još raspravljati na kompetentnim forumima. Dokinut je nemrs u petak (osim u korizmi), jer su biskupi svjesni da to za mnoge nije prikladan način pokore, a da se mogu pronaći mnogi drugi, daleko prikladniji. Obećana je pouka o enciklici Humanae vitae (o regulaciji poroda); ustanovit će se zasebni ured za naše emigrante kod svakog biskupijskog Ordinarijata. Biskupi upravljaju dvije molbe svetoj Stolici: Da što prije imenuje zagrebačkog nadbiskupa i da dopusti »anticipiranu« nedjeljnu misu za izletnike već u subotu popodne. Kad se zbroje ove i sve ostale stvari, o kojima su naši biskupi razgovarali, teško je zaključiti što je za nas u ovom trenutku najvažnije. Možda ona jedva jače naglašena notica, da je prihvaćen novi statut Glavnog Tajništva BK, ukoliko taj statut zbilja ostvari jedno okretno, snažno, zauzeto Tijelo, zajednicu ljudi koji će — slobodni od ostalih manjih dužnosti — postati prava tiha veza između vjernika, prilika u našoj zemlji, raznih problema unutar i izvan Crkve — te samih biskupa. To bi značilo, da u saborskom duhu cjelokupni naš episkopat želi, da svi članovi Crkve uzmognu izreći svoje želje, dati svoje prijedloge i sugestije, kako da se uredi kršćanski život, kako da se uspostave ispravne kršćanske veze i stavovi prema nekršćanima i toliko suvremenim problemima, koji se valjaju preko našeg teritorija, preko naših savjesti.

Nije nemoguće da upravo takav Sekretarijat otkrije veće mogućnosti suradnje između svećenstva, laikata i otaca biskupa obzirom na probleme, koji u nas zapravo još nisu ni načeti (pravilan odnos prema sistemu u kome živimo; naša sadašnja i buduća suživotna suradnja u pluralističkom društvu što se kod nas stvara; naš odnos prema nevjernicima — na primjer u pitanjima braka, kulture, javnog mišljenja; naša procjena vrednota koje si prisvajaju i nekatolički sustavi i sistemi bez vjere — kao što je zajednički posao oko nekih humanih i humanitarnih problema i sl.)

Fidelis

NOVE KNJIGE

»DOMETI DUHA«, knjiga, koju su priredili Mato Mihić i Ivan Šešo, jest svojevrsna mala antologija značajnih, vrijednih i svima korisnih misli. U obliku aforizama nižu se izreke ljudi raznih razdoblja povijesti. Misli su svrstane u poglavlja, kao npr.: život, čovjek, žena, odgoj, ideal, vjera . . . Ima tu preko 700 misli od oko 200 auktora. Knjiga može poslužiti katehetama, odgojiteljima i onima koji žele svestranije upoznati život i čovjeka. Cijena joj je 12 ND, a naručuje se na adresu: Rkt. Župni Ured, Ivankovo kod Vinkovaca.

Izašla je iz tiska knjiga **»TAJNE U GRADU MRTVIH«.** Svaki čitalac naći će u toj knjizi mnogo pojedinosti o pokojnicima, kao npr.: »Da li naši pokojnici žive?«, »Zašto se moramo sjećati mrtvih?«, »Da li se ikada netko vratio nakon smrti?«, »Što moramo misliti o spiritizmu?«, »Na koji smo način mi živi povezani s mrtvima?«

Cijena je 10 ND. Naručuje se: Dominikanci, Korčula.

»GRADIŠĆE« kalendar za 1970. jest kalendar što su ga izdali Gradišćanski Hrvati. Veoma je bogat sadržajem, a pomaže nam da bolje upoznamo te naše sunarodnjake, njihove običaje i način života. Izdalo ga je Hrvatsko štamparsko društvo u Željeznom. Naručuje se na adresu: Kroat. Pressverein, 7001 Eisenstadt, Postfach 26, Burgerland, Österreich. Cijena mu je 25 austrijskih šilinga.

»CRKVA, SVEĆENIŠTVO I SVEĆENICI« od Dra Čedomila Čekade, drugi svezak članaka o temama koje se odnose na život i rad svećenika. Knjiga će dobro doći i svećenicima i vjernicima. Cijena mu je 7,5 ND. S prvim sveskom cijena je 14 ND. Naručuje se kod: Župski ured Donje Hrasno, p. Brštanica, Hercegovina.

Uskoro izlazi iz tiska prvi svezak životnog djela Miroslava Vanina ISUSOVCI I HRVATSKI NAROD. Autor je četrdesetak godina pripremao ovu povijest neumorno skupljajući izvore po domaćim i stranim arhivima i bibliotekama. Tko želi malo bolje upoznati ne samo dio crkvene nego i kulturne povijesti svoje domovine, osobito Zagreba u XVII i XVIII stoljeću, naći će obilje do sada nepoznatih podataka u Vaninovoj knjizi. Knjiga je pisana lakim i ugodnim stilom za širu publiku, ali ujedno i sa strogo znanstvenim aparatom na korist stručnjaka. Prvi svezak obuhvaća: Rad u XVI stoljeću i Zagrebački kolegij (od dolaska Isusovaca u Zagreb g. 1606. pa do ukinuća reda g. 1773). Djelo je vrijedan doprinos proslavi 300-godišnjice Hrvatskog sveučilišta, a sjetiti će nas onih koji su ugradili svoj život i sposobnosti u njegove temelje i početke.

Knjiga će imati oko 500 stranica, formata 17 x 24, uvezana u platno, sa 32 stranice slikovnog priloga na kunstdruck papiru. Naklada je malena pa molimo one koji žele knjigu nabaviti da to što prije jave na adresu: FILOZOFSKO-TEOLOŠKI INSTITUT D. I., Zagreb III, Jordanovac 110.

ZAHVALJUJEM PRESVETOM SRCU ISUSOVU BEZGRJEŠNOM SRCU MARIJINU I SVETIM ZAŠTITNICIMA

— Zahvaljujem Nebeskoj Majci i sluzi Božjem Leopoldu Mandiću na uslišanoj molitvi. Molim i ubuduće za pomoć. — Đurđica, Varaždin.

— Od srca zahvaljujem sluzi Božjem Petru Barbariću što mi je od Boga izmolio ozdravljenje zubi. — Uršula Bulić, Zagreb.

— Na dobivenom stanu, na ozdravljenju i drugim milostima što smo ih primili tijekom života zahvaljujemo Presvetom Srcu Isusovu i Gospi od brze pomoći. Neka nam i dalje budu u pomoći. — Obitelj Šporčić, Bjelovar.

— Zahvaljujem dragom Bogu na svemu što mi je dao u mojih prvih 20 godina. Za riječ: »Hvala!« — Božena Srdarev, Zgb.

— Ocu Leopoldu Mandiću zahvaljujem na velikoj milosti koju sam dobila po njegovu zagovoru. — B. S., Zagreb.

— Za sretno položen ispit svoga nečaka zahvaljujem sv. Antunu i ocu Vendelinu Vošnjaku. — K. K. Subotica.

— Zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu na milosti da mi je sin sretno položio ispit u gimnaziji. —Marija Froneišković, Subotica.

— Na ozdravljenju svoje noge i na drugim milostima zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu, Majci Božjoj i Petru Barbariću. Preporučam se i nadalje. — Anđelka Pofuk, Varaždin.

— Zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu, Gospi Sinjskoj i svetom Antunu što mi se vratilo dijete, koje je bilo u opasnosti da krene zlim putom. I ubuduće preporučam im sebe i djecu. — Paula B., Split.

— Presvetom Srcu Isusovu, Duhu Svetomu, Majci Božjoj i Petru Barbariću zahvaljujemo na milosti što nam sretno dvoje djece diplomiralo, a dvoje svršilo razred. Neka nam i nadalje budu u pomoći. — Zahvalna obitelj iz Krka.

— Na primljenoj milosti zahvaljuje arkanđelu Rafaelu Ivanka Soćo, Split.

— Za uslišane molbe zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu, Leopoldu Mandiću i Petru Barbariću. — Drago Solapija, Borošići, Turbe.

— Na primljenim milostima zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu. Neka mi nadalje budu u pomoći. — Barica Lipić, Zagreb.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i sv. Izidoru rataru za pomoć u gospodarstvu. — Linart Dorić, Doljanci.

— Na uslišanoj molitvi zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Antunu i sv. Josipu. Molim i daljnju pomoć. — I. C., Križevci.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Gospi od brze pomoći, sv. Antunu i Petru Barbariću na sretno položenom ispitu svoga unuka i ozdravljenju svoje unuke. Molim i nadalje njihovu pomoć. — Sofija Stanić, Radovanci.

— Od srca zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu na primljenim milostima, kao i sv. Ani, sv. Josipu i sv. Antunu. I nadalje im preporučam sebe i svoju obitelj u zaštitu. — Anka Košaroš, Zdenci.

— Od srca zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, dragoj Gospi, Petru Barbariću i ostalim zaštitnicima za namještenje i ostale primljene milosti. Neka mi i nadalje budu u pomoći. — Mila Bilić, Privlaka kod Vinkovaca.

— Na sretno uspjeloj operaciji i na drugim milostima zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i ocu Leopoldu Mandiću. — Ksenija Lale, Mandaljena.

— Za pomoć u velikoj nevolji zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu i bl. Nikoli Taveliću. — Lj. A., Zagreb.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Majci Božjoj Žalosnoj, sv. Franji Asiškom, sv. Maloj Tereziji i ostalim zaštitnicima na primljenim milostima. Neka i nadalje budu u pomoći meni i mojoj obitelji. — Manda I., Gorjani.

— Zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i Gospi od brze pomoći na sretno položenim ispitima. I nadalje im se preporučam. — Zahvalna studentica Marija, Zagreb.

— Za primljene milosti zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Gospi Sinjskoj i Petru Barbariću. — Franka Ivanišević, Krilo — Jesenice.

— Hvala Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu, Petru Barbariću, Ocu Leopoldu i drugim zaštitnicima koji su mi mnogo pomogli u jako narušenom zdravlju. Preporučam im sebe i svoju rodbinu i nadalje. — K. M., Rijeka.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, te sv. Antunu na položenim ispitima svoje djece. I dalje ih preporučam njihovoj zaštiti. — Ivana J., Vareš.

— Za sretan uspjeh teške operacije zahvaljujem sv. Maloj Tereziji. — Jakob Rašica, Mandaljena, Župa Dubrovačka.

— Jelena Majnar iz Steklica-Hrib preporučuje sebe i svoju obitelj zagovoru sluge Božjega Petra Barbarića.

— Župna Zajednica Gerovo i Hrib preporučuje se Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, te sv. Zaštitnicima: bl. Nikoli Taveliću, slugi Božjem Petru Barbariću, ocu Leopoldu Mandiću i Kardinalu Stepincu za ove velike nakane: za provođenje koncilskih smjernica, obraćenja našeg muškog svijeta, saniranje tolikih brakova bez blagoslova Crkve, dobru katehizaciju naše mladeži i djece, te njihovo dobro vladanje, a za našeg župnika velike darove i milosti. — Ivan Anković, upr. župe.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu na položenom ispitu. — Zahvalna L. L., Zagreb.

— Milka Buktenica iz Grohota na otoku Šolti zahvaljuje Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu za ozdravljenje slomljene noge.

— Za sretno položenu maturu zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Majci Božjoj Fatimskoj. — Marica, župa Miholjec.

— Molim Gospu od brze pomoći da mi izmoli ozdravljenje očiju i noge. — Iva Vukoja, žena Bože, Ledinac.

— Na ozdravljenje noge zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Majci Božjoj Jeruzalemskoj. — S. P., Začretje.

— Presvetom Srcu Isusovu i Majci Božjoj zahvaljuje na sretno položenom ispitu studentica kemije D. M., Zagreb.

— Na sretno položenim ispitima svoje kćeri zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Gospi od brze pomoći, sv. Josipu i ostalim zaštitnicima. I nadalje preporučam sebe i obitelj. — A. K., Kamenički Vrhovec.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu, sv. Antunu i ostalim svetim zaštitnicima na primljenim milostima u kušnjama i bolesti. Neka mi i nadalje pomažu. — Ana Gazdek, Molve.

— Za sretno ozdravljenje zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu. — Pavao Stipančević, Koška.

— Na sretno položenom ispitu zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Gospi od brze pomoći, sv. Josipu i sv. Antunu. Preporučam im se i nadalje. — J. D., Zagreb.

— Za primljene milosti zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu i ostalim zaštitnicima. Preporučam im i nadalje sebe i obitelj. — D. M., Starigrad.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu na sretno završenom školovanju sina i za snagu i strpljivost u teškim i tužnim danima života. Neka Presveto Srce uvijek vlada mojom obitelji! — N. B., Čađavica.

— Od srca zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu te svima zaštitnicima na pomoći mom sinu kod operacije. I ubuduće stavljam sebe i svoju obitelj pod njihovu zaštitu. — Milica Kovačević, Marčani — Čazma.

— Zahvaljujemo Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, te sv. Antunu, što su nam za vrijeme potresa u Banja Luci sačuvali djecu živu i zdravu. I nadalje preporučam sebe i cijelu obitelj njihovoj zaštiti. — Magdalena Franjčević, s mužem i djecom, Kreševo.

— Na uslišanju i ozdravljenju svoga muža zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Gospi od brze pomoći, sv. Antunu, ocu Leopoldu i Petru Barbariću. I nadalje preporučam njihovoj zaštiti sebe i obitelj. — Marija Medaković, Ivankovo.

— Svim srcem zahvaljujem Fatimskoj Gospi, sv. Josipu i sv. Antunu na primljenim milostima. — Z. K., Split.

— Tomo Blažević iz Presnača kod Banja Luke zahvaljuje Presv. Srcu Isusovu, što je prigodom potresa ostao živ on, ukućani i marva, premda se kuća potpuno srušila i zatrpala mu kćer, a pred njega pao betonski blok. I štala mu je srušena, ali je stoka nekoliko minuta prije izišla.

SADRŽAJ:

4	**Jasle i udobnost, R. Plus**
7	**Atomski oganj ili pravedni mir, Mijo Škvorc**
13	**Sukobi medu narodima, Josip Antolović**
15	**Obiteljska sijela ili divani, Pero Bulat**
20	**Hoće li Posavka uspjeti? P. Bulat**
25	**Mala Korina mora umrijeti, Josip Njavro**
29	**One su pozvane, Josip Kribl**
32	**Sreli su se u baru, Dragan Čuturić**
34	**U malo vremena dugo je živio, Ivan Kukula**
37	**Put nas vodi u Zambiju, J. Gusić**
42	**Novo o nemrsu, Franjo Šipušić**
44	**Iz katoličkog svijeta, Fidelis**
49	**Nove knjige, Zahvalnice**

S dopuštenjem crkvenih i redovničkih poglavara izdaje: Hrvatska pokrajina Družbe Isusove — Zagreb 02-147, Palmotićeva ul. 31. — Odgovorni urednik o. Franjo Šipušić, Zagreb 02-147, Tel. 441-636. Tisak »Plamen« Slavonski Brod, Omladinska ul. 26. — 1970. — Cijena pojedinog broja 1 D. Godišnja pretplata 12 D. Grupne pretplate od deset na više dobivaju deset posto popusta. Novac pretplate šaljite poštanskim uputnicama; suradnju uredništvu Glasnika; rukopisi se ne vraćaju.

GLASNIK

Pošt. pl. u gotovu
CIJENA 1 DINAR
II — 1970.

I TVOJU ĆE DUŠU PROBOSTI MAČ

Gospa nosi u naručju svoje Božansko Čedo. Ide s Josipom u Jeruzalem, da se podvrgne obredu očišćenja i da svoje Dijete prikaže Gospodinu. I kad je u hramu svršio jedan i drugi obred, kad se je Ona s Djetetom u naručju uputila prema izlazu hrama, eto joj u susret nekog starca. On proročkim pogledom promatra Majku i Dijete. I Majka čuje starčev uzdah: »Ah, siromašni mališu! Miluj ga Majko! Jednog će dana On izmaknuti iz tvoga zagrljaja, i ti ćeš ga ugledati u zagrljaju križa!«

Marija, Šimun, Isus. Tri imena koja nam toliko govore u ovoj tajni. Po Šimunu Bog objavljuje Mariji budućnost njezina Sina. Ta budućnost bit će u znaku križa i za nju, Majku, i za njezina Sina...

Gospa se vratila iz Jeruzalema kući. Tu ona ziba svoje Čedo. I dok On spava, ona ga promatra njega, budućeg Raspetog...

U kakvom su strahu protekli prvi tjedni i prvi mjeseci. A onda usred najdublje noći Josip naglo ustaje i budi je: »Marijo, moramo otići, moramo se odavle maknuti. Anđeo mi je javio u Božje ime, da odmah pođemo na put. Herod traži Dijete da ga ubije!«

Dijete?... Da ga ubije? Zar već?! Ali kako im se žuri! Ja sam ga tako malo vremena posjedovala! Već mi ga žele oduzeti!

GLASNIK SRCA ISUSOVA I MARIJINA
ZAGREB — GODINA 61. — VELJAČA 1970.

NA OMOTU: »Skidanje s križa« od Caravaggio

I otišli su u Egipat, i tu ostali više mjeseci, a možda i koju godinu.

Anđeo ponovo dolazi u posjet. Treba se vratiti. Kamo? U Nazaret.

Nazaret je mjesto Navještenja, gdje je Gospi bilo postavljeno pitanje: »Pristaješ li, Marijo, da budeš uključena u dramu Otkupljenja? Pristaješ li da svoga Prvorođenca žrtvuješ za svoju drugorođenu djecu, punu ljudske bijede, da im tako spasiš život?«

Pristala je.

Nazaret, isti Nazaret. Gradić žrtvovanja. I žrtvovanje se tu ponavlja svaki dan, tako da postaje neprekidno.

Dijete pomalo raste. Svaki put, kad ga Marija pogleda, ona kao pozadinu slike svoga Djeteta gleda Kalvariju. O moj Bože! Ta bolna sjena dviju krvavih greda... Zar ja Njega, dakle, za to odgajam?...

Tako prolaze u Nazaretu deset, dvadeset, trideset godina...

Nikada nisam na to pomišljao. Zamišljao sam život u nazaretskoj kući kao skroman život, ali koji je bio pun miline i idile kraj radničkog stola, kod izvora vode, u radionici, u polju, na ulici i u zbornici. Mislio sam, da je to bio život bez posebne povijesti, a napose da je bio pošteđen od bolnih događaja. Međutim, kako sam se prevario...

Tešto da je Mariji i jedan dan prošao, a da nije Šimunovo proročanstvo u njezinoj duši djelovalo poput sjemena, što je bačeno u zemlju i koje se onda u njoj razvija, nadiže zemlju i pomalo niče.

Nazaret! Svaki dan i svaka godina bili su ispunjeni tajnim djelovanjem ovog razvijanja i rasta tog sjemena u Marijinu srcu. Korijenje je pomalo svojim vlaknima prodiralo sve dublje u njezino srce, dok ga nije posve zaposjelo i ispunilo beskrajnom gorčinom.

Kako je vrijeme sve više odmicalo, Marijino je srce za nas postajalo sve neshvatljivije, a u isto vrijeme sve više je postajalo slično srcu njezina Sina.

Njih dvoje zajedno je stupalo prema ispunjenju velike zadaće. Njihovi koraci nisu više usmjereni prema Egiptu, nego Golgoti. Ti koraci ne vode prema boljem, nego prema gorem. Kakvu užasnu patnju donosi spoznaja o onom što nas čeka, kad ono, što nas čeka, jest samo sve najgore!

Oni sve to znaju. I ta međusobna sličnost, to svakog dana udvostručeno trpljenje, to zajedničko, rastuće, postostručeno trpljenje potvrđuje tajanstveno srodstvo Majčine i Sinovi duše. Po crtama lica On sliči na nju. Po nutarnjoj rani Ona sliči na Njega. Oni su jedno u zajedničkoj i veličanstvenoj žrtvi.

Eto, to je mač, o kojem je govorio Šimun u hramu...

R. Plus

Kršćani:
jedno srce i jedna duša?

U hladnoj veljači, prevrtljivom mjesecu, Apostoli Molitve molit će uporno »DA SE RAZJEDINJENI KRŠĆANI ZBLIŽE I DUHOM I SRCEM«.

IZA PROLJEĆA . . . ZIMA!

Dobri Papa Ivan, možda ponešto naivno, a svakako iskreno i s punim srcem, reče da očekuje proljeće Crkve. Proljeće kršćanstva. Proljeće novog i dugoročnog jedinstva. Poželio je taj dobri nasmijani starac dokinuti vjekovne zadjevice, stare neplodne prepirke, gadne i neljudske optužbe, kojima su se kršćani blatili i sramotili. Zaželio je stisnuti svaku pruženu ruku, zagrliti svako prispjelo srce, porazgovoriti se sa svakim otvorenim duhom. Anglikanski primasi, istočni patrijarsi, protestantski seniori mogli su mirno ući u donedavna sumnjivi Vatikan. Znamo da je za vrijeme ekumenskog Koncila stizalo jedno izaslanstvo za drugim. Legendarni kardinal Bea i njegov tajnik, sadašnji predsjednik Tajništva za sjedinjenje, kardinal Vilebrands, optrčavali su religiozna središta kršćanstva — London, Ženevu, Istambul, Moskvu. Posvuda kao da se počeo topiti stoljetni led nepovjerenja i mržnje. Kršćani, naročito pobožniji i vidovitiji, poveseliše se i ponadaše da nadolazi proljeće. Da će Kristova molitva s Posljednje Večere, da stado Božanskog Pastira bude uistinu jedno, napokon biti ostvarena. Da će se naći formula za zajedničke vjerske istine, za skupna moralna načela, za jedinstvenu crkvenu upravu u svoj njezinoj raznolikosti. Da će se — eto, tako smo se naivno nadali — da će se svi odgovorni ljudi svih kršćanskih zajednica, sastati na svom »svekršćanskom šaboru«, pružiti međusobno pred svijetom zrele dokaze pomirenja i praštanja.

Međutim, iza prvih zraka najavljenog proljeća, kao da je nadošla zima. Nije to priznajemo jedina žalost nakon završenog Koncila. Sve su koncilske odredbe i uredbe zapale u stanovitu krizu. Lakše ih je bilo smisliti i odobriti nego ljudima predati i u djelo provesti. Ipak treba priznati, da je gotovo najteže s dekretom o Ekumenizmu. Velike i poznate akcije sadašnjeg svetog Oca i njegova prijatelja patrijarha Atenagore, nisu mogle ušutkati jezivo neukusne prigovore sa strane nekih istočnih episkopa i teologa. Anglikanci su češće željeli »poništiti« izjave i simboličke geste zbliženja primasa Fishera i Ramsaya. Protestanti još uvijek u velikom broju protestiraju, ma koliko njihovi pojedini predstavnici željeli dijalog s Rimom.

I tako kršćani stoje u nedoumici. Da li je sve ono što su željeli Ivan i Pavao, papa, dobrohotni istočni i zapadni predstavnici drugih kršćanskih crkvi, samo iluzorna i neostvarljiva želja? Je li ovaj trenutak u sebi tako nezdrav, kršćani toliko nedorasli, opća klima zasićena neprobojnim nepovjerenjem, da se uistinu ništa veće i značajnije ne može očekivati? Zar je zbilja Krist u svojoj molitvi nemoćan, a mi u svojoj zlobi i zloći žigosani neuspjehom? To je ozbiljno pitanje.

NAKON ZIME . . . IPAK PROLJEĆE?

Ako jedna lasta ne čini proljeća, valjda ni jedna vrana ne čini zime . . . Možda je »koncilska nada« bila pretjerana. Možda je i sadašnji strah isto tako neopravdan. Može li kritika i gotovo uvredljiva konstatacija jednog srpskog pravoslavnog episkopa u »Glasu Koncila« biti jeka i jedinstveno shvaćanje svih pravoslavnih episkopa? Može li kritika pokojnog Bartha i tolikih protestantskih nepopustljivih teologa narušiti svaki započeti razgovor? Da li se pobuna anglikanskog višeg i nižega klera mora shvatiti ozbiljnije negoli molba tisuća njihovih svećenika da se što prije ostvari puno jedinstvo Crkve?

Nama se čini da je ovo sadašnje stanje, naročito nakon smrti velikog apostola kardinala Bee, prelazno i prolazno. Ono je mučno, priznajemo. Zadaje na svim područjima, i teološkom i moralnom i disciplinarnom, pravih briga svim odgovornim predstavnicima Crkava. Mnoge duše gura u sivilo i sumnja. Obzorje kršćanskog povjerenja kuša zamagliti, kršćane iznova proželi teškim međusobnim kritikama i rogušenjem . . .

No to nije, rekosmo, osamljena pojava. Saborski prodorni krik posvuda nailazi na pojedinačno ili skupno protivljenje. Sve saborske uredbe prolaze kroz filtar subjektivističkog ispitivanja. Papinske izjave i tumačenje Sabora na raznim stranama različito tumače, još različitije primjenjuju. Iznenađeni ili nepripravni duhovi ne mogu (kao stare mješine) podnijeti napon i snagu novoga vina. Duhovski oganj za neke duše odveć žestoko pali. Liturgijske promjene, novo shvaćanje biskupske i svećeničke službe, priznanje laičkih prava i ženske punopravne ličnosti, pripravnost na dijalog sa svim vrstama religioznog uvjerenja i filozofskog mišljenja . . .

mnoge jednostavno zbuniše i utukoše. Kako su nas neugodno dirnule kritike novog Misnog Reda dvojice starih kardinala! Kako je teško smiriti »desnicu i ljevicu« kad je u pitanju sve zreliji pogled na svjetski demografski problem! Kako je bolno da analize jednog stručnjaka, kao što je isusovac sociolog Pin, ne mogu uvjeriti tolike svećenike da nisu više feudalni »stalež i razred«, nego milosna služba braći . . .!

U vijavici posaborskog života i ekumenizam je u krizi. Nije umro. Samo je tu i tamo zamro. Potekao je iz čistog vrela i dobre nakane saborskih otaca. Sad se kao neukrotćena bujica ruši preko drvlja i kamenja . . . nadire kroz kušnje i zaustave . . . da se napokon svede u dobro korito i navrne na opću kršćansku centralu, odakle će probiti u svijet i svjetlo istine i toplina ljubavi. Čini se da ipak oni najodgovorniji, pape, patrijarsi i primasi, nisu zdvojni. Spremaju teologe i druge mislioce, da se sastanu, zajedno pretresu i na uvid svim crkvama dadnu rezultate svoga istraživanja i zaključke svoje dobre volje.

No da iza ove »ekumenske zime« svane pravo proljeće, bilo bi potrebno zadobiti . . .

ZAJEDNIČKI DUH I ZAJEDNIČKO SRCE!

Kad se kaže »zajednički kršćanski duh«, onda valja misliti na želju apostola Pavla kako kršćani moraju proživljavati u sebi ono, što u sebi misli Krist! Ako taj »zajednički nazivnik«, ista objava i jedan jedini nacrt Božji, ako to isto Evanđelje, vijest Radosti i Milosti, pouči kršćanske duše, unese u njih podjednako uvjerenje, objasni im temeljne istine, uzida u njih velike zakone moralnog života i socijalnih dužnosti, kršćani će steći »zajednički duh«. To ne znači da će im svaka izjava o pojedinim pitanjima biti »jednozvučna«, naučena napamet kao s gramofonske ploče. Kršćani znadu da je istina oslobođenje, da nas istina uvodi u svu širinu i nepreglednost Božju i u svu zamašitost čovjekovu. Znadu isto tako da na naše mišljenje i naše sudove, na naš način govora i raznih odnosa utječu kulturni, socijalni, rasni i odgojni utjecaji. Nitko ne smije priželjkivati, da bi svi ljudi na svijetu prihvatili isti jezik liturgije, potpuno isti izražaj u askezi, jednake forme u upravi, nepromjenjive krute paragrafe u disciplini. Čovječanstvo u razvoju znači i za kršćane povijesnu zakonitost. Čovječanstvo u raznim svojim doživljajnim oblicima i za nas je kodeks napretka i zbliženja. Istočni kršćani, zapadni kršćani katoličkog smjera, zapadni kršćani protestantskog smjera . . . to su povijesne činjenice, koje se ne mijenjaju preko noći. U težnji za jedinstvom ima prostora za slobodu! Apostol Pavao je dobro naglasio da u Kristovu Tijelu, u sveobuhvatnoj Crkvi, postoje razni udovi. Postoje razne funkcije. Dodajmo, da postoje razne izražajnosti i osebujnosti, koje ne ništе jedinstva, nego ga samo bolje ističu. Kad oko i ruka, glava i noga, u svojim posebnim funkcijama bolje surađuju, onda je to zbog jedinstva čitava čovjeka. Ipak oko nema funkcije ruke ili noge . . . Niti će crkva Indije . . . Male Azije . . . Engleske . . . Argentine . . . biti u svemu i za sve potpuno jednaka. Ta bi uniformnost izbrisala onu od Krista željkovanu i od Pavla objavljenu raznolikost, koja je znak širine i plodnosti. »Jedan ovako . . . a drugi onako . . . dok je u svima isti Duh!«

Time smo ušli u posljednju tajnu jedinstva — u zajedničko srce.

Crkva je rođena iz Srca. Ona je stvorena za srce. Ona mora kucati udarcima srca, velikim udarcima i ritmom ljubavi. Srce je jedino dovoljno prostrano da u sebi pomiri i sjedini raznolikosti stila, običaja, kultura, života. Ljubav jedina preskače granice, i one dozvoljene, i one nužne. I nacionalne, i rasne, i granice običaja, i granice raznih mišljenja. Ljubav jedina veže u bitnom. U jedino potrebnomu. U zajedničkom Kristu. Ljubav osim toga prašta prije nego osudi, ispituje prije nego prosudi, vodi za stol a ne na dvoboj. Ljubav je za bratski razgovor, bratsko shvaćanje, bratsko razmišljanje u zavjetarju molitve. Ljubav svojom strpljivošću može i mora oboružati srce da sve razumije, mora ga razoružati da ništa bezrazložno ne prezre i ne odbije. Istočnjak mora shvatiti Zapadnjaka, Zapadnjak Istočnjaka. Napredni ne smiju prezirati zaostalih, zaostali ne smiju odveć zavidjeti naprednima. Svi se moraju pobrinuti za svakoga, kako bi u svima živio isti Krist.

Ljubav želi biti pravedna, baš tako kao što mora biti velikodušna. Zato je protiv ljubavi ne priznati

drugima ono što posjeduju od prave kršaćnske baštine; kao što je protiv ljubavi ne upozoriti krštene na ono što im još manjka. Ljubav će pokazati što je krivovjerno, ali ne će prokleti krivovjernika. Ona će obžaliti svaki bolni raskol, ali neće optuživati rastavljene. Ljubav je poziv, a ne proklinjanje.

Ljubav je, nada sve, žrtva. Opravdanje je praštanje. Uspjeh je, znamo, milosrđe. To nam je sam Bog pokazao. To je od nas često zahtijevao. Time nas je legitimirao.

ZAJEDNIČKA MOLITVA

»Jedini Otkupitelju Isuse Kriste! Ti nisi bio ni katolik ni pravoslavac, ni protestant ni anglikanac! Nisi bio ni Hindus ni Kinez, ni Nijemac ni Amerikanac! Nisi pripadao ni grčkoj ni kineskoj filozofiji! Nisi bio obzidan uskim interesima neke klase ili rase, nekog mentaliteta ili uvjerenja! Bio si Božje Prostranstvo milosti i ljubavi, kruh za svaki ljudski ispravni ukus i têk, istina za svaki ljudski otvoren duh, ponuđena snaga i pomoć za svaku ljudsku uravnoteženu volju! I htio si da se u bitnom priznanju Tvoje svemoćne milosrdne ljubavi nađemo podjednako zahvalni, bili mi na ovom ili onom merdijanu, u ovom ili onom stoljeću, ovakve ili onakve boje kože, toga ili drugačijeg misaonog sistema! Zaželio si, Isuse, da u nama cvate i dozrijeva ne jedinstvo puste izreke, nego jedinstvo interesa i velikog uvjerenja, da smo svi bez tebe izgubljeni, a svi po Tebi spaseni! I da priznamo kako se moramo pronaći srcem prije nego odjećom, duhom prije nego obredom! U Tvog su Oca, rekao si, i na nebu mnogi stanovi. Bit će da nisu svi baš jednaki ... jednako komforno uređeni ... istobojno i strogo formalistički izgrađeni ... Kad je to tako na nebu, onda to može biti i na zemlji! Ipak je na nebesima samo jedan Grad, nebeski Jeruzalem, obitavalište mira! Mi te molimo, da njegovo »predgrađe« uspješno ostvarimo i ovdje, na zemlji! Može se »četvrt razlikovati od četvrti«, grad će uza sve to, i upravo time poljepšan, biti jedan, tvoj sveti Grad, Tvoja Zajednica, Tvoj Narod, Tvoja Crkva! Neka slobodno istočna braća u svojoj šarolikosti obreda i odjeća, jezika i napjeva, uprave i običaja slave Tvoju dobrotu kako najbolje znadu! Neka anglikanci ostanu vjerni svojoj otačkoj tradiciji, prožetoj zdravim humorom i optimizmom, stanovitom zasebnošću i originalnošću! Neka slobodno protestantska braća i sebi i nama jače utisnu u dušu i u djelo načela Svetog Pisma, osobno istraživanje i želju da Tebe što dublje upoznadu! Neka baptisti i metodisti svojim žarom za misijsko djelo budu predvodnici buduće evangelizacije! Neka katolici svima pruže i dadu dokaz temeljnog jedinstva, želje za skupnom obnovom i trajnom dobrotom! Što nas onda priječi, da sva ta svojstva, na temelju Tvoje želje i naše suvremene potrebe, ne stavimo u zajednički pothvat — zajednički pokret — zajednički napon? Naša molitva za jedinstvo molitva je Tvoga Srca, koje zna svete razlike Oca, Sina i Duha u istom zagrljaju! Daj da budemo jedno na sličan način, u sličnom zagrljaju!«

Mijo Škvorc

KATEHISTI U MISIJAMA

Da poraste broj katehista i škola za njihov odgoj
(Mis. nakana AM za veljaču 1970.)

II Vatikanski sabor nije štedio pohvalama i zahvalnošću za djelo koje su u misijama izvršili katehisti. Dekret o misijskoj djelatnosti Crkve kaže: »Isto je tako vrijeme pohvale ona za misijsko djelovanje među poganima tako jako zaslužna četa katehista, muževa i žena, koji, prožeti apostolskim duhom, uz velike napore pridonose izvanrednu i u svakom pogledu potrebnu pomoć za širenje vjere i Crkve« (»Ad gentes« br. 17)

Unatoč velikom priznanju apostolatu katehista, koncilski oci nisu ipak zataškali i činjenicu, da je danas sve veća potreba katehista, ali da pouka, odgoj i naobrazba koju su dosada primali više nije dostatna. Zašto nije? Zato, jer se uslijed sve veće nestašice svećenika stavljaju pred njih sve složeniji zadaci. To nameće potrebu dubljeg i svestranijeg odgoja katehista, da bi postali što sposobniji za neke zadaće koje su prije isključivo vršili misionari.

Koncil je imajući sve to pred očima zacrtao barem u glavnim linijama plan po kojem će se odgajati budući katehisti. PRVI je uvjet za to povećati broj dijecezanskih i pokrajinskih škola u kojima će se pripravljati katehisti za svoj apostolat. Otvaranje takvih škola na dijecezanskom ili regionalnom nivou dakako da je skuplje nego uzdržavanje manjih centara, koji su zahtijevali manje troška i osoblja. Ali zato dijecezanske i regionalne katehističke škole daju kudikamo veću mogućnost, zbog većeg broja personala, da se katehisitima pruži potpuna i sistematska izobrazba.

Dekret o misijskoj djelatnosti Crkve traži od takvih škola četiri velika zadatka: U prvom redu budući katehisti moraju biti solidno poučeni u katoličkoj nauci, s osobitim naglaskom na poznavanje Svetog pisma i liturgije. Koncil nipošto ne kaže, da odgoj u vjeri mora polaziti jedino od Svetog pisma i liturgije. I dosadašnja klasična sistematska katehizacija može pružiti dragocjenu korist. No poznavanje Svetog pisma i liturgije pruža nadasve mogućnost, da kršćanin što bolje upozna povijest spasenja i da i sam što dublje proživljava.

Drugo što se traži od katehističkih škola jest pastoralna orijentacija, upućivanje u pastoralnu praksu. Ljude valja poučavati ne samo u teoretskim istinama, već ih valja naučiti kršćanski živjeti. Osim toga katehista valja da nauči i voditi dijalog s nekršćanima. Njemu će biti povjerena briga za katekumene. On mora znati vršiti nedjeljom, gdje nema svećenika, bogoslužje riječi, a i podijeliti svetu Pričest. I ne radi se tu samo o tehnici dijeljenja tog sakramenta, jer je ona po sebi jednostavna, već o

duhu, koji mora sve prožimati. Liturgijska konstitucija predviđa i ovo: »Neka se provodi da neke blagoslovine mogu dijeliti i prikladni svjetovnjaci s potrebnim svojstvima, barem u posebnim prilikama i prema sudu Ordinarija« (br. 79).

Napokon se traži od pripravnika katehističkih škola, da gaje pravu pobožnost i provode pravi kršćanski život. Ono što je drugima pokazivati riječima, moraju još više primjerom. I to je ono najglavnije svjedočanstvo.

Misijski dekret naglašava također potrebu da se već svršeni katehisti od vremena na vrijeme sastaju na tečajeve u kojima će osvježiti svoje teološko znanje, a ujedno prostudirati nova pitanja koja postavlja život i njihov apostolat.

Takvi sastanci treba da posluže i produbljivanju njihova religioznog života. Oni će biti neke vrsti duhovna obnova, koja im je i te kako potrebna.

Jasno je dakle, da su potrebne škole za odgoj katehista, ali isto tako, da njihovo osnivanje nije bez poteškoća. Potrebni su prije svega ljudi koji će se posvetiti katehističkom pozivu, a zatim sposobno osoblje koje će ih poučavati i odgajati. Za jedno i drugo potrebna su sredstva. Katehiste valja stipendirati, školsko osoblje plaćati, škole uzdržavati. I toga su bili svijesni koncilski oci. Zato dekret o misijskoj djelatnosti Crkve posve jasno izriče želju, da se Kongregacija za evangelizaciju naroda pobrine i namakne potrebna sredstva za osnivanje katehističkih škola. Dapače bi u tu svrhu bilo potrebno osnovati specijalan fond.

O svemu tome govori podrobno 17. član dekreta »Ad gentes«, koji završava: »Poželjno je k tome gdje se bude činilo zgodnim, da se kvalificiranim katehistima kanonska misija podijeli liturgijskim svetkovanjem koje treba obaviti javno. Tako će služiti vjeri većim auktoritetom pred narodom«. Na taj način katehisti će vršiti svoj uzvišeni zadatak ne kao privatne osobe već kao oni kojima je Crkva povjerila misiju. Koncil je dapače pokrenuo pitanje ne bi li bilo dobro katehistima podijeliti red đakonata? Odgovor na to pitanje ovisit će o samim kandidatima: imaju li zrelosti za primanje tog reda i da li su spremni preuzeti sve obveze koje iz njega proizlaze? Pomišljalo se je i na to, da im se podijeli barem niži red čitača. Ta ideja ipak nije ušla u misijski dekret Koncila.

Možda su pri tom koncilski oci imali pred očima 79. broj liturgijske konstitucije, koji kaže: »Blagoslovine valja ponovno razmotriti imajući pred očima glavno pravilo o svjesnom, djelatnom i lakom sudjelovanju vjernika, kao i potrebe našeg vremena...« Budući da su i niži redovi sakramentali ili blagoslovine ostavljena je otvorena mogućnost uvođenja specijalne konsekracije koja će odgovarati zadaći katehista. Sigurno da bi takvo rješenje odgovaralo željama mnogih, a pogotovo kad liturgijska konstituacija predviđa i mogućnost uvođenja novih blagoslovina.

Sve što smo dosad rekli vrijedi za katehiste u strogom smislu riječi, tj. za muževe i žene, koji vrše zvanje katehista, posvećujući mu se po dužnosti i posvema. Osim njih postoje u misijama i pomoćni katehiste, tj. osobe koje vrše neku drugu profesiju, ali se u slobodno vrijeme i prema znanju i mogućnostima u službi Crkve posvećuju i katehizaciji. Takvi katehiste ne primaju onakvu formaciju kao oni prvi. No dakako da je i njima potrebno i znanje i duhovna izgradnja. I njihov rad ne smije nipošto biti podcjenjivan. Oni se često predaju apostolatu uz velike žrtve te stoga zaslužuju svaku pohvalu.

Broj 17. dekreta o misijskoj djelatnosti Crkve dodiruje još jednu, budimo iskreni, važnu točku, naime: »Neka se pravednom plaćom dadne doličan životni položaj i socijalno osiguranje onima koji se posve posvećuju katehističkom radu.« To zahtjeva socijalna pravda. Dakako da ona predstavlja veliko materijalno opterećenje za misije. No s druge strane pruža katehistima mogućnost da provode pošten život i da se izobražavaju u svojoj struci.

Čitavo ovo teoretsko tumačenje misijske naknade o katehistima začinit ćemo događajem iz bliže prošlosti, koji pokazuje važnu ulogu katehista u misijskom životu Crkve. Objavio ga je jedan kongoanski list, a prenio »Informations catholiques Internationales«. Događaj se je zbio nakon proglašenja nezavisnosti Konga, što je urodilo građanskim ratom, u kojem su postradale misije uz strahovite posljedice.

Neki katehista propovijeda: »Naš kraj našao se više mjeseci bez svećenika, jer su bili ili pozatvarani ili deportirani. Mi sada nismo znali kako da obavljamo neke vjerske dužnosti.

Nakon odlaska Otaca kršćani su se htjeli kod mene ispovijediti. Ja sam im govorio neka se samo savršeno pokaju, ali oni nisu popuštali već su mi pošto-poto htjeli priznati svoje grijehe, kako su to činili svećeniku. Rekao sam im da ne mogu podijeliti odrješenje. Oni su tada odvratili: kako će im biti dosta neki vanjski čin da znaju kako im je Bog oprostio. Kad nije bilo izlaza, rekao sam im: Prije nego se vi ispovijedite meni, treba da se ja ispovijedim vama i priznao sam na glas svoje grijehe.

Iza toga smo zajednički izmolili »Ispovijedam se...« da bismo probudili čin pokajanja i ja sam počeo slušati njihove ispovijedi. Rekao bih svakome nakon priznanja grijeha: Neka te Bog odriješi od tvojih grijeha. Nisam rekao: Ja te odrješujem od tvojih grijeha. Zatim smo obavili križni put kao pokoru i napokon izmolili molitve prije Pričesti.

Oprao sam ruke te je obukao kao svećenik prije dijeljenja svete Pričesti. Kad sam se dotakao svete hostije, tresao sam se. Došle su mi suze na oči, kad sam dao Isusa svojoj majci i ženi. Nikada se nisam osjećao kršćaninom kao u tom času! Iza svega toga više nisam imao nikakava straha pred Simbama, koji bi mogli doći i sve nas poubijati.«

Nije li ovaj katehista u teškim trenucima odigrao ulogu među vjernicima kao kakav svećenik? Nije prekoračio svoje kompetencije, a ipak je učinio sve što je bilo potrebno. I to dostojno i pobožno. Molimo, apostoli molitve, da bi Crkva u svojoj misijskoj djelatnosti uviiek imala dostatan broj vrsnih katehista.

Josip Antolović

SREĆA JE U OBITELJI

PREMALO JE JANJE — HOCEMO OVNA

Nekoliko dana prije Mihoija sastalo se u Orašcu, pokraj Dubrovnika, u kući domaćina Perice Rakidžije — kućno vijeće. Doći će baš svi sinovi, sve kćeri, svi zetovi i sve snahe i svi unuci. Treba ih počastiti. Sve spremiti...

— Zaklat ćemo janje, pa ga ispeći, predloži mama Mare...

— Bojim se da će biti premalo. Što misliš, ako uistinu dođu svi, tu će biti mnogo potrošača... I ne bi smjelo ništa pomanjkati... dodao je sin Vlaho.

— I ja se slažem, zaključio je otac: — Premalo je janje! Hoćemo i ovna! Nek bude svega...

U isto vrijeme, po prilici, jurio je automobil splitske registracije jadranskom magistralom u blizini Stona. Pokraj puta neki je seljak mirno napasivao svoje stado ovaca. Iznenada se automobil zaustavi.

— Hoćeš li prodati jednu dobru ovcu?

— Hoću za gotove pare!

— Koliko?

— Dvadeset hiljada!

I trgovina je bila zaključena. Svezaše ovcu, pa s njom u auto, i nastaviše put prema Orašcu. Tko je to bio? Jedan od sinova staroga Perice, koji je istu brigu brinuo, da ne bi bilo premalo spremljeno baš onda, kada budu došli sva braća, sve sestre, sve nevjeste, svi zetovi i svi unuci . . . I dobro da je to učinio, jer ih je na ručku bilo preko 25 osoba. Na lijepoj terasi pred kućom prostrt veliki stol. Prekrasan pogled puca na otok Koločep, pa na Lopud, sve tamo do Mljeta. Jadran se plavio, ali vedro društvo nije to gledalo. Ono je pjevalo i veselilo se. Ponajprije zapjevaše, razumije se, svome ocu: Lijepo ime Pero . . . Zatim mami: Lijepo ime Mare . . . Onda: Đino, Nikola, Anka, Nedeljko, Vlaho, Noe, Vicko, Rozalija . . . Svakom od njih osmero posebno. A onda i zetovima, pa snahama . . . Nazdravice se redale jedna za drugom. Magnetofoni su radili. Osobito onda, kada je tata Perica izrekao svoj očinski blagoslov: »Djeco, neka vam bude sve blagosloveno. Od oca i majke! Da vas sreća uvijek pratila kamogod hodili . . . Budite složni, kao što ste bili dok ste živjeli kod kuće . . . Božji blagoslov bio s vama i pomoć Čudotvorne Majke Božje od Orašca . . .«

Čitavo selo je znalo i čulo da se kod Rakidžije slavi . . .

PLAČ VOJNIKA — POVRATNIKA...

Tekla je godina Gospodnja 1919. Kroz Orašac je prolazio mladi vojnik. Iz zarobljeništva je bio pušten i sada živ i zdrav dolazi kući. Na očinski dom. Iza četiri godine rata. Prošao je sve austrijske fronte u 37. regimenti. Gdjegod je bilo najteže, njega i njegove drugove su gurali naprijed. Ali ga nije ni okrznulo. Ni trn ga ubo nije. Uvijek se preporučivao dragoj čudotvornoj Gospi od Orašca. I Ona ga je čuvala i očuvala.

Kad je došao do svoje kuće, nešto ga je stislo oko srca. Zatvoreno. Ni žive duše. Zaključano. Sve zaraslo u travi i draču. Otac je umro 1917., a mama 1918., dok je bio u ratu . . . Nikoga u kući. Nikoga svoga. Pustoš i gušterice oko očinske kuće . . . Sjeo je na kamen i zaplakao kao malo dijete. On vojnik i ratnik . . .

— Bože, pa što da radim? Majko Božja, zar sam se ja uzalud u Tebe pouzdavao? Hoćete li me sada ostaviti . . .?

I neka čudesna snaga je prostrujila kroz njegovo biće. Dao se na posao. Išao u nadnice. Najviše je radio kod pokojnika Vite Gučetića, koji je imao krasan perivoj u Trstenom. Oženio se čestitom djevojkom. Uvijek pošteno i čestito živio. Znao ga je koji puta pokojni gospar Vito potajno gledati između stabala kako radi kad je sam. I osvjedočio se da nema boljega radnika nego je Perica. I onda, kada nikoga nije bilo, Perica je isto tako ozbiljno i marljivo radio, kao da ga je gledalo čitavo društvo Gučetićevih gostiju. To se starom vlastelinu tako svidjelo, da mu je nakon 11 godina dao čitav jedan posjed, ili, kako Dubrovčani kažu, baštinu.

Mučne su to bile godine. Nije bilo, koji puta, ni korice kruha u kući. Ali pouzdanje u Boga, marljivost i poštenje su učinili svoje. Uredio je svoju baštinu, povećao je, dotjerao masline, uredio kuću da mu je danas jedna od najljepših u

Anka, Đino, Nikola, Nedjeljko, Vlaho, Noe, Vicko, Rozalija

selu. — I odgojio je i podigao na noge OSMERO DJECE. Šest sinova i dvije kćeri. Svi su oni danas dobro namješteni. Svi danas imaju dobar kruh. Svi su oni danas čestiti i valjani ljudi. Svakome u oči pogledati mogu . . . Doduše, samo je jedan kod kuće, ali svi oni šalju, svi dolaze kući, svi pomažu kuću . . . I robom i novcem. Piše jedan sin: »Mama, tebi ništa pofaliti ne smije. Štogod trebaš, samo piši. A tati pogotovo. Neka uvijek ima za najbolji tabak . . .«

Drugačije je danas u Perice i Mare nego je prije bilo. Stara kuća, kamo su još turski begovi zalazili na promjenu zraka, temeljito preopravljena. Možete si misliti da je to istina, kad je ispucano 66 mina da se odstrani nepotrebno kamenje. Krasna terasa, zelenilo, frižider, štednjaci — i električni i na drva — pokućstvo. Ma, kao kod dobro stojećeg činovnika . . .

— Govorile su meni žene, dok sam radala djecu: »Nesretna ženo! Što će ti tolika djeca? Bit će ti lupeži! Razbojnici . . . Gladni kruha . . . Kako ćeš s njima? Ne će imati na čemu živjeti!!!« Pa i nismo imali . . . Ali, ja sam uvijek mislila: Bog mi ih je dao! Preko Njegove volje neću. Neka prime sveto krštenje, pa kako Bog hoće . . . Ali danas vidim, hvala Bogu, da su svi dobro, i da su svi ljudi. A naša kuća je sretna . . . Jedna je žena

ıarina Rakidžija, najdraža unuka none Mare

Tonči je narastao i on će naslijediti »nonu« u njegovoj baštini

Nona Mara i mali Tonči na Stradunu

najviše navaljivala na mene i na moga Pericu: »Što rađate djecu? Zar nema dosta sirotinje na svijetu? Samo će vas upropastiti. Izgubit ćete i ovo malo kuće što imate . . .« Ali istoga dana, kada smo na Miholje ovakvu feštu imali u mojoj lijepoj kući, u njezinu kuću je došla komisija i sve su razdijelili . . . I svaku zadnju voćku. Umrla je u tuđoj kući. Danas je ledina oko njezine kuće. Baština u dražci. Zapušteno . . .

ČESTITKA GAMAL ABDUL NASSERA

Kako danas stoje djeca nekadašnjega siromaha Perice?

Svi su sinovi obrtnici. Osim jednoga, koji je ostao na baštini s ocem. Kćerke isto tako dobro udate.

— Dvojica su kuhari. Jedan ima svoj hotel u Njemačkoj, ali sebi gradi kuću u Dubrovniku. Nipošto ne želi ondje ostati. Samo za put kroz naše selo on je dao 250.000 dinara. Drugi je sin isto kuhar. Kada je TITO išao na Galebu u Indiju, moj je sin bio kuhar na tom brodu. I tako je bio s njim zadovoljan, da ga je pozvao u Ozalj da za njega osobno kuha. Predsjednik EGIPTA Gamal Abdul NASSER ga je pozvao da mu dođe za osobnoga kuhara u Egipat . . .

— Jest! Evo, pogledajte čestitku, što mu je on osobno poslao za Božić prije nekoliko godina.

Uzeo sam pismo u ruke. Čitam adresu: Mr Rakidsija Cicher (Vicko), Stari Grad, Ozalj, Jugoslavija. Promatram sliku Naserovu, grb, kao i sliku velikoga egipatskoga hrama u Abu Simbelu. Čitam na engleskom originalu: »President Gamal Abdul Naser extends his best wishes for Christmas and New Year

— Predsjednik Gamal Abdul Nasser šalje vam najsrdačnije želje za Božić i Novu Godinu.«

Gledam tu sliku i razmišljam: Bože, kako si velik! Vjernost roditelja ti si hiljadu puta naplatio po tako čestitoj i plemenitoj djeci, koja upadaju u oči i najvećim funkcionarima država . . . A da je mati Mare poslušala argumentaciju onih koje su govorile: Djeca ti ne će imati kruha! Djeca će ti umrijeti od gladi — kako bi glupo radila! Jedan od poznatih naših ličnosti — sada već pokojni — toliko je zavolio Vicka, da ga je htio posiniti. A ovaj je odgovorio:

— Imam ja SVOGA oca!!!

— Zbog čega su se vaša djeca tako probila? Što ste vi dali svojoj djeci? Visoke škole i bogatstvo vidim da niste dali. Nego što?

— Do sedme godine sam djeci govorila o Bogu — odgovorila je mati prekrasnim riječima — a poslije sedme Bogu o djeci. To znači: kroz čitavo vrijeme dok sam im mogla zapovijedati, ja sam ih učila strahu Božjem i ljubavi Njegovoj, a kasnije sam se molila, da ih Bog i Gospa čuvaju. Svaki dan navečer smo molili dio Gospina rozarija, to znači krunicu.. Slala sam svoju djecu redovito u crkvu. Bila su i okrpljena, ali uvijek čista . . . Zarana sam naučila svoju djecu raditi. Đino nije imao ni deset godina, a hodio je raditi kod drugoga za 8 dinara na dan. Naučila sam ih da se između sebe i pomažu. Đino je prvi pošao navigati — ploviti — i onda je povukao braću za sobom. I najviše njemu mogu zahvaliti da su se djeca tako probila. Vicka je smjestio u hotel Dubrovnik u Zagrebu. Žrtvovao se za njih . . .

— Kakva su to bila djeca reći ću ja, njihov susjed, dometnuo je stari Lošinjanin Andrija. Kad je bio Dino 12 godina, dječačić, rekao je jednoga dana svom bratu: — Nikola, idemo načupati malih čempresa, pa ćemo ih zasaditi. Kad budemo veliki, bit će to čitava šuma . . . I ta mala djeca su tražila mlade čempresiće između kamenja i u šikarama, oprezno ih čupali i presađivali po njihovoj baštini . . . Danas je to čitava mala šuma . . . Preko 100 komada vitkih i lijepih čempresa se diže put nebesa. Milijunska vrijednost. Osobito zbog ljepote koju povećavaju čitavom Orašcu.

Djeca se ni danas nisu odrekli Boga. Svi su vjenčani u crkvi. Svoju djecu uče onomu što su naučili oci svojih roditelja. Vidi se to po maloj Marini i Tončiju i ostalima . . .

PONOS SVOGA SELA . . .

Kada je stari Perica prošao — na Miholje — kroz Orašac, svi su se za njim ogledavali. A kako i ne bi? Sa svake strane uz njega stupaju po tri sina i jedan zet. A on u sredini. Kao patrijarha Jakob, koji se ne boji za svoje potomstvo . . .

Vidite što može Bog i pouzdanje u Gospu. Kamo sreće da i današnja generacija krene stopama njihovim. Da se ugledaju u stablo iz kojega su nikli i u snagu po kojoj su postali ljudi. Zar da se tako stablo osuši, zar da ga crvotočina izjede? To se ne smije desiti ni u Orašcu, niti drugdje u našim krajevima. Imamo primjer od koga možemo naučiti kako se živi i kako se stvarno i uistinu napreduje . . .

o. Pero Bulat D. I.
pučki misionar

SLOBODA DJECE BOŽJE

Ako vas put nanese u Dubrovnik, pa se popnete na poljanu R. Boškovića, malo ćete osjetiti nelagodnosti pred ozbiljnom i hladnom fasadom Sjemeništa. No, ukoliko vam uspije podignuti zastor materije i prići mladićima, koji ondje žive, veoma ćete se iznenaditi.

Ima ih oko 90. Uglavnom Herceg-Bosna!

Kakav se duh u njima očituje, mogli biste najbolje uočiti na nedavnoj akademiji. Priredili su je svome Rektoru o. Mirku Vladoviću za njegov imendan. Najspontanija pjesma i točka te akademije bila je JOHN BROWN u njezinim zadnjim stihovima: »I crni i bijeli, braća svi smo sada mi. Živjela SLOBODA!« O. Rektoru su htjeli na taj način dati priznanje da prihvaćaju njegove principe prave slobode u kojoj se oni formiraju: slobode djece Božje. On je to izrekao lijepim riječima sv. Augustina: »Mladići, tražite Krista, da uzmognete ostati mladi.«

Zar sjemeništarci, koji se spremaju za buduće svećenike, u svom dnevnom redu, učenju, duhovnoj izgradnji ne žive sapeti čvrstom disciplinom? Zar se u sjemeništu može govoriti o SLOBODI?

JA SAM MISLIO...

Na sam blagdan Tijelova ove godine vesela i vedra grupa mladića putovala je autobusom prema Konavljima. U Grudu. Pjesma je odzvanjala iz mladenačkih grla. Prva šoferu, koji ih je vozio... Lijepo ime Vlaho! A zatim i druge: svježe, mladenačke, žetelačke. To se tako svidjelo našemu šoferu da je rekao, opraštajući se od ove mladosti:

— Ja sam mislio da su ti sjemeništarci dečki bez veselja, dečki bez smijeha i radosti. Uvijek mrki i daleki od života. Ali sada vidim da sam se prevario...

Nije ni prvi ni zadnji! Koliko puta naši mladići osvoje sredinu u kojoj se nađu baš tim veseljem djece Božje. U GRUDI su se obitelji upravo otimale za pojedine dečke, da kod njih budu na ručku iza svečane Mise i procesije. Htjeli su ih imati što više u svojim kućama. Osobito je bila velika navalica na VISovce. Dečki su osjetili, kako svijet voli i treba njihovu upravo radosnu slobodu...

Ako je nešto zanimljivo na televiziji, dnevni se red mijenja i prilagođuje da se uzmogne spremiti za školu, ali i da se nešto lijepo i dobro preko malog ekrana doživi. Nije dnevni red omeđen željeznim ogradama, nego je pun elastičnosti. To isto vrijedi kad dođe kakav dobar film u grad. Dečki rado pogledaju dobre stvari...

FORMACIJA MOLITVE I ŠIRINE

Pobojao bi se netko da to nije možda prevelika sloboda, da to nije Božja sloboda. Otišao sam njihovom duhovniku o. Vladi Pribaniću. On nije nikada bio sjemeništarac. Svršio je vanjsku gimnaziju u Zagrebu. Ondje se i rodio. Već nekoliko godina uspješno vodi ove mladenačke duše...

— Patre! Ne će li prevelika sloboda raspustiti ovu mladež?

— Sigurno, kad bi se radilo o lažnoj slobodi. Ali mi u sjemeništu nastojimo da izgrađujemo dečke molitve i širine. Ozbiljnoga i samostalnoga duhovnoga života, ali i one širine i razumijevanja svijeta, što ih je Koncil toliko naglašavao. Uvijek mi je u pameti riječ jednog dominikanca. Rekao je mladima: »Navijajte vi samo za svoje klubove, ali budite svoji gospodari. I ja navijam, ali kad je bila utakmica Njemačka - Jugoslavija, nisam sjedio uz televizor, nego sam spremao propovijed. Ostao sam gospodar samoga sebe. Da vam pravo kažem, nije mi bila ni prevelika muka, jer sam se već u drugo vrijeme nagledao utakmica. A da nisam, možda bih skroz nespreman došao na propovijedaonicu...« Međutim, mi u našem Sjemeništu sprovodimo slobodu i na područjima koje imaju drugačiju vrijednost...

OTVORENI SASTANCI...

U Dubrovačkom Sjemeništu štovatelji Marijini se skupljaju u svom posebnom Zboru. Ondje nastoje Gospu što više uzveličati. I svojim zajedničkim molitvama, i svojim pjesmama, i svojim literarnim sastavcima. Svake subote u 3,15 poslije podne literarna sekcija ima svoj sastanak. Jedan slobodno izabrani i izrečeni govor, deklamacije. Zatim prepričavanje kojeg zanimljivog događaja. Svojim riječima. Nevezano. Bude i kakva radnja o najrazličitijim temama što mogu zaokupiti mladoga dečka. Svršava obligatno glazbenim dodatkom. Sve je to, makar i skromno, njihovo, individualno, otvoreno cijeloj zajednici. Marijini zbornici se ne zatvaraju u neku zasebnu elitu, nego im je prva dužnost pokretati slobodne inicijative, koje proizlaze iz molitve i koje označava mladenačka i Gospina širina...

U tom im veoma lijepo pomažu mladi odgojitelji Šimić i Kušan. Oni još nisu svećenici. Još dišu istim duhom kao i seminarci, i zato se veoma dobro mogu uklopiti u podržavanju mladenačke inicijative i nužne ozbiljnosti i samoizgradnje. Veoma su uspješne u tom duhu ostvarene osobito Adventske večeri, provedene odredbe nove liturgijske obnove svete Mise. A primjer časne braće Đakovca iz Slavonije i Matijačića iz Međimurja moraju im ostati u trajnoj uspomeni, kako je lijepo žrtvovati se za drugoga u službi Božjoj...

VEZA S NARODOM...

Već nekoliko godina se u Sjemeništu održava Akademija svećeničkih i redovničkih zvanja na dan Dobrog Pastira. Za čitav grad. U crkvi. I Dubrovčani rado dođu vidjeti svoje buduće svećenike. Ali, u zadnje vrijeme, s tim istim programom prođu mladi dečki i druge župe dubrovačke biskupije. Bili su u Podstranji, Pridvorju, Grudi, Čilipima. Autobusima. U Podstranje su išli pješke da isprose uspjeh pučkim misijama, koje su se održavale u biskupiji od 5. listopada do pred Božić. U Pridvorju ih je vrlo lijepo počastio franjevački gvardijan vinom i kolačima. A župnik Don Ivo Đanović ih je doveo do čudotvornoga križa pred kojim je naš veliki pjesnik Ivan GUNDULIĆ dobivao nadahnuća za svoje djelo SUZE SINA RAZMETNOGA...

Dubrovački sjemeništarci prije par godina

To je veoma lijepa veza s narodom s mladima u župama. Počne u crkvi, nastavi se pred crkvom, proslijedi u pojedinim kućama, a zna se svršiti i na nogometnom igralištu...

Don Pero Vuletić ih je 23. XI pozvao na otvorenje svoje preuređene župne crkve poznate pod imenom TRI CRKVE. Lijepa akademija doživjela je izvanredan uspjeh na veliko veselje župljana, a osobito »fabriciera« — crkvenih starješina, koji su se veoma zauzeli za moderno uređenje svoje glasovite crkve...

DON BALDO DRŽI DUH. VJEŽBE...

Svake se godine ovi mladići tri dana povlače u sebe, u svoj nutarnji svijet, da pred Bogom, pod vodstvom iskusnoga svećenika, obave osobne misije, osobni duhovni preporod. Što oni doživljuju kroz ta tri dana, neka nam posvjedoči jedan između njih, koji se nalazi sada u vojsci, pa se odanle javlja:

»Tri dana Duh. vježbi za mene su predstavljala glavne dane u čitavoj godini. Zašto? Zato, što u tim danima dragi Bog na poseban način dijeli svoje milosti i rasvjetljuje um svakom pojedincu da upozna svoje slabosti i svoje kreposti. To je od velike važnosti za napredak u duhovnom životu. Mislim, da su to i za braću dani od presudne važnosti. Zato im i ja želim sve najbolje u Duh. vježbama. Nadam se, da će svoj duhovni život osvježiti i u velikoj ispovijedi popraviti sve nedostatke, koji se možda vuku i od prazničkih dana. Kamo sreće da i ja skupa s njima obavljam ove Duh. vježbe, iako je šutnja kroz sva tri dana — ako to uopće predstavlja neku poteškoću...«

Ove godine je uistinu jako štetovao, što im nije prisustvovao. Dečki su oduševljeni, jer im je držao poznati župnik iz Konavlja Don Baldo. Uspio je pogoditi mladenačku žicu, prave čitraje slobode i nutarnje samostalne izgradnje...

DRUGOVI U VOJSKI...

Svaki mjesec onaj dubrovački sjemeništarac, koji se nalazi na odsluženju vojničkog roka, dobiva najmanje jedan list od kojega svoga kolege. Ali bude ih i po desetak mjesečno. Tko je bio u vojsci, znade što znače takva pisma. I zato nije čudo, što i on iz vojske piše i ovakve listove:

»Kad bi me danas netko upitao što najviše želiš, rekao bih bez ikakvog oklijevanja — da odem u Dubrovnik i da vidim svoju braću sjemeništarce. Ako mislite da je ovo malo pretjerano, uvjerit ćete se kad jednog dana napustite sjemenišni život i kad se nađete u ovim prilikama u kojima sam ja sada. Istina, nisam ni ja znao pravo cijeniti sjemenišni život, dok sam bio u njemu, ali sada sam upoznao svu njegovu ljepotu. Ne kažem da sjemenišni život ne donosi i teškoće, ali povrh svih tih poteškoća, on je lijep. Moje misli svakodnevno pređu sva brda i planine i dolutaju u Dubrovnik, ali što možeš kad tijelo ne može dalje iz ovog mjesta. U mojoj glavi svaki dan redaju se one lijepe uspomene iz moga proteklog života...

Nešto bih vam posebno preporučio kao vaš stariji i donekle iskusniji brat. Nemojte zapuštati duhovne razgovore, jer su od presudne važnosti za jednog svećeničkog pripravnika. Znam, koji puta je teško. I meni je bilo, ali volja sve pobjeđuje. Svaki mjesec, bar jedanput, pokucajte na vrata P. Duhovnika, pa će i dragi Bog pokucati na vaše srce uvijek kad vam je teško i kad vam se čini da ste osamljeni. Vjerujte mi da su moji duhovni razgovori tokom četvorogodišnjeg sjemenišnog života bili glavni faktori za razvijanje i očuvanje zvanja, kojeg sada nad sve cijenim i ljubim. Samo, draga braćo, morate znati da je svaki vaš razgovor jedan kontakt s Bogom, koji vam govori preko dohovnog vođe. Naravno je da onda tu mora biti i Božjeg blagoslova i uspjeha. Po ovom se mjeri koliko je tko sjemeništarac. Znati se povjeriti duh. vođi i otkriti osjećaje svoje duše i tražiti pomoć...«

Shvaćamo li da sjemenišna sloboda, ako počiva na ovim temeljima, nipošto ne može roditi negativnim posljedicama...?

SLAVNA BAŠTINA R. BOŠKOVIĆA...

Kad uđete u Collegium Raghusinum — a nemojte se bojati ući — odmah ćete uočiti lijepu spomen ploču. Pročitajte je:
VELIKOM HRVATSKOM SINU — DUBROVČANINU — UČENJAKU SVJETSKOGA GLASA — SVEĆENIKU DRUŽBE ISUSOVE — UČENIKU GLASOVITOG DUBROVAČKOG ZAVODA COLLEGIUM RAGHUSINUM — RUĐERU BOŠKOVIĆU — O 250. GODIŠNJICI NJEGOVA ROĐENJA — 1711 — 1961. — REZIDENCIJA DRUŽBE ISUSOVE I BISKUPSKO SJEMENIŠTE »RUĐER BOŠKOVIĆ« — OVAJ SPOMEN PODIŽU — DUBROVNIK 18. V. 1961.

Svjetlu tradiciju ne samo kreposti nego i znanja ima dubrovačko Sjemenište. U njemu su udareni temelji na kojima je veliki Bošković izgradio i usavršio svoj genij. Da se ta tradicija ne ugasi brinu se profesori — i laici i svećenici, i redovnici i redovnice. A gledajući i slušajući na Akademiji u čast sv. Franje Ksaverskog mladog Šarića, Mićanovića, Martinovića, Brašnića, Kneževića, Kristića, Simonovića, Stefelića, Marjanovića, Grbavca, Stanića, Raguža, Bilića, Prkačina, Zelića i ostale — smatram da ta tradicija ne će izumrijeti.

Um i srce čine skladnu cjelinu u slobodi djece Božje. To je osjetio i mladi bogoslov kada je ostavio hrvatsku Atenu. »Kako se uvijek rado sjećam Dubrovnika! U njemu sam se osjećao kao u kući svojih roditelja... Je li to možda zato što su poglavari tako familijarni? Sigurno! Samo takva bliskost kadra je steći povjerenje i oduševiti mlada srca za uzvišene ideale...«

o. Pero Bulat D. I.
pučki misionar

NAKON 50 GODINA ZAJEDNIČKOG ŽIVOTA

U krugu svoje mnogobrojne djece, unučadi i praunučadi proslavio je svoj zlatni pir Martin Krtalić i njegova žena Vida. Bilo je to prošle godine 9. studenog u župnoj crkvi u Blagaju, Hercegovina. Preč. gosp. župnik, fra Kamilo Milas postavio mu je nekoliko pitanja na koja je jubilarac rado odgovorio.

— Ti, Martine, danas slaviš svoj zlatni pir. To znači pedeset godina bračnog života sa svojom suprugom Vidom. Dozvoli mi da ti ovom prigodom postavim nekoliko upita. Tvoji odgovori bit će sigurno zanimljivi za današnje mlade brakove.

— Slobodno. Postavite koliko hoćete i pitajte što hoćete.

— Da li se osjećaš sretniji danas ili na dan sklapanja braka u ovoj istoj crkvi 1919. godine?

— Danas se osjećam sretniji!

— Kako misliš, Martine?

— Izvršio sam svoj poziv i obvezu prema svome potomstvu, svome narodu i svojoj domovini. Nisam se ogriješio o Božji i naravni zakon. Čista mi je savjest. Još više: produljio sam svoj život u mojih osamnaestero unučadi i jednim praunučetom. Bog zna, da se moj život produljio i za više stotina godina.

— Ima li još nešto što te čini sretnijim?

— Ima. Ne osjećam se sirotnim ni starim. Moja djeca, to su moja krila i moja penzija. Imam jako zaleđe. Ne plašim se bolesti ni starosti.

— Jesi li se plašio obiteljskog tereta. Jer, znaš, Martine, koliko god obiteljski život bio ugodan, on ima i svoje teško breme. Tim više što si imao mnogobrojnu djecu. Roditelji uzima na sebe moralnu i materijalnu odgovornost za sve, pred Bogom i zajednicom?

— Ne! Bože sačuvaj! Ja se nisam plašio. Ja sam imao uvijek veliko pouzdanje u moga Boga. Uvijek sam mislio: Neće me ostaviti radi moje djece i moje vjernosti. I nisam se prevario.

— Dobro, Martine! Današnji mladi ljudi nekako se plaše djece. Oni doduše vole svoju Crkvu, svoju vjeru, svoj narod i svoju domovinu. Oni javno govore: Ja bih poginuo za vjeru, za domovinu, ali kad su u pitanju djeca, bez kojih sve to propada, onda nešto škripi, nešto nije u redu.

— Ja sam s time već u početku bio na čistu: U braku živjeti po Božjem zakonu, pa djece koliko Bog dadne i narav donese. I uvijek sam vjerovao: Ako ih Bog dadne, naći će se i načina kako ću ih prehraniti.

— Pa koliko si imao djece sa svojom Vidom?

— Imao sam ih jedanaestero.

— Jesi li znao imati i manje djece da si htio?

— Znao sam za sve što nažalost danas čine pojedinci u bračnom životu. Ali sam bio siguran i u to, da ovakove grijehe Bog strašno kažnjava. Božja kazna stigne ih već u zečjim opancima!

— Što to znači u zečjim opancima? To mi nije jasno.

— Odmah, do malo vremena osiete Božju kaznu. Katastrofu u obitelji.

— Bilo je teških i gladnih godina u vremenu tvog bračnog života. Kako si ih mogao prehraniti, a da i ne pitam što je sa školovanjem djece?

— Sve s Bogom i mojih deset nokata. Bio sam fizički radnik u fabrici duhana u Mostaru. To mi je bio glavni i jedini izvor. Zemlje sam imao vrlo malo, za krompir, luk i ostalo povrće. Onda, držao sam da je časnije i veća sreća odgojiti društvu dobra čovjeka nego li što je steći automobil ili što drugo.

— Zaboravih te upitati koliko danas imaš žive djece?

— Danas žive djece imam osmero: četiri sina i četiri kćeri.

— Pa gdje su ti danas djeca?

— Kćeri se pošteno poudale, a sinovi oženili i osnovali svoje obitelji. Svak ima svoju kuću i svoj posao. A nas dvoje starih na starom ognjištu. I čim koji od nas starih zazviždi, oni kao golubovi sa svih strana k nama. I svak pita: Što treba, tata? Što treba, mama? Nego žao mi je što još koje nijesam imao, pa da s nama starima ostane. To se ne može platiti. To mladi ne mogu razumjeti. Ali će razumjeti kad ostare kao i nas dvoje. Ali će mnogima biti kasno. No, hvala Bogu, mi se ipak ne plašimo starosti ni bolesti. Imat će nas tko njegovati i o nama povesti računa.

— Da li ti čitaš nešto od štampe?

— Čitam Glas Koncila, a i još ponešto od katoličkih knjiga. Ali čitam i ovu drugu štampu.

— Vidim dok ti ovako odgovaraš, da mnogo toga pratiš, kao i sva zbivanja i život današnjeg društva.

— Pratim i poznam. Ja se nijesam iskopčao iz današnjega života ljudi.

— Pa, da li se današnji svijet puno izmijenio i ako jest u čemu se razlikuje od prijašnjega. Ima li možda nešto boljega danas, a možda i gorega?

— Ima, brate, svega toga. Ima boljega i gorega. Bolji je i udobniji život nego nekada. Može se zaraditi. I baš onaj tko ima dosta radne snage taj ima sve ovoga svijeta. Tu su ti lijepe kuće, automobili, televizori, ceste do kuće, u kući namještaj, i to u selu bolji nego nekada u gradu. Ali ima mnogo toga i gore.

— Pa što je to gore. Zašto mnogi kukaju?

— Gore je ono što će nas sve uništiti, pokopati...!

— A što će nas to pokopati, uništiti?

— Ama, to ti je, dragi brate: Današnji se ljudi uza sve to bogatstvo plaše djece, pa sve čine protiv Boga i zdravlja samo da ih što manje imaju. To je jedna strašna kuga. Još gore. I kad tako duboko padnu da se više ne mogu iskopati, onda kao kukavica koja snese samo jedno jaje stalno kukaju. — A i danas oni koji imaju više djece, šestero, evo mi ga na komšiluku: svi zdravi, veseli, zadovoljni, dobro uče; imaju kad i u školu i u crkvu i na vjeronauk, i pomoći roditeljima u kući i oko kuće. A otac im isto fizički radnik, i bez zemlje kao što sam i ja bio. I otac i majka, kadgod ih upitaš, kako odgovaraju veselo: Dobro, zdravo, Hvala Bogu. — A oni sa dvoje, žena dobila na živce, muž nezadovoljan, tko će toliku djecu prehraniti, pa ti, što je onda još najgore, između njih nastane mržnja, svađa i da Bog mili sačuvaj.

— Koliko je vas braće i sestara živih i koliko imate potomstva?

— Imaju nas tri brata i jedna sestra. Potomstva od nas ima danas devedeset članova. Dosta, samo Bože blagoslovi! Što je dosta? Eno u pok. Grge iz Hodbine ima ih danas živih stotinu i deset članova. Po dieci je blagoslov i prokletstvo na svaku obitelj i narod.

— Da li dozvoljavaš da ovaj naš današnji razgovor dadnemo tiskati u jednom našem katoličkom glasilu?

— Slobodno. Tiskajte gdjegod hoćete. Ako hoćete taman u Oslobođenju pa i u VUS. Ja se ne stidim svoga života i svoje mnogobrojne djece. I, hvala Bogu, koli mi ih je dao i moja vjerna Iva koja mi ih je sa velikim bolom izrodila i teškom mukom odgojila. Ali zato joj je i danas dao Bog dobro zdravlje. I ne plašimo se smrti, jer smo sve izvršili što smo bili dužni izvršiti kao pravi roditelji i vjerni supruzi. Idemo mirno i čiste savjesti ususret našem dobrom Bogu. Hvala mu, koli nam je davao snage i jakosti. Sad se svaki dan molimo svetom Josipu za sretnu i blaženu smrt.

— Ja vam na svemu čestitam, Martine i Ive, i hvala vam na ovom tako lijepom i poučnom razgovoru i kojeg će i naši mladi povući pouku.

KONCIL NAS ZOVE NA RAD ZA MISIJE

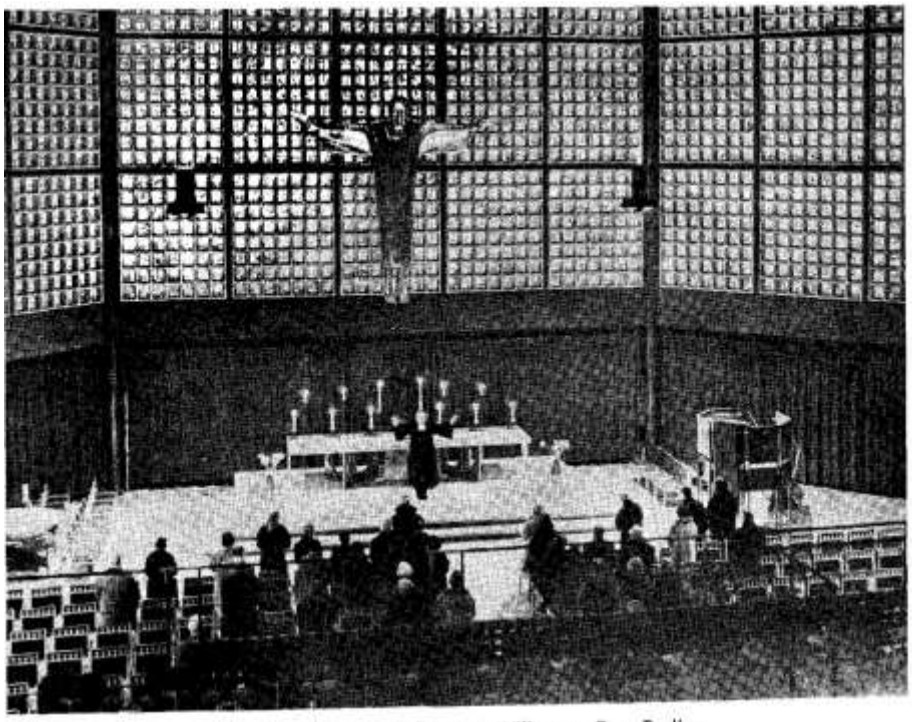
Danas se dosta često može čuti, kako nema smisla raditi za misije među poganskim narodima niti tamo slati misionare, jer da i ovdje u domovini imamo dosta onih kojima treba propovijedati Evanđelje. Nisu li vjernici već toliko puta slušali poruke naših biskupa, da po našim gradovima nemamo dosta crkava, pa da je stoga potrebno sve učiniti da se nove crkve sagrade? Koliko se puta pisalo i govorilo o tome, da praktični vjernici postanu što aktivniji u svojoj okolini u karitativnom radu i u propovijedanju katoličkih načela u privatnom i javnom životu. Isto tako čule su se jadikovke da nemamo dosta svećenika, koji bi zadovoljili potrebama modernog apostolata, napose u gradskim predgrađima, te među studentskom i radničkom mladeži.

Počnemo li sada trošiti sile i slati ljude izvan domovine, da se pomogne vanjskim misijama, kod kuće će se stanje pogoršati, a ne poboljšati...

ŠTO O TOME MISLI CRKVA? Crkva nije nikada tako mislila. Poznato je, da su već apostoli, prije nego što su obratili na kršćanstvo svoju domovinu, pošli propovijedati Evanđelje na sve strane svijeta. Nisu li oni izvršivali Isusovu zapovijed, koju im je dao prije svoga uzašašća u nebo, kad im je rekao: »Idite i naučavajte sve narode krsteći ih u ime Oca i Sina i Duha Svetoga; učeći ih, da drže sve, što sam vam zapovijedio!« (Mt 28,19-20). Da apostoli nisu poslušali ovu Isusovu zapovijed, teško da bi se kršćanstvo tako brzo raširilo po cijelom tada poznatom svijetu.

Prema primjeru apostola tako su radili i kasniji vjekovi sve do naših dana. Tako je radio i prošli opći Koncil. On izdaje posebni Dekret o misijskoj djelatnosti Crkve. U njemu na početku iznosi nauku Crkve o misijama. Tu možemo čitati:

»Crkva je po svojoj naravi misijska... Bogu se svidjelo da ljude pozove na sudioništvo u svom životu, ne samo pojedinačno, bez ikakve međusobne povezanosti, nego je htio da ih učini narodom, u kome će se njegovi sinovi, koji su bili raspršeni, sabirati u jedno... Što je Gospodin jednoć propovijedao ili što je u njemu učinjeno za spas ljudskog roda, ima se naviještati i sijati do krajeva zemlje (Dap 1,8), počevši od Jeruzalema (Lk 24,47)... Misija se, dakle, Crkve ispunjava djelovanjem — kojim ona postaje činjenično potpuno prisutna svim ljudima i narodima — pokoravajući se Kri-

Unutrašnjost spomencrkve cara Vilima u Zap. Berlinu

stovoj naredbi i potaknuta milošću i ljubavlju Duha Svetoga — da ih primjerom života i propovijedanjem, sakramentima i ostalim sredstvima milosti privede k vjeri, slobodi i Kristovu miru, da im se tako otvori slobodan i siguran put do punog sudioništva u Kristovu misteriju...

Osobiti pothvati kojima vjesnici Evanđelja, poslani od Crkve, idući u sav svijet, vrše zadaću propovijedanja Evanđelja i zasađivanja same Crkve u narode i skupine koje još ne vjeruju u Krista, općenito se nazivaju »misijama«. Vlastita svrha ove misijske djelatnosti jest evangelizacija i zasađivanje Crkve u narodima i skupinama gdje se još nije ukorijenila.

Razlog ovoj misijskoj djelatnosti proizlazi iz volje Boga, koji hoće da se svi ljudi spase i dođu do potpune spoznaje istine. Jer jedan je Bog, jedan je posrednik između Boga i ljudi, čovjek Isus Krist, koji dade samog sebe kao otkup mjesto sviju (Tim 2,4-5), i spasenja nema ni po jednom drugom (Dap 4,12). Potrebno je, dakle, da se svi obrate k njemu, koga su spoznali iz naviještanja Crkve, i da se krstom pritjelove i njemu i Crkvi, koja je njegovo Tijelo. Sâm je naime Krist, naglašujući izričito potrebu vjere i krštenja (Mk 16,16; Iv 3,5), potvrdio time i potrebu Crkve, u koju ljudi ulaze po krštenju kao kroz vrata. Zato se ne bi mogli spasiti oni ljudi koji iako im nije nepoznato da je Katolička Crkva od Boga ustanovljena po Isusu Kristu kao potrebna, ipak ne bi htjeli ili u nju ući ili u njoj ustrajati. Premda bi, dakle, Bog putovima koje on zna, mogao ljude, koji bez svoje krivnje ne znaju za Evanđelje, privesti k vjeri, bez koje nije moguće ugoditi mu (Hebr 11,6), ipak na Crkvu pada obveza (1 Kor 9,16), a ujedno i sveto pravo da propovijeda Evanđelje. Stoga misijsko djelovanje danas kao uvijek zadržava potpuno svoju snagu i potrebu...

Misijska je djelatnost najuže povezana također sa samom ljudskom naravi i njenim težnjama. Objavljujući naime Krista, samim tim Crkva otkriva ljudima pravu istinu o njihovu stanju i cjelovitom pozivu, budući da je Krist počelo i uzor tog obnovljenog čovječanstva, prožetog bratskom ljubavlju, iskrenošću i mirotvornim duhom, prema kojemu svi teže... Krist je svima potreban kao uzor, učitelj, oslobodilelj, spasitelj. Uistinu, Evanđelje bijaše u ljudskoj povijesti — pa i na vremenitom području — kvasac slobode i napretka, i uvijek se očituje kao kvasac bratstva, jedinstva i mira«. (Prvo poglavlje Dekreta djelomično citirano).

DUŽNOST VJERNIKA U šestom poglavlju Dekreta o misijama Koncil se obraća najprije vjernicima pozivajući ih da aktivno surađuju u širenju Evanđelja u misijskim krajevima. Tu nalazimo ove riječi:

»Budući da je cijela Crkva misionarska, a djelo evangelizacije temeljna dužnost Božjeg naroda, Sveti Sabor poziva sve na duboku nutarnju obnovu da, živo svjesni vlastite odgovornosti u širenju Evanđelja, preuzmu svoj dio u misijskom radu među narodima.

Kao udovima živućeg Krista, komu su krstom, potvrdom i euharistijom pritjelovljeni i upriličeni, svim je vjernicima dužnost da surađuju na rastu i širenju njegova Tijela, da ga što prije povedu do punine. Ef 4, 13).

Stoga neka svi sinovi Crkve imaju živu svijest svoje odgovornosti prema svijetu. Neka gaje u sebi pravi katolički duh, i neka ulažu svoje sile u djelo evangelizacije. No neka svi znaju da je njihova prva i najpreča dužnost glede širenja vjere to da duboko proživljavaju kršćanski život. Njihova, naime, revnost u Božjoj službi i ljubav prema drugima donijet će novo duhovno oživljavanje cijeloj Crkvi koja će se očitovati kao znak podignut za narode (Iz 11, 12), kao svjetlo svijeta (Mt 5, 14) i sol zemlje (Mt 5, 13)...

Iz tog obnovljenog duha vjernici će rado prikazivati Bogu molitve i djela pokore da svojom milošću oplodi djelovanje misionara; rađat će se misijska zvanja i pritjecat će prinosi koji su misijama potrebni.

Da bi vjernici svi skupa i svaki pojedini dobro znali današnje stanje Crkve u svijetu i čuli glas vapijućeg mnoštva, neka im se pružaju takve misijske vijesti, upotrijebivši također moderna sredstva

društvenog komuniciranja, da osjete misijski rad kao svoj vlastiti, pa da tako otvore srce silnim i dubokim ljudskim potrebama i uzmognu im pomoći ...

Milost obnove ne može rasti u zajednicama ako svaka od njih ne proširi prostor ljubavi do granica zemlje i ne posveti onima, koji su daleko, sličnu brigu, kao onima, koji su im vlastiti članovi.

Tako sva zajednica moli, sudjeluje i provodi među narodima aktivnost po svojim sinovima, koje Bog izabire za ovo odlično zvanje.

Bit će veoma korisno, uz uvjet da se ne zanemari sveopće misijsko djelovanje, podržavati vezu s misionarima, proizašlima iz same zajednice, ili s kojom misijskom župom, odnosno biskupijom, da povezanost među zajednicama bude vidljiva i na uzajamnu izgradnju«.

DUŽNOST BISKUPA I SVEĆENIKA Da misijska djelatnost dobije što veće razmjere i donese što više ploda, Koncil se obraća i biskupima u šestom poglavlju svoga Dekreta o misijama. Tu on kaže:

»Svi biskupi, kao članovi tijela biskupa, koja nasljeduje kolegij apostola, posvećeni su ne samo za neku biskupiju, nego za spasenje svega svijeta. Kristov nalog o propovjedanju Evanđelja svakom stvoru (Mk 16, 15) tiče se u prvom redu i neposredno njih, s Petrom i pod Petrom. Odatle proizlazi ono zajedništvo i suradnja Crkava, koja je danas tako potrebna, da se nastavi djelo evangelizacije. Snagom tog zajedništva pojedine Crkve snose brigu za sve ostale, povjeravaju međusobno svoje potrebe, dijele uzajamno svoja dobra, jer je rast Tijela Kristova zadaća cjelokupnog kolegija biskupa.

Time što biskup u svojoj biskupiji, s kojom tvori jednu cjelinu, budi, promiče i upravlja misijski rad, čini on prisutnim i kao vidljivim misijski duh i žar Božjeg naroda, tako da cijela biskupija postaje misionarskom.

Biskupova će biti zadaća da kod svog naroda, osobito među bolesnicima i onima koje su pritisle nevolje, pobuđuje duše da one svim srcima prikazuju Bogu molitve i djela pokore za evangelizaciju svijeta; da kod mladića i svećenstva rado podupire zvanja za misionarske zajednice, primajući sa zahvalnošću, ako Bog izabere neke da se priključe misijskoj djelatnosti Crkve; da bodri i pomaže redovničke dijecezanske kongregacije da preuzmu svoj dio u misijama, da promiče kod svojih vjernika djela misijskih instituta, a navlastito papinska misijska djela. Pravo je dati prvo mjesto tim djelima, jer su sredstva da se katolici već od djetinjstva prožimaju pravim sveopćim i misijskim duhom i da se potakne uspješno sakupljanje pomoći na dobrobit svih misija prema potrebama svake od njih«.

I svećenike Koncil potiče da rade za misije među povjerenim si vjernicima.

»Svećenici su predstavnici Krista i suradnici biskupskog reda u trostrukoj svetoj službi, koja se po svojoj naravi odnosi na misiju Crkve. Neka budu, dakle, duboko uvjereni da im je život posvećen također misijskoj službi. Budući da svojom službom komuniciraju s Kristom Glavom i druge k tome zajedništvu privode, ne mogu ne osjećati koliko još nedostaje da punine Tijela i koliko stoga treba činiti da ono iz dana u dan raste. Prema tome će pastoralnu brigu tako usmjeriti da služi širenju Evanđelja kod nekršćana.

Svećenici će buditi i podržavati u dušobrižničkoj službi među vjernicima revnost za evangelizaciju svijeta upućujući ih katehezom i propovijedanjem o službi Crkve da narodima naviješta Krista; poučavajući kršćanske obitelji o potrebi časti da uzgajaju misijska zvanja kod svojih sinova i kćeri; promičući misionarski žar kod mladeži iz škola i katoličkih udruženja, tako da se između njih rađaju budući glasnici Evanđelja. Vjernike neka poučavaju da mole za misije, i neka se ne stide moliti od njih milostinju postavši tako poput prosjaka za Krista i spas duša«.

NAŠ ODGOVOR Iz riječi koncilskog Dekreta o misijama mora nam dakle biti jasno, da smo svi pozvani na aktivni rad za misije, svaki na svome području i prema vlastitim sposobnostima i mogućnostima. Da i Crkva računa na tu našu suradnju, pokazala nam je time što je našem narodu povjerila određeno misijsko područje u afričkoj državi Zambiji. Tamo se već nalaze tri naša hrvatska svećenika isusovca i dva časna brata pomoćnika, kako smo vidjeli u prošlom broju Glasnika.

Mi ćemo u Glasniku iznositi crtice iz života naših misionara, da tako bolje upoznamo njihov rad i njihove potrebe, pa da im pomognemo molitvom, žrtvom i novcem prema svojim mogućnostima. Naši biskupi već su pokrenuli akciju da pomognu našim misionarima. Ali bilo bi vrlo korisno, kad bi misijski duh prodro u pojedine župe i kad bi se tamo osnovale misijske molitvene sekcije, koje bi organizirale molitve za misije općenito, a posebno još za našu misiju i naše misionare. U njihovim bi rukama bila i inicijativa za prikupljanje materijalne pomoći našim misionarima. Takve sekcije mogle bi se i dopisivati s pojedinim misionarima, što bi veoma pozitivno djelovalo na njihove članove, a i na misionare, koji bi osjećali da nisu ostavljeni, nego da ima u domovini duša koje na njih misle i za njih mole i prinose žrtve.

Iza prošlog rata zamro je misijski duh u našem narodu, pa ga treba probuditi. Da naši ljudi znadu osjećati za misije, pokazalo se to prigodom dolaska u domovinu našeg indijskog misionara oca Ante Gabrića, koji u Bengaliji radi već preko 30 godina. Gdje god se on pojavio i održao predavanje, crkve i dvorane bile su pune ...

Krist nas poziva da pomognemo u spasavanju tolikih duša, koje čeznu za istinom, pravdom i ljubavlju. I crkva nas poziva da ispunimo Kristovu želju. Nemojmo se uglušiti. Pokažimo, da smo pravi kršćani — misionari ...

Juraj Gusić

ZA SJEĆANJE NA IZIDORA BISTROVIĆA

POGAŽENI CVIJET

Tužan telegram je stigao iz Blažuja kod Sarajeva roditeljima Franji i Mariji Bistrović: »Izidor Bistrović poginuo u vojsci 4. 12. 1969«. Roditelji su se pogledali kao gromom ošinuti, a suze su stale same teći. Čisto ne vjeruju, da je njihov Izidor uoči svog dvadesetog rođendana završio svoj mladi život. Bolna se vijest brzo raširila po rodnom selu Brdo, po župi G. Jesenje, po čitavom kraju oko Krapine u Hrv. Zagorju. Svijet se snebivao i bio duboko ražalošćen, kada je vojna pratnja 6. 12. 1969. dopremila lijes i ostavila ga u mrtvačnici seoskog groblja. Izidor je ležao u lijesu u vojničkoj uniformi s činovima desetara, ležao je kao neprocvali zgaženi cvijet, koga je zloba ljudska pogazila. Oko lijesa se guralo mlado i staro, da ga vide.

SJEMENIŠTARAC

Bog je zarana Izidora odabrao za svoju službu. »Navršio sam 10 godina života. Na svetkovinu Gospina Uznesenja bio sam zajedno s roditeljima i sestrama na sv. Misi... Tada sam osjetio u svojoj duši jak poziv neizmjernog Boga da budem Kristov svećenik... Uvijek sam mislio na svećenika i molio Boga da i meni udijeli to zvanje. No toga mi je dana progovorio u duši neki glas koji mi ranije nije bio tako glasan i jasan...« Sjeme duhovnog zvanja je počelo klijati i puštati sve dublje korjenje u njegovo čisto biće. Ljubav prema svećeništvu je sve više rasla.

Bio je Izidor vesele naravi, njegov bistri pogled, nasmijano lice i rumeni obrazi odavali su čistu dušu u kojoj je skrivao svoju tajnu. Redovito je osmoljetku završio u N. Golubovcu. Tada je taj ponešto povučeni i sramežljivi mladić pokazao nešto kremenito i čvrsto. Neopozivo je odlučio poći u sjemenište. Nikada ga nitko nije nagovarao, pa čak ni dobri roditelji, koji su se za to samo molili. Tako je Izidor došao 1967. u Nadb. dj. sjemenište na Šalati u Zagrebu. Dobro je znao zašto je došao »Došao sam zato, jer znam da je to volja dragog Boga«. A nju treba ispunjavati pa koštalo što koštalo. Uistinu je bio revan i marljiv, poslušan i savjestan sjemeništarac.

NOVAK DRUŽBE ISUSOVE

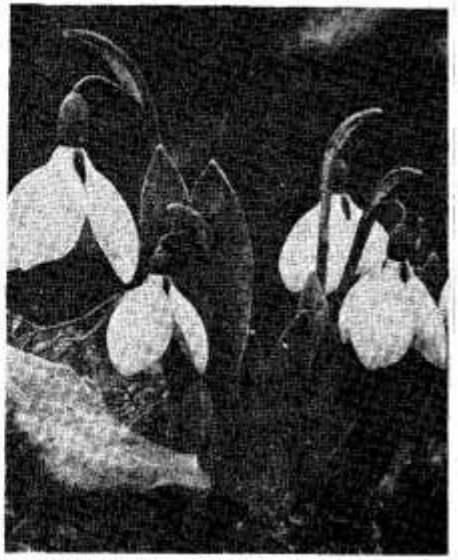
Redovničko zvanje je posebna milost. I Izidoru ju je darovao. »Malo pomalo osjećao sam da me Gospodin zove u redovnički stalež. Želja da postanem redovnik, i to isusovac, sve mi je više rasla i još mi neprestano raste. Sada završavam drugi razred gimnazije«. Potican milošću ozbiljno je tražio što Bog traži od njega. »Volju dragog Boga treba slijediti pošto poto. Teškoće koje su nicale u njemu i oko njega nisu ga mogle uskolebati. Nemu svojstvena čvrstoća i radikalnost silila ga je da dođe na čistac. Konačno je učinio drugu značajnu i neopozivu odluku: »Želim postati svećenik i jednog dana misionar. I stupio je u Novicijat Družbe Isusove u Zagrebu uoči Velike Gospe 1967. god.

Novicijat je vrijeme kada se stiče dublja i svestranija spoznaja o redovničkom i duhovnom životu i kada se sprema za stvarni život po svom zvanju. U Družbi Isusovoj traje dvije godine. Izidor je u Novicijatu sproveo nepunih četrnaest mjeseci i kroz to vrijeme svestranije upoznao svoj ideal. U duhovnim vježbama si je zacrtao vlastiti put duhovne izgradnje, bio je to jednostavni put vjernosti svojim dužnostima. »Točno i marljivo ću vršiti svoje dnevne vježbe imajući na pameti da se ne vraća dan koji jednom prođe«. Uvijek vedar i nasmijan vrlo je ugodno djelovao na sunovake. Savjesno je ostvarivao svoja načela. »Savjesno ću paziti, da nikada hotimično i svjesno ne prekršim bratsku ljubav... Svima ću biti na uslugu«. Snagu za tu iskrenu bratsku ljubav crpao je iz žive vjere i prave pobožnosti prema Presvetom Sakramentu. Svom sunovaku Stjepanu Kuzmiću bi govorio: »Zamisli, brate, kako smo sretni, nekoliko koraka od naše aule stanuje živi Bog u Presvetoj Euharistiji«. Tu je bio izvor njegove nepomućene radosti.

Krij, zemljo, tijelo predano ti,
I znaj, da Stvorac taj će dar,
Taj trag skriven lica svoga,
Potražit kao svoju stvar.

Bio je svjestan raznih teškoća, no one ga nisu uzdrmale, jer je duboko proživljavao prisutnost Nevidljivoga. »Da, nije lako postati svećenik, ali ja se ne bojim, jer je Krist s mnom«. On se je nekako zaljubio u Krista i u svoje zvanje, pa mu ništa nije bilo teško što zvanje traži. »Dat ću i život za tebe Kriste, i za svoje zvanje, ako bude potrebno«. Krepost čistoće je nadasve ljubio i radikalno se za nju borio. Nije samo odlučio već i ostvario svoju odluku: »Krepost ću čistoće čuvati kao zjenicu oka svoga«. Svršivši prvu godinu novicijata položio privatne zavjete iz pobožnosti, jer bi javne mogao polagati tek na koncu druge godine novicijata. Obvezao se na siromaštvo, poslušnost i čistoću na blagdan Gospina Uznesenja 1968. i tako se potpuno učlanio u Družbu Isusovu. Duboko je prožet svojim idealom, biti svet isusovac i misionar, vedro je gledao u svoju budućnost i ni najmanje nije pred njom strepio.

Takav je eto Izidor otišao na odsluženje vojnog roka, 27. 9. 1968. Služio je u Doboju, Tuzli i Blažuju, i nigdje se nije stidio svog zvanja, već je postojano prakticirao staleške dužnosti, koliko god su okolnosti dozvoljavale. Njegova pisma su živo svje-

dočanstvo o njegovoj vjernosti i spremnosti na svaku žrtvu za svoje zvanje. Kao dobar vojnik određen je za desetara i poslan u Blažuj, gdje je i poginuo 4. 12. 1969. Za sada se zna tek toliko: »Ubijen je, ali ne svojom krivnjom«. Nadamo se da se se pojedinosti s vremenom razjasniti. Tijelo mu je prevezeno u Zagreb i sahranjeno u velikoj grobnici otaca isusovaca na Mirogoju.

Izidorovo mjesto je ostalo prazno. Među nama ga više nema. No on ipak ostaje među nama. Njegova ljubav prema Kristu i zvanje, njegova iskrena bratska ljubav i čistoća srca, njegova vedrina i živa vjera, njegov radikalizam i vjernost idealu pa ko štalo što koštalo, to ostaje i ostat će među nama kao pravi putokaz. Mjesto nekrvne žrtve Nevinog Jaganjca koju se spremao prinijeti, prinio je krvnu žrtvu nevinog života. A nevino prolivena krv izvor je plodnosti za Božje kraljevstvo na zemlji.

o. Roko

KAKVA POTREBA

Jedna hrvatska pučka škola... Baš zgodna, ali i neobična. I to u subotu, kad sav »pošteni školski svijet« ne ide u školu. Ne, nije to kod nas, nije ni u Evropi. To je u Kanadi, u Torontu. To je škola s puno djece, a moglo bi ih biti i mnogo više, ali nemaju školske zgrade. Ne, nije to u dvorištu, nije ni na igralištu. Ona je ipak u školskoj zgradi, ali ta zgrada ne pripada hrvatskoj školi, već je samo iznajmljena i to, kako rekoh, za svaku subotu, kad u Torontu učenici ostalih štola ne idu u školu.

Tako sam se ja našao s vlč. Đuranom, župnikom hrvatske župe u Torontu jedne rujanske subote prošle godine u toj školi. Zašto? Predavali smo vjeronauk.

Učenika je bilo svakako preko stotinjak. No rekoh: moglo bi ih biti mnogo više... Ovo je bio početak, pa zbog toga još nisu bila ni prijavljena, a nisu ni došla sva djeca.

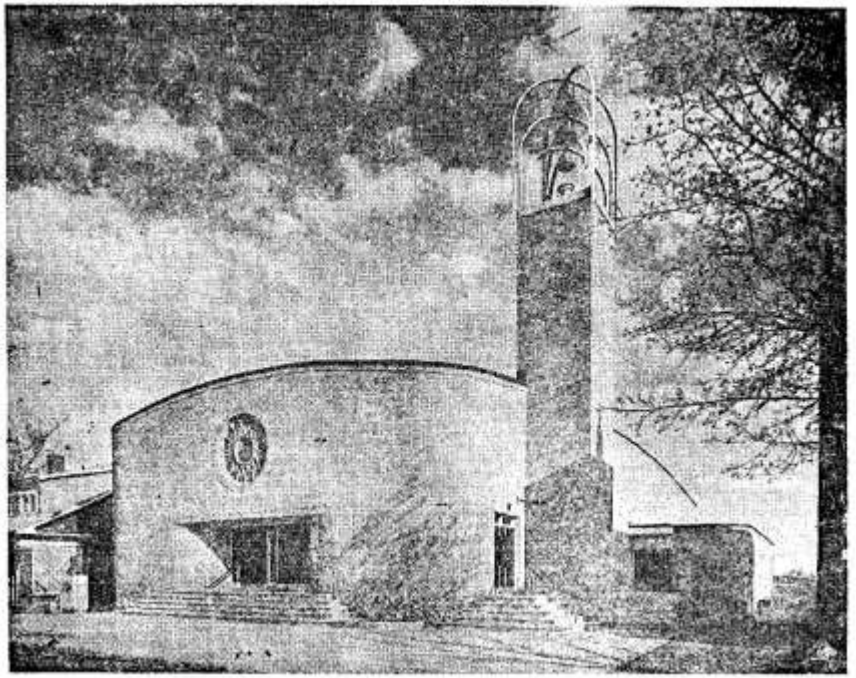
Ušli smo u dvorište. Mališani trče da se sve lomi. Kao djeca... Pa i oni veći. »Hvaljen Isus!« poneki će lijepo pozdraviti. Drugi malo mucaju. Ne zato što se stide, već zato što im ne ide taj hrvatski jezik. Treći će po svom običaju: »Hail Father!« To bi u njihovu shvaćanju značilo: »Živio, zdravo, Oče!« Oni to sasvim naravno govore. Naravnije nego hrvatski.

Naiđe po koja časna sestra iz te štole. To je u Americi i u Kanadi najobičnije. Časne sestre imaju katoličke škole. Djeca ih lijepo i na brzinu pozdrave i sve ide svojim putom. Nije to za djecu ništa neobično, jer svi oni poznaju časne sestre, jer su im one učiteljice. Dakako, sve su one Kanađanke, govore engleski, a tako i hrvatska djeca...

E, kad bi tamo bilo naših sestara, išlo bi to sa školom posve drugačije, ali ovako ponešto zapinje, no ipak ide sve u redu, osim sa gospodinom Johnom, podvornikom, koji nas otvoreno upozorava: uređeno je da djeca idu u zgradu od 9 do 12 sati i zbog toga veli on, nije u redu, da djeca navaljuju u školu već prije osam i po sati... Osjeća se da djeca nisu na svom. Pa čovjek pomisli: E, da tu ima naših hrvatskih sestara, pa makar se škola morala održavati u njihovu dvorištu, išlo bi to sve mnogo bolje!

U ZGRADI

Prošlo je devet sati. Nema više zapreke. Može se učiti u razrede. Sada je zadovoljan i gospodin John. Ravnatelj, jedan hrvatski učitelj, podijelio je djecu po razredima i pouka je počela.

CRKVA HRVATSKE ŽUPE U TORONTU

Svaki učitelj ima svoj predmet. A nas dvojica, župnik i ja, pođosmo na satove vjeronauka.

Svi predmeti, pa i vjeronauk, zapravo je, barem tako u početku ispada, predmet pod kojim se uči hrvatski. To je mala tragedija i za roditelje i za djecu: djeca hrvatskih roditelja ne znaju dobro hrvatski. Zato je podjela po razredima u ovoj školi po tome, koliko koje dijete zna svoj materinski jezik. Ima ovdje i povelike djece, koja znadu veoma slabo hrvatski. A ima ih već i povelikih, koji još nisu primili ni prvu svetu pričest. Obavit će oni to u crkvi hrvatske župe u Torontu, ali prije treba naučiti vjeronauk. A, eto, baš je teško s tim hrvatskim, materinskim jezikom. Na žalost, tako je kod većine hrvatske djece u stranom svijetu, pa i ovdje.

VJERONAUK

Počeli smo s vjeronaukom. Vidi se da djeca dosta toga znadu, ali i izgleda malo drugačije nego bi se to očekivalo. Sva ta djeca uče vjeronauk kod časnih sestara u svojoj redovitoj školi na engleskom jeziku. Baš su kao djeca: rado će pokazati, ako im što ide, ako što znadu, što je i naravno.

Spoznaju oni, da pripadaju jednoj zajednici — Crkvi. I dobro razlikuju dva pojma crkve: onu zgradu, kamo idu sa svojim roditeljima na svetu misu i zajednicu ljudi, katolika. Ti su pojmovi kod njih tim jasniji, što

mogu sebe razlikovati od onih, koji ne idu časnim sestrama u školu. Tako bi oni to kazali u razlikovanju djece, makar i ne točno. Tu smo temu i obrađivali. Nije teško stvar razumjeti... Težak je jezik, i to hrvatski za hrvatsku djecu!

POD ODMOROM

Svršio je sat. Iskoristit ću vrijeme. Pitam kako je njima, djeci, u njihovim kanadskim školama. Odgovaraju dosta živo. To je zgodnije nego vjeronauk... Bolje im ide ovo iz njihove »opće naobrazbe«. To je njihov svagdanji život.

Mala, mislim, da se se zove Maja B., odgovara lijepim, čistim hrvatskim jezikom. Pohvalio sam je: »Majo, lijepo govoriš hrvatski!«

— Znate, odgovara ona, mi govorimo kod kuće hrvatski, a ja sam došla u Torontu prije dvije godine.

— Pa, molim te, kako ide u školi?

— A dobro! Ja se slažem sa časnim sestrama... samo sada... znate .. ne znam, kako bih rekla...

Za mene je baš to postalo zanimljivo, pa ću joj bodreći je: »Ajde, ajde, reci što je!« Mala se Maja smješka, nabraja imena časnih sestara učiteljica, pa je još i dodala, da pripadaju različitim redovima. Onda zapne, kao da se ne usudi reći.

— Reci, Majo, reci! potičem je ja.

A ona će onda odvažno i odlučno: »Mi vam ne volimo, što su časne sestre preobukle svoje odijelo i sada ne znamo, jesu li časne ili nisu!«

— Ma jesu časne, prihvatim ja. Ali mala učenica prvog ili drugog razreda dosta odrešito nastavlja: »A ako su časne sestre, zašto se onda oblače kao i druge žene... nije im to potrebno!«

Očito je mala osuđivala tu pojavu, jer ona voli časnu sestru vidjeti kao što ju je prije vidjela. Na tu tvrdnju male Maje potvrđivala su i druga djeca da se s njom slažu, no ne znam, što bi na to rekle njihove učiteljice — časne sestre.

POSLIJE ŠKOLE

Svršio je prijepodnevni vjeronauk. Župnik i ja smo razgovarali o svim potrebama, koje se nameću u ovim okolnostima. Briga ima i preko glave. Kad bi bilo toliko pomoći!

Kad smo dan dva iza toga posjetili obiteli moga prijatelja, morao sam u vezi s vjeronaukom doživjeti i »ukor«. Dao mi ga je mali Deni, i to pred svojim tatom i mamom: »Father dolazi k nama, a mene je uviiek pod vjeronaukom prozivao Deni, dok je drugima rekao: »Braco, reci to i to! Sekice, ajde kaži!« Ovdje doista nisam uspio. Htio sam steći povjerenje kod Denia, jer sam ga poznavao od prije i bolje nego drugu djecu, koju sam ovaj puta skoro svu po prvi puta vidio. No njemu se ipak više sviđalo: braco, sekice!

JEDNO PITANJE

Nisam uspio s Denijem. No to i nije toliko važno. Mnogo je važnije da li ću imati uspjeha na jednom drugom mjestu... Kod časnih sestara!

Moj me prijatelj vlč. Đuran zamolio, da prikažem, kako stvar stoji s hrvatskom župom u Torontu. Koliko je tu potrebno prisustvo časnih sestara! Zbog ove male, a i one velike djece. Koliko bi časne sestre koristile pastoralno, apostolski u crkvi, u školi hrvatske župe u stranom svijetu — u Torontu. Koliko bi pomogle župniku i kapelanu — kao novi kapelani budućnosti novi apostoli, novi pastoralisti... Za to su potrebne časne sestre našem svijetu na području dvomilijunskog grada Toronta, u kome živi oko 15.000 Hrvata katolika. Potrebno je to hrvatskoj župi, koja u svojoj statistici kroz godinu ima oko desetak mrtvih, blizu stotinu vjenčanih i skoro tri stotine krštenih.

Da, tu su potrebne naše časne sestre. Pa vjerujem, da će župnikova molba, a ponešto i moje obrazlaganje, doživjeti uspjeh. Nije lako ni poglavaricama časnih sestara. One nemaju dovolino svojih sestara za sve potrebe, ali ja mislim, da će stvar bolje razumjeti nego mali Deni, i kada se nađu tamo, najbolje će u toj sredini osjetiti da ih škola Božjega naroda iz Hrvatske — a u tuđem svijetu — i te koliko treba.

Josip Kribl

20 godina u SLUŽBI DOBROTE

U skromnoj poluseoskoj kući, nedaleko od GIMNAZIJE »IVAN GORAN KOVAČIĆ« I FRANJEVAČKOG SAMOSTANA NA ŠIROKOM BRIJEGU, ŽIVI UDOVICA DRAGICA ČULJAK SKUPA SA DVIJE SVOJE ZAOVE. SIN JOJ GOJKO ŽIVI S OBITELJU U GOSPIĆU, dok drugi sin Ivo tudira u Zagrebu.

Ove godine navršava se 20 godina otkako je Dragica svoju kuću pretvorila u mali Dački dom, gdje je ona kuharica, i pralja, i odgojiteljica. Pravom majčinskom skrbi brine se ona svake godine za nekoliko đaka koji pohađaju obližnju gimnaziju. Kroz njezine »pedagoške« ruke prošlo je od 1949. godine do danas oko stotinu đaka. Prosječno ih četvero svake godine nalazi zaštitu pod njezinim krovom i okrepu za njezinim stolom. Prirođenom odgojiteljskom intuicijom i svojim solidnim kršćanskim životom Dragica pomaže skladan duhovni i tjelesni, intelektualni i moralni razvoj gimnazijalaca i gimnazijalki. Ona je živ dokaz da se vjera i znanost ne isključuju, već da su u potpunom skladu.

Još prije II Vatikanskog sabora Dragica je ostvarila njegovu želju, zapravo Isusovu, da svaki kršćanin bude apostol, širitelj evanđelja, najprije u vlastitoj kući, a onda svuda kamo pođe.

Dragica najradije prima pod svoj krov đake iz dobrih kršćanskih obitelji kao i one koji dobro uče. Ali ne zazire ni od onih koji dolaze bez vjerskog odgoja i s manje talenta. Takvima pokazuje osobitu pažnju i nastoji im pomoći. Neki bi možda zauvijek zaboravili i na Boga i na Crkvu da nisu imali sreće u životu sresti se s ovom vrsnom ženom.

Sa svojim đacima Dragica ide u crkvu, u šetnju, u igru. S onima koji zbog prevelike marljivosti zaboravе na igru, sama zna poigrati, dok one koji nisu naročiti ljubitelji knjiga zna na lijep način navesti da to postanu. Kao prava majka brine se da njezini

Ovogodišnja Dragičina briga: Mate i Srećko Vlaho, Petar Karačić i Jure Rezo, Dragica Čuljak u sredini

daci marljivo uče, da redovito idu u crkvu i na vjeronauk. Više joj je stalo do solidnog odgoja mladih ljudi nego li do vlastite materijalne koristi.

Svi njezini daci ponesu u život najljepšu uspomenu na nju. Uvijek je se rado sjećaju. Često ih vuče želja da je posjete, a ako to ne mogu, jave joj se pismeno, najčešće božićnom ili uskrsnom čestitkom.

Dragica uživa velik ugled i kod profesora u gimnaziji i kod franjevaca u samostanu, kao i kod svojih susjeda i poznanika. Svi oni najradije upućuju đake k njoj, jer su uvjereni da će oni u njoj naći pravu odgojiteljicu.

Najteži dani za Dragicu jesu dani zimskih i ljetnih praznika kad njezini daci idu svojim kućama. Za druge bi to značilo olakšanje. Ali za nju kojoj su daci postali dio života, to je potpuno razumljivo.

Dok ovo pišem, pada mi na pamet onaj odsjek Sv. pisma koji čitamo u misama svetih udovica: »Žena vrsnu, tko da nađe?« Rijetke su vrsne žene i teško ih je naći, ali ih ima i danas među nama. Jedna od tih jest i Dragica Čuljak, koja već dvadeset godina radi u službi nauke i vjere.

Fr. Šimun Oreč
Široki Brijeg

Naš katolicizam
u prošloj, i ovoj godini

U okviru cjelovitog narodnog života Katolička je Crkva imala prošle godine utješnih i bolnih časova. Tragična seoba našeg naroda u tuđinu, neobično niska »stopa nataliteta«, pojačan pritisak raznih destruktivnih ideja i nečudorednih utjecaja (na seksualnom, literarnom, umjetničkom polju) svakako su zabrinuli katoličku svijest. Naši biskupi i svećenici kao da onemoćaše i sve manje govore o psovci i bogohuli, koja je, znamo, rastrovala naš govor i međusobno ponašanje. Dok učeni ljudi opravdaju rušenje »tabua«, otkrivanje seksualnih tajni i upotrebu donedavno »prostačkih« i nekulturnih izraza, svećenici i veći dio katoličkog laikata kao da se s time mire. Pojava dječjeg prostakluka, posvemašnje slobode i nekontrole, bilo da se radi o načinu govora, bilo da je riječ o panseksualnoj psihozi u obiteljima i u javnosti, kao da se ozakonjuje. Naša zemlja ulazi u red »civiliziranih« zemalja (Engleske, Danske, Švedske) gdje se »sve smije činiti i govoriti posvuda«.

Osim toga vanjskog elementa »raskršćanjenja« i »onečovječenja« odnosa u našoj (kulturnoj) sredini, Katolička Crkva imala je i svojih nutarnjih nevolja. Ne treba ih potanko opisivati, jer su svima poznate kao osobna i zajednička bol. Napetosti i neriješeni problemi Hercegovine, slične pojave u Splitskoj biskupiji (sada nadbiskupiji), gdje se redovi klera ne razumiju ili sve slabije razumiju; različita zabadanja u našoj »katoličkoj« publicistici, koja preskaču obimnu dobrotvornu »zajedljivost« i postaju prilično otrovna i destruktivna; zavist pod raznim maskama, osobito kad bi trebalo zajednički odmjeriti probleme i skupno zasukati rukave da ih riješimo (na području katehetskih zadataka, u pitanjima obitelji koja su tako rasprostranjena i prepuna prijetnje, u pitanjima pastorizacije naše sve brojnije emigracije, u teškoćama sve golemijih prostora gradova i podgrađa, gdje se stvara kozmopolitski i neodređeni mentalitet, sav uvijen u brigu za ovozemno, sav slomljen što se tiče veze s prirodom i s Bogom), sve je to naglašeno i ječi našim stranama kao »glas vapijućega u pustinji«. Mislim da smo osjećali prilično »nekontroliranost« općeg stanja bilo da se radi o kleru bilo da se radi o laikatu. Nismo imali nikakva »sabora« niti intelektualne glave, koja bi razmišljala, doznavala pravo stanje i davala potrebne sugestije za cjelokupnu zauzetost kad se radi o skupnim mukama.

I sad se pitamo, hoće li ove godine proraditi nekakvo »tijelo« i kakav duh, koji bi se stvarno brinuo za »uvid u stvar«. Koji bi mogao kompetentnim faktorima (biskupskoj konferenciji, novinskim redakcijama, svećeničkim skupovima i tečajevima, laičkim sastancima) staviti na raspolaganje i činjenice i preporuku za lijekove. Hoće li to biti »tajništvo biskupske konferencije«, ili opći »pastoralni savjet«, ili istomišljeni odred nekolicine oduševljenih svećenika i laika, koji bi na svoj račun pokušali napraviti »religioznu mapu«, jednu preglednu kartu našega katolicizma i njegovih gorućih pitanja? To je, eto, stvarno pitanje, na koje nitko ne može odgovoriti. Pred kojim dršćemo u staroj nedomici da će se jedva što bitno i plodonosno pokrenuti.

Zato i sve one druge pojave, koje su nas mogle donekle obradovati, kao da padaju u sjenu. U nas je bilo, isticali smo i u biskupijskim glasalima, i u Glasu Koncila, uspjeha u raznim gradnjama. Crkve, i popravljene i nove, dvorane za vjeronauk, župni dvorovi ... ponikoše na raznim stranama, hvala Bogu. Dobavljao se materijal i za ponutricu tih objekata, i za vjeronauk. Sve više pomoćnih sila (časnih sestara i laika) ulazilo je u te prostorije i radilo je ponajviše s djecom. Bilo je pokušaja da neki redovi i samostani »preformiraju« svoje sile na konkretni način zaduženja i rada, ali pogdjegdje to ide sporo, presporo ... Koncil još uvijek čeka pred vratima. Pojedinci su još uvijek neupotrebljeni ili slabo upotrebljeni, premda su prilike sasvim zrele da se svi uposlimo!

Možda je najpozitivnije u našem prošlogodišnjem katoličkom životu i radu bilo — karitativno djelovanje. Nije to neki odveć vidni uspjeh, ali je kršćanska ljubav mnogo toga uredila, utješila pa i spasila. I u pojedinim slučajevima, i u većim akcijama (primjer Banjaluke). Pokrenut je i časopis (skroman i srdačan) za bolesnike, o kome mnogi nemaju još pojma (izlazi pod imenom »Betanija« u Zagrebu).

Tko bi htio iznijeti i ljudske i kršćanske želje našem katolicizmu za ovu godinu, mogao bi ih usredotočiti **u ove tri: da se smiri**

nemirno more naših međusobnih odnosa; da se pronađu plodniji načini rada s mladeži i s obiteljima; da se što uspješnije izobrazi kler i laička jezgra za problematiku koja nadolazi i raste.

Nutarnji dijalog, ljudsko i otvoreno shvaćanje raznih vidika i rješenja, pluralistički pristup našim zadacima, kojih je sve više i postaju sve zapleteniji, izmjena iskustava i dobrohotno doslušavanje drugih, želja da pojedinačni uspjesi prerastu u zajedničke pothvate, da svi krajevi potpadnu pod zajednički pastoralni vidik i napokon- da što bolje promjerimo i podijelimo sile, a to znači — da uočimo gangrenalne i goruće probleme te im doskočimo na što ispravniji način — to bi bila naša prva želja. Tada bi naš katolicizam pokazao daleko veću zrelost u sudu, ljudskost u ponašanju, odvažnost u ostvarenju. Priznajemo, da je potrebno mnogo molitve, žrtve, poniznog dogovora da se to ostvari.

Druga želja iznosi perspektivu rada s mladeži i s obiteljima. Hotimično prešućujemo naš bijedni udio u narodnom kulturnom i socijalnom stvaranju; Crkva je kažnjivo neprisutna na Sveučilištima, u Akademijama, u izdavačkim centrima, u filmskim i radiotelevizijskim središnjicama. Nije tu govor o nekoj »crkvenoj fronti«, nego o ljudima koji misle kristovski i žive u ovoj sredini ljudski. Koji svjedoče i na tim mjestima, odakle se širi idejna struja i prodire preko svih sredstava komunikacija do nebrojenih duša. Budući da je naše društvo ustavno shvaćeno kao jedan živ i plodonosan pluralizam, to se kršćanska savjest ne može odalečiti od stvaralačkog udjela u zajednici kojoj pripada. Ipak bismo naglasili da je najpotrebnije upotrijebiti svu božansko-ljudsku mudrost, kako bi se mlada generacija u većem postotku suočila s kršćanskim živodajnim bogatstvom. Znamo da u sredinama, gdje smo dojučer imali takozvanu kršćansku tradiciju, sve manji broj djece, napose odrasle mladeži, ulazi u posjed Kristove Istine i Života. Koliko je krivnje do mladih ... koliko do starijih ... koliko nadasve do onih koji za to vode brigu ... treba ispitati i nešto realno riješiti. Obitelj je podjednako, ako ne još bolnije prikraćena. Nepripravnost za brak, rastave, jalov i grešan život, pojave seksualne raspuštenosti, alkoholizma, golišavosti, grubijanstva ... sve to unosi u kuće i stanove mikrobe nepovjerenja i bračne smrti. Osim po koje grmljavinske (misionarske!) prodike i osobnog kontakta u ispovjedaonici mi dosad nismo poduzeli ništa obuhvatnije i spasonosnije da se to nesnosno i sve poraznije stanje liječi.

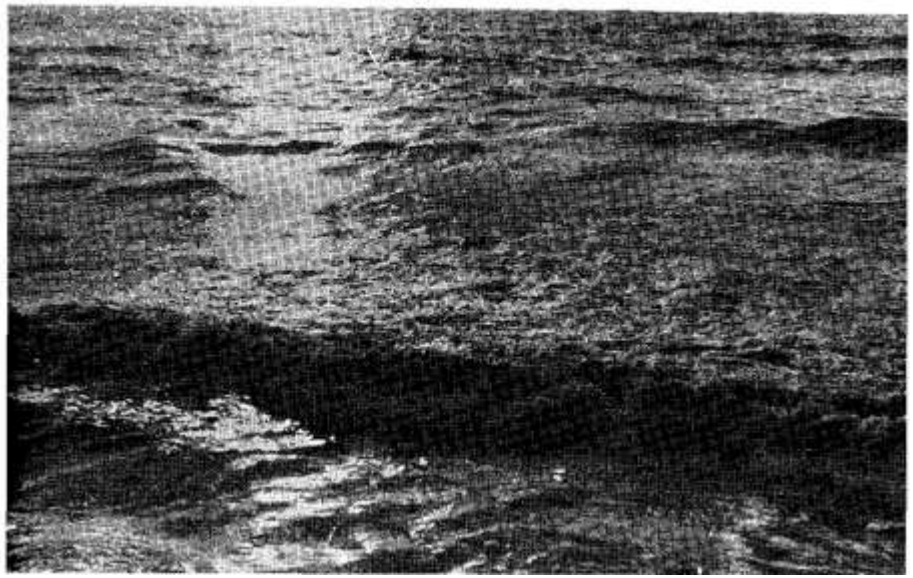
Treća bi novogodišnja želja našem katolicizmu bila želja za što spremniji kler i laikat. Kler nam se rijedi. Zvanja će opadati. (I redovnička podjednako). Potrebno je ovu mladu plemenitu i ponuđenu generaciju tako izobraziti i okristoviti, da bude ne samo oduševljena za Krista u ovom povijesnom trenutku, nego sva i posvema proniknuta brigom za čovjeka, što ga susreće. Potrebno je i budućim svećenicima i katoličkim laicima hrabro otvarati poglede na budućnost kakva zbilja nadolazi. Sa svim silnicama, koje prožimlju čovječanstvo i naš narod. To znači, da se moraju upoznati (pa i proživjeti!) filozofske, socijalne, kulturne struje. Da moraju u duhu prošlog Sabora iskoristiti osobnu slobodu suda, zaljubljeni u vječnoprisutnoga Krista. Da se moraju daleko povezanije od stare generacije naći na ekipnom i složnom radu. Da si moraju što jasnije dogledati ciljeve, doznati sredstva, izbrusiti karaktere, odbaciti nepotrebne šikanacije, pozvati u pomoć svako srce dobre volje i poći naprijed.

Trebat će štošta mijenjati u ukrućenim formama pouke i odgoja. Život će se morati daleko snažnije centrirati oko bitnih, a osloboditi od nebitnih predmeta i disciplina. Prije svega bit će potrebno ući u osnovne želje i nadahnuća Koncila. Razviti tematiku i prebaciti je svom smionošću ne samo u svoj duh nego u svoju okolinu. Doklegod se u mladim klericima i laicima ne raspali širina i dubina koncilskih ideja (koje, nažalost, još uvijek nisu u svim rukama), dotle će ovo ostati pusta želja i jauk srca.

Sve ovo kao da viče: nije sve izgubljeno, ali je sve u priličnoj opasnosti! Molimo Boga i Bogorodicu, da nas uozbilje i na ovom »najljepšem dijelu planeta« pa nama ostvare veliko svjedočanstvo objavljene milosti.

Fidelis

Oluje nisu znak umiranja nego života koji se kroz previranja čisti. Dao Bog, da se kod nas iza olujnih dana vrati Božjoj crkvi vedrina i blagoslov mira

IZ SVIJETA

◆ **GLUHONIJEMI MOLE U POZNANJU**

Prošle godine, u dva navrata, priredili su poljski katolici dirljive svečanosti u Poznanju. Najprije za gluhonijemu djecu, zatim za 1500 gluhonijemih svake dobi. Biskupi Etter i Barela govorili su okupljenima i oduševili ih za život i žrtvu. Tako je u prisutnosti 30 svećenika msgr Barela govorio o vjernosti svetom Ocu, o brizi za svu Crkvu, i prisutne potaknuo da se zavjetuju kako će vjerno služiti Bogu na mjestu, gdje se nalaze. Sve je predano u ruke Bezgrješnoj kao zaštitnici srdaca što ih ljudi često ne razumiju.

◆ **ŠKOLE ZA KASNIJA SAVJETOVALIŠTA**

Kardinal Norman Gilroy (Sidney, Australija) odobrio je da se osnuje posebna škola za sve one, koji žele pomoći kao savjetnici u raznim teškim životnim pitanjima pojedinim ljudima. Prije svega ta škola kani odgojiti dobre savjetnike za izbor zvanja i za pripravu na zvanja. Zato će je pohađati i svećenici i laici. Kroz nju će službeno proći svi odgojitelji u katoličkim sjemeništima, zavodima i bolnicama. U toj školi moraju polaznici proučiti tehniku dijaloga i intervjuiranja, dinamiku grupa, svojstva duševnog zadravlja i oboljenja, vjerskog razvoja i zastoja, svih mogućih nepravilnosti u razvoju tijela i duha.

◆ **PODACI O CRKVI U JAPANU**

Japanski časopis »To-Sei News« objavio je neke činjenice i brojke o stanju Crkve u zemlji »izlazećeg sunca«. Općenito: manje je krštenja nego prošlih godina, manje stranih misionara i misionarki, nešto više domaćega klera i redovnica, povećan je broj katoličkih središta, napose škola. Na 102 milijuna stanovnika ima 348.000 katolika i 9000 pripravnika na krštenje. Od 15.160 krštenih bilo je više ženskih nego muških. Gotovo 80 posto svih krštenja u Japanu otpada na djevojke iz katoličkih zavoda. U 624 župe djeluje više od 120 stalnih i 238 povremenih svećenika. Japan ima 11 sveučilišta (katoličkih) s 19.750 studenata. Uz to mnogo drugih škola. U 568 dječjih vrtića odgajaju 102.000 djece. Crkva se brine za 33 bolnice (s 5.000 kreveta), 27 staračkih domova, 62 sirotišta. U posljednje vrijeme znatno se proširila skrb za zostalu djecu i mladež.

Fidelis

RAZGOVARAMO

Dragi uredniče!

Primam Glasnik i čitam ga s osobitim užitkom. Članci su pisani lijepo, zanimljivo i jasno o teškim stvarima. Vidi se da pisci imaju ono o čem pišu ne malom prstu«. Pišu tako da i obični ljudi razumiju, a da nije dosadno ni onima s višim školama. Glasnik je uređivan vrlo dobro, a osobito je dobro što pišete određeno, točno i jasno. Ne upuštate se u kojekakva mišljenja i nagađanja, a niti u jalova raspravljanja i prepirke o nebitnim stvarima, koje za život vjernika nemaju važnosti. Ne gubite se u sitnicama, pa za vas ne vrijedi ona: »Dokon pop i jariće krsti!« — Danas se radi o biti i ne biti vjere i naroda koji propada radi bijele kuge i općenite poplave nećudoređa. Kad se radi o spasu vjere i naroda treba se primiti pravoga posla a ne gubiti se u jalovim raspravama. Da ne budemo kao oni u 15. stoljeću kad su Turci bili pred Splitom i Zadrom, bogoslovi i biskupi preko Jadrana prepirali su se i pisali knjige o spolu anđela! Zato je vrlo dobro i svake hvale vrijedno što donosite jasne i točne članke o obitelji, ženidbi, materinstvu i o djeci. Kad kuća gori, treba gasiti vatru, a ne raspravljati o stolovima i stolicama!

Vašem se pisanju i obrani obitelji veselim posebno i kao hrvatski svećenik. Donosite i krasne primjere za kršćanske obitelji, majke i očeve. Nisu to primjeri iz 10. stoljeća, nego iz našeg vremena. S tim primjerima potičete majke na kršćansko junaštvo, da uzmu rado na se križ djece, križ težak, ali poslije tako drag. S vašim ste pisanjem sigurno mnogima spasili život. Bog vas blagoslovio. Vaše je pisanje i spasavanje duša rodoljubni posao prvog reda. Zato vam čestitam na pisanju i uređivanju Glasnika. Braći pak svećenicima preporučam da se zauzmu da se Glasnik proširi po župama te da ne bude obitelji koja ga ne bi čitala. Glasnik Srca Isusova će popuniti njihove pouke i poticaje na pravi kršćanski život te biti velika pomoć za vjerski život u župi. (Govorim iz 15-godišnjeg iskustva!)

Vrlo je dobro što je Glasnik donio dobre članke o pobožnosti Srcu Isusovu, Majci Božjoj i sv. krunici. U zapadnoj je Evropi (katoličkoj) zadnjih par godina počela naglo opadati pobožnost, pa je i sv. Otac nedavno ponovno pozvao vjernike na molitvu sv. krunice. O molitvi sv. krunice lijepo je govorio i naš Kardinal na proslavi svetišta na Trškom vrhu kod Krapine. Mnogi su vjernici ohladili za te pobožnosti, a mnogi pali iz jedne skrajnosti u drugu, pa prije pretjerivali u vršenju pobožnosti, a sad ih opet sasvim zapustili. Čak se i nekoji svećenici i redovnici rugaju pobožnosti, pa su tako i po kućama sestara bacili u koš i svibanjske i listopadske pobožnosti; slično i pobožnosti u čast Srcu Isusovu vezane uz prvi petak. Krunica se moli samo radi starog običaja. U liturgiji se sve svelo na »asembleju« oko misnog stola, s mršavim pjevanjem. Neki se »stručnjaci« u liturgiji upravo natječu tko će prije ukinuti sve pobožnosti. U nekim je crkvama kao da si u nekoj kalvinskoj bogomolji, jer je teško naći, gdje se nalazi, i ako se nalazi Presveto? Razumije se da svemu tomu nije kriv Koncil, nego kriva primjena, koja pogoduje slaboj i lijenoj ljudskoj naravi. Širite dakle pravu pobožnost i prema Presv. Srcu i prema Majci Božjoj. Janzenizam, racionalizam, modernizam, sve to prolazi, a istina Gospodnja ostaje dovijeka!

Ivan VUKINA, sveć,
Zagreb. nadb.

Hvala Vam, velečasni, na ovom nenaručenom pismu. Dosta ima onih koji priželjkuju »suvremeno opremljene vjerske listove, koji će svima biti pristupačni, kojih se nećemo morati stidjeti, koji će se moći dati i inovjercima u ruke. Tematika ne bi smjela biti prepobožna itd.« Naslušao sam se želja i prigovora i od svećenika, međutim radimo što možemo i koliko možemo računajući na dobru volju suradnika koji su spremni suradivati i s ovakovim Glasnikom kakav jest, i računajući na naše financijske mogućnosti koje su više nego skromne. I zato mi je drago čuti priznanje za naš rad iz usta onih koji nemaju računa laskati.

▼

Velečasni oče uredniče!

Nikad toj pojavi nisam posvećivao osobite pažnje, ali me ipak zanima što Vi mislite o tome kad se govori o javljanju duhova. Ljudi se plaše groblja, da će ih duhovi napasti, a neki tvrde da im se i javljaju.

Svijet duhova postoji. To znamo iz Objave. Postoje dobri duhovi, andeli, a postoje i demoni. Što se tiče dobrih duhova, nemamo nikakva razloga da ih se bojimo. Oni, ukoliko bi nam se uopće javljali donosili bi nam mir i radost u sigurnosti. Iako vjerujemo da Bog vodi nas ljude po svojim rasvjetljenjima i poticajima što ih konačno mogu prenositi i andeli, nemojmo živjeti u opsjenama da nam se ti duhovi javljaju. Isto tako ne trebamo se bojati da će nas i zli duhovi bez Božje volje pohađati. Oni nemaju te vlasti. A navodno javljanje po grobljima više nalići na lakrdiju i opsjene nego na stvari kojima bi trebalo posvetiti pažnju. Utjecaj zlih duhova u povijesti čovjeka jest svojevrstan, ali tog utjecaja ipak ne možemo zanijekati: demoni rata, vidimo, huškaju na rat na sve strane; demoni rastave, i pijančevanja, raspuštenosti gospodare svijetom. Ne biraju oni groblja, nego ih stvaraju. Zloba koju znamo i sami iskusiti i o kojoj čujemo upravo nadilazi zloću pojedinog čovjeka. Tako, isključivši neozbiljnost plašenja zlim duhovima po grobljima, nemojmo se zavaravati da njih nema i da nemaju velik utjecaj na nas, mameći nas na zlo svake vrste.

▼

Velečasni oče!

Čuo sam više puta o milosti predređenja, da su naime neki ljudi predređeni za nebo. Ako je tako, znači da drugi nisu. Nije li tako Bog nepravedan dajući nekima velike milosti, dok ih drugima uskraćuje?

Pitanje je vrlo osjetljivo i pratite pomno što ću vam odgovoriti: Problem možemo promotriti najprije sa stanovišta Božje dobrote i sveznanja, a s druge strane sa stanovišta ljudske suradnje s milošću i slobode. Ako velimo da su neki ljudi predređeni za nebo želimo time reći da u Božjem predznanju već postoje dvije kategorije ljudi; onih koji će suradivati s milošću, kao i onih koji neće suradivati, što nikako ne znači, da Bog nije svima dao dostatnu milost da se spase. Veli Sveto pismo, da Bog želi da se svi ljudi spase i da dodu do spoznanja Kristova, ali je isto tako jasno iz Svetoga pisma da će u mreži biti dobrih i zlih riba, pšenice i ljulja. Znanje Božje o budućoj sudbini dobrih i zlih nije razlog da su neki dobri, a drugi zli, nego je samo otkrivanje rezultata kako će se tko služiti svojom slobodom, na dobro ili na zlo. Dakle sa stanovišta Božje dobrote i sveznanja poteškoće nisu nerješive: Bog želi da se svi ljudi spase, ali isto tako zna da svi neće učiniti koliko je do njih. — Predređenje gledano sa stanovišta ljudske slobode i suradnje s milošću, malo je složenije. Svi su ljudi slobodni da prihvate milost koja je konačno svakome ponuđena. Zašto je jedan odbija, a drugi ne? gdje je razlog, da li to stoji samo do nas ili je i to neka osobita milost, Božji dar da prihvatimo tu najveću milost, milost prihvaćanja dara Božjega. Moramo reći u skladu s objavom da je i to milost. Gospa je bila puna milosti, i bilo je nezamislivo da bi ona odbila milost da Bude Bogorodica, iako je bila slobodna, a nezamislivo je da bi odbila zato, jer je toliko bila vjerna milosti, toliko je svoju slobodu okrenula da osluškuje i prima Božje poticaje, da je bilo potpuno sigurno da će ona biti Majka Božja, još prije nego je to postala. A onaj koji je nevjeran milosti, afirmirajući svoju slobodu odbijanjem Božjeg dara, neka ne krivi Boga zbog okrutnosti zato što Bog unaprijed zna da će ovaj ili onaj profućkati na kraju sve. — Kako vidite stvar je strahovito ozbiljna, a svih nas se tiče, i zato nas Bog upozorava, da stvar svoga spasenja uzmemo ozbiljno, i da sa strahom i trepetom radimo na spasenju svoje duše; da budemo budni, jer ne znamo kad će se Gospodar vratiti, jer se još nije otkrilo što smo, da li smo gradili na kamenu, ili na pijesku, da li smo gradili s dobrim materijalom ili sa slamom. — Do nas stoji, kako ćemo graditi, i ne recimo da nisu svi ljudi određeni za nebo, a još manje da je Bog okrutan što jedne spašava, a drugima ne da milosti. Dao je svima, prema njihovim sposobnostima, a što će neki svoj talenat zakopati, jer je Gospodar škrt, neka sami snose odgovornost svoga odbačenja.

Sestre Uršulinke u Varaždinu spremaju životopis svoje sestre Jerine - Klaudije Boellein. Umrla je na glasu svetosti 3. veljače 1952. Slićice s molitvom možete dobiti u Varaždinu, ulica 27. srpnja br. 3 ili po drugim kućama sestara Uršulinki.

RIJEKA GRADI SJEMENIŠTE

Riječko-senjska nadbiskupija dobila je lokaciju za gradnju novog Bogoslovskog sjemeništa i Visoke teološke škole na Rijeci. Sadašnja zgrada je dotrajala i njen prostor je prilično ograničen tako da ne može udovoljiti potrebama koje se takvoj ustanovi danas nameću. Doskora će biti izgrađen nacrt novog Sjemeništa. Riječki nadbiskup metropolita, njegov koadjutor te krčki i porečko-pulski biskup raduju se tome i nadaju se da će katolici naših krajeva pomoći izgradnju sjemeništa.

Prema prvom proračunu smatramo da bismo mogli podići zgradu za tri godine i posve je dovršiti kada bi svako katoličko domaćinstvo u nadbiskupiji dalo sedmično jedan novi dinar kroz ove tri godine, to znači 50 ND godišnje. U pripremi su kartoni za dobrotvore na kojima će se bilježiti doprinosi za gradnju bogoslovije na Rijeci. Uskoro će započeti podjela kartona svakom domaćinstvu u nadbiskupiji.

Putem katoličke štampe u zemlji želimo obavijestiti sve naše vjernike i zamoliti ih da svojom kršćanskom sviješću podignu sjemenište iz kojeg će će dobivati svećenike, vjerovjesnike i učitelje. Preporučamo podhvat u molitve siromaha, strpljivost bolesnika i patnika.

Pozivamo sve vjernike katolike Riječko-senjske nadbiskupije u domovini i izvan domovine na gradnju našeg sjemeništa.

M. Šimunović, tajnik

NOVE KNJIGE

Branimir Markić uredio je i izdao knjigu primjera pod naslovom »**PRIMJERI PRIVLAČE**«. To je drugi dio, koji donosi primjere o Božjim zapovijedima i o Sakramentima, dok je prvi dio sadržavao primjere o Apostolskom vjerovanju. Knjiga će dobro doći svećenicima i katehetama, a mnogo će koristiti od nje imati i vjernici. Cijena je drugom svesku 16 ND i poštarina, a prvom svesku 10 ND i poštarina. Naručuje se na adresu: Samostan sv. Klare, Split, Končarova 29.

Mijo Bestić, župnik u Kaptolu kod Požege priredio je i izdao brošuru »**NAŠE ŽUPE POŽEŠKOGA KRAJA**«. Prvi dio brošure iznosi ukratko povijest i današnje stanje župe Vetovo. Zatim opisuje otkrivanje spomen-ploče ocu Antunu Kanižliću. Ploča se nalazi na zgradi stare požeške gimnazije. Na kraju ukratko donosi vijesti iz župa Buk, Brestovac, Kuzmice, Velike, Ruševa, Sesveta, Pleternice, Kutje-

va, Požege, Jakšića i Stražemana. Cijena je brošuri 1 ND. Naručuje se na adresu: Dr. Đuro Kuntarić, Slavonska Požega, Gupčeva 4.

NOVI DANI — Nova mala zbirka duhovnih šansona, što ih na svojim nastupima pjevaju Kristofori, vokalno instrumentalni sastav klerika Družbe Isusove u Zagrebu. — Cijena pjesmarice 3 din. — Naručuje se na adresu: Bogoslovi, Zagreb, Jordanovac 110.

*

MARIJA MAJKA BRZE POMOĆI — Knjižicu o povijesti i načinu pobožnosti Majci Božjoj priredila je č. majka Ancila Presečki. — Cijena 2 din, a naručuje se na adresu: ss. Uršulinke, Slav. Brod, Horvatova 16.

ZAHVALJUJU PRESVETOM SRCU ISUSOVU, BEZGRJEŠNOM SRCU MARIJINU I SVETIM ZAŠTITNICIMA

— Zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu, te blaženom Nikoli Taveliću za sretan uspjeh svoga djeteta. Molim i nadalje njihovu pomoć. — A. P., B.

— Za primljene milosti zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu sv. Antunu i bl. Nikoli Taveliću. Neka mi i ubuduće budu u pomoći. — Ljubica Glavaš, Sisak.

— Hvala Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu na uspjeloj operaciji i na drugim uslišanjima. I nadalje im preporučam sebe i svoje dijete. — Zahvalna D. Prelec, Brckovljani.

— Od srca zahvaljujemo Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, te svetom Antunu za ozdravljenje djeteta koje je oboljelo od otrovanja želuca i od angine, kao i na popravku zdravlja djetetove majke. — Zahvalne obitelji Klun i Korotaj, Varaždin.

— Preporučam Srcu Isusovu i Marijinu svoga brata Peru, sestru Mariju i Nadu te malu Jadranku, da će što prije vrati. — J. V., Virovitica.

— Hvala Božanskom Srcu Isusovu, Majci Božjoj Lurdskoj i bl. Nikoli Taveliću za ozdravljenje noge od upale vena. I nadalje im se preporučam. — Anka Pavlić, Stara Plošćica.

— Marica Šubić iz župe Krapje zahvaljuje Presv. Srcu Isusovu i Marijinu te sv. Antunu za sretnu operaciju.

— Iza teške operacije na molitve svoga muža Presvetom Srcu Isusovu i bl. Nikoli Taveliću ozdravila sam, premda je izgledalo da ću podleći. Od srca im hvala. — Nina Baloević, Dol na Braču.

— Za ozdravljenje od teške bolesti i na uspješnoj operaciji, kao i na drugim milostima zahvaljujem dragoj Gospi Bapskoj, bl. Nikoli Taveliću i ocu Leopoldu Mandiću. Neka mi i ubuduće pomognu. — B. Rukavina, Bapska.

— Na primljenoj milosti u obitelji zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Antunu i sv. Mariji Goretti. I nadalje im se preporučam. — M. K., Mrkopalj.

— Na uslišanim molitvama, a posebno na uspjeloj opearciji sina, zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Gospi od brze pomoći i Petru Barbariću. — Zahvalna E. Pokrivko, Bukovica.

— Na uslišanim molitvama zahvaljuju se presvetom Srcu Isusovu N. Jakupec i J. Prović, Pitomača.

— Za sretan porod i druge primljene milosti zahvaljujemo Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, te sv. Antunu. I nadalje im se preporučamo. — Vinko i Maša, župa Pleternica.

— Na primljenim milostima zahvaljujemo Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Antunu i Petru Barbariću. I nadalje im se preporučamo. — Niko Jelović i njegovi komšije, Brdo, župa Crkvice kod Zenice.

— Zahavljujem Presv. Srcu Isusovu i Gospi od brze pomoći na posebnoj pomoći u bolesti i na svim drugim milostima. — Marija Slišković, Šarengrad.

— Velika hvala Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Antunu i ocu Leopoldu Mandiću za primljena dobročinstva, a posebno za sretno položen ispit. — A. S. i D. F., Petrinja.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, te Petru Barbariću za pomoć u bolesti. I ubuduće im se utječem. — Marta Rakuljić, Jesenice kod Splita.

— Od srca zahvaljujem na mnogim milostima Srcu Isusovu i Marijinu i svetim zaštitnicima. Nadalje im preporučam svoju obitelj, napose sina, da sretno položi ispite. — M. Sujak, Pašac — Rijeka.

— Moj brat nalazio se u teškoj životnoj situaciji. Zajednički smo se utekli nebeskoj Majci i sv. Antunu, da nam od Presv. Srca Isusova izmole pomoć. Ustrajnom molitvom i živom vjerom zadobili smo traženu milost. Od srca se zahvaljujemo Presv. Srcu i svetim zaštitnicima. — Karlo i Kata iz Pule.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Majci Božjoj, sv. Antunu i Petru Barbariću na primljenim milostima. Neka mi i nadalje pomognu. — Ruža Manić, Zagreb.

— Na primljenim milostima zahvaljujem Gospi od brze pomoći. — G. M., M.

— Za sretno uspjelu operaciju zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Majci Božjoj, sv. Josipu i sv. Antunu. — Marija Zuhonović, Dragalić.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu za sve primljene milosti tijekom cijelog života. — Josipa Fabijanić, Domagović.

— Od srca hvala Božanskom Srcu Isusovu, nebeskoj Majci i sv. zaštitnicima za sretno položen ispit svoje nećakinje i za dobiveni posao. I dalje se preporučamo. — Viktorija Batrenjak, Bjelovar.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, te sv. Antunu i bl. Nikoli Taveliću za primljenu milost. — Rozalija Preložnjak, Varaždin.

— Na primljenim milostima zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Majci Božjoj Lurdskoj. — Marija Bušić, Križevci.

— Od srca zahvaljujem slugi Božjem Petru Barbariću, što sam po njegovu zagovoru ozdravila prije 18 godina i ove godine od teške bolesti. — Zahvalna Anka Modunić, Bugojno.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu i sv. Antunu na uslišanoj molitvi i ozdravljenju moga muža. I nadalje se preporučam .— S. M., Zenica.

— Na položenim ispitima zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Blaženoj Djevici Mariji i ocu Leopoldu Mandiću. I ubuduće se preporučam. — Đurđica, Osijek.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Antunu, bl. Nikoli Taveliću, Petru Barbariću i ocu Leopoldu Mandiću za primljene milosti, a napose za jedno obraćenje. — Nj. L., D. Hrasno, Hercegovina.

— Za ozdravljenje svoje noge zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Gospi od brze pomoći i svetim zaštitnicima. I nadalje im preporučam sebe i obitelj. — J. V., Šljivoševci.

— Zahvaljujem slugi Božjem Petru Barbariću, što je od Presvetog Srca izmolio ozdravljenje mome bratu, čiji je život bio u velikoj opasnosti. — Anka Brnade, Dubrovnik.

— Za sretan porod i na jednoj uslišanoj molbi zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i Gospi od brze pomoći. — S. B., Križevci.

— Za primljene milosti zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Bezgrj. Srcu Marijinu, sv. Antunu i sv. Franji Ksaveru. I nadalje im se preporučam. — Anka Šrekajs, Vukovar.

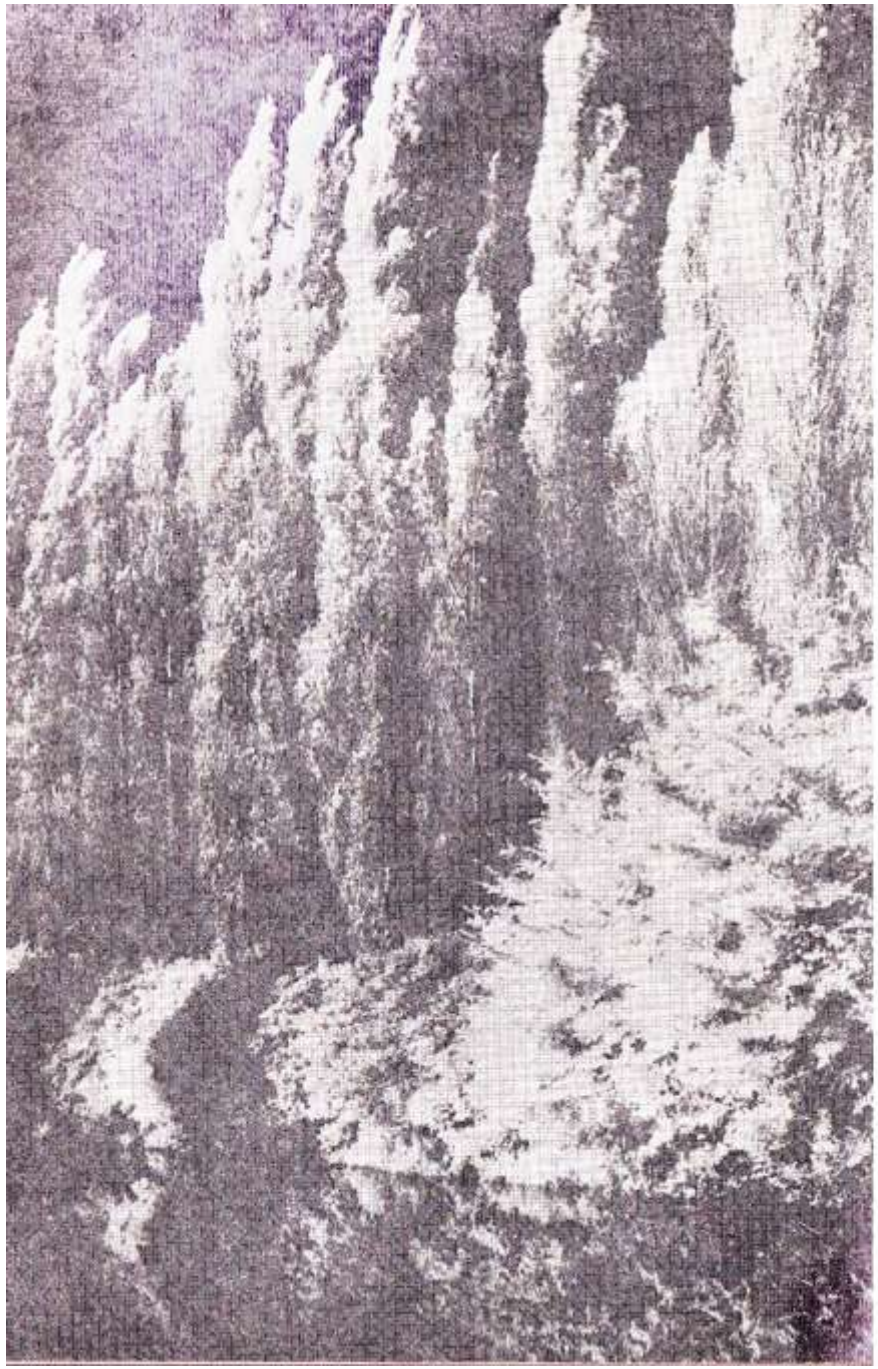
— Od srca zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu, sv. Antunu i ostalim zaštitnicima na primljenim milostima. I nadalje preporučujem sebe i cijelu obitelj. — Zahvalna Marijana, Privlaka.

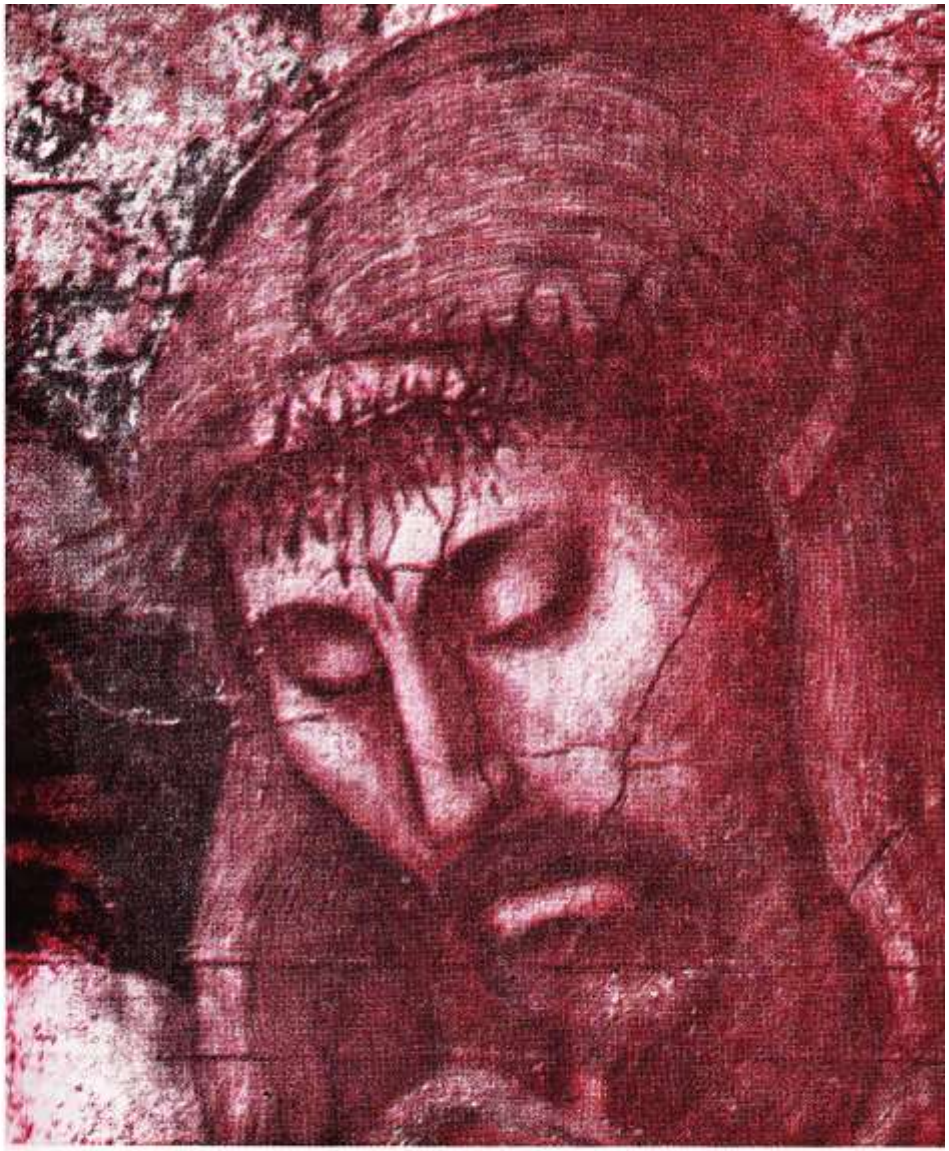
— Na primljenoj milosti zahvaljujem ocu Leopoldu Mandiću. — S. N., Bjelovar.

SADRŽAJ

54	**I tvoju će dušu probosti mač, R. Plus**
56	**Kršćani, jedno srce i jedna duša, M. Škvorc**
61	**Katehisti u misijama, J. Antolović**
63	**Premalo je janje, hoćemo ovna, P. Bulat**
68	**Sloboda djece Božje, P. Bulat**
72	**Nakon 50 godina zajedničkog života, fra Kamilo Milas**
75	**Koncil nas zove na rad za misije, J. Gusić**
80	**Pogaženi cvijet, Roko Prkačin**
82	**Kakva potreba, Ivan Kribl**
85	**20 godina u službi dobrote, Fra Šimun Oreč**
86	**Naš katolicizam u prošloj i ovoj godini, Fidelis**
90	**Razgovaramo**
93	**Rijeka gradi sjemenište**
93	**Nove knjige**
94	**Zahvalnice**

S dopuštenjem crkvenih i redovničkih poglavara izdaje: Hrvatska pokrajina Družbe Isusove — Zagreb 02-147, Palmotićeva ul. 31. — Odgovorni urednik o. Franjo Šipušić, Zagreb 02-147, Tel. 441-636. Tisak »Plamen« Slavonski Brod, Omladinska ul. 26. — 1970. — Cijena pojedinog broja 1 D. Godišnja pretplata 12 D. Grupne pretplate od deset na više dobivaju deset posto popusta. Novac pretplate šaljite poštanskim uputnicama; suradnju uredništvu Glasnika; rukopisi se ne vraćaju.

GLASNIK

SRCA ISUSOVA I MARIJINA — III

Pošt. pl. u gotovu
CIJENA 1 DINAR
ZAGREB
Godina 61
OŽUJAK 1970.

U OVOM BROJU:

98 — Marija, Majka otkupljenja, R. Plus

101 — »DA, ALI ZAŠTO?« - Mijo Škvorc

107 — KOLIKO DJECE U BRAKU?; P. Bulat

113 — OPTUŽBA »STATISTIČKOG GODIŠNJAKA«, Fidelis

114 — Nove knjige —

119 — Primjer kršćana, J. Antolović

121 — Vjera nekoć i danas, Ivan Fuček

124 — Zagonetka križa, J. Njavro

127 — Ona je upoznala tajnu križa, P. Bulat

131 — RAZGOVARAMO

134 — IZ KATOLIČKOG SVIJETA, Fidelis

136 — Svećenički tečaj u Zagrebu, J. Badalić

137 — Zahvalnice

Na omotu:
ISUS KRIST OD MASACCIA

Na poleđini:
UNUTRAŠNJOST CRKVE GOSPINA NAVJEŠTENJA U OPATIJI

MARIJA MAJKA otkupljenja

Promatrajući tajnu anđelova navještenja može se nametnuti pitanje: Što je Gospa mislila i osjećala u času, kad joj se javio anđeo i navijestio joj, da će ona roditi dijete, i da će to dijete biti Spasitelj svijeta?

Nemoguće je prodrijeti u tajnu Marijine duše i nikada nećemo upoznati pravu narav i svojstva tih njezinih raspoloženja. Netko je pokušao to rastumačiti ovom usporedbom:

U kršćanskim sredinama naći ćemo više nego što i slutimo takvih pobožnih djevojaka, koje su neko vrijeme mislile da stupe u koji samostan i da se tu posvete Bogu. Ali one se konačno odriču te namjere, kad upoznaju da ona ne odgovara Božjoj volji. I pak ta njihova želja nije bila uzaludna. Sada one žele da jednog dana postanu svećeničke majke.

Ako bismo sebi vjerno predstavili stanje duše tih djevojaka i kasnije žena i majki, to bi nam moglo prilično pomoći da odgonetnemo, ako i ne u svoj njihovoj dubini, a to barem u nekoj mjeri, osjećaje koji su ispunjali Marijino srce u času anđelova navještenja.

Majka, koja želi imati sina svećenika, neprestano nailazi na nove okolnosti, koje u njenoj duši raspiruju tu želju. Sudjeluje li kod svete mise, čuje li moljenje svećeničkog časoslava, vidi li svećenika kako krsti ili kako ispovijeda, sluša li ga kako naviješta Božju riječ, ona odmah misli: »Kad bih ja imala sina svećenika, tako bi on naviještao Isusovu nauku i dijelio svete sakramente!« Duboka čežnja te majke nikada ne ostaje samo obična pretpostavka: »Kad bih imala sina«, ona u duhu već gleda svoga sina kako nastupa kao svećenik. U žaru svojih želja ona više promatra djelovanje svog budućeg sina, nego svoje vlastito materinstvo.

Eto barem približno stanje duše Marije, Isusove majke, nakon anđelova navještenja. Ona nije toliko željela da poradi sebe ima dijete, koliko zato da ga može darovati svijetu. Ona je više mislila na Otkupljenje nego na Otkupitelja. Anđeo joj ne govori o časti i radosti što će nju zapasti, nego o sretnim učincima ovog poslanja Sina Božjega za cijelo čovječanstvo: »On će biti velik i zvat će se Sin Svevišnjega; i dat će mu Gospodin Bog prijestolje Davida, njegova oca, i kraljevstvu njegovu neće biti kraja«.

Još prije nego što je od anđela saznala, da ju je Svevišnji izabrao za svoju odabranicu, Marija se već ponudila da surađuje u otkupljenju ljudskog roda. Cijelo njezino biće bilo je ispunjeno adventskim čuvstvima. Ona je čežnje pravednika Starog Zavjeta razvila do vrhunca, kad je vapila za Mesijinim dolaskom. No ta njezina čežnja za Mesijom nije bila toliko poradi nje same, koliko poradi cijelog Izraelskog naroda i svega svijeta.

Kad joj se, dakle, javio anđeo i rastumačio joj njezinu ulogu u spasenju svijeta, ona, koja je već po srcu bila Majka Otkupljenja, nije mogla odbiti izbor što ga je učinio sam Bog, da ona ujedno postane i Majkom Otkupiteljevom.

Može se, dakle, reći: Bog je Gospu upravo zato izabrao između svih žena za Otkupiteljevu Majku, jer je ona između svih stvorenja najviše čeznula za Otkupljenjem.

R. Plus

»DA, ALI ZAŠTO?«

Apostoli Molitve upravljaju ovo pitanje ZNANOSTI I TEHNICI. Uvjereni da su znanost i tehnika dvosjekli mač, da mogu poslužiti na dobrobit i na propast čovječanstva, Apostoli Molitve mole u mjesecu ožujku »DA NAPREDAK ZNANOSTI I TEHNIKE PROSLAVI STVORITELJA I OBOGATI DOSTOJANSTVO LJUDSKE OSOBE«.

»ČUDA SE DOGADAJU SVAKOG DANA« poručuje publicist Menzel naslovom svoje glasovite knjige. Četrnaest njenih poglavlja vode našu znatiželju od jednog suvremenog otkrića do drugoga. Od robota i ultrazvučnih čudesa, od radara i televizije, do ... vremena po želji i do sna o vječnoj mladosti! Na toj »svjetskoj izložbi« doumaka i iznašašća srce osjeća da se selimo doista u novo doba. Da smiono trgamo užeta koja su nas do pred stoljeće dva vezala uz mlađe kameno doba i da čovječanstvo u cjelini, ono iz New Yorka i ono iz Đakarte, prebacujemo na zajedničku trasu novosti i napretka. Tko da ne bude radostan i ponosan, kad na skupnim i skupim izložbama Bruxellesa, Rima, Montreala i Osake... ugleda čudesna djela čovjekova duha i ruku! Zagrebački »velesajam« privlači stotine tisuća zadivljenih ljudi ... u Osaku će doletjeti i »doplivati« milijuni ...

Uostalom, i nama običnim smrtnicima može se zavrtjeti u glavi kad uđemo u »Name«, razne druge trgovine, tvornice, laboratorije i škole ... ili zaćušnemo koji noviji znanstveni časopis, pročitamo pažljivije kakav tehnički list, pregledamo u koloru snimljene najnovije elektronske aparate i rakete ... Shvaćamo da je čovjek djelomično poslušao Boga. Pokušava prema nalogu Stvoriteljevu »zavladati« zemljom i materijom. Okrutnu nemoć nadvladava pameću: pronalazi golemu pomoć u vlastitim djelima! Teleskopima i mikroskopima produžuje i jača pogled ... raznim

← ZGRADA ELEKTROTEHNIČKOG FAKULTETA U ZAGREBU

tehničkim napravama i energetskim aparatima pomaže ruke ... prometnim brzim sredstvima kao da je ubrzao svoje korake ... elektronskim računarima umnaža i kontrolira rad mozga ... radio-televizijskim uređajima prenosi na sve kontinente svoju riječ i slike raznovrsnog života ...

»Čuda se događaju svakog dana!« U redu, gospodine Menzel! Nas ipak ne napušta ponešto jeziv i hladan osjećaj da je sve to dobro ... i da može postati opasno! U svemu se nazire i pomoć i prijetnja! Možemo se tim »čudesima« okoristiti i — upropastiti! Zato je pametno napisao jedan vidoviti politički mislilac: **»DA! ALI ZAŠTO?«** Bilo je to ponešto nervozno razmatranje uz »nadpovijesni datum«, 20. srpnja 1969. Čovjek je na mjesecu »malim koracima otvorio neizmjeran put čovječanstvu«. Da, ali zašto? »Da li je to samo znanstveni pothvat? pita taj mislilac. Vodi li to ekonomskom jačem razvoju? Ne skriva li se u letu na mjesec volja za svjetskom premoći? Nije li to kobna strategija i metoda zastrašivanja?«

»BUDUĆNOST JE VEĆ POČELA« ... ponešto hvalisavo piše novinar R. Jungk. Počela? Svakako. Ali kakva? Hoće li čovjeka podići sa zemlje — protiv neba? Razbiti mu osjećaj za prirodno i za — nadprirodno? Stvoriti novog Prometeja, koji će čovječanstvu darovati sve više vatre i — sve više kazne? Neće li ta »budućnost sa svih svojih šest presudnih zahvata« (za nebom, prirodom, čovjekom, atomom, budućnošću i svemirom) provesti preko planeta neumoljive apokaliptičke jahače — kugu, glad i smrt? Što nam koristi napučiti svijet »robotima — slugama«, ako se jednog fatalnog dana ostvari pobuna robota? Ako se ostvari Čapekova vizija iz drame R. U. R. te se, kao ono u Milwakeeu, roboti počnu »oživljavati« na gospodarima. (Doista je mladog izumitelja zdrobio njegov robot, kad je htio na njemu stegnuti neki vijak. Druge su izumitelje — uništila druga iznašašća. Razni otrovi, naprave, oružja ... Tko se mača laća, od mača i pogiba!)

Može nas izmučiti pomisao da se spremaju crni dani. Podrhtavali su neki veliki fizičari: Fermi, Oppenheimer i Einstein, »očevi atomskog ognja«, misleći da se na račun njihova pronalaska i pokusa u Los Alamosu može poigrati kakav besavjestan luđak, kakav notorni ili podmukli zlotvor, pritisnuvši smrtonosno dugme i sasuvši na megapole svijeta »vatru s neba«. Sve onako bezazleno, raketama iz daljine... Poznata je opomena francuskog istraživača, katolika Mauricea de Brogliea, naglašena gotovo podjednako kao i ona stručna koju je ljudima doviknuo biolog bezbožac Jean Rostand: Jednog se dana, hirovitošću i zlobom kakva tiranina, može ostvariti »podčovječanstvo«, jedna nepredviđena rasa zaostalih i tupih mozgova, jednostavnih strojeva među strojevima! Utjecajem na ljudske gene, na baštinjena svojstva, moći će se serijski proizvoditi »niža klasa«, soj neubrojivih, podvrsta ljudi.

Ako na čas i zaboravimo takve opomene; možda se i ne podsjetimo na strahote koje nadolaze iz proizvodnje kemijskog i biološkog oružja; koje se nuđaju u ruhu raznih pilula za umirenje, droga, raznobojnih i bezbojnih otrova; ako samilosno ispričavamo sve teretniji utjecaj filmskih i TV ižarivanja, kojima se duh uljuljava u nekontrolirani svijet maštovitosti i otupljenosti; ako smetnemo s uma sve druge prijetnje, ne smijemo nikad zaboraviti da čovjek među stvarima — **brzo postaje stvar!** Možda je ovdje na mjestu dijalog s marksistima. Znamo da je Marx htio da čovjek svojim umom i radom »humanizira« prirodu. Da sve služi čovjeku. Da time čovjek brže i obuhvatnije »očovječi« i obogati sebe. I marksisti i kršćani podjednako zabrinuto moraju gledati, kako se tajnovita »Pandorina posuda«, puna nepoznatih oluja i vjetrova počinje otvarati. Tko zna što sve može bez dovoljne i dovoljno ljudske kontrole prohujati našim obzorjem? Ako čovjek postane, uz suvremenu i sutra pojačanu neljudsku reklamu, samo stvar među stvarima, bez osobne misli, bez jake odgovornosti, bez obzira prema ljudima i budućnosti, moguće je zamisliti svako zlo. Kad znanost počne izazivati smrt, kad tehnika prijeti najstravičnijim opasnostima, onda i sam smisao opstanka dolazi pod krvavi upitnik, a čovjek postaje sam sebi strašilo.

Uza sve te ozbiljne misli — daleko od nas zloguke tužbalice!

»REPORTAŽA IZ XXI STOLJEĆA« Ne mislim na onu, koju napisaše ruski publicisti Vasiljev i Guščev. Nju je dobro pročitati, ali je nije potrebno usvojiti. Odviše je protkana fantazijom, premalo je podzidana i utemeljena na razmišljanju o čovjeku. Nama je, na sreću, naš veliki Sabor u pastoralnoj Uredbi »Radost i nada« dao odlučnu smjernicu za stoljeće koje je »već počelo«. »Za vjernika je jedno sigurno — kažu saborski Oci u 34. broju, pojedinačna i kolektivna ljudska djelatnost, taj divovski napor kojim ljudi tijekom vjekova nastoje da poboljšaju životne uvjete, promatran sam u sebi odgovara Božjoj zamisli. Čovjek stvoren na sliku i priliku Božju, primio je nalog da sebi podloži zemlju sa svime što ona sadržava, da upravlja svijetom u pravednosti i svetosti te da priznajući Boga stvoriteljem svega k njemu upravi sebe i sveukupnu stvarnost .. .Stoga kršćani ni **ne pomišljaju** da se dostignuća što su ih ljudi svojim genijem i silama stvorili suprotstavljaju Božjoj moći i kao da bi razumno stvorenje bilo takmac Stvoritelju. Oni su, naprotiv, uvjereni da su pobjede čovječanstva znak veličine Božje i plod njegove neizrecive zamisli. Što pak više raste moć ljudi, to se dalje proteže i njihova pojedinačna i njihova skupna odgovornost. Iz toga se jasno vidi da kršćanska poruka **ne odvraća** ljude od izgradnje svijeta niti ih potiče da zanemare dobro drugih ljudi, nego ih na to još čvršće obvezuje.«

Ako razum, pojedinačno i skupno, može shvatiti što je čovjek, što je njegovo pravo dobro i životna sreća, kakav ima cilj i kojim putem treba da udari, onda će moći ispravno umovati i stvarati »ljudsku znanost«, za čovjeka, znanost u službi i za dobrobit ljudi. Takva će znanost roditi i za ruku voditi, u-

KONTROLNA SALA JEDNE SUVREMENE ELEKTRIČNE CENTRALE NA ATOMSKI POGON. DVOJICA SPECIJALISTA UPRAVLJAJU I NADZIRU RAD BEZBROJNIH APARATA

pravo odgajati i »očovječiti« tehniku. Takva će tehnika pomoći da se riješe sve zamršeniji problemi prenapučenosti, prehrane, velikih zajedničkih akcija, općeg ljudskog osiguranja.

U novogodišnjem broju talijanskog ilustriranog časopisa »Epoca« (4. siječnja 1970., str. 16 — 19) napisao je Franco Bertarelli divan prikaz o »znanosti, nadi godina koje dolaze«. Oduševile su ga prognoze, koje se izvikuju u najznamenitijim pokusnim središtima svijeta. Uvjeren je da će se pobijediti mnoge bolesti, napose rak. Čini se da medicina ozbiljno traga za svim bolestima »roditeljske baštine«. Da će osigurati sretan uspjeh operacija, kojima se zamjenjuje istrošeno tkivo i pojedini organi drugim tkivom i organima. Misli, pače, da će »biološka bomba«, specijalni uređaj za »poboljšanje čovječanstva« raznim utjecajima na gene i preobrazbom pomoću molekule DNA gotovo inženjerski proizvoditi »jače primjerke ljudskog roda«. No dok se veseli »nad-čovječanstvu« strahuje u istoj rečenici zbog »podčovječanstva«, koje se može isto tako javiti iz »biološke bombe«). Bertarelli misli da dva i po milijuna istraživača, kojima u pomoć nadolazi sve razvijenija elektronika sa svim svojim proračunima i kontrolom, mogu čovječanstvu osigurati sretnije dane. Na svim poljima: u ekonomici, politici, kulturi, odmoru, napose u starosti. Ukoliko nam pođe za rukom da imitiramo sunce, a to znači da »fuzijom«, stapanjem atoma dobivamo nove količine energije, možemo se ponadati gotovo neiscrpivim izvorima energije. Ljudi bi posjedovali i svjetlo i toplinu i pokretačku silu ... uglavnom sve za posao. Njima bi preostalo dosta (možda i previše) vremena za odmor i za viši duševni rad. I dok bi jedni atomskim pogonom kretali na druge planete, mnogi bi se podvodnim »atomskim vlakovima« prevozili na vikende, ili bi raketnim avionom sjekli nebeske visine, prevozeći ljude i stvari. Autor s pravom misli, da nadolazi najveća revolucija u socijalnim odnosima čovječanstva: tehnokratska i tehnološka. Ljudi će naglo mijenjati način rada, način života, način opstanka. Strojevi će nas moći zamijeniti u svemu, osim u onom najdubljem našem i najljudskijem ljudskom. U samostalnoj misli, u presudnim odlukama i u ljubavi.

Nama je napose drago misliti, da bi znanost i tehnika mogle preuzeti vlast iz ruku nasilnika i pametno raspodijeliti i rad i uspjeh. Znanost i tehnika moraju spasiti milijune godišnje novorođenih. Treba pronaći hranu (na kopnu i na moru, koje ima svoju žetvu, kako je tvrdio stari pjesnik Homer!) Mora proizvesti dosta odijela i obuće, izgraditi dovoljno stanova i pristojno ih urediti. Mora osigurati čovjeku dostatnu i ljudsku zabavu. Mora mu osigurati trenutke razmišljanja, sve dubljih razgovora, egzistencijalnih odluka i napretka. Nije dosta ljudima prenositi riječi brzinom svjetla. Te riječi moraju nositi u sebi životno svjetlo! Nije dosta prehraniti tijelo. Potrebno je svima obilno nasititi duh. Jer čovjek može obletjeti nepoznatu stranu mjeseca, a da pri tom ostane neznalica što se tiče nepoznate strane života i smrti. Može se toliko zaljubiti u svoja djela, da ne pogleda nijednog djela Božjega. A ipak je sve u njemu, u svakom čovjeku, i sve oko njega, oko svih ljudi, samo dar. Pronašli smo i zemlju i sunce i mjesec i nebesa ... i materiju ... i energiju ... i sve zakone ... i divne odnose ... kojima se služimo kad sami dalje — nastavljamo. Stoga bi prva briga svih nas morala biti da čovjeka upozorimo kako nije »sam niti osamljen u praznini svemira«. Niti je počeo sam nešto smišljati i sasvim izvorno stvarati. Čovjek je u svojoj biti »suputnik« i »sustvaralac«. Uz njega živi i svojim djelima i svojim nadahnućima Otac. On, čovjek, nastavlja i dovršava djelo, koje mu je Otac predao na upravu.

»DA! ALI ZAŠTO?« Sad nam više ovo pitanje nije opasno kao na početku. Apostoli molitve, poput svih ostalih kršćana i pribranih ljudi, mogu postaviti to pitanje i na nj odgovoriti s velikim Einsteinom ili »ocem modernih raketa« von Braunom: Sve znanosti i sva tehnika mora se kad tad suočiti s našim duhom. Njegovim prabitnim i neuništivim zahtjevima. Naš je odgovor i znanosti i tehnici odlučni DA ... ako time postajemo prosvjetljeniji, doista kao ljudi bogatiji, duševno prostraniji i zreliji, svjesniji svoje moći i svojih granica, svoga opstanka i zadatka, svoga porijekla i trajne kušnje, svoga rada i svojih nada, svoje vjere i svoje ljubavi, svojih boli i svoga završetka. Ako nam znanost i tehnika pripomognu da lakše odgovorimo na »prokleta i mučna pitanja« kojima se mučio duh romanopisca-mislioca Dostojevskoga, onda ih možemo i moramo unijeti u blještavi popis naših egzistencijalnih dobročinitelja. One nam jamče da smo ljudi, dokle god su naš autentični izraz čežnje da vidimo neviđeno, da

dokučimo tajno i skriveno, da pronademo posljednje i najpresudnije da pomognemo sebi i drugima. Takva znanost i tehnika mogu čovjeka dosvesti na put pravoga bratstva. Mogu mu pripomoći da što bolje shvati Oca i njegovu djecu.

Živimo u svijetu nedoglednih promjena. Treba znati da se sve u ljudima i oko ljudi može mijenjati, obnavljati, pridizati ili propadati samo u okviru — ljudskoga. Potrebno je zato budno i svijesno ispitati samog sebe: Što mogu učiniti, da svijet znanosti koja raste i tehnike koja napreduje, bude uistinu ljudski svijet? Barem snošljiv, ako ne poželjan? Ukoliko sâm pronalazim ili proizvodim, ostvarujem i uređujem, postat ću po želji Pavla Apostola »synergos tou Theou — suradnik Božji«. Kušat ću svojim umom i radom prosvijetliti braću oko sebe, da lakše pronađu Oca u sebi i nad sobom. Ako ne mogu ništa smisliti niti ostvariti, mogu moliti. Moliti iskreno i zaufano:

»Isuse Kriste! Istina — Ti nisi bio radnik u velikoj tvornici već u maloj seoskoj radionici. Nisi bio stručni istraživalac niti spretni tehničar. Bio si beskrajno dobar prijatelj i neopisivo divan Dobročinitelj. Upravo zato može svaki znanstvenik i svaki tehnički radnik doći pred Tvoje Srce svojim srcem i naći odgovor na sva pitanja koja se ne rješavaju običnim znanostima i tehnikom. Molimo Te da svima dadeš dovoljno svjetla u njihovu radu, snage u teškim danima neizvjesnosti i neuspjeha, poniznosti u trenucima velikog uspjeha i zanosa. Uvjereni smo da će i znanost i tehnika, obasjane otkupiteljskim sjajem Tvoga Srca i zauzete za dobrobit svih ljudi, unijeti u našu budućnost pravu humanu ispomoć. Kad svi budemo više vjerovali u ljubav, manje će nam prijetiti mržnja. Što više, budemo zaljubljeni u život i vječnost, to manje ćemo priželjkivati propast i smrt. Vječno živi Otkupitelju, osvijesti nas na opasnom putu napretka i ne dopusti da nas ludost ili zloba surva u bezizlazni ponor nesreće!«

Mijo Škvorc

SREĆA JE U OBITELJI

KOLIKO DJECE U BRAKU?

Velik je to problem. O njemu se puno piše. Osobito u današnje vrijeme materijalizacije života. Osobito iza Papine riječi o obitelji.

— Da, koliko djece treba imati i može imati kršćanska obitelj?

Pokušat ćemo se na tom pitanju zaustaviti u ovom i slijedećem broju našega Glasnika. Ali ne teoretski, nego praktično. Životno... Kako je izražen i ostvaren u našoj životnoj stvarnosti...

Jednoga dana prvi dio obiteljskog seminara trajao je skoro četiri sata. Govorilo se baš o broju djece u obiteljima. Najprije je iznosio mladi intelektualac svoje misli. Zatim su slijedile i intervencije ostalih.

MLADI EKONOMISTA:

— Kroz tri, četiri dana žena će mi roditi dijete, i zbog toga nije mogla doći. To je njoj i meni veoma žao. No, došli smo na dobru ideju: sinoć je na magnetofonu snimila svoj pozdrav i poslala vam nekoliko toplih riječi. To ću kasnije pred vama odvijati...

ŽELIO SAM VIŠE DJECE...

Kakav sam ja stav imao prema djeci, kada sam upoznao svoju sadašnju ženu, i kad sam se odlučivao na brak? Da li smo o tome razgovarali, i koliko razgovarali? Ja, sa svoga osobnoga gledišta, uvijek sam htio imati više djece. Veći broj. Ja sam šesto dijete, i bilo mi je krivo, još i kao dečku u pubertetu, što nemam mlađe braće. Iako su braća bila veoma pažljiva prema meni, više sam od njih imao ljubavi nego od roditelja koji su zauzeti bili svojim problemima, ipak sam poželio mlađega. Sa ženom NISAM puno o tom razgovarao prije, nego to kao da se podrazumjevalo da ćemo imati djece. Možda je jedno duševno opterećenje za čovjeka, ako se danas — recimo momak ili mladi muž — čvrsto odluči: ja ću imati, uzmimo, šestero djece. Pa to stavi sebi kao zadatak. To onda lebdi pred njim kao jedan teret. To čovjeku može ostavljati trajni pritisak. Zato sam tokom ovih zadnjih šest-sedam godina, koliko sam u braku, prihvatio takvu filozofiju, koja je proizašla iz slučajnog razgovora s nekim znancem. Sreo sam ga, kad mi je drugo dijete imalo tri mjeseca...

NISAM FIKSIRAO BROJ...

Malo smo razgovarali, i došlo je do toga da sam ga zapitao, koliko vi imate djece? I on mi je rekao da ima petero. Starost — između 3 i 13 godina. Ja njega dalje zapitah: — Pa, kako ste se odlučili da imate toliko djece? A vjerujem da ga nitko to nije pitao. Nije on bio neki izraziti katolik. Odgovorio mi je: — Pa, znate, mi smo se odlučivali JEDNO PO JEDNO... Mnogo puta mi je dolazio na pamet ovaj odgovor i razmišljao sam: Vidiš kako je taj čovjek pametan. On nije sebi rekao: sada, kada sam se oženio, mjesečni su nam prihodi toliki i toliki, nemamo stana i mi ćemo imati šestero djece. To teško zvuči... To pada kao mora na dušu. Nego što? Danas ćemo mi imati jedno dijete. Ništa ne govorim da ubuduće neće imati djece. A niti ću si odrediti — želio bih imati mnogo. Ali neću reći da više nijedno ne želim. Jer bih tako pogriješio. Odlučit ću za kasnije — kasnije, nakon što mi se ovo slijedeće rodi. Onda ćemo mi o tome razmišljati... I odlučivati... To je važno nama kao ljudima kojima je to praktični problem: da u svim okolnostima nastojimo održati jednu OTVORENU VOLJU. Spremnost da se unaprijed ne ograničavamo koliko ćemo točno imati djece...

ŽENA JE ZAPLAKALA...

Kada je moja žena imala prvo dijete, nije bilo nikakvih posebnih smetnji: niti povraćanja, niti mučnine. Ništa posebno. I onda, jednog dana, njezina mama, koja je inače jako dobra i zlatna žena, u razgovoru počela je pričati sve moguće slučajeve u vezi trudnoće: gadnih smrti, opasnosti. Bilo je to u nedjelju. I sutradan je počela žena povraćati. Ponedjeljak i utorak također. I sada, što je to? Ja sam slučajno to povezao. Malo sam razmišljao pa mi se učinilo da je njoj pozlilo od sugestije njezine majke. Žena se iza toga bojala poroda i to više prva tri mjeseca nego zadnja tri mjeseca. I govorila je: — OVO, I VIŠE NE! Nalazila se u tako deprimirajućem stanju. Pod utjecajem tih ružnih priča i slučajeva, ona je došla u takvo duševno stanje da se bojala hoće li dijete biti zdravo, defektno... Ali šest mjeseci nakon poroda tog prvog djeteta, tokom čije trudnoće je rekla da više neće imati djece, ona je opet živjela redovitim bračnim životom. Jedna je menstruacija izostala, i ja sam se u zavodu za ispitivanje dao propitati da li je trudna ili ne. Ja sam u poslu išao tamo na fakultet, i u podne sam dobio odgovor. Mene je neposredni interes već prošao, pa sam na to i zaboravio. Ali, tokom ručka, ja se najednom sjetim toga i kažem ženi: — Znaš, ti nisi trudna. Analiza je pokazala. I dalje nastavim jesti. Kad li na moje iznenađenje, ona koja je još prije nekoliko mjeseci dok je nosila prvo dijete, govorila da više neće imati djece, sada najednom počela je plakati. Ražalostila se što nije trudna...

Hoću reći: nisam skočio i uzbudio se zbog toga što je rekla da neće više imati djece, dok je prvo nosila. Nisam joj rekao: Kako to možeš govoriti...? Shvaćao sam je... Međutim, sada, kada opet ona zna koji puta u društvu reći da je ovo treće i zadnje, ja joj odgovorim: Nemoj reći, ne mislim ljudima, nego samoj sebi: nemoj reći, da nećeš više imati, nego reci VIDJET ĆU...

ŽIVOTNI OPTIMIZAM...

Dakle, htio sam istaknuti da je važno da čovjek ima jedan životni optimizam, da je zadovoljan što ži-

PRVI ŽIVOT U NOVOSAGRAĐENOM RODILIŠTU DOŠAO JE NA SVIJET. TKO JE TU NAJSRETNIJI? — MAJKA.

vi sam. Ja mislim da je to PRVI i osnovni uvjet za moralnog i zdravog roditelja. Ako sam ja sretan što živim, zadovoljan sam u životu, i moram takav život organizirati i urediti da sam ja sretan, onda meni ne će biti puno problema, hoću li ja imati još jedno dijete ili drugo. Jer, zašto ja ne bih imao jedno ili drugo, to znači još nekoga, kome će biti lijepo kao što i meni, koji će se veseliti kao i ja? Jedan optimizam sam u sebi gradio kao mladić, i od njega neću odstupati ni sada u braku.

GLEDAM BRAK POD VIDIKOM DJECE...

Zašto je već unaprijed zgodno imati neki vidik da ću imati više djece, pa i puno djece? Ja mojoj maloj kćerki, koja ima pet godina, znadem određeno odgovoriti na njezina pitanja. Ona mene već sada pita: — Zašto se ljudi vole? Kada se udaju? Kada ću se ja udati? A ja joj odgovoram: — Ti ćeš se udati, kada budeš htjela imati djece... Meni je to logičan odgovor. Ako ja pod vidikom djece gledam svoj brak, onda je cijela koncepcija moga braka i moga odnosa prema eventualnim životnim prilikama, određivana prema ovom vidiku. Onda nastojim da i moja djeca slično gledaju brak — pod vidikom djece. To im znadem već sada u djetinjstvu dati naslutiti...

Promotrite bračne parove i vi ćete vidjeti: muškarac redovito bira od sebe nižu ženu. Ako je i on nizak, ipak mu ne će redovito pasti na pamet, da si nađe neku visoku, nego njemu odgovarajuću. Isto tako, ako je visok, naći će sebi jednaku. Kako to? Odakle? Zar je on možda razmišljao koliko je sam visok i prema tome mjerio centimetrom i njezinu visinu? Njemu AUTOMATSKI nisu dolazile u obzir one žene, koje su više od njega. Isto tako i NJOJ automatski su isključeni posve muškarci, koji su od nje niži... Obično, ako čovjek ima kriterij da sebi ne traži samo seksualnoga partnera u braku, nego traži ženu s kojom će imati djece, majku svojoj djeci, i obratno, onda će nekako spontano u izbor njegove simpatije ući one žene koje vole djecu i koje žele imati djecu... Zbog ovoga nastojim i svojoj djeci od najranije mladosti staviti u svijest da je naravno, prirodno i dobro imati više djece... Oni će već u životu instinktivno, redovito, naći takvoga partnera koji slično misli kao i oni...

ISTA ATMOSFERA U ODGOJU...

Za mene je to i vrlo zgodan kriterij, kojim ću moći djeci rastumačiti i značenje seksualnih odnosa: — U seksualne odnose ne ćeš se smjeti upuštati do onda, dokle god ne budeš mogla imati djece. Kad budeš željela imati djece, onda ćeš i to činiti... Pod tim vidikom mislim da ću ipak moći svojoj djeci dati neki realan pogled na te stvari. I mislim da ipak neću morati braniti svojoj djeci da iza osam sati navečer ne budu izvan kuće, nego ću nastojati njima dati da oni imaju otvoren i realan stav prema braku, prema seksualnoj domeni života. A to je momenat njihovoga budućega roditeljstva, koji čovjeka mora privlačiti, ako je normalan...

Gledajte vi ljude koji ne vole djecu!! On se neće znati ni nasmijati. Taj više nije čovjek, taj je lješina. I promotrite vi te ljude na svojim radnim mjestima, pa ćete vidjeti kako njima nešto nedostaje. I kakav je to čovjek, koji ne voli djecu! Tu je neki DEFEKT u njegovoj osobnoj strukturi. Vrlo značajan. S tim čovjekom ja ne bih htio ulaziti u bilo koji posao, a pogotovo ne u kakav intimniji obiteljski život ili nešto s njime osnivati...

OBITELJSKA SIJELA MOGU POSTATI UVJETI PRAVOG UVIDA NA BROJ DJECE U OBITELJI

OSJEĆAJ ZA DJECU SE U BRAKU RAZVIJA...

Tijekom braka se moj osjećaj za djecu sve više razvija. Ja primjećujem što sam dulje roditelj, da sve više primjećujem svoje nedostatke u svojim sposobnostima i mogućnosti da prema djeci budem odličan roditelj. Recimo: ja mogu najpametnije izabrati principijelno kakav postupak trebam imati, ali izaberem krivo vrijeme i stvar će biti promašena. Ali i mi imamo veliku utjehu u svom odnosu prema djeci, kada njima govorimo da i ja imam pogreške, i da su one moguće. Drugim riječima — ja svoje pogreške djetetu, makar koliko ono bilo malo, svijesno pokazujem kako sam pogriješio. I pokazat ću iskreno. Mislim da time neću rušiti svoj auktoritet kod djece, nego ću ga još jače ojačati, jer će onda, kada ja budem na nečem čvrsto stajao, imati povjerenje da su to njihov otac i majka dobro razmislili. Mislit će: on je kritičan, on nije nekritičan prema svojim postupcima. I mislim da te naše pogreške prema djeci ne moraju biti izvor poniženja, nego životnoga iskustva da vidi i shvati — da i njegov otac

pogriješi i da se popravljati želi. Ako samo to nauči od nas, da svoje pogreške uvidi i da ih priznaje, već je od nas naučio jako puno... Koliko se ljudi muče u životu, jer nemaju nikakve samokritičnosti za svoje postupke, da o njima razmisle, da ih promotre i kad uvide da imaju krivo da to sami sebi priznaju, a ako je potrebno i drugima. Muče se zbog toga i sami i druge muče, jer nemaju te moralne kvalitete...

JA ĆU SVOME DJETETU SVE PRIUŠTITI...

Zašto želim imati djece? Ja sam spomenuo na početku, da sam tu želju već u djetinjstvu dobio, tako da sada uistinu volim djecu i ženu, i želim ih svijesno imati. Kao odrastao čovjek, ja sam sebi tražio više razloga zbog okoline koja navaljuje. Tražio sam one objektivne razloge da ih znadem ljudima reći u razgovoru o toj temi. S ljudima koji nisu dobronamjerni, o tome uopće neću govoriti. Ali s dobronamjernima i te kako rado. Rekli su mi kad je bilo drugo dijete na putu — bio je to moj susjed: — Ja ću svome jedincu sinu sve priuštiti, a vi to ne ćete svojoj brojnijoj djeci moći učiniti... I on je iz obitelji sa osmero djece, ali imaju njegovi roditelji samo četiri ili pet unuka. O tom ću kasnije govoriti, ali već sada kažem: to je sigurno jedan defekt kod njegovih roditelja, u njihovom međusobnom odnosu prema djeci i svakoga roditelja prema samom sebi, da njihova brojna djeca rodiše tako malo svoje djece...

Moj susjed, kad je meni govorio, kako će sve priuštiti svom sinu, nije mislio zabadati, nego je govorio možda i sa izvjesnom mjerom zavisti na mene, možda i s oznakom samoopravdavanja: kako se ti usudiš, kako ja ne... Tako da je on sebe vjerojatno mislio više braniti, nego mene napadati... Ja sam ga mirno upitao: — Čujte, što biste vi radije da vam je tada, dok ste išli u školu, gimnaziju, netko dao mjesečno 10.000 dinara više novaca, ili da ste već tada sebi našli odličnog prijatelja na koga biste se mogli nasloniti kroz čitavi život...? Malo se zamislio, i onda je odgovorio: — Pa, razumije se da bih više volio imati odličnog prijatelja...! Nastavio sam: — A, vidite, ja ću svom djetetu osigurati, ako mi odgojimo ovo drugo dijete, da će ono biti odličan prijatelj onome prvom kroz čitav život. Ako pak budem imao i više djece dobro odgojene, povezane sestrinskom i bratskom ljubavlju, to će njima biti snažan oslonac protiv osamljenosti i sebičnosti životnih okolnosti i prilika... A možda ću i više zarađivati nego vi zarađujete, pa ću im moći i pružiti sve potrebno, jer će me poticati na posao, na životno stvaranje koje će mi se isplatiti...

LJUDSKOST OPLEMENJENA KRŠĆANSTVOM...

Ovo je prvi dio misli, što ih je iznio mladi intelektualac iz Zagreba na obiteljskom seminaru u jednom gradu naše Provincije. Nastavit ćemo u slijedećem broju iznijeti drugi dio. Samo bih spomenuo ovo: dok je on govorio svoje riječi, koje nisu nigdje prije pročitane, izvađene iz kakvoga priručnika u kojemu se obrađuje problem broja djece od učenoga moraliste ili sociologa, osjetio se stvaran, dubok, doživljen život, uvjerenje plemenite duše koja je instinktivno poprimila kršćansku misao. Upravo ono, što je razlog zašto mnoge naše hrvatske obitelji i danas rađaju brojnu djecu. One znaju da je brojna obitelj nešto u sebi uistinu ljudsko, da je ono i kršćansko.

Kao spontano od sebe jedan bračni par, koji više nije sasvim mlad, a ima samo jedno dijete, osjetio se ponukan, da se pokuša na neki način opravdati baš nedovoljnim kontaktom s tim opće ljudskim i kršćanskim gledanjem. A taj nedovoljni kontakt izvirao je iz toga što nisu nikada čuli da jedan laik, oženjen čovjek, o tome tako slobodno govori... Pače, tako su otvoreni bili, da su najavljivali promjenu kursa života u odnosu prema životu...

o. Pero Bulat D. I.
pučki misionar

Optužba »STATISTIČKOG GODIŠNJAKA«

Gotovo sedam stotina strana ... i sve pune stupaca, naznaka, brojki ... s nebrojenim natpisima svih naših ustanova, raznih stanja i zbivanja, rada i napora ... to vam je, eto, »STATISTIČKI GODIŠNJAK JUGOSLAVIJE 1969.« Valjda najgovorljivija knjiga u nas izdana. S najmanje stilistike i poezije, s najviše istine i procjena. Neke vrste ogledala naše zemlje, naših naroda, našeg općeg stanja. Ko neko ogledalo, u kojem gledamo kako to s nama stoji, diže se ili pada. Diže se ili pada, ide na bolje ili na gore. Baš tako. Jer u »Statističkom godišnjaku« imamo advokata, branioca i zagovornika. Sve onako svojim tabelama i brojkama, od jedne grane gospodarstva, privrede, trgovine, zdravstva, kulture, školstva ... do druge priča nam koliko je toga izgrađeno, popravljeno, povećano, obogaćeno. I bude nam drago ... i zaželimo, da bi na godinu bilo još bolje, još bogatije.

Ali je »Statistički Godišnjak i KNJIGA OPTUŽBE. To je stvarni tužilac, javni tužilac, rekli bismo »sveopći državni tužilac«. Knjiga opomene i pobuda za razmišljanje. Ja ću ovdje iznijeti samo neke brojeve, koji iza sebe skrivaju činjenice. Na papiru te brojke ostaju nepomične i prilično hladne. U zbilji našega života one su smrtonosne i pogađaju nas u živo. Radi njih se naši krajevi oblače u crninu i naši domovi upadaju u pustoš, koju donosi sama smrt. Jer ova knjiga je prava osmrtnica. Tužna i pretužna. Bezimena i nalik na groblje u daljini. Znaš da je u njemu mnoštvo mrtvih, ali ne znaš kako su se zvali.

Uzmimo pred oči SAMO HRVATSKU. Ona se stisla medu druge republike, ali nam se čini nekako najtužnija. Mislim na ove stranice i podatke, koje kanim iznijeti. U drugim stvarima vidimo da nije posljednja, ali ... kad je riječ o njenom STANOVNIŠTVU, o njegovu porastu ili smanjenju ... o broju djece i starosti pučanstva ... srce nam se stišće i boli nas, boli.

Da počnemo gdje to obitelj i počinje, SKLAPANJEM BRAKOVA. Na strani 340. čitamo da su u cijeloj državi 1967. sklopljena 169.282 braka. Na teritoriju Hrvatske bilo je sklopljeno 38.815 brakova. U istoj godini bilo je razvedeno na teritoriju Jugoslavije 20.840 brakova. U Hrvatskoj — 4861 brak! Najviše rastavljenih brakova »trajalo« je od 5 — 9 godina. Žalosno je da nisu mogli dulje ... A još žalosnije da su se mnogi rastavljali u brakovima koji su trajali 15 i više godina (takvih je rastavljeno 964). A njihova djeca? Tiskara je beščutno na 341. strani iznijela porazne podatke: u Hrvatskoj 2383 rastavljena braka nisu imala djece. Od 2028

slučajeva djeca su pripala majci (tko zna kako ih uzdržava, kako bez oca odgaja), muževi su uzeli djecu u 325 slučajeva. Sve je to tužno, za djecu tragično, za narod porazno.

Evo sad jedne druge činjenice koja nas lupa u glavu. Badava je glavu gurati u pijesak, brojke nas moraju probuditi i osvijestiti. Na strani 332. iznesene su cjelovite brojke O STANOVNIŠTVU. Koliko nas je u čitavoj državi, koliko u pojedinim republikama. Godine 1958. procjenjeno je stanovništvo Jugoslavije na 20 milijuna i 154 hiljade žitelja. Hrvatska ima nešto više od petine svih stanovnika u državi, četiri milijuna 364 tisuće. Dok je — ovo treba čuti, o ovom treba razmišljati — dok je 1950. na 3 milijuna 914 tisuća bilo rođeno 90 hiljada 849-ero djece (a to znači 23,2 rođenja na tisuću stanovnika!), godine 1968. u našoj republici bilo je 66 hiljada 147 poroda (15,2 rođenja na tisuću stanovnika). Znači da je broj poroda spao za više od 23 tisuće godišnje, premda republika ima gotovo četiri stotine tisuća stanovnika više nego 1950. Te iste, 1968. godine kako jamči »Statistički godišnjak« na slijedećoj strani (333.), prirodni priraštaj stanovništva u cijeloj Jugoslaviji iznosio je 10,3 na tisuću žitelja. U Hrvatskoj, duboko ispod svakog prosjeka, samo 5,1! (U isto vrijeme prirast u Makedoniji bilježi stopu od 17,6! U Bosni i Hercegovini 16,5! Od Hrvatske je bila jadnija jedino Vojvodina sa svojih 4,6 na tisuću!).

Posljednja »opomena i optužba« navedenoga Godišnjaka govori o Hrvatskoj kao o »OSTARJELOJ« naciji i republici. Volimo se hvaliti starošću svoga naroda (pa zatim svojom starom kulturom, kršćanstvom, hrabrošću i slično). Ne bismo se smjeli dičiti svojom narodnom ostarjelošću. Hrvati spadaju među narode koji stara i sustavno izumiru. Država Jugoslavija u prosjeku pripada osrednje »starim« državama. Oko 30 posto njenog stanovništva mlađe je od 14 godina. (Samo Sovjetski Savez i Poljska imadu u Evropi slične postotke priraštaja. Sve druge evropske države još su bliže grobu od nas. Najbjednije stoji Zapadni Berlin s 13 posto stanovnika mlađih od 14 godina! Valjda je zato u tom gradu najviše samoubojstava i najviše očaja i tjeskobe. Naprotiv sve južnoameričke i afričke zemlje imadu veći postotak mlađih negoli naša država — izuzmemo li Urugvaj!) Međutim u Jugoslaviji republika Hrvatska prva kroči prema smrti. (Samo se Vojvodina natječe s njome!) Prema popisu stanovništva iz 1961. godine republika Hrvatska imala je 308 hiljada 031 stanovnika starijih od 65 godina! Sve su druge republike u državi mlađe«.

Ove smo podatke i brojeve iznijeli sa stranica našeg najvjernijeg statističkog ogledala. Kako vidimo, slika našeg naroda i republike poprima ne samo staračke crte, nego pomalo grozni lik smrti i pustoši. Bilo da vjerujemo, bilo da ne vjerujemo; bilo da smo kršćani, bilo da nismo — sve je ovo dovoljno da nas malo više uozbilji i natjera da nešto poduzmemo, kako ne bi prije reda izumrli na najljepšem dijelu planeta, kako je »ljepu našu« nazivao veliki poznavalac povijesnih gibanja Milan Šufla).

Fidelis

Nove knjige

VJERA KROZ VJEKOVE I ČOVJEK DANAŠNJICE, napisao kardinal Jean Daniélou. Izdalo u prijevodu Društvo sv. Ćirila i Metoda. U ovoj knjizi posebna je pažnja posvećena religioznoj krizi u suvremenom svijetu, a onda su ukratko obrađena pitanja koja se danas tiču svakog kršćanina, kao što su temelji vjerovanja u Boga, razlike između prirodne religije i kršćanske objave, sadržaj i temelji kršćanske vjere, rast vjere. Knjiga će vrlo dobro doći svakom naobraženijem kršćaninu da mu pomogne u životnoj orijentaciji u današnje vrijeme. Naručuje se na adresu: Hrv. književno društvo sv. Ćirila i Metoda, Zagreb, Trg kralja Tomislava br. 21. Cijena je 8 ND.

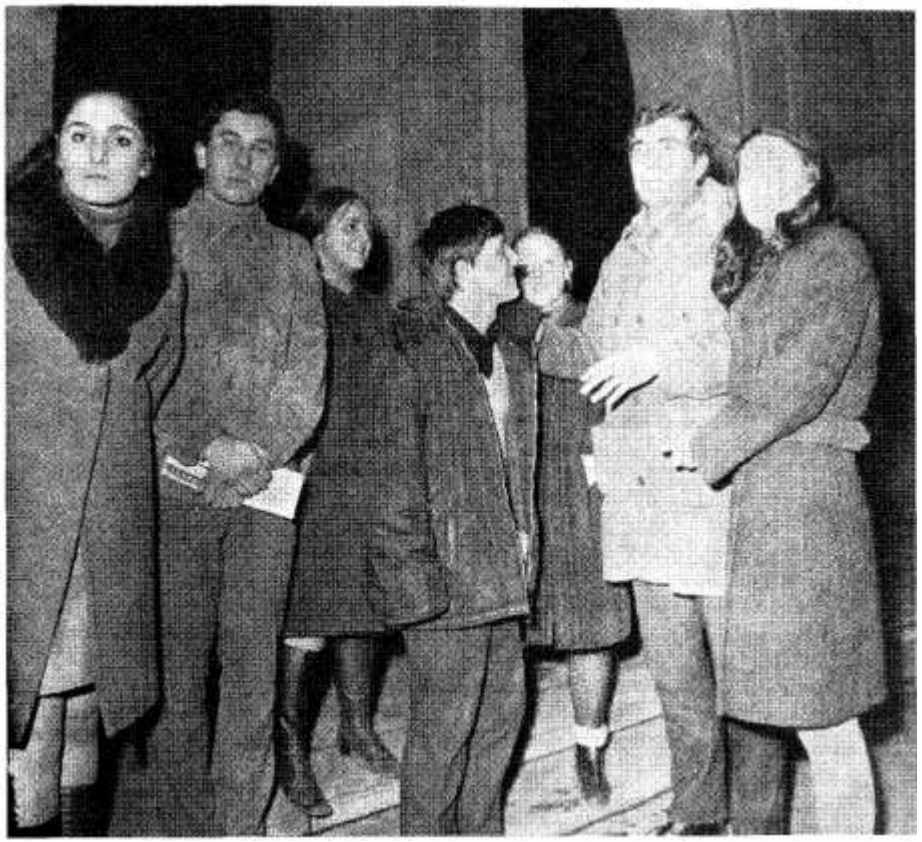
100 GODINA HRV. KNJIŽEVNOG DRUŠTVA SV. JERONIMA, napisao dr Josip Buturac. Knjiga je izašla kao prilog proslavi stote godišnjice opstanka i rada toliko zaslužnog društva sv. Jeronima, koje sada djeluje pod imenom sv. Ćirila i Metoda. Obrađuje povijest postanka, razvitka, djelovanja, borbi, poteškoća, kriza, uspjeha tog društva. Donosi i popis knjiga što ih je to društvo izdalo od svog postanka do danas. Knjiga se naručuje na gornju adresu, a cijena joj je 8 ND.

Knjižicu KRIŽNI PUT, s klasičnim molitvama za tu pobožnost možete naručiti na adresu: Rudolf Breber, Zagreb, pp. 02-147; Cijena 1 din.

TKO JE KRIV — STARI ILI MLADI?

Prilikom izražavanja novogodišnjih želja mogli smo preko radija i televizije čuti i vidjeti, kako ljudi mlade generacije najčešće žele, da bi između mladih i starih bilo više razumijevanja odnosno da bi bilo manje nesporazumaka. I bez toga možemo i sami vidjeti, da između starih i mladih postoji neki jaz.

Jedni tvrde, da je taj jaz između generacija uvijek postojao, drugi

kažu, da taj jaz nije nikada do sada bio tako dubok i tako općenit.

Što je dakle na stvari?

Moramo odmah reći, da se ne možemo upuštati u razglabanje sukoba između mladih i starih, što se događaju u privrednim poduzećima i raznim ustanovama. Nas ovdje zanima samo sukob između generacija u obitelji, sukob između djece i roditelja, premda su uzroci onim sukobima u suštini isti, koji su i ovima.

Evo dakle jednog gledišta o tome:

Prve uzroke moramo potražiti ponajprije u okviru same obitelji. U naše vrijeme struktura obitelji se znatno izmijenila i to osobito u dva pravca:

1. Današnja obitelj ne sastoji se od više generacija kao nekada t. j. od unuka, (djece), roditelja te djedova i baka, nego samo od dvije generacije, od djece i roditelja. Djedovi i bake izopćeni su iz tog kruga i žive negdje po strani, žalosni i neiskorišćeni. Dok su sve te generacije bile na jednom kupu, onda je postojala izvanredna podjela uloga: roditelji su se skrbili za obiteljske potrebe, drugim riječima, zasluživali su kruh svagdašnji, a djedovi i bake čuvali su i odgajali djecu, oni su mirno, bez žurbe i nervoze, s puno ljubavi podučavali malu djecu o tome, što je dobro a što je zlo, što je lijepo a što je ružno, navodili su im primjere iz svojega života i prenosili na njih svoja iskustva. Toga dakle danas više nema.

Danas roditelji, i sami katkada neznalice i nedovoljno izgrađeni, i ne stižu, da se malo više porazgovaraju s djecom. Ironično bismo mogli reći, da su tri stvari, koje današnji roditelji uče djecu: da treba reći »hvala«, kad se nešto primi, da treba pozdraviti, kad se nekoga sretne (često više ni to), i kako se jede s vilicom i nožem. To dakako nije ništa.

Mnogi roditelji u zabludi misle, da će škola njihovoj djeci pružiti sve, i znanje i odgoj. Tamo, gdje su učitelji na visini, a to je na žalost velika rijetkost, škola i može nešto pomoći, ali ne u svemu. Djeca dakle u ćudorednom pogledu, u pogledu odnosa prema drugima ljudima i pojavama, ostaju nedovoljno podučena i onda na putu u život dolaze i protiv svoje volje u sukob s mnogo čime.

2. Ali u današnjoj obitelji se krije još jedan nedostatak. Još prije 40 godina prosječna se obitelj sastojala od mnogo djece, petero, šestero i više. Danas se u obitelji nađe ponajviše samo jedno ili najviše dvoje djece.

Dok je u obitelji bilo mnogo djece na okupu, onda su jedna djeca vodila brigu o drugoj, starija o mlađima, a mlađi o još mlađima. Ona su se zajedno igrala, zajedno strahovala, zajedno dijelila obroke jela. Razvijao se među njima duh bratske ljubavi i povezanosti, razvijao se t. zv. socijalni osjećaj.

Nasuprot tome današnja djeca žive samoživo. Ne samo da u okviru svoje obitelji nemaju dječjeg društva nego toga nema ni u susjedstvu, jer djece je sve manje. Do sedme godine, dok ne pođu u školu, djeca dakle žive više-manje osamljeno i to im u oblikovanju njihove naravi i te kako nedostaje.

ZA MLADE OBITELJI PITANJE STANA ŽIVOTNO JE PITANJE. IAKO U GRADOVIMA NIČU NOVI BLOKOVI, TOLIKI SU DALEKO OD TOGA DA DOĐU DO OBITELJSKOG GNIJEZDA

S druge strane roditelji oko tog jednog djeteta skoncentriraju svu pažnju, na žalost više materijalnu (igračke, lijepo ruho) nego duhovnu. Roditelji im sve daju, a djeca nikome, ne samo zato, što nemaju kome ni dati nego i zato, što i onda, kad bi po svojem prirodnom nagonu i htjela nešto drugome dati, roditelji ih zbog toga često nerazložno i neobrazloženo prekoravaju i optužuju zbog rasipnosti.

Iz takovih sebičnjaka, koji su naučeni, da se sve vrti oko njih, da su uvijek (nezasluženi) centar pažnje, teško može postati pravi čovjek.

Ne može se ovdje ne spomenuti, da je i nekada učenje vjeronauka u ranoj mladosti izvanredno utjecalo na ispravno oblikovanje dječjih ćudorednih pogleda na svijet. Tu se učilo o Isusu, koji je svima učinio toliko dobra, a zli ljudi su ga mučili i nepravedno osudili na smrt, što je on sve podnio radi spasa drugih (ovo iznosim onako, kako se to dječje duše prihvaća). Tu se učilo i o milosrdnom Samaritancu (kako se drugima mora pomoći), učilo se o izdajici Judi Iškariotu, o farizejima, o nevjernom Tomi, o sv. Petru, koji je zatajio Isusa iz straha pred oružnicima i poslije to okajavao. Učilo se o bogatašima, koji neće imati lijepu budućnost, jer nisu pomagali siromašnima, učilo se o tome, ka-

ko su svi ljudi jednaki bez obzira na narodnost, imetak ili položaj i tako dalje. Sve te situacije, makar se one zbile prije dvije hiljade godina, jesu iste onakove, u kakovima se čovjek može naći i danas. Tu se govorilo i o grijesima i o odgovornosti za njih. Svakom malom đaku upilo se u krv, da mora ispraviti ili okajati, ako je učinio što nelijepoga ili zloga. Konačno tu je bilo i 10 zapovijedi Božjih, od kojih šest reguliraju čisto zemaljske odnose ljudi: poštuj oca i mater, ne ubij, ne ukradi, ne počini krivokletstvo, ne poželi nikakove stvari bližnjega svoga i tako dalje. Sve se to usijecalo u dječju dušu i skoro neprimjetno stvaralo okosnicu za njihov odnos prema svijetu.

Ali i neposredan dodir s vjeroučiteljem imao je svoje veliko značenje, barem tamo gdje je vjeroučitelj kao svećenik i čovjek bio na svom mjestu.

Sjećam se tako jednog događaja. Polazio sam pučku školu na periferiji Zagreba, u kojoj su bila pomiješana siromaška i bogataška djeca. U drugom razredu, nekoliko dana pred prvu sv. pričest, mnogoga među nama zaboljela je glavica od brige, hoće li roditelji biti u mogućnosti, da za taj dan nabave novo ruho za njih, kako si je svaki priželjkivao. I jedan od tih zabrinutih mališana upita vjeroučitelja, kako zapravo moramo biti odjeveni za tu svečanost?

Vjeroučitelj je bio franjevac o. Ciprijan Vupora, miran i blag čovjek, u ljubavi prema bližnjemu pravi sljedbenik sv. Franje Asiškoga, i on nam je tada počeo tumačiti, kako su svi ljudi jednaki, kako ne valja cijeniti ljude po lijepome ruhu nego po dobroti i poštenju. A za odijelo je rekao, da je glavno, da bude čisto i cijelo. Mnogima od nas pao je onaj čas kamen sa srca, ali je ta poduka ostala nama i mjerilo za čitav život.

Danas mnoga djeca, osobito gradska — dakle ona, kojima je socijalna orijentacija najpotrebnija — ne polaze vjeronauk.

• Ima također i nesklada između onoga, što dijete čuje i uči u školi, i onoga što čuje i vidi u obitelji. Kome da ono vjeruje? Ako povjeruje školi, onda roditelji gube ugled i utjecaj, ako povjeruje roditeljima, onda dijete počinje sumnjati u ono, što uči u školi. Ne zna se, što je od toga dvojega gore.

Ima pogrešaka i na trećoj strani. Često čujemo govoriti kako je omladina zapostavljena i kako joj treba dati ovo i ono. Zašto i odakle? Roditelji, mislimo na one koji svoju roditeljsku dužnost savjesno vrše, su već iscrpljeni pa nemaju odakle dati sve ono što bi djeca htjela, a država također ne daje, jer ni sama nema. Obratno kod nas se premalo podučava djecu da i sama mogu nešto privrijediti. Poznato je na pr. da u Americi (USA) i milijunaška djeca prodaju novine ili vrše kakve sitnije poslove za nagradu. Kod nas se takova šta većinom smatra nedostojnim. U tom pogledu stoje stvari na selu donekle povoljnije. Tu dijete od rana pomaže u gospodarstvu, pazi na pure ili guske, pase svinje; kad je veće pase i ostalo blago, pomaže brati urod i tako dalje. Ali selo naglo nestaje, te je sve veći broj djece koja rastu u nepovoljnoj gradskoj okolini.

Dakle rekosmo: u obitelji nema tko djecu podučiti dobrome; roditelji često niti imaju dovoljno vremena, niti dovoljno znanja da djeci pruže temeljitiju čudorednu poduku; djeca — budući samo jedno ili dvoje u obitelji — odgajaju se samoživo; vjeronauk sa svojim prekrasnim i poučnim biblijskim prikazima ljudskih odnosa većinom se više ne uči; škole ne daju pravi i potpuni odgoj. Kako onda možemo očekivati od mladih da plove sigurno kroz život, kad im ne damo pravi kompas u ruke? Oni, ili se nasuču na prve hridine, ili uplove u pogrešnu luku, ili tek nakon teških stradanja nauče uspješno ploviti.

Je li onda čudo, ako djeca, koja — kako smo vidjeli — nemaju prave svijesti o svom položaju, o svojim pravima i dužnostima, dođu u sukob sa svojim roditeljima ili drugim starijima. Do toga najčešće dolazi i zbog ovih triju stvari: zbog rada, zbog zabave i zbog izbora ženidbenog druga. Kako o tome treba mnogo toga reći, odgodimo to za drugi-put.

B. Hrvoj

PRIMJER KRŠĆANSTVA

Da bi u misijama obiteljski život kršćana bio na izgled nekršćanskom pučanstvu.
(Mis. nakana A M za ožujak 1970.)

Ovu nakanu moramo veoma dobro precizirati da bismo izbjegli nesporazum o naravi obitelji i bračne zajednice. Govoriti »o izgledu za nekršćansko pučanstvo« može dovesti do dva različita govora, gotovo bismo rekli protivurječna, a da oni koji se njima služe to i ne primijete.

OBITELJSKA I BRAČNA ZAJEDNICA

U govoto svim nezapadnim krajevima plodnost je središnja vrednota braka. Na zapadu je u središtu braka veoma često seksualni užitak ili ljubav te međusobno upotpunjenje bračnih drugova. Plodnost se nastoji ili posve isključiti ili sistematski ograničiti, dok ne isto tako seksualnost i ljubav. Opće je poznato koliko se danas katoličko dušobrižništvo mora boriti s moralnim problemima braka.

U većini nezapadnih kultura, ognjište, to jest roditelji i djeca, uključeni su u veliku obitelj, u kojoj pojedini članovi imaju neku relativnu neovisnost. Na zapadu je naprotiv velika obitelj vrednota, koja se sve više gubi. Različita ognjišta jedne te iste obitelji ne sačinjavaju među sobom ni ekonomsku, ni vlasničku, ni potrošačku grupu. U jednoj te istoj obitelji jedno ognjište može postati bogato, drugo ostati siromašno, a da se i ne osjeti potreba međusobne dioobe. Druge kulture smatraju takovo držanje kao potpuno nemoralno i zahtijevaju solidarnost između različitih grupa jedne te iste obitelji.

Na zapadu svako ognjište ljubomorno čuva svoju neovisnost. Jedino roditelji imaju pravo i dužnost odgajati svoju djecu. Što se tiče ostalih članova obitelji svako njihovo uplitanje u odgoj gleda se prijekim o-

kom, dok u nezapadnim civilizacijama odgoj spada na čitavu zajednicu, što djeci daje veću sigurnost, a roditeljima veću slobodu.

U velikim obiteljima ne nameće se potreba ograničavanja poroda, jer se ne postavlja problem odgoja. Dok se u bračnoj zajednici zapada nameće to odmah, i to veoma oštro. Ograničavanje poroda posljedica je nezavisnog ognjišta. I u našim starim velikim hrvatskim zadrugama nije se nametalo pitanje ograničavanja poroda, jer je bilo dosta onih koji će pomoći u čuvanju, njegovanju i odgajanju djece.

U nezapadnim kulturama veoma su različiti odnosi između muža i žene, roditelja i djece. Neka pakistanska ambasadorka rekla je o tom: »U Evropi djevojka se udaje za muškarca koga voli; kod nas ona ljubi muža koji ju je oženio.«

S kršćanskog stanovišta ni bračna zajednica koja se temelji na ljubavi i ograničavanju plodnosti, ni velika obitelj, koja se temelji na uskoj solidarnosti, ali koja ipak u nekim stvarima ograničava slobodu bračnih drugova, ne daje potpuno zadovoljstvo. No i jedan i drugi oblik braka ognjišta i obitelji, mogu se razviti u kršćanstvu. U zapadnoj kulturi osobna dimenzija zauzela je toliku važnost, da razorno utječe na strukture. Zajednice pak u kojima pojedinačne osobe ne mogu postići svoja prava, raspadaju se. Odatle mnoštvo rastava.

Na zapadnom ognjištu ušlo je u praksu da se mjeri plodnost prema imutku pojedinih roditelja, njihovoj bračnoj sreći i mogućnostima za život rođene djece. U nezapadnom svijetu i dalje se promatra plodnost kao prva dužnost, jer ona nadilazi jednostavan brak. Uklanjajući obitelj kao zajednicu, ognjište se više ne može suočiti sa spontanom plodnošću koja se traži u braku.

Uklanjanje obiteljskih grupa ima i drugim posljedica. Pomoć u odgajanju djece, pripuštanje odraslih osoba u obiteljski krug, briga za bolesnike i nemoćnike, sve je to povjereno anonimnim organizmima u obliku penzije ili socijalnog osiguranja.

Pitamo se: a što će biti od braka, ognjišta, obitelji za 30 ili 50 godina? Što god se dogodilo nemoguće je da promatramo kao ideal našu zapadnjačku bračnu zajednicu danas. Trebalo bi stvoriti nešto savršenije. A tko će to učiniti? Svakako je najpozvanije kršćanstvo.

RAZLIČITO REAGIRANJE NA ENCIKLIKU »HUMANAE VITAE«

Veoma različito, da ne reknem gotovo suprotno držanje obitelji i bračne zajednice, tumači nam dijelom različite reakcije kršćanskog svijeta na encikliku »Humanae vitae«. Na pr. Monsignor Thiandoum, nadbiskup u Senegalu pisao je: »Apel papinske enciklike pada na pogodno tlo tradicionalnih afričkih vrednota.«

Polazeći još dalje afrički nadbiskup iz Cotonou-a Mgr Gantin, koji je prošle jeseni posjetio Zagreb i neka druga hrvatska mjesta, precizira: »Danas postoji možda tendencija, da se više pažnje polaže pojedinačnim i osobnim slučajevima nego dobru cjeline, da se je više osjetljivo za neposredno i površno nego za budućnost i za srž stvari. Današnji čovjek više ne zapaža što Bog hoće učiniti u njegovu životu.«

Mogli bismo navesti svu silu sličnih izjava. Sve se one svode na to da je obiteljska perspektiva kršćanskih brakova u Africi i Aziji zdrava, solidna i otvorena. Te obitelji mogu s ponosom primiti baštinu predа da je razviju i u strukturama modernog društva. Mi na zapadu naprotiv izgleda da smo sve manje sposobni čuvati baštinu predа, a znamo je ipak s visoka kritizirati ili čak po njoj pljuvati. A na taj način ne izgrađuje se budućnost jednog naroda, već se ruši i ono što smo imali.

ZAPREKE

Ipak ne smijemo prešutjeti ni zapreke i poteškoće koje malo pomalo niču posvuda. Neke su od njih veoma poznate. To je prije svega sistem miraza. Protiv njega valja povesti sistematsku borbu, jer umjesto da postane neko materijalno osiguranje onih koji se žene i udaju, on je postao javno tržište na kojem se trguje ljudskim osobama.

Drugo je zlo mnogoženstvo. Ono već samo po sebi govori mnogo, jer je uvijek nepravda. Čovjek s više žena automatski lišava više ljudi jedne žene, na koju bi svatko od njih imao pravo. Osim toga mnogoženstvo je protiv naravi, jer je čovječanstvo sastavljeno otprilike pola od muškaraca pola od ženskih.

Ali prava zla, koja sve više prijete obiteljskom životu u misijskim zemljama, jesu posve druge naravi. Ona dolaze od proširenja sredstava društvene komunikacije, od naglog rasta gradova, od rušenja aktualne vertikalne hijerarhije, to jest od moralnog autoriteta starijih, od sve većeg širenja prostitucije, koja je u Africi prije dolaska bijelaca bila gotovo nepoznata.

Protiv svih tih zala tradicionalno društvo Afrike i Azije ima malo lijeka. Jedino izgled obitelji, koje su ujedno i tradicionalne i otvorene može dati prave odgovore. Tu opet jedan prelat iz Afrike, nadbiskup Tschidimbo izriče osjećaj sviju: »Naša dvostruka pripadnost Crkvi i Africi nalaže nam da se ne dademo preplaviti teorijama i kontracepcijskim metodama stare Evrope i Amerike!« — E doista, pozlatila mu se ta izjava! Zašto da Afrika uvozi evropski i američki izrod?

Iz svega iznesenoga vidi se kako je naša misijska nakana veoma složena za jednog zapadnjaka, a kako je opet jednostavna i jasna za Afrikanca i Azijca, makar da nipošto ne smijemo potcjenjivati nova zla koja i njima prijete, a koja su nas već davno zahvatila na veliku štetu naših obitelji. I jednima i drugima potrebna je uz drugo i pomoć molitve, da bi se mogli suprotstaviti svemu onome što prijeti normalnome razvitku kršćanske obitelji.

Josip Antolović D. I.

Vjera nekoć i danas

Kad bismo mi — djeca starih Hrvata — mogli na neki način doznati koja i kakova su pitanja potresala srcima i savjestima naših predа pred problemom vjere u času kad su oni primali sveto krštenje!? Jedva je moguće da bismo ikada ušli u tu tajnu jer je ona duboko zakopana u naslage povijesti i prekrivena tamnim velom prošlosti. Nu kad bi bilo moguće da uđemo tome u trag, nema sumnje, da bismo sa zanimanjem, pijetetom i najvećom koristi pristupili tim spoznajama. To bi bilo od najvećeg značenja za rješavanje naših vlastitih pitanja i teškoća pred problemom vjere koji se nama — suvremenoj generaciji — tako silovito nameće.

Mi doduše znamo za ono što Albers piše u svojoj povijesti: »Od svih slavenskih naroda, prvi su se obratili Hrvati«. Znademo i ono što je zabilježio Konstantin Porfirogenet. Prema njemu je car Heraklije (610—641) dozvao iz Rima svećenike da pokrste hrvatski narod. I naši najistaknutiji povjesničari uzimaju godinu 641. kao godinu izravne veze sa sv. Stolicom. Znamo i za drugo mišljenje po kome bi naši predi bili najprije Arijanci, a onda bi se obratili na katolicizam. U svakom slučaju Hrvati su pomagali caru Herakliju u bici s Avarima, pa je car mogao godine 629. — iza smrti Kozroa II — u Perziji doći natrag u posjed najveće kršćanske relikvije — svetog Križa — i odnijeti ga u Jeruzalem. Tako je ovaj događaj i blagdan uzvišenja sv. Križa (14. rujna) u indirektnoj vezi sa starim Hrvatima. Znamo nadalje da su Hrvati već godine 679. imali — prvi od svih naroda — i ugovor s papom Agatonom da neće sa svoje strane ratovati protiv susjednih naroda. I nije važno što glasoviti francuski povjesničar — nositac Nobelove nagrade — Danijel Rops u svojoj povijesti o svemu tome ništa ne go-

vori, što se ni drugi povjesničari na to ne osvrću.

Za vrijeme cara Heraklija na Petrovoj Stolici u Rimu vlada revni papa Honorije I (625 — 638) koji se mnogo brine za misije u Engleskoj. Onamo šalje monaha Paulina kralju Edwinu, northumbrijskom gospodaru. Jedva je moguće zamisliti da bi ovaj papa zanemario one koji su mu bili sasvim u blizini na dalmatinskoj obali.

Bilo kako bilo, nas bi uistinu zanimalo što su naši stari mislili prije obraćenja, kakvi su ih trli problemi i pitanja. Bilo je to negdje s njima kao ono sa spomenutim kraljem Edwinom, kako nam divno pripovijeda najučeniji muž Engleske Beda Venerabilis, kako nam iza njega ponavljaju toliki povjesničari kao Aigrain u Fliche-Martinovoj povijesti, kako nam govore drugi pisci s H. Bremondom. Što više, tu nam zgodu donosi i novi toliko propagirani i osporavani holandski katekizam na svojim prvim stranicama. Kralj Edwin je bio skeptičan na novu vjeru koju je propovijedao misionar Paulin. Sazove stoga vijeće najuglednijih i najučenijih ljudi da ih upita za savjet. Prema točnom tekstu citiranom u holandskom katekizmu, za vrijeme sjednice ustane jedan od savjetnika i progovori: »O kralju, predstavi si ovaj prizor: ti sjediš kod stola u društvu svojih velmoža i vazala. Zimsko je doba. Dvorana je odlično zagrijana, kamin naložen. Vani tutnji oluja. Snijeg i kiša udaraju. Odjedanput u dvoranu uleti neka ptičica. Ulazi na jedna vrata, da malo iza toga izađe van na druga. U nekoliko časaka dok ostaje u dvorani, zaštićena je od mraza, i tek što je nestade s tvoga pogleda, pada natrag u zimski mrak. Ja mislim da se tako zbiva s ljudskim životom. Ne znamo što mu je prethodilo i što tako ne znamo što iza njega slijedi. Ako nam nova nauka donosi neku sigurnost o tome, potrebno je da je poslušamo.«

Paulin je počeo propovijedati. Zrnje Evanđelja padalo je na plodno tlo i donijelo ovim poštenim srcima odgovor, svjetlo, jakost... Edwin se obratio i primio sa svojima krštenje 12. travnja 627. na Uskrs.

Nekako slično dešavalo se i s našim predima. I njima je Kristova blaga vijest donijela novi život. A nama? Našoj generaciji — koja je odavno kršćanska — ali koja je danas prepuna egzistencijalnih pitanja, da li vjera — slobodno, zrelo i životno prihvaćena vjera — donosi još odgovore na najsudbonosnija pitanja modernog života; života koji se odvija u krilu pokoncilske Crkve uronjene u antiteističko naskroz laicizirano društvo?

Mi opažamo da već malo dijete postavlja starijima mnoštvo pitanja, bujicu pitanja i uporno traži odgovore. Na nekom putovanju od München-a u Köln svi smo se čudili koliko i kakvih je pitanja postavljala djevojčica od nepune 3 godine svojim mladim roditeljima. Gleda kroz prozor vagona i sve promatra ispitujući. Bilo je momenata kad su i otac i mati bili u neprilici na koji način da odgovore. Drugi put smo se opet svi nasmijali duhovitosti upita ili dječjih primjedaba. Ipak dijete je uglavnom zadovoljno odgovorima i ne istražuje nemirno zadnje uzroke stvari.

Drugačiji su naglasci dječaka ili djevojčice na pragu puberteta. Uostalom svi dobro znamo s koliko se žestine, osporavanja, tvrdoće, čak i revolta postavljaju pitanja od dvanaeste do dvadesete godine. Tko sam ja? Tko je čovjek? Što je ta ptica koja je uletjela u ovu kategoriju vremena i prostora, koja se ovdje neko vrijeme sunča i grije na toplini života da potom nestane u mraku prošlosti? Koji je, dakle smisao našeg ljudskog života? Koji smisao ima ovaj svijet i njegovo gigantsko upinjanje za napretkom, za ostvarenjem sretnijih uvjeta života, za »standardom«? Koji je smisao kozmosa...? U doba kada se raskinuo veo dječje spoznaje, kada se mladi čovjek po prvi puta susreo sa svijetom i našao sebe nekako upletena u te životne, svjetske i planetarne dimenzije: sve mu je tada novo, on je sam sebi neobičan, teško razumljiv, stran. I zato se i nad sobom čudi i zapanjuje.

Ali pitanja ne prestaju s mladenačkom dobi. Ona ostaju i dobivaju nove prizvuke nove tonove, nove nijanse, nove boje... Zrela dob sve do

starosti imade svoja pitanja. Ona variraju i nisu nikad jednaka. Jedan dobro situirani mladi muž — otac obitelji — koji posjeduje krasnu vilu, pa dok djeca opskrbljena svime mirno spavaju u prvome katu, on u sjenici vrta razgovara s voljenom ženom. Taj će postavljati drugačije pitanje o smislu života nego li onaj radnik, ostavljen od djece, od žene, napušten od svih i prisiljen gotovo na posve nečovječan život. Jedan student koji u nekoj sali za diskusije provodi večernje sate u mladenačkim razgovorima, inače bezbrižan osim brige za sama sebe, taj će drugačije postavljati pitanja o smislu života nego li onaj prosjak koji na rubu periferije, prozebao na smrzavici čeka neko vozilo da ga iz samilosti poveze, kome je šutnja i krutost života okrutno zatvorila usta i skamenila srce. Žena godinama prikovana uz krevet u vlažnom podrumskom stanu, kojoj je oskudica prerano nabrala čelo i urezala duboke brazde na licu, drugačije će postavljati pitanja o smislu života nego li ona sa plaže, koja se odlično smjestila u hotel prve klase i svaki dan se kreće u društvu novih ljubavnika. Religiozan čovjek postavljat će si ta sudbonosna pitanja sasvim drugim naglaskom, nalazit će sasvim druga rješenja nego li čovjek s potpuno horizontalističkom jednodimenzionalnom orijentacijom i zemaljskim mentalitetom. Ovaj moderni čovjek sa asfalta moga grada drugačije će pristupiti tim pitanjima nego li onaj iz doba renesanse ili čak iz sedmog stoljeća negdje u Northumbriji ili na obalama Jadrana. Ptica je uletjela u dvoranu prepunu svjetla i topline, pa se pitamo odakle i kamo ona leti? Na dnu svih pitanja i svih problema svih ovih kategorija uvijek je jedno osnovno, jedno dubinsko pitanje, jedna zagonetka zajednička svima — jer svi nosimo istu ljudsku narav, višemanje iste sposobnosti i iste slabosti... Odgovori ipak nisu isti jer svi nemaju ni volje ni jakosti da bez otezanja prigrle moralne obveze koje neminovno proizlaze iz pravilna odgovora.

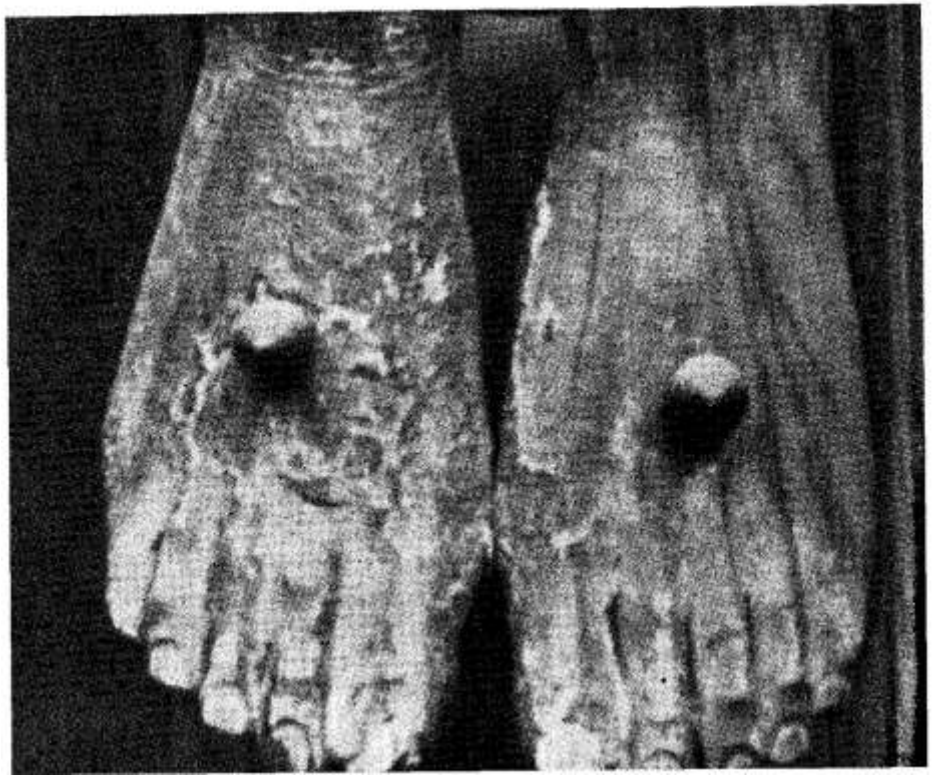
Beda Venerabilis, koga smo gore spomenuli, a i drugi životopisci Grgura Velikog pripovijedaju zgodnu anegdotu koja bi imala biti kao početak Grgurova javnog apostolskog djelovanja. Beda ne jamči za vjerodostojnost ove anegdote. Kad se Grgur vratio sa svoje misije iz Carigrada godine 586 — 588., jednoga je dana vidio u Rimu kad je prolazio pokraj tržišta robljem, jednu grupu mladih zarobljenika. Ljudi su ih kupovali i prodavali. Grgur ih promatra. Zadivljen je njihovom tjelesnom ljepotom, a valjda i moralnom milinom koja je žarila iz tih mladića. Upita trgovce odakle su ovi dečki. To su, odgovore mu. »Angli«. »Angli«? Ne! To su »Angeli« — »Anđeli« odvrati budući papa radostan što je tako hitro iz riječi »Angli« dobio riječ »Angeli«. Nu ožalostio se kad je čuo da su još uvijek pogani. A kako se zove njihova provincija? Zove se »Deira« — glasio je odgovor. Tako? Treba, dakle, da budu oslobođeni »de ira Dei« — od srdžbe Božje« i pozvani na Kristovo milosrđe! A kako se zove njihov kralj? On se zove »Aelli« ili »Alle«. Odlično! Treba, dakle, da počne pjevati »Alleluia«. Alle je, naime, bio otac kralja Edwina o kome je gore bila riječ. A ovi njegovi Angli postadoše kasnije kršćani.

Današnji svijet, koliko god on bio privlačiv i lijep — ako ga gledamo pod tim vidikom, kao što je Grgur gledao one mlade Angle, treba da postane i moralno neporočan — bilo bi previše kad bismo rekli da treba da postane kao »Angeli«, premda smo doista svi ljudi pozvani u Kristu na Božje posinaštvo! Današnji svijet — možda i više nego onaj od jučer — trebao bi da bude izbavljen »de ira Dei« — »od srdžbe Božje«. Današnji svijet bi — jer je punoljetniji — i u vjerskim stvarima trebao biti odrasliji; on bi morao iskazivati kult Bogu u Isusu Kristu radosnim pristajanjem uz objavljenu riječ, simboliziranim u uskrsnom pokliku »Alleluia«. Današnji bi svijet, čovjek dio te cjeline, morao rješavati svoja pitanja ondje gdje se ona mogu riješiti. A doista sva pitanja života koja potresaju čovječanstvo, kao u svome fokusu, skupljaju se i pravo rješavaju jedino u VJERI! Vjeri u Boga i koga je poslao Isusa Krista! **Ivan Fuček**

Zagonetka Križa

Krist nije nikad taktizirao s križem. Nikada nije ni pokušao bilo da prikrije bilo da zamagli pravi smisao svog učenja o križu, patnji i pokori kao o bitnom elementu kršćanskog i apostolskog života i kao o jedinom i nužnom putu sjedinjenja s njim, i dioništva na njegovoj slavi. Bio je naprotiv — da-nas bismo rekli — grubo iskren kad god bi o tome govorio. Nimalo on ne uljepšava zakon križa. Voli jak izraz. Rabi drastične slike. Ide u detalje. Ne želi da se igra skrivača. Izlazi s otvorenim kartama.

Poznavao je dobro ljudsku narav. Znao je gdje će kod ljudi naići na najogorčeniji otpor. U toj

točki svima nam je trebala ozbiljna i tvrda lekcija. I apostolima je trebala. I oni su ljudi, koji su više skloni da uživaju nego da trpe. Iz Isusovih usta oni su radije primali sve drugo, nego tu krutu i krvavu riječ: riječ o samozataji i križu.

Kad god je Isus govorio o križu, apostoli su nastojali da se izvuku sa što manje gubitaka, što bi ih morao žrtvovati naravni, tjelesni čovjek. Na svaki način nastoje što prije svratiti razgovor na druge stvari. Prave se kao da ni ne znaju o čemu se zapravo radi. Evanđelje kaže, da nisu shvatili, da nisu razumjeli. Uplašeno se i tjeskobno povlače. Silom hoće da ostanu u svojim slatkim iluzijama. Primjenjuju metodu pasivne rezistencije. Ne traže objašnjenja, ne ulaze u raspravu. Od te teme bježe glavom bez obzira. Čim osjete da bi križ ponovo mogao doći na red, traže izlaz za uzmicanje. Nastoje ne čuti tih riječi, koje im toliko paraju srce i razdiru živce. Ili se s mladenačkom naivnošću naprosto prebacuju preko tog neugodnog predmeta u svoje ambiciozne snove, kao ono jednom sinovi Zebedejevi. (Mt 20, 22 i Mk10, 38)

S njihove strane Kristov govor o križu svaki je put ostao bez komentara. Uvijek govori samo Isus, a apostoli šute. To jasno vidimo kod Luke, gdje Krist otvoreno govori o vatrenom krštenju kojim će biti kršten (Lk 12, 49-50), a gdje malo nakon toga drži programski govor o pokori (Lk 13, 1-5). I u klasičnom odlomku, što su ga zabilježila sva tri sinoptika, tj. Mt 10,38 i 16,24; Mk 8,34 i 10,32; Lk 9,22; 14,26 i 18,31, kad im Isus govori o putu križa kao glavnom preduvjetu da ga netko mogne nasljedovati i da se mogne spasiti. I kad je Isus otvoreno navijestio svoju muku svečano i odlučno, reagiranje je apostola bilo ili grobna šutnja ili žalost. »I bilo im je veoma žao« (Mt 17,21). »A oni toga nisu razumjeli i bojali su se da ga upitaju« (Mk 9,30). »A oni su se čudili i idući za njim bojali su se« (Mk 10,30). »A oni nisu razumjeli ove riječi i bila im je sakrivena, tako da je nisu shvatili. I bojali su se da ga zapitaju za ovu riječ« (Lk 9,45; 18,34).

Samo jedanput je jedan od njih, najnemirniji i najsangviničniji Petar, smogao snage da, makar u potaji, reagira otvoreno na Isusovu propovijed o križu. No njegova reakcija je bila izrazito negativna. On se je križu opro i pokušao ga ukloniti. »Daleko to od tebe, Gospodine!« Ali Isus ga je isto tako odlučno odbio. Ukorio ga je strožc, nego što to igdje drugdje u Evanđelju susrećemo. Rekao mu je odlučno: »Odlazi od mene, sotono! Ti si mi sablazan, jer ne misliš na ono što je Božje, nego na ono što je ljudsko!« (Mt 16,23)

Petar se je kasnije na putu u Getsemani sjetio ove lekcije. Pokušao je da se opredijeli za križ. »Gospodine, spreman sam s tobom poći i u tamnicu i u smrt!« (Lk 22,33) A za njim su pošli i drugi apostoli, makar i manje odlučno (Mt 26,35). Samo kratko je trajalo to njihovo oduševljenje za križ. Čim je došlo do gusta u Maslinskom vrtu, svi su opet pobjegli od križa. Razbježali su se i posakrivali. Ljudsko je u njima bilo jače od božanskoga.

I u nama je tako. Doslovce ih u svemu kopiramo. Zaludu, što je križ vječno pred nama: na svakom oltaru, na svakoj crkvi, u našim kućama, možda ga nosimo kao ukras oko vrata. Križ toliko puta spominjemo u liturgiji i svojim molitvama, nosimo ga u ruci, ljubimo ga ustima, prigibamo koljena pred njim kad obavljamo pobožnost križnog puta, i kad uzmemo u ruke Evanđelje, na njegovim stranicama neprestano susrećemo križ. No koliko nam taj križ prodire do srca? On kao da nam još uvijek ostaje nešto strano, daleko, sablasno i sablazno. Na sve smo prije spremni nego da zagrlimo taj znak našeg spasenja. Radije ćemo raditi, bdjeti, umarati se do iznemoglosti; svećenici će toliko puta radije propovijedati, ispovijedati, pisati, katehizirati i sve druge poslove obavljati; redovnici će biti na sve pothvate spremni. Ali prigrliti križ, trpjeti, biti raspet — samo to ne! Zdvojno se otimamo od svake pokore, od svake bolesti, od svake nesreće, od svakog ponižen ja, od svake klevete, od svake oskudice, od svake osamljenosti, od svakog progona. Čim se Božji prst samo malo primakne našem srcu ili našem mesu, odmah gubimo srčanost, odmah nam klonu krila, odmah se uznemirimo, smrknemo, nokuniimo, mrmljamo, bježimo, izmičemo se i tužimo se. Samo to ne! Daleko to od mene, Gospodine!

A ipak, križ je granica koju mora prekoračiti svaki od nas ako hoće da bude kršćanin, a još više ako želi biti apostol. Krist nije odustao od svojih križnih zahtjeva ni pred Petrom, neće ni pred nama. Želimo li zasvjedočiti mu ljubav, reći će i nama slično kao Petru nakon svoga uskrsnuća, kad mu se objavio na Tiberijadskom jezeru: »Šimune Ivanov, ljubiš li me?« Odgovori mu: »Da, Gospodine, ti sve znaš, ti znaš, da te ljubim!« Kaže mu Isus: »Pasi ovce moje, pasi janjce moje. Zaista, zaista ti kažem: Kad si bio mlađi, pasao si se i hodio, kud si htio. A kad ostariš, raširit ćeš svoje ruke, i drugi će te pasati i odvesti, kuda ti nećeš!« I ovo reče pokazujući, kakvom će smrću proslaviti Boga. (Iv 21,17-19) A sinovima Zebedejevim rekao je, kad su ga molili, da smiju sjesti njemu s desne i s lijeve strane u njegovu kraljevstvu: »Možete li piti čašu, koju ću ja piti, ili se krstiti krštenjem kojim ću ja biti kršten?« (Mk 10,38)

Istom, pošto su se iza kalvarijske tragedije apostoli pomirili s križem i počeli spremno i veselo trpjeti sramotu radi imena Isusova, istom pošto su stali gubiti glave i umirati po stratištima, njihova je evanđeoska propovijed postala uvjerljiva, neodoljiva, plodna. Onda, kada im križ više nije bio na ustima, nego kad im je bio upisan u dušu i urezan u živo tkivo njihova tijela, počeli su donositi obilne plodove. Sad su iz puna srca govorili više životom nego riječima: »S Kristom sam raspet na križ!« (Gal 2,19)

Dok i mi ne počnemo umirati tijelu i dok ne legnemo barem mirno i predano, ako već ne možemo veselo, na križ životne patnje, spremni na svaku žrtvu i na svaku kušnju, uvijek ćemo biti samo poluljudi, polukršćani, polusvećenici, poluredovnici. Nismo postali jedno s Raspetim Kristom, jedinim izvorom posvećenja i otkupljenja. Nismo se još kako treba napili iz njegova velikosvećeničkog kaleža. Nismo još potpuno pošli za njim njegovim putom. Uvijek će vrijediti Isusova riječ: »Tko hoće ići za mnom, neka se odreče sama sebe i neka uzme na sebe svoj križ!« (Mk 8,34) Samo iz srca, koje je palo u zemlju i umrlo ničemu čovjeku, niče bogati milosni rod.

Križ je granična linija između mrtvog i živog kršćanstva, između zrelog i nezrelog nasljedovanja Krista. Kao kršćanima valja nam se pomiriti s križem. Valja nam prijeći na stranu samozataje. Samo iza križa živi Duh Evanđelja, živi vječnost.

Teško je prigrliti križ, to je svakome jasno. Koji puta i krvavo teško. Nitko to ne niječe, a Krist najmanje. Ali više nije nemoguće. Što je bilo nemoguće prije Kalvarije, moguće je nakon kalvarijske drame.

»Izađimo, dakle, k njemu i nosimo njegovu sramotu!« (Hebr 13,13) »Idimo i mi i umrimo s njim!« (Iv 11,16) »Oče, ako me ne može mimoići ova čaša da je ne pijem, neka bude volja tvoja!« (Mt 26,42).

MISIONARSKE PUTOSITNICE

ONA JE UPOZNALA TAJNU KRIŽA

»Za ovo sam sad zahvalna Bogu,
što ja nikud s kreveta ne mogu!
Bolje volim bolju bolovati,
nego Boga u svitu vrijeđati!«

Znam, da ćete, pročitavši ove stihove, pomisliti: Zanima me ne toliko tko ih je napisao, nego više da li oni očituju stvarno i iskreno raspoloženje? Ovo su velike i nevjerojatne riječi. Zar u današnje doba bježanja pred križevima i patnjama može biti mlado čeljade, koje bi, osuđeno na doživotni bolesnički krevet, mirno govorilo: »Bolje volim trpit u sobi, nego ga vrijeđat u svojoj osobi...!«

Mogu vam odgovoriti pošteno i otvoreno, koliko čovjek jednoga određenoga životnog iskustva može pravo prosuditi — ove riječi nisu tlapnja, nego iza njih se nalazi iskreno kršćansko srce, koje se nastoji povezati s Kristovim patničkim Srcem i koje se na tom izvoru pokušava napajati jakošću, što je samo Isus može dati...

Oprosti, Anice, što sam se odlučio da Te ukradem iz zaboravi Tvoje čedne sobe. Razmišljao sam punu godinu dana i mislim da se nisam prenaglio. U selu Te svi znaju, pa im se ne možeš sakriti. A ime Tvoga sela neka ostane nepoznato. Dat ću Tebi riječ u ovom korizmenom vremenu da nas naučiš nešto više poznavati sveto drvo križa. Opravdaj se sama onim riječima, kojima si se opravdala meni, zašto pišeš u stihovima: »Možda će Vas pomalo čuditi što sam ove retke pisala u stihovima.

Znate, ja sam volila pivati, ali nisam sastavljala pisme. Pivala sam kod kuće pri ručnom radu, u crkvi, u polju, na ulici i kad sam se razbolila. I to najviše svete pisme. Zato i ovo neka bude pisma na papiru, a bolest neka bude jedna duhovna pisma milozvučna pred Božjim Pristoljem...«

PRVA BOLEST

To su bili njezini jedini zdravi dani, sretni dani prvog djetinjstva. »Igrat, učit, ili u školu...« Bez briga, u veselom i zdravom krugu svojih roditelja, svoga doma, u polju, u selu, u crkvi, u kućnom trijemu i domaćem dvorištu. U društvu veselih prijateljica...

»Ja sam mlada živila u svitu,
uživala ko pčela u cvitu.
Pred očima sve mi se smišilo,
a u srcu sve veselo bilo«.

Došla je trinaesta godina. A s njom i križ. I otada on se neprestano vuče i jedan život pretvara u golgotske muke.

»Ja sam mala bez zdravlja ostala,
kad trinaest sam godina imala.
Nakon što sam iz škole izašla,
odmah me je teška bolest snašla...

Proces na plućima. Liječnici su se zauzeli što su više mogli da malu Slavonku izvuku iz podmukle bolesti.

»Ovaj doktor pobožan je bio,
s Božjom on je pomoću radio.
Sesnaest mi je inekcija dao,
dva puta mi vodu ispumpao.
Zatim reče: 'Ne mogu jamčiti,
budi spremna na sve što će biti,
Bog je pravi doktor koji liči!'
— Dok se ovo sa mnom događalo,
za mene se kod kuće spremalo.
Spremili su za mene odilo,
u koje će obuć moje tilo.
Tetka moja jastučak mi vezla,
ako umrem na njega bi legla.
Navezla je Ime Isusovo. —
Jedne noći sanjala je ovo:
Gdje joj neki glas govori mio,
mili Bože, to je Tvoj glas bio!
'Da ti nisi navezla ta slova,
koja znače Ime Isusovo,
neb' Anica ozdravila tvoja!'
Možda se je taj san dogodio,
jer mi doktor ovo govorio:
'Samo mala uvik dobra budi,
najsretnija od sviju si ljudi.
Jer kod tebe i jest bilo bijedno,
od stotine što ozdravlja jedno!'

Mladi organizam se odhrvao podmukloj bolesti. Osjetila se zdrava kao da nije bolovala. Kroz pune tri godine bila je zdrava u onim najljepšim godinama čistog, poštenog i vedrog djevojaštva kakva ima još uvijek, hvala Bogu, u našem narodu. Međutim...

JA HODAT NE MOGU...

»Od života ništa nemam, samo bol i tugu!
Jedna bolest istom prošla, već dobijem drugu!«

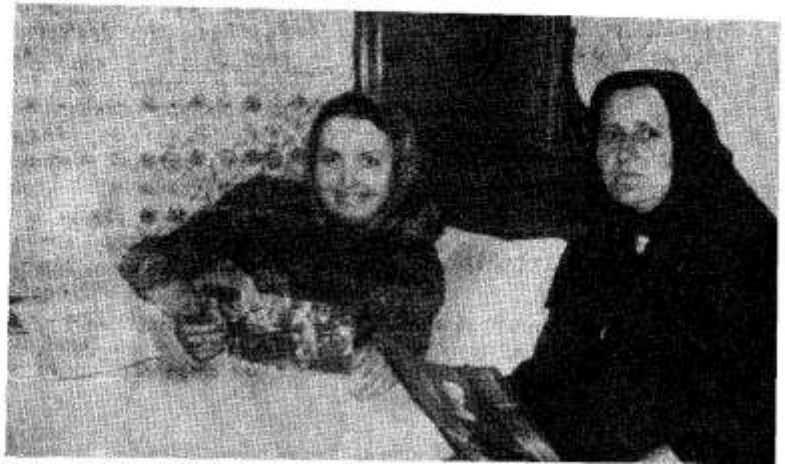
Bez iskustva, nespremna za bilo koju bolest, a osobito na bolest neprestanog mirovanja, koja ju je spopala baš u pol zime, kad je zima oštra, učinila je korak, koji joj je donio posljedice za čitav život.

»Kada sniježak na zemljici sipi,
zbogom tada moj živote lipi
Pred kućom je poledica bila,
kada sam se ja s trima spustila.
Aoj muke teške su mi sada,
jer ja jadna sa skalina pade.
Moje ove okliznule noge,
dadoše mi posljedice mnoge.
Tad povičem: 'Odi, dođi, mama,
ja ne mogu podići se sama!'
Mislila sam: krsta sam pribila,
jer su mene strašno zabolila.
Podigla me mila majka moja,
odvede me, pa ću malo leći,
mislila sam, to će brzo proći...
Prošlo jeste, al' samo toliko,
mogu snosit i da ne zna niko,
da ne dozna za to moja mama,
jer za nju bi bila teška rana.
Sve sam od nje krila i tajila,
jer me ne bi nikuda pustila. —
— Tih su dana nastale poklade,
onda bude svirke i parade.
A sve ovo mami srce mlado,
samo nije dragom Bogu drago,
jer poklade to su grišni dani,
od pogana bezbožni' ostali.
Te sam dane i ja se spremila,
u zlatari kao snaša bila.
Naoko sam vesela i vedra,
a na srcu bješe rana jedna.
U leđa me zaboljeva stalno,
šutim, trpim još se može tajno...«

Opet liječnici, opet pregled, bolnica, putovanje do grada, opet bolesnička soba i postelja. Bez gibanja, u gipsu. Putovanje kući puno neizvjesnosti. Svagdje sažalni pogledi suputnika, prolaznika prema njoj mladoj djevojci, koju moraju nositi na stanicu...

»Kad smo došli mi u naše selo,
sve je živo i svud je veselo.
Točno znadem i sjećam se dana,
da je bilo tridesetog travnja.
Tog se dana skupe cure mlade,
pa s momcima idu na livade,
da im momci nasiku grančica,
to zovemo mi filipovčica;
Filipa se i Jakova slavi,
to je davno već običaj stari.
Divojke se u bilinu spremu,
bosonoge sa granama krenu.
Krenu selom prije osam sati
i sve kleknu na crkveni vrati.
Sa granama oko crkve idu
i tri put je okolo obiđu.
Svaki put se Očenaš izmoli,
zatim odmah Pozdravljenje zvoni.
Od crkve se sve povrate kući
sa granama opet pivajući.
Svaka nosi granu u avliju,
zabode je gore u kapiju...
U mom kraju druge su pivale
i tako me bolnu dočekale.
Sve su došle doma da me vide
i kolima svaka meni pride.
Mislile su da mogu hodati,
pa me zovu s njima zapivati.
Teret, tuga moje srce para,
jer ja nikud ne mogu s nogama.

NIJE ANICA UTUČENO, ŽALOSNO BIĆE. NA NJEZINOM LICU ČESTO SE POJAVI SMIJEŠAK

— Mile druge, ja hodat ne mogu,
već se za me vi molite Bogu,
da se meni opet zdravlje vrati,
pa ću opet s vama ja pivati.
Sad ću evo kod kuće ležati,
vi ćete me doći prigledati,
u bolesti tiješit ćete mene,
da mi srce mlado ne uvene...«

I počeo je jedan težak, bolesnički život. On traje već godinama. Uvijek u postelji, bez nade, a mladost prolazi, i to nepovratno... Tko daje smisao toj patnji? Tko joj daje snagu?

O SVETOM KRIŽU

»Sad bi tila o križu pisati,
mnoge neće ovo zanimati.
Mnoga duša od križa zazira
i položaj bolji, lakši bira.
Otkrila sam radost u trpljenju,
i zato bi pisala o njemu.
Saznala sam koliko križ vrijedi...
Gdje su one suze i vapaji,
gdje su oni bolni uzdisaji,
koji su me žalosnom činili
samo zato da b' svitu služili.
Sad mi ono kao neko sanje,
jer mi sada drukče osićanje.
Ili sam se bolje priučila,
ili Božja milost me kripila,
više nisam za svitom tužila,
samoća mi sada omilila.
Volila sam kad ostanem sama,
u molitvi više sam sabrana...
Mirno živim ja u mojem stanu
tiho živim ko u samostanu.
Sitnica me svaka veselila.
Sada ne bi ozdravit želila,
toliko sam svoj križ zavolila«.

U SPOMEN JEDNOJ PRIJATELJICI

»Svako neka na srce si stavi,
da je onaj tek prijatelj pravi,
koji nikad tebe ne ostavi!
Sad bi evo, draga drugo, mila,
par redaka tebi posvetila,
jer smo mlade uvik dobre bile,
da se nikad nismo posvadile.
Ti si bila blizu, priko puta,
dolazila k meni često puta.
U bolesti mene si tješila,
ni sada me nisi ostavila.
To ne mogu nikad zaboravit,
ples ostavit i mene zabavit...
Draga drugo, kad sad dođeš k meni,
nećeš nikad da prošlost spomeniš.
Nećeš zato, jer mi bilo žao;
bilo prije, ali sada nije!
Kad smo nekad mlade drugovale,
kad smo nekad u kolu igrale,
kada smo se slično opremale,
i nediljom mlade se šetale,
kad smo nekad u veselju išle,
među momke i mlade divojke,
i kada smo na putu sidile,
na klupčici ručni rad radile:
kako li smo onda uživale,
jedna drugoj tajne kazivale.
Naše tajne nitko znao nije,
jer smo bile drugarice virne.
Misliš, da bi mene žalostila,
kada bi mi o tom govorila,
draga moja virna drugarice,
sad je moje srce drugačije!
Zašt' da žalim ovaj život mazan,
kad je kratak i kad je prolazan?
Zašt' da žalim društvo i opreme,
kada prestat i tom dođe vrime?
Zašt' da žalim pisme i igranja,
to bi jednom napustit morala?
Draga moja virna drugarice,
nit mi žao sitne pletenice.
A zašto bi za njome žalila,
kad svejedno ja bih je skinula?
Nebesko je iznad svega čara,
a zemaljsko samo muči, vara.
Zato hoću da križ ovaj ljubim,
i da milost Božju ja ne gubim...
Jer duša je od Boga stvorena,
i bez Boga nigdi mira nema...«

APOSTOLAT MOLITVE

Kad je bolest posve ovladala ovo mlado biće, predalo se ono molitvi i čitanju. Pročitala je sve što joj je župnik poslao. U jednoj je knjizi pročitala i ove riječi: »Bolesnici su Kristovi službenici i apostoli, jer bolešću mogu koristiti i Crkvi i svome bližnjemu«. To je ona shvatila i tim mislima ispunjavala svoj život.

»Zato moja bolest neka bude
Apostolat molitve za ljude.
Na srcu mi leži narod cili,
kao što i moji roditelji.
I zato se molim dragom Bogu,
sve bi htila da usrećit mogu.
Vječni Oče, primi moje želje,
što Ti šaljem sa svoje postelje!
Prikazujem sve svoje radosti,
sve molitve, dila i trpljenja
cilog mojeg bolesnog življenja.
Bože blagi, zvat se zalud ne daj
i molitve moje milo gledaj...«

ISUSE, SAD SAM TVOJA!

I tako prolaze minute, sati, dani i godine. Nekima u mahnitoj trci za uživanjima, drugima u vječnom nemiru za novcem, trećima za neostvarenim i neostvarivim sanjama i obećanjima. A njoj? U neprestanom darivanju sebe same Isusu Kristu: za Crkvu, za bližnjega, za čovjeka. Tko je bolji dio izabrao? Tko zapravo dobiva, a tko gubi???

»Isuse, sad sam Tvoja, a Ti me čuvaj i pazi,
dok ću ja sa nogom svojom stupat po trnovoj stazi!
Nemam zlata ni bisera,
sve sam žrtvovala za Te!
Haljina bila i srce, korak do Tebe mi zlate.
Uzimam križ svoj što pružaš i trnovu krunu, moj Kriste,
Hoću da pivam Ti pisme, što ljiljanom odišu čiste.
Sad Te zastrta gledam vrijeme to kratko,
ali skoro u naručju Tvome
procvast će cvitak Tvoj mali...«

Pero Bulat DI
pučki misionar

RAZGOVARAMO

Velečasni Oče!

Prošlog ljeta slušala sam o. Gabrića kako govori o svojoj misiji u Indiji. Uspoređujući Indiju sa Zaprudem gdje stanujem, došla sam do zaključka da je kršćanima u Indiji lakše nego nama s onu stranu Save, nadomak Zagreba. Da dođemo do crkve u najboljem slučaju trebamo tričetvrt sata vožnje autobusom. A vjeronauk naše djece, starci i starice? — Misionar o. Gabrić svoje obilazi u Indiji. Isto tako je lijepo što čujemo i čitamo o brizi za iseljenike i radnike izvan domovine. Za njih su se zauzeli i naši biskupi. Kada i to usporedim s nama preko Save, naročito u Zaprudu, Utrini i Sopotu, onda vidim da i naši iseljenici bolje od nas

prolaze. I nas ima ovdje iz svih krajeva Hrvatske, pa bi se i za nas morali svi zauzeti slično kao i za iseljenike. — Držim da ne bi bilo neizvodivo da se kupi stan za svećenika, neka stanuje među nama, da znamo gdje ćemo krstit svoju djecu, da poučava našu mladež. Ako bude među nama tražit ćemo zajednički način da dođemo i svoje crkve i župe. Na koga bih se obratila i ja i ostali koji smo u novim stanovima u novim sredinama tako daleko od crkve?

Objavljujući Vaše pismo, učinio sam što sam mogao. Na koga da Vas uputim? Očito na upravu nadbiskupije, na Preuzv. Ordinarija. Držim da mu Vaš glas neće biti prvi ni posljednji. Što će, i kada će moći tu nešto učiniti, ne znam; znam samo to da bi on na bezbroj mjesta trebao svećenika, ali da ih nema. Daleko od toga da bih osobno Vama prigovarao, ali se često čuje i od dobrih ljudi: biskup nam ne da svećenika; ili, zašto nam nije dao boljeg svećenika? — A biskup bi mogao reći tako vjernicima, dajte nam dobrih mladića koji će se sutra htjeti žrtvovati za svoj narod. Problem je dakle zajednički i sutra će se istom moći riješiti, ali samo uzajamno.

■

Velečasni oče uredniče!

Živim u kući s pijancem već 25 godina. Dakako da tu nije ni bilo niti će biti kakova života. To mogu razumjeti samo oni i one koji su na vlastitoj koži osjetili teret pijana čovjeka uz kojega si vezan. No sad, što je da je, htjela bih još jedno dobro učiniti svome mužu, da ga nekako navedem na ispovijed, jer je od silnog alkohola došao na rub života. Nije se ni ispovjedio od vjenčanja, a i onda je bio napola pijan i pristao na ispovijed samo zato jer je morao. Recite mi neko sredstvo da ga nagovorim ne bi li se ispovjedio prije nego negdje zaglavi ili ga sestrica smrt oslobodi pijančevanja?

Odgovor koji slijedi nije toliko vezan za slučaj pijanca; radi se u njem o SAVRŠENOM POKAJANJU i o POKAJANJU POTREBNOM ZA VALJANU ISPOVIJED, u oba slučaja o potrebi pomirenja s Bogom.

Čovjeka koji nije bio, pa i cijeli život na ispovijedi, ne smijemo samo tako osuditi kao zla čovjeka. Ispovijed je naime redoviti put našeg pomirenja s Bogom i Crkvom. No ni samu ispovijed ne smijemo samo tako shvatiti, kao da bi bilo dovoljno doći k svećeniku, nabrojiti mu svoje prestupke, tražiti pokoru i odrješenje i gotovo. Takva ispovijed kod koje smo nabrojili grijehe bez određenog nutarnjeg stava osuđivanja i napuštanja grijeha, takva ispovijed jest prepričavanje grijeha, ali nam ništa nije pomogla. Uvjet opraštanja grijeha u ispovijedi jest SKRUŠENOST, pokajanje, to jest, mora mi biti žao što sam prestupio neku zapovijed. Za valjanu ispovijed razlozi kajanja ne moraju biti najsavršeniji, no ipak naš stav prema grijehu mora biti i za valjanu ispovijed sasvim određen: NEĆU VIŠE GRIJEŠITI! — To »NEĆU VIŠE GRIJEŠITI« neobično je važno da promotrimo: Ono ne mora značiti, da ja uistinu više nikad neću pogriješiti, ali mora značiti, da je meni ovaj čas grijeha dosta, da sam ja njega prepoznao kao neprijatelja svoje duše, da ga se želim osloboditi, jer moji prekršaji vrijeđaju Boga. To »NEĆU VIŠE GRIJEŠITI« može biti tako čvrsta odluka, donešena iz cijele rasplakane duše, da je čovjek spreman radije umrijeti nego opet prestupiti Božju naredbu. Jačina ove ljubavi može u skrušenom srcu porasti do te mjere da Boga ljubimo nada sve. I taj stav je dragocjen. To je čin savršene ljubavi i savršenog pokajanja, koje nas samo po sebi čini prijateljima Božjim i prije primanja sakramenata. — Ako su motivi našeg kajanja preslabi da bi nas doveli do ljubavi, ipak oni moraju biti tu, i naše, da tako veli barem polovično kajanje, mora biti prisutno da nam ispovijed bude valjana.

Dakle, gotovo važnija od samog sakramenta ispovijedi, jest nutarnja priprava za nj. Bez nje naime ne možemo primiti sakramenta oproštenja, s njom, ako je ona takve naravi da u nama poraste ljubav prema Bogu do te mjere da ga iznad svega ljubimo, postajemo dragi Bogu i prije sakramenta. Nemojte tako nikoga sliti na ispovijed tko za nju nije zreo, jer je neće valjano obaviti. Nego valja takovima protumačiti put pravog pomirenja s Bogom, u napuštanju puteva grijeha, u zgražanju nad vlastitim opačinama koje će pomalo pod utjecajem svjetla odozgo prerasti u nadnaravne sfere i dovesti do sakramentalne ispovijedi ili do čina ljubavi prema Bogu koja može porasti do potpunog opravdanja pred Bogom.

Ova nauka Tridentskog sabora puno nam govori: jedno da nikoga ne smijemo osuditi ako se i nije dugo i dugo ispovijedao. Što mi znamo o dubinama ljudske duše i o onom skrivenom bojištu gdje se pojedinac odlučuje za dobro ili za zlo. Jedva će biti više zlobe u dosadnom i teškom mahnitanju pijanca od smišljenog i proračunatog ustezanja recimo pravedno zasluženе plaće. Pijanac jest društveni problem, ali ne mora biti čudoredni. Drugo, nemojmo mi sebe smatrati pravednicima, ako smo navikli da svake subote ili prvog petka ispričamo svoje grijehe u ispovjedaonici. Dobro je ako to činimo kako treba, a činit ćemo kako treba, ako nam grijeh bude iz dana u dan sve mrži i ako ga bude sve manje i manje u našem životu.

■

Poštovani uredniče!

Evo Vam jedno anonimno pismo. Anonimno radi njegova sadržaja. Od nas zaručnika Crkva traži da se prije vjenčanja ispovjedimo. Ja sam o tome govorila sa svojim zaručnikom. On je nekako nejasno obećao da će i to učiniti ako druge nema, iako znam da mu je ispovijed neugodna. Time se i moj položaj otežava. Da li je to uistinu tako važno da se moramo oboje ispovjediti?

Važno je da se prije vjenčanja oboje dobro ispovjedite, a i svima ostalima koji se nisu naibolje ispovjedili za vjenčanje velim, da je od velike važnosti da se bar sada, makar i iza vjenčanja, dobro ispovjede. Evo zašto: Sakramenat ženidbe kao i svaki drugi sakramenat daje onima koji ga primaju osobite milosti vezane uz pojedini sakramenat. Tako nam krštenje daje milost opravdanja, milost prijateljstva s Bogom i pravo baštine na nebo. Sakramenat ispovijedi vraća nam izgubljenu prvu milost ili uvećava milost koju već posjedujemo. Potvrda nam daje milosti koje su nam potrebne da neustrašivo ispovjedamo svoju vjeru; Pričest hrani život naše duše; sveto pomazanje vraća nam izgubljene milosti i sprema nas za odlučujuću borbu za konačnu pobjedu. Sakramenat svećeničkog reda daje onima koji ga primaju milosti vezane uz svećeničku službu, a isto tako i Sakramenat ženidbe daje onima koji ga primaju milosti vezane UZ SLUŽBU ZAJEDNIČKOG ŽIVOTA I SLUŽBU RODITELJA. Milosti vezane uz ova dva posljednja sakramenta primit će oni koji su već u prijateljstvu s Bogom. Važno je dakle da se ti sakramenti prime u milosti. Zato Crkva traži da se prije njih ispovjedimo. Nismo li ih primili s onom nutarnjom pripravom primili smo ih doduše valjano, ali plodova sakramenata neće biti. Primit ćemo ih tek tada kad nađoše milost. Ovdje valja naglasiti da ova dva posljednja sakramenta daju onima koji ga primaju još nešto osobito za ova dva sakramenta, daju tako zvane staleške milosti, odnosno pravo na staleške milosti. To

pravo se po valjanom sakramentu prima, ali učinka isto tako neće biti sve dok u nama bude zapreke, koje moramo po valjanoj ispovijedi otkloniti. Koje su to milosti sakramenta ženidbe, i koja su to prava na osobite milosti? Da vaša ljubav bude prava, produbljena, trajna, nadnaravna; da vaša međusobna veza bude čvrsta; da smisao za međusobno podnošenje bude trajan, da ljubav bude plodna i da žrtva koju iziskuju plodovi vaše ljubavi — djeca — bude nesebična i uvijek živa. — Sve su to tako lijepe stvari da se za njih isplati primiti sakramenat ženidbe u potpunosti pripravljen. Za sreden brak se naime ne traži samo fizička sposobnost i zrelost, materijalno i društveno osiguranje; traži se nešto više, traži se duševna i duhovna zrelost za zajednički život, a za tu zrelost, osobito obzirom na ustrajnost sakramenat ženidbe daje sebi svojstvene milosti i pravo na njih. Pametno je dakle da se taj sakramenat primi onako kako to Crkva želi i da se milost toga sakramenta obnavlja po sakramentu ispovijedi. Promislite dobro o tome i porazgovorite se sa svojim zaručnikom. Ako on toga ne razumije i ne želi razumjeti, bojim se da treba samo kućnu pomoćnicu ili još što drugo, ali prave žene s kojom želi dijeliti život i smrt ne treba.

IZ KATOLIČKOG SVIJETA

(+) **LIBREVILLE (Gabon, Afrika)**

Nadbiskup ovoga grada poslao je svim vjernicima pismo. U njemu mirno i punosvijesno govori o teškoj krizi svećeničkih i redovničkih zvanja. Pohvalio je dosadašnju suradnju između svećenika, redovnika i laika. Napose je oduševljen radom katehista. Njegova je briga porasla otkako je sve manje sjemeništaraca i bogoslova. Obraća se obiteljima, raznim zajednicama i Katoličkoj Akciji, da u svoje molitve i svakodnevne žrtve unesu velike nakane: nova svećenička i redovnička zvanja. Ovu godinu — 1970. — proglasio je za nadbiskupiju Libreville »godinom zvanja«. (Nešto slično morale bi, čini se, uraditi sve biskupije na svijetu, jer se zvanja svuda rijede).

(+) **DETROIT (USA)**

Nedavno je preuzeo dužnost gradonačelnika u ovom dinamičkom industrijskom (Fordovu) gradu novi gradonačelnik Roman Gribbs. Tom zgodom održalo su sve vjeroispovijesti grada zajedničko ekumensko bogoslužje u katoličkoj katedrali. Nastupili su svojim pozdravima i molitvama zastupnici raznih religija i sekti. Židovski rabin, katolički vikar, pravoslavni predstavnik, razni protestantski pastori. Gradonačelnik je brat katoličkog misionara (iz zajednice Maryknoll), koji sada živi i djeluje u Južnoj Americi.

(+) **NEW YORK (USA)**

U ožujku (od 10. do 12.) ove godine predsjedat će kardinal Suenens (iz Belgije) i nadbiskup anglikanski Primas (Ramsey (iz Velike Britanije) skupu — simpoziju. Sazvani učenjaci raznih kršćanskih vjerskih zajednica raspravljat će o temi »Budućnost kršćanske Crkve«. Taj sastanak je organizirao Trinity Institute, episkopalijanski studijski centar iz New Yorka. Doći će 84 episkopalijanskih biskupa. Suenens i Ramsey doći će zajedno iz Malinesa (Belgija) gdje će proslaviti 75-godišnjicu glasovitih »Malineskih razgovora«, kad su kardinal Mercier i lord Halifax započeli »pregovore« o jedinstvu katoličke i Anglikanske kršćanske zajednice.

(+) **PHILADELPHIA (USA)**

Zanimljiva pojava: veći broj muških, a manji broj ženskih redovničkih zvanja; To je zbilja nešto jedinstveno: prošle godine broj muških redovničkih zvanja povećao se za 25 posto, a broj ženskih se smanjio za 35 posto! U sjemeništa i novicijate ušlo je 118 mladića (38 više nego godinu dana prije), a u ženske novicijate 131 djevoka (69 manje nego prvašnje godine). Monsinjor Edward Thomson, nadbiskupski direktor za duhovna zvanja, misli da je to zbog reforme koja se u redovima provodi. Muški se nekako brže i temeljitije snalaze, pronalaze nove opravdane putove, dok se kod ženskih obnova daleko teže i sumnjivije provodi.

(+) **FRIBOURG (Švicarska)**

Oko pedeset mladih dobrovoljaca spremno će poći iza nekoliko mjeseci u zemlje (trećeg« (nerazvijenog) svijeta. Radit će više godina u tehničkim i duhovnim centrima za ljude kojima treba pomoći. U mjestu La Corbière završili su specijalne tečajeve, izučili povijesne i socijalne prilike zemalja u koje kreću, naročito su dostudirali stanje kršćanstva i razvitak ostalih religija u tim krajevima.

(+) **PARIZ (Francuska)**

Na nedavnom kongresu Nezavisne Kršćanske mladeži (JIC) sudjelovalo je 150 predstavnika. Raspravljalo se mladenački oduševljeno o teškom problemu svih mladih: Kako da se dobro upotrijebi slobodno vrijeme? Kako predvidaju »futurolozi« (ljudi koji se bave proučavanjem budućnosti), u skoro će vrijeme ljudi imati daleko više slobodnog vremena nego danas. Pravi problem budućnosti zove se »dosada«. Mladići su raspravljali što da se uradi i vrijeme iskoristi za čovjeka i njegovu izobrazbu, religiozni i društveni život. Naglasili su da se u takvo vrijeme, bez nekih težih staleških obaveza, odlično može čovjek uravnotežiti, psihički i tjelesno odmoriti, razviti svoj ukus, svoje stvaralačke i umjetničke moći, uspostaviti tjesnije veze s drugim ljudima, otvoriti se više i pozanimati se jače za probleme današnjeg i sutrašnjeg svijeta, dublje uniči u stvaranje socijalnog programa i života. (Ne bi bilo loše kad bi se mladi i drugdje po svijetu pozanimali za slične probleme, jer postoje posvuda).

(+) **MADRID (Španjolska)**

U glavnom gradu Španjolske završen je 12. siječnja sastanak Tajništva (narodnog) za katekeze. Pitanje kako današnjem svijetu, i mladom i starijem, navijestiti Evanđelje, zadaje svim odgovornim ljudima u Crkvi mnogo briga. Zato se to pitanje posvuda sve temeljitije studira. Španjolci su na svom sastanku prije svega poradili da se u svakoj biskupiji osnuje dobra centrala za katekizaciju, da se što bolje spreme vjeroučitelji (i muški i ženske), da se pronađe što psihološkiji način prema kojemu će se ispisati potrebne knjige. (Znamo da se i kod nas u posljednje vrijeme prilično toga uradilo baš za katekizaciju mladeži, one odraslije, pod vodstvom o. Stanka Weissgerbera i njegove Katehetske Grupe).

(+) **LISABON (Portugal)**

Mladi i njihov odgoj! Bila je to tema razgovora u prijestolnici Portugala, što su ga na Portugalsko-španjolskom sastanku vodili odgojitelji, koji pripadaju franjevačkom redu i duhu. Bilo ih se okupilo nešto više od 80. Uglavnom su se savjetovali kako da današnjoj hipikovskoj, često buntovnoj, veoma često hrabroj i otvorenoj mladeži ponude franjevački ideal kršćanskog života. Na posljednjoj sjednici prisustvovao je kardinal Cerejeira.

U mjesecu travnju pohodit će grad Bragu isusovac kardinal Daniélou, poznati teolog iz Pariza. Vodit će »teološki tjedan«, gdje će se raspravljati o »podanašnjenju« i približavanju teologije suvremenom svijetu. Predavanja će se održavati u Apostolskom Centru »Majka Crkve — Mater Ecclesiae« u Bragi. Teme će se vaditi iz blaga I i II Vatikanskog Sabora.

(+) **MELBOURNE (Australija)**

Međunarodni Euharijstijski Kongres održat će se 1973. u Melbournu. To će biti »Kongres siromaha«, izjavio je nadbiskup Melbournea James Knox. Kongres se sprema kroz tri godine — molitvama, žrtvama, dogovorima. Mnogo se za Kongres mole bolesnici.

(+) **GLASGOW (Škotska)**

Katolička djeca u Škotskoj skupila su 1969. godine 27 tisuća dolara. Taj su novac poslali u 19 središta raznih misijskih redova u Indiji i Africi. Novac je namijenjen za gradnju dječjih sirotišta i škola. To je skupljanje organiziralo Papinsko djelo Svetog Djetinjstva (koje i u drugim krajevima svijeta preko najmanjih čini velika djela).

(+) **LONDON (Engleska)**

Svake godine daje se nagrada »Victor Gollancz« osobi koja najviše uradi na suzbijanju siromaštva u svijetu. Prošle godine nagradu je dobila glasovita profesorica sa Columbia Sveučilišta (USA) lady Jackson, poznata pod svojim književnim imenom Barbara Ward. Na sveučilištu predaje ekonomsko pitanje, članica je Papinske Komisije »Pravda i mir — Justitia et pax«, prisustvovala je na mnogim katoličkim međunarodnim kongresima, napisala je nekoliko značajnih knjiga o ekonomsko-

socijalnim odnosima među narodima i blokovima u svijetu.

(+) MÜNSTER (Njemačka)

Ove zime održan je dobro organiziran tečaj za katoličke žene njemačkih sela (Katholische Landfrauenbewegung). Tema predavanja i rasprava bila je »Čovječnost i napredak. Što da učini kršćanka?« Prisustvovalo je 5130 žena (35 posto više nego prošlih zimskih mjeseci). »Suvremeni čovjek u obitelji i u Crkvi«, »Nove medicinske spoznaje za ženu u braku, obitelji i na poslu«, »Krist i moral našeg vremena«, »Suvremeni život žene na selu u skoroj budućnosti« ... Kako vidimo to su ozbiljna pitanja, koja bi trebalo riješiti ne samo njemačkim ženama, jer žene na selu proživljavaju možda bolnije negoli gradske sve promjene, što udaraju naglo na njihov osobni i familijarni život, na njihovu djecu i odnos prema vjeri.

Fidelis

SVEĆENIČKI TEČAJ U ZAGREBU

Možda su vjernici zapazili kako su posljednje sedmice u mjesecu siječnju svećenici sa župa nekamo iščeznuli. Možda su iza napornoga blagoslova kuća otišli malo na izlet i odah? — Ne! — Imali su od 27. do 30. siječnja značajan sastanak i dogovor.

Bio je to veličanstven prizor na skup od 700 svećenika u velikoj dvorani Dječačkog sjemeništa u Zagrebu, iz svih krajeva domovine, kako poslije zaziva Duha Svetoga napeto slušaju uvodnu riječ dekana bogoslovskog fakulteta dr. Tomislava Šagi-Bunića, u kojoj je rekao da će sada 4 dana raspravljati o tome kako da se NEDJELJA posveti i postane ono što bi morala biti, — DAN GOSPODNJI, dan hvale i proslave Božje te izvor obnove, radosti i sreće naroda Božjega.

I doista, već toga prvog prijepodneva održala su 3 profesora predavanje o tom kako je u Starom zavjetu subota, a u Novom nedjelja od Boga ustanovljen dan za osobitu službu Bogu. Da se to može, valja se osloboditi barem načas svakidanje brige i teških poslova. Zatim su prikazali kako je to provedeno u povijesti od prvih kršćanskih vremena do danas. — To je sve bilo tako lijepo i pobudno da je predsjednik tečaja neočekivano uskliknuo iza jednog predavanja: »Ti mladi predavači sve će nas potpuno obratiti!«

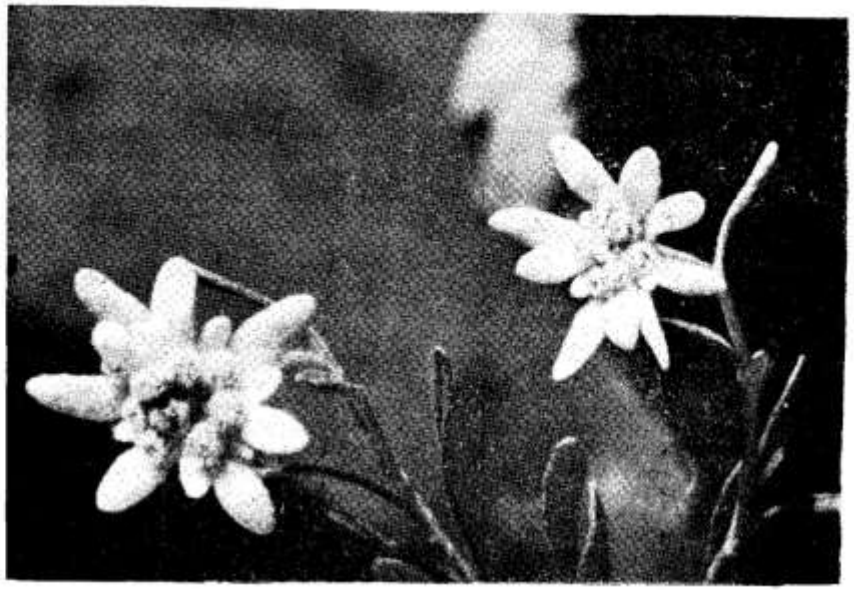
No, da li i danas, u moderno vrijeme tehnike i napretka vrijedi ta zapovijed o posvećenju sv. mise i nedjeljnog počinka bez teških poslova? Odlučno je to i jasno ustvrdio stručnjak i za danas. No ne valja ipak ni osuditi svakoga tko u potrebi nešto radi uz ispunjenu dužnost kod sv. mise.

Zatim se istaklo da nedjelja ima biti dan kršćanske ljubavi i pomoći bližnjemu. A onda se mnogo govorilo o tom kako se nedjelja stvarno provodi kod nas u gradu, pa na selu, u obitelji; kako je doživljava i provodi sam svećenik, kako časna sestra u samostanu.

Zatim je bilo jasno izvedeno da je nedjelja spomendan i nastavak Isusove žrtve i Uskrsnuća, u zajednici kršćanske ljubavi kod sv. mise i susreta s Kristom Gospodinom osobito u sv. pričesti. Daleko od toga da nedjelja bude samo dan kad se »ne djela« — ne radi, nego mnogo više treba da je uzdignuće duše Bogu u bratskoj zajednici, molitva, svjetlo Božje i blagoslov koji će davati sjaj i snagu čitavoj budućoj sedmici.

Zatim je održano predavanje o onih tri stotine tisuća naših muževa, žena, mladića i djevojaka na radu po svim stranama Zapadne Evrope. I njima je veoma potrebna nedjelja kao izvor snage, utjehe i olakšice. A za njih rade samo 43 hrvatska svećenika-misionara. Trebalo bi ih mnogo više.

No da taj tečaj ne bude samo škola i poučavanje, svaki dan točno u podne, brzo se u onoj svečanoj dvorani priredio oltar, svećenici su obukli albu i stavili štolu, te je oko stotinu njih služilo zajedno sv. misu, a po 3 biskupa s njima. Zagrebački ordinarij Franjo Kuharić izrekao je sva 3 dana iza evanđelja toplu i snažnu Božju riječ udešenu upravo za te svećenike.

Iza večere jednoć su Vaša djeca sjemeništarci ponovili pobudnu predstavu o bl. Marku Križevčaninu, a bogoslovi vrlo uspješno iznijeli šaljivu komediju o umišljenom bolesniku. Jednom je opet prikazan poučan film: Gospodin s ljubavlju.

I inače su se svećenici iza napornih predavanja osvježili u bratskom razgovoru s prijateljima, drugovima i znancima. — A bilo je izloženo i mnogo stvari za crkvu, od misnog ruha i zvona do knjiga i slika: sve su to svećenici kupovali za potrebe crkve i vjernika.

Posljednji, četvrti dan bila je zajednička rasprava gdje su svi svećenici na temelju svojih spoznaja i iskustava predlagali što bi se moglo i moralo učiniti da NEDJELJA bude doista DAN GOSPODNJI. Došla je kod toga na vidjelo revnost i briga Vaših svećenika da se život našeg puka digne na visinu dostojnu čovjeka, da mu se pomogne u svim prilikama i potrebama, te da Vaš život bude uvijek što ljepši i sretniji — a to je nemoguće bez izvora radosti i sreće — bez Boga. A za to je najveća pomoć i prilika Božja služba u zajednici međusobne ljubavi kod Kristove žrtve i gozbe, u NEDJELJU — DAN GOSPODNJI.

O. Josip Badalić

ZAHVALJUJU PRESVETOM SRCU ISUSOVU, BEZGRJEŠNOM SRCU MARIJINU I SVETIM ZAŠTITNICIMA

— Zahvaljujem Božanskom Srcu Isusovu i bezgrješnom Srcu Marijinu, te sv. Antunu na uslišanoj molbi. I nadalje se preporučam. — Vinka Buntjelić, Bajmok.

— Od srca zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu i Petru Barbariću na primljenim milostima, napose na ozdravljenju od teške bolesti i za mir u kući. Neka mi budu i nadalje u pomoći. — F. Š., Daruvar.

— Hvala Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, te sv. Josipu za muževo zdravlje, zatim što mi je sin dobio posao i kćerka dozvolu

za gradnju kuće, a onda i na drugim milostima. Preporučam im se i nadalje u zaštitu i pomoć. — A. G., Zagreb.

— Hvala Presvetom Trojstvu na primljenim milostima po zagovoru Majke Božje i Petra Barbarića. I dalje im se preporučam. — M. V., Donja Vrba.

— Na milostima primljenim u službi i na obrani u jednom opasnom trenutku zahvaljujem Božanskom Srcu Isusovu, Majci Božjoj, sv. Antunu i Anđelu Čuvaru. Preporučam im se i ubuduće. — V. B., Bajmok.

— Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, Bl. Nikoli Taveliću, Petru Barbariću i Leopoldu Mandiću zahvaljujem što sam na očima ozdravila bez operacije, kao i na drugim milostima. — Manda Vidaković, Slavonski Brod.

— Od sveg srca zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Margareti Alakok, Petru Barbariću i dušama u čistilištu što mi se nećakinja i kumče zaposlili, te za sve milosti što sam ih ja sama u životu zadobila. — Matilda Ilovac, Subotica.

— Hvala Presv. Srcu Isusovu, dragoj Majci Božjoj i sv. Antunu što su mi pomogli u najtežim časovima u školi. Preporučam se i dalje njihovoj zaštiti. — Zahvalna srednjoškolka Marija.

— Na udijeljenim milostima i posebno na ozdravljenju svog unuka zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu. Neka mi budu i unaprijed u pomoći. — P. P., Konavli.

— Na uslišanim molitvama i primljenim milostima zahvaljujem Gospi od brze pomoći. — Milka Dolibašić, Privlaka.

— Hvala Presv. Srcu Isusovu, Gospi od brze pomoći i sv. Antunu za ozdravljenje noge i pomoć u drugim bolestima. Preporučam se i nadalje. Petra Sklirović, Rakitovica.

— Za mnoge uslišane molitve u prošloj godini zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Majci Božjoj i sv. Josipu. Neka mi i ubuduće pomognu. — Marica Debač, Sasovac, kod Bjelovara.

— Iva Vukoja iz Ledinca preporuča svoju djecu Presv. Srcu Isusovu i Marijinu.

— Hvala Presv. Srcu Isusovu i Majci Božjoj na uslišanoj molitvi. I nadalje im preporučam sebe i obitelj. — Božica Gugić, Privlaka.

— Zahvaljujem Srcu Isusovu, Majci Božjoj i sv. Josipu za primljene milosti. — Pavica Štamfel, Vrbovec.

— Na mnogim primljenim milostima zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Majci Božjoj Bistričkoj i Petru Barbariću, pa im se i nadalje preporučam u svojoj teškoj bolesti — M. Lj., Lepoglava.

— Na uslišanoj molbi zahvaljujemo Presv. Srcu Isusovu. — T. i F., Predgrađe.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu na primljenim milostima. — K. L., Nijemci.

— Velika hvala Presv. Srcu Isusovu, Majci Božjoj Lurdskoj i papi Ivanu Dobrom za ozdravljenje i primljene milosti. Preporučam se i nadalje. — Draga M., Donja Voća.

— Gospi od brze pomoći i sv. Antunu zahvaljujem na mnogim milostima. I ubuduće preporučam im sebe i obitelj. — L., Slavonija.

— Na uslišanoj molbi zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, te sv. Antunu. — Damjan Tadin Čelan, Kaštel Kambelovac.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu na svim primljenim milostima. — Jela Pavišić, Velika Gorica.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu za ozdravljenje sina i unuka i za unukov uspjeh u školi. — Terezija Matanči, Voćin.

— Zahvaljujem slugi Božjem Petru Barbariću, koji mi je po Gospi od brze pomoći od Boga isprosio zaštitu od nenadanog napada na moj život, te za milost ozdravljenja od teške bolest. Također mu se zahvaljujem na izmoljenoj milosti za sretan ishod teške operacije jedne starije osobe. — I. M., svećenik, Rijeka

— Za mnoge primljene milosti zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, te Kardinalu Stepincu. I nadalje im se preporučam. — Bedenik, Petrijanec.

— Za ozdravljenje zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, te sv. Josipu. — H., Visoko.

— Za sretan povratak našeg sina iz bolnice od srca hvala Presv. Srcu Isusovu, Gospi od brze pomoći i bl. Nikoli Taveliću. I nadalje im preporučam sebe, sina i cijelu obitelj. — Emes.

— Zahvaljujem Presvetom Trojstvu, Srcu Marijinu, sv. Josipu, sv. Ani i sv. Antunu što su mi bili u pomoći u rješavanju životnih problema. I nadalje im preporučam sebe i obitelj. — Ana Đukić, Soljani kod Vinkovaca.

— Za ozdravljenje noge zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Majci Božjoj i sv. Roku. — M. Restek, Novigrad Podravski.

— Na brzom ozdravljenju iza operacije zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Gospi od brze pomoći, bl. Nikoli Taveliću i Petru Barbariću. Preporučam im ubuduće sebe i svoju obitelj. — I. J., P.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, te ocu Leopoldu Mandiću na milosti di mi je sin sretno završio ispite i dobio diplomu. Neka mi ga i nadalje čuvaju. — Eva Blazinović, Nova Gradiška.

— Hvala Presv. Srcu Isusovu i Marijinu za položeni ispit i zaposlenje. — N. N.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Majci Božjoj Lurdskoj što su mi pomogli da mi se sin spasio iz smrtne opasnosti, kao i na milosti ozdravljenja. I nadalje im se preporučam. — Janja Jerković, Koška.

— Od srca zahvaljujem slugi Božjem Petru Barbariću što mi je izmolio od Boga ozdravljenje od teške bolesti glave i oka, te na ozdravljenju sedmogodišnje kćerke od vrlo opasnog uboda pčelinjeg roja. I ubuduće mu preporučam sebe i obitelj. — Ivo Đaković, Slobodnica.

— Na svim primljenim milostima zahvaljujem Presvetom Trojstvu, Bezgrješnom Srcu Marijinu i sv. Antunu. I nadalje im se preporučam. — J. Glavica, Čačinci.

— Na pomoći u bolesti zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, te sv. Antunu. I nadalje im se preporučam. — N. N., Ludbreg.

— Marica Šubić iz sela Puska, župa Krapje, zahvaljuje Presv. Srcu Isusovu na primljenim milostima.

— Zahvaljujem za uspješno položene ispite svoje kćeri Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu i sv. Antunu. — Pepica V., Karlovac.

— Velika hvala Majci Božjoj, sv. Antunu Padovanskom i svim svetima, koji su mi pomogli kod teškog ispita. Vjerujem i dalje u njihovu pomoć. — V. R., Zagreb.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Majci Božjoj Gorskoj na primljenim milostima, te se i nadalje preporučam u njihovu zaštitu. — Anica K., Zelina.

— Za sretan uspjeh operacije Zdenke Kunsteg zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, bl. Nikoli Taveliću, Petru Barbariću i ostalim zaštitnicima. — Njezina sestra iz župe Hrība.

— Od srca zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Gospi od brze pomoći, sv. Antunu, zaštitniku moga djeteta, te ocu Leopoldu Mandiću na uslišanim molitvama, posebno u časovima kad je život moga djeteta bio u opasnosti. I nadalje im preporučam sebe i svoju djecu u svim potrebama. — K. D., Novi Sad.

— Od srca zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, Petru Barbariću i Ivanu Dobrom za ozdravljenje prebijene ruke. I ubuduće preporučam im sebe i svoje u domovini. — J. Šarić, Australija.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Majci Božjoj za sve do sada primljene milosti, a posebno što mi je sin sretno svršio školu, odslužio vojsku i našao zaposlenje. Neka mi i nadalje budu u pomoći. — A. M., Niš.

— Na mnogim milostima zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, te sv. Katarini Labouré. — Katarina Mađar, Bizovac.

— Hvala Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu, sv. Antunu i bl. Nikoli Taveliću za zdravlje moje bolesne kćerke i za mnoge druge milosti. I nadalje se preporučam. S. R., Podravska Moslavina.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu i svim zagovornicima za sretnu operaciju čira na želucu — Dragan Kovačević, Zagreb.

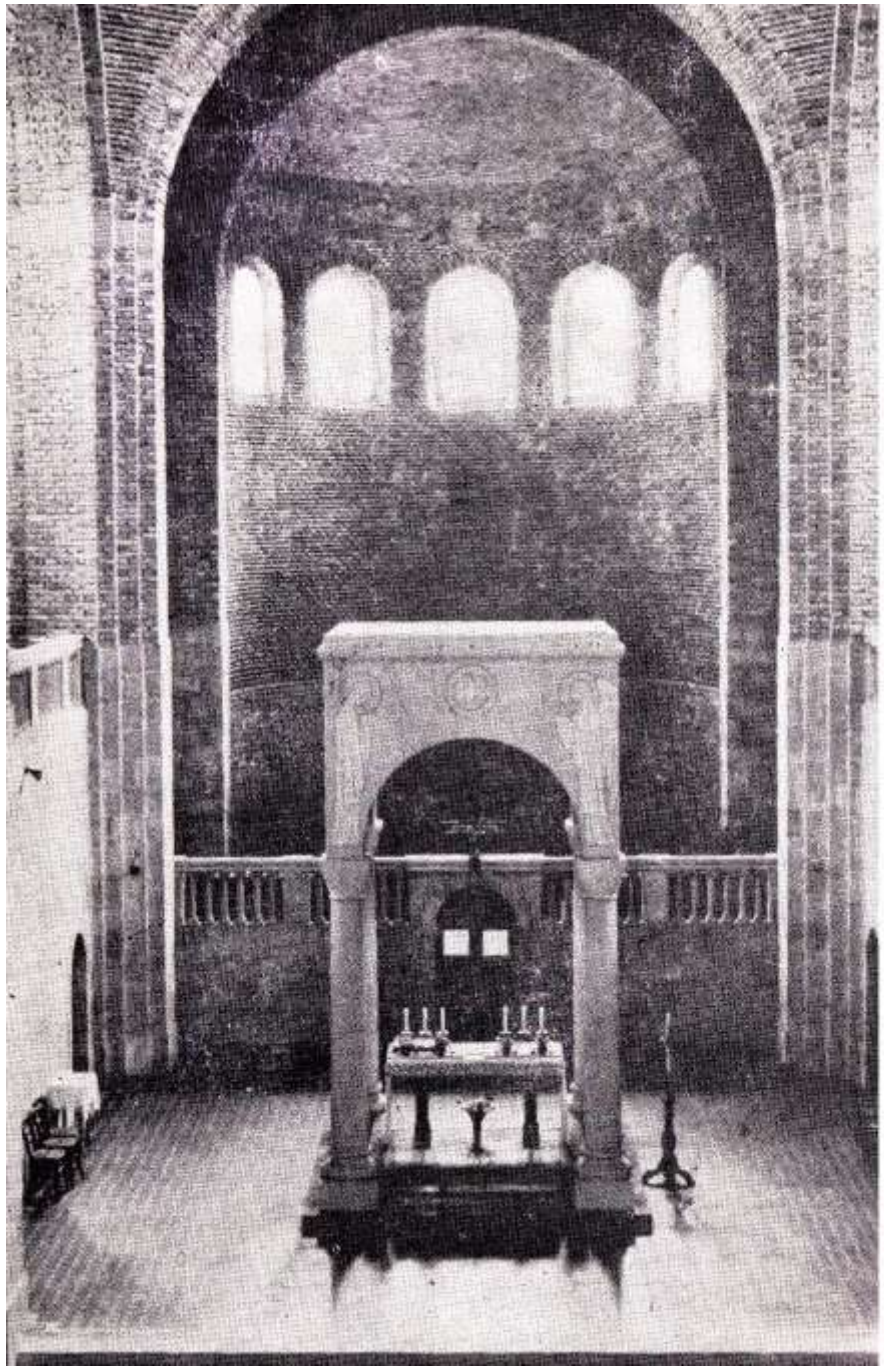
— Na uslišanoj molitvi zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i bl. Nikoli Taveliću. — Ljubica Novosel, Desinec.

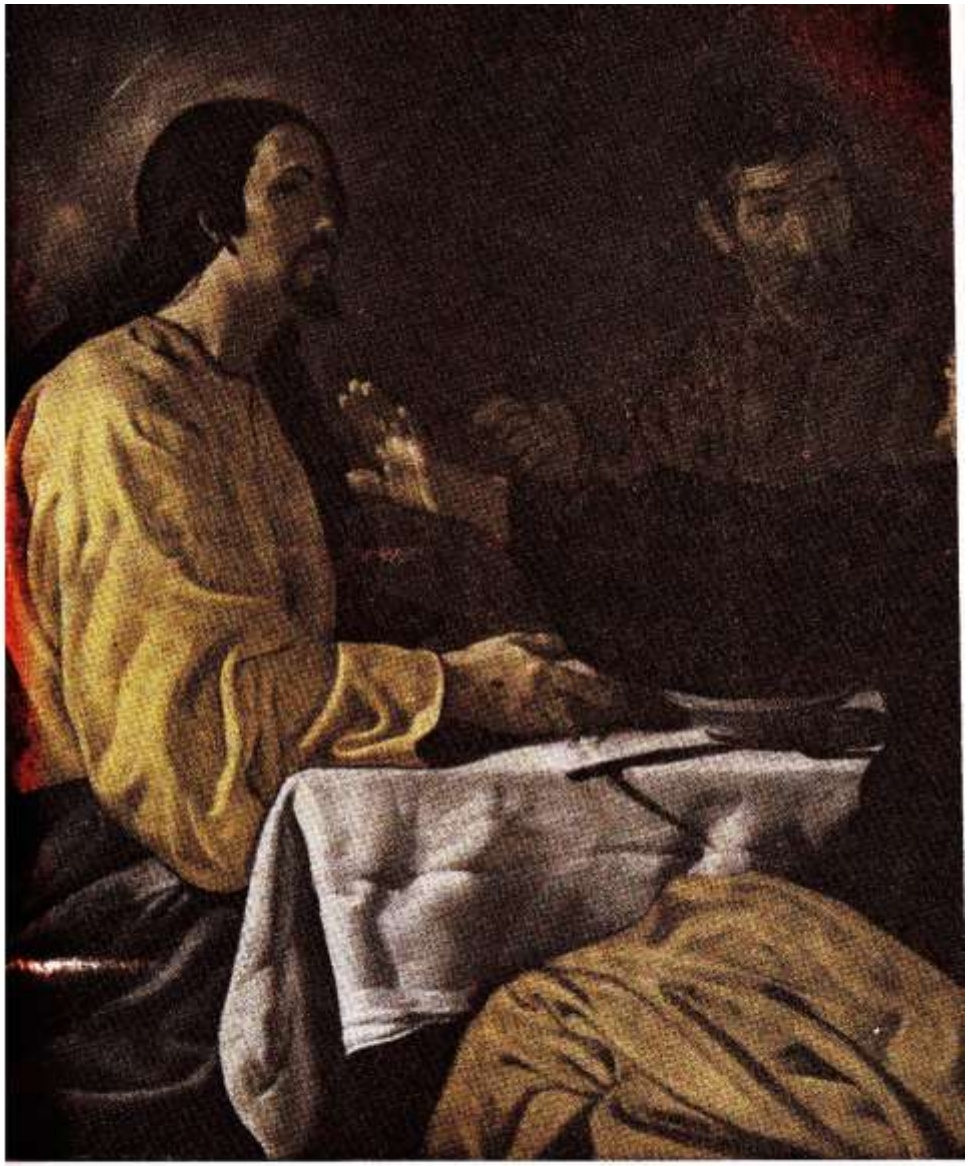
— Za ozdravljenje svoga unuka od zarazne bolesti zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Gospi od brze pomoći. Neka nam i nadalje pomognu. — Marija Vicković, Banja Luka.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Majci Božjoj, sv. Josipu i sv. Antunu što sam našao izgubljenu stvar. — Andrija Piskač.

— Zajedno sa svojom djecom zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Gospi od brze pomoći i Petru Barbariću na svim uslišanim molitvama. — Ljubica Brkić, Privlaka.

S dopuštenjem crkvenih i redovničkih poglavara izdaje: Hrvatska pokrajina Družbe Isusove — Zagreb 02-147, Palmotićeva ul. 31. — Odgovorni urednik o. Franjo Šipušić, Zagreb 02-147, Tel. 441-636. Tisak »Plamen« Slavonski Brod, Omladinska ul. 26. — 1970. — Cijena pojedinog broja 1 D. Godišnja pretplata 12 D. Grupne pretplate od deset na više dobivaju deset posto popusta. Novac pretplate šaljite poštanskim uputnicama; suradnju uredništvu Glasnika; rukopisi se ne vraćaju.

GLASNIK

SRCA ISUSOVA I MARIJINA — IV

Pošt. pl. u gotovu
CIJENA 1 DINAR
ZAGREB
Godina 61
TRAVANJ - 1970.

U OVOM BROJU:

143 — Uskrsnuo je, nije ovdje! — R. Pius

144 — SVEĆENIK, ČOVJEK CRKVE

148 — 50 tisuća govori o svećenicima, Josip Njavro

151 — BIT ĆU SVEĆENIK SEKULARIZIRANOG SVIJETA, M. Škvorc

157 — IZJAVA NAŠIH BISKUPA O CELIBATU

159 — Duhovna zvanja naša zajednička briga, I. Kukuls.

162 — TKO JE KRIV, STARI ILI MLADI? - B. Hrvoj

167 — Koliko djece u obitelji? - Pero Bulat

172 — Avantura iz vidljivog u nevidljivo, I. Fuček

176 — Domaći kler u misijama, J. Antolović

179 — PANIKA ZBOG PILULE, P. Bulat

182 — Zahvalnice

Na omotu: Velasquez: »EMAUS«

UREDNIŠTVO I UPRAVA GLASNIKA SRCA ISUSOVA I MARIJINA ČESTITA SVETE USKRSNE BLAGDANE SVIM PRETPLATNICIMA, ČITAOCIMA, DOBROČINITELJIMA I POVJERENICIMA. NEKA NAS PO BLAGDANIMA KOJE SLAVIMO MILOST USKRSLOG UČITELJA PRIPRAVLJA, DA NAKON SRETNO SVRŠENE KUŠNJE I GUBITKA OVOGA ŽIVOTA POSTIGNEMO »BOLJE USKRSNUĆE«.

USKRSNUO JE, NIJE OVDJE!

Uoči subotnjeg počinka već od ranog jutra neobična živahnost redovito zahvati Jeruzalem. Ljudi izlaze s magarcima da u mješinama s izvora donesu svježe vode. Žene se žure da donesu povrće i druge živežne namirnice. Obrtnici i trgovci izlažu na prodaju svoju robu i glasno je nude prolaznicima.

Slično se nešto ponavlja i sutradan po suboti. I tada je također sve živo, užurbano, veselo...

Tako je to bilo i po suboti nakon kalvarijske katastrofe Velikog petka. Ljudi su brzo zaboravili na događaj s Kalvarije. Svaki se žurio za svojim poslom, gonjen svojim malim, prolaznim brigama...

Ipak nisu svi zaboravili. Kroz gužvu bezbrižnih prolaznika probija se skupina žena, na čijim se licima odrazuje žalost i zabrinutost. To su one, koje su ljubile Isusa iz Nazareta. No On sada mrtav leži u grobu. Ubili su ga njegovi neprijatelji...

— Imaš li ti sve što je potrebno za pomazanje?

— Imam! Mislim, da će biti dosta. Ali čemu to? Dobro znaš, da je grob zatvoren teškim kamenom. Tko će nam ga maknuti?

— Osim toga, kamen je zapečaćen. Predstojnici Velikog vijeća došli su i stavili su pečat velikog svećenika. I rimski vojnici stražare pred grobom. Oni će nam sigurno zabraniti da se približimo grobu...

Uza sve to one nastavljaju put. Idu, da vide. A onda i zato, jer ljube.

Ali što je to? Kažu, da nema vojnika više u vrtu! Ali tu je mjesto, gdje su ga pokopali. Tu je položen u grob, tu na posjedu Josipa iz Arimateje. Približimo se. Gle, vrata vrta širom su otvorena.

One su se približile grobu i ušle u njegovo predvorje. Gle, netko je unutra!

— Vi tražite Isusa? Isusa Nazarećanina, koji je bio raspet?

— Da!

— Isus iz Nazareta nije više ovdje! Uskrsnuo je! Pogledajte, tu je mjesto, gdje su ga položili. Ali sjetite se: prije nego što je pošao u smrt, rekao je, da će treći dan uskrsnuti. Danas je treći dan. Učinio je, kako je navijestio. Vi biste ga sigurno željele ponovo vidjeti?!

— O, da!

— E onda pođite u Galileju! Tamo ćete ga ponovo vidjeti. Sjetite se, da vam je On to također navijestio. Obavijestite Petra i ostale učenike, neka i oni pođu onamo. I oni će ga tamo vidjeti...

Eno ih, kako se uzrujane vraćaju u grad. I donose učenicima veliku novost, koju će uskoro provjeriti Petar i Ivan. I Magdalena. Ona ga je ugledala u vrtu. Mislila je, da je to sluga Josipa Arimatejca. Shvatit ćete, da joj se to pričinilo u uzbuđenosti. Ali On joj se dao prepoznati. Pomislite, On ju je zvao njezinim imenom! Marijo! I to kakvim naglaskom! To je On to je uistinu On. Kazao joj je: »Ne dotiči me se, nego idi k mojoj braći i javi im!«

— O da, ja Te prepoznajem, moj Učitelju, moj dobri Učitelju! To si zaista Ti! Ja vjerujem! Kakve li smetenosti za Tvoje neprijatelje! Kolike li radosti, što si znao izmaknuti njihovim rukama! Ti si Sin Boga živoga, živi Krist! Aleluja!

R. Plus

SVEĆENIK

Kristova je Crkva otajstvena, mistična Zajednica vjernika, ali je u isti mah vidljiva, hijerarhijski strukturirana organizacija na Zemlji. Prvi onaj vidik vjere jamči nam da smo pred Bogom svi mi skupa jedno Tijelo, jedan Bitak, jedan Čovjek u Isusu Kristu, i da stoga unutar vjernoga Božjega puka nema nikakvih klasnih diskriminacija; jer svi smo, svi bez razlike, pozvani u istoj nadi na isti nadnaravni život milosti! Drugi međutim vidik, iznoseći pred nas vanjsku, socijalnu strukturu Crkve pokazuje, da moramo u Njoj lučiti »Pastire« i »Stado« tj. razlikovati nosioce hijerarhijske vlasti i obične vjernike. Kako je ova podjela daleko od svakog feudalizma i aristokratizma, pokazao je sam Krist u dvorani Posljednje večere dirljivim obredom pranja nogu. Tu je on poučio i Apostole i sve kasnije njihove nasljednike, da po svome ređenju i svećeništvu nisu postali nikakvi superkršćani, niti supervjernici! Ne smiju se dakle na temelju svoje hijerarhijske vlasti »igrati gospode«, nego su dužni biti »sluge slugu Božjih«.

Prema tome, razlika se svećenika i svjetovnjaka u Crkvi nimalo ne protivi izvornom jedinstvu i jednakosti svih vjernika pred Bogom. Ipak, pravi smisao svega toga postat će nam očitiji tek kad budemo potanje promotrili uloge što ih jedni i drugi imadu u organizmu Crkve. U ovo uskrsno vrijeme dok nam pred očima lebde kolebljivi likovi Apostola, bit će umjesno da svoju pozornost upravimo napose svećenicima.

ČOVJEK CRKVE

SVEĆENIK JE ČOVJEK

Kad sv. Pavao u poslanici Hebrejima govori o svećeništvu, tad na prvom mjestu ističe činjenicu da je svećenik ČOVJEK! Prema njegovu poimanju i sam Sin Božji Isus Krist, da bi postao našim Velikim Svećenikom, morao je sići na Zemlju, morao se roditi od Žene, i u svemu se, osim u grijehu, iskazati pravim čovjekom. Svećenik je dakle prije svega ČOVJEK: znači, sazdan je iz istoga gliba kao i svaki drugi podzemljar! On je čovjek i ostaje to također nakon svoga ređenja, baš kao što su Petar i Toma ostali ljudi nakon Posljednje večere s Isusom.

Možda nas to ponekad sablažnjuje! Mi bismo željeli, da naši svećenici ne budu ljudi zemaljskog kova, ili da barem primivši na se Kristovo poslanje iskoče iz uskih ljudskih kalupa! Htjeli bismo, da s tih Božjih izabranika iščeznu ljudske slaboće i ograničenosti, da ih nikad ne shrva umor ni klonulost, da budu vazda neporočni, bez truna zloće ili grješnosti! Htjeli bismo da istupaju pred nas kao neodoljivi propovjednici, da neustrašivo dižu svoj glas protiv svake sile i nepravde, da čitavim bićem plamte u Ognju Ljubavi dok sasvim ne izgore! Htjeli bismo, da u njihovom životu ne bude nijednog posrtaja, da imadnu na svako pitanje uvijek gotov, savršeno precizan i definitivan odgovor, da kao atlete duha izlaze danomice neoraženi iz okršaja s neprijateljima vjere i Crkve. Nažalost, mjesto tih herojskih figura dolaze pred nas ubogi ljudi, koji sami sa strahom i trepetom moraju misliti na spas vlastite duše, koji, ako su iskreni, dnevice mole: »Vjerujem, Gospodine, utvrdi moju nevjeru!« koji u sumrak svakoga dana pokajnički govore: »Bože, milostiv budi meni grješniku!« — Oni nam eto propovijedaju Vjeru koja treba da nadvlada svijet, — oni nam donose milost, koja treba da od prokletnika stvore svece! Doista, ako za ikog, a ono za svećenika vrijedi: »Blažen onaj koji se ne sablazni nad nama.«

Ipak tim svojim ljudskim značajem svećenici nam pružaju veliku utjehu; kao da izlazeći pred nas dovikuju: »Gledajte, što izabra Bog! Gledajte, komu je povjerio Sebe i svoje Djelo na Zemlji. O, mi u-

vidjamo bolje nego itko drugi, da nebesko blago nosimo u lomnim posudama! Uviđamo, da naše sjene iskrivljuju i pomračuju Božje Svjetlo, što bismo ga morali očitovati svijetu! Ali, nemojte nas suditi prestrogo! Imajte smilovanja s našom nemoći, na koju je Bog natovario teško breme zvanja i milosti! Nek vam naša bijeda bude jamstvo, da se Svevišnji ne zgraža nad čovjekom i da mu se ne tuđi! Uostalom, jednog ćete se dana i sami zapanjiti nad onim čovjekom koji je u vama; no blago vama u taj čas, ako se za zemskog putovanja niste sablažnjavali nad čovjekom u svećeniku! Zato je on čovjek i mora ostati čovjek, da biste vi uvidjeli, kako Božja Milost ne uzmiče ni pred kakvim ogradama, nego silazi do dna ljudske bijede i grješnosti!«

SVEĆENIK NIJE SAMO ČOVJEK

Međutim, svećenik nije samo čovjek i ništa više! On je čovjek kojemu je povjerena Riječ Božja! On dakle mora kao »Glasnik Gospodnji«, stati na **razgraničje** Istine i Laži, i tu treba da poput Ivana Krstitelja svjedoči za Svjetlo! On mora tihu riječ Gospodnju, koja nečujno osvaja srca i kojoj se ne zna odkud je došla i kamo ide, tu blagu riječ Gospodnju mora on izvikivati s krovova! Pritom se ne može služiti ničim drugim do li običnim ljudskim govorom; pa ipak iz njegova glasa mora odjekivati Božji prizvuk! Ne smije ništa izmišljati, ni raskazivati svoju mudrost; kao glasnik i svjedok mora on do iznemoglosti ponavljati davnu istinu: »Bog nas ljubi i mi smo dužni ljubiti njega u Isusu Kristu!« To je istina što je kroz monotoni tijek stoljeća i tisućljeća ponavljaju svećenici, kako drugima, tako i sebi samima: jer ni sami nisu posve doumili to što propovijedaju. Zacijelo, dugo su studirali i mudrovali nastojeći da u tjesnac vlastitoga srca unesu jasnoću i jednostavnost Božjeg Objavljenja; ali nijedan nije u tom poslu stigao na kraj! Pa ipak, Bog ih šalje, neka govore ono što su sami tek napola shvatili! I oni idu i govore, tj. mucaju, sriču i tepaju nedokučive Božje istine, zbunjeni kad vide kako se Riječ Gospodnja neobično otkida od njihovih usana i kako neuvjerljivo zvuči!

No ljudi im vjeruju! Zapravo ne vjeruju njima, nego Onom koji govori kroz njih, koji reče: »Evo, ja sam s vama do svršetka svijeta! I zato, tko vas sluša, Mene sluša . . .« Tu divnu riječ Kristovu ne primaju oni kao počasti, nego više kao optužbu i osudu svoju! Ali pozvani su i zato moraju ići, moraju govoriti! Idu uz opasnost, da postanu mjed što ječi, i priporac što zveči; idu uz pogibelj, da sami sebe upropaste, dok druge spašavaju; idu preko njiva i kamenoloma povijesti, sijući Sjeme Božje! Uglavnom siju u suzama; i sretni su, ako baš sve zrnje ne propadne; ali ponajčešće drugi žanju ono, što su oni sijali! Tako to mora biti; Treba da Riječ Gospodnja obiđe svu Zemlju, da poput mača dvoreseca raskoli sva srca i prinudi svaku savjest na konačnu odluku pred Istinom Božjom!

SVEĆENIK DJELITELJ BOŽJIH TAJNA

Ima međutim trenutaka u kojima Riječ Božja djelotvorno i uspješno silazi s usana svećenikovih; ne zbiva se to kod propovijedi, nego kod

dijeljenja svetih sakramenata! Trenuci su to u kojima se Milost Neba doslovce utjelovljuje: zalazi u krug naših prostornovremenskih dimenzija i slijeva se na konkretnog pojedinca - pozemljara! Takav je u prvom redu trenutak našeg stupanja u Crkvu po Krštenju; takav je trenutak našeg oružanja za životnu boru po Duhu Svetom; takvi su i trenuci pokorničkog našeg čišćenja od grijeha u svetoj ispovijedi, sve do kobnog trenutka smrtne agonije, gdje nas molitva vjere jača za Prijelaz iz Vremena u Vječnost! Nadasve pak takav je trenutak Euharistijske Pretvorbe, kad se Kalvarijska Žrtva mistično prezentira na kamenu naših žrtvenika! U svim tim markantnim zgodama progovara svećenik otajstvenu, sakramentalnu riječ, i očituje po njoj svoju svemoć i svoju nemoć: svemoć, jer se na romon njegova glasa zbivaju prava čudesa; nemoć, jer te riječi što ih izgovara nisu njegove, nego Kristove! Ipak, svećenik je taj čovjek u Crkvi, kojim se Krist služi da izgovori uzvišene sakramentalne riječi! I sve drugo što svećenici čine i govore samo je okvir, samo je jeka, samo je komentar onih sakramentalnih riječi, kojima se zemaljski elementi preobrazuju u vehikul milosti i predokus Neba! Tu se oni kao nigdje drugdje pokazuju u punini svoje službe, kao sluge Kristove i Djelitelji Tajna Božjih!

Doduše, ljudi bi često htjeli od svećenika dobiti nešto drugo: kruh, rješenje socijalnih kriza, recept za lagodan život na zemlji i slično! Dosadno im je slušati njegove riječi, koje se moraju naprosto vjerovati

— ali im se učinak ne može laboratorijski provjeriti, ni unovčiti na bilo kojem tržištu! Zato su skloni, da u njemu vide parazita čovječanstva, koji je beskoristan, pače štetan društvu! A on stoji na raskršćima sviju vjekova, pa i današnjeg, stoji, dok kraj njeg bezglavo srljaju mase, — da li u život ili u smrt, tko to može reći? I svima koji su dobre volje, njegova svećenička riječ usred tame razotkriva svjetlo, da im potom kroz samu smrt ulije život i u vremenu dadne okušati vječnost. Tog eto čovjeka, no ne samo čovjeka,

nego i čudotvorca koji u okrilju Crkve djelotvorno posreduje Darove Božje zovemo mi svećenikom.

Zato i jest svećeničko zvanje sveto! U stvari, svaki je čovjek pozvan od Boga da svoj život sveto sprovede i pridonese svoj obol Crkvi; zato nema profanih egzistencija, pogotovu ne među našim vjernicima! Ali ono što je kod drugih skrovito, to je kod svećenika javno, što je kod drugih povremeno, to je kod svećenika trajno! On ne može poput činovnika tek nekoliko sati posvetiti svojoj službi, da se zatim zabavi posve drugim žanrom života; on je dužan čitavog sebe uložiti u svoje svećeništvo! Divan je to, ali koban udes! Jer ako je divno biti u blizini Božjoj, nije lako tu Blizinu izdržati. Uvijek će svećenik biti napastovan, da uteče iz Prisutnosti Gospodinove i potraži lažnu intimnost ljudi; uvijek će ga uzvišenost poziva u duši lomiti i nukati na osrednjost, na kompromise! Nemojmo svećenike sterilno kritizirati, niti bezočnom sućuti unesrećiti, nego molimo, da budu na visini svoga poziva i ustraju sve do Kraja, gdje se svi naši pozivi stječu u jedan himan slave i gdje Bog imade biti sve i u svima nama.

50 TISUĆA SVJETOVNJAKA GOVORI O SVEĆENICIMA

Tako piše Ada Carella u francuskom časopisu »Ecclesia« u veljačkom broju od 1970. Generalni tajnik za apostolat svjetovnjaka u francuskom episkopatu, l'abbé Pierre Toulat, razaslao je svim vjernicima upite da se iskreno izjasne, što misle o svećenicima. U tome su mu pomogli štampa, radio i televizija, koji su tu vijest raznijeli po cijeloj Francuskoj.

Odgovorilo je 50 tisuća svjetovnjaka. Poteškoća je bila u tome, što je odgovore trebalo dati pismeno, a ljudima je teško uzeti u ruke papir i pero i nešto napisati. Ipak eto našlo se 50 tisuća pismenih odgovora. Ta anketa objavljuje gorući problem, koji ne samo u Crkvi, nego i izvan nje raspaljuje duhove i dijeli ih, kad god je govor o svećenicima.

Odgovori su tiskani na 150 stranica. Četiri su glavna pitanja i odgovora. Mi ćemo ih ovdje ukratko navesti.

1. — Što je svećenik? bilo je prvo pitanje.

Odgovori se uglavnom podudaraju: svećenik je posvećen čovjek, izabran po Božjoj milosti, odijeljeno biće, svjedok Isusa Krista. Jedan od anketiranih piše: »Ne smije se natjecati sa skautima ili s kojim od socijalnih agitatora«. Drugi traže, da se druži s ljudima, da bude veza sjedinjavanja između Krista i vjernika, te mora svijetu otkrivati Krista.

Ne manjka ni kritika, što je samo drugačiji način izricanja želja. Tako među odgovorima nailazimo i na ovakve, koji tvrde, da svećenik danas općenito premalo moli, previše se uzrujava, sklon je prevelikoj aktivnosti, što manje više barem posredno priprema put bezboštvu. Žale se, što svećenici nemaju solidne teološke izobrazbe te ih to dovodi do toga »da iznose netočna mišljenja, da ne reknemo i hereze«.

Ukratko rečeno: vjernici traže od svećenika da bude gotovo nadčovjek, gotovo svetac. Svakako imaju od njega pravo zahtijevati više nego od samih sebe.

U anketi je veoma naglašena potreba poslušnosti Papi. Kako se većina vjernika svjetovnjaka zbilja pokorava svojim župnicima, biskupima i Papi, to oni s pravom očekuju da će im u toj poslušnosti prema crkvenom auktoritetu prednjačiti svojim primjerom njihovi svećenici.

Svaki kršćanin s pravom teži prema kršćanskoj savršenosti, ali želi da to bude posredovanjem svećenika.

2. — Drugo pitanje je glasilo: »Kakav mora biti odnos između svećenika i vjernika svjetovnjaka?«

Vjernici misle, da svećenik mora biti potpuno na raspolaganje vjernicima. No ovdje razne vrste vjernika možda gledaju previše na sebe i svoje duhovne probitke, dok druge žele gurnuti u pozadinu. Tako vjernici iz građanskih krugova tuže se na te svećenike, da se prevše zauzimaju za radnike. Vjernici iz radničkih redova tuže se, da su se svećenici previše vezali uz vjernike iz građanskih krugova. Među tim odgovorima nađe se i teških napadaja, koji su koji puta bezrazložni. Ima i oštrih kritika, iza kojih se svakako kriju duboka razočaranja.

Propovijedi se nikome ne svidaju. To ne znači da ne žele da im svećenici govore o Bogu, O Gospi, o svecima i o drugome što je potrebno. Oni to i te kako žele, ali traže da u propovijedima nađu vlastite probleme i put kako će ih u životu rješavati.

Kao svećenikove dužnosti vjernici nabrajaju: misiti, dijeliti sakramente, biti navjestitelj Evanđelja i odgojitelj Božjeg naroda, mora katehizirati, zauzeti se za mladež, a posebno mora na brizi imati siromahe. Time se ne želi reći, da smije zanemariti bogataše. Mora pohađati starce, bolesnike i umiruće.

Ukratko: On mora biti prisutan svuda, od »prosjaka do ministra«. Nipošto ne smije s vida gubiti nevjernike. A da bi to mogao izvršiti, morao bi raspolagati s tri i četiri života, tj. potrostručiti se ili početverostručiti se.

I laici bi morali imati riječ, kad se radi o »strukturi« Crkve, o odnosu između svećenika i biskupa, te bi ih trebalo i te kako shvaćati i cijeniti. Vjernike zanima i odgoj svećeničkog podmlatka. Odlučno ustaju protiv psihoanalitičke ili psihološke metode pomoću kojih bi se »otkrivala« zvanja. Neki ocjenjuju sjemenište kao »nužno zlo«, kao »radionicu, koja donosi slabe prihode«. Ima ih i takovih, koji ne dopuštaju nikakva prigovora kad je riječ o sjemeništima. Neki traže da budući svećenik bude odgajan u atmosferi koja ga štiti od negativnog utjecaja svijeta. Drugi naprotiv žele, da svećenk ne izlazi iz sjemeništa »kao mladić, koji je odgajan u internatu usred svijeta bez strasti«.

Ima odgovora, u kojima se pojedini vjernici žale, što biskupi ne provadaju svoju vlast što strože mogu.

3. — Treće pitanje: »Što vjernici misle o svećeničkom celibatu?«

67 posto odgovora je za bezuvjetni: »neka ostane kako jest!« Postotak u prilog celibata penje se i na 86 posto kod onih, koji redovito pohađaju crkvu. Gdjekoji odgovor u toj stvari do skrajnosti je žestok, kao npr.: »Ja se odričem Katoličke Crkve, ako se svećenicima dopusti ženidba«.

Evo odgovora jedne žene: »Krist je htio, da njegova Majka bude djevica, jer je htio potvrditi prednost djevičanstva pred ženidbom«. — Druga ovako reagira: »Mi smo naviknuti častiti svoje svećenike i ne vidim nijednoga od njih da bi dijelio 'Kruh andeoski' izlazeći 'iz bračnoga kreveta'.« — Jedan muškarac odgovori je još oštrije, iako slikovitije? »Neka svećenik, koji ima najljepše zvanje što uopće postoji, kultivira svoju vjeru i po njoj živi; i čudesa, koja će u njoj otkriti, neće mu dati da čezne za ženom. Radije će tražiti oproštenje, što je jednoga dana na to i pomislio«.

Onaj manji postotak odgovara (31%) protiv celibata sklon je evuluciji i svećeničkog položaja, a navodi kao razloge: moralnu i fizičku uravnoteženost, zatim poteškoće glede novih zvanja, pa neodgodivo ukorjenjenje u svijet da bi mogli shvatiti prave probleme života i tako izaći iz utopije.

Jedan od anketiranih odgovora: »Neće u Crkvi biti pravog cijenjenja ljubavi sve dotle, dok se seksualnost bude smarala grješnom«. Neka je žena dala ovaj odgovor: »Prisiljena sam vjerovati, da je Crkva mrzitelj žena«. Prema njezinu svahaćanju Crkva to neće biti, ako dokine celibat.

I većina ovih, koji su protiv celibata, zastupa mišljenje, da celibat bude »fakultativan«, tj. da bude slobodno jedno i drugo.

4. — Četvrto pitanje: »Da li da svećenik sudjeluje u sindikalnim borbama?«, »Što misle o svećeniku-radniku?«

Razna su reagiranja na to pitanje. 50 posto anketiranih izjavilo se protiv, 20 posto je za, a 30 posto pridodaje neke detalje svojim odgovorima. Tako npr.: Rad bi se imao poduzimati samo u vezi s apostolatom u radničkim naseljima, i to uvijek sporazumno s hijerarhijom. Neki od tih više bi željeli da svećenik ne radi u tvornici, nego radije neka bude cipelar, fotograf, prodavač novina, ili koji drugi zanatlija.

Što se tiče angažiranja u politici većina od 7 posto do 86 posto je protiv. Jedan, koji je za političko angažiranje svećenika u politici, piše: »Ako svećenik ne smije imati političko mišljenje ili brižljivo mora šutjeti, zašto im Crkva daje pravo glasovanja?«

Što se tiče suradnje svećenika i laika: s jedne strane ustanovljuje se, da je klerikalizam još živ, a s druge se strane uznemiruje što laici imaju upliva. Jedan anketirani kaže, da ne može dati nikakva savjeta, jer kler, kojeg je zahvatila panika, zove laike u pomoć. Drugi opet tvrdo: »Vrijeme je, da laik prestane svećenika smatrati Bogom i svećenik laika ludom«.

Osim ova četiri pitanja i odgovara anketirani su izražavali svoja mišljenja i o drugim problemima, kao što je uzdržavanje svećenika. Jedni kritiziraju prevelike troškove nekih svećenika, dok se na drugoj strani nailazi na preveliko siromaštvo drugih.

Što se tiče odijevanja živo oplakuju što su svećenici odbacili talar, koji je izgledao kao »znak čistoće i djevičanstva svećenika«.

50 tisuća vjernika svjetovnjaka na 150 stranica govori o svećenicima. To je svakako lijepa zgoda da se ozbiljno zamislimo: Što znači danas biti SVEĆENIK? I kako danas ljudi gledaju svećenika?

Josip Njavro

BIT ĆU SVEĆENIK
SEKULARIZIRANOG SVIJETA

Apostoli Molitve izmolit će u mjesecu travnju od Srca Gospodnjega milost mnogim mladićima, »da u sekulariziranom svijetu cijene svećeništvo i zažele postati svećenici«.

ISPRED SADAŠNJEGA

nalazi se buduće. Nitko mu ne pozna lica, ako nije prorok. Zagonetna pokrajina budućnosti nije ipak sasvim nepoznata. Kao ni sin, ako znamo oca. Nešto se o tajanstvenim budućim danima može već sada naslutiti. Nama kršćanima dolazi u pomoć vjekovno iskustvo, Božje svjetlo i vlastita domišljatost. Nama se čini, da se budućnost ne doznaje kompjuterima, nego podacima što ih u kompjutere guramo da ih čudesne elektronske mašine vrtoglavom brzinom srede. Iz tih sređenih podataka čovjek odgonetava stravu i čar godina što nadolaze.

Ljudi će svakako u skoroj budućnosti osjetiti još više nego danas **opću povezanost** i želju da čovječanstvo bude sjedinjeno. Da svi ljudi budu na neki način jedan Čovjek. Da se sa svima podjednako pravedno i humano postupa. Da imadu podjednakog udjela za stolom. Da dobiju pravo glasa. Da se oslobode svakog nepotrebnog straha. Da smiju kružiti svijetom kao punopravni članovi Opće Svjetske Države.

Ljudi će nadalje doživjeti još fantastičnije **tehničke uspjehe.** Putovanja na planete neće biti naročito zanimljivo. Niti ujedinjene svjetske komunikacije, kojima će

se sav svijet moći useliti u svaki stan. Niti ostvarenje jednog planetarnog sistema govora, kojima će mladi i stari moći bez muke javljati boli i nade srca bilo kome bilo gdje. Osim toga, čini se, neće razni sistemi i puste ideologije koje nas izmučiše tijekom povijesti toliko zanimati sirote ljude koliko je to bilo u vrijeme prošlih napetosti. Neka podosta siva, izjednačena, svima razumljiva i jednostavnija duhovna atmosfera, rođena u krilu skupne svjetske civilizacije, nudit će se na prodaju. Ljudi će stajati i nadalje pred mračnim pitanjima o životu i smrti, ali će se lakše uljuljavati u san da je rješenje svega ovozemaljsko i na dlanu.

Napokon, svijet ulazi u **otvoreno doba sekularizacije.** Pa i sekularizma. Sve dojakošnje institucije, koje su unosile u život i mišljenje pojmove i »stvarnost« svetoga, sakralnoga, tajnoga i uzvišenoga, pomalo iščezavaju. U sve na svijetu uvlači se potpuna »svjetskost«. Autonomija. Samostalnost i nezavisnost svijeta i svjetskog zbivanja bilo od koje »više instancije«. Kultura, školstvo, vojska, politika, ekonomija, tehnika, rad... sve to uspinjanje da svijet preobrazimo i očovječimo, skida sa sebe odijelo »svetoga«. Nestaje »cehova« koji su posvećivali Bogu svoje dane i svoj rad. Nadolazi društvena struktura, koja svemu daje pečat uspješnosti na temelju zemaljskih sila i jedino čovjekovih napora. Ako ta »sekularizacija«, taj očiti pomak svijeta u »tusvjetskost« i samosvojnost, ostaje na povijesnim činjenicama, zove se sekularizacija. Ako se pretvori u borbeni sistem, koji želi posve izbrisati spomen Bića i Imena Božjega, svake svetinje i veze s nadnaravnim svijetom, onda postaje »religiozna veličina«, sistem i uvjerenje koje mora zamijeniti staru vjeru u Boga i Objavu. To je sekularizam. Čini se da na svijetu raste i sekularizacija i sekularizam.

ISPRED BUDUĆEGA

sekulariziranog svijeta nalaze se i **svećenici**. Zajedno s Crkvom. I svećenici, kako veli P. Fransen, »očajno traže novu sliku prihvatljivu za naša vremena«. Sliku svijeta i svoga opstanka, svoga rada i svoje misije u svijetu. M. Oraison je izrekao tešku riječ o svećeniku kao čovjeku »bez zanata«, Smits i Niebuhr pišu o svećeničkoj »perpleksnoj profesiji«. Toliki otpadi na svim stranama, nesigurnost u mnogima koji preostaju, strah u onima koji se odlučuju — jasno govore da svećenici proživljuju pravu krizu. S gubitkom prošlih vremena, gdje su jasno gledali svoje mjesto u društvu i radu, među staležima i slojevima ljudstva, gube sigurnost i plaše se (mnogi) što to nadolazi i što ih to čeka.

Svakako treba priznati da sekularizirani, racionalizirani i specijalizirani sutrašnji svijet ne ostavlja za svećenike **nikakvo privilegirano mjesto.** Dojučer su svećenici bili nosioci raznih strujanja i djelovanja: kulturni predstavnici, socijalni predgovornici i reformatori, pisci i učitelji na tolikim školama, čak i politički zastupnici i borci za razna ljudska prava! Sutrašnje ih društvo stavlja na stranu. Ljudi će ostvarivati promjenu svijeta i društva i bez svećenika. Tvornički radnici i politički faktori neće stupati

za religioznim zastavama. Škole više ne uvode molitvu niti vojska polaže religioznu zakletvu. Tehnički, specijalizirani, profesionalno produktivni sektor svećenika neće »uništiti«, ali će se razvijati bez njega. Sve »izvan crkve i sakristije« postaje »punoljetno« i ljudsko, bez izravne veze s Bogom i posvetom.

Ova se preobrazba, kaže isusovac Pin, dovršava nakon teških revolucija prošlog i našeg vijeka. Kao da je pronašla saveznika, na koga nitko ne bi računao! Sama Crkva na velikom prošlom Saboru kao da je zdrmala posljednje temelje svećeničkog uvjerenja, da je svećenik za nešto u svijetu nenadoknadivo potreban! Crkva je toliko »kucala« na vrata svijeta, da je mnogi smatraju odveć svjetskom! Toliko je otvorila svoja vrata i tako snažno pozvala laikat, da mnogi misle na propast svećenstva. Liturgija, presveto područje svećeničke vlasti, odjednom postaje »zborište« i susret svih vjernih gotovo na ravnoj nozi! I žene mogu u liturgiji vršiti neke funkcije! (Nitko ne zna što će još raditi sutra!) Svećenici gube prvašnji položaj i vlast i u organizaciji vjernika, i u poučavanju mladeži, i u dijeljenju nekih sakramenata, i u karitativnoj djelatnosti.

Kako na sve to svećenici reagiraju? Nije nam nepoznato.

Ima **»mirnih« svećenika**, koji su živjeli (i sada žive) sasvim na obodnici Koncila. To su ritualisti staroga kova, ljudi uhljebljeni i strogo uvjereni da će doživjeti svoj život bez trzavica, u svojim župnim dvorima, u svojoj službi, na svim dužnostima koje zdušno

vrše... za one preostale, koji još nisu pobjegli. Oni uopće ne ulaze u zagonetnu metamorfozu svijeta, o kojoj Sabor toliko govori. Ne brinu se što će biti s mladom generacijom, koja kontestira i kao strahoviti novi val prijeti... niti se brinu za svijet nove tehnokratske zajednice, koja uvodi u sve svijesti i savjesti podjednake norme mišljenja i života. Drže se »stare vjere i starog morala«, sve osamljeniji, sve dotučeniji, sve napuštteniji...

Ima nadalje svećenika, koji bi htjeli **vezati novo i staro**, ali ne znaju kako. Zato napuštaju zvanje. Nije celibat jedini motiv da odlaze. Celibat se kršio i prije, možda teže i tužnije negoli danas. (Dobro je pročitati kakvu ispravnu crkvenu

povijest, na pr. Fliche-Martinovu, Daniel-Ropsovu, Jedinovu, Lortzovu ...) Neki ne mogu podnijeti »presporog« ritma obnove, zatezanja u tolikim nužnim izmjenama, a naročito im ide na živce činjenica, da ostaju jedino kao obredni »čarobnjaci, magi i žreci«, koji moraju liječiti rane ... što ih ne liječe drugi! Dosta im je osamljene liturgije, dosta obreda krsta, prve pričesti, krizme, ženidbe, a naročito pokopa ... jer su uvjereni da Crkva nije u prvom redu pogrebno društvo, niti obredni servis, nego »duh i život«. Osjećaju se tako sve više »beskorisni, nefunkcionalni, bezpredmetni«. I, nažalost, odlaze.

Ima, hvala Bogu, i **svećenika saborskog duha**. U njima dršće i moli srce nalik na papino. Uvjereni su kao i Sveti Otac, da se milosti i Kristu mogu otvoriti vrata budućnosti, makar nam dolazila kao »sekularizirano društvo«, prema izjavi H. Coxa. Oni ne misle samo na svoje ideje, nego na svu otvorenost našeg vjernog puka i na svu, makar i neizravnu, pomoć same povijesti i svih povijesnih promjena. Uvjereni su da sekularizirano društvo, koje se širi »brzinom svjetla« i ulazi u tkivo naraštaja »duboko kao nova savjest«, ne mora biti zapreka, nego poziv milosti! Samo treba na vrijeme uvijedjeti, da svećenik sutrašnjice mora prije svega stajati

ISPRED VJEČNOGA I DUHOVNOGA!

Svijetu prepustimo sve svjetsko! Neka se ljudi brinu za tolike poslove, koje su nekoć obavljali svećenici! Oni se za to mogu spremiti, napose specijalizacijom, bez koje se ništa ne postizava. Nema više — općenito govoreći i računajući s iznimkama — »investiture«, simonije, protežiranja. Bez prave spreme nitko ne može napredovati. Čak se i lopovi »specijaliziraju« ... Svećenici moraju definitivno predati »caru i carskim ljudima« sve poslove koji se tiču svjetskih djelatnosti. A sebi moraju zadržati i sebe moraju spremiti, specijalizirati se, za »Božje poslove«, za čisto i Bogodajno Evanđelje. Svećenici moraju postati, što početka mrvu čudno zvuči, sve manje »posvetitelji u smislu raznih svečanosti« (svečana krštenja, pričesti, sahrane, ženidbe, blagoslavi kuća, strojeva, ustanova, procesija, vatrogasnih svečanosti ...). Jedna jedina »funkcija« ostaje i dalje bitno svećenička: **Euharistijska gozba!** Danas je nime moguće da svećenika zamijene laici na svim područjima, osim u časovima Posvete. (Tome se pribraja i homiletska pouka Zajednice, i sakramenat pomirenja u vidu Sakramenta Euharistije). Svećenika danas mogu laici barem pomoći, ako ne i sasvim zamijeniti, u funkciji teologa, učitelja, bogoduhog istraživača Božje Riječi i Božje Misli. Laici nadalje mogu biti izvrsni duhovni savjetnici, nek su samo ozbiljno proučili kršćanska načela života i kreposti. Ako su uz to stekli znanje psihijatra i pedagoga, mogu bolje nego obični svećenici priskakati savjestima u pomoć. Svećenici ne moraju biti ni »kanonisti«, pravnici, niti specijalisti u humanističkim znanostima, niti administratori, niti tehničari. Za sve to imamo kadikad »suvišak« laikata, koji nemaju u-

poslenja i mogli bi dobro služiti čak i unutar zajednice vjernika.

Ni **misionarsko-apostolsko** područje nije više nužno vezano uz svećenički poziv. Znamo da uz pad svećeničkih zvanja raste broj laika, koji dragovoljno odlaze u vanjske misije ili se posvećuju ozbiljnom radu u »domaćim crkvama«. Apostol ne mora biti ni biskup ni svećenik (premda svaki biskup i svećenik mora biti apostol! ne snagom svoga reda, nego prije svega obvezom svoga krštenja!) Znamo da je Sveti Pavao razlikovao darove. Nije ih vezao uz svećeništvo. Svi su darovi potekli od jednoga i istoga Duha, ali su razdijeljeni prema volji samoga Duha Svetoga. Za apostolat je prijeko potrebna karizma uvjeravanja, približavanja, neki čar božanske zavodljivosti, čega svećenik ne mora imati više nego bilo koji drugi vjernik.

Sad nam preostaje da reknemo ono posljednje: Današnjem mladom naraštaju, mladićima koji bi htjeli ostvariti »specijalni svećenički poziv«, moramo otkriti u čemu je svećenička specifičnost. Čini se da ima pravo p. Pin govoreći, da svećenik prima poziv prije svega za to da **»predsjeda kršćanskoj zajednici, s kojom se najuže veže funkcija Euharistijskog slavlja«.** Jasno je da za to nije potrebno neko golemo znanje, nego vještina i iskustvo koje pozvanoga osposobljuje da sastavi i vodi zajednicu. Duhovno iskustvo, proživljena vjera, ljudsko životno iskustvo kojim shvaća svoje prilike, vrijeme i stado, iskustvo grupnog rada, ispravna psihologija prodora i ustrajnosti! P. Pin misli da svećenici ne bi smjeli biti premladi i neiskusni ljudi. To će u budućnosti biti zreliji ljudi, »starješine«, prezbyteroi. Crkva će ih pronalaziti u raznim staležima (a ne samo među mladima i neodređenima!) A oni, koji u mladosti požele ići tim »specijaliziranim« putem »službe zajednici« morat će mnogo toga proživjeti, s mnogim se upoznati, na mnogo toga misliti, s mnogo toga se sprijateljiti! Tek nakon zrelog životnog iskustva, pojedinci će biti osposobljeni za vodstvo i rad u zajednici. Njihov interes, kako vidimo, nužno se premješta. Dobiva svoj pravi epicentar. Pronalazi svoje duhovno i vječno-perspektivno poslanje i zaduženje. Njih ne zanima više vanjski, profani, svjetovni, sekularizirani svijet. Barem ne u prvom redu. Duša im je okrenuta prema posljednjim, tehnički nerješivim pitanjima sudbine. U stilu Utjelovljenog Bogočovjeka. U smjeru njegove podatne i živodajne milosti. U vidu eshatona, uskrsno-nebeskog završnog usuda.

Hoće li današnji naraštaj, spreman da napusti bogoslovlje i sjemenište, isto tako spreman da bučno kontestira i protestira na poljima otoka Wighta i Bethela, da se tuče na ulicama Rima i Pariza, da sumnja u sretniju budućnost na svim krajevima svijeta ... hoće li taj naraštaj, spreman na žrtve za ovozemno, spoznati vrijednost poziva koji sprema na službu »vječnomu«? Hoće li to »duhovno i vječno« u krilu nadošle civilizacije »potrošnje« i vaganog užitka postati nešto osjetno i doživljajno? Ho-

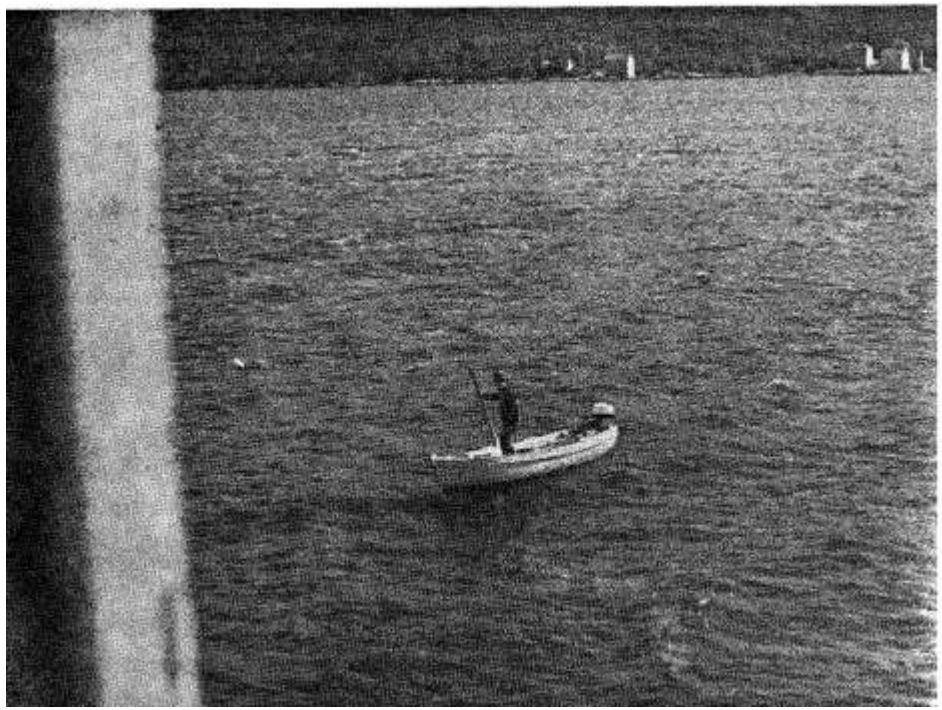
će li ti mladi moći i shvatiti i prihvatiti poziv s Kalvarije, u odsjaju krvi i napora, što izgara u čistoj ljubavi?

Možda je ovo posljednje pitanje presudno. Ono jedino zadaje »glavobolju zvanja«, ono jedino rješava problematiku zvanja, ono jedino osigurava pravo svećeničko zvanje. Zvanje je, naime, **zov ljubavi,** upravljeno srcu koje ljubi, na službu ljudima koje moramo ljubiti više od novca, tvorničke serijske robe, svih mašina i svake zabave. Dakako da to mogu shvatiti samo oni, koji shvaćaju »višak« ljubavi, u smislu dara. Dar je, znamo, najdivnija obveza prave ljubavi.

Apostoli molitve molit će za buduće svećenike »sekulariziranog svijeta«:

»Isuse Kriste! Ti želiš živjeti usred sekulariziranog budućeg svijeta! Ti si prvi razgraničio božanske i svjetske vrijednosti, božanska i svjetska zaduženja. Sve je Božje — to je istina. Ali Bog mnogo toga želi izvesti preko sila prirode i upornog ljudskog rada. Ima stvarnost, ima djelovanje, ima poziv koji nije »autonoman, svjetski, sekularizacijski«. To je poziv milosti za milost, poziv na svećeništvo koje okuplja zajednicu otkupljenih i ostvaruje prisutnost u njenoj sredini! Daj nam, Isuse, velikodušnih i zrelih mladih ljudi koji će posvećeni posvetiti srce i dubine sekularizirane budućnosti! Onda će sve biti osvjetljeno, smisaono, opravdano. Jer će i ljudsko gorjeti sjajem Božanskoga!

Mijo Škvorc

IZJAVA KATOLIČKIH BISKUPA O CELIBATU

Povodom pisanja štampe o svećeničkom celibatu u Rimokatoličkoj Crkvi mi Biskupi Jugoslavije smatramo se obvezanima po svojoj savjesti dati slijedeću izjavu našoj javnosti.

1. Ostajemo u punoj vjernosti i dosljednosti uz nauku I Vatikanskog sabora o celibatu. Iskrena srca i s punim povjerenjem u naše svećenike usvajamo razloge kojima Papa Pavao VI kao Petrov Nasljednik i vrhovni Pastir cijele Crkve tumači opravdanost i vrijednost svećeničkog celibata u svjetlu Evanđelja i koncilske nauke.

2. Priznajemo da pitanje celibata nije dogmatsko pitanje već pitanje crkvene discipline, ali čvrsto vjerujemo da je tu disciplinu Crkva uzakonila vođena Duhom Svetim za dobro svoga duhovnog poslanja. Kad ističemo osobitu vrijednost celibata, ne podcjenjujemo time nipošto svetost ženidbe niti vrijednost žene, jer i tu se ostvaruje Božja misao, već naglašavamo da je celibat u Crkvi trajna prisutnost Kristova primjera na koji Duh Sveti poziva za to odabrane da budu svjedočanstvo i ispunjenje potpunog dara cijele ljudske osobe Bogu i braći ljudima.

3. Znamo da svećeništvo i celibat nisu neodjeljivi i stoga poštujemo disciplinu Istočne Crkve u kojoj djeluju oženjeni svećenici, ali svi razlozi pred Bogom promišljeni opravdavaju odlučnost Pape i najvećeg dijela Biskupa da primanje svećeničkog reda u Rimokatoličkoj Crkvi zapadnog obreda i nadalje ostaje uvjetovano celibatom. Čvrsto smo uvjereni da te razloge usvaja i najveći dio svećenika i Božjega Naroda!

4. Poznate su nam i poteškoće koje pojedini svećenik može imati u celibatu. To mogu biti teške osobne drame, kad svećenik trpi osamljenost i hladno nerazumijevanje svoje sredine, ali opće dobro Crkve upućuje na to da ukidaje obvezatnog celibata ne bi bilo podesan lijek za pojedinačne tragedije, jer bi bilo na veliku štetu cijele zajednice.

5. Iskustvo Rimokatoličke Crkve unatoč pojedinačnih odstupanja potvrđuje da celibat oslobađa svećenika kako bi se mogao posve predati Isusu Kristu za spasenje ljudi, da cijelim srcem i potpunim darivanjem svoje osobe i života navišteša Radosnu vijest! Tim darom svećenik umnaža i svoju životnu radost. Svećenik je svojim celibatom, kaže Koncil, »živi znak onog budućeg svijeta koji je po vjeri i po ljubavi već prisutan, u kojem se sinovi uskrsnuća neće udavati ni ženiti« (PO br. 16). Svećenik je svojim celibatom poziv mladima i primjer oženjenima da ostvaruju svoje ljudsko dostojanstvo živeći svaki u svom staležu u duhu evanđeoske čistoće.

6. Najdublji motiv zbog kojega stojimo uz zakon obvezatnog celibata jesu interesi Božjega Kraljevstva prihvaćeni s potpunom ljubavlju prema Kristu i Crkvi. Celibat shvaćen kao cjelovito predanje ljudske osobe Isusu Kristu i njegovu djelu zbog Kraljevstva Božjega ima svoje puno opravdanje i razumijevanje samo u svjetlu vjere. Što je vjera dublja to se više razumije vrijednost celibata kao svjedočanstvo ljubavi prema Bogu i braći ljudima. Što je dublja vjera, to je velikodušnija ljubav. Svećenik je pozvan da bude čovjek najnesebičnije ljubavi. Stoga Pavao VI u svom pismu Državnom tajniku Kardinalu Villotu, koje je objavljeno 4. veljače ove godine, piše: »Ponovno i neumorno treba naglašavati: evanđeoske vrijednosti mogu biti shvaćene samo u vjeri, molitvi, pokori, ljubavi, ne bez borbe odricanja, a katkada — bilo je tako u životu Krista i apostola — ne bez ismijavanja i prezira od strane svijeta«.

7. Celibat kao svjedočanstvo osobito danas kad val panseksualizma preplavljuje svijet i

seks postaje idol kojem se žrtvuje mladost, prava ljubav, radost čiste savjesti i sam život. Egoizam seksa najviše ponižuje čovjeka i ubija mnoge vrijednosti u čovječanstvu, a napokon može postati uzrokom tolike degeneracije i degradacije čovjeka da uzrokuje umiranje naroda. Sol ne smije postati bljutavom! (Mt 5,13)

8. Odlučno otklanjamo neke motive zbog kojih se stavlja celibat u pitanje jer nisu do kraja domišljeni u svim svojim posljedicama. Uvjereni smo da te motive ne prihvaća ni velika većina svećenika, koji sigurno žele ostati vjerni, ni većina vjernika, koji sigurno žele imati nesebične i velikodušne svećenike. Ti motivi mogu biti vrlo dvosmisleni, često suviše zemaljski. Kad se celibat stavlja u pitanje, onda je to znak da su mnoge druge vrijednosti u Crkvi stavljene u pitanje, onda je to znak da postoji više težnja prema silaženju na široke putove nego li velikodušnost da se uspinje strmom stazom u život. (Mt 7,13-14)

9. Mijenjaje zakona o obvezatnom celibatu ne bi umnažalo broj zvanja niti bi davalo oženjenim svećenicima veću mogućnost da budu revniji u apostolskom služenju svojoj braći. Ništa ne bismo dobili a mnogo bismo izgubili. Prijatelji Crkve iz drugih kršćanskih zajednica, upozoravaju nas na vrijednost celibata u Rimokatoličkoj Crkvi i smatraju da bi njegovo ukidanje bilo duhovno osiromašenje Crkve.

10. Oni pak koji svojim pisanjem i držanjem nipošto ne dokazuju prijateljsko raspoloženje prema Crkvi, ni prema njezinu poslanju ni prema njezinoj svrhunaravnosti, pišu o ukidanju obvezatnog celibata kao o pobjedi čovjeka nad jednim nesuvremenim zakonom. Mi razumijemo da ti ljudi ne mogu shvatiti vrijednost celibata, jer se on ne može razumjeti bez svjetla vjere i potpunog usvajanja duha Evanđelja.

Veoma nas žalosti kad se s takvim nerazumijevanjem kojiput piše o celibatu i u kršćanskoj štampi i kad se o njemu nedovoljnom ozbiljnošću raspravlja u krugovima Crkve. Tu diskusiju ne smatramo konstruktivnom. Ona ne bi bila znak duhovnog zdravlja Crkve nego njezina oboljenja.

11. Smatramo svojom dužnošću da iskreno i s otvorenom jasnoćom izrazimo svoje uvjerenje da zakonito Učiteljstvo Crkve neće mijenjati zakona o celibatu jer je ono vezano odgovornošću pred Bogom i Božjim narodom. Stoga je isključena mogućnost da svećenici dobiju dispenzu od obaveze celibata i da ostaju u svećeničkoj službi.

12. Svima pak svećeničkim kandidatima s ljubavlju i ozbiljnošću stavljamo na srce i na savjest da ozbiljno promisle pred Isusom Kristom da li su pripravni preuzeti obvezu celibata kao svoj osobni dar Bogu, kao svoju osobnu ljubav prema Isusu Kristu i Crkvi te da li se osjećaju sposobnim da ustraju neopozivo u toj odluci služeći se sredstvima milosti koja se nikada ne uskraćuje onima koji mole.

Ako tako prihvaćaju celibat, neka dođu u svećeništvo. Bog i Crkva ih zovu i trebaju. Ako bi osjećali celibat samo kao zakonom nametnuti teret, onda neka opet iz ljubavi prema Isusu Kristu odstupe s puta u svećeništvo, jer u njemu ne bi našli ni svoje osobne sreće niti bi bili na radost Božjega Naroda.

13. Ponovno izjavljujemo braći svećenicima svoje puno povjerenje i zahvalnost za dosadašnju i buduću vjernost svetoj obavezi celibata. Naši su svećenici znali ostati u velikim kušnjama vjerni Crkvi i Kristu. Trpljenjem su svjedočili svoju ljubav. Uvjereni smo da će i sada u ovom odlučnom času Crkve ostati dosljedni u svojoj velikodušnoj žrtvi kojom su sebe jednom stavili na Božji oltar.

14. Molimo svu braću svećenike da među sobom gaje što iskrenije bratstvo i zajedništvo u evanđeoskoj ljubavi, da se potpomažu vedrinom zajedničkih susreta, da udružuju svoje napore u pastoralnom radu — to nam mora biti osobito promišljen studij — da njeguju duboko prijateljstvo s Bogom. Molitvom i duhom odricanja te revnim vršenjem svoga apostolata bit će sačuvani od napasti Zloga!

15. Molimo vjernike da pomognu svoju braću svećenike svojom molitvom, pažnjom, ljudskim i kršćanskim razumijevanjem kako bi s većom radošću i požrtvovnošću živjeli svoj život za Boga i svoju braću. Odrekli su se svoje obitelji da bi živjeli za veliku obitelj Crkve.

Svi molimo za svjetlo i milost ustrajnosti po zagovoru Djevice i Bogorodice Marije — Majke Crkve.

16. Sve nas obvezuje silan posao autentične koncilske obnove i bila bi sebičnost s naše strane raspravljati o ukidanju celibata dok toliki drugi problemi muče ljude koji od Crkve očekuju pomoć i svjetlo!

DUHOVNA ZVANJA
NAŠA ZAJEDNIČKA BRIGA

Ima stvari, na koje nikada ne smijemo zaboraviti, za koje se najpripravnije moramo zalagati. Takova je stvar i briga za duhovna zvanja.

Nije nam nepoznato, da se u mnogim biskupijama po svijetu, pa i kod nas, osjeća osjetljivi manjak svećeničkih i redovničkih zvanja. Još se veći manjak osjeća u misijskim krajevima. Pa i onda, kada bi sva mjesta bila popunjena, trebalo bi voditi brigu za nova zvanja, jer svake godine stanoviti postotak članova duhovnih zvanja ili umre ili radi starosti i bolesti izlazi iz posla. Zamislimo si crkvu, kojoj bi u roku od 50 godina trebalo zamijeniti svaku opeku i svaki kamen, tako da nakon 50 godina od stare crkve ne ostane ni kamen na kamenu. Koliko bi trebalo nastojanja, da se crkvena zgrada očuva! A tako je po prilici sa svećeničkim i redovničkim kadrom. U roku od 50 godina treba svakog pojedinca zamijeniti novim, ako želimo, da duhovna zgrada Crkve ne strada.

Kako krivo imaju oni vjernici — a ti su, na žalost, u većini — koji svu brigu za duhovna zvanja prepuštaju biskupima i svećenicima. Svi smo zajedno za nova zvanja zaduženi, svi suodgovorni. Tako nas uči i Drugi Vatikanski koncil u Dekretu o uzgoju svećenika, u 2. točki: »Dužnost brinuti se za duhovna zvanja spada na cijelu kršćansku zajednicu«.

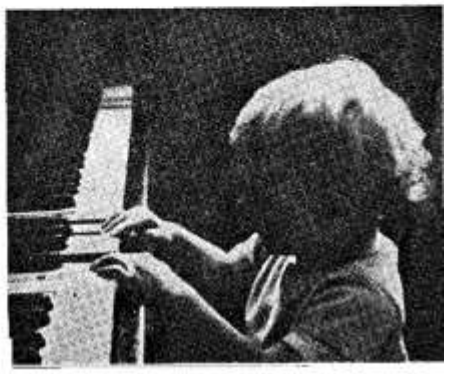
Prije šest godina proglasio je Papa Pavao VI nedjelju Dobrog Pastira svjetskim molitvenim danom za duhovna zvanja. Tako ćemo i ove godine tu nedjelju posvetiti moli-

---

17. Završavamo svoju izjavu riječima Sv. Oca Pavla VI: »Stoga razmatrajući sve te stvari pred Bogom, pred Kristom i Crkvom, i pred svijetom smatramo svojom dužnošću da ponovno jasno potvrdimo ono što smo već izjavili i više puta ponovili da se znade da povezanost svećeništva i celibata, već vjekovima uzakonjena u Crkvi zapadnog obreda, predstavlja za Crkvu silno dragocjeno i nenadoknadivo dobro« (Pismo Kardinalu Villotu).

U Zagrebu, dne 18. veljače 1970.

Biskupi Jugoslavije!

tvi i propagandi za svećenički i redovnički podmladak.

Na koji ćemo način ostvariti nakane ovog svjetskog molitvenog dana? U prvom redu zajedničkom i privatnom molitvom. Ali to nije ni blizu sve. Treba da razmislimo, što bismo mogli cijele godine činiti za duhovna zvanja. Na tu nakanu treba da molimo svaki dan, a molitvi da češće pridružimo i po koje pokorničko djelo, npr. post, milostinju, kršćanska djela ljubavi. Bolesnici mogu mnogo pridonijeti, ako svoje tjelesne i duševne boli i patnje prikažu za zvanja.

Molitveni dan za duhovna zvanja ide nadalje za tim, da pouči roditelje o njihovoj dužnosti na tom području. Duhovna zvanja niču i razvijaju se u kršćanskim obiteljima, pa zato roditelji moraju svoju djecu tako uzgajati, da se u njima uzmogne probuditi klica zvanja; a ako Gospodin htjedne da iz njihove obitelji odabere sebi službenika ili službenicu, da velikodušno svoje dijete posvete Bogu, osjećajući se sretnima i počašćenima, što ih je zapala tolika milost.

Svjetski molitveni dan za zvanja želi potaknuti čestite mladiće i djevojke, da razmišljaju o duhovnom zvanju, da se mole na nakanu, da bi i oni bili odabrani, te da se spremno odazovu, ako u vlastitoj nutrini zapaze Božji poziv. Sigurno je, da mnogi mladići i mnoge djevojke imaju sva tražena svojstva za duhovno zvanje, ali im to ne dolazi do svijesti, jer o duhovnom zvanju nikada ne razmišljaju; ili ako uvide, da ih Bog zove, ne odazivlju se, jer se ne mole, da im Gospodin dade snage i oduševljenja za taj veliki i milosni korak u njihovu mladom životu.

Prošlog ljeta došao je u Italiju kao turist sedamnaestgodišnji Amerikanac Grgur Mann. Doveo ga je otac, po zanimanju profesor. Dok je Grgur s velikim zanimanjem razgledao iskopine rimskoga grada Pompeji ispod Vezuva, dobio je pod utjecajem žarkog južnjačkog sunca izljev krvi u mozak. Slučaj je bio težak, pa se mladiću nije moglo pomoći. Kad je otac primio od liječnika napuljske klinike obavijest, da mu je sin preminuo, reče liječnicima: »Oči, srce i bubrezi moga sina stoje vam na raspolaganju; možda bi presađivanjem mogli koristiti kojem teškom bolesniku«.

Liječnici su bili vrlo iznenađeni ovom ponudom. Otac pokojnog mladića saopći im, da je zapravo sam pokojnik darovatelj svojih očiju, srca i bubrega, jer je još prije dvije godine pismeno izjavio svome župniku želju, da bi mu tijelo bilo stavljeno na raspolaganje za presađivanje organa, ako bi ga zadesila iznenadna smrt.

Želja Grgurova bila je ostvarena. Dva Napolitanca dobila su svaki po jednu rožnicu, a dvojici Rimljana s uspjehom je presađen po jedan bubreg. Srce mu je ostalo u grudima i s njim je sahranjeno, jer se kirurzi nisu usudili upuštati u tako delikatnu operaciju. (Citta Nuova, 25. I 1970., br. 2)

Lijepu je ljubav prema bližnjemu, osobito prema bolesnicima, očitovao mladi Grgur, kad je još kao 15-godišnji dječak, uz privolu svoga oca, oporučno stavio na raspolaganje svoje tijelo onima, kojima bi moglo pomoći. Njegovim očima danas dvojica gledaju, njegovim bubrezima dvojici je spašen život. I srce mu je bilo spremno, da bude na usluzu.

No nije li još ljepše, kada koji mladić u cvijetu svoje mladosti stavi na raspolaganje svoje žive oči, svoje fizičke i psihičke snage, a nadasve samo svoje srce, mnogima, koji su duhovno slijepi, koji boluju od opterećene savjesti, pod teškim pritiskom moralnih prestupaka. Grgurovim očima samo su dvojica progledala u tjelesnom pogledu, požrtvovnim radom jednog svećenika tisuće i tisuće progledaju duhovnim očima. Kadšto jedna jedina misijska propovijed otvara oči razuma i srca tisućama zaslijepljenih. Fizičko srce Grgurovo moglo bi biti presađeno samo u jedne grudi, dok se srcem jednog svećenika liječe nebrojena bolesna srca, koja bi inače neutješena nosila svoje rane sve do groba, a možda i preko groba.

Katolički roditelji, jeste li spremni pomoći svome djetetu, da se lakše odazovu milosnom pozivu? Mladiću, djevojko! Možda razabireš u svom srcu tajanstveni, ali ipak osjetljivi glas, koji te zove! »Danas, ako čujete glas njegov, nemojte da otvrdnu srca vaša!« (Ps 94,6)

Sa plemenitim mladićem Grgurom otišlo je u grob i njegovo srce, koje je bilo namijenjeno teškom srčanom bolesniku. A koliko mladenačkih srdaca, koja su pozvana da liječe bolesne, da tješe žalosne, da otkupljuju zasužnjene, ostaju zakopana u taštinama i nasladama svagdanjeg života, odričući se zvanja, u kojem bi mogla mnogo koristiti ljudima, a sebi steći sretniju vječnost.

Na nedjelju Dobrog Pastira molit ćemo za duhovna zvanja. Ali molimo još više za one, koji su već pozvani, da se odazovu i da ustraju. Kad bi se svi pozvani odazvali, i kad bi svi, koji su se odazvali, ustrajali, brzo bi bile popunjene sve praznine u redovima duhovnih zvanja i riješeni bi bili mnogi problemi u unutarnjem i vanjskom životu Crkve.

Ivan Kukula DI

TKO JE KRIV, STARI ILI MLADI?

Prošli put smo naveli tri uzroka zbog kojih dolazi do nesuglasica između djece i roditelja, a ti jesu: rad (bolje reći nerad), zabava i izbor ženidbenog druga.

Da bi mladi bolje shvatili zašto se roditelji žele, odnosno moraju miješati u te tri stvari, treba ovdje nešto reći o roditeljstvu.

RADOSTI I BRIGE RODITELJA Biti roditeljem jest velika sreća, ali je to u isti mah i ogromna žrtva. Već sam dolazak djeteta na ovaj svijet vezan je uz strepnju hoće li majka preživjeti porod i hoće li se dijete roditi kao »normalno« ili kao »defektno«. Ako i to sve sretno prođe, onda počinje život pun odricanja. Još u kolijevci malo derište zadaje puno muka: po deset puta svake noći ono plačem probudi majku, a bome i oca; i onda treba mijenjati pelene, dati mlijeka, malo popraviti ležaj, nositi ga, tetošiti itd. A noć je kratka i treba se koliko-toliko odmoriti, jer sutra treba ići na posao i praviti se svjež i odmoran. Tako to traje mjesecima. Smatra se da među velike torture u tamnicama spada buđenje uhićenika nekoliko puta kroz noć, a eto roditelji se rijetko kada ljute na svoje dijete kad im ono takovu torturu čini.

I kad dijete iziđe iz pelena i zipke briga nije ništa manja. Baš obratno, ona je još veća, jer netom prohodali stanovnik Zemlje prečesto na nju pada i može se ozlijediti; osim toga može se opeći, pasti s prozora ili stolca, naletjeti pod auto, progutati kakav predmet ili otrov i na hiljadu drugih načina ugroziti svoj život ili svoje zdravlje. Kroz to vrijeme kroz onih osam sati obvezatnog rada jadnu majku na poslu u tvornici, uredu ili gdje drugdje hiljadu puta obuzme strah i briga, što je s njezinom djecom, te leti kući čim svrši posao. Nije jedna mati hrleći ovako svom domu naletjela pod auto, tramvaj, vlak i tako nastradala.

ŠKOLA, ŠKOLA! Ništa manje brige ne bude i onda kad dijete pođe u školu. Uz sve dotadanje evo i jedne nove: hoće li dijete moći učiti kako treba i tako si stvoriti temelj za bolju budućnost. Mnogi roditelji potroše dosta svog dragocjenog vremena uz knjige svojih malih đaka samo da ih učvrste u učenju.

Konačno, podizanje djeteta puno košta. Treba mu dati hranu, odjeću, školske potrebštine i stotine drugih izdataka. Ne plaća se to iz dječjeg dodatka! Uostalom razmjerno je mali broj onih, koji taj dodatak primaju, a i oni koji ga primaju ne mogu bogzna što s njim učiniti, jer je to više simbolička nego stvarna pomoć. Barem kod nas.

Djeca kao da ne znaju da se za svaki dinar njihovi roditelji moraju mučiti. Za onih pišljivih sto dinara (starih), što dijete tako lako potroši za školski doručak, otac mora raditi prosječno 20 minuta; za kinokartu daljnjih 40 minuta, za cipele čitava dva dana, a za školske knjige i bilježnice punih 10 dana. I tako dalje. Često je to teška zaslužba u znoju lica svoga. Djeca na to najvećma ne misle, čak što više, videći svoje vršnjake kako su lijepo odjeveni, s više novca opskrbljeni, s boljim zalogajem u torbi, spremna su predbaciti svojim roditeljima da se ne brinu dovoljno za njih. Ne možemo doduše reći da nema i nemarnih roditelja, ali u ogromnoj većini slu-

čajeva roditelji daju svojoj djeci sve što mogu.

Baš danas kad u tome neki roditelji pretjeruju pa djeci daju i previše, čak i zlatni nakit, lančiće i prstenje, treba našu djecu podsjetiti (kao što smo već prošli put rekli), da tamo , gdje ima puno novaca, ne mora uvijek biti i mnogo poštenja. Stoga bi djeca često baš morala biti ponosna na svoje »siromaštvo«, jer je u našim prilikama ono redovito znak čestitosti njihovih roditelja.

RODITELJSKA PRAVA Roditelji dakle požrtvovno i nesebično sve čine da im djeca budu sretna. Ali upravo onda kad njihova djeca poduzimaju najsudbonosniji korak, od kojeg će ovisiti sreća u čitavoj budućnosti, to jest, kad si izabiru životnog druga, onda niti po zakonima, niti po običajima, a ni po shvaćanju njihove djece roditelji nemaju nikakva prava da u tome barem malo odlučuju. I tako ono što su oni čitav svoj dosadašnji život s toliko žrtava gradili i pripremali, to im propada u jedan čas zbog kakovog nepromišljenog koraka njihova djeteta. Je li to pravedno?

Jer ako si dijete, nakon što postane zrelo, izabere životnog pratioca koji je pošten, marljiv, dobar, zdrav, plemenit, požrtvovan, privržen, nesebičan, pažljiv itd. onda si je udarilo čvrste temelje za svoju budućnost. Ali na žalost nisu svi ljudi ni plemeniti, ni dobri, ni zdravi, a to mladi ljudi, osobito djevojke prečesto ne znaju. Da se uzmogne valjano ocijeniti nekog čovjeka nije dosta bistra pamet i čisto srce, za to treba imati i životnog iskustva, a to roditelji imaju skoro uvijek, a djeca skoro nikada. I tako, ako se roditelji protive odabraniku ili odabranici svog djeteta, onda djeca smatraju svoje roditelje zastarjelima, nepravednima, zlima i još kojekakvima. Tek kad se djeca opeku, tek onda vide, da su roditelji bili u pravu i da su im dobro željeli. Ali u većini slučajeva tada je već prekasno.

U krugu mojih znanaca poznat mi je velik broj ovako promašenih sudbina. Osobito mi je u sjećanju kći — jedinica nekog liječnika. Bila je prekrasna djevojka. Možda pomalo predobno odgojena. Bila je studentica kad se slučajem zaljubila u jednog zagrebačkog frajera. Badava su joj roditelji, inače vrlo demokratski raspoloženi, govorili, da taj čovjek nije za nju, među ostalim i za to, što je eto čitav svoj život proveo u Zagrebu, a nije izučio nikakav zanat. Bilo je još dosta i drugih jakih argumenata, ali sve se svršavalo djevojčinim odbijanjem: »Ja ću iz njega načiniti čovjeka«.

Taj brak dakako nije potrajao ni punu godinu dana. Razočaranje je nastalo već na početku, a ostalo vrijeme proteklo je u jalovoj nadi da bi se možda mogao naći neki izlaz. Drugog izlaza osim rastave dakako nije bilo.

Život nam pokazuje da se prosječno 80 posto brakova koji su sklopljeni usprkos različitim prigovorima roditelja već za kratko vrijeme raspada.

»LJUDI S PROŠLOŠĆU« Moramo sa žalošću konstatirati da je ljudsko društvo ovakove brodolomce promatra kao da imaju neku falingu, neki nedostatak, neko umanjenje vrijednosti. Društvo ih smatra »ljudima s prošlošću«, što tim brodolomcima smanjuje krug onih koji dolaze u obzir za novog životnog druga. Ne ulazimo u to da li je to pravedno i opravdano ili nije. U svakom slučaju to je činjenica s kojom bi mladi morali računati. Zato oni čine tešku pogrešku ako se pri izboru svog ženidbenog druga ne posavjetuju s roditeljima ili starijima. Možemo dopustiti da ima roditelja koji u tome nemaju jasnih pogleda, ali to je dosta velika rijetkost. Nikada ne smijemo zaboraviti da se ženidba mora temeljiti na ljubavi i razumu; na smjesi od 100 posto ljubavi i 100 posto razuma, da se malo našalimo.

OPASNE AVANTURE Ali više puta je sudbina mladih otkrojena već prije ženidbe, na zabavama, i zato je prirodno da roditelji sumnjičavo gledaju na zabave svoje djece.

Sasvim je prirodna stvar što mladi vole i traže društvo svojih vršnjaka i što vole časkati i plesati s njima. Pa ipak stvar nije sasvim bezazlena, ali reći to mladima, značilo bi po njihovom shvaćanju učiniti teški napad na njihovu slobodu i dostojanstvo.

A ipak, ples i tjelesni dodir, a sve to povezano s alkoholnim pićem i živom glazbom dovodi do zagrijavanja kojem svatko ne zna reći ili nije sposoban reći »stop«! Rjeđe to ima teške posljedice, ali još uvijek u jednom zabrinjavajućem postotku dovodi do fatalnih situacija. Djevojke su češće žrtve

u tome nego mladići. Neposredne posljedice mogu biti teška razočaranja, spolne bolesti i pobačaj, onaj nesretni prvi pobačaj, koji za mnoge žene ima tako sudbonosne

posljedice, da zauvijek ostanu jalove.

Zato možemo s mnogo prava reći, da su one stare, starinske »gardedame«, koje su tako prijekim i prezirnim okom nekada bile gledane ipak vršile jednu vrlo korisnu funkciju. Prometni redar je potrebna stvar.

ROBOVI DRUSTVA Međutim zabave mogu dovesti do još jednoga zla. Ima dobrih društava ali ima i loših.

Često se čovjek bez velikog životnog iskustva, a to je čest slučaj kod mladih, ravna prema društvu, u kojem je. Ako je to društvo dobro, i on je dobar, ako je to društvo loše, i on se dade navesti na tanak led. Uostalom danas ima toliko lažnih i smušenih ideja i ideologija, da je mladom čovjeku bez temeljite etičke (ćudoredne) izgrađenosti dosta teško naći pravilnu orijentaciju. Upravo takovi postaju najčešće žrtve društva, gdje se kvari moralno i tjelesno zdravlje raznim drogama, pornografijom, neradom i sličnim. Neki se iz svega toga izvuku sretno, mnogi u tome ne uspiju. U svakom slučaju ostaje prljav trag.

Je li onda čudo, ako roditelji u brizi za svoju djecu pokazuju zanimanje za njihovu zabavu i za njihovo društvo?

Sa zabave preći na rad nije sasvim jednostavno, jer od bdijenja i pića čovjek je slijedećeg dana mamuran i umoran. Mnogima opet, čim se istrijezne, odmah misli lete na nove zabave. Ovako nesabran teško uči, on, kako se to podrugljivo veli, slabo pamti i brzo zaboravlja. Školovanje i studiranje se zbog toga oteže.

Takvo stanje smeta roditelje, jer su po sadašnjim našim zakonima dužni uzdržavati djecu, doklegod se školuju, što se ponekad otegne do 26. — 27. godine. I tako na jednoj strani imamo roditelje, koji većinom s teškom mukom privrijede ono, što daju djeci, a na drugoj strani imamo djecu, koja lahkoumno provode dane i u džabe troše roditeljsku muku. Takav nesklad stvari mora svakako roditelje boljeti, jer žrtve se mogu činiti samo onda i dotle, dok se vidi, da one imaju neku svrhu.

Ali volja za radom ili, kako još možemo kazati, marljivost kod djece zanima roditelje iz još jednog razloga. Sa sigurnošću se može reći, da se marljivo dijete lakše uklapa u život od onoga, koje te osobine nema. Za zabrinute roditelje to je jako važna stvar. Neprilika je samo u tome, što jedna djeca već od rođenja pokazuju veliku sklonost za rad, dok drugu djecu kao da korisnom radu tek treba učiti. Možda upravo za takovo privikavanje na koristan rad zahtijeva od roditelja najviše pedagoških (»učiteljskih«) sposobnosti, a to nije baš sasvim jednostavna sposobnost. Najteže je u tom poučavanju naći pravu mjeru, jer je teško odrediti granicu između onoga, što roditelji misle da je potreban rad, i onoga, što već djeca shvaćaju kao njihovu eksploataciju. Netko će reći, da već samim učenjem školskih predmeta djeca dosta urade, ali to nije istina, jer bavljenje samo i isključivo školskim učenjem podstiče kod djece gotovanski mentalitet.

I kao obično, naše društvo odnosno dječja okolina čini tu stvar još kompliciranijom. Kod nas vlada kult novca a ne kult vrlina. Prečesto čujemo parole: »Pošten čovjek je jedna vrst bedaka«, Ne živi se od rada nego od zarade« i slično. Mnogobrojni sljedbenici takovih shvaćanja zaista trče samo za novcem a ne za poslom i tu leži uzrok onim brojnim sitnijim i krupnijim prevarama na svakom koraku, počev od nabijanja cijena, primanja mita, varanja na mjeri ili kvaliteti pa sve do stotine drugih preraznih nemoralnih načina prikupljanja novca. U takvoj ćudoredno smušenoj sredini roditeljima zaista nije lahko uvjeriti djecu što je dobro a što je zlo. Treba mnogo vještine i spremnosti, da se djecu, koja su si postavila za ideal kakvog pjevača ili glumicu i započela dangubljenje, uvjeri, da je mnogo bolje i realnije raditi čitav mjesec dana za 70.000 st. din., nego se nadati, da će netko postati glumac ili pjevačica (ili obratno) i samo za jedan nastup dobiti deset puta toliko.

Ovdje je mnogo prostora potrošeno, da bi se prikazala težina odnosa između roditelja i djece u sadašnjim našim prilikama, a ipak je ostalo još mnogo toga, što također treba reći. Međutim ako ti odnosi budu počivali na svojim prirodnim temeljima, na međusobnoj ljubavi, privrženosti, poštovanju i požrtvovnosti, onda će život i jednima i drugima biti mnogo lakši i mnogo ljepši.

B. Hrvoj

SREĆA JE U OBITELJI

KOLIKO DJECE U OBITELJI

Sigurno ste i vi već primijetili jednu činjenicu, koja je za mene dugo bila tajna. Naime: znam dosta obitelji s brojnom djecom. I ta djeca proživjela su svoje djetinjstvo ne samo u veselju i radosti sa svojom braćom i sestrama; bilo je tu i te kako teških časova i križeva. Ali, kad se ožene ili udaju, oni se opet odlučuju na brojnu djecu. Oni opet žele imati brojno potomstvo kao i njihovi roditelji. Premda znaju da će to zahtijevati napora i muke.

A opet: ima mnogo obitelji, i danas sve to više, koje su nikle iz brojne sredine, a ne će i ne žele imati više nego jedno ili drugo dijete . . .

ZANIMLJIVA ANKETA . . .

To je tako uočljivo da se može upravo primijetiti na čitavim našim KRAJEVIMA, koji su još JUČER obilovali brojnom djecom, kako PREKO NOĆI krate život svima onima koji nisu prvorođenci. Dublje padnu, i više se boje djece, nego li oni koji su već dugo provodili sistem smanjenja broja djece . . .

Poznata je galama, a traje već PEDESET GODINA, da SLAVONIJA uskraćuje gostoprimstvo mnogoj djeci koju bi mogla prehraniti. Ali, tko malo pozna naše DANAŠNJE priliko, ne će više tako odlučno vikati samo na Slavoniju. Danas su nam dublje pali u blato straha od djece drugi krajevi . . . Oni, koji su živjeli prije samih 20—30 godina po Božjem zakonu u brakovima . . .

Nije tome dugo da sam proveo ANKETU u OTOKU. Imali smo TEČAJ za mlade bračne parove. Dakle, naglašujem, MLADE . . . Postavio sam na njih pitanje: — Koliko smatrate da je najbolje imati djece u obitelji? — Od

Vesela i zadovoljna lica na slici pokazuju da u obitelji Ćosić iz Sibinja vlada Božji zakon

60 osoba samo je JEDNA odgovorila da je najbolje imati jedno dijete. Pet je odgovorilo da je najbolje imati dva djeteta, dok ih je 17 odgovorilo da je najbolje imati tri djeteta, a 18 da je najbolje imati četiri djeteta. Zbog zanimljivosti dodajmo i ove brojke: Sedam ih je odgovorilo da je najbolje imati petero djece, 9 pak šestero . . . Pet osoba je odgovorilo — koliko Bog dade . . .

Tko zna situaciju u tom selu prije 30 godina, sigurno će se složiti sa zaključkom da u tom selu danas NE VLADA VEĆI strah od djece nego prije. Nego upravo obratno. . . A drugdje? Preko noći katastrofalan pad.

Odakle to proizilazi? Odakle ta promjena? To je za mene bio problem . . .

DEFEKT NA RODITELJIMA . . .

Dobio sam odgovor prigodom jednoga tečaja za predavače na obiteljskim sljelima. I to iz ustiju ne svećenika, nego mladoga muža. Ne želim biti jednostran i SVE SVESTI samo na ovaj odgovor. Ima uistinu mnogo čimbenika, koji utječu na to da se povećava broj mini-obitelji. Ali nije ni ovaj najmanji . . .

— U tim obiteljima s brojnom djecom, otac i majka previše tragično shvate svoje obveze prema djeci. Takav otac smatra da on nije dobar otac, ako on ne radi toliko, dok sebe sasvim ne istroši, da ih materijalno osigura. Zato radi od jutra do sjutra. Vrlo je često — kad se nalazi uz svoju djecu — premoren, nervozan, pa nije ni sam zadovoljan sa svojim načinom života. Majka opet smatra da je njezina dužnost i obveza, da i ona isto tako radi u kući, ili i izvan kuće, od praskozorja do ponoći . . . I sada, djeca gledaju svoje roditelje, pa kad ih pitaš, da li bi i oni željeli tako živjeti kao njihovi roditelji, odgovore da ne bi . . . I, oženivši se, imat će samo jedno ili drugo dijete . . .

MAJSTOR DALMATINAC . . .

— Možete li to pobliže razjasniti na kojem primjeru?

— Ja upravo sebi nadograđujem na našoj kući kuhinju i sobu s kupaonicom, jer do sada smo bili samo u jednoj sobi. Kod toga radi majstor, zidar. Dalmatinac je po rodu. Izvanredan čovjek po svom karakteru. Ima petero djece. Četiri sina i jednu kćerku. I to su svi izmedu 12 i 17 godina. On dode na posao oko 6 sati, a tek oko sedam, pola osam navečer — pa i kasnije — prestaje raditi. I ručak i doručak ponese sa sobom. Ja sam radi posla već nekoliko puta dolazio njegovoj kući i upoznao njegovu ženu. Vidite po izrazu lica i držanju da je ta žena patnica. Iscrpljena . . . Govorio sam joj:

— Kada ste vi zadnji puta bili u kinu? Kad ste išli s mužem nekuda u posjete?

Ne sjeća se ni prvoga ni drugoga. Neprestano radi i muči se. Ja sam joj onda rekao:

— Vi imate djecu. Vaš način života je tako težak, da se vašoj djeci nikako to ne će svidjeti. Pa i vi sami ne ćete dobiti doličnu ljubavi .. . A pogotovo ne će htjeti imati brojnu djecu.

Odgovorila mi je: — Istina je što kažete. Pa, meni već najstarija kćerka veli da ona ne bi takav život htjela imati, i da ona uistinu ne će imati toliko djece . . .

Djeca ne traže uvijek toliko koliko im pojedini roditelji nameću zato tobože »da se oni ne moraju mučiti«. Ne traže ona da mi njima čistimo cipele, da ih oblačimo, da ih podvorimo ujutro sa spremnim doručkom itd. . .

VEDRINA ZA ŽRTVU . . .

— Ali, dragi gospodine, što ovaj čovjek i ova žena mogu mijenjati u svom načinu života? Ako se oni ne budu žrtvovali za svoju djecu, ona će propasti. Ne će iz njih učiniti ljude . . .

— Ta bi žena, govorim o konkretnom slučaju, mogla ujutro mirne duše spavati jedan sat dulje i angažirati svoje sinove da oni spreme doručak. Zašto ona mora ustati prva i praviti doručak? Radi toga, jer ona NEPAMETNO smatra, da bi ona ne —znam — koliko izdala svoju djecu i muža i ne — znam — koga, tobože što njezin muž radi mnogo, pa će se i ona mučiti. To su njezini motivi. Zašto se ne bi djeca digla ranije i uredila kuću? Da sebi ona ne može priuštiti barem jedan puta mjesečno otići u posjete, to ne mogu shvatiti. Konkretno njezina situacija: Najmlađe dijete ima 12 godina. I to ona može uvući u svoju pomoć. A ne sebe mučiti i dovoditi u situaciju da njezina kćerka, prema njezinim vlastitim riječima, kaže: Ja ne bih željela imati takav život kao ti . . . TREBA JEDNA VEDRINA ZA ŽRTVU. Jer bez nje se ne može izdržati.

— Kako to sebi zamišljate?

— Uzmimo, vi ste još mladi, lijepo izgledate. Iako ste majka brojne djece, nastojte i sebi priuštiti i razonode. I odmore. Priuštite to sebi. Neka vaša djeca vide, neka i drugi ljudi vide, iako imate osmero djece — da to nije nemoguće, i da to nije vaša tragedija što imate više djece . . . Jer ako vas vaša kolegica, koja pokraj vas radi na radnom mjestu, vidi da ste u neprestanom strahu za svoju djecu, i da neprestano govorite: — Joj, pa to još moram ovom djetetu napraviti! Joj, što mi je ono načinilo? Joj, kako je teško s djecom — ona sigurno ne će želiti djecu. Ali ako ona vas vidi da ste vi jedna od najvedrijih u poduzeću, ako ste gledali i onaj televizijski program koji je i ona gledala, ako ona zna da vaša djeca u kući u svemu pomažu, da vam spremaju kuću, to će na nju sasvim drugačije djelovati. . . Osim toga će sigurno čuti da se slažete u kući, jer joj pripovijedate vedre scene iz vašega zanimljivoga života . . . A da o odgoju djece i ne govorimo: kud i kamo ćete ih bolje odgojiti, da ih pri-

Mladi primaju sveti sakramenat ženidbe

viknete na DUŽNOST i RED, nego ako mjesto njih radite kao njihova sluškinja, a oni se izležavaju i ne znaju što bi od nerada radili . . .

ŽIVOT LJEPŠI S DJECOM . . .

Zanimljive su ove riječi. Ali iza njih leži iskustvo čovjeka, koji je niknuo iz vrlo brojne obitelji, i koji se sam ne boji imati djecu. Zanimao sam se za prednosti života u obitelji s brojnom djecom . . . On je nastavio:

— Ima još jedan momenat, koji mislim da je vrlo značajan za motivaciju broja djece osobito kod mladića i djevojaka. Mi stariji već oženjeni trebamo im analizirati brak i pokazati koliko je LJEPŠI život u obitelji sa djecom nego bez djece ili samo s malobrojnom djecom. I koliko ima radosti i zadovoljstva u toj našoj angažiranosti za djecu. Prva je stvar ta što ni u jednoj stvari nije tako teško čovjek zamjenljiv kao roditelj. Lako će se naći netko drugi, koji će naše mjesto zauzeti u društvu, u poslu, radnom mjestu, ali nama kao roditeljima se vrlo teško može naći zamjena. Znademo samo kako prolaze djeca RASTAVLJENIH roditelja, znamo kakav je pojam kod nas o maćehi ili očuhu. Dakle, najzahvalniji i najznačajniji zadatak, koji imam u životu je — roditeljski. Iz toga proizilazi osjećaj VLASTITE vrijednosti. Koliko čovjeka već veseli micanje djeteta, što se nije još ni rodilo. Pa sam izgled djeteta, kad čovjek vidi kako se ni smijati još ne zna, a tek kasnije kad se nauči smijati i može neki glas dati.. .I A istom poslije, kada čovjeka znade dovesti u nenadanu situaciju izmišljavajući svoje »finte« . . .

PLAĆA ZA MAJČINSTVO . . .

Zanimljiva su zapažanja supruge ovoga našega katolički usmjerenog mladoga muža. Ona diše istim dahom:

— Zašto sam se ja odlučila imati više djece? Zapravo se nisam ni odlučivala, nego sam već u RANOJ mladosti željela imati djece. Smatrala sam da ne može obitelj biti sretna i zrela, bez djece. Osim toga ja osobito vrlo volim djecu. Ne mogu reći da u mom životu nema i kritičnih situacija. Ima momenata, kad pomislim da jednostavno više ne mogu izdržati. Da ne mogu podnijeti što se svađaju, što je danas takva galama, zašto ne brišu noge, zašto prolijevaju vodu . . . Ali mislim da se ti momenti odmah brzo okrenu i prođu, jer zapravo djeca ne dozvoljavaju da ostanu trajni. Kod njih se sve tako velikom brzinom razvija, da mi ne ostavljaju vremena da ja dugo budem u takvom raspoloženju. Već u slijedećem času moje dijete digne glavu i kaže:

— Mama, kako divno izgledaš!!! — Uvjerena sam da nijedna majka ne može ostati ljuta na svoje dijete nakon takve nježne izjave . . . Međutim, i kod nas se dešava da moram potegnuti za uho. I nakon nekoliko minuta djeca obično dođu i mole me da se više ne ljutim i da im oprostim. Ja ne znam više puta reći da sam zadovoljna sa svojim momentanim odlukama o njihovom kažnjavanju, ali sve to nekako ide u moj rok službe. Htjela sam samo napomenuti da mi je vrlo teško kad ih moram kažnjavati, ali osjećam da više puta ne mogu tome izbjeći . . .

DJEČJA LUKAVOST . . .

— Kakva su vam djeca?

— Inače, djeca su vrlo pametna. Čovjek ne može čisto vjerovati s koliko nas oni predenosti prevezu žedne preko vode. Recimo, jednog dana došao nam u posjete naš prijatelj liječnik. Sjedio je u sobi za stolom, a meni je bilo nešto slabo, i ja sam ležala na postelji. Oblačila sam iz kreveta djecu. Na kraju je ostalo da obuku papuče. Jasni se nije žurilo. Hodala je okolo u čarapama i očevidno zatezala. Ja sam joj rekla: — Molim te obuci svoje šlape. Rekla sam jedanput, dvaput; treći puta se jako razljutih i kazala sam joj: — Ne budeš li odmah obukla svoje papuče, ja ću se dignuti iz kreveta i kaznit ću te . . . Ona se polako došetala do mene, ima tri i pol godine, pogledala me u oči, naslonila se na moj jastuk i šapnula mi u uho:

— Mama, pa ne misliš valjda ozbiljno da se digneš? Kako ćeš se dignuti pred ovim nepoznatim strikom u pidžami???? — I tada je bila zadovoljna, jer mi je dokazala da se ja stvarno ne mogu ustati i da nije neophodno potrebno da ona ODMAH obuče papuče . . . Takvih pričica i priča, koji život u našoj obitelji čine krasnim, ima sve više i više . . . Zapravo od takvih priča moj muž i ja živimo. Kad se navečer nađemo zajedno, ja uzimam knjigu u koju pišem stvari, koje djeca govore tokom dana, ili pitaju, i mi diskutiramo o tom. Zapravo i ne stignemo o nečemu drugome da se razgovarmo ili da se čak posvađamo . . . Nemamo vremena za to, jer nam to daje toliko materijala za razgovor o njima, o njihovim pitanjima, problemima i osjećajima i zapažanjima, da jednostavno na drugo i ne stignemo.

IMA U TOME NEŠTO REALNO . . .

Ako ovako jedna obitelj doživljuje svoju djecu, razumije se da će i djeca, kad odrastu, zaželjeti imati djecu da i njima priuštiti životnu ljepotu u zajednici braće i sestara. Zaključimo s riječima našega prijatelja:

— Znate, kad govorimo o djeci, pa me netko zapita: — Kako to da imaš tri djeteta, i još je četvrto na putu? ja im odgovorim malo u šali, malo u zbilji: — Pa, tako mora biti. Kvalitetni ljudi moraju imati djecu. I premda je to žala, ja njemu pokažem na taj način, da bi on, kad bi držao do sebe, imao više djece. Ima u tome nešto realno. Ako ja do sebe držim, ako sam ja uvjeren da nešto vrijedim, pa logično i želim imati djece, koja će mi biti slična i imati moje duševne i tjelesne oblike . . .

o. Pero Bulat D. I.
bučki misionar

Jordan KUNIČIĆ: **SMIJEMO LI KRITIZIRATI FRANCUSKE BISKUPE.** Kako se u hrvatskom prijevodu pojavila Pastoralna instrukcija o enciklici »Humanae vitae« što su je svojim vjernicima uputili francuski biskupi, to je auktor ove brošurice smatrao uputnim da je tumačenje ili obrazloženje što ga daju francuski biskupi s teološke perspektive nedovoljno. Alternativa, da li sačuvati brak ili bračnu čistoću, nije po dru. Kuničiću slučaj perpleksne savjesti zbog sukoba dužnosti kako to govore francuski biskupi u svojoj Uputi. Isto tako misli dr. Kuničić da niti savjest ne može biti vrhovni kriterij po kojem će se prosuđivati ispravnost ili neispravnost upotrebe kontracepcijskih sredstava.

Cijena 2 din. Narudžbe prima HKD sv. Ćirila i Metoda, Zagreb, Trg Kralja Tomislava 21.

AVANTURA IZ VIDLJIVOG U NEVIDLJIVOG

Promjena mentaliteta i struktura naše koncilske i pokoncilske epohe utječe i na religiozni život naše generacije. »S jedne ga strane — čitamo u koncilskoj konstituciji **Radost i nada** (br. 7) — izoštreniji kritički duh čisti od magičnog shvaćanja svijeta i od preostataka praznovjerja te zahtijeva više osobno i djelotvornije prianjanje uz vjeru; tako da **mnogi dolaze do življeg iskustva Boga.** S druge strane, sve šire mase praktički **napuštaju religiozni život.** Drukčije nego u prijašnjim vremenima niječanje Boga ili religije i potpuna indiferentnost prema njima nisu više ništa neobično niti stvar pojedinaca; **danas se takav stav rado prikazuje kao zahtjev znanstvenog napretka ili nekog novog humanizma.** Sve se to u mnogim zemljama ne izriče samo filozofskim teorijama nego je veoma naširoko zahvatilo književnost, umjetnost, tumačenje humanističkih znanosti i povijesti, dapače i državno zakonodavstvo, pa to mnogo zbunjuje.«

Djeca ove generacije, sa kritičnom svješću našega vremena, kad želimo biti i ostati moderni i danomice u tome progresivno ići naprijed u korak sa zahtjevom i vrtoglavim progresom današnjice, pitamo se možemo li još ostati dobri vjernici i napredovati kao dobri vjernici? Što za nas u tim okolnostima još znači riječ **»Credo« - vjerujem?** Ona riječ kojom je uvijek počimalo naše »Apostolsko vjerovanje«, kome je od početka bila namjena da služi kao uvod u kršćanstvo, koje nam je kroz dvadeset stoljeća izražavalo bitni sadržaj naše vjere? Da li i nama danas — još uvijek **»Credo« — vjerujem** izražava ono nutarnje bogatstvo koje je izražavalo našim precima - kršćanima kad su se sastajali na sveto bogoslužje po katakombama, kada su dovodili katekumene na dirljivi obred krštenja trostrukim uranjanjem u vodu i trostrukim ispovijedanjem »vjerujem«, kada su od najstarijih vremena apologetski iznosili **»kanòn tes pisteves« — pravilo vjere** ili kasnije **»simbol«** vjere poput mučenika Justina, Irenneja, Tertullijana, Hippolyta? Danas, kada smo upleteni u nepoimljivo duhovno previranje čiji se svršetak još ne može proricati, kada nam je još prije desetak godina nedvojbeno stajalo na snazi ono što sačinjava sadržaj naše vjere, što mi i sada u obnovljenoj liturgiji izražavamo ovom posvećenom rječi »Vjerujem u jednoga Boga...«?

Ovih je dana u Zagrebu igrao indijski film **»Prijateljstvo«.** Ljudi su sa priredbe odlazili u šutnji, potreseni, izgrađeni, s doživljajem koji ne možemo steći na svakom koraku našeg svakidašnjeg života, a još manje na svakom filmu koji igra u našem gradu. Mladić Ramu ostaje bez oca koji pogiba vršeći svoju dužnost na radnom mjestu. Siromaštvo je pritisnulo njega i bolesnu majku koja nema odakle plaćati školarinu — pa dječaka ispisuje iz škole. Mati tješi sina napinje zadnje sile, pada u nesvijest, ruši se niz stepenice: smrtno bljedilo, krv... Dok ljudi tupo i lijeno zure u prizor, sin Ramu trči po liječnika — tom ga zgodom zahvaća neki auto na prometnoj cesti. Ovako unesrećen hrom, ostaje bez roditelja, bez igdje ikoga u velikom gradu. Nitko ga neće najmiti jer hoda na štakama, jer je bogalj i siromah. Tako čemeran i gladan opazi kako preko ceste prolazi neki mladi slijepac. Automobili jure, slijepac je u životnoj opasnosti. Ljudi to opažaju ali se ne miču. Ramu isto opazi, upotrijebi svu snagu i brzinu koju je mogao na štakama razviti, i u zadnji tren mu uspije spasiti slijepca — mladića imenom Mohana. Upoznaju se, postaju prijatelji. Ramu svira na usnu harmoniku a Mohan pjeva dirljive duboko religiozne pjesme. Ljudi ih rado slušaju, okupljaju se oko njih, darivaju ih — i prijatelji na taj način prosjački prožive. S jedne strane je potresno gledati grubosti i patnje što ih ovi mladići imadu podnijeti, s druge strane njihovu plemenitost, visoku etiku i religioznost koja žari iz čitavog njihova mladenačkog mukotrpnog života. Ramu je obećao majci da će ići u školu. Kupuje prvu knjigu. No nitko ne vjeruje da je nije ukrao. Pred školom ga dječaci rade toga zlostavljaju i rugaju mu se. On prašta svima. Kad su zaradili visoku školarinu od 60 rupija, Ramu se upisuje. Ruganje, smijeh, zlostavljanje kolega radi njegova siromaštva. »Što hoće ovdje ovaj prosjak«? Još ležeći na zemlji, kad je primio tolike udarce, zauzima se za onoga koji ga je najviše napadao. Brzo u razredu postaje prvi đak, iako uči u nemogućim uslovima. No za našu stvar nije osnovno da razvijemo sav sadržaj filma: kako i zašto su se ovi nerazdruživi prijatelji kasnije razdvojili uz strašnu bol obojice kako je Mohana još prije zatajila vlastita sestra bolničarka jer se stidjela brata prosjaka, kako je Ramu došao u nemoguću situaciju — iza smrti svoga učitelja i pokrovitelja pa kako Mohan bolestan i jadan zarađuje svojim pjesmama da plati školarinu za prijatelja koji ga je napustio a da ovaj ipak ništa ne sazna, i da mogne položiti svoje ispite i postati prvim učenikom čitave škole... Sve su to ovdje drugotne stvari. Osnovno je za nas što ovaj indijski film, film jedne nekršćanske zemlje, donosi tako uzvišeni pojam moralnog života, poštenja, nesebičnosti, praštanja uvrediteljju, čak i neprijatelju — da u tim konkretnim životnim situacijama gledamo upravo nacrtano Evanđelje, da nas katolike ovo i duboko postiđuje i vanredno izgrađuje. Mohanove pjesme koje on tako usput komponira i pjeva negdje na rubu ulice ili na raskršću odišu najdubljom religioznošću. Kao primjer uzmimo jednu ili drugu:

»Prolaznici, osvrnite se, nad nama je
isto nebo.
Bog je stvorio i mene kao što je
i sve vas...
Da na ovom čudnom planetu vi i ja
s osjećajima
I ljubavlju dijelimo jedno nebo...«
Ili uzmimo onu koja zadire u samu tajnu križa:
»I zadovoljstvu i patnjama mora
jednom doći kraj,
Neka ti bol bude prijatelj, i manje
ćeš patiti znaš!
Jer radost je kao sjena koja prolazi,
A bol ostaje kao vječni prijatelj...«
Pa onet onaj njegov lajtmotiv:
»Svaki korak koji učinim želim da
služi dobru...«

No, što mi katolici, kod ovakovih akcenata mislimo? Jesmo li još skloni na neki triumfalizam u našoj vjeri? Da li je naša religioznost ovako duboka i plemenita? Ramu i Mohan su do u srž prožeti nepatvorenim poštenjem. Da li nama isto donosi naša kršćanska vjera? Jesmo li mi uistinu egzistencijalno zahvaćeni vjerom? Jesmo li si svjesni kamo nas ova riječ »vjerujem« vodi?

Prije svega potrebno je raščistiti pojmove. Religija i vjera ne označuju uvijek isto. Stari Zavjet je inicijacijom dječake u dvanaestoj godini uvodio u opsluživanju »Zakona«. Starozavjetni veliki svećenik — s privezanim molitvama na svećanom ruhu — nije toliko mislio na čin vjere koliko na slovo »Zakona«. Rimski pontitifex, rimske Vestalke, rimske hramske ceremonije i ritualni propisi — pretežno se odnose na vanjsku formu i stoljetne običaje. I tako kroz povijest za mnoge religije bilo je odlučujuće obdržavati ceremonijalni sistem vanjskih kultualnih obreda.

Kad ja izgovaram riječ »vjerujem« onda izražavam nešto mnogo dublje od ovako vanjsko shvaćene religioznosti. Činom vjere — kroz sva vremena, i danas, kršćanin izražava da je ova vidljiva, opipljiva realnost ko-

ja nas fascinira samo »olupina stvarnosti« — kako bi se izrazio danski pjesnik - književnik Joergensen. Činom vjere kršćanin — postujući vidljivu realnost — ispovijeda novu, četvrtu dimenziju, nevidljivu, vrhunaravnu! Činom vjere kršćanin ponire u potresno zbivanje izvan prostora i vremena — u metahistorijsko, metafizičko, metempirijsko zbivanje. Činom vjere kršćanin ispovijeda da je to prva i zadnja, osnovna i završna — jedina **prava** realnost! Tako kršćanin činom vjere »dodiruje« Boga koji u svojoj biti stoji uvijek izvan prostora i vremena, koji nas u toj stvarnosti čeka raskriljenih ruku! I tako činom vjere kršćanin izražava svoj **egzistencijalni stav.** Ta rječca kaže da čovjek vjernik svoj vid, sluh, opip — kako bi se izrazio Josef Ratzinger — ne smatra totalnošću, da prostor ovoga svijeta nije ograničen onim što se može vidjeti i opipati; vjernik traži drugi način, druga vrata prilaženja realnosti. Ta vrata nazivamo vjerom. Kroz ta vrata vjere čovjek vjernik nalazi odlučujuće ostvarenje svoga nazora na svijet.

Da li su Ramu i Mohan posjedovali elemente prave vjere, ili su bili doduše do u srž bića prožeti ali samo naravnom religijom i naravnom etikom koja se u vrhuncima dotiče vrhunskih zahtjeva kršćanstva — prepuštamo disputantima. A mi bismo si postavili još jedno pitanje. Ako je vjera skok iz vidljivog u nevidljivo, iz opipljivoga i osjetnoga u neopipljivo i neosjetno — pa to još ako proglasujemo i pravom stvarnošću, onda nam se čini — zar ne? — da smo ovom riječcom »vjerujem« izvršili životni **»salto mortale« — smrtoopasni skok.** Nismo li se prebacili kao nekom opcijom, elekcijom, izborom s onu stranu »obale«? Nismo li time afirmirali i htjeli zastalno afirmirati naš **osnovni stav** prema bitku, prema egzistenciji, prema čitavoj cjelini stvarnosti? Nismo li nadalje tim slobodnim izborom svjesno, voljno, zrelo afirmirali i izabrali ono što se ne vidi, i tako pretpostavili tu realnost onoj koja se vidi? A ne znači li to ustvari opredjeliti se našom najnutarnjijom nutrinom za Boga — Nevidljivoga — koji nadilazi sve, drži sve, upravlja sve... Opredjeliti se, definitivnom i vječnom opcijom, kao za Onoga koji je naša prva egzistencijalna potreba?

Nema sumnje. To je metánoia — obraćenje od vidljivog k Nevidljivome, to je operacija — presjek prirodne sile teže prema dolje i zaokret u visinu. Bez toga zaokreta nema vjere. A vjera je onaj obrat po kojemu jasno otkrivaš da si do sada slijedio iluzije i fatamorgane kada si se držao samo onoga što si vidio, čuo i opipao. Vjera je zaokret prema Bitnosti! I samo onaj koji izvrši takav zakoret, koji se tako obrati — taj prihvaća vjeru!

Mi se često divimo kršćanima Srednjega vijeka i gledamo ih sa zavišću kao ljude vjernike bez iznimaka. Zahvaljujući povijesnoj znanosti danas vidimo i ono što se tada zbivalo »iza kutisa«. Nažalost bilo je veliko mnoštvo srednjovjekovnih kršćana koji su trčali za gomilom bez uvjerenja, bez ovog obraćenja Nevidljivome, bez unutarnjega pokreta vjere. Bilo je mnogo fasade, običaja, malo sadržaja i srčike.

Treba da još nešto kažemo. Pošto smo jednom izveli čin vjere, pa recimo da ga i danomice više puta ponavljamo, mislimo li da je to dovoljno? Nije naime u pitanju ponavljanje ustima. U pitanje je naša »sila teže«, naš uvijek novi i uvijek stari »čovjek grijeha« — kako bi se izrazio Pavao, koji nas vuče u bezdan. U pitanju je, dakle, naše trajno, svjesno, slobodno usmjerivanje u protivnom pravcu. U pitanju je životvornost naše vjere i u najtežim situacijama iskušenja. U pitanju je, dakle, uvijek novo i ponovno obraćenje od materije k duhovnom, od opipljivoga k neopipljivome, od vidljivog k nevidljivom.

I zato se čini da nije vjera tek danas, usred ovih naših okolnosti modernog vrtoglavog zbivanja, postala problematična i to tako problematična da nam na časove izgleda nemogućom. Na časove se sami sebi činimo u našoj vjeri kao »rara avis« — bijela vrana, osamljna egzistencija izvrgnuta ruglu moderne civilizacije.

Naprotiv, čini se da je vjera uvijek - kroz sve epohe povijesti spasenja - bila problematična. Možda je to bilo na manje bučan i dramatičan način nego danas, ali izgleda da je vjera uvijek na dosta uočljiv način značila »skok preko neizmjerne provalije, skok iz opipljivog - materijalnog — svijeta koji se čovjeku nameće: uvijek je vjera imala na sebi nešto od pustolovnog loma i skoka, jer vjera u svako doba predstavlja avanturu, tj. utoliko što se ono nevidljivo prihvaća kao prava stvarnost, kao ono što pruža temelj svega... Nikada vjera nije bila naprosto nešto do čega se u ljudskoj egzistenciji dolazi samo po sebi. Vjera je uvijek bila odlučivanje koje zahtijeva stalno obraćanje čovjekovo... A to se postizava jedino stvaranjem odluke« (Ratzinger).

Jesmo li si mi vjernici svjesni rizika u koji upadosmo?Jesmo li si svjesni da u toj nevidljivoj stvarnosti, a da ni za čas ne zaniječemo vidljivu realnost, treba da stalno ostanemo i živimo? Kako je to moguće ako se trajno ne trudimo? Zato se ni malo ne čudimo velikanima, koji to dublje shvatiše, koji postadoše najprije muževi molitve, kršćanskog nastojanja, da uzmognu pravo vjerovati.

I još zadnje. Vjera je naš ambijenat u kome se krećemo. Vjera nije teorija, ona je život! Ona treba da je naš prvi trajni životni elemenat, nešto što u praksi zahvaća sva naša djela, čime je do u srž prožeta cijela naša egzistencija!

Ramu i Mohan u filmu »Prijateljstvo« pružili su nam vrhunce etičkog života — shvaćanja Boga i otajstva patnje... Oni, koje nazivamo »poganima«! Kako mi kršćani, vjernici, sve to u praksi shvaćamo i živimo? Ili nam je vjera tek etiketa, a onda postoji kobna opasnost da se sutra nađemo bez vjere — bez morala — bez Boga. Ako su mi to prave prepreke, onda ih treba nadvladati — prema receptu koji nam daje isti slijepi mladić Mohan:

»Sve prepreke su stepenice prema
uspjehu,
I što su veće to sam sretniji, kad
ih savladam...«

Ivan Fuček

Domaći kler u misijama

Za prilagođeni odgoj domaćega misijskoga klera (Nakana A M misijska za travanj 1970.)

Ova nas nakana suočava s najosnovnijim problemom današnjega misijskoga rada Crkve. A to je problem klera. Kler naime ima nezamjenjivu ulogu u apostolatu Crkve općenito, pa isto tako i u misijskome. Naša nakana ima pred očima domaći kler. Jasno je kao sunce, da je najidealnije rješenje apostolskoga rada Crkve, ako u svakom narodu rade njegovi sinovi, koji najbolje znaju jezik, mentalitet i kulturu svoga roda. To je osjećao najveći kršćanski misionar sveti Pavao, kad je nastojao u Maloj Azji povjeriti vodstvo mladih crkava domaćim starješinama. O tome nam pišu Djela apostolska: »U svim su im crkvama (Pavao i Barnaba) postavljali starješine nakon molitve i posta te ih povjerili Gospodinu u koga bijahu vjerovali« (14, 23). I zaista je trebalo imati duboku i stvarnu vjeru, da se je moglo tim ljudima povjeriti tek rođene crkve. Sve je to bilo povezano s mnogo problema. Ali zato se je Duh Sveti pokazao jači nego ljudska slabost i nedoraslost. A vrijeme je pokazalo da je Pavlova metoda bila ispravna, jer se je pod domaćim pastirima Crkva veoma dobro razvila i utvrdila.

Na žalost postupalo se je sasma drukčije u eri radanja kolonijalizma počevši od XVI stoljeća. Tada su mnogi poistovjetili Crkvu sa zapadnom kulturom. Ona je bila latinizirana, Božja riječ ukalupljena u skolastičku filozofiju i izgrađivao se je čvrst sistem crkvenoga juridizma. Svaki je svećenik morao dobro poznavati latinski jezik, skolastičku filozofiju i crkveno pravo. A tome zahtjevu slabo su mogli odgovoriti mladi iz nekršćanskih naroda, jer su bili odrasli u posve drugoj kulturi i društvenim strukturama. Dapače išlo se je tako daleko, da se je naglašavalo superiornost svega onoga što je zapadno na štetu domaćih vrednota. I to je dovodilo do izgrađivanja Crkve zapadnog tipa pored jedne kulture, koja je i dalje ostajala autohtona, domaća i tako je Crkva bila jedan »enklave« okružen posve tuđim svijetom.

Tim su se mladim crkvama davale neke evropske crte — ne evropska duša, jer se ona ne može presaditi — već više evropska fasada, nešto kao posve umjetni ures bez pravog života, cvijeće od papira umjesto živoga, prirodnoga. I kad su ipak u Indiji, a osobito u Goi, jedamput započeli s odgojem domaćega klera, on se je uključio u neke vrsti akspatrijaciju, izlučenje iz vlastitog naroda i kulture. Mladi ljudi koji su dolazili iz hinduskoga svijeta morali su početi s učenjem latinskoga jezika čitajući pisce kao što su Terencije i Ovidije. I da bi mogli polučiti uspjeh u crkvenoj karijeri morali su poprimiti zapadnjačke manire. Kako su u tom uvijek zaostajali za Evropljanima bio im je omogućen pristup jedino u niže redove klera. Više službe bile su rezervirane Evropejcima.

Ovdje se nipošto ne radi o tome da sada kritiziramo prošlost, jer nju valja prosuđivati u čitavom povijesnom, kulturnom kontekstu. Naveli smo te činjenice samo zato, da pokažemo pred kakvim se je velikim zadatkom našla Crkva, kad je većina nekadanjih kolonijalnih naroda došla do nacionalne nezavisnosti i zrelosti i kad su počeli odbijati Crkvu koja ne bi razumjela njihovu vlastitu originalnost. Danas je općenito priznata potreba domaćega klera u misijama i to na svim stupnjevima. U tom je nastojanju otvorila novo razdoblje enciklika Benedikta XV »Maximum illud«, koja je kao neka »magnacharta« misijskoga pitanja.

Zahvaljujući vlastitoj kulturi došlo je do bržega porasta domaćega klera u Aziji nego u Africi, gdje je domaći kler još uvijek samo četvrtina sveukupnog klera, što predstavlja veliku opasnost u doba sve većeg buđenja afričkog nacionalizma. U svakom slučaju načelo

o potrebi domaćega klera ostaje temeljno u misijskom radu i više ne može doći u pitanje. Radi se samo o tome kako odgojiti domaći kler, da može dati dobru orijentaciju svome narodu i da ne ostane bez veze i harmonije s općom Crkvom.

A sada pogledajmo što naročito valja imati pred očima u odgoju tih svećeničkih pripravnika?

1) Što veća integracija, uklopljavanje u vlastiti narod.

Jedan svećenik teško može biti na čelu neke mjesne crkve ako ne potječe iz tog naroda. U tom smislu preporučuje koncilski dekret o misijskoj djelatnosti Crkve: »Neka se opći zahtjevi svećeničke naobrazbe pa i oni pastoralni i praktični, prema normama Koncila, usklade s nastojanjem da se pođe u susret posebnom načinu mišljenja i djelovanja vlastitog naroda. Neka se, dakle, pitomcima otvori i izoštri duh da dobro upoznaju i uzmognu prosuđivati kulturu svoga naroda. U filozofskim i teološkim strukama, neka se uoče veze koje postoje između tradicija i religije svoje domovine i kršćanske religije. Svećenički odgoj neka se obazire i na pastoralne potrebe kraja: neka gojenci uče povijest, svrhu i način misijskog rada Crkve, zatim osobite socijalne, ekonomske i kulturne prilike vlastitog naroda. Neka se uzgajaju u duhu ekumenizma i valjano pripravljaju na bratski dijalog s nekršćenima. Sve to iziskuje da se studij za svećeništvo, koliko je moguće obavlja u suživljavanju sa svojim vlastitim narodom ...« (Ad gentes, 16).

2) Što veće osobno dozrijevanje

Mladi kandidat mora doći do prave svećeničke dimenzije čitavim svojim bićem. Krist mora biti norma njegova života. Veoma je značajno kako Koncil većma označuje Sveto pismo kao normu svećeničkog života nego da se daje na opisivanje prema jeziku crkvenoga prava. Mladić mora doći do nutarnje slobode, koga će ga činiti slobodnim prema obitelji, vlastitim željama, osobnim ambicijama, da bi mogao u potpunosti živjeti za Krista. I tu dolazi do izražaja izvanredna važnost duhovne atmosfere u sjemeništu, koja je potrebnija od svih uredaba. Njegov čitav život mora biti prožet i nadahnut svakidanjim svetkovanjem euharistijske tajne, koje će ga sve više uvoditi u Kristov misterij u »bivstvovati i živjeti u Kristu«.

3) Što veće darivanje sebe u službu Crkve

To pak zahtijeva pravu službu Kristovu tijelu i Božjoj Riječi. A ovo opet potpuno uključivanje u hijerarhijsku Crkvu s poslušnošću prema biskupu i dobrim vezama sa subraćom i suradnicima. Svemu tome veoma pomaže dobro poznavanje povijesti i potreba.

U mjesecu travnju na nedjelju Dobrog Pastira slavi se posvuda dan duhovnih zvanja: svećeničkih i redovničkih. Svrha je toga dana dozvati svima u svijest veliku brigu Crkve da si osigura dovoljan broj duhovnih, osobito svećeničkih zvanja. Prema toj potrebi ne smije ostati ravnodušan nijedan član Božjeg naroda. Svatko mora nešto učiniti ili moliti i prinositi žrtve za svećenike i svećeničke pripravnike ili materijalno pomagati sjemeništa i bogoslovije i kod kuće i u misijama. Dobro je također čitati i širiti literaturu, koja govori o svećeničkim i misionarskim zvanjima. Pisac ovog članka preporučuje također svoju knjižicu »Na putevima Gospodnjim«, koja opisuje povijest 14 duhovnih zvanja. Može se dobiti kod autora.

A 15. travnja slavi se smrtni dan Sluge Božjeg Petra Barbarića, koji je bio uzoran svećenički pripravnik i koji je svom dušom želio postati svećenik tako da je u svoj duhovni dnevnik zapisao:

»Za svećeničko bih zvanje bio spreman i sto puta umrijeti!«

Gospodin je u svojoj neistraživoj Providnosti odlučio drukčije uzevši ga k sebi već kao maturanta, da ga postavi kao uzor svima onima koji se žele posvetiti duhovnom staležu. I doista je njegov primjer bio nadahnuće za mnoge. Neka to bude i danas kad Crkva na tolikim mjestima, a osobito u Latinskoj Americi i misijskim krajevima, krvari zbog nestašice svećenika i misionara.

Josip Antolović D.I.

MISIONARSKE PUTOSITNICE

PANIKA ZBOG PILULE

DIVAN JE NAŠ SVIJET...

Žena je zanijela drugo ili treće dijete. Htjela ga se »mantati«. Nikoga nije imala tko bi skočio po pilule za tobožnje dobivanje mjesečnog vremena, a u stvari za abortus, u susjedni grad. Ipak se dosjeti jadu. Najbolje će biti da pozove sina od susjede. Ide on u sedmi razred. Pametan je, ponudit će mu nagradu, pa će je riješiti brige...

— Pavo, tako ga nazove jednoga dana preko »tarabe«, kada ga je vidjela u dvorištu. Idi u apoteku u grad, pa mi kupi to i to... Idi biciklom. A kad se vratiš, nešto ćeš lijepo dobiti...

— Hoću komšinice, zašto ne bih... Idem odmah po bicikl i brzo ću se vratiti.

Nije ni Pavo primijetio, a niti susjeda, da ih sluša Pavina mama. Kad je ušao u kuću i kad se počeo spremati za grad, upita ona sina — kud se sprema. — Pa, idem u grad! — A zašto? Moram za susjedu nešto kupiti u apoteki.

Mama je shvatila o čemu se radi. Njezin sin je trebao biti pomoćnik u ubijanju novoga života. I nesvjesno pomagati u jednom teškom zločinu. E, to ne će nikako biti... Ali, kako da to zapriječi, a da ne bude zamjerke? I onaj zdravi, ljudski osjećaj našao je rješenje...

— Sinko! Idi u N. Dođi do apoteke, ali nemoj ulaziti. Nemoj ništa kupovati. Kad se vratiš kući, reći ćeš komšinici: — Bio sam, pa nema! Kad bude pitala zašto nema, odgovorit ćeš: Valjda zato mi ne daju, što sam malen... — Dobro, mamo, ja ću tako napraviti...

I sin je otišao. Njegova se mama za cijelo vrijeme, dok je bio na putu, Bogu molila, da sin ne donese ONO. I nije donio. Susjeda se malo

začudila, ali ništa nije sumnjala... Neću duljiti: na svijet je došlo iza nekoliko mjeseci lijepo, zdravo i zadovoljno dijete, na veliko veselje ne samo tate, nego i mame...

Ne ćemo baš pohvaliti Pavinu mamu u tom što se poslužila malom laži, ali je sigurno da je učinila veliko djelo. Nije ona jedina. Kao što ima mnogo onih nesretnica, koje ruju protiv novih života, tako ima i dobrih duša, koje riječima i djelima pomažu da novi životi dođu na svijet. Blago njima! To je redovito onaj sitni, vjerni svijet o kome nitko nikada ne će saznati. Koga nitko ne će nagraditi. Ali o njima znade dragi Bog. I Njegova nagrada ne će izostati. A to je zapravo i najglavnije...

SVAĐA UČENJAKA...

Ima već skoro godina dana da sam sebi zapisao ovu zgodu da je objavim u putositnicama. Ali nije došla na red sve do sada. Zašto je sada objavljujem? I zato, jer je uistinu vrijedno istaknuti dobrotu ove majke... Ali ima i nov suvremen povod...

U svijetu danas vlada jedna prava pravcata panika? Razdor među liječnicima i u Americi, i u Francuskoj, Engleskoj, Švedskoj i drugdje... Liječnici između sebe najžučljivije raspravljaju.

Prvi pucanj, koji je odjeknuo među širokom publikom, ispaljen je posredstvom televizije. Poznati David Frost, znajući koliko je tema osjetljiva, doveo je pred američke kamere engleskog učenjaka, koji je odlučno protiv upotrebe pilule kod žena »jer njihovo djelovanje nije dovoljno poznato, a kod određenog procenta pacijentkinja one mogu biti UZROK RAKA ili tromboze...« Pred gledaocima se razvila žučljiva diskusija. Nastalo je takvo komešanje, da je jedan od pristunih liječnika, i to šef ginekološke klinike u New Yorku, upadno ustao i — ne obazirući se na kamere koje su ga pratile, izišao iz sale...

Razumije se da je to još više benzina bacilo na vatru i onako strastvenih rasprava i istraživanja...

STOCKHOLM U SVEDSKOJ...

Šef ginekološke klinike švedske bolnice Eksjeu Dr. Jesta Bergen, upozorio je da su posljedice od upotrebe »anti-bebi« pilula mnogo teže nego što se pretpostavljalo i pozvao je svoje pacijentkinje da se njom ne služe... Iznašao je opet već zastarjelu i krivu metodu »klasičnih« načina čuvanja od djece. Pače ne suteže se i od sterilizacije žena... Ali smatra da je i to manje zlo nego pilula...

LONDON U ENGLESKOJ

Nesmanjenom žestinom raspravlja se u Engleskoj o istom problemu. Dok se još liječnici između sebe svađaju, već su mnoge farmaceutske tj. apotekarske firme i odgovorni zdravstveni organi donijeli niz odluka o POVLAČENJU iz PROMETA, obustavi ispitivanja ili ODUSTAJANJU od izrade mnogih pilula. I to u onoj Engleskoj, koja se danas najdublje srozala u trci uništavanja života pod srcem majčinim zbog deviza. Postala je »obećana zemlja«, gdje se za dobar novac može počiniti najmanje »opasan« abortus...

WASHINGTON — AMERIKA

Sveučilišni profesor H. Davis saopćio je da postoje jaki razlozi koji upućuju, kako kontraceptivna sredstva, što ih upotrebljava osam milijuna žena u samoj Americi — mogu da izazovu RAK. On je to iznio u istragi, što je vodi američka senatska potkomisija sa ciljem da se utvrdi da li žene, koje upotrebljavaju pilule protiv začeća, znaju dovolino o riziku kome se tom prilikom izlažu.

PARIZ — FRANCUSKA

Međunarodni centar, koji je osnovan u glavnom francuskom gradu pod naslovom »Humanae vitae«, dao je svoj godišnji službeni izvještaj o radu i istraživanju liječnika i biologa toga centra. Upozoruje se u tom izvještaju da se povlači pilula iz prometa i ondje gdje su je jučer hvalili na sva usta. U Engleskoj je Komitet za proučavanje kontracepcijskih preparata »preporučio« liječnicima da isključe 23 vrsti pilula od njih 30 koliko ih ima u prometu. U Francuskoj je nedavno izjavila jedna velika propagandskinja kontracepcije da bi trebalo 13 različitih vrsta pilula izbaciti iz upotrebe od njih 18 koliko ih kola u upotrebi.

ŽENE: POKUSNI KUNIĆI...

Strašan je položaj današnje žene u toj situaciji. Postoje mnogi znakovi da se uistinu radi o pojavama RAKA, TROMBOZE, a istraživanja biokemičara iz Holandije J. M. Schoppinga potvrđuju i UBRZANJE PROCESA STARENJA.

Što odgovaraju pristalice pilule? Kažu — da bi se utvrdila stvarna priroda ovog sredstva, moraju proći godine. Možda još deset i dvadeset godina. To je najkraće vrijeme poslije kojeg bi se moglo ogovoriti o mogućnosti da je kod žena oboljelih od raka, žarište stvoreno uzimanjem pilula za kontracepciju. Žene bi trebale prema tome biti ujedno i žene i pokusni kunići. To znači, neka milijuni uzimaju taj otrov, pa ćemo vidjeti na osnovu toga eksperimenta kakvi će plodovi biti... Gdje je tu ljudski moral? Osjećaj za same žene, kojima se tobože želi pomoći...

ŠTO JE OVDJE NA DNU?

Čovjek se pita — kakva je pozadina cijele ove kampanje? Jedna riječ — NOVAC. Radi se o dobrim zaradama, o dobroj trgovini s pilulama, radi se o velikim tvornicama, koje su se usmjerile prema industriji pilule. A sve drugo — i zdravlje žena, i rak, i tromboza — nije važno...

Američka medicinska štampa, osobito časopis američkog liječničkog društva, došli su pod naročiti udar naučne kritike. Smatra se da ona, svojim suviše bezbrižnim isticaniem »blagodati« pilule više naginje interesima KEMIJSKE INDUSTRIJE nego čudorednom kodeksu liječničkog svijeta. Liječnici koji žele imati objektivnu sliku o stanju svari,upućeni su na - kaže se - časopis Britanskog liječničkog društva ...

Novac! Zarada! Devize! Industrija — vodi glavnu riječ u pitaniu toga otrova koji se zove PILULA kontracepcije.

I zato s pravom se pita Centar Humanae vitae u Francuskoj: »Što da misli sada onaj dio ženskog svijeta, koga su kroz nekoliko godina, krivo razuvjeravali nedovoljnim, zlonamjernim ili koristoljubivim informacijama, o sigurnosti, neškodljivosti pilule!!?«

POTVRDA NAUKE PAVLA VI...

Pod utjecajem ovakvih novčarski ustremljenih dijagnoza digla se velika hajka na zadnju enciklikiku papinu Humanae vitae. U njoj je on energično odbio upotrebu pilule.

I neki »napredni« katolici su ronili krokodilske suze zbog toga što ćemo opet imati slučaj Galileja u kojem tobože Crkva ide protiv dostignuća znanosti, u kojem se Crkva udaljuje od modernoga svijeta...

Vjerni su katolici prihvatili Papinu riječ kao vrhovnoga Učitelja kršćanstva i divili su se odvažnosti i junaštvu samoga auktora te enciklike. Premda su mnogi surađivali, premda je ispitao mišljenje najvećih svjetskih znanstvenika — njih oko 300 — ipak je zadnja redakcija enciklike i zadnja izrada Njegovo osobno djelo. Sam je odvažno i junački opet pokazao da se više želi svidjeti Bogu nego svijetu...

Samo nekoliko godina prođoše i već znanstveni svijet mahom potvrđuje njegove riječi. Daje im pravo. Kamo sreće da ga poslušaju ljudi ovoga svijeta i onda kada govori: ne samo da je pilula štetna, nego i ostali načini kontracepcije — mehanička sredstva, prekidanje bračnih odnosa — jednako su štetni i jednako su grješni...

KNJIGE

Tko želi Gospi dostojno posvetiti mjesec svibanj molitvom i razmišljanjem, neka nabavi novu knjižicu duhovnih razmišljanja o Gospi, što ju je napisao o. Josip Njavro DI, propovjednik u bazilici Srca Isusova u Zagrebu. Knjižica nosi naslov **»MARIJA TI GOVORI«**, a obrađuje Gospine riječi iz Evanđelja i iz glasovitih Gospinih ukazanja u prošlom i ovom vijeku. Knjižica će dobro doći i svećenicima i vjernicima. Može poslužiti i kao svibanjsko čitanje u crkvi. Vrlo je za tu

svrhu prikladna, jer su razmišljanja kratka, najviše sedam *minuta*. — Naručuje se na adresu: Rudolf Breber, Zagreb 02-147, Palmotićeva 33.

Dr. Ćiro Markoč: **MOJ PUT U NJEMAČKU** — Dnevnik i putopis franjevca o. Ćire. Pisac pripovijeda jednostavno i zorno ono što je vidio i doživio i upravo čitaoca zarobi da s njime putuje. Osobito će ovo zanimati sve naše koji su sami putovali Njemačkom ili imaju svoje na radu u Njemačkoj, jer je ovaj dnevnik zgodan prozor s kojega se sve lijepo vidi. Cijena knjige jest 10 din. Narudžbe slati na adresu Fond o. Antića, ZAGREB — Vrbanićeva 35.

ZAHVALJUJU PRESVETOM SRCU ISUSOVU, BEZGRJEŠNOM SRCU MARIJINU I SVETIM ZAŠTITNICIMA

— Od srca zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Gospi Fatimskoj, sv. Josipu, bl. Nikoli Taveliću i Kardinalu Stepincu na ozdravljenju oka i noge. I nadalje se preporučam. Terezika Mergeduš, župa Cvetlin.

— Zahvaljujem slugi Božjem Petru Barbariću za primljene milosti po njegovu zagovoru. — Ivanka Radovanić, Viškovo.

— Hvala Božanskom Srcu Isusovu, Srcu Marijinu, sv. Josipu i sv. Maloj Tereziji za primljene milosti. I dalje preporučam njihovoj zaštiti sebe i svog muža. — Dubravka Dosić, Novi Beograd.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, te sv. Maloj Tereziji za ozdravljenje moga muža od teške bolesti. — D. Jedvajić, Krapina.

— Na primljenim milostima zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, te im i nadalje preporučam sebe i svoju djecu. — I. V., Čačinci.

— Za primljene milosti zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Antunu i bl. Nikoli Taveliću. I ubuduće preporučam im sebe i obitelj. — S. I., R. Rajić.

— Za ozdravljenje noge zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu, sv. Antunu i Petru Barbariću. — C. M., Molve.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu za sve do sada primljene milosti. — Jozefina Piha, Slavonska Požega.

— Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu i svim svetim zaštitnicima zahvaljujem za primljene milosti. — H. L., Mičevac.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu na mnogim primljenim milostima — S. F., Bizovac.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu na položenim ispitima. Sa mnom se zahvaljuje i moja majka. I nadalje se oboje preporučamo njihovoj pomoći i zaštiti. — F. Franciškević i njegova majka, Subotica.

— Zahvaljujem ocu Leopoldu Mandiću, što mi je od Presvetog Srca Isusova po zagovoru Srca Marijina izmolio nekoliko milosti. — Ružica Struhak, Zagreb.

— Presv. Srcu Isusovu i Majci Božjoj zahvaljujem što mi je unuk ozdravio od upale mozga i što nisu ostale nikakve posljedice. — Štefica Anić, Raspotočje.

— Od srca hvala Božanskom Srcu Isusovu, nebeskoj Majci i sv. Antunu za sretno položeni ispit svoje unuke. I nadalje se preporučam. — Ivka Šakić, Slakovci.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu za sretno uspjelu operaciju i za druge primljene milosti. Neka mi budu i nadalje u pomoći. — Katica Starčević, Podr. Podgajci.

— Hvala Presv. Srcu Isusovu, Gospi od brze pomoći, sv. Josipu i bl. Nikoli Taveliću za ozdravljenje moje desne ruke i za druge milosti. I ubuduće im preporučam seb. i obitelj. — Lenka Šimenić, Podr. Podgajci.

— Na primljenim milostima zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu. — M. Fadić, Supetar.

— Za ozdravljenje sina Miše zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, te sv. Mihovilu. — Milka H., Podr. Moslavina.

— Zahvaljujemo Presv. Srcu Isusovu i Marijinu za dobar uspjeh u školi i za namještenje. — Marija i I. M., Zagreb.

— Od srca zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu, sv. Ani i sv. Antunu na primljenim milostima. I nadalje im preporučam sebe i sinovu obitelj. — Ljubica Pavošević, Vinogradci.

— Zahvaljujem Božanskom Srcu Isusovu i Majci Božjoj Gorskoj na poboljšanom zdravlju i na uspjehu moga djeteta u školi. Nadalje im preporučam cijelu obitelj. — D. D., Zagreb.

— Za uslišane molitve od srca zahvaljujemo Majci Božjoj, našoj moćnoj zaštitnici i sv. Antunu čudotvorcu, koji su se molili za uspjeh operacije. Preporučujemo se i ubuduće našim moćnim zaštitnicima za sve potrebe duše i tijela, zahvalni Ante i Kata Bilić, Duba kod Trpnja.

— Za uslišane molitve zahvaljuje Presvetom Srcu Isusovu i Srcu Marijinu obitelj Oroši — Zagreb.

— Na ozdravljenju od teške bolesti zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Antunu i Petru Barbariću. — Š., Novalja, otok Pag.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Gospi od brze pomoći i sv. Antunu za ozdravljenje od teške bolesti. Preporučam im cijelu obitelj. — Katica B., Duvno.

— Na uslišanoj molitvi zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, te sv. Antunu. Molim i za daljnu pomoć. — Š. A., Turke.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu na svakoj pomoći i zaštiti kroz život. I sada se utječem Presvetim Srcima s velikom nadom u pobjedu dobra nad zlom, pa da će i moja obitelj biti zaštićena od zla, koje joj prijeti. Svoje molitve i trpljenja prikazujem Bogu za što skoriju beatifikaciju sluge Božjeg Petra Barbarića, kojem se utječem, da zagovara mene i moju obitelj kod Presv. Srca Isusova. M. M., Rovinj.

— Za primljene milosti zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu. — A. Marušić, Metković.

— Za brzo ozdravljenje i za druge milosti zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu i ocu Leopoldu Mandiću. Neka mi i nadalje budu u pomoći. — Bara Halovanić, Zagradci.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marinu, sv. Judi Tadeju i sv. Antunu na pomoći u svim poteškoćama, a napose u bolesti. Ujedno im preporučam svoju obitelj, napose svoga sina. — Vlatka Janeš, Gerovo.

— Za mnoge milosti, a osobito za uspješno školovanje svoga sina zahvaljujem Presv. Trojstvu, Majci Božjoj i ocu Leopoldu Mandiću. I nadalje im preporučam sebe i obitelj. — Katarina Najman, Cirkovljan.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Gospi od brze pomoći, sv. Josipu za ozdravljenje i za druge milosti. Molim, da mi uvijek budu u pomoći. — Ljuba.

— Zahvaljujem Gospi od brze pomoći za sretan porod. — N., Drižići.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu za zdravlje i sretno položen ispit. — Barica Babić, Donja Vrba.

— Od srca zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu na velikim milostima, primljenim po zagovoru oca Leopolda Mandića. Preporučam se i nadalje. — Ana Lukinić, Bubnjavci.

— Presv. Srcu Isusovu, Gospi od brze pomoći i sv. Bartolu zahvaljujem na primljenoj milosti. I nadalje preporučam sebe i obitelj. — A. A., Stružec.

— Zahvaljujemo Presv. Srcu Isusovu, Majci Božjoj Bistričkoj, sv. Josipu, sv. Antunu i svim našim hrvatskim blaženicima za primljenu milost. — Obitelj Krušić, Zagreb.

— Zahvaljujem Majci Božjoj za primljenu milost. — Zahvalna N. N., Split.

— Na primljenim milostima zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, te Kardinalu Stepincu. — Ivan Rešetar, Pitomača.

— Zahvaljujem Presvetom Trojstvu, Srcu Marijinu, sv. Antunu i Leopoldu Mandiću za ozdravljenje od teških povreda rebara i kičme. I nadalje molim njihovu pomoć. — Ruža Šokac, Osijek.

— Za sve primljene milosti tijekom 30 godina zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu. Uzdam se i nadalje u njegovu pomoć i zaštitu. — Kata Barbir, Dubrava kod Gradeca.

— Zahvaljujem Blaženoj Djevici Mariji što mi je kćeri spasila život, kad je bila u velikoj pogibelji. Ujedno zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, te sv. Josipu na svim milostima što sam ih primila u životu. I nadalje se preporučam. — F. R., Kukuljanovo.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Majci Božjoj na velikoj milosti. Neka mi i nadalje budu u pomoći. — E. M., Čađavica.

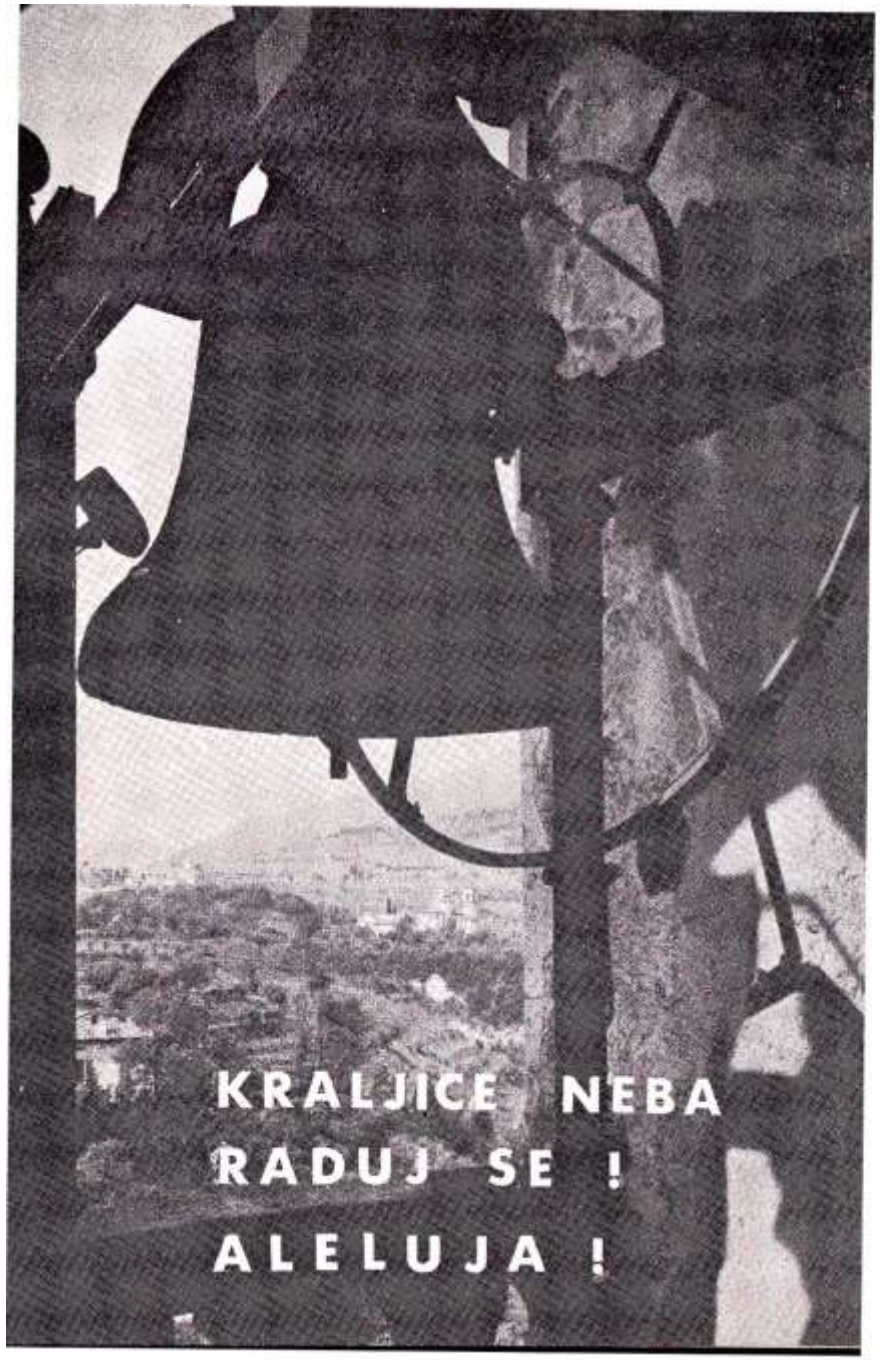
— Na ozdravljenju i na drugim milostima zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Antunu i Petru Barbariću. Preporučam se i nadalje. — R. S., Tuhelj.

— Za primljene velike milosti zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Majci Božjoj i Petru Barbariću. — I. A., Črnkovci.

— Presv. Srcu Isusovu i Majci Božjoj Bistričkoj zahvaljujemo na primljenim milostima. Nadalje im se preporučamo. — M. i J. Tučković, Ivanić Kloštar.

— Zahvaljujem slugi Božjem Petru Barbariću što mi je svojim zagovorom pomogao da sam položio ispite. — Josip Elten, Osijek.

S dopuštenjem crkvenih i redovničkih poglavara izdaje: Hrvatska pokrajina Družbe Isusove — Zagreb 02-147, Palmotićeva ul. 31. — Odgovorni urednik o. Franjo Šipušić, Zagreb 02-147, Tel. 441-636. Tisak »Plamen« Slavonski Brod, Omladinska ul. 26. — 1970. — Cijena pojedinog broja 1 D. Godišnja pretplata 12 D. Grupne pretplate od deset na više dobivaju deset posto popusta. Novac pretplate šaljite poštanskim uputnicama; suradnju uredništvu Glasnika; rukopisi se ne vraćaju.

GLASNIK

SRCA ISUSOVA I MARIJINA — V

Pošt. pl. u gotovu
CIJENA 1 DINAR
ZAGREB
Godina 61
SVIBANJ - 1970.

U OVOM BROJU:

188 — Živa Božja slika

189 — MARIJA — PRALIK CRKVE, Josip Ćurić

193 — MAMA JE OZDRAVILA, Pero Bulat

198 — BISKUPI - UČITELJI na ispitu povijesti, Mijo Škvorc

204 — Bog mi dao, svijet ne oteo, Pero Bulat

210 — Molite, J. Njavro

212 — Trostruka »sablazan« kršćanske vjere, Ivan Fuček

215 — Jedno sam ipak pogriješio, J. Kribl

217 — Gospino zvono, Ivan Kukula

219 — RAZGOVARAMO

222 — Kratke vijesti iz katoličkog svijeta, Filis

224 — Nove knjige

225 — Zahvalnice

Naslovna strana:
BOGORODICA

Na zadnjoj str.:
Glavni oltar u Bazilici Srca Isusova u Zagrebu u svibnju

»Dok je Crkva u Bl. Djevici Mariji već došla do savršenosti, kršćani se još trude da rastu u svetosti pobjedujući grijeh; i zato dižu svoje oči k Mariji, koja sja kao uzor kreposti pred svom zajednicom odabranih. Crkva pobožno misleći o njoj i promatrajući je u svjetlu Riječi, koja je postala čovjekom, s poštovanjem dublje prodire u veliko otajstvo utjelovljenja, i sve više postaje slična svome Zaručniku. Marija koja po svom tijesnom učestvovanju u povijesti spasenja, u sebi na neki način sjedinjuje i odrazuje najveće istine vjere, ona zove vjernike k svome Sinu . . . Zato u svom apostolskom radu Crkva opravdano gleda na Nju, da se Krist po Crkvi i u srcima vjernika rada i raste.«

II Vat. Koncil

Lip je cvit lilija, još je lipša Marija;
Otkinit ću liliju, okitit ću Mariju!
Lip je cvit ružica, još je lipša Marija;
Otkinit ću ružicu, okitit ću Mariju !
Lip je cvit ružmarin, još je lipši Božji Sin;
Otkinit ću ružmarin, da se kiti Božji Sin!

NARODNA

ŽIVA BOŽJA SLIKA

Drugi Vatikanski koncil u svojoj pastoralnoj konstituciji o Crkvi u današnjem svijetu ima posebno poglavlje o dostojanstvu ljudske osobe. Na početku toga poglavlja nalaze se riječi: »I vjernici i nevjernici općenito su složni u tome, da sve na zemlji mora biti upravljeno prema čovjeku, kao prema svome središtu i vrhuncu.«

Iza toga Koncil postavlja pitanje: »Što je čovjek?« A onda nastavlja: »Čovjek sam o sebi izrekao je i još uvijek izriče mnogovrsna mišljenja, koja su međusobno različita i protivna, od kojih ga jedna često uzdižu kao apsolutnu normu, a druga ga bacaju sve do očaja. Odatle slijede i izviru mnoge tjeskobe i sumnje. Na to pitanje jedino je Crkva sposobna dati pravi odgovor, poučena božanskom Objavom«.

Nakon toga Koncil navodi riječi Svetog pisma, koje nam kažu, da je čovjek bio stvoren na Božju sliku, sposoban da spoznaje i ljubi svoga Stvoritelja, koji ga je postavio gospodarom svih zemaljskih stvorenja, da njima vlada i da se njima služi na Božju slavu.

Čovjek je, dakle, Božja slika po svojoj spoznaji i po ljubavi, jer najdublja Božja bît je u tome da je on spoznaja, misao i ljubav. I koliko čovjek u sebi nosi veću spoznaju Boga i veću ljubav prema njemu, toliko je njemu sličniji.

Na zemlji se nijedno stvorenje osim čovjeka ne može popeti do toga stupnja, da bude Božja slika, jer nijedno stvorenje osim čovjeka ne posjeduje moć spoznaje i volje. I baš zbog toga, što su sva stvorenja na zemlji ispod čovjeka u toj stvari, on među njima stoji kao njihovo središte i kruna. Ona mogu proslaviti Boga samo po čovjeku, i tako naći svoj smisao opstanka.

Imajući, dakle, ovu istinu pred očima, da smo tim više ljudi, što smo po spoznaji i ljubavi više u sebi ostvarili Božju sliku, moramo reći, da je to ljudsko dostojanstvo najviše u sebi ostvarila Blažena Djevica Marija, budući da je ona Boga najdublje spoznavala i najžarče ga ljubila. Stoga ona i stoji kao divna Kraljica svijeta nad svim stvorenjima, pa i nad svim ljudima.

Promatramo li njezin život, vidjet ćemo, da je Bog od prvog časa njezina opstanka pa do zadnjeg daha njezina života na zemlji bio središte njezina uma i srca. Nijedno je stvorenje nije moglo zarobiti ili zadržati ni za jedan čas, da ne bi bila usmjerena prema Bogu. Stvorenja oko nje za nju su bila samo vjerne sluge, ali nikada njezini gospodari.

Želimo li i mi postati u što većem stupnju ljudi, onda se moramo ugledati u Gospu, i svim silama moramo nastojati oko što dublje spoznaje Boga i oko što veće ljubavi prema njemu. Ni nama stvorenja oko nas ne smiju postati gospodari, već samo sluge na putu do potpunog ostvarenja Božje slike.

J. G.

MARIJA
PRALIK CRKVE

Svibanj upravlja naše poglede prema Gospi. I dok pojedini štovatelji Marijini običavaju motriti Majku Isusovu svaki na svoj način, ne bi li možda bilo pravo da svi skupa — kao zajednica Božjeg naroda — zagledamo Njezin lik u okviru cjelokupne Crkve? Gospa je naime čitavim svojim bićem jednako utkana u tajnu ne samo »Fizičkog«, nego i Mističnog Krista...

GLAS STARINE Prvi su kršćanski vjekovi bili duboko prožeti sviješću o povezanosti Gospe s Kristom i Crkvom. Oni uopće nisu običavali govoriti zasebno o Mariji, nego su Je uvijek gledali unutar čitavog Krista, unutar Crkve. Zato se ne treba čuditi, što ni u osvit četvrtog stoljeća, u doba Augustina i Jeronima, nije još bila uvedena nijedna svetkovina Majke Božje, dok se u čitavom ondašnjem kršćanstvu nalazila tek jedna crkva Njoj posvećena. Ne znači to da bi Gospa bila u ono vrijeme prezrena ili zanemarena; pisci prvih vjekova — Justin, Irenej, Tertulijan, Origen, Klement — iznesoše o Mariji misli kojih do danas nitko nije nadmašio. Samo su ti davni mislioci dobro uočili da Marija svu svoju veličinu duguje Kristu i da svu svoju puninu izručuje Crkvi. Stapali su je stoga u jednu cjelinu s Kristom i Njegovim djelom, naziruć i u Gospi Prauzor-Pralik Crkve, prvu savršeno uspjelu »Stanicu« Mističnog Tijela Kristova, Onu — u kojoj se zrcali sva ljepota i sva svetost novozavjetnog Naroda Božjeg. Za njih je Marija bila jedna jedincata od Providnosti izabrana Adamova Kćerka, u kojoj se našao sažet Sukus svega kršćanstva...

NAŠE DILEME Kasnije su naraštaji počeli taj zgusnuti uvid Starine pomalo rascljanjivati. Bio je to, po sebi, normalan proces — znak života, rasta, razvitka same vjerske svijesti u katolicizmu. Ali je pri tom nastala pogibelj, da s pojedinačnim analizama i cjepkanjima padne u sjenu i zaborav početno, izvorno jedinstvo... Čini se da katolički mariolozi nisu baš uvijek sretno izmakli toj pogibelji. Posebice to vrijedi za one u Novom vijeku koji dospješe pod utjecaj nominalizma, individualizma i juridizma. Našlo ih se na pr. u XVII i XVIII stoljeću koji su tvrdili, da je Gospa nekako

»četvrta osoba« Presvetoga Trojstva. Kasnije, na prelomu XIX i našeg stoljeća, stao se širiti nazor prema kojemu bi Marija bila uz Krista »Concaput« — »Suglava« Crkve. U razdoblju pak između posljednja dva rata mnogi se oduševiše za teoriju o dva bitno različna »Otkupljenja«: prvim bi Krist, posve sâm, otkupio samo Mariju i nikoga više, a drugim bi onda Marija uz Krista suotkupljivala čovječanstvo ... U dnu svih ovih zamišljaja razabire se jedna te ista težnja novovjekih mariologa: htjeli bi tako podići Mariju u Božanski ili barem Bogočovječji odnosno Otkupiteljski red, da Ona bude čim više otrgnuta od Crkve, da izgleda kao neko nadljudsko biće što stoji nasuprot nama — a ne uz nas.

Komu da se sad priklonimo? Starinskoj sintezi ili modernim analitičarima? Gdje je pravo mjesto Marijino: u Crkvi kraj nas — ili pak izvan i iznad Crkve? Nisu to baš jednostavna pitanja. Sjetimo se samo, da su katolički teolozi u ovim poratnim godinama objavili preko deset tisuća rasprava o Mariji, ali nijedan pri tom nije do kraja riješio navedeno pitanje. Sjetimo se, kako je u jesen g. 1963. na drugom zasjedanju Sabora buknula dosta oštra rasprava — treba li o Gospi govoriti zasebno ili pak u okviru sheme o Crkvi; i premda je sam Papa pokazivao sklonost prema ovom drugom mišljenju, ono je postiglo vrlo oskudnu većinu od svega 17 glasova ... Ne možemo stoga ni mi u nekoliko redaka doumiti sve što bi pod ovim vidom trebalo reći o Mariji. Ali recimo barem ono najosnovnije — polazeći iz srži onog kršćanstva što ga sami nosimo u dnu srca.

POČNIMO OD POČETKA Uistinu, što je kršćanstvo? Pred ovim se svakidašnjim pitanjem ne bismo smjeli zbuniti! Kršćanstvo je naime nešto vrlo jednostavno, premda u isti mah i vrlo zagonetno. Svakako, kršćanstvo nije bilo kakav ljudski izum ili pronalazak; nije ni prometejski prodor sa zemlje na Nebo ni sizifovski dvoboj s paklenim apsurdom života; kršćanstvo nije — barem ne u prvom redu! — ni skrupulozno prisluškivanje Objave ni rigorozno vršenje Zakona, koji bi nam odzvanjao Odozgor a mi bismo ga ispunjali vlastitom snagom i nastojanjem Odozdo! Kršćanstvo je prije svega i nada sve ZAHVAT ŽIVOGA BOGA U NAS: to je Dar što ga Milosni i Milosrdni Otac Nebeski daje iz Svog Krila u naša srca ... A jer taj Dar nije nikakvo stvorenje, nego zapravo Bog sâm, moramo reći — da je kršćanstvo u stvari ULOM SVEVIŠNJEGA u našu pozemljarsku stvarnost. On dolazi k nama; On čini da se razmaknu sebične ograde naših srdaca te u njima bude mjesta za Njegovu beskrajnu Ljubav, koja potom mora kipjeti i prelijevati se dalje — žareći iz nutrine duše u svijet i osvajajući sve ljude koji su pozvani na istu Milost i isto Milosrđe. Kršćanstvo je, prema tome, ISKAZ — OČITOVANJE — OSTVARENJE BOŽJE LJUBAVI U NAMA I KROZ NAS ... A što je savršeno kršćanstvo? Bez sumnje, sve ovo što rekosmo, ali provedeno do punine! Savršeno će se dakle kršćanstvo iskazati ondje, gdje čovjek u-

Pogled na Baziliku Naše Gospe od Stupa u španjolskom gradu Saragozzi. Crkvu smatraju najstarijim hramom posvećenim Majci Božjoj. To monumentalno zdanje podignuto je nad kapelom koja potječe iz prvog stoljeća iza Krista. Prema predaji na tom se mjestu ukazala Majka Božja sv. Jakobu Apostolu na stupu. Odatle i ime bazilike. Širina ove prostrane crkve iznosi 67 metara i dužina 132 metra; građena je u pačetvorini s četiri visoka tornja i devet kupola. Bazilika je svjetsko prošteništе; jedna od prvih monumentalnih, sakralnih građevina, i s pravom ponos Španjolske.

istinu čitavim svojim bićem primi Čitavoga Boga u Njegovu milosnom Daru. Tu će se Nebeska Ponuda i slobodni odziv srca stopiti u posvemašnje jedinstvo, tu će Božji Zahvat u zemaljsku našu ograničenost uspjeti sasvim, bez ikakva otpora ili zaostatka. Tu će se vanjsko služenje tijela naći u punom skladu s unutarnjim predanjem duha; tu neće nijedan trun primljene milosti ostati sterilan ili neiskorišten, nego će sve — uistinu sve nesebično biti izručeno na dobro i spas okoline, tj. čitavog čovječanstva.

POĐIMO DO VRHUNCA Ako je to sve istinito, onda moramo reći: Marija je jedinstven slučaj savršenog, apsolutno uspjelog kršćanstva. Jer Ona je neopozivim predanjem svoga srca i netaknutom čistoćom svoga krila, tj. i dušom i tijelom, ČITAVIM BIĆEM primila u se milosni Zahvat Božji, da Ga zatim neokrnjena izruči svijetu. Tako je Ona u nepreglednoj našoj pozemljarskoj horizontali postala točka, u koju se spustila Božja Vertikala da bi se kroz Nju razlila na čitav ljudski rod... Marijin naime Sin jest Spasitelj svijeta; a Ona Ga je začela činom savršene Vjere i Ljubavi! I jer, prema svjedočanstvu Evanđelja, ta Marijina Vjera i Poslušnost nisu samo ulomak privatne Njezine biografije, nego znače Početak definitivnog našeg spasenja, morala je Ona nositi u sebi i ostvariti na sebi Ideal, što će se kod drugih pozemljara pojaviti istom na kraju vjekova... Drugim riječima: Marija je PRVINA sviju spašenih, sviju otkupljenih! Ono, dakle što će spašeno čovječanstvo, što će Crkva Kristova biti istom na kraju, to je Marija bila odmah od početka: čista i neporočna Zaručnica Svevišnjeg, Djevica-Majka bez truna rđe i bez ikakva nabora ili ljage. U Njoj je Otkupljenje savršeno uspjelo. Ona je Pralik, Prauzor, Pranorma Crkve, — Kršćanka u idealnom, apsolutnom, nenatkriljivom razmjeru!

UNUTAR CRKVE Imamo stoga pravo reći da je Marija na našoj strani, da pripada nama i da se nalazi uz nas. Mi je dakako častimo, mi je ljubimo, mi joj se usrdno molimo, ali sa svim tim ostaje Ona potpuno, stopostotno NAŠA! Kod Isusa nije baš tako: On je BOG-Čovjek, On nas svojim Božanstvom neizmjerno nadilazi. Marija, međutim, posvema je naša; poput nas, i Ona je čitava stvorenje Božje. I Ona je morala primiti Milosrđe od Gospodina, kao što ga primamo mi i svi koji Ga se boje... I Ona je morala istinski biti spašena; stoga se i jest radovao duh Njezin u Bogu, Spasitelju svojemu. I, ako je imadu slaviti svi naraštaji, bit će to stoga što je na ništavnost Sluškinje svoje pogledao i velike stvari na Njoj izveo Onaj, koji je Svesilan i čije je Ime sveto... Marija je dakle uistinu poput nas: svu svoju naravnu i nadnaravnu veličinu, sve što ima i što jest, sve duguje Bogu!

Doduše, Bog ju je obdario više nego li ikoje drugo stvorenje. Samo Njoj je dao milost da bude Prvina Otkupljenja i tako Posrednica, kroz koju struji Spas u čitav ljudski rod. Nu bilo bi krivo i bogohulno, kad bismo se zavidno bunili i prigovarali Svevišnjem zašto je Njoj dao više nego nama... On je Gospodar svojih darova i smiluje se onom, kojem hoće da se smiluje. Jedno je pri tom sigurno: Marija nije ništa od primljenih darova pridržala za sebe, najmanje pak svojega Sina. Sve što Ona ima, sve nam je dala, sve to ima biti naše! I sve što Ona jest, to u konačnoj završnici Spasa imamo i mi biti! I bit ćemo, kad bude Crkva dosegla «Puninu dobi Kristove«, kad bude ostvaren Cilj spašenog svemira — orisan od Pavla smionom izrekom: Bog Sve u svima nama! Na taj način Gospa, koja svu svoju veličinu prima od Boga, svu svoju puninu daje Crkvi. Sve od Boga, sve za Crkvu! Ništa od sebe, ništa za sebe! U toj posvemašnjoj nesebičnosti Njezina je svetost i Njezino Nebo.

Mnogo se dandanas govori i raspravlja o Crkvi, nu sa svim tim govorima i raspravama još ni izdaleka ne znamo — što je Crkva. Ne znaju to ni oni koji Je napadaju izvana; ne znamo ni mi koji se smatramo Njezinim udovima iznutra! Jer Crkva je misterij, i to misterij koji se ima još dugo razvijati do konačnog rascvata... Ali, kad upremo pogled u Gospu, onda nam se u duši budi slutnja što bismo svi mi kao Crkva imali biti: STVORENJE KOJE SE POSVE IZRUČILO BOGU, KOJE JE BOGA PRIMILO U SEBE DO PUNINE I ONDA SE POSVEMA IZRUČILO ČOVJEČANSTVU! Možda nas zato uvijek u svibnju zahvaća neka bolna sjeta: koliko god nam Gospa izgledala bliska, ipak nam nekako izmiče... i mi pred Njom živo ćutimo, kako je pravi ideal našeg života i naše Crkve još uvijek strahovito dalek.

(Ćć)

MISIONARSKE PUTOSITNICE

MAMA JE OZDRAVILA

Bio sam maturant. Upravo pred početak ovoga strašnoga Drugoga Svjetskoga rata. Neizvjesnost i strah na svim našim licima. Što li će našem narodu donijeti budući događaji?

Imali smo profesora povijesti, koga smo svi poštivali. On kao da je čitao naša raspoloženja. Znao nas je utješiti riječima, koje zaboraviti u životu ne mogu. Rekao nam je skoro proročanskim nadahnućem:

— Hrvatski narod ne će nikada propasti. On spada među narode koji najviše štuju MARIJU. Na području naše male domovine imamo oko 85 svetišta i prošteništa Majke Božje. I to 15 velikih i 70 malih. Takav narod ne će Bogorodica, koju mi zovemo Kraljica Hrvata, dopustiti da nestane s lica zemlje...

Vjerovao sam učenom i dobrom profesoru. Danas znam da je tako. Jer me danas navodi na to moje vlastito iskustvo. Kao misionar sam se osvjedočio, istina je da štujemo Mariju. A kao svećenik znam i to da

Bazilika Majke Božje Bistričke, zavjetno prošteniste Hrvatskog naroda.

onaj tko Mariju ljubi, taj se ne gubi . . .

Iznijet ću ovdje nekoliko sličica, koje će osvijetliti međusobni odnos između nas Hrvata i Marije . . .

UOČI MALE GOSPOJINE . . .

Nemam razloga da joj ne vjerujem. Zdrava, normalna osoba pripovijeda imena, određene okolnosti tako određeno da bi im svaki čovjek povjerovao u onom što iznose. Zašto joj ne bismo vjerovali, kad govori o Gospinoj pomoći? Mlada je to žena. U najboljim godinama. Zdrava i normalnoga suda.

— Odakle si ti?

— Rodom iz Hercegovine, a živim ovdje u Slavoniji. Majka sam četvero djece . . . I da vam sad lipo pripovidam. Kad sam eto bila cura, teško sam oboljela. Ležala sam nemoćna. Nit jesti, nit piti, nit spavati. Oslabila do kraja. Samo ne mogu i ne mogu. Skrajnja slabost i nemoć. Više nisam ni na svoje noge stupiti mogla . . . Bilo je baš uoči Male Gospojine. Sestra moja šije »ponovu« za divojke. Dolaze i potiču je da svrši do sutra. Jer sutra je veliko proštenje . . .

— Svršit moraš, bona ne bila, pa ma cilu noć šila . . . Znate, ko divojke vole da imaju lipo . . . Ova veli: ovako mi saši, ona opet onako!

— A ti, kako ti je bilo?

— Ja ležim bolesna. Znam da će sve proći bez mene. Mama kaže: — Anice, hoćeš li što jesti? — Ne mogu ništa . . . Ležim nemoćna, bez pokreta. Oko tri sata poslije podne mama kaže braći: — Idite čuvati stado! I svi su otišli, a ja sam ostala sama. Majka je pošla spremati večeru. U svojoj slabosti i bijedi uteknem se žarkom molitvom našoj čudotvornoj Gospi: »Ako sam za ovoga svita, daj mi ozdravit! Ako sam za onoga svita, primi me u što manjoj boli . . .«

— Ti si to svijesno izmolila? Što se iza toga desilo?

— Potpunoma svijesno! A slušajte sada: okrenula sam se na leđa. Najednom dođe kao struja s desnoga palca u nogi. Trese me nešto i trese. Ja sjednem na krevet. Osjetim da sam zdrava. Čvrsto pritisnem šaku. Snaga je u njoj. Momentano, u jednom času povratila mi se sila. Iza one molitve u jednom času . . . — Draga Gospo, kad si Ti mene ozdravila, odmah ću sutra ići na ispovid Tebi na Široki Brig . . .

— Svoju majku si ostavila u kuhinji. Jesi li je pozvala?

— Mama, mama, ja ozdravila, počela sam vikati. Vala Bogu i Gospi . . . Mama leti meni da vidi imam li vrućicu, vatru . . . Pa, kako, dite moje? — Ja joj lipo ispričala: Kad su svi otišli, žarko sam preporučila dragoj Gospi . . . Donesi mi nešto za jelo! Ili nemoj, ja ću sama ustati, pa ću se najesti . . . Mama će meni: — Što ćeš jesti? — Što god mi dadeš, sve ja mogu . . . A prije mi je nudila: hoćeš li ovo, hoćeš li ono, a ja ništa ne mogla . . . I mama mi donese jelo . . . Gleda me kako ja mnogo jedem, pa će mi: — Nemoj moja Anice puno jesti, nisi jela tako dugo, pa će ti škoditi . . . Ali mi nije škodilo . . . Sutra sam se ispovidila i pričestila kod naše Gospe . . . Vala joj dovika . . .

Kasnije, tokom cijeloga života, uvijek je zahvalna Gospi. Ona joj je davala snagu, da je mogla izdržati u velikim životnim teškoćama. Tata joj je poginuo za vrijeme rata. Ostala je hraniteljica braće i sestara. I namjestila se u tvornici. Dobivala je doplatak. Pitali je poslovode: — Jel, Anice, koliko ti imaš ono djece na doplatku? A mene stid kako ja kao djevojka pa imam dicu . . . Ali kasnije sam im odvraćala: — Imam šestero. Svi su se smijali . . . Podigla ih je na noge. Danas svi imaju svoj kruh. Uvijek će biti zahvalna dragoj Gospi koja joj je davala i tjelesne i duševne snage . . .

MAJKA BOŽJA ALJMAŠKA . . .

U selu Komletinci pokraj Vinkovaca upoznao sam ženu Maricu Dropulić, ženu Ante Dropulića, ulica Braće Radića broj 138. Ispripovijedila mi je kako je njezin sin Ante čudesno ozdravio po zagovoru bl. Nikole Tavelića, a zatim prohodao po zagovoru Majke Božje Aljmaške. Dogodilo se to ovako:

— Moj sin Ante, čiju sliku vidite, bio je teško bolestan. Najprije je bolovao na crijevima. Imao je

jake grčeve. Od krivo dobivenih inekcija razbolio se na jetra, pluća, slezenu i na srce. Tako mu je postao čitav organizam bolestan. Odnijela sam ga u bolnicu u Vinkovce, gdje mu nisu mogli ništa pomoći. Zatim sam ga nosila kod još petorice liječnika. Ni oni mu nisu mogli ništa pomoći, te su rekli, da mu nema pomoći. Na kraju sam ga odnijela u Beograd u bolnicu. Doktorica u toj bolnici rekla je da Ante NE može nikako ostati živ. Bilo mu je tada trinaest mjeseci. U bolnici mu je stanje bilo vrlo kritično: hranili su ga umjetno, a isto su mu tako davali i kisik da može disati.

— Kada je to bilo?

— Bilo je to pred Uskrs 1965. godine, jedne subote, kada smo ga premjestili iz jedne sobe u drugu, da djeca koja su s njime zajedno bila u istoj sobi, ne vide njegovu smrt. Jedna mlada časna sestra svetoga Križa vodila je tada brigu za njega u mojoj odsutnosti. Ona će mu zamijeniti majku u času smrti. I, baš u to vrijeme, u nedjelju ujutro, kada se za njegovo ozdravljenje služila sveta Misa u Komletincima na čast Bl. Nikole Tavelića, baš u to vrijeme mali je Ante progledao i počeo se micati. To mi je posvjedočila ista sestra i devet drugih liječnika, koje je njegov slučaj veoma zanimao. Do toga je vremena bio potpunoma nepomičan. A sada, kada se maknuo, njegovo je zdravlje sasvim drugačije.

— Jeste li vi došli k njemu u Beograd?

— Kad sam došla u bolnicu misleći da je već mrtav, doktori su mi ispripovjedili kako je mali Ante već bio za umrijeti, a odjedanput mu je naglo krenulo na bolje. Jedino su ustanovili da ne će više nikako hodati, jer su mu živci na nogama bili potpuno popustili. I zaista: još smo dva puta Antu donosili u bolnicu, ali mu liječnici ništa pomoći nisu mogli.

— Vidim ga, kako skače i hoda okolo. Kako je do toga došlo?

— Iza toga sam se zavjetovala Majci Božjoj Aljmaškoj. Bilo je to 1966. godine. Nosila sam ga i u Aljmaš, to je znate ondje gdje Drava utječe u Dunav. Baš na samu Malu Gospu. Došla sam s njim do takozvane »vodice«. Tu sam oprala njegove noge u čudotvornoj vodi. Mali je Ante čvrsto stao na noge i načinio tri koraka prema kapelici Majke Božje. Od tada je prohodao. On je potpuno ozdravio. Slika njegova to najbolje svjedoči . . .

BAKA KOJA MOLI KRUNICU . . .

Koji puta se znademo narugati našim bakama koje mole svaki dan krunicu. Kao da od njih nema koristi. Kao da su one, tobože, zaostale. Ali se često varamo. Znade u tim bakama biti izvanredne veličine. Krunica ih nauči na razboritost, kakve nema — koji puta ni kod svećenika. Kao potvrdu iznijet ćemo slučaj iz Bosne. I to će biti potvrda da Majka Božja stvara čudesa. Ne samo tjelesna, nego prije svega duše i srca. A po tome da donosi mir i sreću u obitelji . . .

Kata je bila noseća sa šestim djetetom. I jednoga je dana došla svojoj babi, koja ju je othranila. Baba je odmah opazila da na njoj nije nešto u redu. I kad je Boga nazvala, ispod glasa je nazvala. Inače je uvijek bila vesela i živa. I kad je pogledala u oči, što je ona uvijek učila svoju unučad da u oči gledaju, a oči su bile oborene dolje: dakle nije dobro. Ali treba izdaleka. Pomislila je prvo da se možda nije posvadila s čovjekom. Ipak je čekala da Kata prva počne. Ova, tek se malo otpuhala, veli:

— Baba, ja više živjeti ne mogu... Ja, ili ovo dijete pod mojim srcem, u zemlju. Čovjek, ima jedno mjesec dana, nagoni me da to uradim. I to u gradu. Da nađem dvadeset hiljada bilo gdje. On će, veli, vratiti. Nema sada para. I ja sada ne znam . . . Eto, došla sam tebi kazati. Što bih učinila? Moram se očistiti . . .

A baba, koja ju je othranila kaže:

— U redu, očistiti, očistiti. Ja ću tebi dijete već dati pare. Samo pričekaj da dođe djed s njive, pa ćemo već to urediti . . . Pričaj kako su ti druga djeca . . .

Kata je mislila svoje, a baba svoje.

Najstariji sin te Kate bio kod babe. Ona ga je držala i hranila. Nema male djece baba, pa hoće da se zabavi s njim. Bio je dječak od kakvih šest godina . . . Kad bi vrijeme, eto djeda s njive. I s njim na kolima onaj mali. Čim je Kata čula topot kola i konja, odmah je ona poskočila. I, ni djedu Faljen Isus, niti išta vidi, nego svoje dijete uze iz kola, pa ga ljubi, pa ga grli . . . — Dragi moj Ivica, što te se mama poželila! Oj nisam te vidila ima 14 dana . . . I miluje i ljubi svoga maloga. Tek, kad se već nekako s njim zadovoljila, onda se s djedom pozdravi. A baba šuti. No, kad su ušli svi u kuću: i djed i Kata i mali Ivica, baba izvadi kuhinjski nož i kaže Kati:

— Kato, eto ti meni malo prije pričaš: hoćeš da očistiš što ti je pod srcem. Znaš, evo tebi nož, ded ti Ivicu zakolji. Manja je grjehota. On je Božji dan vidio, on je kršten, on se malo i života nagledao, pa ćemo ga zakopati negdje u njivi. Nitko ne će znati. A ti to rodi, pa kad ga krstiš, pa ti bude dotužio, opet ćemo mi i njega . . .

I Kata je, razumije se, shvatila, što je baba htjela da kaže. Zaplakala je i opet svoga Ivicu uzela. Ne će ni čuti, da bi to radila s Ivicom... I dok se malo smirila, začuje se bicikl pred kućom. Čovjek joj se vraća s posla baš pokraj babine kuće.

Radi u poduzeću kao bravar. I navrati se često puta. Izišla je Kata napolje. Imao je taj običaj, čim dođe u avliju, ostaviti bicikl i odmah u kuću potražiti djeda i babu ... Ali sada ga nema. Baba čeka i priča djedu što je bilo. Kad je prošlo nekoliko vremena, eto ti Kate. A zeta nema.

— Samo sam malo vidjela, kasnije priča baba, gdje se nasmija, sjede na bicikl i nešto reče Kati, pokupi rep i ode ...

Ušavši Kata, poče ovako: — Eto, kaže moj čovjek, ja mu sve ispričala kako je bilo, rekao ti je: Baba, hvala ti. Ti si nas dobro posavjetovala. Ali ga je stid da ti pogleda u oči, što se usudio i pomisliti protivu djeteta. I zato ode ...

Rodila Kata: sad joj je drago to dijete kao i svako drugo. I više!

To je duh onih koji Gospu veličaju često onim riječima svete krunice: »Koga si Djevice rodila«. Što li je Gospa dobra učinila u našem narodu podržavajući taj duh života, pameti i junaštva ...!

SVIBNJA KRALJICE!

Crkva je posvetila mjesec svibanj, mjesec proljeća i novoga života, upravo Majci Božjoj. Imamo dosta razloga da se zajednički proveselimo pred oltarima okićenim cvijećem. I da Je zamolimo da i ubuduće štiti i brani svoj Hrvatski narod.

Marijo!
Svem kršćanstvu ti si obramba,
I orsagu horvatskom Mati ufana:
Podeli nam Tvu milošću ...

Pero Bulat D. I.
pučki misionar

BISKUPI UČITELJI

Minuli Sabor dorastao je kušnji našeg trenutka. Povijest je postavila vodstvo Crkve na presudan ispit. Oci Sabora svjesno ili manje svjesno potpisali su dekret o biskupima. Zadali su si u njemu težak i jezivo odgovoran zadatak. Budu li se biskupi u duhu koncilskog dekreta snalazili u šumi pitanja koja odasvud navaljuju i budu li na njih sretno odgovarali, izvršit će povijesnu preobrazbu koju od njih svi očekujemo.

Želimo razmrsiti neke misli u vezi sa zadanom nakanom Apostolata Molitve. Biskupi su danas više nego ikad stavljeni na pravu kušnju u svom **UČITELJSKOM** pozivu, učiteljskoj službi. Možda je to od svega najteže, jer je relativizam potkopao i još neprestano podgriza stare i ustaljene istine. Sve je u svijetu poneseno vihorom nestalnosti. Sve dolazi pod preteški ispit hiperkritike. Ljudi žele samostalno, bez tutorstva i vodstva, proširite vidike, slobodno istraživati, sami doumljivati. Ako osjete da ih netko u tome koči, padaju u duhovnu konsternaciju i kontestaciju. U pravu pobunu i revolt.

U ovim prilikama biskupi ne smiju paničariti.* Moraju montirati u dušu dvojaku antenu: punu svijest

Apostoli Molitve molit će u Gospinu svibnju »DA BISKUPI, SJEDINJENI S NAMJESNIKOM KRISTOVIM, JASNO IZLAŽU I ČVRSTO BRANE KATOLIČKU NAUKU«.

NA ISPITU POVIJESTI

da su postavljeni od samoga Krista, jedinoga Učitelja cjelokupne istine o Spasenju; s njime se moraju spuštati u dubine i poći u daljine, kako bi sami zahvatili pun doseg životvorne istine o grijehu i otkupljenju, o vremenitom zadatku i vječnoj naplati. Uz to moraju doslušavati i duh otvarati problemima koji to u suvremenoj stvarnosti promiču ili koče. Ovo doznavanje »znakova vječnosti« (vječne poruke Kristove) i »znakova vremena« (velike poruke današnje povijesti) unosi u biskupsku ispravnu dušu stanovitu tjeskobu. Ako su prisebni, znat će veoma dobro da se izborom i posvetom nije izmijenila njihova ljudsak narav. Duh Sveti ne pretvara biskupe u »nova stvorenja«. Ne širi im magičnim i nepoznatim načinom vidike, ne mijenja im srca, ne trga ih od slabosti. Umni i vidoviti, pokretni i puni ljubavi ostat će takvi. Jadni i obzidani, nezauzeti i problematični mučit će muku i kao biskupi. Duh će Sveti svima doista POMOĆI, da lakše prodru do zbiljskih nakana Božjih i mučnih potreba čovjekovih, budu li surađivali s drugim biskupima, budu li se savjetovali sa svojim svećenicima, budu li ispitivali dobrohotne laike. Jasno da moraju stalno otvarati srce i Bogu i čovjeku. A to biskupima nije lako. Njima je to valjda najteže.

BISKUPI NA GRANIČNIM PODRUČJIMA

Pročitajmo mirno i pažljivo dekret »Christus Dominus — Krist Gospodin«. Biskupi su ga na Saboru potpisali kao vlastiti »zakonik« za budućnost. Zato su mu i dali podnaslov: »o pastirskoj službi biskupa«. Za našu temu važna su tri broja. U njima Oci Sabora određuju stav prema **UČITELJSKOJ ZADAĆI** koja leži na ramenima i na glavi svakog biskupa — učitelja. Zato mu je kod posvete ležalo Evanđelje na glavi i na ramenima!

U 12. broju dekreta riječ je o prvom zadatku: kako da se pravovjerna i puna istina o Kristu i njegovu Otajstvu uzida u suvremeni vrtložni svijet i njegove neopisive promjene. Biskupi moraju, propisuje Sabor, »svu Kristovu Tajnu« donositi svim ljudima. Jedne moraju pozivati u svetište vjere, druge moraju u vjeri utvrditi. Nije li to prva prava muka za biskupe? Ako se odviše pozabave vjernicima, jedva da će se brinuti za ravnodušne, otpadnike i nevjernike. Ako se posvete onima »u susjedstvu«, zanemarit će ove »u kući« ...

Još je mnogo teže kad im je pokazati kako se zemaljske vrijednosti i obični ljudski napori prema Božjim nakanama moraju povezati s istinama i stvarnostima spasenja. Ne objasne li toga, mogu teško naškoditi Božjoj Crkvi, Tijelu Kristovu. Sabor niže neke ključne i neizostavne probleme, koji muče bilo ljudsku osobu, njenu dušu i tijelo; bilo ljudsko društvo — obitelj, državu i proces rada. Biskupi ne smiju smetnuti s uma odgovornih pitanja ljudske slobode, obiteljskog jedinstva i plodnosti, bračne stalnosti i odgoja mladih. Moraju znati kako na ljude djeluju pojedini zakoni i običaji; kako se shvaćaju i podnose razni staleži, klase i nacije. Rad i odmor, umjetnost i tehnika, siromaštvo i bogatstvo, pravilna razdioba dobara, napetosti rata i obrana mira, međunarodni normalni odnosi bez kojih ne mogu ispravno živjeti ni kršćani ni nekršćani... sve su to pitanja u koja moraju po želji Sabora biskupi unositi dušu i pamet. O tome moraju vjernicima što ispravnije govoriti, kako bi se mogli snaći u sumaglici sutrašnjice.

BISKUPI PRED SUDBONOSNIM PITANJIMA

Biskupi se moraju nadasve snalaziti u mukama koje ruju po ljudima danas i podrivaju istinu za sutra. Tužno zvuči ako danas biskup ozbiljno zamjera svećenicima, što ljudima otkrivaju naopake suvremene ideje (egzistencijalizam, strukturalizam, materijalistički humanizam, neopozitivizam...) kako bi ih upozorili na struje koje zanose u zabludu. Nije li i sveti Augustin svojevremeno obračunavao s donatistima, pelagijancima i manihejcima? Neki se biskupi i u postkoncilsko vrijeme »sablažnjavaju« kada svećenici ili laici zapodijevaju dijalog s ateistima ili nekatoličkim vjernicima. A ti isti biskupi, ne poznavajući temeljitije nijedne zablude koja razara tkivo duše njihova stada, možda odlaze u ispovjedaonicu da ispovijede dvije tri ženske osobe koje su im otprije poznate... Sabor bi želio opomenuti takve učitelje i pastire, da se ne isplati — kako reče Spasitelj — »cijediti komarca i proždirati devu« (Mt 23, 24).

Ima svaki biskup u naše dane strahovito mnogo i te kakvih zadataka. Mora ljudima tako osvijetliti kršćanski polog nauke, vječne Kristove i nepovredive principe, da to bude prikladno za ovo i sutrašnje vrijeme. U Kristovu svjetlu treba rješavati »teškoće i pitanja koja najviše pritišću ljude i tjeraju ih u tjeskobu«, piše u 13. br. dekreta. Biskup mora prikupiti i odgojiti zajednicu apostola, koji će vjerno razumijevati duh Kristov, ispitujući svakovrsne duhove, razabirući istinu od neistine. Oni će odgovarati na upite svih u Crkvi i izvan Crkve (»bilo da su vjernici, bilo da su nevjernici« veli isti broj). Biskup ne smije zanemariti nadasve onih koji kubure u siromaštvu i jadnijem položaju te im je samima teže prodrijeti do punije Božje istine.

Sabor je odlučno zaželio da se biskupi »izmame« i istjeraju iz rezidencije i samotovanja. Biskupi ne smiju biti nikakvi samostanci. (Zato nije pogodno da se redovnici i ljudi samostanskog duha biraju za biskupe). Učitelji moraju po jasnom nalogu samoga Krista poći u svijet, u društvo, u svojevremenu

stvarnost. Tu moraju zapodjenuti »razgovor« s ljudima. »Biskupi su prije svega dužni da dođu k ljudima, da traže i promiču razgovor s njima«. Sabor im propisuje i metodu koja je najkorisnija. Neka jasno govore, rječnikom što ga suvremenici shvaćaju i rado prihvaćaju, kako bi Kristovu istinu unijeli u svoju idejnu strukturu. Neka pri tom biskupi, želi Sabor, budu ponizni i nenametljivi, razboriti i puni pouzdanja. Možda se ovdje skriva uključena želja da bi biskupi prošli kroz posebnu »biskupsku školu«, kako je predlagao pater Lombardi. Inače mnogi ostaju blokirani, nerazumljivi, strani i otuđeni svijetu koji im je povjeren na brigu.

Sabor biskupima otvoreno zapovijeda, da Kristovu nauku unesu u srca propovijedima i katekizama. To su još uvijek sredstva prvoga reda da se obznani Istina. (Sabor međutim ne obrazlaže kako bi trebalo i ta sredstva prilagoditi današnjem mentalitetu. Značajno je što nam pokazuju posljednje statistike: upitani vjernici gotovo sto posto izjavljuju da im se propovijedi ne sviđaju. Liturgijske homilije nisu naročito zasladile neukus dosadašnjih propovijedi!) Krista biskupi moraju uvoditi i u škole, gdje je to moguće, u razne akademije, na konferencije i druge sastanke »omnis generis — svakovrsne«! Oci vjere moraju tumačiti svakom zgodom razne događaje i pomicanje u svijetu Kristovim duhom. Oci Sabora vidjeli su nesumnjivo svaki u svom gradu onu šumu antena po krovovima, znali su za mnoštvo u kinodvoranama, čuli su možda i za brojke dnevne i periodične štampe koja klizi kroz ruke i duše... Zato biskupi, ako žele biti apostoli jačeg dometa, moraju znati da je nekorisno propovijedati u glomaznim katedralama pred kojom stotinom starijih i neuplivnih osoba, dok u isto vrijeme stotine tisuća njihove djece motre razne emisije i uživaju u nekontroliranim zabavama. Tko toga ne bi nosio u svijesti, badava bi nosio naslov i zadaću biskupa.

BISKUPI NA OBRANI BUDUĆNOSTI

Sabor je priznao da budućnost pripada onome tko je zaslužil Tko ljude uvjeri I potakne da je treba tako i tako proživjeti! Zato nalaže biskupima u 14. br. dekreta »Krist Gospodin« da sve učine kako bi se podigla **KATEHETSKA** pouka mladih i starijih. Svima treba objasniti što je vjera i njezin sadržaj; treba ih uvjerljivo uputiti u tajnu života i djelovanja, kako bi vjera postala živa i u svemu prisutna vrijednost. No kako da se napose mladi svijet, prepun brzopletih i napetih utjecaja, pouči u vjeri? Sabor ne određuje nikakve statičke i nepromjenljive metode. Saborska je riječ o »zgodnom poretku i pogodnoj metodi« savršeno elastična za sve prilike. Biskupi su međutim stavljeni time na muku. Moraju uporno sa svojim suradnicima istražiti ne samo zakone ljudske duše i razvojni zakon čovjekova srca, nego i sve običaje, preinake života, nove i zavodljive sisteme s kojima se savjesti sudaraju i s kojima moraju kao vjernici ručunati. (»Čovjek ne čući negdje izvan svemira«, rekao je ispravno Marx). Zato katekeze valja prilagoditi »prirodi, sposobnostima, dobi i prilikama slušača«, kaže Sabor. Katekeze moraju gorjeti od Objave Pisma I Predaje, od liturgij-

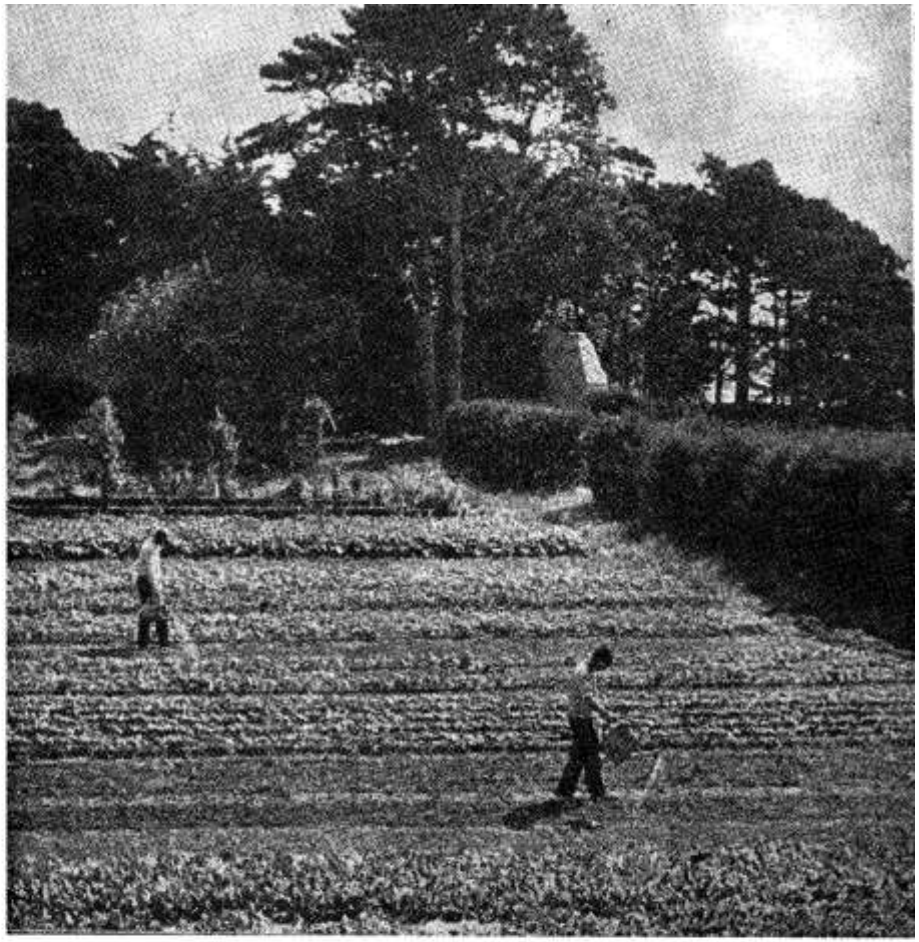
skog blaga i dojakošnjeg naučavanja Crkve, od živih primjera kršćanskog života.

Zato Sabor naređuje da biskupi pronađu i formiraju što bolje katehete. Po svemu se vidi da to ne moraju — često i ne mogu biti — svećenici. Dakako da o Kristu ne može govoriti niti svjedočiti nitko koga ne preporučuje uzoran život, dostatna pamet i plemenito srce. Katehete moraju poznavati kršćansku baštinu i njenu prikladnost za vječnoga i suvremenoga čovjeka. Uz to moraju po želji Sabora imati dovoljno psiholoških i pedagoških svojstava da teoretski i praktično shvate i mlade i starije. Saborski su Oci na kraju toga broja zaželjeli da se što temeljitije obnovi i provodi katekizacija odraslih katekumena. To će sutra biti daleko potrebnije no što je bilo jučer. Znamo kako raste broj nekrštenih i nepoučenih. Prije svega moraju to znati biskupi — učitelji.

BISKUPI NA OBRANI PUNE ISTINE

Kad se sve ovo zbroji, rezultat nije porazan. Ali za biskupe zadaća i odgovornost neprestano raste. Moraju najprije predložiti, objasniti i širiti, a po tom odvažno braniti Istinu Objave Božje. Što jasnije. Što cjelovitije. Što prikladnije. Što uvjerljivije. Krist je rekao da se ne smije izostaviti niiedan znak, nijedno »jota«. Sveti Pavao želi da se objava o Kristu govori u zgodno i nezgodno vrijeme, prije svega onda kad ljude počnu zaokupljati sve izazovnije i sve privlačivije »bajke«. Biskupi moraju sa Svetim Ocem ulaziti u svu »antropološku teologiju« i u svu »teološku antropologiju«, tražeći sve jače svjetlo za sve obuhvatnije istine, koje su nam potrebne. Moraju biti vjerni, ali ne skamenjeni. Moraju govoriti vječne istine, ali ražarene današnjim shvaćanjem. Ne smiju izdati Boga. Ali isto tako niti iznevjeriti poštena čovjeka. Ljudi nisu arhivski pronalazak, nego živi suradnici i sumislioci Božji. Napreže se, s pravom, da se u svemiru i svome svemirskom razvoju što bolje pronađu, shvate i izgrade kao ljudi. Da domisle povijest i predvide budućnost. Da žive što ljudskije i da ljube Boga što svjesnije. Zato će mnoge mitske i polumitske, sujevjerne i poluvjerne, tradicionalno nepotrebne forme i formule ustupiti mjesto životnijima i shvatljivijima, kako je to Sabor u svom pastoralnom radu iskreno zaželio. Biskupi će se, znamo, upravo tu lomiti. Između Ottaviania i Alfrinka, između Irske i Holandije, između naše gorštačke tradicije i zagrebačkog »modernizma« . . .

Budu li ne samo budni, nego i otvoreni; ne samo vjerni nego i vidoviti; ne samo povijesno ispravni nego i budućnošću zauzeti — moći će riješiti bar najosnovnija pitanja, koja ih krvavo izazivlju. Morat će dakako sve više računati na ekipni i organizirani rad, sveukupnu i zdušnu pomoć stručnjaka teologa i filozofa, psihologa i sociologa . . . i svećenika i laika . . . Nemoguće je da Duh, koji »govori Crkvama«, ušuti na ovom dijelu planeta, gdje se odigrava neobično zanimljiva i dramatična povijest katolicizma. Ako biskupi učine sve što želi Sabor i što im u suradnji s iskrenim suradnicima nadahne Milost, učinit će velike stvari u našoj sredini.

Svi Apostoli Molitve i suradnici pomoću molitve reći će, sigurno, svakodnevno pokoju iskrenu riječ Prijestolju Mudrosti, Majci našeg zajedničkog Učitelja i Biskupa svih duša, Krista — za naše Oce vjere, naše Biskupe i učitelje, kojima nije lako, a bez nas bi im bilo još mnogo, mnogo teže.

Mijo Škvorc

Bog mi dao, svijet ne oteo...

Iako je istina da u pitanju broja djece u obitelji odlučuju u prvom redu roditelji; njihova svijest i njihova sposobnost da tu djecu podignu na noge i tjelesno i duhovno;

Iako je istina da niti država, niti Crkva, niti ikakva socijalna sila ne smije prisiliti roditelje na veći broj djece od onoga koga oni žele imati, odlučivši se za Božji zakon u svom braku:

Ali je istina i to: roditelji su pozvani na VELIKODUŠNOST! Prema Bogu, prema Crkvi i prema svome narodu! Roditelji su pozvani na ZDRAVU PAMET i zato ne mogu i ne smiju bez teških razloga ograničavati broj porodaja. I stoga su svećenici i javni radnici pozvani da potiču ovu velikodušnost za općenito dobro i za osobno dobro samih roditelja i boljega odgoja njihove djece. A često će oni i poslušati.

Nije tome dugo da sam za vrijeme pučkih misija dobio jedan list. Piše ga naša prosječna, obična majka, koja živi na selu. U početku je istakla da ono što smo misionari propovijedali u primjerima nije rijetkost.

»Slušajući vaše pripovijedanje i vaše primjere, došla mi je misao da ima i kod nas takvi duša. Po Vašoj želji evo i ja bih vam napisala nešto iz mojega života, premda sam se teško odlučila, jer ja što mislim, teško mi je izraziti. Ja bih voljela kad bih Vam mogla opisati cijeli moj život, ali to bi bilo mnogo . . «

PATNJE MLADE MAJKE . . .

I sada dolazi jedna čvrsta i energična konstatacija. Nešto što je za tu osobu samo po sebi razumljivo, premda se radi o velikoj i ozbiljnoj stvari: »Djevojaštvo moje ne bih spominjala, iako je bilo ČISTO do oltara. Želila bih vam nešto govoriti o djeci, jer to nas majke mnogo veže.« Djevojaštvo čisto — čestito majčinstvo!

— Kada sam se udala i dobila prvo dijete, ono je umrlo. Za godinu dana dobila sam i drugo. Život je počeo siromašno, jer nismo mnogo dobili od muževog oca. Godina loša, a obaveze velike. Muž je išao u Bačku po brašno da nas prehrani. Mnogi smo radili samo da nešto nabacimo. Prošle su dvije godine, rodilo se i treće dijete, pa još dvije godine i četvrto. Moj muž nije bio u radnom odnosu, i zato nisam ja mogla biti kod kuće i djecu odgajati. Ja sam s njima išla na njivu i djecu nosila. Imali smo malo svoje zemlje. Radili smo i tuđu. Djecu smo svaki dan na njivu vozili i radili svaki čas pogledavajući na njih kako sjede na ponjavcu u hladovini od kola. Bilo nam je teško, ne mogu to ni opisati!

— Odakle je ova naša mlada majka dobivala snagu za svoju žrtvu? Kakav smisao je imalo njezino žrtvovanje? Sama ga tumači:

— Kad NEDJELJA dođe, komšinice mi čuvale djecu da idemo na MISU. Nije bilo onda dvije mise kao danas da idemo naizmjence. Misu nisam NIKAD ZANEMARILA. Molila sam se za zdravlje, a drugo će sve doći po sebi . . .

Kako su koji puta bijedne isprike onih odraslih osoba, koje se ispričavaju da nemaju vremena za Misu, kad ih usporedimo s veličinom ove naše majke! A kako je sretan narod koji takve majke ima! Dokle će ih biti kod nas . . .?

KRIZA I OBRAĆENJE . . .

Ali sada je došlo do krize. Do prestanka milosnoga života u toj duši. Predala se zabranjenom čuvanju od djece. Pogledajmo kako ona opisuje vjerno svoje stanje. Ali odmah i napominje da je to počela činiti na nagovor drugih.

— Tako sam ja s djecom prestala, jer su mi neki rekli da ću propast u sirotinju. Po prilici sam bila pobožna, ali djece više ne bih imala. Ništa nisam činila, hvala Bogu, koliko se začelo onoliko sam rodila, ali sam devet godina izbjegavala djecu . . .

Zanimljivo je sada slijedeće opisivanje vlastitoga obraćenja!

— Nisam bježala od ispovijedi, svaku propovijed sam čula, ali dok me jedna nije u srce dirnula. To je bilo na Veliki četvrtak 196 . . . godine, kad je naš župnik rekao u propovijedi: Uzalud vaših molitvenika i krunica, kad duša nije u milosti posvetnoj. Počela sam mnogo misliti u duši svojoj. Ništa drugo nego samo to mi je lebdilo na pameti. — Pa zar je moje sve uzalud? Ja na Misu a druge u kino? Da li je to sada uistinu uzalud, ili svejedno? Tako se moja savjest pomalo uznemirivala. Taj put, na Veliki četvrtak, naš Velečasni mi je bio prvi misionar. A kod svete ispovijedi drugi, kad mi je najmlađe dijete primilo prvu svetu pričest. Obećala sam češće na ispovijed, tako da sam se još više uznemirivala, ali još nema čvrste odluke. Nije to bilo lako. Ja bih lako za moje godine, ali moj muž je imao oko 45 godina, pa su ga neka djeca već zvali dida. To je bilo najteže . . .

Uočimo divan i taktičan postupak ovoga ispovjednika. Nije on pustio dušu ovu bez odrešenja. Nije odmah klonuo, ako je vidio da je opet upala u grijeh. On s ljubavlju, očinski je postupao u najvećoj strpljivosti. Vidio je da se duša bori, pa je učvršćivao u njezinoj borbi, pomogao. To je potpuno u stilu posljednje Papine riječi u enciklici Humanae vitae: »Ni po čemu ne umanjiti spasonosnu Kristovu nauku — to je najodličniji oblik ljubavi prema dušama. Ali to mora biti popraćeno tolerancijom i ljubavlju za koju je sam Gospodin dao primjer u svom postupku s ljudima. On nije došao da sudi, nego da spasi. Doista je bio oštar i strog prema grijesima, ali strpljiv i milosrdan prema grešnicima.«

Ovakva taktika načelnosti spojena sa strpljivošću i milosrđem donijela je pobjedu. »I tako je došla Velika Gospa moj treći misionari ISPOVIJED i čvrsta odluka muža. Nagovorila sam ga. I tako je pod mojim srcem oživio novi život.«

SAD NAM NIJE TEŠKO . . .

— Bilo je teških dana. Od muža malo prigovora i od drugih svašta. Jedan mi je rekao: To su krivi popovi, jer su znali da dobro slušam propovijedi. Neki su me pitali, da li se djeca ljute, jer su bili već veliki. Najstariji je bio 15 godina. Moja djeca su dobra. Nisu se znala ljutiti . . .

Umiješao se tu sotona i direktno. Doduše ne služeći se svojim vlastitim jezikom, nego jezikom jedne tobože kršćanke: — Jednu sam ženu srela. Došla je iz grada. Začudila se: Deset godina nisi imala, pa sad imaš??? Ja bih to uklonila. Reći ću ti gdje možeš. Nije skupo . . . Ja sam joj odgovorila: — Ja sam tako htjela. To ne ću učiniti ni za čitavi svijet. Neka sve bude na slavu Božju. I sve će biti dobro. . .

Tako smo mi dobili i petoga sina. Najmanjega i najdražega. Dobar muž, dobra djeca, pa smo ga LAKO OTHRANILI. Nismo ga na njivu nosali, jer su ga baće čuvale. Ja sam ga rodila u trideset i sedmoj godini života...

I ovdje se potvrdilo ono iskustvo: kada djeca porastu, često su najveći prijatelji svoje mlađe braće i sestara. Ne zaboravlja ta žena spomenuti onoga, koji je najzaslužniji za novu sreću, koja je prostrujila njihovim brakom: »Hvala Bogu i našem župniku, koji me je do toga doveo. Nisam se nikad za ovo zahvalila, jer mi se savjest smirila. Da se nisam popravila, možda nikad ne bih našla mira. Sad nam nije tako teško. Malo smo se skučili. Djeca velika, mnogo pomažu u poslu. Slušaju. Bez našega znanja ne hodaju kasno. Strogo ih držimo. Molili su od malena krunicu. Ministrirali od prvoga razreda. Prve petke obavljali. Ja obavljam prve petke i subote. Kažu mi da ću obuta u raj, i da ću za vrijeme misija stalno visiti u crkvi. Nismo nikom protiv. Nek idu i oni. Kažu mi da mogu i za muža ići na Misu. Bog mi dao, svit, ne oteo . . .

MI IMAMO DOBROGA ŽUPNIKA . . .

Evo jedne od mnogih majki! Ima li smisla pustiti da ova velikodušnost zakržlja u sebičnosti i krutoj mlakosti? Da li je dobro radio onaj svećenik? Da li svijet hoće poslušati, kada naiđe na pravi način?

»Dragi Oče! Ni najmanje u vašoj propovijedi niste uznemirili moje savjesti. Što se tiče psovke i pijanstva, u našoj kući toga nema. U odgoju djece dosta sam stroga. Što spada na molitvu, molimo se i za svećenički podmladak. Prva Zdravo Marija da se to ostvari u mojoj obitelji, a druga za ostale mladiće. Moj najmlađi u četvrtoj godini moli za misije. Mnogo bih toga mogla reći. A tko bi to sve opisao. Znate, Oče, ne osjećam ni najmanju želju da vi to negdje napišete, samo bi to vama spomenula: Mi imamo dobroga župnika, koji naše duše vodi Bogu. Ne že-

Klaudio, Ticijana i Edi iz Labinaca treniraju za astronaute

Vesela grupa onih koji razveseljavaju župnika u Labincima u Istri

Djevojke u crnini nose lik »Gospe od suza« moleći za potrebe naših obitelji

Uz svirku mladi probijaju put prema Kondžilu, Gospinom prošteništu u Bosni

Prvi se kapelanov »fićo« probio na Kondžilo. I još neki vele da fićo nije auto

Silvano, Valter, Valter i Edi čuvari župnikovog »fića« u Kašteliru

lim potpisati svoje ime, ali naš Velečasni sigurno zna tko je . . .«

Hoćemo li se začuditi i ovoj bilješki koju je napisala iza pozdrava i završetka lista: »Zaboravila sam reći da osjećam veliku želju da mi je imati SINA SVEĆENIKA. A teško da će mi se to ostvariti. To je jedina bol srca moga.« Bez obzira na to što ne znamo budućnost, u ovom slučaju može biti baš Bog darežljiv; ta je osoba sigurno sama svećenica u velikom a uzvišenom značenju riječi. Ona i njezin muž. Zašto? Zato jer svećenik ŽRTVUJE. I oni su se žrtvovali. Svećenik PRIKAZUJE. I oni su prikazivali sebe i sve svoje Isusovu Srcu. Svećenik POSVEĆUJE. Posvećen je i njihov život . . .

Pero Bulat D. I.
pučki misionar

SURADNJA U MISIJAMA

Za plodnu suradnju među svima koji propovijedaju Evanđelje u misijskim krajevima. (Misijska nakana A M za SVIBANJ 1970.)

1. APEL II VATIKANSKOG SABORA: Osim katolika djeluju kao misionari među nekršćanskim narodima i predstavnici drugih kršćanskih zajednica, osobito protestantskih i anglikanskih. Sigurno da je za nekršćane velika sablazan što oni koji propovijedaju Kristovo Evanđelje nisu među sobom jedinstveni, već žive rastavljeno i odvojeno. Tu sablazan uočili su i katolici i protestanti i anglikanci i počeli se radi nje pomalo zbližavati i više razumijevati nego što je to bilo u prošlosti. Zbližavanje je pospješila klima stvorena II Vatikanskim saborom.

Nadahnjujući se na koncilskom dokumentu o ekumenizmu i dekret o misijskoj djelatnosti Crkve preporučuje duh ekumenizma mladim misijskim crkvama.

»Razdijeljenost kršćana donosi naime štetu svetoj zadaći da se Evanđelje naviješta svakom stvorenju, i mnogima zatvara pristup k vjeri. Time su zbog neplodnosti misionarenja svi kršćani pozvani na to da se ujedine u jedno stado pa da tako uzmognu pred nekršćanima jednodušno zasvjedočiti Krista, svoga Gospodina. Ne mogu li pak još potpuno zasvjedočiti jednu vjeru, valja da ih barem provijava uzajamno poštivanje i ljubav« (Ad gentes, br. 6.).

»Treba također gajiti ekumenski duh među novokrštenima, kako bi ispravno sudili da su braća koja vjeruju u Krista, Kristovi učenici, preporođeni krstom i dionici premnogih dobara Božjeg naroda. Koliko dopuštaju vjerske prilike, neka se ekumenska akcija tako promiče da, isključivši svaki oblik indiferentizma i konfuzionizma kao i nezdravog rivalstva, katolici bratski surađuju s rastavljenom braćom prema normama Dekreta o ekumenizmu zajedničkim, ukoliko ga ima, ispovjedanjem vjere u Boga i u Isusa Krista pred poganima i sudjelovanjem na socijalnom i tehničkom kao i na kulturnom i vjerskom polju. Neka surađuju navlastito radi Krista svoga zajedničkog Gospodina. Njegovo Ime neka ih okuplja! Neka se ta suradnja uspostavi ne samo među privatnim osobama nego također među Crkvama . . .« (Ad gentes, br. 15).

U ovom zadnjem uistinu značajnom tekstu stavlja se naglasak na izvor našeg stvarnog jedinstva, a to je vjera u osobu Isusa Krista, u kojoj se sjedinjujemo unatoč našim doktrinarnim razlikama te u kojoj jedino gledamo jednodušno nadu u ljudsko spasenje. A na taj način postaje moguća nužna suradnja ne samo na socijalnom već i religioznom polju i to ne samo na nivou vjernika već i organizama pojedinih crkvenih zajednica.

2. OD NEPRIJATELJSKOG STAVA PREMA SURADNJI: Nekoć je u misijama bio gotovo neprijateljski stav među različitim kršćanskim vjeroispovijestima. Stav nepovjerenja i antagonizma prenio se iz Evrope i Amerike i u misije. Danas je taj stav veoma različit već prema različitim mjestima i osobama. Ipak se općenito može reći, da je neprijateljstvo pomalo nadomješteno stavom međusobnog poštivanja, a ovo je opet dovelo ne samo do finih i ugađenih, već često puta i srdačnih odnosa. Pomalo se budi svijest o bratstvu svih koji slijede Krista, makar ne pripadali jednoj Crkvi. To se bratstvo sve više učvršćuje zajedničkom molitvom za jedinstvo svih kršćana, osobito za vrijeme svjetske molitvene osmine, koja se i po misijskim krajevima svake godine sve bolje slavi.

Među ekumenske geste ubrajaju se međusobni posjeti službenika različitih kršćanskih zajednica, zatim sudjelovanje kod otvaranja kakvog velikog pothvata ili posjeta kakve visoke ličnosti. Zajednički se svetkuje Božić, Uskrs ili kakvi veliki blagdani u pojedinom narodu. Organiziraju se zajedničke biblijske konferencije za pojedine grupe.

Sve te geste teže prema stvaranju klime međusobnog povjerenja, prijateljstva i simpatije. Što veće od toga zasada se nije učinilo. Na socijalnom području ima već više suradnje, koja je također veoma važna. Zajednički se nastoji pomagati bolesnicima, siromasima. Koji put se zajednički bori protiv kakve nepravde ili zloupotrebe.

Pred svima stoji ipak velika zadaća da se učini daleko još više nego do sada, kako bi se kršćanske zajednice razumjele među sobom još više te kako bi većma proživljavali stvarno bratstvo u Kristu. A to bi onda pridonijelo daleko više širenju Evanđelja među one koji ga još ne poznaju. Napredak ekumenizma među misionarima nužno će unaprijediti i njihov misijski rad.

3. ZNAČAJNIJE VIJESTI IZ MISIJSKOG ŽIVOTA CRKVE: Početkom sječnja ove godine proslavile su afričke sestre Bezgrješne Djevice u biskupiji Gulu u sjevernom dijelu Ugande svoj srebrni jubilej. 6. siječnja 1945. položile su prve četiri sestre redovničke zavjete. Danas ta Kongregacija broji već 121 zavjetovanu sestru, koje djeluju kao učiteljice, bolničarke, socijalne i župne pomoćnice.

Nigerija je protjerala većinu misionara, koji su djelovali u Biafri. Austrijski komitet za Biafru apelirao je na sve crkvene ustanove, kako bi dale na raspolaganje misionare za ibo područje. Taj je apel upravljen osobito crkvenim ustanovama neutralnih zemalja, jer se smatra da će nigerijski režim jedva što imati protiv misionara iz tih zemalja.

Gospodica Cecilija Kies, Austrijanka, djeluje već treću godinu kao pomoćnica zemljama u razvoju u bolnici sv. Franje u Morogoro u Tanzaniji. Sada je zaposlena izgradnjom jednog dispanzera za tuberkulozne te jednog rentgen instituta. Ujedno poučava jednoga laboranta, da on sam može pomagati domaćem stanovništvu. Njezina se djelatnost proteže i na žene u Morogoro. Ona je samo jedna od brojnih Austrijanaca i Austrijanki koji po čitavom svijetu rade kao pomoćnici zemljama u razvoju. Njih pomažu katolici u domovini, osobito skupljanjem novčanih priloga za vrijeme Korizme.

Pomoć zemljama u razvoju jedna je od najutješljivijih pojava naših dana. U njoj se napose ističu mnogi mladi, koji se dragovoljno kroz nekoliko godina stavljaju u službu ljubavi prema bližnjemu. Dok vidimo toliko ruku koje grabe sve jedino za sebe, lijepo je vidjeti i one ruke, koje nesebično daju sve drugima. Takve bi nadasve morale biti one ruke, koje se križaju znakom Kristova križa.

Josip Antolović

Mali Marko je pravi »dundo« - ujak - nasmijanoj Maci

MOLITE!

SILA UČI MOLITI Stara je izreka: »Tko ne zna moliti, neka ide na more!« Tu riječ mogli bi potvrditi mnogi mornari i putnici, koji su putovali morem.

Od Krka do Senja nije daleko, ali je dosta da sklopi na molitvu i ruke takvih ljudi, koji su inače pokazivali da im Bog nije potreban.

Jedan se brodić uputio iz Krka u Senj. Prevozi putnike. Pred Senjom dočekala ih je bura takve jačine, da zbog nje nisu mogli pristati u luci. Na otvorenom moru vodila se borba na život i smrt.

Očevidac pripovijeda: »Svi smo bili u smrtnom strahu. Na svim putnicima moglo se opaziti da Bogu preporučuju svoje živote. U toj tjeskobi odjenom poče naglas moliti onaj, za koga bi čovjek rekao da će to posljednji učiniti. Bio je to čovjek, koji je prije govorio da uopće ne vjeruje u Boga.

Kako je god svima bilo pri duši tjeskobno zbog opasnosti, ipak smo se svi nasmijali na taj prizor, gdje je takozvani bezbožac u životnoj opasnosti osjetio potrebu, da potraži Božju pomoć i zaštitu.

No zar zbilja treba poći na more, da naučimo moliti? Zar mi ne živimo neprestano u takvim okolnostima, u kojima nam je potrebna neprestana pomoć odozgor?

BOŽJI POZIV NA MOLITVU U Starom zavjetu na mnogo mjesta Bog poziva ljude na molitvu. U psalmu 49. čitamo ovaj Božji poziv: »Zovi me u dan nevolje i spasit ću te, i ti ćeš me slaviti!« Kod proroka Jeremije čitamo: »Zazivat ćete me, dolazit ćete k meni, molit ćete mi se i ja ću vas uslišati. Tražit ćete me i naći me, jer ćete me tražiti svim svojim srcem. I pustit ću da me nađete« (Jer 29, 12-14). U psalmu 34. nalaze se ove lijepe riječi: »Oči Gospodnje gledaju pravedne, uši mu slušaju vapaje njihove. Pravednici zazivaju, i Gospodin ih čuje, izbavlja ih iz svih tjeskoba« (Ps 34, 16 i 18).

U Novom zavjetu Krist nas toliko puta poziva na molitvu. Kod Mateja govori nam: »Molite i dat će vam se! Tražite i naći ćete! Kucajte i otvorit će vam se! Jer svaki koji moli, prima; tko traži, nalazi, i tko kuca, otvara mu se« (Mt 7, 7-8). A u poglavlju 18. kod istog evandelista Krist nam pokazuje vrijednost zajedničke molitve, kad kaže: »Ako dvojica od vas na zemlji jednodušno zamole što mu drago, dat će im moj nebeski Otac. Jer gdje su dvojica ili trojica sabrana u moje ime, tu sam ja među njima« (Mt 18, 19-20). Isus nas poučava na primjeru, kakav mora biti sadržaj naše molitve. Na molbu svojih učenika on nam ostavlja uzor molitvu u Očenašu.

On nas uči i kako ćemo pravo moliti, kad nam kaže: »Kad molite, ne budite licemjeri koji se vole upadno moliti u sinagogama i na raskršćima, da ih vide ljudi. Ti kad moliš, udi u svoju sobu, zatvori vrata te se pomoli svom Ocu u tajnosti, pa će ti platiti tvoj Otac, koji vidi u tajnosti. Kad se molite, ne govorite isprazne riječi« (Mt 6, 5-7).

A Isusov učenik sveti Pavao piše u svojoj poslanici Solunjanima: »Bez prestanka molite! U svakoj prilici zahvaljujte, jer je to za vas volja Božja u Kristu Isusu!« (1 Sol 5,18). U prvoj poslanici Timoteju piše Pavao: »Hoću, da ljudi mole na svakom mjestu, podižući čiste ruke prema nebu!« (1 Tim 2,8).

I sveti Jakob u svojoj kratkoj poslanici piše: »Trpi li tko među vama nevolje, neka moli. Veseli li se tko, neka pjeva hvalospjeve... Mnogo može pravednikova molitva, ako je žarka« (Jak 5, 13 i 16).

Kako vidimo, sam Bog nas na toliko mjesta poziva da prigrlimo molitvu kao moćno sredstvo na svom putu prema vječnosti.

BIBLIJSKI PRIMJERI U Bibliji nailazimo na nebrojene primjere, gdje Božja djeca smatraju molitvu kao svojim sidrom i svojim životnim kompasom. Kako nam divan primjer u tome daju stari patrijarsi: Abraham, Izak i Jakob. Zar nam nisu još od najranijeg djetinjstva poznate »Jakovljeve ljestve« po kojima su anđeli silazili da ponesu Jakovljeve molitve pred Boga, a onda se ponovo vraćaju da od Boga donesu Jakobu potrebnu pomoć? Zar nam nije poznat prizor Mojsija na brdu kako raširenim rukama moli za pobjedu svoga naroda, koji se ispod brda bori s neprijateljem? Kako junakinja Judita moli prije nego što će odrubiti glavu neprijatelju Holofernu i tako spasiti svoj grad? Zar nam ne služe kao uzor molitve u nevolji tri mladića u ognjenoj peći? I prorok Danijel u lavskoj jami? I čista Suzana lažno optužena od staraca bludnika? Svi su se oni u nevolji utjecali Bogu s molitvom, i ne uzalud. Svima im je Bog priskočio u pravi čas u pomoć.

Predimo u Novi zavjet! Petar, glava prve Crkve, nalazi se u zatvoru. Cijela kršćanska općina moli se za njegovo oslobođenje. I Bog ga čudom izbavlja iz zatvora.

Pavao od svojih kršćana ne traži ništa za sebe: ni doma, ni krova, ni kruha, ni vode. Sam je svojim rukama zarađivao, nikome nije želio biti na teret. Ipak od svojih kršćana traži da mole za njega, kad su ga neprijatelji vukli po zatvorima.

Upravo nevolje i tjeskobe po Božjem planu imaju često tu svrhu, da ljude potaknu na revniju molitvu. Mi govorimo o Božjim kušnjama kao o Božjim »pohodima«, kojima Bog nastoji zalutale s krivoga puta privesti na pravi put, u Očinsku kuću.

U naše vrijeme najgore je od svega što u nevoljama naših dana mnogi više ne znaju otvoriti usta na molitvu ..

OBNOVIMO SE U MOLITVI! Tko je ispunjen duhom molitve, taj sve događaje usmjeruje prema Bogu.

Trebamo li reformirati duhovni život, onda znajmo da ta reforma mora početi od molitve. Molitva je »duša duše«. U molitvi su sve sile duše u akciji: i spoznaja, i volja, i osjećaj. Moliti znači penjati se gore iz tamnih dubina svoga podzemlja do svijetlih visina Božje istine. Molitva je koncentracija svih snaga, produbljenje i proniknuće u najveće vječne Božje misli. Sav. čudorednl život izlazi iz molitve kao iz svoga izvora i vraća se natrag k molitvi kao temelju i kruni čudorednog života. Tako je molitva duša duše, živi dah, dašak besmrtnog čovjekovog duha. Molitva je najviši čin cijeloga čovjeka, jedan sveti oganj što pročišćuje njegov život, i jasno svjetlo što rasvjetljuje njegov rad.

Stoga je potrebno da molimo Gospodina često: »Gospodine, nauči nas moliti!« Daj nam pravi duh molitve, da ne bi naše dane preplavila bezdušnost, očaj i tuga!

Kako da se obnovimo u molitvi? Čujmo Božju riječ: »Pripravi svoj duh prije molitve i ne budi kao onaj koji kuša Boga!« Potrebno je da se prije molitve saberemo. Ako zbog rastresenosti ne čujemo sami sebe, kako će nas onda čuti Bog?

Za molitvu treba naći zgodno vrijeme. Nemojmo misliti, da smo izgubili najbolje vrijeme, ako smo ga posvetili molitvi. Jer napokon, ima li išta važnije, bolje i ljepše nego što je razgovor s Bogom? Učinimo čvrstu odluku, da ćemo svaki dan vjerno obavljati svoje redovite molitve ujutro, prije i poslije jela i navečer prije spavanja.

U molitvi budimo široke duše. Nemojmo moliti samo za svoje osobne potrebe, nego raširimo svoje srce i njime obuhvatimo cijelu svetu Crkvu, sve njezine potrebe, sve bijednike, patnike, progonjene, umiruće, sve one, koji su u opasnosti da zauvijek izgube dušu.

Ispravna molitva nužno nas vodi do Božjeg zagrljaja. A možemo li si zamisliti intimniji Božji zagrljaj ovdje na zemlji od onoga što ga duša doživljava u svetoj ispovijedi i svetoj pričesti?! Tko će, dakle, biti iz dana u dan sve vjerniji u molitvi, taj će se sve više penjati do potpunog kršćanskog života, do sve intimnije veze s Bogom. Grijeh će mu bivati sve dalji sve odvratniji, a krepost sve privlačnija.

Uvjerimo se sami, da je to istina ...

Josip Njavro DI

TROSTRUKA »SABLAZAN« KRSĆANSKE VJERE

Veliki naš umjetnik Ivan Meštrović u svojoj knjizi »Uspomene na političke ljude i događaje« (str. 169.) opisuje neke svoje refleksije o drugom našem velikom čovjeku, Nikoli Tesli, s kojim se upoznao za vrijeme svoga boravka u New Yorku godine 1925. Tesla je bio »neobično simpatičan čovjek, skroman u odnosima, s nekim sustezljivim ponosom i pomalo tragičnim izražajem u licu... Kod prvog susreta mi je pripovijedao svoje uspomene iz svojih prijašnjih godina, o svojim studijama u Austriji... boravku u Parizu, dolasku u Ameriku... Opisivao je zatim svoje teško snalaženje u Americi, te svoje prve napore na polju izuma. Drugom je prilikom govorio o književnosti, njemačkoj, francuskoj i engleskoj. Naizust je znao mnoge Goetheove i Heineove pjesme, kao i pjesme Victora Hugoa i Shakespearea. Iz naše književnosti znao je gotovo cijelog Gundulića napamet. S priznanjem je govorio o Mažuraniću i Njegošu. Iz narodne je poezije spominjao ženske pjesme. Vuka i njegovu reformu nije mario... Jednom, poslije večere, dugo mi je pripovijedao o svojim izumima, kao i o tom kako su ga okrali Edison i Marconi, te napokon Pupin... Isticao je više puta kako nikada nije radio za novac, do kojeg mu nije stalo, kako je siromah i želi da umre kao siromah. Njegov ideal i svi njegovi napori bili su usmjereni na to da koristi napretku čovječanstva... Pripovijedao mi, kako se još od mladosti prije spavanja, klečeći na golim koljenima, molio Bogu. Kad sam ga upitao, kakve molitve moli, odgovorio mi je: — One, koje sam u djetinjstvu molio. Ali, da, tako sam se molio sve do svoje pedesete godine. Od toga se doba molim drugačije, nu to je svejedno, suština je ista, i ja se molim Bogu svakoga dana«.

Našem, dakle, besmrtnom izumitelju Nikoli Tesli, kao i čitavom nizu mlađih ili starijih učenjaka i obraćenika — jednom Louisu Bertrandu, Charlesu de Bordeuu, Renéu Salomé, Georgesu Dumesnilu i drugima — vjera i vjesko je bilo nešto domaće, prirodni elemenat u kome su se oni kretali. Njih nije zbunjivao primarni »skandal« ili »osnovni paradoks «vjere — skok naime iz vidljivog, opipljivog svijeta u nevidljivi i neopipljivi. Oni su preskočili taj ponor i ostali onkraj vidljivoga — u životu nevidljive stvarnosti, o kojoj jamči naša vjera! To su bili ljudi, koji ni za čas nisu zanijekali ovaj svijet i njegove vrednote, ali su bili familijarni i s onim što je bitno, što je u srčiki svega zbivanja, a o čemu su znali samo po vjeri.

Ove ljude i njima slične sve do danas nije natjerao u paniku niti je izazvao zabunu drugi »paradoks« ili »drugi skandal vjere« — a taj se sastoji u tome što vjera nastupa u ruhu nekadašnjice, kao da se radi o priznanju, što više, o vezivanju na nekadašnji način života i nekadašnji način egzistencije.

Napokon ovu plejadu zaslužnih za našu eksperimentalnu, ili uopće za našu modernu znanost i kulturu, nije obeshrabrio ni treći »paradoks« ili »treći skandal vjere«, tzv. kršćanski pozitivizam, centriranje ili sužavanje Boga na jednu točku naše ljudske povijesti...

Ma jesu li ti ljudi, ti znanstvenici, u tim okolnostima mogli još uopće vjerovati? Jesu li oni mislili na ono što vjeruju? Ili još više i radikalnije: jesu li oni još smjeli vjerovati, ili im je bila lojalna dužnost da prekinu sa »starim snom« i da se stave zrelo i odlučno pred ovu našu stvarnost, da u njoj kao u ogledalu uvide i raskrinkaju sve stare sne i odbace sve nametnute i namrle tradicionalne balaste? Jesu li oni doista u takovim okolnostima smjeli govoriti, iskreno ponavljati s Paul Claudelom: »Crkva je bila moja velika otvorena knjiga, moja škola. Uvijek bila klečečke hvaljena ova veličanstvena majka, od koje sve naučih... Sofoklove i Pindarove pjesme postadoše mi bljutave prema uzvišenom spjevu Magnificat...!?«

Mnogi se danas grčevito trude da uklone, kako smo već prije kazali, granicu između vidljivog i nevidljivog, pozivajući se na našu modernu eksperimentalnu znanost s kojom da se jedva ili nikako ne može više spojiti vjera i vjersko.

Kao da se još više napora ulaže u to, da se ukloni iz naše vjere sve ono što bi nekako mirisalo po starini, što bi se moglo okarakterizirati kao ono »nekadašnje«, ono »iz onih vremena«. I svi ti napori — nazivali se oni crkveno-pragmatičkim jezikom »aggiornamento ili osuvremenjenje«, ili intelektualističko-akademskim rječnikom »demitologizacija«, skidanje šminke i fasade, odbacivanje mita i prikazivanje stvarnosti u pravome svjetlu; — kako god se ti načini danas nazivali, ne pojačavaju li samo još više našu sumnju? Nepristrani promatrač u tome nekako zapaža trku, jurnjavu, da ne rečemo pravu zbrku, da se nekim grčevitim naporima prikaže novim, aktualnim i današnjim — upravo za ovaj čas i za ovu generaciju — nego što u stvari ipak ostaje samo nekadašnje, prijašnje, staro, zastarjelo za moderna čovjeka. Ne izgledaju li ti napori oko rješavanja ovoga pitanja Sizifov uzaludni posao?

A doista pred nama se upopriječila u svoj težini »sablazan nekadašnjega« u našoj vjeri. Nekada se tradicija, ono što je prokušano u prijašnjim generacijama, prikazivalo kao nešto što nas čuva, na što se smijemo osloniti kao na sigurne potpornje, što nas stavlja u sigurnost i na pravo mjesto. Danas, naprotiv, tradicija i tradicionalno izgleda našoj generaciji kao nešto što valja svakako odbaciti, što je od jučer što nema mjesta u horizontu znanstvenog napretka današnjice. I stoga graditi na tradiciji, izgledalo bi graditi na onome jučerašnjemu, zaklinjati se na ono što je prohujalo i proteklo, što ne može biti više na snazi. U tom bi vidu sam čin vjere bio kao vezanje na prošlost, a nipošto velikodušni skok, obrat i opcija — u nevidljivu doduše, ali pravu stvarnost. I tako je jasno, da bi takova vjera, koja na sebi nosi etiketu prošlosti i antike, još opterećena koječim kroz povijest Crkve, najmanje mogla oduševiti današnju mladež, koja je sva okrenuta za 180 stupnjeva na drugu stranu — na stranu progresivnog, današnjeg i sutrašnjeg, ideji napretka i naprednog. Ovaj, dakle, »skandal« vjere, zar ne, izgleda, da definitivno pokapa našu vjeru. I uzalud, zar ne, uzalud se mi trudili oko »demitizacije« ili »aggiornamenta«: staro ostaje staro, i nikakvim sredstvima za pomlađivanje ne može se stvarno pomladiti; čovjeka od 80 godina života ne možeš više nikada povratiti u mladenačko doba srednjoškolskog razdoblja. Bila bi to čista utopija.

Ali ovo još nije najgore. U našoj vjeri postoji još jedan, treći i zadnji »paradoks«, strašniji od svih drugih, paradoks »kršćanskog pozitivizma« — suživanje Boga na jednu jedinu točku naše ljudske povijesti. U čemu se sastoji taj paradoks ili treći najopasniji od svih »skandala« u kršćanskoj vjeri?

U istočnjačkim religijama Bog je bio nedostupno Biće, i ljudi bi — kao Prometej — nastradali ukoliko bi se drznuli približiti Božanstvu. U indijskim religijama Bog je ono skrovito, tajanstveno, o kome se razmišlja sa čežnjom, koga se osjeća na točki neizmjerne udaljenosti, pred kim — da se tako izrazimo — doživljavaš odjek vječne, neshvatljive tajne... U židov-

stvu Bog: Elijon — Višnji, Olam — Vječni, El Roi — koji sve vidi, El, Elohim, Jahve... izgovarao bi se sa strahopočitanjem, i rijetke su bile zgode, kada bi veliki svećenik u svome najsvečanijem ornatu prilazio u svetište nad svetištem, da se pokloni pred kovčegom zavjetnim prisutnom Jahvi. Iako »pastir svoga naroda« (Mih 7,14), Bog je Izraelu strah i trepet, daleki Bog.

U našoj kršćanskoj vjeri, naprotiv, Bog nam nije kao nešto udaljeno, odvojeno od naše ljudske povijesti i našega vremena. Kršćanska vjera govori o Bogu, koji se pojavljuje u povijesti, koji je utkan u našu povijest, koji je u sebe apsorbirao — da tako reknem — svu tu našu povijest, koji je i po Pavlu, i po Teilhardu, i po nauci cijele Crkve Glava svega čovječanstva u Isusu Kristu. Bog se u povijesti pojavio kao čovjek. I time nam se čini kao da je definitivno svladan nepromostiv jaz između opipljivog i neopipljivog, vremenitog i vječnog, vidljivog i nevidljivog. Kao u transparentu, kao u «zrcalu« — kako bi se izrazio tvorac naše kajkavske književnosti Habdelić — mi kršćani susrećemo, dotičemo, eksperimentalno doživljavamo Boga u čovjeku — u čovjeku Isusu Kristu, koji time za nas postaje egzistencijalnom objavom. Tako naša vjera postaje objavom: »Boga nitko nikada nije vidio; Jedinorođenac-Bog, koji je u krilu Očevu, on ga je objavio« (Iv 1, 18). I na taj način, kaže izvrsno Léon du Four: »Bog nije izvan našeg domašaja; on se nečuvenim dokazom svoje moći i ljubavi u Kristovoj osobi daje svakomu tko ga hoće primiti«. Ili još drastičnije, kako bi se izrazio Ivan u svojoj prvoj poslanici: Krist nam je donio Boga u svojoj osobi, pa smo ga mogli vidjeti, promatrati, opipati rukama... Onaj, koga nikad nitko nije vidio, sada je nama na dohvat, sada je ugrađen u našu ljudsku povijest (1 Iv 1,1-3).

Ali gledajmo sada, što se zbilo. Time što je Bog skraćen na razinu ljudskih veličina, time se Bog od nas još više udaljio. Time što nam se najradikalnije objavio i približio, time kao da je pred nama do kraja potamnio njegov lik, kao da se do kraja sakrio. Eto, kako stvari imaju dvostruko lice, čudnu dvosmislenost i dvoobraznost. Ono, što je po sebi izgledalo najradikalnijom objavom Boga čovjeku, postade pretpostavka za »Božju smrt«. Bog nam se već toliko približio, kaže teolog Ratzinger, »da ga možemo ubiti, i on time prestaje biti Bogom za nas«. Sve je koncentrirano na jednu točku povijesti — na pojavu Isusa Krista, i kao da sve propada i svršava zbog toga što je sve tako centrirano na jednu točku, na jedan jedini vidik, na jednu jedinu pojavu.

Zato moderni protestantski teolozi Hamilton, Altizer, Tilich, Bonhoeffer, Robinson — kad razlažu ovu misao »o Božjoj smrti danas u svijetu«, ne daju li nehotice povoda, da čovjek odbaci sve vjersko i svu vjeru? Čovjek je nekoć bio u vasioni sićušno zrnce praha. U djetinjim njegovim danima mogao se prema osmom psalmu smatrati čak središtem univerzuma. Ali sada, kad je odrastao, kad je postao punoljetan, kako bi to na svoj način znali naglasiti i Nietzsche i Sartre, ma koliko lijep, on je odbacio »ludi san«, odbacio je i ubio Boga i vjersko, i sada želi se ugraditi u svesvjetsko zbivanje, da u komunitarnosti i socijalnoj solidarnosti sa svima nađe svoj novi humanitarni horizontalistički smisao života.

Eto, to su posljedice, do kojih dovodi užasna »sablazan kršćanskog pozitivizma«: sužavanje Boga na jednu točku ili pojavu povijesti, ubijanje Boga i stvaranje bez Boga »novae civitatis saecularis — nove svjetovne, sekularističke države«.

Dakle, možemo li još onda danas vjerovati? Smijemo li još uopće vjerovati, ili je naša dužnost da zauvijek i definitivno prekinemo sa snom vjere i stavimo se realno sučelice stvarnosti? Ovo je pitanje sasvim na mjestu, upozorava nas teolog Ratzinger. I mi se u ovome stanju stvari ne smijemo niti možemo danas zadovoljiti rješenjima koja bi ma izdaleka bila nalik na smisalice i izvrtanje da nekako konačno ipak nađemo kakvo-takvo tumačenje kršćanstva, koje ne bi više pobuđivalo sablazan. Pa kad bi se danas našao koji teolog, koji bi npr. pokušao protumačiti »uskrsnuće od mrtvih« na taj način, da čovjek treba samo danomice smireno polaziti na svoje radno mjesto, da time on izgrađuje budućnost u smislu »uskrsnuća«, dakako, da bi kod mnogih onda »sablazan kršćanstva« prestala. No jesmo li mi takovim tumačenjima još uopće ostali kršćani? Jesmo li tada uopće pošteni pred ovim ozbiljnim problemom vjere i kršćanstva? I nismo li time postali krajnje nepošteni prema samim nekršćanima i ateistima — koji nerijetko u našoj vjeri nazrijevaju nešto mnogo više, kad si postavljaju onaj zagonetni upitnik — »možda je ipak istina, što ovi vjeruju«?

Da, današnji čovjek, pa i današnji teolog, sklon je apriori smatrati stvarnošću ono, što je na dohvatu, što je vidljivo i opipljivo. Ali smijemo li to? Je li to pošteno i lojalno prema istini? Ne moramo li, i nije li naša najozbiljnija dužnost, upitati same sebe, što je to zapravo u biti, u srčiki, što je to zbiljska stvarnost? Nema sumnje, to je naša prvotna dužnost, ma kako ona bila teška i kako bila odgovorna. Treba da joj pristupimo lojalno i da je pošteno i točno riješimo.

Kardinal Wisemen, poznati obnovitelj katoličkog života u Engleskoj, opisuje u knjizi »Fabiola« dirljivi događaj iz prvokršćanskih vremena. Rimska je matrona Lucinia predala sinu Pankraciju za četrnaesti rođendan, kad je službeno postao punoljetan, na dar za uspomenu spužvicu, natopljenu mučeničkom krvlju njegova oca, u bisernoj posudici. Predavajući taj dar Pankraciju, majka je zaplakala, a njene su suze kapale na spužvicu. Mučenička se krv od majčinih suza opet zarumenila, a Pankracije je pun počitanja poljubio taj neočekivani dar — očevu mučeničku krv i majčine suze. Taj je dan za malog Pankracija bio prekretnica. Osjećao je da je punoljetan i da je preuzeo odgovornost za očevu mučeničku krv i majčine suze. Snaga i postojanost u vjeri, milosni dar toga časa, poklonili su Crkvi mladog svjedoka vjere, četrnaestgodišnjeg mučenika svetog Pankracija.

I mi se danas, u ovoj pokoncilskoj epohi osjećamo punoljetnima! I mi smo preuzeli odgovornost za mučeničku krv naših predaka kroz dva tisućljeća, koji dadoše svoj život kao svjedoci vjere. I mi smo osjetili i osjećamo svu snagu i prodornu moć majčinskih suza svete Crkve — koje mi, njena djeca, treba da obrišemo s lica te svete majke. Od nas se traži, da zrelo pristupamo svim problemima koji nas tište, da ih ne zaobilazimo, da ih ne izvrćemo, već da ih rješavamo, da sebi i drugima — našim suvremenicima — pokažemo ljepotu našeg kršćanstva u sjaju njegove izvorne istinitosti, i životom žive vjere svjedočimo ono što usima ispovijedamo!

Ivan Fuček

JEDNO SAM IPAK POGRIJEŠIO

U VLAKU

Sjeo sam u vlak na jednoj željezničkoj stanici između Koprivnice i Zagreba. U mom vagonu je dosta mjesta. To je i razumljivo. Nova je godina, pa ljudi ne putuju... Međutim se pred Zagrebom vlak punio. Oko mene su još neka mjesta prazna, slobodna. Na jednoj stanici, ne bi točno znao, koja je, jer je bio sumrak, pa se nije moglo vidjeti, ušla je veća skupina putnika. Moj se dio vagona posve ispunio. Dok su se putnici još ponešto razgledavali po vagonu, jedan povisoki gospodin priđe izravno k meni i pozdravi: »Hvaljen Isus, velečasni!« Pri tome mi pruži ruku i zaželi mi: »Sretna vam Nova godina!«

»I Vama, prijatelju!« uzvratih mu.

»Mogu li sjesti do vas?«

»Izvolite, sva tri su mjesta prazna, pa gdje god hoćete!«

Sjede on do mene, a ostali putnici na preostala slobodna mjesta.

POČELI SMO RAZGOVARATI

Opazio sam, da je moj suputnik dosta raspoložen no nikako ponapit, iako je Nova godina. Odmah iza kako je sjeo, posve spontano započeo je razgovor: »Velečasni, što da vam zapravo kažem... i ja vjerujem... istina, od 1937. godine nisam bio u crkvi, ali ja vjerujem...«

»Pa zašto niste bili tako dugo u crkvi?« upitao sam ga.

Malo se nećkao, a onda ipak započne: »E, nešto mi se zamjerilo!«

»Ne može li se ispraviti to, što vam se zamjerilo, pa da počnete opet polaziti u crkvu?«

»Znate, velečasni, — nastavlja on ponešto odvažnije — još sam bio dječak, majka me natjerala na ispovijed... Došao sam našem župniku i ispovjedio se. Sve sam mu rekao... rekao sam mu, da sam psovao Boga... Saslušao me, pa mi reče da izmolim pokajanje. Počeo sam petljati, nisam znao molitvu pokajanja. Onda mi je on prilijepio ćušku i nadodao: Boga znaš psovati, a kajanje ne znaš izmoliti..«

Kad mi je on to pripovijedao, da ga je župnik ćušnuo na ispovijedi, bilo mi je malo čudno, pa sam dodao: »Znate, to ipak nije smio učiniti!«

»A eto, ja vjerujem, ali od tog vremena nisam išao u crkvu...«

Rekoh mu: »Zaboravite na te nevaljalosti i nespretnosti, pa ono, što je u duši, a vidim dosta toga je čestitoga, upotpunite sa znanjem onoga, što ćete još moći naučiti...«

PRIZNANJE

»Ma, znate, velečasni, ipak vi imate najveće znanje...«

Nisam ga dobro razumio, što želi time reći, pa sam ga ispravljao: »Ma nisam ja važan, već vi, prijatelju! Počnite s onim, što ste prestali 1937. godine!«

On je nastavljao: »Znate, hoću vam reći doista ono, što nosim na duši... Ono što Crkva daje ipak je najvaljanije... to čovjeka najbolje odgaja... daje mu najviše ideala... to je najčestitije... Koliko ljudi jedni drugima bacaju klipove pod noge, jedni druge upropašćuju. Koliki su tako stradali ni krivi ni dužni... Toga nisam vidio u Katoličkoj Crkvi...«

Moram priznati, da sam bio znatiželjan, što mi kani reći.

On je nastavio: »Koliko ljudi danas govore o slobodi, a gdje ćeš naći pravu slobodu? I koliko stradaju tražeći u životu tu slobodu... No, po mome mišljenju jedinu pravu slobodu pruža Katolička Crkva svojom naukom...«

»JA SAM PAK JEDNO POGRIJEŠIO!«

»Da, u Crkvi je to dobro, što je čovjek toliko slobodan, da ga nitko ni na što neće siliti. Može čovjek i napustiti Crkvu služeći se svojim uvjerenjem, kao što je vaš slučaj. No ja vjerujem, da ćete vi isplivati iz svojih kriza, pa ćete još postati praktičan kršćanin u svome životu!«

Djelovao mi je inteligentno, otvoreno i nastojao je biti objektivan. Zato je i nadodao: »Znate, rekao sam vam svoje mišljenje o Crkvi, ali, nemojte se uvrijediti, mislim da i kod vas ima neurednosti...«

»Svugdje je neurednosti, gdje ima ljudi... Tako je i u Crkvi... No uvijek smo tome krivi mi — kršćani i svećenici«.

Činilo mi se da mu se svidjela ova misao...

Već mi je prije spomenuo, a da je opet ponovio: »Ipak sam jedno pogriješio!« Zanimalo me, što je to što je pogriješio. Kopkalo mi je po glavi, što je to jedno, što toliko naglasuje da je pogriješio. Možda bismo brzo došli do toga, što me je zanimalo, da se nije u razgovor uplitao jedan prilično pripit željezničar. Napokon je željezničar zašutio, a ja sam pomislio, da ću se malo odmoriti. Tada se trgne iz svoje zamišljenosti moj suputnik i opet ponovi: »Da, velečasni, ipak sam jedno pogriješio!« Nečim je mučio sebe, ali sada i mene sve većom znatiželjom i pitanjem: u čemu je to pogriješio? Nisam ga izravno pitao, pa sam, misleći da se to odnosi na njegovo nepolaženje crkve, nadodao: »Sve se može ispraviti. Ja vjerujem, da ćete vi svoju pogrješku i ispraviti. Vi ste čovjek, koji gleda istini u oči. Bog je istina, pa one, koji vole istinu, dovodi do sebe, do Istine, do popravka pogrešaka...«

Bili smo već na kolodvoru i izlazili van iz vlaka. Morao sam usput pokazati nekim suputnicima gdje stoji vlak za Dalmaciju, pa sam mislio poći s njima. No moj me prijatelj nije ostavljao. Slijedio me je i razrađivao je misli našeg razgovora i onda napokon rekao: »Velečasni, ja imam kćerku. Sada studira medicinu. Dok je bila malena, govorio sam joj, neka ne ide na vjeronauk. Kad bude punoljetna, onda će se moći odlučiti... Vidim... život me poučio, i to dobro poučio... mislim, da moja kćerka neće biti sretna u životu, jer joj nisam omogućio vjeronauk... To sam ja odgađao, a na vjeronauku mogla bi naučiti pravu istinu, istinu koja pomaže čovjeku. U tom sam pogriješio i ne znam hoću li sada, jer je njoj 20 godina, moći ispraviti svoju pogrešku...«

»Prijatelju, vi volite Istinu, vi volite svoje dijete, pa će vam Bog pomoći da ispravite svoju pogrešku«.

Pozdravili smo se i pođosmo zamišljeni svaki svojim pravcem...

Josip Kribl

GOSPINO ZVONO

Ove smo godine već po treći put posvetili prvi dan građanske godine molitvi i propagandi za pravedni i trajni mir u svijetu. Činimo to po želji i odredbi Pape Pavla VI, koji je 8. prosinca 1967. pozvao sve ljude dobre volje, bez razlike i vjere i narodnosti, a u prvom redu same katolike širom svijeta, da Novu godinu smatraju svjetskim danom mira, te da napose u taj dan mole i rade za ovaj »gorući problem«.

Pavao VI nije prvi među papama našega stoljeća, koji se svom snagom založio za mir. Teško je reći, koji je od njih na tom području učinio više, jer je svaki od njih učinio vrlo mnogo.

Pitamo se, kakvim je uspjehom urodilo nastojanje Kristovih Vikara, da dođe do mira u svijetu. Na to pitanje mogao bi nam odgovoriti jedino sveznajući Bog, jer samo On zna, što bi se već u međuvremenu dogodilo, da se nije za mir toliko molilo.

No, u koliko mi ljudi znamo i vidimo, moramo reći, da smo još veoma daleko od pravoga mira, odnosno, da smo još veoma ugroženi od novoga svjetskog zapletaja. Odnos današnjeg naraštaja prema miru mogli bismo prikazati riječima proroka Jeremije. Na usta ovoga proroka sam se Bog tuži na lakomost i sebičnost svoga naroda: »Od najmanjeg do najvećeg svi gramze za plijenom, od proroka do svećenika svi su varalice. I olako liječe ranu moga naroda, vičući: 'Mir, mir!' Ali mira nema«. (Jer 6,13)

Stoga ne samo na Novu godinu, nego i vrlo često preko godine treba da se molimo za mir u svijetu. Nakon liturgijske reforme ova nam je dužnost olakšana, jer se Crkva u svakoj svetoj misi srdačno moli za mir.

Vrijedno je, da se upoznamo s molitvenom akcijom za mir, koja je povezana sa ratnim spomen-zvonom »MARIA DOLENS — ŽALOSNA GOSPA«, koje se nalazi u alpinskom gradiću Rovereto u južnom Tirolu. Golemo monumentalno zvono saliveno je od bronce ratnih topova iz prvog svjetskog rata i podignuto godine 1924. u kuli starog vojnog kaštela, u kojem se nalazi i ratni muzej. Zvono je visoko 3 metra i 40 centimetara, a u promjeru je široko 3 metra i 20 centimetara. Težina mu iznosi 225 kvintala, bez bata i gornje konstrukcije. Za deset kvintala je teže od glasovitog bečkog zvona »Die Pummerin«, koje je saliveno od zarobljenih

turskih topova. U usporedbi s ovim kolosima naše je zagrebačko veliko zvono čednih dimenzija, premda teži 57 kvintala, a i to je za naše prilike mnogo. Najveće je u državi, a težega ne bi ni tornjevi katedrale podnijeli.

Silne se svote troše u produkciju ratnog materijala. Neki pisac veli, da je danas cijeli svijet velika tvornica i tržnica ratnog oružja. Cijela bi se Zemlja mogla kultivirati, uključivši u kulturni život u prvom redu upoznavanje svih naroda s Kristovim Evanđeljem, kad bi se novac, određen za ratne produkcije, primijenio za mirnodopske svrhe.

Ima u tom trošenju naravnih bogatstava mnogo zabluda. Tu je prije svega velika prijevara, da će nadmoć u oružju osigurati ravnotežu među narodima. Pravi mir može doći jedino po pravdi: »Mir će biti djelo pravde, a plod pravednosti — trajan pokoj i uzdanje« (Iz 32,17). Ne može oružje očuvati mir, nego mudrost i snaga Božja, s kojom slobodna čovjekova volja treba sudjelovati. »Ako Bog ne čuva grad, uzalud stražar bdi« (Ps 126,1).

Prije nekoliko mjeseci čitali smo po novinama o prijenosu Faraonovih hramova u Abu Simbelu, u vezi s gradnjom Asuanske brane u Egiptu. Radilo se o 21 hramu, koji su stari do 33 stoljeća, a željelo ih se sačuvati od potapanja u golemo jezero, koje nastaje gradnjom spomenute brane. Hramovi su preneseni u 1036 blokova, svaki oko 20 tona. Troškovi su iznosili 36 milijuna dolara, a još će trebati oko 12 milijuna, da se svi radovi dovrše. Od toga je Egipat platio samo jednu trećinu, drugu trećinu platila Amerika, a ostalo druge imućne zemlje. Tim su spašeni spomenici kulture, koja je cvala na obalama Nila prije 33 stoljeća. No dok se troše toliki milijuni da se očuvaju spomenici već davno preživjele kulture, dotle se milijarde dolara troše u proizvodnju ratnog materijala, koji ugrožava današnju kulturu i civilizaciju, koju je izgrađivala naša, tj. kršćanska era.

Golemo zvono »Maria Dolens« prevezeno je uoči blagdana Krista Kralja 30. listopada 1965. u Rim i smješteno na trg Sv. Petra, pokraj visokog obelista, što resi taj trg, pred apostolskom palačom, da bi ga Papa blagoslovio. Prijevoz je izvršen autoremorkerom, koji je u tu svrhu konstruiran. Papa je zvono blagoslovio na blagdan Krista Kralja, 31. listonada, u 12 sati, u prisutnosti velikog broja vjernika, među kojima se nalazilo oko tisuću hodočasnika, koji su zvono dopratili iz Tirola.

Možda nas iznenađuje, da je to zvono blagoslovljeno istom 1965. godine a saliveno je i montirano već 1924. godine. Bilo je ono blagoslovljeno već ranije, ali je godine 1960. na njemu nastala pukotina, pa je stoga moralo biti ponovno lijevano. Nakon toga ono je po želji crkvenih i državnih vlasti dopremljeno u Rim.

Značajne su riječi, kojima je Sveti Otac popratio ovaj blagoslov:

»Zvono, koje blagoslivljemo, posvećeno je uspomeni svih vojnika, koji su poginuli u prvom svjetskom ratu. Ali zvono mrtvih, isto je tako i zvono živih. Ono nas pozivlje, da ne zaboravimo one, koji su u ratu poginuli, ali nas i opominje, da ne zaboravimo moliti na nakanu, da se rat zauvijek izbriše iz povijesti naroda i država. Kao što je mukla detonacija topova za vrijeme rata navještivala smrt i razaranje, tako ovi isti topovi preliveni u zvono, ozbiljnim i prodornim zvukom raznose pozdrave mira. Zvono je posvećeno Žalosnoj Gospi, a zove se »Maria Dolens«. Mi Gospu u ovaj čas zazivljemo, da naše boli i patnje, naše strahovanje pred novim ratom, uključi u svoje žalosti, i neka nam izmoli od svoga Sina, kojega su već Proroci označili kao »Kneza mira«, da nam iz srca nestane svaka mržnja i pomisao na osvetu, te da učini, da pravda i mir zavladaju svijetom«. (L'Oss. Rom. 2-3 Nov, 1965. str. 1.)

U južnom Tirolu svako se veče na daleko i široko razlijeva čovjekoljubivi glas monumentalnog zvona mira i poziv|je na molitvu... Taj zvuk ne dopire do naših ušiju, ali neka dopre do dna srca i savjesti i potiče nas, da združeni s Crkvom, s Papom i milijunima vjernika svaki dan molimo za pravedni i trajni mir među ljudima.

Ivan Kukula DI

RAZGOVARAMO

Velečasni Oče!

Uvijek vrlo rado čitam Misionarske putositnice. U zadnjem broju Glasnika čitajući o bolesnoj Anici pod naslovom: Ona je upoznala tajnu križa! — pomislila sam ne bi li se ponekad moglo pisati i o kršćanskim uzorima onih koji ovakve bolesnike dvore, pogotovo ako se radi o snahi i svekrvi, kao u slučaju koji je meni vrlo dobro poznat. Ovdje kod nas u... živi snaha Marija već 18 godina, to jest cijelo vrijeme svoga braka, u kući sa svekrom i svekrvom. Ima četvero žive djece (par ih je maleno pomrlo). Od žive djece samo je najmlađe žensko, 3 do 4 godine. Marija je dakle bez prave pomoći u domaćinstvu, a dvori tešku bolesnicu. Njena je naime svekrva gotovo pune 4 godine posve uzeta. Treba je nahraniti, podati vode, treba joj znoj i suze obrisati, očešljati, umiti i oprati. Bolesničino tijelo nigdje nije požuljano. Kažu liječnici da je to radi izvanredne njege. Čim se tijelo zagrije, Marija odmah premješta svekrvu i stavlja u drugi položaj, da ona koliko je god moguće što manje trpi. To se preko dana bezbroj puta ponavlja. Preko noći ona spava krevet do kreveta sa svekrvom da joj na svaki njen šušanj ili uzdah bude na pomoći. Bolesničini prsti su zgrčeni. Marija svaki pojedini prst uvija u krpicu da se ne usijeku jedan u drugi; noga je radi teškog reumatizma zebe. I to zna Marija nekim specijalnim oblogama i povojima umotati i njegovati. Sve to ona radi s tolikom strpljivošću i blagošću da čovjeku dok to gleda stane pamet. Pitaju je mnogi: Kako možeš, Marija? Nije li ti preteško?« — Ona smireno odgovara: »Pa znate da mi je teško, ali njoj je još teže. Ja nju pomaknem, pa izađem napolje, a ona nikud i ništa ne može. Ja nju razumijem da je njoj teško i zato joj pomažem, a onda ja sam već i navikla na nju.« — i obično završava: »Valjda je to tako Bog odredio!« —

Mnogi i ne razumiju ovu tajnu križa, slegnu ramenima i udalje se, a mnogi sagnu glavu i osjećaju se malenima i poniženima pred ovom jednostavnom, stpljivom i blagom snahom Marijom. Sve je ovo iznešeno u vrlo škrtom obliku, jer tko bi mogao opisati bezbrojne ovakve dane i noći koje se nižu u nedogled. Po izjavi liječnika ova uzeta bolesnica može još godinama poživjeti uz ovakvu njegu. Ova dobra kršćanska duša Marije može i uz ovaj blijedi, neiscrpni opis svijetliti kao uzor ne samo snahama već i mnogim kćerima koje dvore ovakve i slične bolesnike. Znam majki, koje rođene kćerke dvore, pa se tuže na njih, a ova uzeta svekrva, ako joj ponekad netko drugi priđe da je namjesti, čeznutljivo gleda za snahom i uvijek govori: »Nitko me ne zna tako kao Marija!« — Dok sve ovo promatram nehotice mi dođu misli: Bože dragi, kakav si

Ti kad si sazdao i stvorio ovoliku dobrotu, požrtvovnost i strpljivost u srcu ove Marije.

Hvala Vam, gospodo, za lijepo i poučno pismo. Javite se opet sa svojim primjedbama, a Mariji želimo danas-sutra vrijedne snahe i od Boga krepko zdravlje da je ipak te snahe ne moraju kao bolesnicu njegovati.

[redacted]

Poštovani uredniče!

Budite tako dobri pa mi odgovorite na list. Duže vremena dolaze mi na pamet misli koje nisu drage ni Bogu ni meni. Ne znam da li su to napasti ili grijeh. Borim se koliko mogu. Bojim se za svoju dušu pa sam zbog tih neželjenih misli žalosna. Često govorim: Gospodine, vapijem danju i ne čuješ! Noću, i ne osvrćeš se na me...

Jednom sam na ispovijedi rekla, da me muče napasti, a svećenik mi je rekao da i njega muče... Molim vas odgovorite mi u Vašem lijepom Glasniku. Napišite samo odgovor, ja ću znati da se mene tiče...

Ne znam zašto ne bih i pitanje objavio. Stvar je općeg interesa iako Vi to doživljavate posve osobno. — Pojava o kojoj govorite sasvim je normalna kod mladog svijeta i muškog i ženskog. Predpostavljam da vodite računa o potrebnoj urednosti i čistoći tijela i rublja. Nećete tu ništa pogriješiti ako pitate za savjet koju razboritu ženu, po potrebi i liječnicu. — Predpostavljam da sve to doživljavate u granicama normalnog doživljavanja. To doživljavanje ne smijemo potencirati i bolesnim traženjem prigoda, gdje ćemo se još više uznemiriti. Hoću reći da je neki zdrav interes potreban; a što se tiče grijeha, to je područje gdje bih ja mogao nešto konkretnije reći, i evo Vam: Signali spolnog dozrijevanja kod djevojke i kod mladića nisu nikakav grijeh. Ima dobrih duša, ali sitnih i uskih vidika koje strepe pred pojavom seksa. Kad bi te dušice stvarale svijet i čovjeka, ljudi bi se razmnažali poput gljiva tj. pomoću vjetra. Bog nije bio tako plašljiv i sitan. Stvorio je čovjeka na svoju sliku dajući mu um i volju, ali mu nije dao poklon života samome, nego je taj dar prepolovio, stvorio ih je kao mladića i djevojku, da jedno drugo traže, nađu i usreće. Dapače, Bog je bio tako »slobodan« da im je zapovijedio: »Plodite se i množite...« (Gen. 1,28). Naučili smo na stariji prijevod: »Rastite i množite se«. Francuski prijevod Svetog pisma veli: »Budite plodni...« — Smisao Božje zapovijedi i nauma jest jasan: »RAĐAJTE!« — Sve dakle što vodi do ostvarenja te Božje zapovijedi dobro je i sveto, i ne smije se smatrati grijehom, jer to nije. A što je onda kod toga grijeh? Devijacije, zastranjenja s puta koji vodi ljude prema izvršavanju Božjeg nauma, to je grijeh. Ako mladić zlorabi svoje povjerenje prema netom upoznatoj djevojci; ako je ucjenjuje, nije njemu stalo do Božjih planova, nego do njegove sebičnosti. A to je grijeh. Svako traženje sebe, svako neuredno traženje svojih interesa ne može biti dobro. Grijeh je u srcu, tj. u pameti i volji odakle izlaze zle misli, preljubi, svodništva, klevete, a nije grijeh osjećati se djevojkom ili mladićem; žeznuti za djevojkom ili za mladićem. Sva je sreća što uza se u svjetovanju imam Sveto pismo inače bi me puritanci skalpirali. — Vama je uglavnom odgovoreno na Vaše pitanje. — Neka nesigurnost dakako ostaje, makar bismo proštudirali najbolje priručnike o svemu tome. Život ostaje tajna i njezin gospodar ostaje Bog. Mi smo samo suradnici, razumni ili manje pametni kojima je Gospodar života dao nekome deset talenata, nekome pet, nekome dva, a nekome jedan. On se tada »povukao« i motri što rade sinovi ljudski.

[redacted]

Poštovano uredništvo!

Mogu Vam javiti da sam primila 2 Glasnika.. Ja Vam se na tome zahvaljujem i lijepo pozdravljam. Drago mi je bilo što ste tako ljubazni, jer ja sam ga oduvijek čitala. Samo naslov kako je lijep. A kad prolistam suze mi se razlete po licu. Kad čitam odmah se sjetim naše mile Domovine, a najviše svojih roditelja. Vjerujte da od radosti nisam znala što bih radila. Hvala dragom Bogu što se ova moja najmilija želja ispunila. Sada nemam više brige što sam nesretna u svom mladom životu. Više vam ne bih dosadivala sa svojim brigama. Objavite ovo moje pismance u Glasniku koji jedva čekam da čitam.

[redacted]

Dragi uredniče!

Pretplatnica sam Glasnika evo već dvije godine. Istina da nisam svaki do kraja pročitala ali jesam ono što je bilo zanimljivo. Čitala sam mnogo toga u rubrici Razgovaramo, pa bih i ja htjela nešto reći o problemima života. Djevojka sam od 24 godine. Živim na selu. Mogu reći da sam najviše čobanica. Nisam školovana pa da znam tako smišljeno pričat ali ja se uzuđujem onako kako znam.. Od svoje rane mladosti osjećala sam u sebi neku želju da budem časna sestra karmeličanka, ali sve do sada se to nije moglo ostvariti. Puno sam razmišljala o tome, a da nikome nisam rekla, a kada sam izrekla svoju želju, u kući nitko nije bio zadovoljan, premda nisu slabi kršćani. I eto kad sam čula riječ, da mi ne daju, to me je u srcu potreslo tako da sam osjećala neku tugu. Činilo mi se da je sve izgubljeno i kao da moj život više nema smisla. I ja bih poručila roditeljima da se ne upliću u biranje zvanja svojoj djeci. Neka se samo brinu da djeca budu dobro odgojena. Dragi roditelji, nemojte braniti svojoj djeci kad im Duh Sveti rasvijetli pamet da se posve predaju Bogu. Znajte da ih takovih nije previše. Sada me samo to još tješi ako postanem majka kako ću se znati žrtvovati za svoju djecu. O dragi Isuse, kako bih bila sretna kad bih vidjela svoje dijete kako prikazuje sv. Misu...

Držim da dobro mislite iako se možda niste u potpunosti izrazili. Roditelji ipak imaju pravo da se brinu za buduće zvanje svoga djeteta. Držim da je daleko premalo ako im se »priznа« samo moć savjeta. Konkretno, iz strogog karmelskog reda izišlo je mnogo i mnogo djevojaka kojima način života nije odgovarao. Da li bi krivo napravili roditelji tih djevojaka, da ih uopće nisu pustili? Da li se tu radilo o »pozivu Duha svetoga« ili kakvom drugom pozivu koji je brzo prestao zvati. — Dakle mislim da su Vaši roditelji dobro napravili da su spriječili vaš odlazak u samostan. Zvanje treba prokušati, a ne bez razmišljanja srljati u samostan, a kod prvih poteškoća opet bježati van. Mnogi i mnoge zavide onima u samostanu kako im je lijepo i kako provode život sjedinjenja, zaboravljajući pri tom kako opet mnogi i mnoge od tih »sjedinjenih« žale što su nasumce uletjeli u taj »Božji vrt« koji su stvorili ljudi.

KRATKE VIJESTI IZ KATOLIČKOG ŽIVOTA

● BRIGE INNSBRUŠKOG BISKUPA. Msgr Pavao Rusch, biskup tirolske metropole Innsbrucka, piše vjernicima u korizmenom pismu kako se danas javljaju mnogi višeznačni izrazi, koji zbunjuju vjernike. Tako je nastala poprilična nevolja s izrazima »demokratizacija« i »posuvremenjenje« Crkve. Ako je time izražena želja da se među nama nađe više evanđeoskog duha, odlično. To je bila misao Ivana XXIII. Ako netko time želi Crkvu otrgnuti od njena božanskog porijekla, unijeti u nju sasvim ljudske misli i strukture, onda se kršćani s time ne mogu složiti. Mi moramo Crkvu približiti ljudima, ali je ne smijemo udaljiti od Boga, veli stari biskup.

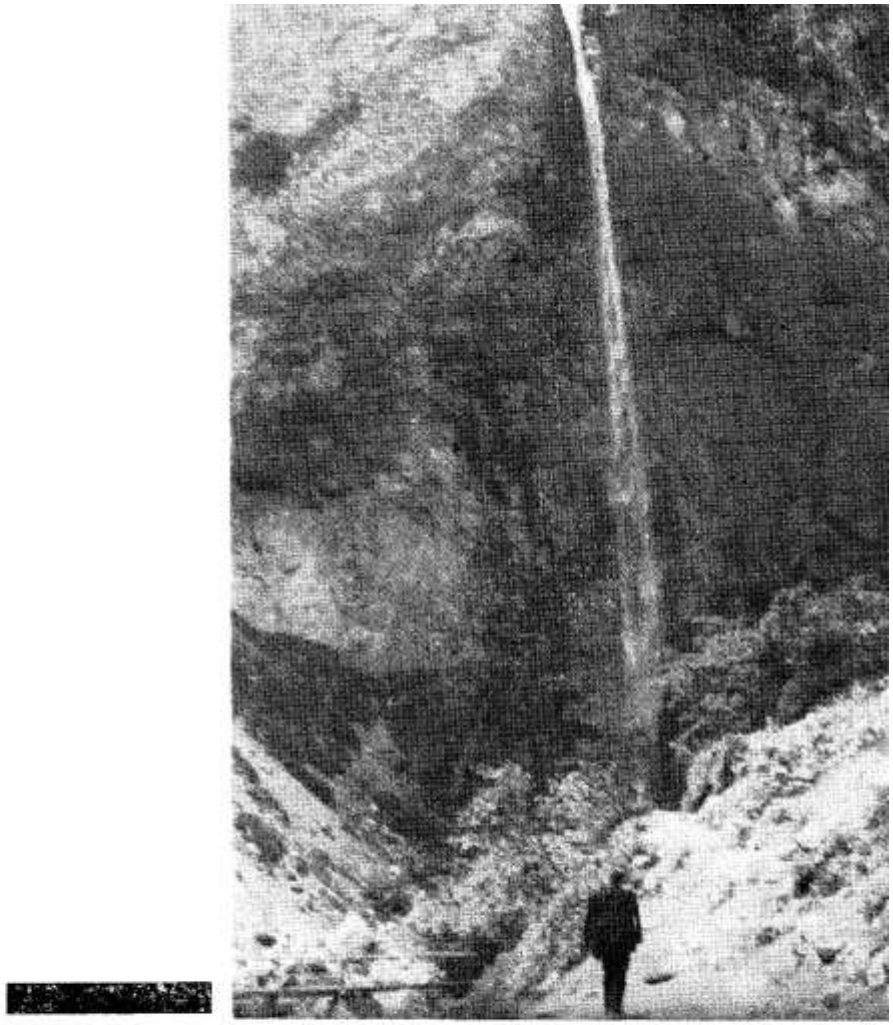
● AUSTRIJSKI BISKUPI ZA CELIBAT. Osservatore Romano donosi u više brojeva izjave pojedinih biskupskih konferencija kojima se podržava stav svetog Oca obzirom na celibat. (Znamo da su i naši biskupi dali izjavu o celibatu, potpuno u duhu Papinih želja). Agencija »KIPA« i »Kathpress« donose dokumenat kojim austrijski biskup, inače u mnogim stvarima solidarni s nizozemskim svojim kolegama, ostaju potpuno vjerni Pavlu VI i njegovim »riječima punima jasnoće«. Oni su za tu novu potvrdu Koncila, koji u dokumentu o svećenicima uzdiže i razlaže celibat. »Uvjereni smo, pišu austrijski biskupi, da svjetska promjena u Crkvi, koja bi značila udaljavanje od Križa, ne bi vodila k obnovi Crkve, nego njenom padu. Zato primamo odluku svetog Oca i ostajemo joj vjerni«.

● OZBILJNO UPOZORENJE KARDINALA HEENANA. Westminsterski nadbiskup Heenan govorio je nedavno u napola seljačkom naselju Dorset, u Blandford Forumu. Dao je nekoliko lekcija političkim i socijalno-kulturnim ličnostima, o kojima ovisi moral naroda, napose mladeži. Kad pojedinci izgube strahopočitanje pred vlastitom savješću i javnom odgovornošću, kaže kardinal, mogu počiniti golema zla. Odobravajući mladima čak zakonom pobačaje, slobodu i neprirodnu ljubav, oženjenima rastavu i neplodnost, postaju i sami zaštitnici moralnih nevolja koje se tako šire. Kardinal misli da bi trebalo pozvati u pomoć javno mišljenje i suzbiti javni nemoral koji kopa grobnicu engleskom narodu.

● KORISNE GRAMOFONSKE PLOČE. Karmelićanin Ronald Gray došao je u supermodernom Chicagu na dobru misao: Svaki će mjesec podijeliti članovima svoga »Kluba za mjesečne konferencije« ploče s konferencijama za taj mjesec. Članova ima oko 3.000. Na taj način razdijeljeno je preko 300.000 ploča, koje unose u duše i kuće pravu duhovnu svježinu. U veljači je na primjer p. Sean O'Riordan, redemptorist i profesor u Rimu, dao »štampati «na ploču svoje dvije konferencije »O teologiji smrti« i »O teologiji istočnoga grijeha«. Za mjesec ožujak pripremio je ploču isusovački profesor s newyorškog sveučilišta Fordham p. Ladislav Orsy. To je razgovor između četiri stručnjaka o temi »Siromaštvo u vjerskom životu«.

● BRIGE RODEZIJSKIH BISKUPA. Čovjeku je drago čuti da biskupi razmišljaju, ispituju teren i nešto korisno odlučuju. Tako su rodezijski biskupi u veljači imali konferenciju u Salisbury-u, gdje su se uhvatili u koštac s premnogim i preteškim problemima. Novi obred Mise, odgoj svećenika i redovnika, položaj muških i ženskih redovničkih zajednica, budući zakon o zemljišnom vlasništvu (Land Tenure Act), zakon o ograničenju slobode bogoštovlja, misionarskog i opće crkvenog rada, napad na katoličke škole . . . sve su to, vidimo, veoma ozbiljna pitanja za tu mladu afričku Crkvu. Osim toga biskupe je veoma zanimao problem odnosa s vjernicima. Oni su naime nakanili uvesti nov način povezanosti s vjernicima: u javnosti će se pojavljivati pojedini biskupi ili nekolicina zajedno, da s intelektualcima, radnicima i seljacima rasprave goruće probleme na samom terenu. Odličan primjer pastirske brige.

● JUBILARNA USTANOVA MAJKE TEREZE. U indijskom gradu Lucknowu, točnije u njegovu predgrađu Prem Nivasu, blagoslovio je biskup msgr Konrad de Vito bolničku središnjicu pod naslovom »Kuća ljubavi«. Bolnica je povjerena Misionarima ljubavi, što ih je osnovala naša zemljakinja majka Tereza. Isti dan primili su u bolnicu prve najteže bolesnike — četiri muškarca, šest žena i jedno dijete. To je dvadeset i peta ustanova velike žene Majke Tereze darovana od njenog neumornog srca siromašnoj Indiji.

(●) KAO U PAVLOVO DOBA . . . Pariski nadbiskup kardinal Marty primio je 15. veljače u katedrali Notre Dame molbe za krštenje: 200 odraslih muškaraca i žena zamolio je kardinala, u sjaju televizijskih reflektora, da bi smjeli primiti sakramenat preporoda u uskrsnoj noći. Kardinal im je udovoljio želji. Crkva prestaje biti Crkva djece i postaje sve više Crkva odraslih, koji se odlučuju na potpun kršćanski život.

(●) TIHA POBJEDA NAD RASIZMOM. Rezultate je iznio nedavno svećenik »Riječi Božje« Leonard Olivier, rektor sjemeništa sv. Augustina u Bay St. Louis (u državi Mississipi). Od 1920. kad je sjemenište osnovano, kako bi se crnačka djeca mogla pripravljati na apostolat među svojim istobojnim zemljacima — crncima, broj se svećenika lijepo digao. Tada je bio samo jedan crnac svećenik. Danas ih je 185, zaposleni su među 800.000 crnaca ka-

tolika, suradujući sa svojom bijelom svećeničkom subraćom. Uz to među američkim crnicima u Sjedinjenim Državama djeluje 300 braće pomoćnika i 1000 sestara crnačkog porijekla.

● **RADOST JE POTREBNA U ŽALOSNOM SVIJETU!** To su potvrdili francuski intelektualci na svome »tjednu«, što su ga u Parizu održali od 4. do 10. ožujka. »Radosti kažimo: Da!« glasila je tema sastanka. Htjeli su obznaniti napose pred svijetom kulture, da kršćanstvo u biti donosi radost i ostaje najjače jamstvo pravog smirenja. Protiv janzenizma i puritanizma, ukočenih i neevandeoskih oblika askeze, proglasili su zajedno s Kristom i Pavlom da je kršćanstvo dalo sredstva kojima srce može postići pravu radost. Obradili su pitanja koliko tome pripomaže vjera, slikovitost kršćanske stvarnosti, dijalektička i draga napetost između ljudske želje i prave sreće. Osobito zanimljivo zvučalo je predavanje, kako se vrijeme može natopiti radošću koja izvire iz dubina vječnosti. Osim kardinala Martya, u velikoj dvorani »Palais de Mutualité« održali su predavanja među ostalima svećenik liječnik Marc Oraison, prof. René Rémond i pjesnik akademik Pierre Emmanuel.

■ **»KNJIŽNICA SVETACA«**

Dekan kardinalskog zbora Eugen Tisserant pozvao je u jednu salu Vatikanske Knjižnice neke kardinale, biskupe, učenjake svećenike i svjetovnjake, da im predoči golemo katoličko djelo: Knjižnicu svetaca (Bibiliotheca Sanctorum). U prisutnosti mnogih suradnika, napose profesora Lateranskog Sveučilišta i izdavačke kuće »Città nuova«, kardinal je pokazao i posljednji, dvanaesti svezak te »Knjižnice«. Tajnik Svete Kongregacije za svećenike Msgr Palazzini naveo je zatim neke podatke, da se vidi kako je nastalo i kako je dovršeno to veličajno djelo. Svesci su pisani strogo provjereno i povijesno, napomenute su za svakog obrađenog sveca sve legendarne i nevjerojatne priče, koje su ga okružile; strogo je zacrtano ono što je sigurno i ograđeno od nesigurnog. Napomenuta je uvijek uloga sveca, blaženika ili časnog sluge Božjega, koju je igrao u svojem vremenu i kraju. Napose je izražena njegova bitna karakteristika i razvoj svetačkog značaja, kako bi poslužio i nama da ga nasljedujemo.

U ovih dvanaest svezaka obrađeno je 15.000 članaka, uneseno u njih 3.000 slika. Suradivalo je preko 500 suradnika — stručnjaka iz 19 raznih naroda. Obrađeni su svi poznati i proglašeni sveci i blaženici, muževi, žene i djeca; isto tako i svi časni sluge Božji, koje po svoj prilici čeka čast oltara, a sada su im »kauze«, sudski procesi u Rimu.

Kad je sveti Otac primio prve sveske, još prije nekoliko godina (djelo se izdaje kroz punih deset godina!), bio je zadivljen i neobično zadovoljan »duhom vjere i duboke znanstvene ozbiljnosti«, što prožima te mnogobrojne stranice.

Možda ne bi bilo loše kad bi se makar samo u nekom povećem »izboru« ove dragocjene hagiografije, svetački životi i uzori stavili pred oči i našem kršćanskom narodu.

Fidelis

NOVE KNJIGE

O. Josip Njavro, propovjednik u Bazilici Srca Isusova u Zagrebu, napisao je knjižicu »GOSPA TI GOVORI«. Obrađuje Gospine riječi iz Evanđelja i iz glasovitih ukazanja u prošlom i ovom vijeku. Knjižica će dobro doći svećenicima i vjernicima, a može poslužiti kao svibanjsko čitanje osobito zato jer su pojedina razmišljanja kratka. Cijena 5 din. Naručuje se kod: Rudolf Berber, Zagreb, pp. 02-147, Palmotićeva ul. 33.

Izašla je iz tiska knjiga »PJESMA O BERNARDICI« od njemačkog pisca Franza Werfela. Glasoviti njemački Židov ovom je knjigom ispunio zavjet. Za vrijeme rata bježeći pred nacistima sklonuo se u Lurd. Tu je upoznao povijest lurdskih ukazanja i ozdravljenja i tako se u njemu probudilo veliko pouzdanje u pomoć Gospinu. Kako mu je uspjelo spasiti život bijegom u Ameriku odužio se Gospi napisavši knjigu. Ovo vrijedno pjesničko i umjetničko djelo preveo je na hrvatski poznati naš književnik i javni radnik Petar Grgec. On je ovoj knjizi priložio studiju o piscu i djelu na petnaestak stranica, što je priloženo kao pogovor. Na kraju tog prikaza omaškom je ispalo da nije navedeno ime vrijednog pokojnog profesora. — Vjerujemo da će ova knjiga zadovoljiti literarne sladokusce kao i širu čitalačku publiku, osobito one koji su već bili u Lurdu ili se spremaju da onamo podu. Knjiga broji 507 stranica; poput krunice podijeljena na pet dijelova kao pet desetki, a svaki dio na 10 poglavlja — deset Zdravomarija. — Naručuje se na adresu: Rudolf Breber, Zagreb, pp. 02-147, Palmotićeva ul. 33. Cijena knjige 30 din.

Prigodom proslave 300-godišnjice Hrvatskog sveučilišta u Zagrebu, izašla je knjiga o. Miroslava Vanino »ISUSOVCI I HRVATSKI NARODA«. Auktor je četrdesetak godina pripremao tu povijest neumorno skupljajući građu po domaćim i starnim arhivima i bibliotekama. Prvi izašli svezak obuhvaća rad Isusovaca u Hrvatskoj u 16. stoljeću i Zagrebački kolegij od njegova osnutka pa do ukinuća reda 1773. U tom kolegiju započelo je život Hrvatsko sveučilište bulom Leopolda I god. 1669. Knjiga broji oko 500 stranica 17 x 24, uvezana u platno s 32. stranice slikovnog priloga. Naručuje se na adresu: Filozofsko-teološki institut D. I. Zagreb III, Jordanovac 110. Cijena knjige u pretplati 100 din.

Mladima preporučamo knjige: »MLADIČU, ZNAŠ LI LJUBITI?«, »DJEVOJKO, ZNAŠ LI LJUBITI« i »VRHUNCI ZOVU«. Prva i druga knjiga obrađuju mladenačke probleme na putu prema braku i obitelji, dok treća obrađuje temu, kako ćemo izgraditi svoj značaj kao ljudi i kršćani. Cijena prvoj 8 din, drugoj 6 din, trećoj 7 din. Naručuje se na adresu: Rudolf Breber, Zagreb 02-147, Palmotićeva 31.

Duhovnim osobama preporučujemo knjigu duhovnih vježba po načinu sv. Ignacija Lovole »BOŽJI PUTOVI«, što ju je napisao Juraj Guslć. U toj knjizi svatko će naći obilje materijala za razmatranje ne samo u duhovnim vježbama nego i preko godine. Knjiga broji 600 stranica, ukoričena, a cijena joj je 30 din. Naručuje se kao i prijašnja knjiga.

Sestre od Pohoda Marijina u Zagrebu izdale su knjigu sv. Franje Saleškog »TEOTIM ILI RASPRAVA O BOŽJOJ LJUBAVI«. Knjiga želi pokazati, da se život pobožnosti može spojiti sa životom u svijetu. To je ono, o čemu se danas nakon Koncila toliko govori — lažna svetost nije utopija, ona je moguća, i Koncil je danas traži. Sveti Franjo Saleški u ovom je djelu dao uistinu remekdjelo o duhovnom životu kršćana. Svaki kršćanin, koji ozbiljno čezne za dubljim duhovnim životom, morao bi posjedovati ovu knjigu i njome se okoristiti u izgradnji svog duhovnog života. Knjiga se naručuje na adresu: Sestre od Pohoda Marijina, Zagreb, Mošćenička ul. 3.

Upute naših biskupa o enciklici Pape Pavla VI »HUMANAE VITAE«. To je drugi put što se naši biskupi obraćaju svećenicima i vjernicima o toj enciklici. Knjižicu bi morao imati ne samo svećenik, nego i svaki katolički vjernik, a i oni ljudi, koji možda ne vjeruju, jer je tu iznesena nauka, koja jednako vrijedi za sve ljude što se tiče bračnog morala. Knjižica ima 24 stranice i stoji 2 ND. Naručuje se na: HDK sv. Ćirila i Metoda, Zagreb, Trg Kralja Tomislava 21.

Izašla je misijska brošura »PALME«. To su kratki članci našeg bengalskog misionara oca Ante Gabrića. Čita se s užitkom i duhovnom korišću, a ujedno nas upoznaje sa životom i radom misionara. Naručuje se na adresu: Rudolf Breber, Zagreb 02-147, Palmotićeva 33.

Upravo izašli iz tiska misijska brošura »JEKA IZ ZAMBIJE«. U njoj su pisma naših zambijskih misionara. I ova knjižica donosi vrlo zanimljive članke. Mnogi su vjernici više puta tražili takvo štivo. Evo, sada im ga pružamo! I ova se knjižica naručuje na istu adresu kao i prijašnja.

Brzo će izaći iz tiska vrlo zanimljiva brošura, pripovijest iz života američkih Indijanaca. Knjižica nosi naslov »JUNAKINJA ORAMAIKA«. Tko je nabavi i počne je čitati teško će je ispustiti iz ruke prije nego što je pročita. — I ona se naručuje na prijašnju adresu.

H. Sienkiewicz: **QUO VADIS** roman iz života prvih kršćana. Sam auktor mu je dao podnaslov: Roman iz doba rimskog cara Nerona. Ovaj roman je jedno od najvrednijih djela svjetske književnosti u kojem su došle do izražaja sve različite piščeve sklonosti i pripovjedačke sposobnosti oko najuniverzalnije od svih tema, kršćanstva. U romanu se opisuje rađanje Kristove Crkve, progon prvih kršćana i ustrajna borba dvoje mladih za ideale vjere i ljubavi. Za biblioteku »Zlatno pero« djelo je nanovo ispričano. Cijena 10 din — Narudžbe prima: HKD sv. Ćirila i Metoda, Zagreb, Trg kralja Tomislava 21.

ZAHVALJUJU PRESVETOM SRCU ISUSOVU, BEZGRJEŠNOM SRCU MARIJINU I SVETIM ZAŠTITNICIMA

— Božanskom Srcu Isusovu, Gospi Olovskoj, ocu Leopoldu Mandiću i ostalim zagovornicima zahvaljuju se za primljena dobročinstva Slavica Pejčinović, jedna zahvalna djevojka i Marija Zekić iz Va-

reša. Ona također preporučuje njihovoj zaštiti i pomoći vjeru i moral svoje obitelji.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Antunu, bl. Nikoli Taveliću, Petru Barbariću i Leopoldu Mandiću što mi je kćer dobila stalno zaposlenje. I nadalje im se preporučam. — Manda Popović, Podgradina.

— Zahvaljujemo ocu Leopoldu Mandiću na primljenoj milosti. — Stjepan i Zlata.

— Za ozdravljenje mojih nogu zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu. Preporučam im se i nadalje — Danko Zgorelec, Koprivnica.

— Za primljeno zdravlje i za druge milosti zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, te sv. Antunu. — T. Kuzmić, Koprivnica.

— Od srca zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu kao i svim svetim zaštitnicima na primljenim milostima. I nadalje preporučam sebe i obitelj. — N. N. Ivanić Grad.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu za zdravlje i sretan uspjeh djece u školi, kao i za druge milosti. I ubuduće im preporučam cijelu obitelj. — Mato Bajtela, Vijaka, Vareš.

— Na primljenim milostima zahvaljujem jem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu. I nadalje se preporučam. — Marija Brlek, Zelina.

— Za veliku milost, što mi je tata ostao živ, zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Majci Božjoj Bistričkoj. — Zlatica D., Križevci.

— Na primljenim milostima zahvaljnjem Presv. Isusovu i Marijinu, sv. Josipu i sv. Antunu. Preporučam im sebe i svoju djecu, da ih Gospodin vodi pravim putem. I. V., Čačinci.

— Zahvaljujem Srcu Isusovu i Marijinu te Božjem slugi Petru Barbariću za ozdravljenje svoje djece od raznih bolesti, kao i na drugim milostima. I nadalje im preporučam sebe i obitelj. — Karlo Tomičić, Zenica.

— Na velikim milostima zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu te sv. Antunu. Neka mi budu i ubuduće u pomoći. — P. K., Piškorevci.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, te sv. Ani na primljenim milostima. I nadalje se preporučam. — Ljubica, Legrad.

— Za sretan uspjeh operacije i za druge milosti zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu. — Bara Dončević, Blatnica, župa Štefanje.

— Za sve primljene milosti, osobito za pozahvaljujem na svim primljenim milostima. Preporučam se i ubuduće. — R. A., Mrkopalj.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu na primljenim milostima. I nadalje se preporučam. — D. F., Domagovići.

— Za sve primljene milosti, osobito za pomoć u zadnjoj bolesti, kao i za pomoć u bolesti članova obitelji zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu, sv. Ignaciju i sv. Roku. Molim i nadalje njihovu pomoć za sebe i obitelj. — Z. V., Zagreb.

— Od srca zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu za dvije uslišane molbe, te se i nadalje preporučam — V. R.

— Zahvaljujem od sveg srca Presv. Srcu Isusovu i Marijinu za mnoge primljene milosti. — B. Š., Split.

— Na mnogobrojnim milostima zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, te svim svetim zaštitnicima. Neka mi i ubuduće budu u pomoći. — Josip Ere, Gornja Gračenica, Voloder.

— Presv. Srcu Isusovu, Gospi od brze pomoći, sv. Josipu, sv. Antunu, bl. Nikoli Taveliću i ocu Leopoldu zahvaljujem za pomoć u jednoj velikoj potrebi. Došle su i nove brige i poteškoće, pa se i opet njihovoj pomoći utječem. — Marija Jurković, Zagreb.

— Na uslišanoj molbi zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, te bl. Nikoli Taveliću. Neka mi i nadalje pomognu. — K. Č., Prkovci.

— Od srca zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, ocu Leopoldu Mandiću i Papi Ivanu na uspjeloj operaciji na oba oka. — Stanko Pavlović, Pješevac.

— Na svim primljenim milostima od srca zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu. — Anka Matošić, Staro Topolje.

— Na uslišanoj molbi zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, ocu Leopoldu Mandiću i Petru Barbariću. — V. Milosavić, Čibača, župa Mandaljena.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i sv. Judi Tadeju na ozdravljenju. — Apolonija Kezelj, Varaždin.

— Za primljene milosti zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Gospi od brze pomoći, sv. Josipu, biskupu Langu i dr. Marzu . V. A., Mrkopalj.

— Zahvaljujem Majci Božjoj od brze pomoći na primljenim milostima. — S. F., Vrbovec.

— Na primljenim milostima zahvaljujem Majci Božjoj. Preporučam se i ubuduće. — R. M., Zagreb.

— Oo srca zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu, sv. Vidu, sv. Alojziju na milosti što se moja kćerka udala za kršćanskog mladića, a i na drugim milostima. I nadalje se preporučam. — G. F., Jastrebarsko.

— Velika hvala Presv. Srcu Isusovu i Marijinu što je moja kćerka sretno rodila. I nadalje preporučam svoju djecu njihovoj zaštiti. — Zahvalna majka Ana Stanko, Legrad.

— Od srca zahvaljujem Srcu Isusovu, bl. Nikoli Taveliću i ocu Leopoldu Mandiću za primljenu milost. Ujedno molim, da mi i nadalje budu u pomoći. — M. T., Stari Gradac.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, te sv. Antunu na svome ozdravljenju i na drugim milostima. Neka mi i ubuduće budu u pomoći. — Marija K., Đakovo.

— Na primljenim milostima zahvaljujem Presv. Trojstvu, Gospi Fatimskoj, bl. Nikoli Taveliću i Leopoldu Mandiću. I nadalje se preporučam njihovoj zaštiti. — M. J., Varaždin. Toplice.

— Na uspjeloj operaciji noge zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Majci Božjoj Koruškoj, sv. Valentinu i bl. Marku Križevčaninu. I nadalje im se preporučam. — Dragica Desputović, Prikraj.

— Hvala Kardinalu Stepincu, što je svojim zagovorom kod Boga ujedinio moju obitelj i vratio mi majčinska prava. — N. N., Bošnjaci.

— Na primljenoj milosti hvala Majci Božjoj, sv. Valentinu, Petru Barbariću i ocu Leopoldu Mandiću. Preporučam se i nadalje njihovu zagovoru. — Rozalija Topolnjak, Nedelišće.

— Zahvaljujemo Presv. Srcu Isusovu za pomoć kod operacije. I nadalje se preporučamo. — Obitelj Fabijanić, Domagović.

— Presv. Srcu Isusovu, Majci Božjoj i sv. zaštitnicima zahvaljujem na svim milostima, napose na sretno završenoj maturi i na dobivenom poslu. Molim ih, da mi i nadalje budu u pomoći u poteškoćama i uslišaju jednu molbu. — G. T.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Gospi od brze pomoći, sv. Josipu, sv. Antunu i bl. Nikoli Taveliću na uslišanim molitvama. I nadalje im preporučam sebe i obitelj. — Eva Vranić, Retkovci.

— Na ozdravljenju od teške bolesti zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Antunu i drugim zaštitnicima. Neka mi u buduće isto tako budu u pomoći. — Đuro Benčak, Našice.

— Presv. Srcu Isusovu, Gospi Fatimskoj i sv. Antunu hvala na položenoj maturi. — Obitelj Lončarić, Ciglenik, Lužani.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu što su mi djeca dobro prošla na popravku. I nadalje ih preporučam njihovoj zaštiti. — M. B., B.

— Za mnoge primljene milosti zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Gospi Lurdskoj, sv. Josipu i sv. Antunu. Neka mi budu i nadalje u pomoći. — N. N., Komletinci.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Majci Božjoj, sv. Josipu i sv. Antunu, što su mi bili u pomoći. I nadalje se preporučam. — N. N., Vukmanić.

— Na brzom milosnom ozdravljenju po zagovoru oca Leopolda Mandića zahvaljujem se i nadalje se preporučam njegovoj zaštiti. — Vinko Vidović, Krapinske Toplice.

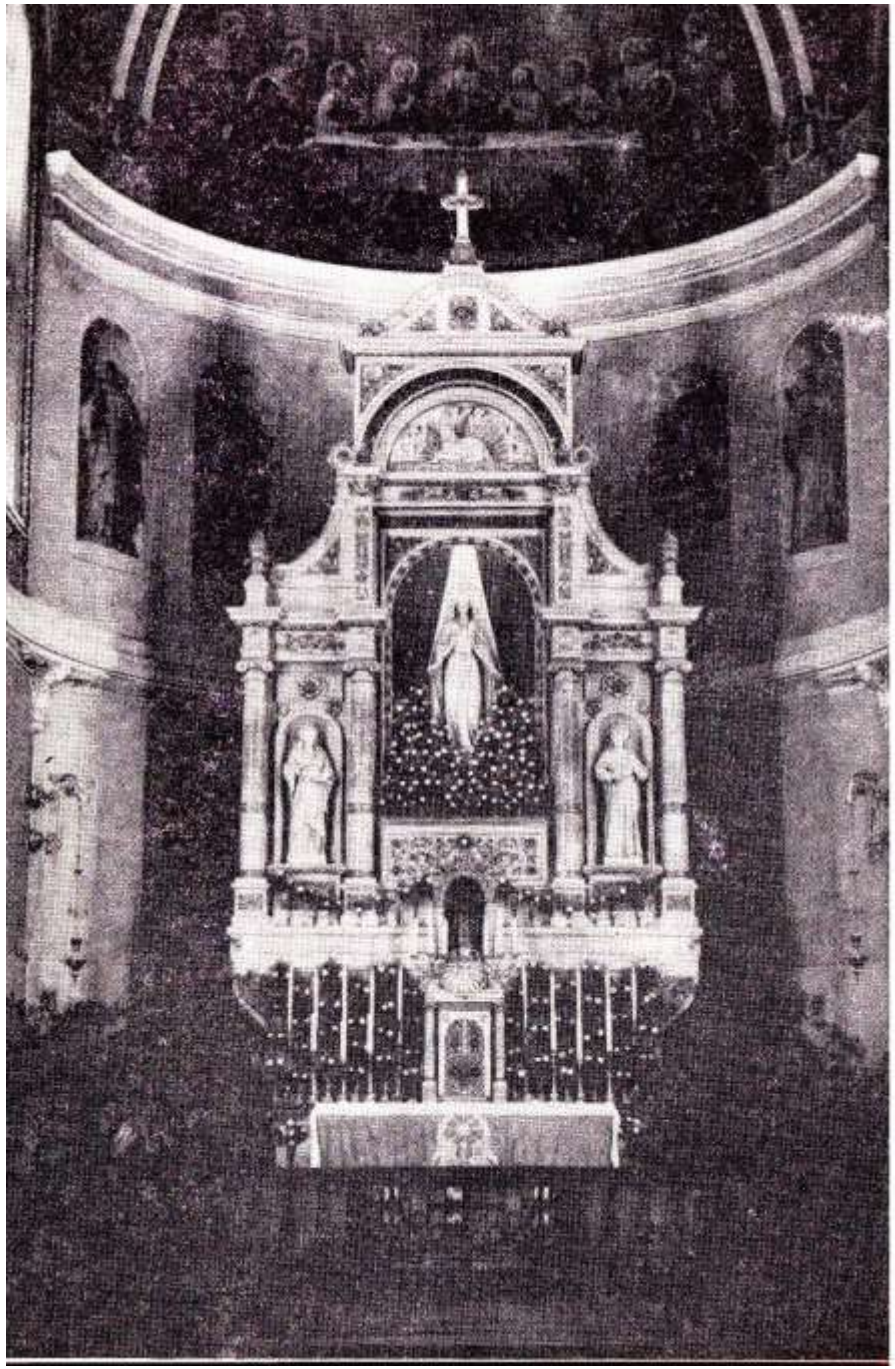
— Od srca zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Gospi od brze pomoći, bl. Nikoli Taveliću, Petru Barbariću i Leopoldu Mandiću na primljenim milostima. I nadalje ih molim za zaštitu i pomoć. — Manda Popović, Podgradina, Opuzen.

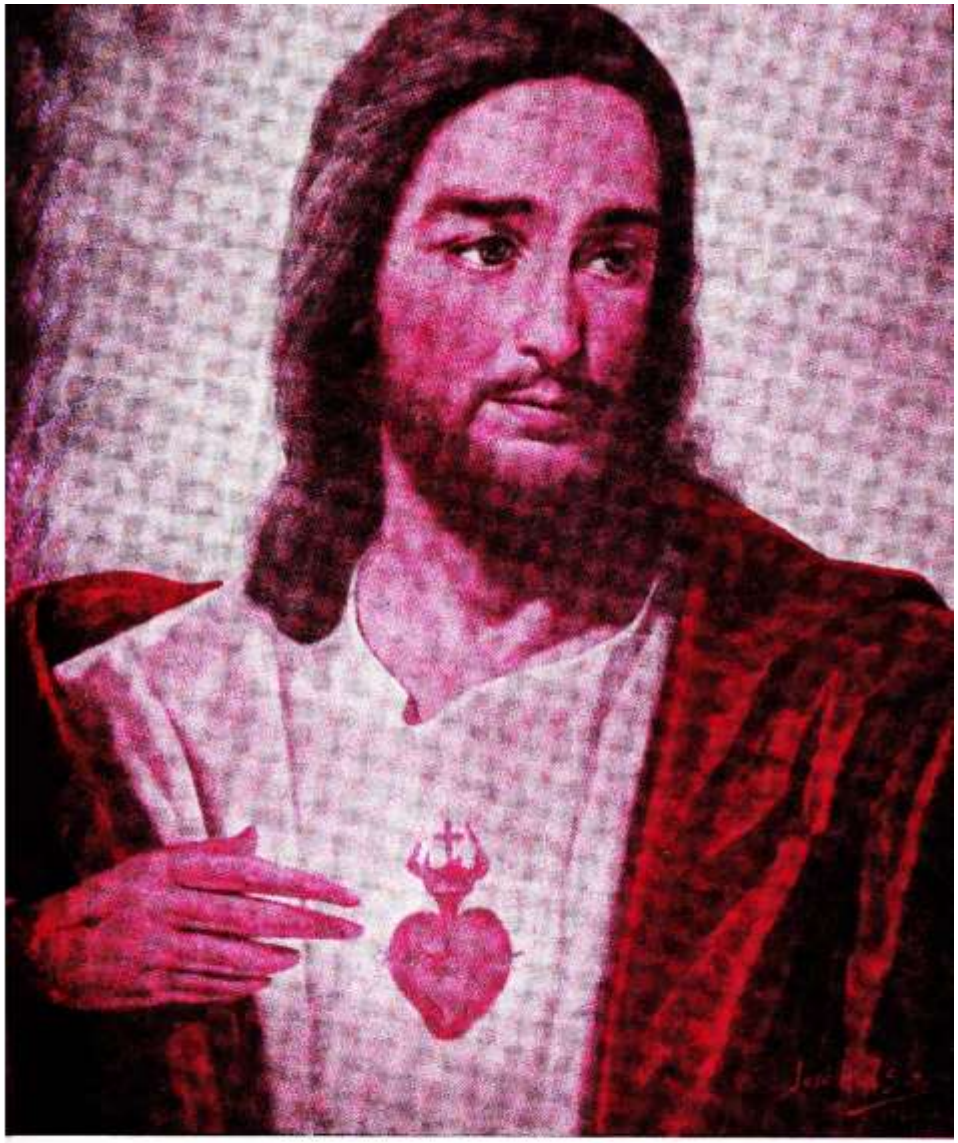
— Zahvaljujemo Srcu Isusovu i Marijinu, što nam je 12-godišnji sin, kome je traktor zdrobio obje noge, Božjom pomoću i zalaganjem liječnika toliko izliječen, da se tek malo opažaju tragovi nesreće. — Vera i Roko Krcatović, Ostrvica kod Omiša.

— Hvala dragoj Gospi na očitoj pomoći na ispitima. — Student medicine, Zagreb.

— Utječem se Božanskom Srcu Isusovu i Bezgrj. Srcu Marijinu da mi pomognu kod operacije kojoj se moram podvrći. Ujedno molim za zdravlje i sreću svojih unuka kao i da žive pravim kršćanskim životom. — Anka Škrlić, Zagreb.

S dopuštenjem crkvenih i redovničkih poglavara izdaje: Hrvatska pokrajina Družbe Isusove — Zagreb 02-147, Palmotićeva ul. 31. — Odgovorni urednik o. Franjo Šipušić, Zagreb 02-147, Tel. 441-636. Tisak »Plamen« Slavonski Brod, Omladinska ul. 26. — 1970. — Cijena pojedinog broja 1 D. Godišnja pretplata 12 D. Grupne pretplate od deset na više dobivaju deset posto popusta. Novac pretplate šaljite poštanskim uputnicama; suradnju uredništvu Glasnika; rukopisi se ne vraćaju.

GLASNIK

SRCA ISUSOVA I MARIJINA — VI

Pošt. pl. u gotovu
CIJENA 1 DINAR
ZAGREB
Godina 61
LIPANJ - 1970.

U OVOM BROJU:

Proslava blagdana Srca Isusova u Zagrebu

231 Stablo života

232 Riječ-dvije o Bazilici Srca Isusova u Zagrebu

233 SRCE - LABARUM CRKVE, Josip Ćurić

237 SVJETSKA MLADEŽ — PRIJETNJA ILI NADA, Mijo Škvorc

242 Orunjeni vijenac, Marcelin Desbordes

243 IZBOR IZMEĐU DVA ŽIVOTA

245 Do viđenja, tata! — Stjepan Džalto

247 Srce Isusovo, budi naše spasenje, Pero Bulat

251 Sedamdeseta godišnjica posvete, Ivan Kukula

254 Odlučio, napisao, izvršio, Zvonimir Majić

255 Misijske ustanove, Josip Antolović

258 Procvjetale su trešnje, Pero Bulat

262 Moderni sveci, R. Plus

263 STVARNI OSLONAC VJERE, Ivan Fuček

267 RAZGOVARAMO

269 Nove knjige

Zahvalnice

Na poledini omota:

Kupola Đakovačke katedrale

PROSLAVA BLAGDANA SRCA ISUSOVA U HRVATSKOM NARODNOM SVETIŠTU U ZAGREBU

31. svibnja do 7. lipnja — TJEDAN PRESVETOG SRCA ISUSOVA

31. svibnja do 3. lipnja — Večernja sveta Misa i propovijed

4. lipnja — četvrtak navečer: Misa, propovijed i zajednička pobožnost Srcu Isusovu

5. lipnja — petak: BLAGDAN SRCA ISUSOVA. Cijeli dan izložen Presveti Sakramenat na klanjanje. Prilika za ispovijed i pričest cijeli dan. Tihe svete Mise svakog punog sata. U 10 sati pjevana sveta Misa i propovijed. Navečer u 7 sati sveta Misa i propovijed, iza Mise pobožnost Srcu Isusovu s obnovom posvete Presvetom Srcu.

6. lipnja — subota: Večernja sveta Misa i propovijed, kratka adoracija i pobožnost na čast Srca Isusova.

7. lipnja — nedjelja: VANJSKA PROSLAVA BLAGDANA SRCA ISUSOVA. Ispovijedanje i pričešćivanje kroz cijeli dan. Tihe svete Mise svakog punog sata. Zadnja Misa u 12 sati. U 9 sati svečana sveta Misa. Poslije podne u 4 sata propovijed i blagoslov za hodočasnike. Navečer u 7 sati pjevana sveta Misa i propovijed. Iza Mise pobožnost Srcu Isusovu s pomirbenom molitvom.

ŠTOVATELJI SRCA ISUSOVA! Pozivamo vas ovih milosnih dana u HRVATSKO NARODNO SVETIŠTE SRCA ISUSOVA da svi zajedno uzveličamo Kristovu ljubav. Molit ćemo svi zajedno Božansko Srce da blagoslovi naše duše, naše obitelji i naš narod.

STABLO ŽIVOTA

Prof. Zdenka Sertić: Motiv »ŽIVOTNOG STABLA« na svetohraništu glavnog oltara u crkvi Bl. Dj. Marije u Remetama.

Ornamentni motiv »životno stablo« jedan je od najzanimljivijih u našoj seljačkoj umjetnosti. Taj je motiv od značenja za migracione pojave u našoj seljačkoj umjetnosti i dokumenat za stare kulturne utjecaje Istoka. Činjenica da je motiv »životnog stabla« bio proširen na velikim područjima od Istoka do Zapada, uvjerava nas, ne samo o tome da je taj motiv imao svoje simboličko značenje, nego da je na tom području proizašao iz određenih životnih uslova: on je refleks životne sredine.

Najstarije poznato »životno stablo« potječe sa Egejskih otoka, i to otprilike iz 1500. godine prije Krista. U umjetnosti kršćanstva postaje simbolom Krista i uskrsnuća. Kod nas je raširen po cijeloj Hrvatskoj.

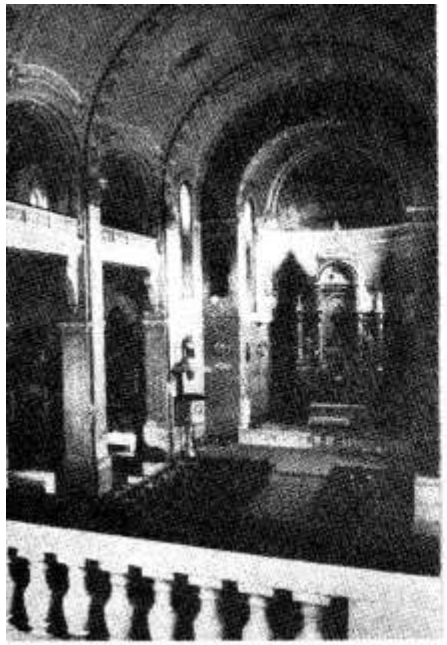
Sastavni su mu dijelovi: STABLO — u kršćanstvu vinova loza — čokot s lišćem i grozdovima! — Kao simbol života već davno je predmet čovjekova kulta.

POSUDA s vodom: proizvod kulta izvora vode, bez koje nema života.

LIKOVI: u ranoj kršćanskoj umjetnosti prikazivanje ptica, osobito goluba, simbola ljubavi i blagosti, simbola izmirenja s Bogom, simbola Duha Svetoga; zatim pauna, simbola sunca kod Indijaca.

Svakako je na svom putu preko Bizanta do seljačke umjetnosti na Balkanu i »životno stablo« prošlo razne promjene. Neprestano se mijenjalo i raspadalo, pa je često od čitavog »životnog stabla« preostala ili samo posuda — kao kalež sa golubovima u kršćanskom prikazivanju — ili je preostalo samo stablo, ili same ptice.

Iz »Narodne starine«
Mirka Kus-Nikolajeva
Motiv životnog stabla

RIJEČ — DVIJE O BAZILICI

SRCA ISUSOVA U ZAGREBU

Prošlo je 67 godina otkako je posvećena i predana službi Božjoj Bazilika Srca Isusova u Zagrebu. Svetište nije župa — služba crkvena jedinica, pa možda baš i stoga okuplja oko sebe vjernike svih naših župa, i svih krajeva, i nitko se u njoj ne osjeća stranac. Njen značaj »nacionalnog svetišta« stalno je na djelu i vidljiv je: Dolaze izbliza i izdaleka jedni da obave svoj zavjet, drugi da se preporuče, zahvale ili ispovijede. Dolazi se ne samo pred velike blagdane, nego kroz cijelu godinu, u svako doba dana; pred putovanjem u tuđinu, vojsku, brak, bolnicu, operaciju, starački dom. Prošle godine obavljeno je u našim ispovjedaonicama 57.498 ispovijedi. To je u prosjeku 157 dnevno. Bilo bi to svakog dana 10 i više sati neprekidnog ispovijedanja. Oni koji se bave sličnim poslom znat će ocijeniti taj napor. Svetih je pričesti lanjske godine podijeljeno 168.900. Broj je nešto manji od prethodne godine, no ipak je dnevni prosjek 463 pričesti. Bolesnicima je osim toga po kućama podijeljeno 609 pričesti i 114 bolesničkih pomazanja. Svećenici koji rade u crkvi održali su 760 propovijedi. Nešto od tog broja otpada na misije i druge crkve gdje su svećenici pomagali. Održano je 20 tečajeva duhovnih vježbi, uglavnom za mladi svijet. U održanim satovima vjeronauka teško je dati točan podatak, jer se vjeronauk drži u 19 grupa. Nešto vjeronauka za mlade drže sestre Naše Gospe iz Primorske, a neke od studentskih grupa nisu vezane satovima predavanja. Studenti imadu svoj pjevački zbor, svoje pjevačke vježbe i pjevanje na svojoj misi u 11 sati nedjeljom. — U svetištu se »samoposluživanjem« raspačava znatna količina naših vjerskih listova. Uz rad u Bazilici ide i izdavanje Glasnika Srca Isusova i Marijina, mjesečnika koji ide za duhovnom izgradnjom osobnog i obiteljskog života.

Prije par godina obnovljeni su tornjevi, pročelje i krov crkve. Iza Uskrsa ove godine počelo se s radovima na obnovi dotrajale električne instalacije i uređivanja prikladnijeg i suvremenijeg osvjetljenja crkve. Nutrina crkve upravo više za obnovom i osvježenjem, no, prije toga valja misliti na uređaje za grijanje. Računa se i s time da bi se drveni stol oltara prema puku zamijenio s kamenim. Orgulje također čekaju temeljitiju obnovu. Sve su to poslovi koji za ostvarenje traže vremena i pomoć dobrih ljudi.

Bilješka:

Labarum je rimska zastava koju je Konstantin ukrasio početnim slovima imena Isusova jer mu je prema predaji, bilo rečeno: »U ovom ćeš znaku pobijediti!«

SRCE — LABARUM CRKVE

Svako novo doba uvodi nove kalendare. Svaki novi kalendar uvodi nove svetkovine i spomendane, nove praznike i nove blagdane. Stari vjekovni sveci koji su stoljećima blistali u kalendarima kulturnog svijeta pomalo blijede i iščezavaju. Šta to znači? Zar su noviji naraštaji čovječanstva postali kratkovidni pa im pogled ne seže u prošlost dalje od jučer? Ili su duhom toliko zakržljali te ne mogu ponijeti ni samog imena istinskih velikana iz davnine? Teško je to reći. Ali je istina da stari blagdani nestaju iz novih kalendara.

Mi, međutim, svakog lipnja slavimo blagdan koji nije tek od jučer ili prekjučer. Slavimo ga s uvjerenjem, da nema zemaljske vlasti koja bi mu izbrisala ime iz živog kalendara naših srdaca. Osvjedočeni smo naime da taj blagdan nije uveden u svijet ni od volje tjelesne, ni od volje muževlje, nego od Boga ...

ZAKON POSTANKA Bilo je to baš u sumrak Velikog Petka kad je, po nacrtu Providnosti, ustanovljen blagdan Božanskoga Srca. U onom je času more ludosti, podlosti i zvjerstva, izazvano Adamovim grijehom, doseglo na zemlji svoj vrhunac: zločin Bogoubojstva kidao je na Golgoti i posljednju vezu između Neba i Zemlje. — Gasio se Stari Zavjet. I dok je posvud vladala sumorna pustoš, teža i strašnija od one koju Biblija spominje uoči prvog dana Stvaranja, dao je Bog da kroz mrak bljesne sulica rimskog legionara i raspori grudi Raspetoga Božjeg Sina ... »I odmah potekoše Krv i Voda!« Potekoše ti divni simboli stožernih sakramenata Novog Zavjeta — Voda kao simbol Krštenja i Krv kao simbol Euharistije. S tim je događajem kroz golgotsku tamu zasjalo Svjetlo, ljepše od onog što ga je Bog stvorio na početku vjekova; s tim se

događajem nad Dolinom suza zaiskrila duga, divnija od one koja je nakon Općeg Potopa tješila patrijarhe. Jer iz Probodenog Srca Isusova, iz tog Srca Novog Adama što je usnuo na Križu, rodila se Nova Eva, nova »Majka svih živih«, Crkva Kristova. Spomen toga Njezina rođenja jest blagdan Presvetog Srca. I ako mi, djeca Svete Crkve, svetkujemo svakog lipnja taj uzvišeni blagdan, sav je smisao našega slavlja u tom da se obnovimo u vjernosti prema Božanskom Izvoru iz kojeg potekosmo i od kojega punine svi primismo.

Crkva je naime živ otajstveni »organizam«, koji treba da raste i razvija se do Sudnjega dana. Zakon pak života, zakon rasta i razvitka živih bića jest VJERNOST. Dokle god je živi stvor vjeran izvornoj svojoj zamisli iz prvoga zametka, dotle živi; iznevjeri li se tom početnom izvoru, već postaje plijenom smrti. Od malenog žira — ili će postati hrast ili neće postati ništa. Dakle: ili vjernost, ili smrt! To je zakon života. Zato i sveta naša Majka Crkva, da bi mogla živjeti, da bi mogla vazda s novim poletom preporađati nove naraštaje za život milosti, mora ostati v j e r n a Izvoru svog života i Svetosti, vjerna Probodenom Srcu Krista Gospodina. Možda Joj ta vjernost nikad nije bila tako potrebna kao danas.

OD SRCA K SRCU Danas se od Crkve traži »maksimum« predanosti, požrtvovnosti i junaštva, traži se onaj i onakav stil kršćanstva, kako ga je očitovao Isus kad je dao da Mu probodu Srce. Mi smo danas suvremenici jedne i po milijarde ljudskih stvorova koji na golemim prostranstvima Azije, Afrike i Južne Amerike gladuju, koji se većinom kroz sav život nisu nijedanput do sita najeli. Samo jedna sedmina čovječanstva uživa i sebi prisvaja 70 postotaka svih zemaljskih blagodati, dok preostalih šest sedmina — ukoliko baš svi ne gladuju, ipak žive u svakovrsnoj oskudici, u duhovnoj i tjelesnoj zapuštenosti. Iz ovoga se milijardnog mnoštva kao iz uzburkanog vulkanskog kratera uzdiže danas vapaj za životom, i to za ljudskim životom u punini; vapaj za mirom, za pravdom, za ljubavlju i slobodom. Možda mnogi među njima nemaju ni pojma što znači istinski živjeti; ali glad za životom, što ga ćute, od Boga im je dan ... Taj se glad ne može zatomiti nikakvim frazama, pa makar te bile pozajmljene iz samog Evanđelja; taj glad ne može se utažiti misijskim milodarima, makar ovi dostizali milijunske svote; taj se glad ne može okončati ni dekretima, što ih je klasičnom latinštinom objavilo crkveno Učiteljstvo — i na Saboru i poslije Sabora, dokle god mi u sjeni tih spisa lijeno i sebično sanjarimo! Taj glad, kao Božji Imperativ u sadašnjici, traži da Crkva provede zbiljsku revoluciju, »RE-VOLUCIJU« u doslovnom smislu te riječi, tj. da se re-volvira, vrati na ono početno, izvorno odakle je potekla pri svom Rođenju na Golgoti: da bude Religija Probodenog Srca. Jer kršćanstvo nije i ne može biti samo zbroj od nekoliko minuta čitanja s propovjeđu za stare bakice, i nekoliko dinara milostinje za župničke potrebe, i nekoliko sredovječnih neuma za koralne napjeve! Kršćanstvo bi, prema zamisli Kristovoj, imalo biti SOL ZEMLJE, i to sol koja nije obljutavila; SVJETLO NARODA, i to svjetlo koje ne tinja prigušeno pod loncem; KVASAC ČOVJEČANSTVA, i to kvasac koji zaista preobražava povjereno mu tijesto. Nažalost, mi to još ni izdaleka nismo.

Pred nekoliko godina zamoliše u Organizaciji Ujedinjenih Naroda pakistanskog predstavnika Muhameda Asada, neka u štampi prikaže svoj život. On napisa čitavu knjigu pod natpisom: »Moj put do Meke«. Zanimljiva je to i za nas, kršćane, upravo porazna knjiga. Njezin se naime pisac nekoć zvao Leopold Weiss; po vjeri je bio Židov, a po zanimanju novinar u Beču i Berlinu. Godine 1922. krenuo je iz Evrope u Jeruzalem da se zatim uputi daleko u arapske stepe i pustare. Tu je, kako sam tvrdi, među ubogim beduinima pronašao ono što je u Evropi uzalud tražio: pronašao je mnoštvo ljudi, mnoštvo sitnog i malenog svijeta, koji nepokolebivo vjeruje u Boga i tu svoju vjeru dosljedno provodi u život. Sam je prešao na islam i postao jedan od vodećih muslimanskih učenjaka i državnika u današnjici.

ZAKON OPSTANKA Pazimo dobro! Taj Leopold Weiss, sadašnji Muhamed Asad, nije plitki avanturista. To je čovjek, koji je iskreno tražio Boga i koji je svoj prelaz na islam proveo svim srcem držeći se samog značenja te riječi »islam«, ukoliko znači: posvemašnje predanje Bogu. Zašto taj novinar sa svom svojom dobrom voljom nije prigrlio kršćanstvo? Odgovor je bolan: on kroz trideset godina života u Srednjoj Evropi nije vidio da bismo mi, kršćani, kao zajednica provodili Evanđelje u život svim srcem — onako, kao što siromašni beduini provode u život svoj Kuran. To ga je držalo daleko od Crkve. Nu to jednako i danas drži daleko od Crkve i 450 milijuna muslimana i 380 milijuna hindusa i 390 milijuna budista: toliko im je tuđa sva ljepota Kristova Evanđelja te nemamo zaista nikakve nade da bi među njima moglo uskoro doći do nekakvih značajnijih obraćenja. Krivnju pak za to snosimo mi koji zaboravismo, da je zakon opstanka Crkve istovjetan sa zakonom Njezina postanka! Zaboravili smo, da se Crkva rodila iz Probodenog Srca Isusova i da joj stoga neće mnogo koristiti sva znanstvena dokazivanja i diplomatska pregovaranja, baš kao što je neće unaprijediti ni pravna dekretiranja ni liturgijska preinačivanja, ako u Njoj ne bude probodenih srdaca ...

Životno je stoga pitanje Crkve danas, hoćemo li mi — Njezina djeca — zbilja imati srce i hoćemo li pristati da nam ga probodu. IMATI SRCE — znači: iskočiti iz uskih ograda svoga dvorišta, tavana i podruma, — znači: uspeti se nad sve stanarske, sustanarske i podstanarske zadjevice, — znači imati oka i uha za bijedu ljudi oko sebe, za bijedu svijeta ... PROBODENO SRCE — znači: nesebično i bez pridržaja dati sve od sebe, da tu bijedu ublažimo i uklonimo, — znači: tako raditi, tako se izgrađivati, tako naš mlađi naraštaj od-

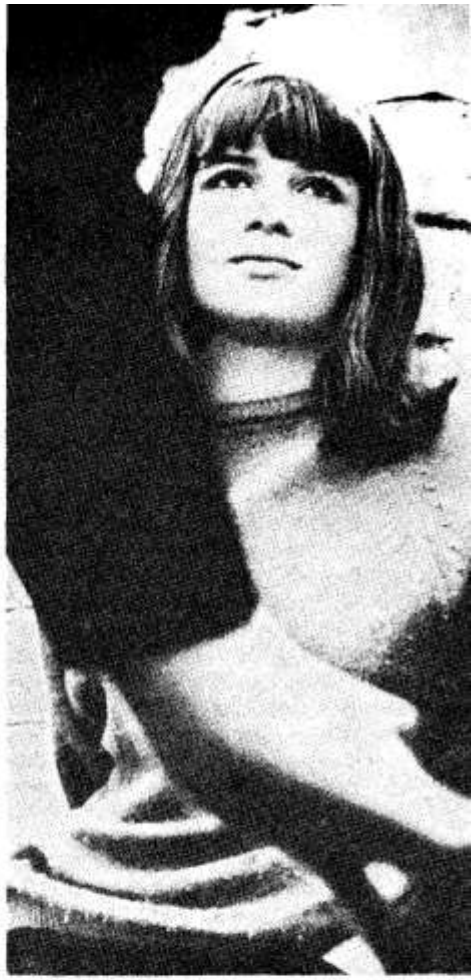
gajati, da budemo spremni žrtvovati uistinu sve za boljitak svoga bližnjega ... Pred sedam se godina tužio Enrico Medi, potpredsjednik Evratoma, pred golemom skupinom katoličkih sveučilištaraca u Asizu: »Da smo mi, katolici, imali u poratnim godinama samo 30 ljudi, koji bi bili svjetski stručnjaci u ekonomiji i ujedno dosljedni, nesebični vjernici, mogli smo posve izmijeniti lice svijeta. Ali tih 30 ljudi mi nismo imali!« Sudbina svijeta i Crkve ovisi o tom, hoćemo li te ljude pripremiti za sutrašnjicu.

Svako novo doba uvodi nove kalendare i svaki novi kalendar uvodi nove blagdane. Očit je to dokaz da se novi naraštaji u ljudskom rodu vazda razočaraju nad idolima svojih predaka pa ih ruše i traže nove ... Zato i jesu na poljanama povijesti procvale dosad bezbrojne legije »cvjetova«, bezbrojne legije nada, i nad svima se obistinila teška riječ Isusova: Svaki nasad koji nije zasađen od Oca nebeskog bit će iskorijenjen!« Samo jedan Cvijet zasadilo je Nebo na Krugu zemaljskom, zasadilo Ga u sumrak Velikog Petka, kad je Stari Zavjet bio već mrtav a Novi se još nije rodio. I taj Cvijet ne vene! Ukoliko se naša srca iskreno k Njemu obrate, smijemo se nadati da će i svijet i Crkva u sutrašnjici zadobiti NOVO LICE.

(Ćć)

U lipnju, mjesecu Presvetog Srca, molit će Apostoli Molitve vječno mlado Kristovo Srce, da bi »svjetska mladež postigla ostvarenje svojih zakonskih težnji na opće i svoje vlastito dobro pomoću ispravnih sredstava i metoda«.

SVJETSKA MLADEŽ - PRIJETNJA ILI NADA

Srdita, bijesna, neukrotiva mladež« postaje svjetski problem broj jedan. Tako pišu u raznim svjetskim listovima, tako bubnjaju preko radio i TV stanica, tako pričaju i slikaju u nebrojenim filmovima. Stari se jedva snalaze pred prijetnjom i bukom mladih. To doduše nije nešto novo i neočekivano. Augustin se tužio na »eversores«, na galamdžije koji su ometali predavanja i bježali od profesora do profesora samo da ne moraju plaćati taksa ... i glasoviti profesor srednjeg vijeka Abelard opisuje kako se studenti znadu uzjoguniti i prevrtati dobre običaje ... i slavni Hegel slika romantične čupavce svog vremena, koji su htjeli srušiti dotrajali svijet, zao i nepoš-

ten, pa stvoriti jedan bolji i pravedniji ... Znamo da je Karl Marx poslušao Hegela barem djelomično!

Ipak je ovo danas nešto jače i potresnije. Ne samo da se pobuna i kontestacija mladih razvila u svjetske dimenzije, ona je zagrmjela tako jako da bubnjići pucaju. Nema zemlje gdje se to talasanje nije odrazilo. Pred fabričkim vratima i u sveučilišnim dvoranama, na crkvenim portalima i na bučnim ulicama, preko mode i ponašanja, preko riječi i batina, mladi su naročito prije dvije godine — u proljeće 1968. — počeli drmati i potresati same temelje sadašnje svjetske civilizacije. Broj pobuna i pobunjenika naglo je porastao i zaprepastio dobri »stari svijet«. Pitanja su se množila i jadovito izricala: Što je tim mladima? Zašto su nezadovoljni? Zar im nešto manjka? I što zapravo žele? Tko je pratio makar okrajkom oka pojave mladenačkog osporavanja, mogao je koješta doznati. Prije svega — da je kontestacija mladih početak jedne nove revolucije, koju bi trebalo svesti u korito zdrave evolucije. O tome nekoliko riječi.

KONTESTACIJA MLADIH

Možda ne znamo tko je prvi ubacio tu magičnu riječ »osporavanje — kontestacija«, ali smo je čuli. Ona je prostrujala svijetom kao izraz jedne zajedničke volje. Mladenačke, prilično naglašene, uporne. Mladi su svojim krikom željeli opravdati svoja djela. Njihova djela postala su osuda svijeta s kojim su nezadovoljni. Tako je kontestacija istinski prosvjed protiv života u kome se ne da pravo živjeti.

Svakako je zanimljivo, da su mladi najglasnije izvikivali što misle u takozvanom »bogatom svijetu«, u svijetu »nadproizvodnje« i goleme potrošnje. U svijetu gdje tvornice halapljivo gutaju sirovine da ljude obdare serijskom robom, da napune želuce, odjenu tjelesa, mebliraju stanove, olakšaju promet i veze, dojave senzacije, prirede luksuzne zabave i terevenke. Tehnika, to uzbudljivo čovjekovo stvaralaštvo, moralo je ovom pokoljenju dati prometejski osjećaj snage i prevlasti nad silama prirode, gotovo svemoćni osjećaj sigurnosti, i prema tome doživljaj radosti i sreće. Strojevi bez broja morali su uskakati posvuda čovjeku u pomoć, roboti su morali zamijeniti nekadašnje robove, elektronika je morala odgojiti atomistiku, kako bi nam napokon svima svanulo doba novog Edena, El Dorada, Raja Zemaljskoga!

I odjednom — svjetski krik: Nećemo u takav raj! Srušimo takav raj! Ne želimo neljudskog svijeta, makar nosio obrise novog »nadsvijeta«! Protiv dobro situiranog društva, koje izigrava »bogove« i blaženstvo, mladi su počeli kidati sa svim prošlim bontonskim običajima, rušiti tabue i idole, rugati se tehniziranju pameti i srca, odbacivati novo ropstvo strojevima i nehumanim postupcima. Odjednom su stari profesori i dobronamjerni konstruktori uvidjeli, da jednoga dana može sav njihov napor otići nizbrdo, što se kaže. Neka se nađe nekoliko silnika, političkih ili burzovnih, psihološki neuravnoteženih i moralno neodgovornih, koji će se obilno poslužiti svim »inventarom smrti«, zemlju zasuti smrtonosnim ognjem i mikrobima, bit će svima dosta, dosta zauvijek. Mladi kao da predosjećaju upravo to: kako neki manijak može sav materijalni potencijal i progres unijeti u strogi raspored uništenja i apokalipse.

U ovoj pokvarenoj planetarnoj atmosferi mladi imaju bolji nos nego stari. To je razumljivo. Ako dugo živite u zatrovanoj atmosferi, jedva ćete osjetiti, kako vas guši i usmrćuje. Tko dođe nenadano u nju, nepriviknut i nezatrovan, odmah počne vrtoglavo reagirati. Naša je mladež upala sudbinski u takvu zatrovanu atmosferu, u takav neljudski život. Svejedno na kojem se meridijanu i paraleli nalazila. Čim su mladi osjetili da je tu manjak autentično ljudskoga, da je tu prevlast mašinizma i farizejskoga moralizma, da nema »dodatka duha« o kome je sanjao filozof Bergson, da je zrak nesnosan i zagušljiv te se ne može pravo disati, kako je govorio mislilac Marcel, da je čovjek stisnut u jednu jedinu prokleto usku i bezizlaznu dimenziju, kako je propovijedao profesor Marcuse — instiktivno su se pobunili. Takva svijeta čovjek kao čovjek ne želi! On ga mora svjesno odbiti i potražiti izgradnju boljega, čovječnijega!

Dogodilo se što se moglo i predvidjeti. Mladi su znali što neće, ali nisu znali što hoće! Ono su prvo odmah doživjeli kao protest, a ovo drugo nisu mogli domisliti kao odgovor. Zato je nastalo čudno stanje – prava praznina – kobni vakuum u glavama i srcima — svirepe akcije i izgredi, koji su palili, rušili, obezglavili mnoge institucije koje toga i nisu zaslužile. Po drugoj strani — i sama je mladež tu i tamo pokazala svoju prazninu. Zanosili su se hipievskim i bezprizornim, slobodnim i bezveznim životom. Trčali su iz megapola i betonske civilizacije u polja i na slobodu, da bez kontrole prožive »nemašinsko« nagonsko divljanje. Ako je tome seksualna revolucija, koju su pripremile stare generacije, uz pomoć droga i opojnih zabava, dala prejak ton, nisu za to krivi samo mladi, nisu. Sve smo im to u ruke dali mi stariji! To oni mogu kupiti prema reklamama, u trgovinama, uz pomoć starije generacije. O tome su im govorili njihovi roditelji i učitelji, razni sistemi i vjerovanja, čitav jedan odurni i nesnosni svijet pustog materijalizma, bezdušne i nehumane podivljalosti. Kako bi inače prije mladenačkih kontestacija moglo doći do očajnih svjetskih obračuna, do univerzalnih ratova i još groznijih prijetnji? Zar su današnji mladi ljudi stvorili Koncentracione logore, ratne blokove, filozofske neprijateljske sisteme, vjerske razmirice i sve svrste »bijelog i crnog roblja«?

Nespretnim krikom mladi su prije dvije godine u Parizu i Berlinu, na Zapadu i na Istoku, u kulturnim i primitivnim sredinama, dali svima na znanje, da im je takova svijeta dosta. Dosta i previše.

REVOLUCIJA MLADIH

Sad svejedno koga vi čitali: John Bendita ili kardinala Daniéloua! I jedan i drugi mora priznati, da ovako dalje ne može! Policijski

pendreci i prskalice mogu začas rastjerati mase, ali ne mogu preokrenuti srca! Zatvori nisu valjda još nikoga definitivno preporodili kako bi to htjeli inkvizicijski tamničari! Mladih nećemo nikad pravilno usmjeriti, ako ne priznamo što je krivo i ne doznamo što je pravo! Potrebno je zato s papom Pavlom VI javno kazati, da mladi imadu dužnost stanovite discipline i veliko pravo na našu pomoć. Mladež se mora preorijentirati. Izaći iz ćorsokaka u kome bezglavo i dezorijentirano buči. Mladi imadu pravo nešto ukloniti, raščistiti i promijeniti, kako bi se novo izgradilo. Njihova revolucija znači prije svega — povratak čovjeku! Povratak ljudskoj Savjesti i Odgovornosti! Njihova revolucija mora opravdati više i besmrtne vrijednosti! Mora podrediti niže i propadljive vrednote! Mladenačka revolucija, koju zanose Mao, Che, Marcuse, možda ponešto Kenedy i Ivan XXIII ..., morala bi izvući duh iz mašinske dimenzije, iz mašinskog ropstva, iz ovog pritiska koji svemoćnim sredstvima komunikacija i tehničkog šarma hvata neiskusne duše i pretvara ih u roblje ili pobunjenike.

Bilo bi potrebno mladima jasno progovoriti, da se svaka revolucija, svaki pravi humani preokret, svaka uistinu ljudska novost, mora izvesti na korist čovjeka. Zato je potrebno što prije i što dublje doznati, što je čovjek? Ima li neku svoju specifičnu, nadstrojevnu i nadprirodnu destinaciju? Da li je čovjek samo dio prirodnog inventara i prirodnih otpadaka? Mora li si prokrčiti siguran i osvjetljen put u svoje, ljudsko, slobodno, beskrajno carstvo? Kako da današnji mladi čovjek u sjaju reflektora iz Osake, New Yorka i Zagreba... pred poplavom produkcije i deviza, pred svodništvom zastarjelih parola i programa, pronađe istinski put oslobođenja? Može li to biti bijeg od starog u novo, sutrašnje ropstvo? Čemu bi služila revolucija, koja bi proklela neuspjeli dojučerašnji brak, dom bez topline, obitelj bez čvrstoće i ljubavi, svijet bez pravde, društvo bez solidarnosti... a ujedno bi izvikivala potpuno rasulo ćudoređa, zahtijevala prostakluk i totalno narkomansko iživljavanje?

Kako vidimo, put je mladenačke revolucije još uvijek nejasan. Doklegod generacija naše djece i unučadi ne ugleda nešto daleko jasnije i sigurnije no što je ovaj mutež koji smo im kroz nekoliko zbrkanih posljednjih stoljeća namrli, neće se snaći.

EVOLUCIJA MLADIH

To je zadatak pretežak, pregolem, presudan. Hoće li sva sistematizacija posivjele i ravnodušne civilizacije slike i produkcije, sve školstvo pomoću ikonosfere i raznih »zanimanja«, sva kultura i sva ventilacija razonode ovu generaciju upraviti na pravi put ljudskog, smirenog, kreativnog i smisaonog života? Kakvo pitanje?! I tko mu zna odgovor?!

Kršćani više ne uzvikuju svojih istina jednodušno. Niti podjednako uporno. Niti s podjednakom snagom. Otkako smo zbiljski i stvarno uvidjeli, da svijet dojakošnjega »kršćanluka«, stare »pokrštene« Evrope, čuva doduše mnoge muzejske kršćanske vrijednosti poput svojih katedrala, skolastičke filozofije i teoloških doumaka... ali se susreće s jednim svijetom koji ne nosi Kristova pečata, niti se zaklinje na nepromjenjene vrijednosti... otkako smo uvidjeli da smo postali gotovo neinteresantni, da je Krist upao u zaborav kao sve ravnodušnija nepoznanica, napose u gradovima i ostalim naseljima bez blizine srca i duše... nama je kršćanima sve teže. Sa svim ostalim ljudima bistrije svijesti i plemenitijega srca pitamo se zajednički, pluralistički otvoreni i planetarno zabrinuti: Kako da pomognemo mladeži, da evolvira? Da se zdravo i normalno razvije? Da spozna temeljna pitanja i uvidi pravilne odgovore?

Možda je ovo jedno od poprišta i raskršća, gdje se moramo sve svjesnije okupljati na plodniji dijalog i akciju, no što je bilo dosad. Mi bismo, sa svoje strane, vjerni Kristu i njegovoj besmrtnoj Prisutnosti i Ljubavi, mogli pripomoći sa strane »duhovne kure«, kao glasnici i ambasadori Božje Poruke, kao ljudi bratski zauzeti za besmrtni udes naše braće. Pri tome ne bismo smjeli prešutjeti ničega što je potrebno da praksa čovjeka većma pridigne i oplemeni, očovječi i dobrati! Ali naša kršćanska »injekcija« prije svega djeluje na planu duhovnog preporoda, nutarnje metanoje, višeg i dubljeg pogleda na čovjekov cilj, eshaton i uspjeh.

Ta bi evolucija, s našega kršćanskog vidikovca, izgledala otprilike ovako:

Mladeži današnjeg i sutrašnjeg trenutka treba prije svega otkriti Čovjeka! Njegovo mjesto Primata u Prirodi! Njegov nadrast u svemiru! Njegovu čudesnu zadaću da pita i da odgovara! — Mladima zatim treba otvoriti oči za sva rješenja na svim područjima života. Bez straha da će ih netko zavesti! »Sve prokušajte, kaže sveti Pavao, a što je dobro, zadržite!« Istom u toj široj viziji mogli bi pronaći najbolje humano, a i — nadhumano, Božje. Zašto mlada generacija ne bi smjela čuti i Boga, ako joj doista odgovara, ako je doista zove i usrećuje? Strah pred Bogom strah je pred Istinom. To je ujedno strah pred Nekim, kome Jedinomu moramo polagati završni životni račun, ako se o životu mora uopće neki račun polagati. Dok mladi ljudi ne uvide da je život vrijedan života, jer je vrijedan patnje, tjeskobnosti pa i smrti, neće uvidjeti ništa dublje i autentično ljudsko. Kršćani znadu da je taj dijalog mladih s Bogom omogućen u susretu s Utjelovljenom Božjom Mišlju i Riječju, s Isusom Kristom.

Ako ne vjerujemo izmučenom papi Pavlu, vjerujmo Grahamu Greeneu i Mauriacu... vjerujmo Douglas Hydeu i Rogeru Garaudyu... Oni mlade pozivlju, da se zagledaju u ovim prelomnim povijesnim trenucima malo dalje od astronautskih svemirskih točaka... duboko u srce patnje i u srce Otkupljenja, u srce zla i srce Slobode, u srce tragike i srce Milosti. Ako je mladima potreban univerzalni odgovor, onda treba zamoliti Univerzalnog Učitelja, Prijatelja, Milosrdnog Spasitelja — da ih pouči i otkupi.

Mislim da je to jedina prava duhovna evolucija, koja čovjeka ne

ponizuje nego pobožanstvenjuje, ne fiktivno nego stvarno, ne u iluzornoj budućnosti nego u tajni Prisutnosti i Sakramenta.

EPILOG ILI PROLOG?

Da li današnja mladež svojim nemirom i traženjem ispisuje epilog prošlome ili prolog budućemu? I jedno i drugo. Zato možemo pred Križem Isusa Krista, koji je posvećivao sve što je bilo zdravo u povijesti, koji donosi svu nadu budućnosti, zajednički moliti:

»Vječno mladi prijatelju mladosti! Isuse, veliki kontestatoru i rušitelju neljudskog poretka u čovjeku i među ljudima! Molimo Te pouči i povedi našu mladost u budućnost bez straha, bez ropstva, bez ravnodušnosti i bez poraza. Ti ćeš znati usmjeriti dinamizam pameti i volje, žar srca i akcije, da se izmijeni lice svijeta na bolje! Da se javi više bratstva više pravde i zauzetosti, više otvorenosti za besmrtno lijepo i besmrtno vrijedno! Ako misli Tvoga srca i plamen Tvoje blizine poveže naše svijesti u novo čovječanstvo spasenih i smirenih, današnje kontestacije neće biti uzaludne! Neka Tvoja krv spasi svijet od nepotrebne krvi! I Tvoja milost neka razvedri tmurna nebesa! Amen!«

Mijo Škvorc

ORUNJENI VIJENAC

Ići ja ću, ići s vijencem orunjenim
U vrt Očev, u kom cvijet oživljuje,
Tu ću dugo molit duhom poniženim:
Otac ima lijek što muku smiruje.

Ići ću i reć mu bar suzama svojim:
»Gledaj, patila sam . . .« On će dići gled
Poznat će me sa svim promjenama mojim,
Ocu smetat neće lik uveo, blijed.

On će reći: »Ti, o tužno moje dijete!
Zar izmakla zemlja koraku se tvom?
Ja sam Bog: nek sve sad skrbi ostave te,
Gle mog srca, uđi, tu je tebi dom!«

O blagosti, slasti, utočište, Oče!
Plakalo ti čedo, i Ti plač mu ču!
Moj si već, jer nadom ja te grlit počeh
I jer imaš svu mi radost iščezlu.

Ti ne bacaš cvijeta, što već nema čara,
Zemlja tek ne prašta grijeha takvih, ne.
Zle me nećeš proklet, što od tvojih dara
Ništa baš ne prodah, već razdijelih sve.

Marcelin Desbordes-Valmore *preveo Milan Pavelić*

IZBOR IZMEĐU DVA ŽIVOTA

Roman Henrya Mortona Robinsona »Le Cardinal« tiskan je i u New Yorku i u Parizu, i postao je svjetski »best-seller«, tj. knjiga koja se najbolje prodaje. Između mnogih i potresnih problema, koje dodiruje, ima jedan i takav s kojim se može susresti svaki kršćanin. Evo, o čemu se radi!

Župnik Stjepan Fermoyle — budući kardinal — jednog dana potraži svoju sestru Monu i nađe je u tijesnom nekom stanu u Bostonu. Nestala je ona prije godinu dana. Jednostavno je otišla zbog obiteljskih trzavica. Čeka dijete, jer je u drugom stanju. Očekuje strašno težak porod. Mona je čak na umoru, opasnost je i da umre dijete, ako se u roku od tri minute »nešto« ne poduzme . . .

Kad je Mona bila smještena u auto, Stjepan reče kratko šoferu: »Gradska bolnica, svom brzinom!«

Put do bolnice ispunjen je bio mješavinom radosti i beznađa. Stjepan je k sebi privinuo sestru s nadom, da će joj tako olakšati mučeništvo. Napokon su stigli do bolnice.

Dok je službenik bolnice ispunjavao uobičajeni formular za primitak u bolnicu, Mona je već bila u kolicima i vozili su je do lifta. Smjestili su je u dvoranu za porođaje.

Stjepan se vrti po hodniku, dok napokon nije sjeo umoran na jednu klupu. U njemu je još nada. Nakon nekog vremena izađe iz dvorane za porođaje liječnik. O vratu mu je visio stetoskop. Predstavi se Stjepanu:

»Dr Parks, dežurni liječnik. Ta mlada žena je Vaša rođakinja?«

»Moja sestra!«

Dr Parks govori svećeniku bez okolišanja: »Upravo sam pregledao Vašu sestru. Njezino je stanje vrlo teško. Trudovi su već započeli prije više dana. Nečije prljave ruke pokušale su je osloboditi djeteta. No ništa se ne čudim, da ti pokušaji nisu uspjeli . . .« Liječnik prestade govoriti, da nađe zgodniji izraz za ono, što je htio reći . . . »jer s kliničkog stanovišta u ovom slučaju nemoguć je normalan porođaj.«

»Zašto nemoguć, doktore?«

Dr Parksu bilo je neugodno davati tumačenja. Kako uostalom može iznositi nestručnjaku tajne ginekologije? Ipak se prisili, da svećeniku barem nešto rekne.

»Vaša sestra još je po tjelesnoj građi dijete. A dijete, što ga sada nosi preveliko je. I napokon, položaj je djeteta vodoravan.«

Stjepan je bez daljnjega bio svjestan o čemu se radi, pa reče liječniku: »Zašto ne biste pokušali s carskim rezom?«

»Ne, prekasno je, jer je Vaša sestra izgubila već mnogo krvi, srce ra-

di krajnjim silama, bubrezi joj skoro i ne rade. Kirurški zahvat bio bi za nju sudbonosan . . .«

»Što savjetujete?«

Dr Parks fiksirao je Stjepana svojim plavim očima i onda kratko reče: »Kraniotomija«. (Kraniotomija znači: zdrobiti djetetu glavu u majčinoj utrobi i onda ga u komadima izvaditi iz majke.)

»Ali to je ubojstvo!«

Glas dr Parksa odavao je nervozu: »Ja nisam katolik i ništa me ne obvezuje, da dijelim Vaše mišljenje u toj stvari, moj oče. Shvaćam, u kakvoj se situaciji nalazite. Ipak treba da me ovlastite, da uništim dijete, kako bih mogao spasiti Vašu sestru. Birajte: njezin život ili život djeteta, koje još nije rođeno!«

Stjepan se uhvatio za stolicu: »Isuse, Marijo, Josipe, pomozite mi!«

Pred njegovim su očima počele plesati ognjena slova pete Božje zapovijedi: »Ne ubij« Ta se obveza tiče svakoga, pa i svećenika i liječnika. Tu nema rasprave . . . nema se što birati između dva ljudska života. Majka i dijete imaju istu vrijednost. Nitko nema pravo žrtvovati jedno za drugo. To pravo pripada isključivo samo Bogu.

Dr Parks pogleda na sat: »Morate se smjesta odlučiti, oče!«

Tjeskoba je ispunila Stjepanovu dušu do vrhunca, u njemu je sve vrelo. Nametalo mu se pitanje, mora li on dakle pustiti da njegova draga sestra Mona umre, kad samo jedna riječ možda bi spasila njezin život? Zar sada nemaju što reći ljudska ljubav, bratsko-sestarska ljubav i one tolike nježne uspomene? Zar bi bilo presmiono zamoliti Nebo, da samo jedanput popusti? . . .

»Onda?« začuje se ponovo riječ dr Parksa.

Grubo dozvan k stvarnosti, Stjepan se pribra kao svećenik, prožet živom, žarkom vjerom u Providnost neizmjerno mudru i milosrdnu, sagne glavu, prima žrtvu. Kratko reče: »Nije mi dopušteno, da dozvolim zločin!«

Dr Parks se suzdržao da pokaže svoje osjećaje, koje mu je nadahnjivalo takvo držanje. Katolici ga zbunjuju. Stoga je samo rekao: »Želite li još vidjeti svoju sestru?«

U dvorani za porođaje Stjepan se nadvio nad svoju sestru Monu. Njezino crveno i naduveno lice dokaz je da je otrovanje napredovalo. Disanje je otežano i piskutljivo. Njezina lijepa kosa, nekada tako lijepo njegovana sada je neuredna. Nije sestru mogao već ni prepoznati. Bio je konac. Pod pritiskom dugih boli gotovo posve je izgubila svijest.

»Kisik!« zapovijeda mirno liječnik bolničarki. Što se njega tiče, on mora sa svim mogućim sredstvima, koja su mu na raspolaganju, sačuvati život svojih bolesnika koliko mu je više moguće.

I Stjepan je svjestan svoje dužnosti. Osim života tijela mora misliti na vječni život duše. Njegov očaj ne oslobađa ga njegove svećeničke dužnosti. Primakne svoje lice do Monina lica i prošapće joj:

»Draga sestro, pobudi iskreno djelo pokajanja!«

Mona pogleda, pokuša progovoriti. Njezine se usne pokrenuše, ali nisu mogle oblikovati nikakav glas.

»Mona, imaj u mene pouzdanje, neću te ostaviti. Pokušaj malo . . . ponovi za mnom!«

Izustila je bitne riječi: ». . . moj veliki grijeh . . . što sam te uvrijedila!« — Stjepan joj dade odrješenje u času dok je stetoskop dr Parksa bilježio zadnje otkucaje Monina srca. Liječnik ginekolog je skočio, pograbio instrumente: »Točno imam tri minute da spasim dijete. Za Vas je, oče, bolje da izađete, to nije lijepo gledati!«

Vrata se za njim zatvoriše i on se naslonio na zid hodnika. Najsavjesnije je ispunio svoju svećeničku dužnost. Sada je plaćao za to cijenu. Fizičke sile su ga ostavljale. Htio se ispružiti po zemlji, lupiti glavom o zid, rikati od boli. Odjednom se iz dvorane začuo u isto vrijeme prodoran i slabašan krik. Malo stvorenje se rodilo . . .

Na otškrinutim vratima pojavila se bolničarka. Nosila je nešto na pokrivaču. Kratko reče svećeniku: »Kćerka je! Dr Parks misli, da će — živjeti!«

(Iz časopisa »Ecclesia« od 1970., br. 5.)

DO VIĐENJA, TATA SRETAN PUT!

Svi su iz sela otišli. Jedni u Austriju, drugi u Njemačku, treći . . . Svi osim Jusufa, Nikole i Ivana. Nikola i Jusuf, nesposobni za svaki posao, morali su ostati kod kuće. Ivan je ostao zbog bolesnog djeteta. Čekao je njegovo ozdravljenje, pa da onda i on krene. Ali čekanju nije bilo kraja.

»Bog zna, dokle to treba čekati i hoće li uopće dočekati. Sve je neizvjesno, nejasno i čudno s tim djetetom«, činilo se Ivanu, pa i on jednog jutra uprti ruksak na leđa te krene prema željezničkoj stanici. Kuda svi, tuda i on. Više nije mogao izdržati. Ostati sam u selu postalo je prava sramota. Značilo je pokopati svoju sretnu budućnost, sam se opredijeliti za bijednika i nesretnika.

»Prije godinu dana otišao je Milkan, pa Salko, pa Ibro, pa Slavko i drugi.« Koliko je puta o tome Ivan razmišljao. »I eto, već su bogatiji od njega. Od njega, koji je nekad značio sve u selu. Svi su sa sobom za Božić donijeli gramofone, magnetofone, pokupovali televizore, namještaje, posuđe, kod svih je sada u kući pravi raj, pjesma, život. A u njega? Čak je i zgureni Ismet i pijandura Jure napredniji i bogatiji od njega. Pa još nešto. Svi ti, koji samo kratko budu u tuđem svijetu, postanu odmah kulturni, napredni, prava učena gospoda. On koji je nekad bio i crkvena i državna vlast, sada ne znači ništa.« — Sve je to tjeralo Ivana u tuđinu. Više to, nego korica kruha.

»A dijete?« To pitanje i tog jutra, kada je uprtio ruksak na leđa, kao i svaki puta, kada bi stvorio odluku, da krene, počelo se vrsti po glavi, počelo ga mučiti:

»Svoje dijete, jedino dijete, pa još na smrt bolesno moram ostaviti! Zašto? Zbog čega? Zbog televizora? Zbog gramofona, koji mi možda nikada neće zasvirati, ako mali umre? Zar moram ići . . .?« Pitanja su se množila i navirala u glavu, u dušu, u srce, promatrajući prije polaska suhe ruke i mutne oči svoga jedinca.

»Možda će ipak ozdraviti! Ne zna se, ništa se ne zna! Sve je neodređeno, čudno, zagonetno. Sve je sada ovako, sad opet onako. Što, ako ozdravi, pa bude bez svega, što imaju drugi, bude najbjednije u selu? Što onda? Moram poći! Svakako moram poći zbog njega i zbog sebe.« Stisnuo je zubima donju usnu, pomilovao dijete po naježenoj

kosi i blijedom licu, grubo rekao — Zbogom! — i okrenuo se prema vratima.

»Do viđenja, tata, sretan put!« slatkim glasom ispratilo je dijete oca i bolesnim očima gledalo ga kako odlazi.

»Do viđenja, sretan put!« gušeći se u suzama i žena je ispratila muža. Htjela je sklopiti ruke, moliti, preklinjati, zaklinjati ga da ostane, da ne ide, samo zbog djeteta, ali nije imala hrabrosti. Grubo bi je odgurnuo, možda čak i udario, zna ona, stoga je samo bolno i prigušeno plakala na kućnom pragu kao da iz kuće mrtvac izlazi.

»Nemoj cmizdriti, ne jecaj! Ajde, ajde u sobu djetetu, što ti je?« rekao je više surovo nego srdito, i izišao iz kuće. Htjela je poći s njim, da ga donekle isprati, bar donekle, ali on je odbio. Krenuo je sam uskim puteljkom kroz šumu prema željezničkoj stanici. Bez suze, bez misli, bez bola, potpuno prazne duše i tvrda srca odmicao je od kuće. Žurio se da stigne na vlak. Usred šume spontano je stao, kao da mu je netko doviknuo: »Stoj!« Noge su mu klonule i protiv svoje volje sjeo je na panj kraj puteljka.

»Do viđenja, tata, sretan put!« »Do viđenja, sretan put!« — počeli su mu zvoniti glasovi u njegovim ušima i prelijevati se u srce. Sad dječji bolestan i sladak, sad ženin nježan i tužan kao bolesna duša. Zvonili su sve jače, sve glasnije kao zvona na tornju župne crkve. Nikad do sada tako slatke i divne zvonjave nije čuo. I tu najdražu zvonjavu na svijetu zaglušio je njegov opor muški glas. Zaplakao je muklo i snažno kao luđak. Krupne i tvrde suze padale su iz očiju na travu kao tuča.

»Bože, možda sam poludio!« Skočio je s panja na noge i htio bježati nekud, kud bilo. Bježati od sebe, od tuđine, od svega što vodi od kuće. Ali noge nisu mogle nikuda. Ni kući, ni od kuće. Opet je sjeo na panj, skinuo ruksak s leđa te izvadio bocu šljivovice, da rastjera teret s duše.

»Sam si u toj šumi. Nitko te ne vidi, pa plači. Plači, Ivane, do mile volje! Plači, isperi suzama taj talog s duše. Nije sramota plakati, kad boli!« nagovarao je sam sebe miješajući suze s rakijom. Pio je i pio. Samo da se smiri.

Smirenje ipak nije dolazilo. Bilo je daleko, neizmjerno daleko, dalje nego tuđina, kamo je pošao. I sve mu je postalo daleko, nejasno, mutno, neshvatljivo, sve osim suza, koje su mu naskoro postale drage. Tako je potrajalo sve dok nije čuo lavež pasa u potoku.

»Dolje laju, dolje kraj moje livade, kraj stare bukve, pod kojom sam se toliko puta odmarao koseći travu.« Poče se Ivan sjećati sretnih dana u livadi i pod bukvom, i to ga je malo smirilo. Iz bolesnog srca izvirale su uspomene jedna za drugom sve ljepša od ljepše, čak se malo i razveselio.

»Moram vidjeti tu bukvu i svoju livadu još jednom prije nego pođem tamo gdje nema livada, gdje nema šuma, tamo gdje su samo tvornice, mašine, beton, željezo, a to je sve grubo, tvrdo i surovo kao i život bez mog djeteta i moje žene.«

Same su ga noge nosile pod staru bukvu na livadi. Bukva je počela pupati. Proljeće je tu, a livada se zelenila kao nikada prije. Stajao je nasred livade i činilo mu se da stoji na najljepšem ćilimu na svijetu. Samo suho granje, koje je ne znam otkuda bačeno, kvarilo je njenu ljepotu. Sprtio je ruksak i počeo čistiti livadu kao i svakog proljeća. Svaku i najmanju grančicu otrijebio je s mlade zelene trave. Kad je bio gotov, stao je ponovo nasred livade i zadovoljno uzdahnuo. Duša mu se smirila, a srce se širilo po livadi.

»Do viđenja, tata, sretan put!« »Do viđenja, sretan put!« Opet su zazvonili glasovi i zvali ga nazad.

»Što si se tako brzo vratio, tata?« pitat će me sinčić radosno. Ja ću mu reći: »Sine, rekao si »Do viđenja, tata!«, a do viđenja znači, da se ponovo treba vidjeti. Sretan put, kojeg si mi zaželio, bio je sretan. S toga puta nosim ti najljepši cvijet s naše livade, po kojoj ćeš skakutati, kad je budem kosio. Da, tako ću mu reći, a on će se radosno smijati, kao da mu nosim zdravlje . . .« mislio je Ivan približavajući se kući, od koje je bio jutros krenuo na daleki put u tuđinu.

Stjepan Džalto

SREĆA JE U OBITELJI

SRCE ISUSOVO,
BUDI NAŠE SPASENJE

Jednom mladom našem pjesniku izišli su nedavno iz srca ovi veoma ozbiljni i tužni stihovi:

»I plačem ovdje i bojim se
I plačem nad tobom moj
Hrvatski narode.
Jer — bojim se — jednoga dana
tu ljepotu i bodrinu Hrvatske
himne
Neće imati tko pjevati . . .
Jer, bojim se, da jednoga
dana tebe,
moj Hrvatski rode, neće biti.«

Pogledajmo malo našu stvarnost koja opravdava ovu bojazan, a zadržimo se kratko i na glavnom uzroku njezinu.

AUSTRALIJO, ZBOGOM!

Nema tome dugo da su se iz Australije vratila dva brata. Ignacije i Jozo. Svaki sa tri djeteta. Govore o iscrpljujućem radu. O iskustvu kakvo ne bi htjeli da drugi dožive.

— Otišli smo iza potresa. Sklonili su nas u neki logor u kojemu se, za vrijeme rata, nalažahu zarobljeni vojnici Osovine. Nedaleko Sidneya. Velike svečanosti, golema obećanja, ali konkretne nikakve pomoći nije bilo. Za nas nitko nije mario osim naših sunarodnjaka i kapucina. Australija je puna našega svijeta, koji, kad bi se mogao, ODMAH BI SE VRATIO U DOMOVINU. Nema tamo budućnosti. Samo se u propast guraju one tisuće naših sunarodnjaka, koji sele prema toj dalekoj i sebičnoj zemlji.

Tako govore i priprosti jednostavni ljudi koji na svojim leđima podniješe strahote pečalbe u tobože »magičnoj kupoli Australije«. I usprkos toga stanja mnogi naši ostavljaju svoj posao, svoju rodbinu, svoja imanja i odilaze onamo, gdje znaju da će ih srce boljeti od nostalgije za domovinom... Traže sreću...

MLAĐE OD 25 GODINA...

Nije tome dugo da mi je pripovijedao jedan isusovac, koji već dugo živi u Münchenu u Njemačkoj: — Računaju do sada u čitavoj Njemačkoj živi oko 91.000 naših djevojaka i žena koje su mlađe od 25 godina. Često su zaposlene na najopasnijim mjestima. Izložene šikanacijama i prevarama, sebičnosti grubih i nemilosrdnih ljudi zapaljenih seksualnošću.

A njihovi domovi vapiju za majkama i sestrama, njihove obitelji za sestrama, njihovi roditelji za svojom djecom, njihove župe za svojim vjernicima, njihove crkve za njihovim mjestima u kojima su slavile Boga svojom skladnom pjesmom i molitvom. I one traže sreću...

BLIŽIMO SE KATASTROFI...

»Komuna« — informativni list općine VRBOVEC kraj Zagreba od 24. siječnja ove godine na četvrtoj strani donosi veoma potresan prikaz pod naslovom »BIJELA KUGA KRONIČNA«.

Prema neslužbenim statističkim podacima umrlih i rođenih na području općine Vrbovec rodilo se 1969 .godine 271 osoba, dok je u isto vrijeme umrlo 540. To je već osma godina crne bilanse na ovom području, koje je jedno od najljepših i najbogatijih u Gornjoj Hrvatskoj. Posljednji priraštaj zabilježen je u toj općini 1961. godine, kada se rodilo 410 osoba, a umrlo 393. Evo tabele kretanja njihova života i smrti:

Godina:	rođeni:	umrli:	prirodni priraštaj:
1962	384	493	— 109
1963	356	385	— 29
1964	378	476	— 98
1965	366	467	— 101
1966	361	410	— 49
1967	328	433	— 105
1968	284	490	— 206
1969	271	540	— 269
Zbroj:	2.728	3.694	— 966

Dakle — u roku samih osam godina u jednom pravom raju naše domovine — smanjili smo se za 966 osoba! Još u dvije zagrebačke prigradske općine DUGO SELO i ZELINA — također već 8 godina bilježi se veći mortalitet od nataliteta. Čovjek se pita »pa šta ti ljudi rade, pa šta ti ljudi misle?« I za ostale općine s kojima graniči Vrbovec može se reći da vitalno stoje veoma slabo. U njima je stopa nataliteta tek neznatno veća nego mortaliteta. I to uglavnom zbog doseljenika. A općine Križevci i Čazma, koje doživješe pravi ekonomski »bum« zadnjih godina, ako ih usporedimo s drugim našim krajevima, znaju imati u pojedinim godinama isto više mrtvih nego rođenih. Dva su osnovna razloga za ovu pojavu. Prvi je u tome što dio mladoga stanovništva uglavnom sa sela napušta svoje domove i odlazi u veće industrijske centre ili inozemstvo, da ondje vrlo brzo potpuno nestane. A drugi je u tom što je sve veći broj brakova s JEDNIM DJETETOM. To pokazuje i podatak da se u posljednjih pet godina u općini Vrbovec sklapa prosječno 200 brakova godišnje, a broj rođenih je iz godine u godinu katastrofalno manji. Usporedimo samo još 1966. godinu, u kojoj je bio prirodni priraštaj minus 49, dok je u 1969. isti strahovito pao na minus 269... I ovdje ljudi traže u smrti svoju sreću...

ALKOHOL PRAVI LJUDE ROBOVIMA...

»Alkohol ne bira svoje žrtve. On se zavlači u rudnike, upravlja teškim kamionima, sjedi za strojevima, vozi se kolima hitne pomoći. Prisutan je u sudskim dvoranama, u bolnicama, školskim zbornicama i uredima.

Alkohol ima tisuće lica (i sva su u početku nasmiješena)! On mami slatkim, ljutim, gorkim okusom.

Alkohol pravi ljude budalama, delikventima, ubojicama, bolesnicima i mrtvacima. Alkohol nisu samo razbijene čaše, opušcima progorjele plahte. On je uzročnik katastrofalnih prometnih nesreća. Njegove su posljedice prostituirane kćeri i huligani po mračnim uglovima. Iza njega ostaju milijuni izgubljenih radnih sati. Alkohol je mora.« — tako piše jedan liječeni alkoholičar. A ja bih još dodao: Alkohol je najbolji način da jedan narod pretvoriš u robove beskičmenjaka i nesposobnjaka da traži sreću na pravom mjestu...

— Statističari su izračunali da se kod nas godišnje popije ništa manje nego 900 milijuna litara različitih alkoholnih pića za oko 250 milijardi dinara. Proračunato u čisti alkohol kod nas se svake godine po stanovniku potroši 9 litara čistog alkohola. Uzme li se u obzir da su tu uračunata djeca i žene, kao i oni koji ne piju, može se zamisliti kakva je slika onih koji »drže prosjek«. Po potrošnji alkohola u Evropi ispred nas Hrvata jedino su Francuzi sa 22,5 litre čistoga alkohola po stanovniku...

Napola Ličanin, napola šokac, ali pravi Hrvoje.

REZULTATI SEKSUALNE REVOLUCIJE...

Prenosimo doslovno iz Vukovarskih novina od 15. veljače 1969. ove retke: »U općoj atmosferi seksualne eksalacije jedan demografski podatak, što smo ga nedavno dobili, izgledao je paradoksalan, a statističari tvrde, da je i veoma zabrinjavajući. Broj poroda u prošloj godini iznosio je 594, odnosno 14 posto manje nego 1967. godine.

Ako se takva tendencija nastavi, osjetit će se veoma negativni utjecaj na prirodni prirast stanovništva, a u dužoj perspektivi čak i opasnost za biološki integritet stanovništva i njegovog proizvodnog i ekonomskog potencijala.

Kad smo pokušali pronaći objašnjenje za taj fenomen, naišli smo na podatke koji daju još pesimističkiju sliku čitave naše situacije. Dr Niko Cetinić, rukovodilac ginekološko-porođajnog odjela vukovarske bolnice tvrdi da je 25 do 30 posto brakova na našem području NEPLODNO. Da bi se natalitet održao na narmalnom nivou, bilo bi potrebno da žene u preostalim brakovima rađaju u prosjeku između troje i četvero djece, dok je pred desetak godina za normalnu reprodukciju i natalitet bilo dovoljno po troje djece na obitelj.

Jedan od najvažnijih faktora koji neposredno utječu na takav tok jesu abortusi. Prošle godine Komisija za dozvoljeni pobačaj odbila je 1.182 molbe ili 20 posto više nego 1967. godine...

Prateći višegodišnje podatke primijećeno je da čak 14 posto žena koje prekidaju trudnoću prije poroda ostaje nesposobno za rađanja, a to je još jedan faktor koji utječe na sve osjetljiviju tendenciju smanjivanja prirodnog prirasta stanovništva.«

I oni koji se guše u abortusima traže sreću...

SREĆA JE U OBITELJI...!

Naši ljudi traže SREĆU u Australiji ostavljajući svoju domovinu, u Njemačkoj izvrgavajući se opasnostima za svoje obitelji, izbjegavajući potomstvo upropašćujući svoj narod i Crkvu, predavajući se alkoholizmu sebe pretvaraju u najbolje robove, gazeći svoj stid uništavaju svoje zdravlje. Ali da li mi i postižemo sreću? Da li smo sretni? često i često moramo negativno odgovoriti. I to ponajviše zato, jer ne tražimo sreću gdje se ona najviše i najčešće ostvaruje: SREĆA JE U OBITELJI u kojoj vlada Krist! Gdje žari Njegova ljubav i Njegovo Srce... Mi na to zaboravljamo. A ne bismo smjeli...

Pogodite da li je u sredini mama ili starija seka?

Kad je nadolazila 1900. godina i svitalo XX. stoljeće cijeli se naš narod posvetio i predao Srcu Isusovu. Oko 100.000 mladića i djevojaka se skoro zavjetom obvezalo na vjernost Kristu Kralju. U svečanoj audijenciji predala je jedna delegacija MLADIH lijepo izrađeno ZLATNO SRCE papi Leonu XIII. U nutrini toga srca bilo je skupljeno veliko duhovno blago dobrih djela, koje mladež prikazuje Srcu Isusovu za dobrobit naroda. Pobožnost Srcu Isusovu su nam oni predali kao OPORUKU za cijelo stoljeće.

»Stijeg Hrvata Srce Krista:
Tu nam rudi sreća, spas!
Tu sloboda zlatna blista,
Tu se ori bratski glas!«

A mi na to danas zaboravljamo. Mi prelazimo preko Srca Kristova u svojoj težnji za srećom, spasom i slobodom. Nije li razumljivo da ih ne možemo naći???

o. Pero Bulat D. I.
pučki misionar

SEDAMDESETA GODIŠNJICA

POSVETE LJUDSKOG RODA SRCU ISUSOVU

Veliko je iznenađenje obuzelo cijeli katolički svijet, kad je papa Leon XIII izdao 25. svibnja 1899. enciklku »Annum Sacrum«, kojom je odredio, da se u nedjelju Srca Isusova, 11. lipnja iste godine, obavi svečana posveta cijeloga roda ljudskoga Presvetom Srcu Isusovu.

Papa Leon XIII bio je i prije ove odredbe poznat kao veliki prijatelj kulta Srca Isusova. To i sam priznaje na početku ove enciklike: »Više puta smo se zauzeli, da ovaj prokušani način pobožnosti, koji se sastoji u štovanju Srca Isusova, nepovredivo sačuvamo i što više osvijetlimo.« Tako je 28. lipnja 1889. podigao blagdan Srca Isusova na stepen prvoga reda. Posvetu cijeloga roda ljudskoga Presvetom Srcu smatrao je ovaj veliki Papa vrhuncem u tom kultu. Nazvao ju je »veoma krasnom stvari, od koje očekujemo osobitih i trajnih plodova, ponajprije dakako za sam kršćanski svijet, a onda i za cjelokupno ljudsko društvo — samo ako je svi od srca rado i drage volje prihvate.« Što više, papa Leon XIII, koji je u svom dugom pontifikatu učinio mnogo velikih stvari u korist Crkve i kršćanstva, ovu je posvetu nazvao najvećim djelom svoga pontifikata.

Premda je Papina odluka došla iznenada, ona se ipak dugo spremala. Poznato je, da su za vrijeme Prvog vatikanskog koncila mnogi saborski Oci pismeno zamolili papu Pija IX, da cijelu Crkvu posveti Presvetom Srcu Isusovu. Papa je prihvatio molbu ovih biskupa, ali zbog političkih prilika, koje su tražile, da se Koncil raspusti prije predviđenog roka, nije se posveta mogla onako svečano obaviti, kako se namjeravalo. Stvar ipak nije prešla posve u zaborav. Sve-

ta Kongregacija obreda odobrila je obrazac posvete, po kojem su se mnoge biskupije, župe, obitelji i pojedinci posvećivali Presvetom Srcu, dok se na koncu stoljeća papa Leon XIII nije odlučio, da Gospodinovu Srcu svečano posveti ne samo cijelu Crkvu, nego i cijeli ljudski rod. Pri tome nije Papa postupao nepromišljeno, nego je povjerio uglednim bogoslovima, da ispitaju opravdanost i mogućnost ovakve posvete. Od svih upitanih bogoslova dobio je pozitivni odgovor.

Posveta naime cijelog ljudskog roda nužno je povezana s činjenicom, da je Gospodin Isus i po naravnom i po stečenom pravu pravi Kralj, a Njegova kraljevska vlast proteže se na sva stvorenja, u prvom redu, dakako, na sve ljude, a prema tome i na cijeli ljudski rod. Papa je u enciklici zajedno s upitanim bogoslovima usvojio nauku svetog Tome: »Kristu je sve podvrgnuto u pogledu vlasti, premda mu još nije sve podvrgnuto u pogledu izvršivanja vlasti.« A ako su mu podvrgnuti svi ljudi, onda je Papi kao Kristovom Vikaru dopušteno, da cijeli ljudski rod posveti Njegovom Srcu.

Papa u Enciklici tvrdi, da će namjeravana posveta koristiti svim vrstama ljudi: »Ovim će činom oni, koji poznaju i ljube Isusa Krista, osjetiti, da im vjera i ljubav sve više napreduju i rastu. Oni, koji su upoznali Krista, ali ne mare za Njegove zapovijedi, osjetit će blizinu ognja Ljubavi, kojim Srce Gospodinovo gori. A za one, koji su zaslijepljeni praznovjerjem ili nevjerom, svi ćemo kod ove posvete jednodušno moliti nebesku pomoć, da ih Isus Krist ljubavlju i milosrđem svoga Srca privuče k sebi i podvrgne svojoj vlasti još u ovom zemaljskom životu, a očuva od osude u budućem.«

Papina je želja ispunjena u određeni dan. Crkveni kroničari zabilježili su nam, kako su vjernici širom svijeta velikim svečanostima i najboljim raspoloženjem izvršili posvetu. I naši crkveni časopisi iz onih dana obilno nam o toj posveti govore.

Od posvete Leona XIII prošlo je sedamdeset godina. To je dosta dugi rok, u kojem se može ustanoviti, da li su se nade i očekivanja toga Pape s obzirom na posvetu doista i ostvarila. Ili, ne bismo li prije trebali reći, da su se baš ona zla, od kojih je Leon XIII namjeravao očuvati Crkvu i ljudski rod, još u potenciranom obliku pojavila?

Najprije recimo, da ova posveta nije ni trebala imati neki magički učinak, nuždan po nekoj nevidljivoj sili, nego je imala uroditi moralnim učinkom, koji ovisi o čovjekovu slobodnom sudjelovanju. Papa je u enciklici jasno postavio uvjet, pod kojim se smiju očekivati željeni plodovi ove izvanredne posvete, naime: »da svi posvetu prihvate od srca, rado i drage volje.« U razmjeru prema tome, kako je ispunjen uvjet, ostvarena su i dobra, za kojima se smjeralo.

Nadalje treba da se sjetimo, da se redovito ne može posve jasno očitovati uspjeh naših molitava i pobožnih djela. U najmanju ruku ne možemo znati, što bi se sve bilo dogodilo u negativnom smislu, da se nismo molili i da nismo izvršili stanovita djela pobožnosti, a među ova svakako treba da ubrojimo i posvetu u smislu pape Leona XIII.

Premda je naše vrijeme uznemirivano mnogim kušnjama i nevoljama, ipak nam ne manjkaju znakovi, koji očituju veliku obnovu kršćanskog života. Nije li u našem stoljeću, dakle, poslije posvete Leona XIII, nastao jaki euharistijski pokret, koji je najuže povezan s liturgijskim pokretom! Liturgijski je pokret povezan sa vrlo pojačanim čitanjem Svetog pisma. Nije li u našem stoljeću veoma poraslo zanimanje za misije, za sjedinjenje odijeljenih kršćana, za štovanje Majke Božje. Koliko se po svijetu razgranala Katolička Akcija, proširila i ojačala katolička štampa. Napokon, u našem je stoljeću održan najveći sabor u povijesti Crkve, Drugi vatikanski sabor.

Želimo li govoriti o plodovima posvete roda ljudskoga Presvetom Srcu, onda moramo na nju gledati očima

vjere, a to znači, da je moramo smatrati velikom ponuđenom milošću sa strane Presvetog Srca. Ta se milost to jače ostvarila, što smo obilnije nastojali, da se njom poslužimo, a to manje, što smo prema njoj bili ravnodušniji i nemarniji.

Mogao bi netko pokrenuti pitanje, da li posveta Leona XIII nameće nekakove obveze na ljude našeg vremena? Pitanje izgleda na mjestu, jer današnji ljudi nisu ništa sudjelovali kod stvaranja ove posvete, a nisu ni naknadno pristali, osim onih, koji su je svijesno obnovili. No već je rečeno, da je ova posveta više ponuđena milost Božanskog Srca, nego prihvaćena obveza. Stoga bi trebalo ovako postaviti pitanje: »Da li ova ponuđena milost još uvijek vrijedi?« Odgovor je jasan: Vrijedi, ako smo spremni ispuniti obveze, da rado i drage volje prihvaćamo i izvršimo sve ono, što smo u formuli posvete Gospodinu obećali. Ako taj uvjet ispunimo, onda će čin posvete uroditi plodovima, o kojima govori papa Leon XIII. Tu se radi o obećanjima samoga Gospodina, a iz Božje Objave znamo, da su Njegova obećanja neopoziva. Pa i naša nada u vječno spasenje temelji se upravo na neopozivosti Božjih obećanja.

Poslije Leona XIII mnogo je učinjeno na području kulta Srca Isusova. Spomenimo samo dvije velike enciklike: »Miserentissimus Redemptor« koju je izdao papa Pijo XI, i »Haurietis aquas« od pape Pija XII. Ovi znameniti dogmatski i pastoralni dokumenti nisu ništa oduzeli od značenja posvete, nego su je još više rasvijetlili i učvrstili.

S druge strane rasli su i umnažali se grijesi i nepravde prema Božanskom Srcu. Što su ti grijesi brojniji i te nepravde veće, to je opravdanija posveta, koja upravo smjera za naknadom i zadovoljštinom. Također i s ovoga stanovišta moramo reći, da posveta nije tijekom decenija ništa izgubila od svog značenja i unutarnje vrijednosti.

U naše vrijeme pojavile su se poteškoće u pogledu same posvete Presvetom Srcu. Nekoje moderne duhove uznemiruje i sam pojam naknade i zadovoljštine, koju čovjek »duguje« Gospodinu. No dok je Liturgija krcata poticajima na naknadu i zadovoljštinu — sjetimo se samo divne molitve u misi Presvetog Srca!, — dok Crkva gleda u grijehu nepravdu nanesenu Bogu i Gospodinu Isusu, kojemu je Otac predao svu vlast na nebu i na zemlji, dok Crkva propisuje, da se na blagdan Krista Kralja obnavlja posveta ljudskog roda Srcu Isusovu, dotle ne možemo iznositi razboritih prigovora protiv posvete Presvetom Srcu Isusovu.

Ako je papa Leon XIII imao velike razloge, da obavi posvetu ne samo opće Crkve, nego i cijelog ljudskog roda Srcu Isusovu, ako su naši biskupi sa svojim svećenstvom i sve redovničke zajednice najprije slijedili Papin primjer, ako je danas očito, da je ova posveta mnogo pridonijela unutarnjem i vanjskom porastu crkvenog života kod nas i u svijetu — nije li onda i opravdano, da svim srcem prihvatimo ovu posvetu, sa svim obećanjima, koja se u posvetnoj molitvi spominju?!

Prema odredbi Pape Pija XI, koja i danas vrijedi, ima se ova posveta moliti u svim crkvama i kapelama, u kojima se vrši javno bogoslužje, svake godine na blagdan Krista Kralja. Kod nas vlada lijep običaj, da se ta posveta obnavlja i na blagdan Presvetog Srca ili u nedjelju Srca Isusova. Tom prigodom služimo se molitvom, koja započinje riječima: »Isuse preslatki, Otkupitelju ljudskoga roda ...« To je ona ista molitva, kojom je papa Leon XIII prije 70 godina ovu posvetu izvršio. Kao prijašnjih godina, tako ćemo i ove — sedamdesete — obnoviti posvetu dobro pripravljeni i na što svečaniji način, uvijek spremni ispunjavati obveze, koje ovom posvetom dragovoljno preuzimamo.

Ivan Kukula DI

ODLUČIO — NAPISAO — IZVRŠIO

Na Bezgrješno Začeće prošle godine završio sam Pučke misije u Zaostrogu. Dobro sam uočio nekog starjeg čovjeka. Dolazio on na svaku propovijed i na svaku pobožnost. Po kiši, vjetru i po snijegu. Bijaše to Mate Alfirević, najstariji i najkremenitiji vjernik Zaostroga. Još malo pa će navršiti 88 godina. Dobro poznat svima. I meni se približo. Dugo smo razgovarali. Pozvao me u svoju kuću, među djecu i nevjeste. Među ostalim reče mi i ovo: »Moj velečasni, za sve sam zahvalan presvetom Srcu Isusovu. Imam dva dobra sina. A njihove žene prema meni su tako plemenite i obzirne kao da su mi kćeri. Prije 65 godina u USA — u mojoj 22. godini — baš na blagdan Srca Isusova — odlučio sam i napisao da ću se svake godine o blagdanu Srca Isusova ispovijediti i da neću više psovati. I zahvaljujući dobroti Srca Isusova sve sam izvršio! Sretan sam i neizmjerno zahvalan dobrom Isusu.«

Poradi svoje izrazite skromnosti i poniznosti jedva mi je dao tu dragocjenu pismenu odluku. Neka bude mali poticaj štovateljima Srca Isusova i čitateljima njegova Glasnika. Na omotnici piše ovako:

USPOMENA I OPOMENA

Zapisana na blagdan Pr. Srca Isusova na 10. 6. 1904. u Lead City S. DAKOTA

Pazi Za pohranu Mate Alfirević

Unutra su krasnim slovima ispisan slijedeći bitni dijelovi:

Slatko Srce Isusovo! S tvojom milosti činim odluku svoju, i molim te za ljubav tvoju, da ju budem vršiti, dok budem na svijetu živiti!!! Gospodina Boga i sve dvorane nebeske uvijek hoću imat na pameti, osobito Pr. Srce Isusovo, komu se hoću na čast ispovidit i pričestiti svake godine (ako to ikako bude moguće) na Blagdan Pr. Srca i uoči blagdana postiti, a ovdje se ne mrsiti. Nigda za života ne opsovati ime Božje i drugi sveti. Uzdržati se u ustrpljivosti u svim protivštinam, primati dragovoljno sve od ruke Božje ...

Čuvat se grišni prigoda, zli i neprikladni misli, rieči i djela... Glavna nek mi je svrha da nigda ne pomislim i ne izustim prokletu psost. Sjećat ću se sadašnjih osjećaja za milu Domovinu mojih mladih dana, ter nigda iz pameti nek mi ne ispadne ona gruda zemlje koja me jest odhranila, i u kojoj imam prilike štovati i pohađati Gospodina Boga u presvetom oltarskom Sakramentu (što ću često činiti dopusti li dobri Bog)... O ljubazno Srca moga Isusa! Malo hasni i koristi odluka moja bez moguće ljubavi i milosti tvoje, zato te molim, daj mi ljubav svoju, o moj Isuse, i tada ću biti dosta bogat; i tada ću moći izvršiti odluku svoju. A ja tebi, moj dobri Isuse, posvećujem srce moje, i svega sebe tebi darivam. Ti me čuvaj, mene, moju braću, oca, rod, sve kršćane, a pomiluj i virne mrtve, a s tobom hoću kada i gdje ti se svidi. Daj mi, mili Isuse, da se zdrav u domovinu vratim, i da na zadnjem času bude mi zadnja rieč: Slatko Srce moga Isusa i Marije, u ruke vaše predajem tilo i dušu moju. Amen.

In Lead City — Black Hills, South Dakota, USA — U Kolombovoj ul. 124 na 10. lipnja — Na Blagdan Presv. Srca Isusova godine 1910.

Vjerno potpisujem ja neharno stvorenje tvoje Mate Alfirević, sin Matin, rođen u Zaostrogu na 5. ožujka 1882.

Hvala Vam, dragi Mate, na lijepom primjeru! Neka Vaše riječi svima nama budu velik poticaj da poslušamo Isusa i njegovu Crkvu. Da pružamo naknadu i zadovoljštinu za tolike grijehe i zločine čovječanstva, osobito našeg Hrvatskog naroda. Za tolike psovke, mržnju, pijanstvo i bludnosti! Da se u što većem broju na blagdan Srca Isusova, pa i na sve prve petke ispovijedamo, pričešćujemo i to od srca prikazujemo kao našu ljubav povrijeđenoj BOŽJOJ LJUBAVI! Naš će narod spasiti izabrane duše molitvom, žrtvom i osobito pobožnošću Presv. Srcu Isusovu i Marijinu.

o. Zvonimir Majić,
pučki misionar

MISIJSKE USTANOVE

Za plodonosan napredak svih ustanova koje pomažu misije. (Mis. nakana A. M. za lipanj 1970.)

Mlade misijske Crkve, koje sve više privlače pažnju kršćanskoga svijeta, pobuđuju njegovo udivljenje i vrše na njega sve veći utjecaj, duguju ipak svoj uspon misijskome dinamizmu starih Crkava, a potrebne su i nadalje njihove pomoći. Kao primjer divnog utjecaja misijskih Crkava na stare zapadne Crkve možemo navesti izjavu jednoga biskupa iz Pakistana, koji je za vrijeme prošle biskupske sinode u Rimu izjavio: »Čudno je da zapadnoevropski svećenici nakon 2000 godina ne znaju više što je svećenik i koje mu je mjesto u društvu.« A jedan biskup iz Biafre izjavio je: »Kod nas nema takvih problema. Naši su problemi kako da jedan svećenik ispovijedi u nedjelju tisuću vjernika, a 15000 pričesti.« Sličnih izjava čuli smo u zadnje vrijeme i više, tako da čovjek s pravom zaključuje, kakova je budućnost Crkve u Africi i Aziji.

Ipak istine radi valja priznati da se je misijski dinamizam rodio u starim Crkvama te da je poduzeto mnogo inicijativa za duhovno dobro onih naroda koji još ne poznaju Evanđelje. Nov elan tome dinamizmu dala je misijska enciklika, Pape Pija XII »Fidei donum«, koju je izdao na sam Uskrs g. 1957. i koja je snažan vapaj za pomoć misijama, osobito onima u Africi. Tom enciklikom bio je Pijo XII veliki preteča koncilskog dekreta o misijama »Ad gentes«, kao što je i svojim epohalnim enciklikama »Mystici corporis Christi« bio preteča koncilske konstitucije o Crkvi »Lumen gentium«, enciklikom »Divino afflante Spiritu« preteča koncilske konstitucije o Božjoj objavi »Dei Verbum« i enciklikom »Mediator Dei« preteča liturgijske konstitucije.

Enciklika Pija XII »Fidei donum« kao i koncilski dekret o misijama nastoji pobuditi odgovornost kod kršćana za sve ljude. Ta je odgovornost došla do izražaja tako da su pojedini biskupi počeli slati i svoje dijecezanske svećenike u misije, a i mnogi svjetovnjaci počeli su se odazivati misijskom pozivu.

GANGRENA NESIGURNOSTI

Sve do sada bilo je manje više jasno da je dužnost Crkve naviještati Evanđelje svim narodima. Ta je jasnoća rađala misijski dinamizam, koji je proživljavao sad veću sad manju prodornost. No danas je on ugrožen dvostrukom nesigurnošću:

1) Da li se naviještanje Kristova Evanđelja može spojiti s religioznom slobodom? — Sigurno da se vjera ne može i ne smije silom nikome nametati. No danas neki kršćani misle da je već samo naviještanje Evanđelja atentat na ljudsku slobodu. Kao da bi ona počivala na neznanju i odmah bila uništena s izmjenom iskustva s ljudima drugih vidika.

Ako se prizna da istina i plodnost međuljudskog dijaloga zahtijeva međusobnu komunikaciju najdubljega

iskustva, onda se odmah postavlja pitanje naviještanja Krista kao jedinog Spasitelja ljudi. Prezir prema nekršćanskim religijama, koji je nekoć bio veoma raširen među kršćanima, danas se nastoji nadomjestiti ne samo s dobro utemeljenim poštivanjem tih religija, već i s udivljenjem koje ide dotle da se čak udara na Katoličku Crkvu i njezine misionare. Na jednom pastoralnom tečaju za svećenika u zapadnoj Evropi govorilo se s najvećim udivljenjem o budizmu kao pravom tipu duboke religioznosti, dok se je o kršćanskoj religiji naprosto šutjelo.

2) Neki danas misle da je svaka misijska djelatnost napast koja se nastoji nametnuti namjesto Božje Providnosti. Prema takvom mišljenju Bog bi naime sam vodio ljude putovima koje On hoće, nisu Mu dakle potrebni misionari ni njihovo naviještanje. Dakako da crkveno naučiteljstvo ni II Vatikanski koncil ne prihvaća takvo mišljenje.

Misijski dekret »Ad gentes« u broju 7. izričito kaže: »Razlog misijskoj djelatnosti proizlazi iz Boga, koji hoće da se svi ljudi spase i dođu do potpune spoznaje istine. Jer jedan je Bog, jedan je posrednik između Boga i ljudi, čovjek Krist Isus, koji dade samog sebe kao otkup mjesto svih, i spasenja nema ni po jednom drugom. Potrebno je dakle da se svi obrate k njemu koga su spoznali iz naviještanja Crkve, i da se krstom pritjelove i njemu i Crkvi, koja je njegovo Tijelo. Sam je naime Krist, naglašujući izričito potrebu vjere i krštenja, potvrdio time i potrebu Crkve, u koju ljudi ulaze po krštenju kao kroz vrata. Zato se ne bi mogli spasiti oni ljudi, iako im nije nepoznato da je Katolička Crkva od Boga ustanovljena po Isusu Kristu kao potrebna, ipak ne bi htjeli ili u nju ući ili u njoj ustrajati. Premda bi dakle Bog, putovima koje On zna, mogao ljude koji bez svoje krivnje ne znaju za Evanđelje privesti k vjeri, bez koje nije moguće ugoditi mu, ipak na Crkvu pada obveza a ujedno i sveto pravo da propovijeda Evanđelje. Stoga misijsko djelovanje danas kao i uvijek zadržava potpuno svoju snagu i potrebu.«

POZIV NA SVEOPĆU LJUBAV

Krist Gospodin, koji nam je vrhovni Učitelj kaže: »Ako ustrajete u mojoj nauci, uistinu ste moji učenici; upoznat ćete istinu, a istina će vas osloboditi« (v. 8, 31-32). Ako zajedničko sudjelovanje u ljudskoj naravi stvara među svim ljudima neuništive veze, to je zato što smo svi stvoreni od istoga Oca, koji je »odredio unaprijed da budemo Njegovi posinjeni sinovi po Isusu Kristu«. I prema tome ne može doći do izmirenja između Boga i čovjeka, samo dobrom ljudskom voljom i osjećajima, već po žrtvi Isusa Krista.

Ta žrtva napada svaki ljudski egoizam i zatvorenost već u njezinu korijenu. Pashalni misterij: muka, smrt i uskrsnuće Krista Gospodina poziva sve da umru sebi i da se otvore prema drugima. Prema riječima Koncila: »Milost obnove ne može rasti u zajednicama ako svaka od njih ne proširi prostor ljubavi do granica zemlje i ne posveti onima koji su daleko sličnu brigu kao onima koji su im vlastiti članovi (»Ad gentes«, broj 37).

Sveopća ljubav na koju su svi pozvani, najbolje će davati poleta svim ustanovama, koje pomažu misije. Takve su ustanove i danas isto tako potrebne kao i u prošlosti, jer i danas valja isto tako kao i prije naviještati Radosnu vijest Kristovu, da svi ljudi dođu do spoznanja čitave istine i da u što potpunijoj i savršenijoj mjeri postanu dionici spasenja, koje je Bog Otac izveo po Isusu Kristu.

NAŠA DUŽNOST

Iako se mi Hrvati dičimo naslovom »predziđe kršćanstva«, ipak se ne možemo pohvaliti kao mnogi drugi narodi, da smo narod misionara, jer smo ih dosada dali jako malo. Danas ipak djeluje nekoliko hrvatskih sinova u Zambiji, a O. Gabrić kao još jedini aktivni hrvatski misionar u Indiji, gdje doduše djeluje i O. Gak, ali kao profesor. Dobro je da barem na njim mislimo, a i pomažemo ih molitvom, žrtvom i novčanim prilozima. Moramo priznati, da o njima malo pišemo i govorimo i da su stoga našem širem svijetu prilično nepoznati. Da pridonesem barem nešto uspostavljanju veza s našim hrvatskim misionarima, navest ću na svršetku ovog prikaza nekoliko misli iz pisma dvojice naših misionara: O. Ante Gabrića i Brata Ilije Dilbera.

O. Ante piše iz Moranaja 28. veljače ove godine svim našim sjemeništarcima: »Toliko me je posla dočekalo, da na ljudsku govoreći nije bilo moguće sve svršiti, no eto sve lijepo ide — i posao ovdje na glavnoj misijskoj postaji, gdje su nam škole nedavno počele, — i po udaljenim selima (koja sam sve već pohodio) — i s prehranom djece u 140 škola. Lani ih je bilo 15.000, ove godine je broj skočio na 20.500. Sjećate li se još onih fotografija, kako dječica nose na tanjurima svoje obroke: za mnoge od njih jedini obrok dana — riža, grašak i nešto povrća zajedno skuhano. I kako su sretni i veseli. Pa kad koji puta možda sjemenišna hrana neće biti najbolja... pomislite na Bengaliju, na ovu Vašu malu braću i sestrice, pa će hrana uvijek biti ukusna. A i Vaše dobre Časne Sestre, koje se za Vas toliko žrtvuju u kuhinji, bit će sigurno vesele, pa će sigurno koja i — u misije doći.

Spominjući škole, posebno Vam u molitve i žrtve preporučam naše mladiće i djevojke na višim naukama u gradu Calcutti. Dosta ih se pripravlja za svećeničko i redovničko zvanje. Da bi ustrajali do konca, to je jedan od najvećih problema kod njih. A i da bih mogao dobiti dovoljno sredstava za njihov odgoj. Mnogo me koštaju: roditelji su im više puta tako siromašni, da ni knjige ne mogu nabaviti.

Kako spomenuh: već sam sva sela pohodio. I dosta toga doživio. Pa sam htio sve na vrpcu prenijeti i poslati Vam, no nisam stigao. No morat ću to učiniti ovih dana. Božić sam proslavio u najsiromašnijem selu Bonmogri. Da ste vidjeli veselja toga dana. Šest mjeseci se nismo vidjeli. Mala braća i sestre našeg katehiste Omukula upravo su plesali od veselja. Pa su i lijepo pjevali božićne pjesme. I oni, i moj stari katehista Hiren. On Vam ima svoje melodije: koji puta visoko, koji puta onako kao da si u rupu upao, a uz to dakako milosrdno i nemilosrdno udara po svom bubnju. Brci su mu od radosti skoro opet pocrnili, kad sam mu iza Mise rekao da je tako lijepo pjevao, da bi i Anđeli na betlehemskim poljanama zašutili, da njegove melodije čuju. — Onda smo u podne imali nešto riže i parene smjese, zvane »torkari«. Baš mi je žao da nemam uza se više fotografija. Imam tek jednu kopiju i tu šaljem za »Mali Koncil«. Pohodio sam još starog našeg slijepog Boiragija i u Vaše ime nadarjo ga za Božić. Već smo mu prije kupili jedno odijelo, pa je bio uistinu sretan. Odnio sam i Sv. Pričest bolesnoj Đitenovoj majci. Bilo je to lijepo: Božićna procesija kroz selo. Kućica malena, podsjeća čovjeka na štalicu betlehemsku. No starica je bila tako sretna, osobito kad smo prije Sv. Pričesti svi zajedno zapjevali: »O Isuse, Gospodine, dođi u moje srce, moje srce čeka na Tebe«... A i tolika ostala srca čekaju na Njega, srca koja Ga još ne poznaju. Kad će Ga upoznati?...«

Brat Ilija Dilber, koji radi u Zambiji, pisao mi je 1. ožujka ove godine među inim i ovo: »Već dva mjeseca nalazim se u Katondwu. Ovdje ostajem još 8—10 dana. Ovdje sam uvodio električnu rasvjetu u pet školskih zgrada. Završit ću za nekoliko dana. Ovdje sam postavio generator za električnu rasvjetu prošle godine i sada ova misijska postaja ima svjetlo kao da je grad, a ne bush...

Ja nemam stalnog boravka na jednom mjestu nego idem od mjesta do mjesta. Pravi život kao u misijama. O. Šipušić se vratio s kursa tonga jezika i ovih dana ide na svoje odredište. Za Branka (Anđelića) i Iveka (Cindorija) znadete da još nemaju kuće. Oni nešto kane graditi naskoro. Svakako u gradnji ćemo sudjelovati nas dva, Benko (Fostač) i ja...

Šta ima kod vas nova? Raste li ili pada broj đaka u sjemeništu? Ako mi budete pisali, pišite mi sve, jer me zanima. Ja sam daleko od Iveka, Branka i Nikole (Šipušića), pa ne

znam ako možda njima što pišete o novostima kod Vas...

Oprostite, što Vam ovako pišem. Vjerovali ili ne, ovo Vam pišem na koljenima, jer stola nemam ovdje gdje sam još nekoliko dana. Žurim se. Ne znam kad ću Vam ovaj listić poslati, jer pošta je udaljena odavle oko 180—200 km...«

Na koncu pisma našeg afričkog misionara neka bude spomenuto i ovo, da Katolička Crkva u Africi, gdje danas ima 42 nezavisne države, ima 17 nuncijatura i 6 apostolskih delegatura. Dakle preko polovice afričkih zemalja ima redovite diplomatske veze sa Svetom Stolicom.

Josip Antolović D. I.

MISIONARSKE PUTOSITNICE

PROCVJETALE SU TREŠNJE

Ne! Ne smijemo se predati pesimizmu. Gledajući našu čitavu stvarnost, krivo bismo učinili dobrom Kristovom Srcu, ako ne bismo spustili sidro svoje u neizmjernu ljepotu kršćanske nade...

Zašto? Odakle nada?

Prođite glavnim Mirogojskim putom u Zagrebu. Zaobiđite spomenik Majke, koja drži mrtvog sina u krilu. I zagledajte se na drugu stranu. Pred vama puca pogled na krasnu dolinu i ubavi brežuljak zasađen vinogradom. Iza toga vinograda diže se impozantna zgrada. Svijetla, vedra, suncem obasjana. Na njoj se ističe veliki križ. Evo zaloga naše nade! Pogotovo, jer nije jedini u našoj lijepoj domovini...

Da, to je novo sjemenište u Zagrebu, nazvano po Kardinalu Augustinu Bei. Zašto su ga nazvali tim imenom?

Neka vam na to odgovori mladi Mato, maturant, koji u njemu živi.

»Vjerojatno znate, da je kardinal Augustin Bea bio isusovac. Sigurno znate i to, da je na Drugom vatikanskom koncilu i nakon njega bio on duša ekumenskog pokreta, tj. pokreta za sjedinjenje svih kršćana u Kristovoj ljubavi. Eto, taj je veliki Kardinal smatrao ovo naše sjemenište providencijalnim. Poznavao je naše materijalne mogućnosti, a i izdatke, koje zahtijeva jedna ovakva građevina. Iskoristio je sve svoje veze i poznanstva, i tako je postao glavni dobročinitelj novoga sjemeništa.«

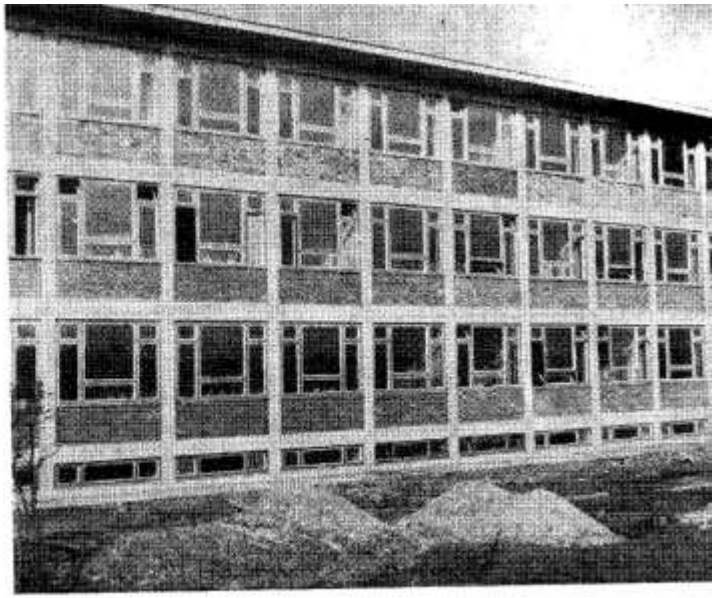
SVE JE TAKO LIJEPO

Podimo s Matom u samo sjemenište. On će nam ga pokazati iznutra. A, ako koga želja uistinu zanese, slobodno i osobno dođite pogledati mjesto, gdje se odgajaju mladi misionari.

Desetak minuta pješačenja brzo je prošlo. Bili smo već na ulaznim vratima. U kući je mir. Đaci su na šetnji. Upravo najzgodnije, da gosta povedem malo po kući. Počevši od dna prema vrhu, razgledali smo najvažnije prostorije: u suterenu je dvorana za gimnastiku, zatim kuhinja, koju vode na opće zadovoljstvo časna braća, — zatim prostorija za pranje i sušenje rublja, ložionica za parno grijanje. U prizemlju je blagovaonica i svečana dvorana. Na prvom katu nalazi se zbornica, razredi i kabineti za fiziku, kemiju i pjevanje. Na drugom katu su spavaonice i kupaonice. Na južnom dijelu zgrada je proširena. Tu je smještena kapela za vjernike, a iznad nje kapela za đake. U ovoj je smješten krasan kip Srca Isusova, djelo mladog umjetnika, Isusovca Marijana Gajšaka.

Koliki je kapacitet sjemeništa?

Građeno je za 100 do 120 đaka. Ali ako bi ih se primilo i više, mislim, da ne bi bilo pretijesno. Ove godine radila su samo tri razreda, jer bi maturu bilo malo teže organizirati. U sva tri razreda skupa bilo je 70 učenika. Četvrti razred išao je na Šalatu.

Novo sjemenište Družbe Isusove u Zagrebu

A da li je to isključivo isusovačko sjemenište?

U prvom redu uistinu je namijenjeno za one, koji misle poći stopama Rudera Boškovića, Jurja Muliha, Antuna Kanižlića, Jurja Habdelića, Petra Barbarića ili Milana Pavelića i ostalih članova našega naroda, koji svoj život provedoše u Ignacijevoj četi vojujući pod zastavom križa za proširenje veće slave Božje. Ali ima i drugih. Već prve godine dolazilo je desetak karmelićanskih sjemeništaraca iz Remeta. A dogodine bit će i drugih.

NJIHOVA KVALITETA

U sjemeništu ne nalaze se samo sjemeništarci. Tu je također lijepa zajednica »juniora« tj. mladih članova isusovačkog reda, koji još nisu završili gimnaziju. U posebnoj zgradi stanuju privremeno najđraži članovi naše Provincije — Novaci. Prošao sam nedavno kroz sve tri zajednice. Evo nekoliko zapažanja izraženih u brojevima.

»Koji između vas imaju najmanje četiri brata ili sestre?«

Od pedesetak sjemeništaraca 37 ih je s četiri brata ili sestre. Od 13 prisutnih juniora 7 ih ima toliko ili više. A novaci: Jozo iz Bunara pokraj Dervente ima ih 6, Tonček iz Svetog Martina na Muri ima ih 7, Vlado iz Zelova pokraj Sinja također 7, Jozo iz Borovice 5, Slavko od Modriče 5. I opet brojke potvrđuju, da se svećenička zvanja regrutiraju iz brojnih obitelji. Mini-obitelji često vrlo glasno viču, kako bi trebalo svećenika i kakvi bi trebali biti, ali uskraćuju život onima, koje bi možda Bog pozvao na taj sveti i potrebni put.

»Da li se u vašim obiteljima obavljala zajednička večernja molitva?«

Novaci odgovoriše s 13 prema 2. To znači da se u 13 njihovih obitelji Bog skupa moli, a samo u dvije obitelji ne moli. Seminarci odgovoriše s 30 prema 20, a juniori s 12 prema 1 za zajedničku molitvu. I opet je to potvrda onih riječi, koje mi reče jedan valjan otac obitelji: »Uopćena molitva devetera nebeska vrata otvara ...«

»Što biste željeli u Družbi Isusovoj postati? Koji životni smjer vas najviše zanosi i oduševljava?«

Od 13 prisutnih novaka 7 bi ih htjelo otići u vanjske misije Afrike i Azije, dvojica bi htjela raditi za mladež u kojoj rezidenciji, a trojica bi htjela postati pučki misio-

Mirko, Ivica i Mato

nari. Samo bi jedan htio biti profesor. Ali i taj u misijama.

Sjemeništarci su ovako odgovorili: Vanjske misije 15, pučke misije 17, mladež 15, profesor i ovdje samo jedan. Od juniora ne bi nijedan htio biti profesor, petorica bi željela u vanjske misije, dvojica bi željeli biti pučki misionari, a četvorica raditi s mladeži.

Vidi se, što privlači mlade isusovce: najviše misijski žar. Zov duša!

CILJ MOGA ŽIVOTA

Mladi žele biti osvajači. Smatrajući, da će to moći postati na jedan vrlo snažan način, nije im teško živjeti u disciplini i učenju. Oni čekaju svoj čas. Čas, kad će zaorati prve apostolske brazde . . .

Mijo to ovako zacrtava: — Čitajući životopise misionara oca Adama Schaala, Izaka Joguesa i drugih i razmatrajući o misijama u dalekim zemljama, osjetio sam, da me Bog zove u svoje veliko polje, da tamo sijem Njegovu riječ, i, ako bude Njegova volja, žanjem žetvu, tj. da neumrle duše stalno privodim Bogu. Osim toga, na ovu moju odluku mnogo je utjecao otac Ante Gabrić. Kad sam ga vidio onako izmučenoga i iscrpljenoga, a ipak vesela i nasmijana lica, što sam drugo mogao poželjeti nego da ga slijedim. U razgovoru nas je pitao, tko će ga od nas slijediti. Tada je nastala mala tišina. Svi su razmišljali. I ja sam šutio. I u toj tišini sam osjetio još jači glas, koji mi je rekao: »Da, ti ćeš ići! Bog te šalje. Ne iznevjeri njegovo povjerenje!« Cilj moga života je dakle: postati savršen i uzoran svećenik, odnosno misionar, koji će čitav život žrtvovati za obraćenje ljudi i za njihovu vječnu sreću . . .

Zar ne osjećate ovdje veličinu prave mladenačke duše?! Ona ne zna za pesimizam i razbija ga. Pročitajte i ovu drugu mladenačku viziju o vlastitoj budućnosti, kako ju je napisalo mlado pero.

— Ne idite, Oče, ne idite za milog Boga! Ta vidite, koliki je put. I to pješke. A tako ste oslabili i ostarjeli. Da ste barem onakvi, kakvi ste bili, kad ste bili, kad ste došli k nama u Afriku prije 35 godina. Eh, strašan je put do toga umirućega čovjeka. Koliko opasnosti! Od zvijeri, od zmija, od nabujalih rijeka .. . Tako je odvraćao kroz plač stari zvonar crnac misionara. Ali uzalud. Ovaj odgovori odlučno, iako se grčio od boli:

— Ne, dobri moj prijatelju, ne! Nemoj mi tako govoriti! Istina je, da me čeka samo jedna duša i da su tolike opasnosti. Ali ja moram ići. Moram! Za duše sam ostavio svoje mile: svoj Tovarnik, svoj Zagreb, Dalmaciju, Slavoniju, Bosnu, Zagorje . . . Ostavio svoju milu domovinu. Zbog duša, zbog ove jedine, koja me čeka, i tolikih, za koje sam do sada radio. A i ubuduće, ako On pomogne. Oh, da! Ostavio sam sve, da bih Njegov barjak pronio i kroz ovu zemlju. Vidiš, sada sam star. A još se sjećam Stankovca i onog dana, kada nas je Pater intervjuirao, pa kad sam i ja dignuo ruku, da bih rado išao u vanjske misije. A bio sam kao svijeća, koja se teško zapali. Prinosili su je vatri, otkidali vrh konca i — na kraju je zapalili . . . Bio je plamen malen, ali je postajao sve snažniji dok nije sagorio svijeću. Ljubav za svjetlom ju je sažgala. Eto vidiš, ta svijeća, to sam ja. Pa da ne idem?! Idem, idem! Evo me, evo me, dušo, koja čezneš za Kristom. . .

MOJ NAJLJEPŠI DAN U SJEMENIŠTU

Kako žive? Čime se bave? Kojom nutarnjom dinamikom bruji život i mladost u Božjoj košnici?

Tu je prije svega ljubav mladih, koji žive za iste ideale. Tomica je to ovako ocrtao:

»Moj najljepši dan boravka u sjemeništu bio je 17. siječnja ove godine. Toga dana sam bio presretan. Bio je imendan Patra Provincijala. Te večeri sastale su se tri naše zajednice i imali smo malu priredbu i zajedničku večeru. Bili smo na okupu članovi naše zajednice, novicijata i bogoslova s Jordanovca. U srcu sam osjetio pravu Kristovu radost, jer sam po prvi put vidio mnogo Kristovih ljudi, koji su krenuli Njegovim putom. Iz radosnih lica izvirali su odsjevi dobrote i zadovoljstva. Taj dan mi je donio više poleta i snage za put prema oltaru, ali i oduševljenje, da živim u toj lijepoj zajednici cijeli život kao isusovac. Koliko ljudi žeđa i vapije za Kristom! Tko će ih do Njega dovesti? Po uzoru na one Kristove učenike, ja sam se učvrstio u svome zvanju i želji, da dadem Boga, a našem milom Hrvatskom narodu da pomognem . . .«

MLADI SE BORE, ALI I POBJEDUJU

Jest! Ne stiče se ovaj duh u isusovačkom sjemeništu tako, kao da zagrabiš velikom žlicom iz pune zdjele u svoj vlastiti tanjur. Tu bude i te kakve borbe. Lomljave. Treba se probijati kroz bure mladenačkih oluja, kriza i poteškoća. Ali cilj je pred njima jasan. To ih krijepi.

— U sjemeništu sam već pune tri godine. Doživljavao sam i proživljavao dosta toga. I radosnog i sudbonosnog. Kroz te tri godine najteže mi je bilo sa školom. Neuspjeh za neuspjehom. I s negativnim ocjenama napustio sam prekrasne zgrade Šalate i otišao na odsluženje vojnog roka. Tamo sam zaboravio i ono, što sam znao. Kad sam se vratio iz vojske, opet sam se javio za sjemenište. Došao sam 11. rujna 1969. u novo sjemenište na Stankovcu. Odjednom kao da se kolo sreće okrenulo. Pošlo je na bolje. Pomalo. Dani su prolazili u teškoj i napornoj borbi, ali uspjeh nije izostao. Kad je došla treća klasifikacija, bila je baš na veliku srijedu, otac Prefekt pročita: »Jura P. — dobar uspjeh!« Bio sam u duši sretan kao nikad, ali to nisam izvana pokazivao. Kako ne bih, kad sam mogao odgovoriti otvorena pogleda, da nemam negativne ocjene. Ovaj Veliki tjedan je za mene golemi korak prema cilju. I u meni je uskrsnuo Isus. Trebam ga slaviti i veličati, jer mi učini velike stvari. . . A što bih u ži-

votu htio napraviti? Volim ljude dobre i loše, prijatelje i neprijatelje, bijelce i crnce. I s njima želim dijeliti dobro i zlo. Posljednji zalogaj kruha, ili posljednju šačicu riže ...

Zar ne, da je taj mladi Međimurec, a skupa s njim i ostali mladi, koji slijede njegove smjerove, zalog naše nade, našega ufanja?! Računajući na njih, znademo, da nas Bog u dobroti svoga Srca neće zaboraviti...

Pero Bulat DI
pučki misionar

MODERNI SVECI

Nekoliko godina prije prošlog rata jedan samozvani autor knjige »Zapovijedi suvremene filozofije«, bez sumnje uvjeren da je duhovit, napisao je na račun svetosti ove siromašne riječi:

»Svetost. To je fetišistička riječ, koja ima samo za prošlost neko značenje. Civilno i vojno društvo sačuvalo je svoje junake. Vjersko je društvo izgubilo svoje svece. Ili bolje: ako ih je još sačuvalo, o njima se više ne čuje govoriti... Razdoblje velikih kršćanskih revnitelja zaista je prošlo... Bez želje, da budem svetogrdnik, držim, da bi Katolička vjera ovaj čas teško našla mučenike, koji bi bili spremni i s uvjerenjem za nju žrtvovati sve, pa i život.«

Velike su kreposti, istina, rijetke, pa i tamo gdje postoje, čine oko sebe vrlo malo buke. Koliko ima izvorne svetosti i koliko ima pravih svetaca, koji nikad neće biti kanonizirani: svetosti liječnika, koji se žrtvuje bez ikakve računice, iz čiste ljubavi prema Bogu, da pomogne trpećim udovima Kristovim; svetosti kućne pomoćnice, koja živi u poniznosti i u svrhunaravnom duhu prima život neprestanog odricanja... Da, ima mnogovrsnih sakrivenih i nepoznatih svetaca, ali koji nisu ipak ništa manje sveci, koji razveseljuju Božje srce. Moglo bi ih biti i mnogo više, ali ne treba nijekati sve ono, što već postoji.

Prije rata postojala je rijetka prilika za mučeništvo. No bilo ih je i u to vrijeme, gdje god je Crkva bila progonjena. A za vrijeme prošlog rata koliki su divni mučenički likovi zasjali u svem sjaju svoje veličine. Crkva je eto našla one, koji su bili spremni s uvjerenjem žrtvovati sve, pa i život za Krista. I danas ih ima na raznim stranama svijeta. Krv mučenika ne prestaje teći ni za jedan čas.

No valja znati i to, da ne postoji samo svetost, koja je okrunjena mučeničkom krvlju. René Bazin je napisao: »Izgleda, da ljudi ne prepoznavaju žrtve života osim onda, kad je odjednom učinjena.« A zar nije pravo mučeništvo i ono što je prineseno na maloj vatri nepoznate vjernosti bez malodušnosti, vjernosti u ustrajnom i odvažnom odbijanju napasti što navaljuju, vjernosti u savjesnom i dragovoljnom izvršavanju dužnosti prema Bogu, ustrajnosti u vjernom obavljanju molitve unatoč odbojnosti, pomanjkanja utjehe i unatoč briga, što čovjeka neprestano progone. Tko će izreći, koliko su vrijedne ove mnogobrojne žrtve, što se ničim posebno ne ističu, ali koje traže napora — i koje se isplate!

Bilo što se dogodilo od onoga što jest, važno je prije svega gledati na ono, što se je htjelo, ono, što traže potrebe svijeta, ono, što širi Božju slavu i pravo shvaćeno kršćanstvo.

Razgovarajući jednog dana s grupom kardinala, pitao je sveti Pijo X:

»Što je, po vašem mišljenju, najpotrebnije da se spasi ljudsko društvo?«

Svaki od kardinala spomenuo je nešto: jedan je držao, da bi trebalo graditi više škola; drugi je mislio, da bi trebalo povećati broj crkava; treći je sudio, da bi trebalo pojačati akciju za svećenička zvanja...

»Ne ne, — odgovori papa. — Sve je to važno, ali ovaj čas najvažnije je, da svaka župa ima grupu svjetovnjaka, koji bi bili u isto vrijeme vrlo kreposni, obrazovani, odvažni i pravi apostoli!«

Za sada ispustimo vrline »obrazovani i pravi apostoli«, a zadržimo se na vrlinama »kreposni i odvažni«.

»Kreposni, vrlo kreposni!« kazao je papa. A radilo se o svjetovnjacima.

Pripadam li ja tome broju? Dr. Vittoz iz Lausanne u Švicarskoj rekao je: »Kakve su to prilike, da ja ne bih mogao biti svetac? Tako, ja mogu sve učiniti i poslužiti se prilikama, da to postanem!«

Pijo X imao je razloga, da među kreposti ubroji i odvažnost. Imam li ja čvrstu odluku da postignem onu svetost, koju od mene traži moj stalež?

R. Plus

STVARNI OSLONAC VJERE

PUTEM NAJVJERNIJIH

Sienkiewicz u romanu **Bez dogme** opisuje mladoga skeptika bez vjere koji gleda svoga oca vjernika na samrti: »Smrt je takav ponor, te iako znamo da moramo umrijeti i u nj sići, ipak kad god siđe tko od naših bližih i ljubljenih, nama se koji ostajemo na obali duša razdire od strave, žalosti, očaja. Sve se umovanje svršava na tom uglu i samo bi da vičeš za spasenjem koje ti ni od kuda ne može doći. Jedinim bi spasenjem, jedinom utjehom mogla biti vjera, ali tko nema te svijeće, taj može upravo pomahnitati kada misli na takvu vječitu noć... Otac se rastajao sa životom u dubokoj vjeri i u skrušenosti istinita kršćanina. Kada je primao sv. Otajstvo bio je tako častan i tako upravo svet, da će mi lice nje-

govo dovijeka ostati u pameti. Kako mi se pustim, kako jadnim čini moj skepticizam, kada ga usporedim s tom golemom snagom vjere što još silnije nego ljubav umije triumfirati nad smrću i to baš u času kada smrt gasi život. Kada je otac primio pričest i sv. ulje, prevladalo ga je ganuće. Uhvatio je krepko, skoro grčevito moju ruku, i nije je puštao kao da hoće da se još pritisne uz život. Nu nije toga činio iz straha i očaja, nije se ama ničega bojao. Za časak opazim da njegove oči, vazda uprte u mene, bivaju nepomične i da se mute, a čelo se pokriva kao rosom, lice mu je sve više blijedilo: nekoliko puta je otvorio usta kao da hvata daha... i uzdahnuo je posljednji put... ugasio se« (s. 79).

Mladi intelektualac-skeptik Leon Plošowski, sin umirućeg, duboko je potresen očevom vjerom: »Kako mi se pustim, kako jadnim čini moj skepticizam, kada ga usporedim s tom golemom snagom vjere što još silnije nego ljubav umije triumfirati nad smrću, i to baš u času, kada smrt gasi život.«

U životopisu Ksavera Ravignana, koji je napisao Ponlevoy, ističe se na jednom mjestu dirljiv prizor s glasovitim matematičarom Cauchyem. Cauchy je bio kremenit vjernik, pa kad je na samrti imao iz ruke prijatelja Ravignana primiti sv. pričest, naredio je ukućanima: »Sutra je u našoj kući Božji dan. Pođite u vrt i poberite sve cvijeće. Nakitite hodnike i stubište, a najljepšim cvijećem uresite ovaj moj krevet.«

Karmelićanka iz Compiègnea, Blanche de la Force, koju opisuje Getrud von le Fort i Georges Bernanos, mlada plaha sestra u divljoj francuskoj revoluciji, javlja našem naraštaju: »Ni materijalistička gramzljivost, ni panika straha nisu duševne dispozicije za čin vjere... Da uzmognemo vjerovati i tu vjeru javno priznavati treba se moliti.« Ta je redovnica sa svojim susestrama obučena u bjelini stupala na stratište radi vjere u Isusa Krista pjevajući »Laudate Dominum«. Kao najmlađa i posljednja zapjevala je pred giljotinom »Veni Creator Spiritus — O dođi Stvorče, Duše Svet.«

Kad su ovi ljudi izricali svoj »Credo« — vjerujem, kad i ja izričem kao kršćanin svoj vjerujem, tada posve dobro osjećam, da time u prvom redu ne označujem nikakav program aktivne promjene svijeta, niti se time jednostavno uključujem u neki redoslijed povijesnih događaja. Naprotiv osjećam da je srž moje vjere u tome što ispovijedajući vjeru sama sebe povjeravam Nekom višemu od mene, Onome što čovjek nije sam napravio i što čovjek nikada ne bi ni mogao napraviti, a što sudbinski nosi sve ljudsko — sve moje čovječje — djelovanje i što ga bitno omogućuje. Kad izričem, dakle, čin vjere osjećam da na nečemu čvrsto stojim, da sam usidren u nešto nepokolebivo i nerazorivo.

ČVRSTO STAJATI

Kad vjerujemo mi stojimo na čvrstome tlu. Kod Izaije (7,9b) čitamo: »Ako se na me ne oslonite, održat se nećete.« Radi se ovdje zapravo o jednoj neprevodivoj biblijskoj korijenskoj riječi o vjeri (»amen«) koja obuhvaća mnoštvo značenja. Filon Aleksandrijski je ovu riječ tumačio manje intelektualistički a više iskustveno. Filon u toj riječi »ako se na me ne oslonite«, što je isto kao i »ako ne vjerujete« — traži kremenitu stabilnost u Bogu, odvraćajući se od nestabilnih stvorenih stvari. Filonu vjera daje, dakle, čvrstoću, jak temelj, nepomično tlo, oslonac na koji se čovjek može sa sigurnošću osloniti, nešto čemu se možeš s punim povjerenjem predati. Vjera daje »stabilnost u Bogu«, dok nevjera ostavlja čovjeka nestabilna, nesigurna, neizvjesna, izložena najrazličitijim opasnostima. Čak i Martin Luther izražava se vrlo slično o vjeri: »Ako ne vjerujete ,ne ostajete« — »održat se nećete«. Tko vjeruje, taj ostaje uz Boga. Tko vjeruje, taj postizava nepokolebiv oslonac za svoj život. Tako nam se vjera — prema biblijskom tumačenju — ukazuje kao hrid, kao nešto doista čvrsto, pouzdano — kao što je čvrst i pouzdan sam Bog kome se vjerom čovjek predaje. Kad izričem svoj »Credo« — vjerujem, kad ga i proživljavam, tada stupam na pouzdano i čvrsto tlo riječi Božje. I tako biva jasno jedno da vjera podrazumijeva posve različitu bazu ili temelj u koji je ukorijenjena od one baze ili temelja na kojima se nalazi sve ono što čovjek svojom rukom napravi i sve ono što bi čovjek svojom rukom mogao napraviti. To su, dakle, dvije domene: — vjerovati, i napraviti; osloniti se na Božju riječ ili se osloniti na ljudsko djelovanje bilo ono povijesno, bilo ono u smislu progresa budućnosti. Ove dvije domene nisu posve bez veze, nu treba ih svakako dobro lučiti. Stoga je jasno da svaki suvremeni pokušaj da se vjera modernom čovjeku »stavi na stol«, da mu se približi i protumači bilo kao »događaj povijesti«, bilo kao nešto što treba »napraviti ili izvesti« u smislu progresa, nužno mora propasti kao nešto nespretno i jalovo. Vjeru nikada ne možemo susresti u takvoj vrsti ljudskog znanja, nju nikada ne možemo susresti ni u kakvoj vrsti ljudskog umijeća ili umovanja ona je Božanskog podrijetla. Pa ako se netko trudi da nam vjeru ipak želi na svaki način »staviti na stol«, toliko približiti da nam postaje jasna kao i svako ljudsko znanje, da nam ona postane »privlačiva« i »bez svojih tajinstvenosti«, tada je dotični pred nas na stol stavio nešto što obmanjuje i drogira, što u stvari odvraća od nepatvorene vjere u Boga.

NA TLU CRKVE

Zgodno je s ovim usporediti neke misli koje iznosi danski književnik Ivan Joergensen u djelu **Moje naziranje na svijet.** On prikazuje Kristovu Crkvu kao sigurno čvrsto tlo našega vjerovanja. Njemu je Crkva doista — kao i Pavlu — Kristovo tijelo, neprekidno prisutni Krist na zemlji. Djelovanje Crkve jest Kristovo djelovanje. Nauka Crkve jest Kristova nauka. Njezine riječi Kristove su riječi. Njen autoritet jest Kristov autoritet. »Mržnja proti njoj jest mržnja svijeta protiv Krista.« I nastavlja ovim identifikacijama — istovjetovanjima: »Ovo mistično tijelo Kristovo ima svoju povijest i povijest upravo paralelnu s vlastitom Kristovom poviješću. I Crkva je rođena u jaslama, počašćena od pastira i ribara, priznata od grčkih mudraca — od zadnjih velikana starih filozofskih škola. I ona je imala svoje vrijeme priprave i napastovanja u pustinjačkim špiljama Egipta ... I ona je imala svoje vrijeme propovijedanja ... I ona je imala svoje učene bojeve sa pismoznancima i saducejskim neznabošcima. I ona je imala svoj triumf, svoj svečani ulaz u Jeruzalem, kad je cijela zapadna kultura bila kao jedan sveti grad, kad umjetnost i pjesništvo prostirahu pred njom put ljepotom, a narodi joj srednjega vijeka klicahu: »Hosanna, blagoslovljena koja dolaziš u ime Gospodnje!« — Nu tada je započelo vrijeme muke, pesnice u lice, pljuvanja, bičevanja, progonstva. Kao o mučeničkom stupu privezana, izložena je ona pogledima naroda, a narodi joj dovikuju: »Nećemo da ona vlada nad nama! Na križ s njom. Hoćemo Barabu!« — Joergensen misli da je Crkva početkom ovog stoljeća dosegla do ove točke svoje povijesti, pa nastavlja: »Veliki je petak sutra. Još nismo vidjeli Crkvu na putu Golgote gdje nosi križ. Još nije došla ura razapinjanja i tmina nad zemljom, i smrt Crkve i polaganje u grob, i početak triju dana u grobu. Ali vrijeme je takvo da se punim pravom može reći o Crkvi i o Kristu, ona je »signum contradictionis« — znak kome se protive.«

— Nije li danas poslije Koncila Crkva već na križnom putu? Ne uspinje li se ona danas već na Golgotu? Ne razapinju li je danas preko sredstava komunikacije, preko osporavanja i kontestacije njenog autoriteta? Izgleda da je istina što je isti Joergensen malo niže zabilježio: »Sve više i više prolaze narodi mimo trpeće Crkve psujući je i mašući glavom (Mk 15,29) ... Tako i za nas katolike postoji (danas) mogućnost sablazni ... Nu zato ima jednostavno, kaže danski književnik, sasvim priprosto sredstvo protiv sablazni. Ne valja se uopće baviti pripovijestima što ih se po novinama čita o samostanskim škandalima ... o zlim svećenicima ... Važno je međutim, ako

Katolička Crkva nije ništa manje nego tijelo Kristovo, da to ona pokaže svojim plodovima: »Ja sam trs, vi ste loze« (Iv 15,5) Crkva uvijek, i u naše doba rađa plodovima Duha (Gal 5.22), i zato je ona sigurno i čvrsto tlo, nepokolebiva baza sigurnosti našega vjerovanja. Crkva je Kristov ovčinjak (Iv 10, 1 - 10), Božja njiva (1 Kor 3,9), odabrani vinograd (Mt 21, 33-43), grad Božji (1 Kor 3,9) šator među ljudima (Otkr. 21, 3), nebeski Jeruzalem (Gal. 4,26; usp. Otkr. 12,17), zaručnica čistog Jaganjca (Otkr. 19,7; 21, 2 i 9; 22, 17).

O svemu tome divno govori Koncil u konstituciji **Lumen Gentium**, br. 6 i dalje. Vjernik, dakle, ispovijedajući svoj »Credo« — uza sva protivljenja koja trpi Crkva, stoji na čvrstom tlu, sigurnom i nepokolebivom tlu istine.

UPRTA POGLEDA U SMISAO

Ovdje smijemo podsjetiti na dvostrukost ljudskog mišljenja — kako ga uspoređuje filozof Martin Heidegger. Jedno je mišljenje koje računa, a drugo je mišljenje koje razmatra. Oba su ova mišljenja ispravna i nužna. No upravo zbog toga ne može se jedno pretopiti u drugo. Mišljenje koje računa ide za tim kako se može nešto izvesti, napraviti, ostvariti... Mišljenje, koje razmatra, proniče stvari i dolazi do njihova smisla, do prvih uzroka, do samog Smisla svega. Danas vlada mišljenje koje računa. Ono slavi svoje triumfe. A ipak, kaže filozof iz Freiburga, čovjek nije nikada bio tako ugrožen od oskudice misli kao danas. Time što se čovjek bavi mišlju koja računa što je napravio i što se još može i mora napraviti za progres svijeta, čovjek je ugrožen da zaboravi na sama sebe, na svoj životni smisao, na ono osnovno pitanje: »Zašto živim?« Ovo isto je u 13. stoljeću predbacio franjevački teolog sv. Bonaventura svojim kolegama profesorima na pariškom sveučilištu — koji su doduše bili naučili mjeriti svijet, ali su zaboravili mjeriti sami sebe.

Još više. Čovjek je danas porušio mostove koji ga spajaju sa Smislom! Antoine de St. Exupery, glasoviti pilot pjesnik doživio je koncem svibnja 1940. svoje obraćenje u visini od 2700 metara iznad Arrasa, grada u dimu i plamenu, usred zračne borbe s neprijateljem. Opisao ga je u knjizi **Let u Arras.** — »U taj sam tren shvatio tajnu religije. Svi smo mi — i ja sam — pod udarcima kazne za grijeh. Kršćanstvo je bilo sagradilo lijepu katedralu ljudskog društva: kamen do kamena, osoba do osobe — u divnom skladu — Bogu na slavu. Evo razvaljena je! Hrpa kamenja! Ljudi su razvalili katedralu ljudskog društva. Bez Boga neće biti moguće da čovjek s čovjekom živi u miru. Bog je most od čovjeka do čovjeka. Mi smo srušili taj most.« — Iako je ovo pisano prije trideset godina, stoji istina da smo porušili mostove koji nas vežu s Bogom. Sve smo prebacili na ljudsko znanje, opipljivo, eksperimentalno, dokazivo ... Vjera naprotiv spada na područje osnovnog opredjeljenja — vjerovati, držati za istinu Božansku riječ koja nam je progovorila u povijesti — koja se utjelovila u Isusu Kristu.

Svaki, dakle, čovjek treba da prema tome području temeljnog opredjeljenja zauzme svoj osobni stav. Nitko to ne može pozitivno izvršiti osim u obliku vjere.

Kako danas najveću teškoću proživljavaju intelektualci, to je zgodno da završimo molitvom »Trima Kraljima«, kako je iznosi engleski romanopisac humorista Evelyn Waugh: »Kao i ja — vi ste došli kasno ... Vi ste na osobit način moji zaštitnici i zaštitnici svih svetih koji su prispjeli kasno — svih koji dolaze vjeri obeshrabljujućim putem neizvjesnosti — svih koji su zastranili u svojoj beskorisnoj znanosti i svojim umovanjima, — svih koji zbog krive uljudnosti surađuju u grijehu. Za ljubav Onoga koji nije odbacio vaših neobičnih darova, molite se uvijek za intelektualce, za zamršene, za osjetljive ljude. Neka ne budu zaboravljeni kod prijestolja Božjeg gdje priprosti nalaze kraljevstvo!«

Ivan Fuček

RAZGOVARAMO

Što je krepost?

Krepost jest navika u dobru. Kad o njoj govorimo javlja nam se u pameti i njen suprotni pojam opačina. I krepost i opačina su dakle navike: krepost da činimo dobro, opačina da odaberemo koju od skrajnosti. Evo primjera: Netko se jednom opio. Nije još pijanac, ali ako se prekršaj protiv umjerenosti ponavlja, stiče se navika pijanstva. Dijete želi nešto postići od roditelja pa je poslušno dva dana. Nije to još krepost. Za nju se traži trajna spremnost slušanja iako po kojiput i pogriješimo. Vršiti dakle u prosjeku svoje dužnosti na zadovoljstvo svoje okoline, pa prema tome i samoga Gospodina Boga, znači biti dobar, krepostan.

Čuo sam da će u nebu mnogi i mnogi biti cijelu vječnost nesretni što se na zemlji nisu više trudili oko dobra i tako si zaslužili veći stupanj slave.

U nebu neće biti nesretnih, odnosno sretnih i manje sretnih. Ondje će svi biti jednako sretni, jer su svi postigli ono za čim su težili. Osobne nagrade prema mjeri vlastite zasluge ostaju i u nebu, no te zasluge neće promijeniti sreće koja je svima dana, da su naime nebo primili isključivo po Očevu daru. Nebo je milost, nezasluženi i nezasluživ dar. To je osnovna značajka neba, a razlike osobnih zasluga, koje inače ostaju, nisu takove da bi bilo koga unesrećile. Sjetite se one Gospodinove prispodobe kad je govorio o nadničarima: Neki su radili od jutra, neki od podne, neki tek od predvečerja, i svi su primili istu plaću, radi dobrote Gospodara. Ta plaća neba jest takova da će nas posve i zauvijek usrećiti. Sve to ne znači da nam se valja zaliječiti i priželjkivati sreću desnog razbojnika, da nam milost naleti pred polazak u vječnost. Raditi nam je sa strahom i trepetom na vlastitom posvećenju i spašavanju.

Kako treba razumijeti oganj u paklu!?

Pakao si nemojte previše materijalno predočavati. Vatra je tu posve sporedna stvar. Muka pakla jest u kazni odbačenja iz Očeva doma; svijest, da se sve promašilo, a nije se trebalo. Dijete koje je u tolikoj mjeri uvrijedilo oca, da ga ovaj više ne želi vidjeti, nalazi se u stanju odbačenja, što je gore od bilo kakve kazne. To odbačenje ovdje na zemlji jest samo slika onog trajnog i neopozivog odbačenja: »Nosite se od mene, prokleti, u oganj vječni, koji je pripravljen đavlu i njegovim anđelima!« — Razlog toj osudi navodi Isus kao nevršenje Božjih zapovijedi: »Bio sam gladan i niste me nahranili, gol i niste me odjenuli, bolestan i niste me pohodili«. Dakle na putu prema Ocu vršiti nam je njegove naredbe. To će biti mjera naše privrženosti Bogu, više nego prazne riječi »Gospodine, gospodine!« Nakon te naše kušnje ostaju samo dvije mogućnosti: ili »Dođite blagoslovljeni!« ili »Nosite se!« ODBAČENJE je dakle glavna kazna. Oganj su samo kulise.

Može li Bog sve učiniti?

Na staro pitanje prastari odgovor: Bog može sve učiniti što je u sebi ostvarivo. Ima naime zamišljaja što ih Bog ne može ostvariti; a ne može ih ostvariti ne zato što ne bi bio svemoguć, nego zato jer su u sebi neostvarivi. Ako Bog ne može napraviti kružnicu s tri kuta, to je zato što je taj pojam u sebi nemoguć, što naime pojam kružnice traži za svoje ostvarenje to pojam trokuta niječe. U jednom se dakle zamišljaju u istI mah nešto tvrdo i niječe to je tzv. proturječje. Takove besmislene pojmove ne može Bog ostvariti. No time se ne dokazuje njegova nemoć, nego više naša ograničenost, u kojoj u nekom slijedu nižemo pojmove koji u sebi u isto vrijeme i zajedno ne mogu postojati. Budite dakle bez brige da bi radi

Vaše poteškoće bila ugrožena Božja svemoć. A svoju je moć, bar za razuman svijet, Bog dokazao stvarajući sve oko nas što je iz reda mogućnosti pozvano u red opstojnosti. Tko to može shvatiti neka shvati.

●

Što je s knjižicom Nasljeduj Krista?

Knjižica »Nasljeduj Krista« nije sve što bi se moglo reći o duhovnosti što je pruža kršćanstvo, no budite posve bez straha za ispravnost smjera duhovnosti koji je razraden u knjižici. Za knjižicom su stoljećima posizali i posizat će ljudi oni najvidovitiji iz naše vrste, ljudi kojima je bilo stalo do duhovnoga života. Ono vječno u knjižici temelji se na nadahnutom razmišljanju i bogatom životnom iskustvu jedne vjerne duše, koja je ozbiljno tražila Boga. Pisac Toma Hamerken bio je po dužnosti ekonom svoga samostana, dakle čovjek suvremene profesije, ali je dobro vagnuo vrijednost vječnog pred nesigurnim i prolaznim vrednotama ovoga života. Ne trebate se bojati da će Vas duhovnost Knjižice otuditi vašim dužnostima i zarobiti vas monaškim duhom. Ona će Vam pomoći da nađete Boga i sebe, i da mognete odgovoriti svojim dužnostima tako da u vječnosti ne izgubite ono najvažnije i da za vremenito postignete Božji blagoslov.

●

Velečasni gospodine!

Pročitala sam u Glasniku u III broju članak djevojke iz Zaprude. Lijepo je što želi da se svećenik nastani u njihovoj blizini. Ali ako uspoređujemo život naših građana u Zagrebu, to nije u pravu. Svakako, svećenik treba imati apostolskog žara i tražiti duše, a to je slučaj u misijama. Naš preuzvišeni Pastir poslao je za Božić obiteljsko pismo u kojem moli pomoć za izgradnju crkvi — a to je znak da voli brigu o svome stadu. Mislim da je dužnost svakog vjernika da sam potraži svećenika i da mu pomogne. Ne može svećenik tražiti zdrave ljude dok ga čekaju toliki bolesnici. Lijepo je željeti ali treba i pomagati da i drugi dođu do Krista. Ova djevojka se tuži da joj je teško tričetvrt sata putovanja da dođe do svoje župne crkve. A što bi rekli oni vjernici u misijama koji pješače kilometre i kilometre da dođu do crkve, da se ispovijede i da slušaju svetu misu. Nije dovoljan stan za svećenika, ako nema gdje vršiti službu Božju. Znam da imamo po zagrebačkim župama revnih svećenika, ali i oni ne mogu sami. Trebaju suradnika — apostola laika, koji će posjećivati bolesne i nemoćne i dovoditi im svećenike za bolesničko pomazanje.

Mislim da revan katolik ne treba čekati da ga svećenik potraži, neka prepusti to da čini kod onih koji ga ne poznaju. Trebale bi biti produžene ruke svećenika i da mu pomognemo u njegoj teškoj pastoralnoj službi a ne očekivati da nam dođe kući. Neznam kamo spada Zaprude, ali znam da susjedne župe imaju revne župnike — prave apostole.

Marija Horvat, Podsused

●

Cijenjeni uredniče!

Negdje sam čitala u pobožnoj knjizi da je Gospodin Isus rekao dok je hodao po svijetu, da strašljivci neće baštiniti kraljevstva nebeskoga. Molim Vas, dakle, budite tako dobri pa mi objasnite, koji su to i kakvi su to strašljivci i čega se oni zapravo boje, da zbog toga ne mogu baštiniti kraljevstvo nebesko Molim vas to mi što prije javite u slijedećem broju Glasnika koji redovito čitam...

Ovako kako ste Vi napisali kao Kristove riječi »da strašljivci neće baštiniti kraljevstva nebeskog«, takva što nema u Evanđelju. Krist nigdje nije rekao da strašljivci neće baštiniti. Rekao je »Ne budite bojažljivi!« kad je govorio o Očevoj providnosti i brizi oko nas. Dakle ne smijemo biti malodušni. Malo dalje kod sv. Luke zapisane su riječi u kojima bi se uz neko stanovito tumačenje mogla naći Vaša misao. Krist tamo veli: »Tko se odriče mene pred ljudima, odreći ću se njega pred anđelima Božjim!« (Lk 12,9). Tko bi dakle bio strašljiv u ispovijedanju vjere u Krista pred ljudima, Krist bi se njega zastidio pred Božjim anđelima. Pitate koji su to ti strašljivci i čega se zapravo boje. Teško je odgovoriti na to pitanje, jer strašljivaca u ispovijedanju vjere imamo sijaset, od onih koji su lijeni da se pokažu vjernicima do onih koji se to boje pokazati jer ih smeta ljudski obzir, strah da ne bi izgubili dobra ovoga svijeta. Iako nas nerijetko razboritost sili da ne nosimo na štapu svoje uvjerenje, ipak svijet mora znati da smo Kristovi. Čuvajući svoje sitno blago što ga moljac podgriza i hrđa razara mogli bismo izgubiti i ono što Krist obećava onima koji se njega neće odreći pred ljudima.

NOVE KNJIGE

»DJEČJA ZVONA« — o. Zlatan Plenković-Ljubče Stipišić. Zbirka dječjih duhovnih pjesama za male dječje sastave. Skladatelji su dominikanac o. Plenković i poznati hrvatski folklorni skladatelj Ljubče Stipišić. Zbirka sadrži 19 pjesama. Cijena 10 din. Uobičajeni popust od 10 primjeraka pa na više. Narudžbe prima: Uprava lista MARIJA — Split, Kazališni trg 3.

●

»SVJEDOK SAM KRISTOV« — Marijan Radanović. — Kratka uputa o sakramentu sv. Potvrde. U brošurici se govori o značenju, pripravi i načinu dijeljenja sv. Potvrde. Knjižica će dobro doći roditeljima i kumovima potvrđenika. Ovo drugo nadopunjeno izdanje izdalo je HKD sv. Ćirila i Metoda, Zagreb, Trg kralja Tomislava 21, gdje se i naručuje. Cijena 2 din.

●

27. rujna ove godine sv. Otac papa Pavao VI proglasit će učiteljem Crkve sv. Terezију Avilsku, obnoviteljicu Karmelskog reda i jednu od najvećih kršćanskih mistika. — Proglašenjem sv. Terezije učiteljem Crkve taj naslov prvi puta u povijesti prima žena-svetica. Povodom tog velikog odlikovanja Karmelićani izdaju u hrvatskom prijevodu djelo o sv. Tereziji poznate francuske spisateljice Marcesse Auclair. Ugledni francuski časopisi govore najpohvalnije o tom djelu. Nadamo se da će čitanje ove knjige i u hrvatskom prijevodu ostaviti povoljne dojmove. — Prema zamislima hrvatskih karmelićana ova knjiga imala bi biti prva u nizu koji kane izdavati o pitanjima duhovnog života. Knjiga bi trebala izaći u ovom mjesecu. Pretplata je 32 din. Narudžbi prima: Karmelski samostan, Remete 72, Zagreb.

▼▲▼▲▼▲▼▲▼▲▼▲▼▲▼▲▼▲▼▲▼▲▼

ZAHVALJUJU PRESVETOM SRCU ISUSOVU, BEZGRJEŠNOM SRCU MARIJINU I SVETIM ZAŠTITNICIMA

— Zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Ani, sv. Antunu i Petru Barbariću na uslišanim molitvama. I ubuduće im preporučam sebe i obitelj. — Anka Viškovci.

— Na uslišanim molitvama od srca zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, te sv. Antunu. I nadalje preporuča im sebe i obitelj. — J. Wolf, Njemačka.

— Na uspjeloj operaciji od zloćudnog tumora na jeziku i na ozdravljenju zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu. — Zahvalna Staša Kolarević, Viškovci.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Majci Božjoj i bl. Nikoli Taveliću za primljene milosti. — K. M., Privlaka kod Vinkovaca.

— Od srca zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Gospi od brze pomoći i sv. Antunu za ozdravljenje noge moje kćeri. Neka nam i dalje budu u pomoći — Marko Kljajić, Kolibe Donje.

— Na uslišanim molitvama od srca zahvaljujem Gospi od brze pomoći. — Ana Lovrić, Modrane.

— Za primljenu pomoć u najtežim časovima zahvaljujemo Presv. Srcu Isusovu, Gospi od brze pomoći, sv. Josipu, bl. Nikoli Taveliću i sv. Magdaleni. Molimo i nadalje za njihovu pomoć. — A. B. i I. B.

— Na primljenim milostima zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Gospi od brze pomoći. Neka mi i dalje pomažu. — W.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu i sv. Zaštitnicima za zdravlje i namještenje moje djece i za druge milosti. I ubuduće im preporučam sebe i djecu. — F. Kovač, Prezid, Gorski Kotar.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Gospi od brze pomoći i Kardinalu Stepincu za sretno rješenje stambenog pitanja i za sretnu operaciju kćerke. Neka mi i nadalje budu u pomoći. — Danica Horvat, Zagreb.

— Preporučam se Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu i sv. Antunu za uspješno rješenje jednog važnog životnog pitanja. — V. B., Bajmok.

— Toplo zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu i sv. Antunu, što su nam djeca sačuvana za vrijeme potresa u Banja Luci. I nadalje im preporučam cijelu obitelj. — Milka iz Sunje.

— Za ozdravljenje svoje i svoga sina zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu i sv. Antunu. I ubuduće im se preporučam. — Š. F., M.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu za primljene milosti. — Ljubica Ramljak, Bugojno.

— Franica Bavčević iz Splita zahvaljuje Presv. Srcu Isusovu i zagovoru Petra Barbarića za zdravlje svoga sina i za druge brojne milosti.

— Na mnogim milostima zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, te bl. Nikoli Taveliću. — Stoja Marić, Drežnica.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu, bl. Nikoli Taveliću i Petru Barbariću za sretan porod svoje kćeri, kao i za sretno položene ispite. I nadalje im preporučam naše obje obitelji. — Marija Gojkić, Uljanik.

— Od srca zahvaljujemo Kardinalu Stepincu za ozdravljenje od menigitisa i što sam nakon toga rodila dvoje djece. — Dragica i majka Zorica, Grede kod Varaždina.

— Zahvaljujem Petru Barbariću za sve ono, što mi je dosada pomogao. Molim ga, neka uvijek štiti svoju Travnjanku i njezinu obitelj. — Zdenka S., Zagreb.

— Drago Srce Isusovo i dragi sveti Antune, hvala vam za prevelike milosti, što sam ih primila i koje sada primam. Pod vašu zaštitu stavljam sebe, dijete, snahu i unuka. — R. Fijan, Zagreb.

— Na ozdravljenju zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Majci Božjoj, sv. Tereziji, bl. Nikoli Taveliću i Papi Ivanu. — A. L., Silba.

— Zahvaljujem Gospi od brze pomoći i Petru Barbariću na ozdravljenju. — M. F. Tuhelj.

— Preporučujem se za pomoć Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu. — Apolonija Pavlić, Žabljak.

— Za primljene milosti zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, te Petru Barbariću. — Josipa Bitorajac, Bosiljevo.

— Od srca zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu za primljene milosti. — Kata Kovačević, Kreševo.

— Za uslišane molbe i primljene milosti zahvaljujemo Gospi od brze pomoći i sv. Antunu. I nadalje se utječemo pod njihovu zaštitu. — F. Č. i Antun Ciprković, Gornja Bebrina.

— Zahvaljujemo Presv. Srcu Isusovu i Marijinu na svim milostima što sam ih primila tijekom života. Preporučam im sebe i obitelj. — Ljubica, Uljanik.

— Od srca zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Majci Božjoj, sv. Ivanu Vianeju i sv. Fabijanu za primljene milosti, te im se i nadalje preporučam. — Marija G. L. Pazin.

— Najsrdačnije se zahvaljujem mojim prijateljima i znancima, koji su mi čestitali Uskrs, i time mi učinili taj blagdan još veselijim. Uzvraćam sa istim željama i pozdravima. — Anica Doić, bolesnica.
Zahvaljujem se i slugi Božjem Petru Barbariću na jednoj velikoj milosti, koju sam dobila, kako sam željela, na njegov dan 15. travnja, uz obećanje, da ću se javno zahvaliti. Hvala i slava Božanskom Srcu Isusovu, Bezgrješnom Srcu Marijinu i slugi Božjem Petru Barbariću na svim primljenim milostima! — Anica Doić, bolesnica.

— Za primljena dobročinstva zahvaljujem slugi Božjem Petru Barbariću. — Marija Lovrić Nikolina, Iž Mali.

— Za ozdravljenje svoga sina zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu. — Ivo Žaja, Split.

— Od srca zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu na svim primljenim milostima. —Milica Japirko, Solin.

— Na primljenoj milosti od srca zahvaljujem Presvetom Trojstvu i Bezgrješnom Srcu Marijinu. I nadalje molim za njihovu pomoć i zaštitu. — Marija, radnica iz Njemačke.

— Od sveg srca zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Majci Božjoj, sv. Josipu i sv. Antunu. I nadalje im se preporučam. M. B., Slav. Brod.

— Na ozdravljenju i drugim milostima zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Ani i sv. Antunu. Uzdam se i dalje u njihovu pomoć. — B. J., Slav. Brod.

— Na ozdravljenju od teške bolesti zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Antunu i Kardinalu Stepincu. Molim i nadalje za njihovu pomoć. Janja Tomičić, Kupina, Andrijevci.

— Na velikoj milosti i pomoći zahvaljujemo Presv. Srcu Isusovu i ocu Leopoldu Mandiću. — Z. S. V.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu i Antunu, sv. Maloj Tereziji i Petru Barbariću na uslišanim molitvama. Neka mi budu i nadalje u pomoći. — M. Rački, Kuželj, Guče.

— Javno zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i i Marijinu na mnogim milostima, osobito za zdravlje moje unuke. — Molim i dalje njihovu pomoć. — Manda Lešić, Bošnjaci.

— Od srca zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu, sv. Ani i sv. Antunu na primljenim milostima. I ubuduće im se preporučam. — A. B. Valpovo.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu na primljenim milostima. I nadalje im preporučam sebe i obitelj. — A. M., Valpovo.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Gospi od brze pomoći na mnogim primljenim milostima. I nadalje im preporučam sebe i djecu u svim duševnim i tjelesnim potrebama. — Anđelka Alaupović, Fojnica.

— Na uspješno položenom ispitu zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Gospi Trsatskoj sv. Mariji Goretti, te ocu Leopoldu Mandiću. Neka mi ubuduće također budu u pomoći. — K. I. Cres.

— Na primljenim milostima i uslišanim molitvama od srca zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Duhu Svetomu, Majci Božjoj i sv. Antunu. Molim i nadalje njihovu pomoć. — Štefa Lovrek, Županec, župa Vel. Bukovec.

— Hvala Presvetom Trojstvu, Majci Božjoj Bistričkoj, biskupu Langu, Papi Ivanu Dobrom i Kardinalu Stepincu na pomoći u teškim časovima. — Barbara Gorup, Sračinec.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Antunu, sv. Maloj Tereziji, bl. Nikoli Taveliću i Kardinalu Stepincu na uslišanim molitvama i na primljenim milostima. Neka mi i dalje pomognu. I S., Zagreb.

— Za ozdravljenje od teške bolesti zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Majci Božjoj Lurdskoj. — Agneza Krtanjek, Varaždin.

— Za primljene milosti od srca zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Tadeju i sv. Antunu. Molim i nadalje njihovu pomoć. — K. Sučić, Livno.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu, sv. Antunu i Petru Barbariću na svim primljenim milostima. — O. R., Zagreb.

— Za primljena dobročinstva zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, bl. Nikoli Taveliću i ocu Leopoldu Mandiću. Toplo se i ubuduće preporučam. — S. M. Štefanija.

— Za ozdravljenje zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Gospi od brze pomoći, Petru Barbariću i ocu Leopoldu Mandiću. Preporučam im i nadalje sebe i djecu. — Marija Ritoša, Bariči, Višnjan, Istra.

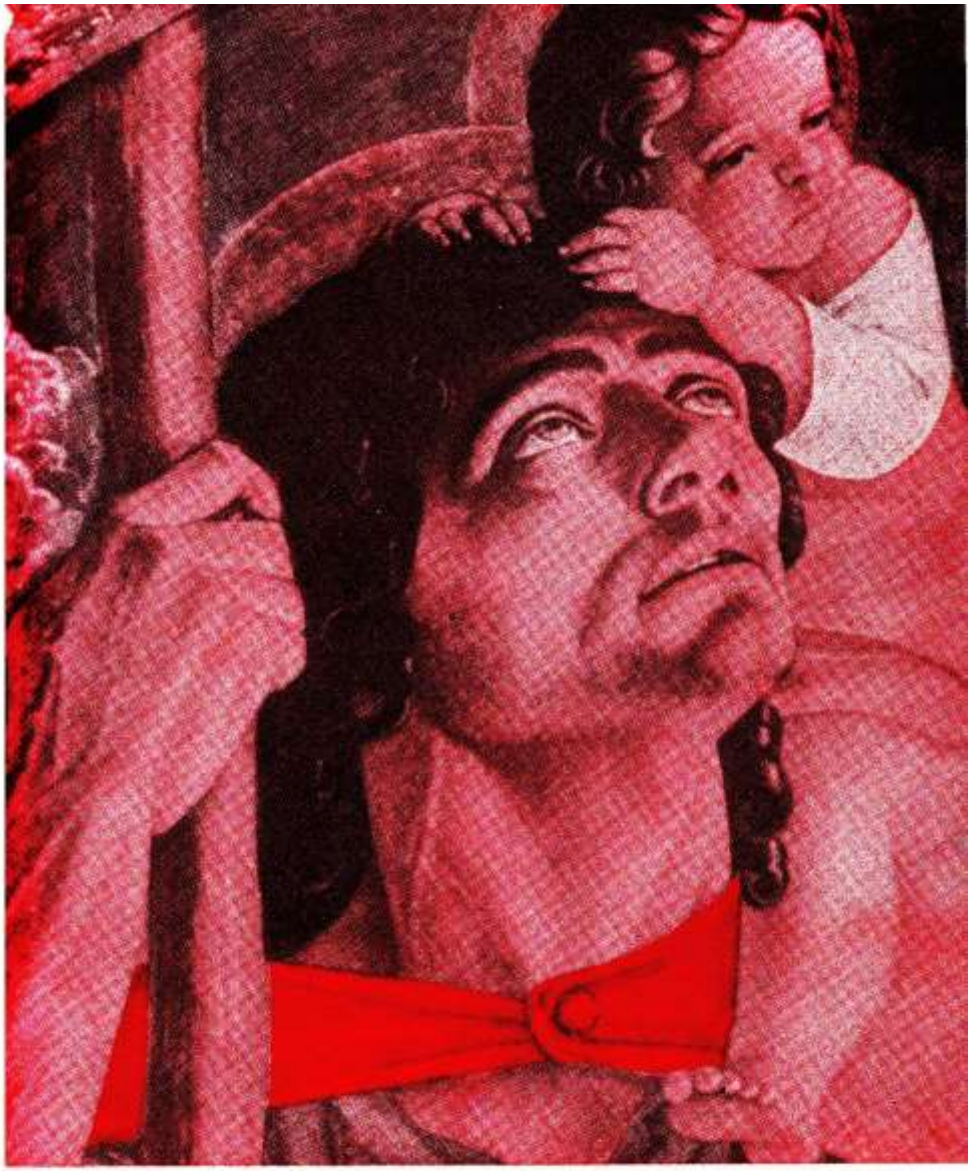
— Od sveg srca zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu na milosti što sam bila spašena iz morskih valova i sačuvana za vrijeme potresa. Neka me i ubuduće čuvaju. — A. M., Dalmatinka.

— Hvala Ti, Gospo od brze pomoći na primljenoj milosti! I nadalje Ti preporučam sebe i djecu. — T. Z., Bjelovar.

— Na ozdravljenju moje kćeri i na svim drugim milostima zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Majci Božjoj, sv. Antunu i ocu Leopoldu Mandiću. I ubuduće im preporučam sebe i djecu. — M. L., Đakovo.

S dopuštenjem crkvenih i redovničkih poglavara izdaje: Hrvatska pokrajina Družbe Isusove — Zagreb 02-147, Palmotićeva ul. 31. — Odgovorni urednik o. Franjo Šipušić, Zagreb 02-147, Tel. 441-636. Tisak »Plamen« Slavonski Brod, Omladinska ul. 26. — 1970. — Cijena pojedinog broja 1 D. Godišnja pretplata 12 D. Grupne pretplate od deset na više dobivaju deset posto popusta. Novac pretplate šaljite poštanskim uputnicama: suradnju u uredništvu Glasnika: rukopisi se ne vraćaju.

GLASNIK

SRCA ISUSOVA I MARIJINA — VII

Pošt. pl. u gotovu
CIJENA 1 DINAR
ZAGREB
Godina 61
SRPANJ - 1970.

U OVOM BROJU

275 SV. NIKOLA TAVELIC

276 Crkva na Filipinima, J. Antolović

279 IZRAEL — PRETEČA CRKVE, J. Ćurić

283 Klerici i laici samo jedna crkva, M. Škvorc

288 Plod jedne žrtve, Ivan Kukula

290 Sokrat III Sivonja, Stjepan Džalto

292 Prvo obiteljsko prošte-nje, Pero Bulat

297 Crkvi i svijetu sprema-te novo proljeće! — Mijo Škvorc

298 Želimo neoženjene sve-ćenike, Josip Njavro

300 Jednostavnost srca i pameti, Pero Bulat

302 Moji vjernici ne mole, Ivan Fuček

305 Naše vjerske prilike, Fidelis

308 Zanimljivosti iz kato-ličkog svijeta, Fidelis

312 RAZGOVARAMO

313 Nove knjige

314 Zahvalnice

Na omotu: Sv. Kristofor, za-štitnik putnika i vozača, od Govanni Bellini-a

Svetačka će proslava blaženog Nikole Tavelića obradovati Crkvu Božju u Hrvatskoj. On je izrastao iz duge i mučeničke vjere i ljubavi Hrvatskog naroda Kristu Gospodinu, u zajedništvu sa Svetom apostolskom Stolicom sv. Petra, kako se to ističe u službenoj molbi koju je naš episkopat predao prilikom narodnog hodočašća u Rim Papi Piju XII blažene uspomene, na obljetnicu Blaženikova mučeništva 14. studenog 1939.

Prigodom hodočašća 1937. sakupljeno je 100.000 potpisa naših vjernika da se blaženi Nikola proglasi svetim. Na temelju obnovljena štovanja blaženoga Nikole Tavelića naš je episkopat uputio dvije službene molbe za njegovu kanonizaciju: prvu god. 1939, a drugu 1957. U svojim susretima s Papom Pijom XII, Ivanom XXIII i Pavlom VI naši su biskupi i usmeno i pismeno iznovice poticali da se taj proces što prije završi na radost i poticaj naše vjere.

I evo, 21. lipnja o. g. zasjao je lik našeg svetog Nikole Tavelića zajedno s njegovim drugovima, jeruzalemskim mučenicima u Berninijevoj »Slavi« u bazilici svetog Petra u Rimu.

Sv. NIKOLA TAVELIĆ

Smatramo da je ovo još jedna prigoda koju nam pruža ljubezna Božja providnost da se obnovimo u vjeri, porastemo u ufanju i prodahnemo ljubavlju prema Bogu i bližnjemu. Dok slavimo izraz vjere do mučeništva, slavimo zapravo ljubav od koje nitko nema veće — ljubav koja i život daje za onoga koga ljubi. Ta ljubav koju su posjedovali naši sveci i mučenici — onako kako su je u svjetlu svoje duše gledali u okvirima svog vremena — treba da bude nadahnuće čitave ove naše proslave u našem vremenu.

Vaši biskupi

(Mis. nakana za srpanj 1970.).

Crkva na Filipinima

Filipinsko otočje jedina je katolička država na najvećem i najnapučenijem kontinentu našega globusa. Njezino pučanstvo broji više katolika nego sve druge azijske zemlje zajedno. Filipine je otkrio veliki moreplovac Portugalac Magellan, koji je prvi oplovio zemlju. Na njima je bio i ubijen. Filipinski otoci bili su španjolski posjed kroz više stoljeća. Misionari koji su dolazili kao evanđeoski glasnici znali su se bolje prilagoditi nego što je to bio slučaj u drugim zemljama. Oni su donosili sa sobom radost života, smisao za ceremonije, što je i danas značajka duhovnosti i pobožnosti Filipinaca. Španjolski misionari veoma su uzdigli i socijalno stanje filipinskog pučanstva. Pisali su knjige na različitim dijalektima te otvarali škole i širili prosvjetu. Prostrane crkve još su i danas kameni svjedoci njihove velike agilnosti, koja je značila silan uspjeh. Filipinci su tako dobro primali kršćanstvo, da je većina pučanstva bila već od godine 1605. katolička. Danas je stanje ovakvo: od 31 milijun stanovnika 25 milijuna su katolici.

Ipak ta Crkva na Filipinima, koja je tako dobro ukorijenjena i o kojoj se govorilo da će jednoga dana postati »svjetionik istoka«, ne svijetli. Doduše, glavni grad Manilla, obvezatna točka mnogih putnika, postala je centar različitih skupova, kongresa, sjemeništa, studijskih ustanova za čitavu Aziju. Njezin geografski položaj u središtu putova između istoka, azijskog jugoistoka i dalekog istoka veoma je povoljan da bude mjesto raznih sastanaka. No sve je to samo jedan vidik prave stvarnosti i to onaj vanjski i nevažan. Ima tome naime već mnogo vremena otkako su Filipinci morali postati misionari za svu Aziju, ali na žalost nisu. Što više, još i sami osjećaju potrebu pomoći stranih misionara. A zašto?

Ponajprije zbog povijesnih razloga. Na Filipinima se je smjestio španjolski kler kao da će tamo vjekovati. Unatoč izvanrednom konstruktivnom radu, koji su učinili za Filipine španjolski misionari, oni nisu ipak uspjeli ondje odgojiti domaći kler. Kad su Španjolci prestali vladati na Filipinima 1898.

BL. DJEVICA MARIJA — KRALJICA DALEKOG ISTOKA

god., bio je ondje samo jedan urođeni biskup i to nakon 333 godine španjolskog katoličkog režima! Doduše bilo je nešto domaćeg klera, ali on je zauzimao uglavnom niža mjesta. Promaknuća nisu bila predviđena. Osim toga mnogo je učinio štete jedan raskol i anemija domaće duhovne aktivnosti. Raskol je prouzročio jedan filipinski svećenik. Danas se je ipak gotovo sve vratilo u jedinstvo, ali je filipinska Crkva desetljećima bila ranjena.

Na Filipine su nakon Španjolaca počeli dolaziti novi misionari. Iz Evrope: Belgijanci iz Družbe Srca Isusova, Nijemci iz Družbe Božje Riječi, Englezi iz Družbe Mill-Hill. Iza njih počeli su dolaziti irski i australijski redemporisti, koji su propovijedali u domaćem dijalektu gotovo po svim filipinskim župama.

Filipini su god. 1898. postali posjed Sjedinjenih Američkih Država, ali tek god. 1911. stigli su onamo i prvi američki misionari. Te su naime godine američka školska braća otvorila svoj prvi kolegij. G. 1921. američki isusovci nadomjestili su španjolske. Grupe misionara iz misijske družbe Maryknoll započele su vrlo uspješno širenjem Katoličke Akcije.

G. 1937. održan je u Manilli 33. međunarodni euharijstijski kongres, i to s velikim uspjehom. Papin legat, kardinal O'Doherty, mogao je tada napisati: »Zahvalimo Bogu, kriza je prošla!« Plod kongresa bilo je pokretanje katoličkih tjednih novina, a misionari iz Družbe Božje Riječi otvorili su u Manilli knjižaru. Ustanovljena su i dva sjemeništa.

Došao je i drugi svjetski rat sa svojim strahotama i neprilikama. U prosincu g. 1941. Japanci su brutalno napali Filipine. U nekoliko mjeseci čitav arhipelag pao je pod njihovu vlast. Misionari iz naroda, koji su bili u ratu s Japanom, strpani su u koncentracione logore. Filipini su bili strahovito opustošeni b o r b a m a, u kojima se je proslavio general Mac Artur. Po svršetku rata SAD su obećale dati Filipinima nezavisnost, do koje je i došlo. Proglašena je slobodna Filipinska republika 4. srpnja 1946.

Unatoč nestašici klera i premda je kršćanstvo kod velikog broja krštenih Filipinaca ostalo površno, situacija se nakon proglašenja državne nezavisnosti veoma brzo popravlja. Dominikansko sveučilište sv. Tome u Manilli ima 30.000 studenata. Brojne manifestacije vjerskog života bude velike nade. Mnogo se radi na odgoju klera, koji će voditi suvremen pastoralni rad. Ipak zvanja nema dosta i to je, možemo reći, najveći problem jedine katoličke nacije Azije. Zato dok ovaj mjesec molimo za Crkvu na Filipinima, molimo osobito, da joj Gospodin pošalje što veći broj svećenika.

Gospodine, Tvojoj Crkvi na Filipinima potrebni su svećenici. Molimo Te, da ih pošalješ. Svećeničko je zvanje Tvoj dar. Udijeli taj dar filipinskim mladićima, da postanu posrednici između neba i zemlje molitvom žrtvom i sakramentima. Neka filipinska Crkva postane stvaran svjetionik u Aziji, svjetionik koji će rasvijetliti i ostale narode na tom kontinentu.

O. Josip Antolović D.I.

IZRAEL
PRETEČA CRKVE

Treća napast kojom je Sotona u pustinji udario na Krista bila je najsilnija i najdrzovitija. Po svoj prilici, nitko još od nas nije takvo šta doživio: nitko od nas nije bio napastvovan da s pobornicima crne magije prihvati kult Sotone. Nu Krist je htio da iskusi i ovakovu napast kako bi u svemu — osim grijeha — bio sličan grješnim pozemljarima.

Neobično je zanimljiv »okvir« u koji Sotona stavlja svoju treću napast. On pokazuje Isusu »sva kraljevstva svijeta i sjaj njihov« ni ne slutećí da njegov Protivnik gleda u tom času nešto drugo: Kraljevstvo — daleko veće i divnije nego li sve sotonske fate morgane. To kraljevstvo, u koje Krist upire svoj pogled, jest Sveta Crkva. To je onaj Božji Puk što će ga Providnost sabrati iz svih naroda, plemena i jezika da ostane do Sudnjega dana vidljiv i neuništiv Znak milosne, milosrdne, pobjedonosne Ljubavi Božje u svijetu. To je onaj Božji Puk koji svoju čudesnu misiju započe već prije Kristova Rođenja, u Starom Zavjetu: jer već onda, prije Betlehema i prije Golgote, postojala je prethodnica novozavjetne Eklezije — židovska Sinagoga ... Zato je Sotona lagao, kad je kod treće napasti bahato govorio da mu pripada sav svijet! Nu zato i mi, ako želimo shvatiti svoj život u crkvi i ulogu Crkve u svijetu, ne smijemo previdjeti tajnovitu i nadasve utješnu činjenicu — da je Crkva Kristova na neki način postojala već prije Isusova Rođenja.

POVIJESNI VIDIK Da se netko uspeo na goru treće napasti Kristove kojih 19 stoljeća ranije, vidio bi antikni svijet u veoma šarolikom obličju. U ono naime vrijeme, tj. 1900 godina prije Krista na jugu se Palestine uzdizao svemoćni Egipat, na istoku je blistao Babilon, na sjeveru se počela silovito širiti Asirija, dok su Krećani sa svog otoka držali u šahu sve palestinske luke na obali Sredozemlja. Da se dakle u ono doba na Sotoninu »vidikovcu« našao jedan dosljedan materijalista, šta mislite — kojoj bi on od navedenih velesila dao primat za budućnost? Kojoj bi od njih, prema svojim materijalističkim zasadama, prorekao da će nadživjeti sve ostale i da će nakon tisućljeća snažno utjecati na sudbinu čovječanstva? Da li bi on tu

prednost pripisao Egiptu koji se svojom savršenom administracijom razrastao u besprijekorni policijski mravinjak? Ili bi se možda odlučio za Minose na Kreti, imajući u vidu njihovu pomorsku, trgovačku i kulturnu prevlast? Ali ne bi smio smetnuti s uma ni uvijek budnu, prodornu, nesuzdrživu agresivnost kojom su se isticali Asirci, dok bi ga opet — kao materijalistu — morala očarati uspješnost babilonske ekonomike...

Ne znamo stoga, zbilja ne znamo kojoj bi od navedenih velesila antikni materijalista dao prednost pred ostalima. Ali jedno znamo, naime — da se on sa svog vidikovca ne bi uopće ni osvrnuo na neznatnu skupinu semitskih nomada koji baš tad, oko 1900. prije Krista, krenuše iza Ura kaldejskog prema palestinskim pustarama. Pa ipak ta skupina stočara, na čelu s Abrahamom, nadživjet će i Egipat i Babilon i Asirce i carstvo Minosa; pače i onda, kad od tih velesila ne ostane više ni kamen na kamenu, i onda će — nakon 4000 godina — ideje ovoga semitskog plemena potresati svijetom ... Jamče nam to u prvom redu kršćanstvo i islam, ti veliki dužnici židovstva; nu podjednako jamče nam to i razni pokreti novijeg datuma — kao npr. slobodno zidarstvo i Hitlerov rasizam, ukoliko imaju programe nadahnute povampirenim mesijanizmom Židova.

NADPOVIJESNA TAJNA Uistinu, životna je kob ovoga semitskog plemena jedinstvena u povijesti. S Abrahamovom selidbom prihvatiše nomadski život. Ostali su nomadi i onda kad se zbog glada preseliše u Nilovu deltu, a i onda kad se, predvođeni Mojsijem, povratiše natrag u pustinju. Istom nakon osvajanja Kanaana, Obećane zemlje, izmijeniše način života, ali su tad bili prisiljeni da baš sve — pa i najprimitivnije početke ratarstva — uče od svojih podložnika Kanaanaca ... Znamo što to znači, kad pobjednik ide u školu pobijeđenom; prema Horaciju, na taj je način Grčka rastočila snagu svojih osvajača Rimljana. Nu Židovi se nisu rasplinuli u Kanaanu! Nadošlo je zatim ropstvo babilonsko i asirsko, nadošla je tužna godina 586. prije Krista s kojom započe »diaspora« ovoga plemena po svem krugu zemaljskom. Samo će se mali »ostatak« vratiti u Jeruzalem na razvaline hrama, dok će drugi gledati da se kozmopolitski sažive sa svim rasama svijeta. Pri tom će ih progoniti poganski Rim u kojem, prema trpkoj opasci Juvenalovoj, subotom nema poslovnih afera jer tad glavni novčari slave svoj »sabat«. Progonit će ih i nazovi-kršćanski režimi, služeći se plitkom izlikom »da žele kazniti Kristove ubojice«. Progonit će ih više nego itko rafinirani pogani 20. stoljeća u svojim konclogorima i plinskim komorama ... A oni će uvijek iznova, nakon svih užasa, stati pred savjest čovječanstva kao neprotumačiva, nerješiva povijesna tajna!

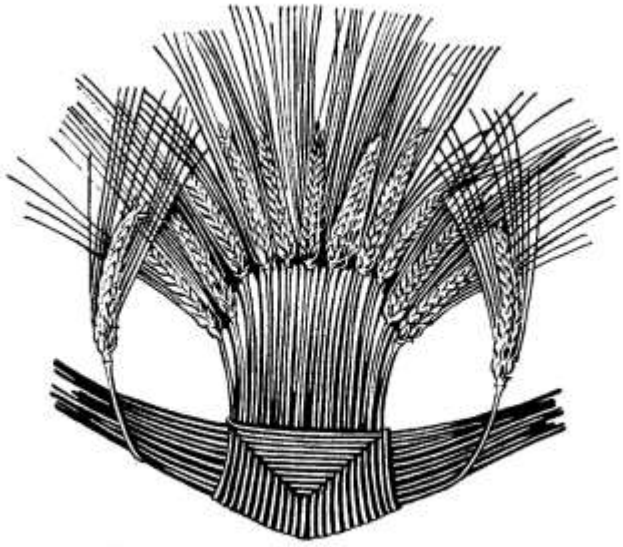
Ili, točnije — kao nadpovijesna tajna! Jer taj skromni odvjetak Abrahamov zaista nosi u sebi Tajnu koja ga diže u ozračje Vječnoga. To pleme koje od Abrahama do Krista nije iza sebe dalo nijednog učenjaka — koje nije nikakvim originalnim doprinosom unaprijedilo ni tehniku ni umjetnost ni društveno ni državotvorno uređenje čovječanstva, to je pleme imalo Ugovor s Bogom: usred šarolikog mnoštva zemaljskih naroda ono je jedino bilo »Puk Božji«, Partner Svevišnjega u povijesti, živi Svjedok i vidljiv Znak Prisutnosti Božje među ljudima. Nakon Abrahama — čovjeka vjere, pojavit će se u tom puku Mojsije — čovjek odgovornosti — David — čovjek čežnje, Ilija — čovjek revnosti, Ezdra — čovjek dužnosti, Danijel — čovjek nadanja ... Ti će velikani molitve i pokore kroz 11 stoljeća stvarati najčudesniju knjigu povjesnice, Bibliju, u kojoj će 285 puta ponoviti što u stvari znači njihov »BERIT« — Savez, Ugovor s Bogom koji se obvezao da će biti njihov Bog, dok su oni dužni da budu Njegov narod ...

POUKA I OPOMENA Dvije se značajne crte ističu na tom starozavjetnom Ugovoru: s jedne strane uzvišeni zamišljaj Boga, s druge strane velika mesijanska Obećanja. Bog je bio tome puku »El« — Predvodnik, Onaj koji ide pred svojim Stadom po nomadskim stazama povijesti ... Nije to apstraktni Bog filozofa i učenjaka, nije ni Voltaireov Bog-mehaničar svemira, nije ni Bog-opijum, »Bog-»ersatz«, Bog-lampion projiciran sa zemlje u oblake, kako su ga karikirali materijalisti 19. stoljeća. To je »Bog živi«, Bog koji se ne da ismijavati, Bog očitovan u iskustvu i stvarnosti, »JAHVE« — Onaj koji jedini Jest! Tako čist zamišljaj Boga nije se našao nigdje izvan židovstva.

Što se tiče Obećanja Božjih, ta se uglavnom svode na jedno: iz Judina plemena niknut će Mesija koji će uspostaviti Duhovno Kraljevstvo nad svim narodima. To su Obećanje prenosili Židovi s koljena na koljeno kao kakvu povijesnu štafetu ... Ali su pri tom popustili trećoj Sotoninoj napasti iz Karantanije: počeli su shvaćati Mesiju kao ovozemnog vladara koji treba da židovskoj naciji pribavi političku prevlast nad svim narodima. Stoga, kad se u Punini vremena pojavio zbiljski Mesija, nisu Ga mogli prepoznati: »K svojima dođe i svoji ga ne primiše!« Bio je to sudbonosan promašaj! Zabacivši Mesiju, zabacili su svoje izabranje. Od negdašnjeg Puka Božjeg preostalo je »slovo Zakona«, slovo bez Duha i Sile Odozgo! Oni će, doduše, kroz slijedeća stoljeća i tisućljeća ponavljati davnu lozinku: »JAHVE BEQIRBENU — Gospod je uz nas! Ali to neće biti čudotvorni vapaj starine, nego odraz nacionalnih ambicija koji će dospjeti i na odore židovskih progonitelja ... (»Gott mit uns«) ... Bog je morao napustiti Sinagogu i sabrati si drugi Puk da s njim ostane dovijeka.

Nije naša zasluga što pripadamo Crkvi — a ne Sinagogi! Isto tako, nije naša zasluga što je Zavjet Božji s Crkvom neopoziv, vječan, dok je onaj sa Sinagogom bio tek privremen! Konačno, nije naša zasluga što se Crkva neće nikad izroditi u puku religiju slova i zakona, nego će Je stalno oživljavati Duh Posvetitelj! Sve je to

čisti Božji dar, a ne naša zasluga. Nemamo dakle prava da se dižemo nad bilo koga, najmanje pak nad onaj narod kojemu je — po riječi Apostolovoj — davno prije nas bilo dano »posinaštvo i sjajna prisutnost Svevišnjeg, Zakon i Zavjet i Obećanja«, narod iz kojeg je potekao sam Krist po tijelu, a s Kristom i Gospa i svi Apostoli redom ... Nu povijesna kob toga naroda morala bi nam biti trajna opomena kako čovjek, unatoč prave vjere, ipak može doći u protimbu s Bogom; i ne samo čovjek-pojedinac, nego i čitav narod! Pred 7 godina pala je bila na čitavu Crkvu teška jedna kleveta: njemački pisac Rolf Hochhuth, koji se u doba hitlerizma istaknuo pišući nacističke pjesme, optužio je dramom »Namjesnik« (Kristov!) Papu Pija XII da je sukrivac u Hitlerovim zločinima, jer je — navodno — šutio dok su Židovi bili progonjeni. Međutim, baš je Pio XII bio tankoćutan u pogledu Židova te je prvi među svim Papama uvidio kako uvredljivo zvuči molitva Uskrsnog bdijenja kad spominje »perfidnost« Židova; tako je tu molitvu dao preinačiti te nam bude jasno, da Židovi nisu otpali nevjernici nego naši bliski srodnici. Budemo li u svom životu slijedili vidike toga velikog Pape, tj. budemo li sami znali nadvladati treću Sotoninu napast te se, slobodni od svakog partikularizma i nacionalizma, iskažemo kao pravi novozavjetni Puk Božji, onda ima nade — da će Židovi razabrati u nama ispunjenje svojih vjekovnih težnja i svi se skupa konačno nađemo u Kristu kao DUHOVNI IZRAEL — Puk na kojem se očituje Milosrđe Gospodnje. (Ćć)

U mjesecu srpnju, posvećenom predragocjenoj Krvi, apostoli molitve zajednički mole »da bi klerici i laici zajednički poradili oko nutrašnjeg jedinstva Crkve«.

KLERICI I LAICI SAMO JEDNA CRKVA

KARDINAL GASQUET I NEKI FILOZOF

pričaju nam dražesne zgodice. Jedan je katekumen, kazuje kardinal, pitao katoličkog svećenika: Kakvu ulogu igra laik u Katoličkoj Crkvi? Koji je njegov položaj? — Laik ima dvostruk položaj u Crkvi, odgovori Božji sluga. Prvi — da na koljenima kleči pred oltarom, a drugi — da sjedi pred propovjedaonicom. Kardinal ponešto zlobno nadoda: Zaboravio je treću ulogu laika: da se maši za novčarkom kad se skupljaju milodari ...

Uz ovo je neki filozof prije kojih četrdeset godina pripomenuo: »Laici su u Crkvi kao janjci na blagdan svete Janje: blagosilju ih i strižu!« (Od te vune prave se »paliji« za nadbiskupe).

Srećom posljednji Sabor okreće ploču. Želi čuti izravno riječ Evanđelja o vjernicima, koji nisu klerici. Sabor ne spominje prošlost koja je razdvojila, što je Bog svezao. Bog je, znamo, rodio u svojoj krvi i milosti Crkvu, zajednicu, obitelj, narod Božji. Povijesne neprilike i ljudska slabost u Crkvi stvoriše »blokove«. Po jednoj strani izdiže se »kler«, izabrani i posvećeni rod. Po drugoj ostaje »laikat«, pučani, masa. Sabor nas vraća k vrelu, uvodi u kristalnu bistrinu Kristovih izjava i želja, pred oči izvodi Pavlovu viziju Crkve. Isus Krist i njegov veliki Apostol željeli su jednu, nedjeljivu, nerastavljenu, »neblokovsku« Crkvu. U njoj su klerici i laici preporodom krštenja nešto jedno. Jedan otajstveni Krist!

Prof. Zdenka Sertić:

Pletenjem »vijenca« ili vezanjem žita u »kitu« uz popretnu popijevku, te nošenjem istih u svečanoj povorci do doma, gdje se predaje gospodarici - domaćici, pa naposlijetku gozbom priređenom žeteocima — završena je žetva.

»Vijenac« ili »kita« pomno se čuvaju u kući obješeni na klin na gredi ili na svete slike da dočekaju novu sjetvu. Raširen je običaj u Hrvata da se među sjeme prije sijanja meće zrnje, koje je porunjeno sa žetvenog »vijenca« ili »kite«.

JEDINSTVO PAMETI

ili isto zajedničko svjetlo mora blistati i u klericima i u laicima. Ako su naime misli razrožne, ako se jogune, tuku i pobijaju, volja postaje okrutna i osvetljiva, život se lomi razdrt i slomljen. Zato je za jedinstvo Crkve nužno da svi Kristovi udovi **misle** kao što je mislio Krist. Božje namisli, pune svjetla i topline. Sveobuhvatne, sebi dosljedne, neoborive. Takve se misli rađaju iz iste i jedine **vjere,** iz istog skupnog **istraživanja,** iz podjednakog ustrajnog **naučavanja.**

Zajednička vjera, jedna je vjera prema Pavlu (Ef. 4,3): »Nastojte sačuvati jedinstvo Duha, povezani mirom. Jedno tijelo i jedan Duh, kao što ste svojim pozivom pozvani samo k jednoj nadi; jedan Gospodin, **jedna vjera** i jedno krštenje ...« Istine vjere često su »nesvodive na naše mjesečarske mijene, u naše euklidske mozgove«. Istine o Bogu Trojedinomu, o njegovoj stvaralačkoj moći i stvorovskoj ovisnosti svijeta, o tragediji grijeha i milosrdnom pomilovanju, o Crkvi i preporodu u njoj, a smislu i završetku života ... Galaksija bitnih istina sja ustrajnim sjajem poput zvijezda stajačica, ispod kojih lete meteori svjetskih, ljudskih, prolaznih domišljanja. Kadikad se među njima razgori poneka »nova«, jače bljesne jedna ili druga, ali samo zato da se što bolje dotumači cijeli poklad predane vjere. Tako su nam u posljednjim stoljećima približne istine o Bogorodici, Euharistiji, presvetom Srcu, Otajstvenom Kristovu Tijelu.

Za to »nebo vjerskih istina« odgovorni su i laici i klerici. Isusovac Avery Dulles (sin nekadašnjeg američkog ministra vanjskih poslova J. Fostera Dullesa) govori u svome članku o »nasljedstvu proroka u Crkvi«, da Crkvi neće uzmanjkati, bude li vjerna Kristu, pravih »proroka«, ljudi koji će prepoznati Istinu u stvarnim svojim prilikama. O njima govori Uredba o Crkvi »Lumen gentium«. Crkva je, kako reče kardinal Newman, jedini pravi »prorok među narodima«. Tim proročkim duhom nadahnut je i laikat Crkve (br. 31). Krist je, nastavlja Uredba (br. 35) »obdario laike **shvaćanjem vjere** i milošću riječi, kako bi se sila Evanđelja objavila svaki dan u njihovu obiteljskom i socijalnom životu.

Zajedničko traženje mora isto tako povezivati kler i laike. Prema onoj prastaroj: »U bitnim i nužnim stvarima jedinstvo, u dvojbenim i nesigurnim sloboda, u svemu ljubav!« Protestant van Ruler (pišući o »nasljednicima učitelja« u kršćanstvu), veli da »učitelj« ima četverostruku ulogu: uočava krivu nauku, brani pravu, tumači objavljenu istinu i objašnjava samu Tajnu. Nije lako biti učitelj. Potrebna je duboka i temeljita izobrazba, neprekidno molitveno razmatranje misterija su - život s cjelovitom istinom ma gdje se ona javila. Klerici moraju prednjačiti. Laici ne bi smjeli zaostajati! »Svete knjižnice i svete katedre« nisu ničija prćija! Svi su pozvani da studiraju, razmatraju, ispituju, doznavaju! Svi moraju, prema želji Sabora tražiti način kako da se Božja Istina prepozna

današnjim srcem, kako da se bolje i potpunije dočara i objasni. Zato smo radosni kad čujemo da u svijetu raste broj i kvaliteta laika teologa, istraživača Svetog pisma, dogme, liturgije, morala i pastorala.

Zajedničko naučavanje nakon svega što smo rekli i nije zasebni problem. Ako podjednako mislimo, podjednako ćemo i govoriti. Novo pitanje: A smiju li laici, kojima je dojučer Kodeks crkvenog prava zabranjivao da u Crkvi govore, stvarno naučavati? Sabor je i tu umjesto opreznog zakonodavstva iznio prvotni evanđeoski poziv i poslanje. Po svemu izgleda da laici i **više** i **plodnije** propovijedaju nego svećenici. Argentinac Domingo Castagna dobro uočava da većinu prostora na svijetu i u Crkvi zauzimaju laici. A Boga treba obznaniti i Bogu treba načiniti »mostobran« upravo u konkretnim prilikama života. Laici su učitelji na radnome mjestu, na putovanjima, na zabavama, u svojim domovima, u malim skupinama, na raznim zasjedanjima ... Koliki su putnici i trgovci bili misionari? Koliki profesori i učitelji pravi katehete, majke i bake divni kršćanski pedagozi i vjerovjesnici! Saborska Crkva, naročito izazovno poticajnim riječima dekreta o »Apostolatu laika«, poziva sve krštene da zajednički naučavaju. Dakako da je na crkvenom Učiteljstvu presveta zadaća da to naučavanje bude u skladu s povjerenim pokladom naše vjere.

JEDINSTVO VOLJE

mora izrasti iz uvjerenja a ne iz nevolje! Biva, kad nas odasvud sve pritisne, onda ćemo učiniti nešto i nekako zajedno ...! Laici i klerici moraju radi Božje namisli i zbog dobrobiti Kristove zajednice zajednički **razgovarati,** pri tome skupno **planirati** i podjednako odlučivati.

Zajednički **dogovori — dijalozi** dolaze polako na zao glas. Kad se izrode u pusto naklapanje i bezuspješno brbljanje, onda nisu ni Bogu dragi ni ljudima korisni. Oni bi morali prije svega pokazati, da laici imadu svojih 15 osnovnih prava (koliko ih je Pedro Lombardia prema Viladrichu izbrojio u prikazu »Temeljna prava vjernika«). Na tim se pravima temelje sve odgovornosti naših laika koje nisu malene. Iznesimo ta prava, jer ona garantiraju »pun i slobodan prostor« za dijalog između klerika i laika. Laici imadu pravo — na duhovna dobra i duhovnu pomoć Crkve; — na aktivno sudjelovanje u životu i radu Crkve; — na osobnu duhovnost; — na obred; — na potpunu praksu osobne karizme; — na slobodan izbor zvanja; — na osobni apostolat; — na priziv upućen hijerarhiji; — na slobodu osobnog uvjerenja — na obavještenost u Crkvi; na kršćanski odgoj; — na slobodu znanstvenog istraživanja u svetim znanostima; — na poučavanje u svetim znanostima; — na slobodu udruživanja; – na autonomiju obzirom na svjetska zanimanja i probleme. Kako vidimo, laici se mogu dići ispred propovjedaonice i sjesti za stol na zajednički razgovor! Dijalozi između klera i laikata moraju biti ljudski, dobrohotni, pametno vođeni, otvoreni, stvarno zauzeti za prave probleme. Laici

moraju snositi dobar dio odgovornosti, kadikad i »samoodgovornosti«, kako bi u njima porasla želja za razgovorom i suodlučivanjem. Crkva bi morala pokazati svijetu primjer »samoupravljanja« u crkvenom smislu: Pred Bogom i pred ljudima svi za svakoga, svaki za sve!

Zajednički planovi mogu nicati na tlu pametnih misli, pametnih dogovora. U Duhu Ljubavi i razgrijane brige za Crkvu, za duše. Ovdje možemo spomenuti kako se danas lomi opis laika iz Gracijanova pravnog dekreta: Laici su prikazani kao »druga klasa«, niža vrsta kršćana. »Dozvoljeno im je, dopušta dekret, da se žene, da obrađuju zemlju, da podižu sudove (jer život rađa parnice i među kršćanima!), da stavljaju na oltar svoj prilog, da plaćaju porez (misli se i crkveni!); mogu se spasiti ako izbjegavaju grijeh i nastoje činiti dobro!« U saborskim dekretima, prije svega u dekretu o »Apostolatu laika« i u Uredbi u suvremenom svijetu«, saborski oci žele protegnuti vidike i želje na sva područja života. Osobito na ona, što ih svećenici vide, ali ne dosežu! Zato laici moraju s klericima planirati apostolske pothvate za svijet obiteljske intime, rada i istraživanja, znanosti i kulture, socijalnih napetosti i ekonomskih muka, mira i rata ... Sve je, kaže Sabor, od Boga određeno da čuva svoju privatnu autonomiju u sjaju »consecrations mundi — posvete svijeta«, koju mogu planirati i provesti laici.

Zajedničke odluke cvatu kao jasna nada koja nadahnjuje i kler i laikat. Grotaers je izjavio, piše u članku »Prava Laika« Otto Ter Reegen, da laici počinju sve zdravije disati. »Mi laici probijamo na čistinu i hvatamo zdrav zrak, dok smo prije živjeli u stanju izopćenja!«

Laici nisu smjeli niti mogli odlučivati bilo što u liturgiji, u svetoj znanosti, u upravi ... u upravi najmanje. Tko bi mogao pomisliti da će laici postajati biskupovi pomoćnici kao tajnici, biskupski ekonomi, sutra možda i generalni vikari!? Barem za neka područja, što ih planira Sabor (na pr. da laik bude biskupski vikar za sredstva društvenog saobraćanja! Zašto ne?) Već je sv. Leon I kazao: »Tko želi svima u službi predsjedati, toga moraju **svi** birati!« Kad se to prema saborskoj želji provede od župnih i biskupijskih ureda, do općecrkvenih vijeća, sigurno će mnogi vjernici osjetiti ne toliko olakšanje, koliko povećanu odgovornost! S time raste i briga i ljubav. Zato se neki pitaju: neće li simbolička prisutnost laika na prošlom Saboru proizvesti neku stvarniju formu suodlučivanja u župama i biskupijama, možda čak i na slijedećem Koncilu?

JEDINSTVO DJELA

kao d... se nameće u temeljnoj Kristovoj zapovijedi: Ljubite se međusobno! ... Činite dobro svima! ... Idite i naučavajte sve narode! ... Jedinstvo akcije uključuje troje: zajedništvo **pothvata**, zajedništvo **kušnje**, zajedničke **uspjehe.** Premda se pravi uspjesi naziru tek u sumaglici, nad obzorjem prolaznog svijeta, u beskraju vječnosti, ipak i ovo malo što možemo registrirati služi za utjehu. A potrebna nam je!

Zajednički pothvati uključeni su u saborsku izreku »actousa participatio fidelium — djelotvorno učestvovanje, sudjelovanje vjernika«. Kako nam Sabor u dekretu o »Apostolskom djelovanju« čisti pogled od nekih prvašnjih natruha, to je potrebno navesti njegove široke i bogate misli. Podhvati u Crkvi moraju preskočiti jednoličnu uskogrudnost, koja je vladala u redovima službene Katoličke Akcije, barem tu i tamo; Sabor ne želi odveć skučene i totalitarne organizacije. Pothvati niču iz plodnog skupnog nadahnuća, a ne iz nekih izvikanih parola i naredbi. Mogu biti više ili manje vezani uz hijerarhiju (kad je riječ o sakramentalnoj posveti, nezamislivi su bez klera), dok su mnogi daleko slobodniji, mogu postati i posve »nezavisni«, ovisni jedino o ispravnom duhu i dobroj nakani. (Poznato je da Crkva područje politike, sindikalizma, kulturnog djelovanja, tehničkog stvaranja prepušta gotovo isključivo laicima. Oni preuzimaju na tim područjima odgovornost i za privatnu i za javnu ili skupnu inicijativu. Crkva jedino želi, da ne izdaju primljene Milosti i da polažu račun Bogu u savjesti! K. H. Schelkle (»Službe i službenici u Crkvi«) misli, da laici prije svega moraju sudjelovati u Liturgiji, u pothvatu riječi i u praktičnoj organizaciji života. Čovjek se pita, što bi u ovo vrijeme civilizacije elektronskog transfera i slike, u sveprisutnosti vijesti i zbivanja, bila Crkva bez laika? Kao pisci, novinari. Radio i TV izvjestitelji, kao filmski režiseri, konferansijeri na svjetskim sastancima raznih profesija, kao profesori i istraživači ... laici svjedoče na onim točkama, gdje se stvara ili rastvara »svjetsko mišljenje«. Da ih nema u karitativnom i socijalnom djelovanju, da napuste odgoj i brigu za zapuštene, kako bismo brzo bili nemoćni i bezutjecajni!

Što brojniji laikat na nebrojena mjesta apostolata! to je sve saborska deviza. Uputimo i muške i ženske, i starije, a naročito mlađe! Ovdje naglašavamo da je Koncil »izjednačio« u općem poslanju muža i ženu, upozorivši da postoje specifične funkcije, koje ne odgovaraju svima jednako. Kako su dobrodošle vijesti da se javljaju nove Priscile i Febe, apostolke i đakonise, koje poučavaju i dijele svetu Pričest gdje nema svećenika ...! Služba istoj Crkvi, istoj Ljubavi, istom Poslanju!

Zajedničke kušnje uvijek nadolaze, treba ih zajednički uočiti i snositi. Kad se jave vremena progona, prevrata, teške nestalnosti, skupna je strpljivost i pomoć još potrebnija. Ne treba izbrajati herojska djela prvih kršćana, i onih kasnije u misijskim područjima, i tolikih danas — u »civilizirano doba« emigracija, progona i logora smrti ... Kušnje su najdragocjeniji dar Kristovoj zajednici. U trenutcima raspeća i klerici i laici postaju jednodušniji, djelotvorniji, domišljatiji, vjerniji, s Bogom intimniji. U kušnjama su pravi vjernici laici pokazali isto toliko, možda i više jakosti, koliko i vjerni svećenici.

Crkva danas pati i snosi svoju planetarnu kušnju, svoje nutarnje

raspeće. Postaje za mnoge izvana gotovo sablazan zbog nutarnjih trvenja i napetosti. Najviše je muče, kako izgleda, svećenici i redovništvo. Ali i laikat u trzavicama obzirom na bračni i obiteljski život. Ovo je povijesna prigoda, da postanemo jedni drugima dobrodošla utjeha, opomena i pomoć. Apostol nam je to više puta u poslanicama preporučio.

Zajednički uspjesi zbrajaju se nevidljivim Božjim kompjuterima. Potpis presvetog Trojstva dobit ćemo na »carinarnici vječnosti«, kad budemo unosili u tajnu eshatona svoja dobra djela ... »Dobro, slugo dobri i vjerni ... Nad mnogim ću te postaviti! Uđi u radost svoga gospodara!« Naši su uspjesi, oni pravi i dugoročni, nosivi i jedino vrijedni, skriveni s Kristom u Bogu. Klerici i laici moraju nositi istu svijest, da vanjska buka, tobožnja aktivna raspjevanost i nemir, stalna nestrpljivost koja muči one oko nas više nego nas, ne jamči da se u srcima rađa Bog i da se u svijetu širi milost. Sjetimo se skrivene Male Terezije i tolikih »malih apostola«, preko kojih Trojedini usrećuje srca!

Moramo u sebi betonirati ovo uvjerenje: budemo li zajednički radili, i svoj rad zajednički jačali molitvom i žrtvom, suzama i krvlju, poticajima i praštanjem, osvojit ćemo nova područja savjesti, novu epohu povijesti. Ali će se »mapa uspjeha« čitati istom na dan Suda i svjedočit će nam u prilog kroz neprolazni Vječni Dan! A dotle moramo svi skupa svećenici i laici, moliti, tješiti se, trpjeti, raditi i — čekati!

Mislim da nas nije teško potaknuti na iskren krik molitve za takve i tolike potrebe.

Mijo Škvorc

PLOD JEDNE ŽRTVE

Godine 1858. iskrcao se na Islandu mladi svećenik P. Baudoin iz Reimsa u Francuskoj. Bio je to prvi katolički svećenik, koji je nakon Luterove reforme stupio na ovaj otok, na kojemu je prije reforme cvao katolički život. Otok je imao svoju biskupiju i nekoliko benediktinskih samostana. Kad je Sjeverna Evropa pristala uz protestantizam, Island je izgubio svaku vezu s Rimom, te pod utjecajem protestantskih zemalja i sam je postao protestantski.

Misionara P. Baudoina primili su luteranski pastori s velikim neraspoloženjem, pa čak i otvorenim protivljenjem. Stanovnici otoka, po vjeri Luterani, izbjegavali su svaki doticaj s njim.

Premda je P. Baudoin ovakvim prijemom bio teško pogođen, ipak nije klonuo duhom, nego je i u ovom neugodnom položaju ustrajao do konca života. Nakon nekog vremena uspjelo mu je da kupi neko malo gradilište, te je vlastitim rukama tu sagradio malu kapelicu, u kojoj će služiti svetu Misu i pohraniti Presveto. Sad već nije bio sam, jer je s njime bio Isus pod prilikama kruha.

Kad je uredio kapelicu, dao se na »izlete« po cijelom otoku, da što prije upozna prilike, u kojima su živjeli ljudi na otoku. Ljudi koje bi susretao, još su nekako razgovarali s njime dok je bila riječ o indiferentnim stvarima. No nitko se nije htio upuštati s njim u razgovor o vjeri.

Ova su putovanja po otoku ipak bila korisna, jer su ga stanovnici otoka upoznali, o njemu govorili, pokazivali mu sve više povjerenje i štovanje, osobito kad su vidjeli, kako se zauzima za njihove bolesnike i siromahe. Ali uza sve to obraćenja nije bilo.

Od velikog je značenja bilo misionarevo poznanstvo i prijateljstvo s parlamentarcem Einarom Assurmdssom. Ovaj ugledni čovjek po savjetu oca Baudoina poslao je svoga sina na studije u inozemstvo, u jedan isusovački kolegij, premda sam nije ni mislio na obraćenje.

Teški život i veliki napori iscrpe P. Baudoina prije reda. Kad je umirao, na otoku još nije bilo ni jednog katolika. No poslije njegove smrti vrati se sin onog parlamentarca sa studija — kao katolik. Sad je on bio jedini katolik na otoku. Kasnije je osnovao obitelj u katoličkom duhu, a sin mu je Ivan postao svećenik — prvi domaći svećenik poslije protestantske reformacije.

Kolika nagrada za mukotrpni rad i život P. Baudoina, koji nije doživio plodove svoga rada i svojih žrtava. No Božja providnost još se obilnije očitovala, kad je ovaj svećenik postao i biskupom na Islandu, prvi biskup nakon 1550. godine, kad je bio ubijen posljednji katolički biskup iz stare katoličke povijesti toga otoka.

Prema podacima iz godine 1964. na otoku Islandu ima danas uspostavljena biskupija, dvije župe, uz biskupa rade dva domaća svećenika i šest svećenika iz Holandije, dva brata redovnika i preko 60 redovnica. Vjernika ima preko 950. Katolici vode dvije škole, u kojima imaju oko 200 učenika.

Sve su ovo čedne brojke, no ako ih usporedimo s danima, u kojima je P. Baudoin bio jedini katolik na otoku, onda moramo reći, da su to veliki brojevi, koji nam svjedoče o velikoj vrijednosti molitava i žrtava misionara, premda kadšto kroz više desetljeća ne vide uspjehe svoga rada.

(Prema »Cristo nel mondo«,) g. 1959., i god. 1964.

Priredio Ivan Kukula

SOKRAT ILI SIVONJA

Moj prijatelj Ivica, sada već ozbiljan liječnik, voli se sjećati mladih gimnazijskih dana, još točnije rečeno, pubertetskih dana. Onih dana, kada je i s neukom majkom razgovarao latinski, a oca koji je jedva čuo za Franju Josipa, ružio je sate i sate, kako slabo pozna Cicerona, Sokrata, Dantea i ostale »zemaljske bogove«, kako ih je on tada nazivao.

»Alea iacta est! — (Kocka je bačena!)« — »Veni, vidi, vici! — (Dođoh, vidjeh, pobjedih!)« ili »Nihil novi sub Jove!« — (Ništa nova pod Jupitrom) znao je rođenoj majci doviknuti, pa i onda, kad bi se razgovaralo o kravi Cvitulji ili volu Sivonji. Jadna majka, ko majka, pravila bi se da razumije, a razumjela bi samo »Jove«, i to krivo. U to vrijeme puno se govorilo o bratstvu, pa je mislila, da to sve, što je rekao, odnosi se na nekog Jovu, njegova prijatelja ili pobratima.

Otac je bio malo tvrđeg srca od majke, pa sve sinove priče nije uzimao sentimentalno, a pogotovo se nije obazirao na ta važna velika imena, na te »zemaljske bogove«, kako već rekoh, da ih je Ivica zvao. Sva su ta imena za Ivičina oca bila manje važna od imena Sivonja. Zato, kad bi Ivica ocu izdeklamirao čitavu regimentu svojih »božanstava«, otac bi na koncu kao najvažnije ime ubacio i ime svog vola Sivonje. To je Ivicu, kao učena čovjeka, kao prijatelja nauke, a neprijatelja zaostalosti i neukosti, mučilo. Uvjeravao bi oca, kako je u zabludi, ali nikada nije povrijedio granicu pristojnosti. Što nije, nije.

Sve je to tako teklo svake godine, dok se jedne godine nije nešto dogodilo.

»Čim je škola svršila, prvim vlakom — sjeća se Ivica te godine — krenuo sam kući. Ušao sam u kuću svoga oca i svoje matere, a nikoga u kući. Majka je u štali muzla kravu Sviluju, a otac je kosio travu na livadi Prljuzi. Sjeo sam na prag i promatrao kuću i oko kuće. Sve je ostalo isto: kao lanjske, tako i ove godine. »Tempora mutantur! — (Vremena se mijenjaju!)« Ali ovdje se ništa ne mijenja: ni ognjište, ni sofra, ni mašice, ni tepsija... Sofra prljava visi na čađavu dolafu; dolaf se nageo kao pijan, dok ispod njega vire zamazane zdjele i polupani ćupovi, u kojima mačke provode svoj život. Na ognjištu razbacane glavnje, iz njih dim suklja kao iz očeve lule, samo deblji i žešći. Nasred ognjišta crepulja puna mlijeka, koje je pokrio kajmak, posut pepelom, kao što je u jesen livada Prljuga posuta mrazom. Fučija je prazna. Ni kapi vode. Voda je daleko, a majka je stara... Kokoši se prpaju u prašini ispod ambara. Stari znanac pijetao drži stražu. Stao je iznad prpališta, ukočio se ponosno, i tek bi ponekad kvocnuo. Orlova nema, pa je hrabar. Krme — uvijek smo imali samo jedno krme — ležalo je u glibu pokraj fučije, a glib stvoren od vode i fučije, zgusnuo se kao jagle ili cicvara. Sve tiho, sve pospano, a tako je to uvijek iza popasnica. To je vrijeme oko deset sati ljetnog prijepodneva, kad se stoka napasla, a sunce zagrijalo, i sve razgrijano spava. I Šarov spava. Tamo pod kruškom na livadi Prljuzi, gdje otac travu kosi. Ni za zecom ne bi potrčao u ovo doba dana.

Bunim se. U duši se bunim na tu zaostalost, na taj nomadski život u vijeku atoma i sveopće kulture. Uzbunio se moj pubertetski ponos. A uvriježena moja mudrost i klasična kultura bude mi u duši bunt, kontestaciju, revolt ili revoluciju, o kojoj se u ono doba u školi stalno govorilo. Priča mojih profesora o naglom i rapidnom izlasku iz vjekovne zaostalosti tu nema nikakva učinka. Tu je još mrsko ognjište, niska sofra, oksidirana tepsija, zamazana tava. Tu je sve kao lani, kao preklani, kao za vrijeme silno zaostalih travničkih vezira ili u doba Kulina bana. »Bože, da li je to oslobođenje od primitivizma?« uzviknuo sam iz idealizma i zauzeo strog stav prema rođenim roditeljima.

Iza leđa netko je dolazio. Osjetio sam korake svoje majke. Kada me je ugledala, spustila je na zemlju bukaru mlijeka i potrčala k meni kao djevojče: »O, sunce moje, zar si stigao?« I htjela me zagrliti. »Ne prilazi, zaprljat ćeš me! Omnia vetera. Nihil novi sub Jove«, (Sve je staro. Ništa nova pod Jupitrom.) izderao sam se i okrenuo glavu od majke. A majka:

»Pusti tog Jovu, nek si ti sretno stigao, sunce moje!« I opet se zaleti, da me zagrli i poljubi.

»Apage, mater! (Odstupi, mama!) — Indolenciju i ignoranciju post revolucije ne podnosim. Cezar je rekao: »Dođoh, vidjeh, pobijedih!« a ja tebi rekoh: »Dođoh, vidjeh i problijedih.« Uspjela je stara fraza. Majka je problijedjela. Samo što nije pala. Uzdrža je pobožna duša i majčinsko srce. Brzo je otrčala po blagoslovljenu vodu i stavila mi je pod usta:

»Popij, sine, popij, drago dijete! S tobom nije u redu!«

»Nisam opsjednut!«

»Onda si lud!« — Rekla je to s bolom, ali ne s uvjerenjem. Tog časa otac je upao u kuću. Spustio je kosu kraj vrata i potrčao u susret.

»Ne prilazi bliže, poludio je! Kud ga poslasmo u tu školu, rano moja? Poslasmo ga, da pamet sabere, a ona je potpuno izgubi, žalosti moja!« Cvilila je majka kao gladna godina, a otac stao nasred sobe kao ukopan.

»Poludio? Poludio? Nije moguće! Sine moj ludi, kud te poslah da poludiš, a bio si najpametnije dijete u selu! Ženo, odmah volove na pazar, treba dijete liječiti!« — To je rekao i pobjegao iz kuće.

Valjda, da zadnji put još vidi svoga vola Sivonju...

»Baš sam sivonja!« pristiže mi pamet u glavu. »Kakve gluposti pravim. Zbog neke revolucije pravim u vlastitoj kući revoluciju, za koju nije nitko dorastao, a osim toga nije ni potrebna. Umjesto revolucije stvorio sam rezoluciju: »Pamet u glavu!« Zašto da odu badava očevi volovi, kad se i sam mogu izliječiti? Nisam toliki sivonja, da ću od očeva srca otkinuti vola Sivonju!«

Moj prijatelj Ivica ispričao mi je ovaj istiniti događaj šaljivim tonom, a onda je počeo ozbiljno:

»Stvarno tog dana prestale su moje lude godine. Umro je pubertet, a s njim i latinske i grčke fraze. Ni Aristotel, ni Platon, ni Sokart, ni empirizam, ni sofizam, ni stoicizam, ni sinkretizam, ni ništa od mudrovanja više nije ostalo u mojoj glavi. Od tada u očevoj kući te i slične riječi nisu se čule. Istina, nastavio sam školovanje. Dvije godine studirao sam čak u Grazu, ali sve sam praznike sproveo u roditeljskoj kući s ocem i majkom. Do tada ta dva »primitivna «bića, odjednom su u mojim očima postala najmudrija i najinteligentnija bića na svijetu. Zavolio sam ih više nego sve na svijetu, a s njima i sve ono što su oni voljeli: i tepsiju, i siniju, i dolaf, i Sivonju, i Cvitulju, i livadu Prljugu, i... A stara kuća s ognjištem u kutu postala mi je čežnja preko školske godine.

Danas je ta kuća pusta. Nema u njoj ni oca ni majke. Umrli su. Ali nije prazna. Još u njoj stoji ognjište i nakrivljen dolaf. Sve kao nekada. Samo sam iz nje prenio u svoj novi stan raspelo i sliku Svete Obitelji.«

»I Božji blagoslov, kojeg su ti ostavili roditelji!« dodadoh ja.

A moj prijatelj, još iz pubertetskih dana, kimnuo je glavom.

Stjepan Džalto

SREĆA JE U OBITELJI

PRVO OBITELJSKO PROŠTENJE

U četvrtak 30. travnja oko tri sata poslije podne bila je na suvremenom putu kod Slavonskoga Broda neizcrcriva gužva automobila. Na jednom se mjestu popravljala cesta, pa su kolone po kilometar dugačke čekale na svoj red. U novoj »ŠKODI« sjedila su dva svećenika vozeći plakate i grafikone za obiteljsko proštenje u Otoku. Malo nervoza, malo žurba i došlo je do karambola.

— Sudar?

—I to lančani. Srećom nije bio baš tako strašan. »Haube« zavinute, oštećeni branici, razbijeni žmigavci i — nabijena glava našega pučkoga misionara. Ali automobili su bili osigurani. A misionareva glava? Tvrda je pa se na njoj nije puno vidjelo.

Činjenica je da se počelo sa žrtvom. A svršilo sa — suzama.

PROŠTENJARI...

Lijepa crkva u Otoku pokraj Vinkovaca bila je 2. svibnja oko 9 sati puna svijeta, domaćega i proštenjara, kada je grupa od desetak svećenika i tri biskupa svečano ulazila na zajedničku koncelebraciju. Narod je oduševljeno dočekao svoje pastire. Tu je bio Zagrebački biskup Msgr. Kuharić, Dubrovački biskup Msgr. Severin Pernek i domaći Đakovački biskup Msgr. Bauerlein. Osim toga i brojni svećenici iz Đakovačke, Zagrebačke, pa iz Dubrovačke, Riječke, i Beogradske dijeceze. A isto tako brojni katolički laici, predavači i promatrači.

MORAMO SPASITI ČOVJEKA

Čvrste su bile, energične i proživljene postavke Msgra Kuharića, koji je održao kratku homiliju. U njima je izrekao program cjelokupnog proštenja.

»Moramo spasiti ČOVJEKA! Moramo spasiti obitelji! Čovjeka moramo spasiti tako da prihvatimo vjeru u njega. Onu vjeru koju je označio sam Bog. Onu vjeru koju nam o čovjeku objavljuje Isus Krist. Onu vjeru koju nam o čovjeku objavljuje ljubav Majke Božje... Postoji samo jedna istina o čovjeku: da je on stvoren na sliku i priliku Božju, da je stvorenje Božje...«

DVORANA PUNA BROJEVA...

Poslije Mise udosmo u prostranu župnu dvoranu pokraj crkve. I ostadosmo ugodno iznenađeni. Ne samo njezinom veličinom, svjetlošću, ugodnim razmjerima, suvremenom pozornicom, nego također i brojnim plakatima i grafikonima, koje su izradile vrijedne ruke mladeži iz Slav. Broda u rekordnom vremenu i uz nemale žrtve. Pomislite preko 50 velikih plakata punih brojeva, statistika, podataka o suncu i sjenama našega obiteljskoga života.

Čovjeku se srce širilo od zadovoljstva, kada je čitao ovaj podatak napisan velikim slovima: Đakovačka biskupija je imala 1940. godine oko 400.000 katolika. Za vrijeme rata što iselilo se što poginulo oko 120.000. Ostalo je samo 280.000. A sada ipak broji 500.000 katolika. Hvala Bogu! Ali nam se i srce stezalo kada smo gledali padajuću crtu grafikona koji pokazivahu i ove brojke: Prije 30 godina u župi oko 40 rođenja, a sada svega dva! U jednoj samo općini pokraj Zagreba, bogatoj i s visokim standardom života — VRBOVEC — 969 osoba je više umrlo nego se rodilo u pukih sedam zadnjih godina. Gledali smo brojke i tresli se u srcu...

ODGOVORNO RODITELJSTVO...

Obiteljski razgovor je otvorio liječnik iz jednoga našega većega mjesta. Ozbiljno i znalački stručno je vodio čitav razgovor i diskusiju uz sudjelovanje jednog šofera i njegove supruge.

O. Mijo Škvorc nas je uveo u veliku problematiku odgovornoga roditeljstva u svjetlu II. Vatikanskoga Sabora. Pokazao je kako naša vjera ima najprogresivniji i najčovječanskiji pogled na očinstvo i majčinstvo.

»Kada su Biskupi 1965. u rujnu napokon uveli familiju Alvarez y Casa, muža i ženu, u Vatikansku Petrovu koncilsku dvoranu, onda su svi oženjeni ljudi na čitavom svijetu osjetili... da će i oni moći gledati i slušati ono što se to o njima oženjenima raspravlja... Dvanaestero njihove djece ostalo je vani. Tada se po drugi puta pretresla velika tema, koja je napokon dobila svoj definitivni posljednji izražaj u šest brojeva Pastoralne uredbe »Crkva u suvremenom svijetu — Gaudium et Spes.«

Iz njegova predavanja osjetili smo da Crkva uistinu postupa kao mila majka koja znade i računa na božansku snagu, na našu velikodušnost, ali i na ljudsku slaboću. Njezina su rješenja božanski velika, a opet čovječanski neposredna i bliska. Osjetili smo to iz dosta žive diskusije u kojoj su sudjelovali, uz početnika ovoga našega obiteljskoga gibanja i zaslužnoga misionarskoga veterana a sada starješinu Isusovaca u Opatiji o. Matu Jovića — i svećenici i laici. Zapažena je bila riječ jedne domaćice iz Slav. Broda, pa seljaka iz župe Staro Petrovo Selo pokraj Nove Gradiške.

SMISAO NAŠEGA RADA...

Sjedio sam među običnom publikom. Iza mene se nalazila meni dobro poznata snaša iz jednoga našega slavonskoga sela. Majka četvero djece. Spontano, samo po sebi mi je u uho više puta prišapnula za vrijeme slijedećega predavanja poznatoga ekonomiste iz Zagreba, onim finim predosjećanjem:

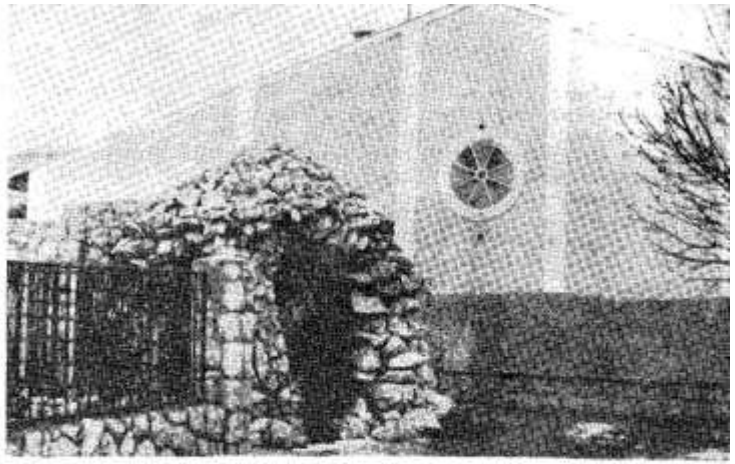
— Kako je ovo dobar čovjek! Iz njegova vladanja odsijeva dobrota!

Čini mi se da je Katičina mama izrekla ono što su osjećali svi prisutni u dvorani. Već i prije nego je izrekao ove predivne riječi koje su pokrenule sve prisutne. Govorio je ovako: »Jedan se moj prijatelj začudio što je moja žena zanijela drugo dijete. Ja sam ga upitao onda, kada je deset hiljada dinara više vrijedilo nego danas: — Što bi ti više volio, kada si išao u gimnaziju ili na fakultet,

da su ti mama i tata dali: 10.000 dinara više za sebe ili da imaš jednoga prijatelja, iskrenog, odanog, pravoga prijatelja, koji će te uvijek voliti makar kakav ti bio i makar što radio? Odgovorio je da bi volio prijatelja: — Eto vidiš: ja ću ovoj svojoj Željki, koja mi je prva, ja ću joj osigurati PRIJATELJA, pa ću osigurati JOŠ JEDNOG PRIJATELJA, i još jednoga PRIJATELJA . . .« Iza tih riječi prolomio se dvoranom snažan i dugotrajan aplauz. Duboko uzbuđen taj snažni muškarac nastavio je ove divne riječi boreći se sa suzama: »JA DOŽIVLJAVAM OVAJ APLAUZ KAO PLJESAK BOGU, NE MENI. GLEDAJTE ŠTO BOG U ČOVJEKU RADI . . . VIDITE TAJ JADNI ČOVJEK NE MOŽE SHVATITI! ON TO NE VIDI. ON JE JADAN! ZAŠTO NE VIDI? ON TO NE VIDI ZATO JER MOŽDA NIKAD U ŽIVOTU NIJE SREO ČOVJEKA KOJI BI GA UISTINU VOLIO! NITI GA JE MOŽDA VOLILA NJEGOVA MAMA PRAVO? NITI TATA, NITI NITKOI JA MISLIM DA JE U TOME SMISAO NAŠEGA RADA. I TO KUD I KAMO VIŠE DJELIMA NEGO RIJEČIMA: DATI LJUDIMA DA SUSRETNE LJUDE KOJI GA STVARNO VOLE! DA VIDE LJUDE KOJI SE STVARNO VOLE! «

Čini se da je tu izrečeno sve!!!

AGAPA BOŽJEGA NARODA . . .

Sada je došao na red velik posao. Nastupiše muškarci iz Otoka i domaćice. Trebalo je u roku od pola sata spremiti dvoranu za objed. Pod vodstvom vrsnih časnih sestara svetoga Križa iz Đakova, koje su tih dana podnijele teški teret križa u službi ljubavi prema obiteljima, pod vodstvom same zamjenice Časne Majke, sestre Beatissime, sve je bilo uređeno. U rekordnom vremenu.

Za to vrijeme su se skupili pojedini predavači u manjim dvoranicama da se malo upoznaju, porazgovore. Najbrojnija skupina se okupila ondje gdje su bili pozvani liječnici i studenti medicine. Pod vodstvom o. Jovića prošlo im je to vrijeme tako brzo — bilo je prisutno šest studenata medicine samo iz Beograda — da su skoro ostali bez ručka.

To je bio prizor! Gozba ljubavi skupa sa svojim Biskupima, Božjim narodom i svećenicima i bogoslovima. Svega je 144 osobe sjedilo za stolom i krijepilo se na srijemsko-slavonski način. Ondje svećenik iz Zagreba sjedi pokraj »brke« iz Tovarnika, dva liječnika pokraj mladoga bogoslova, radnik pokraj intelektualca, seljakinja pokraj mladih studentkinja. Svi smo jednaki, jer smo svi Božji. Vesela pjesma bogoslova iz Đakova, uz pratnju čitave dvorane, škljocanje fotografskih aparata i filmske kamerice bogoslova iz Zagreba, pomiješalo se s neusiljenim razgovorom i žumorom razdraganih srdaca. Kako je lijepo i ugodno kada braća žive zajedno povezano oko Gospe i zajedničke obiteljske misli . . .

SA SUZAMA JE SVRŠAVALO . . .

Predložene su i usvojene radne rezolucije u kojima je naglašena potreba obiteljskoga rada kod nas i označene neke smjernice toga rada.

A sada ću otkriti jednu tajnu i za one koji su bili prisutni. Po programu je zamišljeno bilo da će zaključnu riječ imati Đakovački kanonik preč. Ćiro Kos. Međutim, kada se razvila diskusija nakon predloženih rezolucija, iznenada je ustao Đakovački Biskup. Vidjelo se na njemu, da uistinu ima nešto stvarno reći. Što mu leži duboko na srcu. Iznio je obiteljsko stanje u svojoj Biskupiji, koje u mnogim župama odiše notom nade. Ali, kad je počeo iznositi podatke o RASELJAVANJU našega svijeta s rodne grude, s vlastite zemlje — najednom je zastao. Duboko ganut nije mogao proslijediti. Osjetili smo svi bol Pastira kojemu se stado razbježava u krajeve gdje sunce ne grije kao što ovo grije, gdje su gorki zalogaji kruha, i gdje brata nema i gdje svoga nije . . .

Bili smo duboko potreseni. Mnogi do suza. Osjetili smo, kako je potrebno upotrijebiti sve sile za spasavanjem naših obitelji . . .

VESELI OTOČANI . . .

Bilo je suza. Jest! Ne zbog neke vlastite nesreće, nego zbog zajedničke muke, zajedničkih problema. Ali vesela i veoma gostoljubiva mladež iz Otoka nije dopustila da se razidemo u suzama. Folklorni plesovi mladeži obučene u narodne »rubine«, radosne pjesme male djece koja prikazaše igrokaz o svetoj Bernardici — sve u narodnoj nošnji — osvježili su naša srca vedrinom i nadom . . .

Zadnji stisak ruke s DOMAĆINOM PROŠTENJA PREČ. JOSIPOM ŠVEREROM, ŽUPNIKOM I DEKANOM — koji je očitovao što se krije u našem svećeniku i njegovom vjernom puku na izvanredno jednostavan, gostoljubiv i srdačan način — bio nam je popratnica na putu prema svojim domovima. Otišli smo osjećajući:

— Zrno je bačeno u dobru zemlju!!!

Pero Bulat

»CRKVI I SVIJETU SPREMATE NOVO PROLJEĆE!«

Kazao je papa Pavao VI obiteljima, koje su ga 4. svibnja okružile da čuju očinsku riječ. Kanonik Henri Caffarel predveo je zajedno s Louisom i Marijom d'Amonville 2000 obitelji, koje pripadaju svjetskom katoličkom obiteljskom pokretu »Zajednice Naše Gospe — Equipes Notre Dame«. Prije audijencije svi su prisustvovali koncelebriranoj svetoj misi, koju je služio Mons. Paul Poupard sa 160 svećenika, uglavnom duhovnih savjetnika »Zajednica«. Svetog Oca pozdraviše pjevanjem pjesama »Ti si Petar« i »Krist pobjeđuje«. Zatim su supruzi iz Brazila Marijan i Marialba Bacellar pozdravili u ime svih prisutnih svetog Oca. Papa je progovorio kao malo kada — ne samo oduljim, nego veoma značajnim govorom.

Pozdravlja prisutne i preko njih desetke tisuća drugih, koji goje istu obiteljsku duhovnost. Tvrdi u ime Crkve, da Krist razumije sve prirodne temelje braka, svu i sveobuhvatnu ljubav, koju je posvetio svojom sakramentalnom milošću. Ističe veličinu zauzete ljubavi, koje od dva života stvara jednu sudbinu, svetu i nerazrešivu. Ta ljubav nosi dva života u jednom smislu, kako bi se ostvarila uzajamna pomoć i plodno darivanje. Život kršćanskih supruga nije time samo značajan i lijep, nego svet i besmrtno upravljen. Djelo je Duha Svetoga, spasonosno i posvetiteljsko. Ostvaruje bitno staničje Kristove Crkve, unosi tjelesno u zonu duha, a duh u zoru sakramenta i posvete. To je golema suradnja u djelu Božjemu, jer Bog želi da čovjek djeluje s njime i u njegovo ime. I oni roditelji, koji ne rađaju djece jer ne mogu, ne prestaju ostvarivati plana Božjega. Mogu drugim djelima preko svoje zajednice usrećiti braću.

Naročito su dirljive riječi kojima Papa tumači, kako se nadvladavaju napasti, kušnje i teškoće. Krist i Duh sveti, »dvije ruke Božje«, kako ih zove sveti Irenej, djeluju u kršćanskom braku i pomažu da dovrši Kristovo djelo. »Ne dajte da vas odvedu s kolosijeka napasti, kušnje koje se dižu na putu. Idite bez straha kada treba protiv struje ovog svijeta, koji odvodi u poganstvo . . . Ne zdvajajte u trenucima kad pogriješite: naš je Bog Otac pun nježnosti i dobrote . . . i Crkva je majka«! Papa je potaknuo prisutne svećenike da pomognu obiteljima u raznim duhovnim krizama. Napokon je poželio da život Ekipa — Zajednica Naše Gospe donese svijetu osvit novoga proljeća.

Mijo Škvorc

Želimo neoženjene svećenike

Duhovnih je zvanja općenito sve manje i manje iz godine u godinu. Gdje je tome uzrok? Neki misle, da je tome kriv celibat. Da to nije točno, potvrđuje činjenica, da broj zvanja opada i tamo, gdje je svećenicima slobodno se ženiti. Tako kod Grka i protestanata. A kod grkokatolika, gdje je svećenicima ostavljeno na volju što da odaberu: celibat ili ženidbu, sve se više njih odlučuje na celibat.

Dakle, celibat nije uzrok manjku duhovnih zvanja. Naprotiv, on će uvijek privlačiti plemenite, idealne duše. Kao uz put spominjem američki pokušaj u dva sjemeništa. Tamo, gdje je disciplina stroga, sjemenište je puno. Tamo, gdje je sloboda, sjemenište je prazno. — Osim toga, redovi s najstrožom disciplinom obiluju zvanjima.

ČETIRI MIŠLJENJA, KOJA POTIČU NA RAZMIŠLJANJE Talijanska revija »Città nuova« od 10. ožujka 1970. donosi članak s četiri fotografije osoba, čije izjave donosi, a naslov je članka: »Četiri mišljenja, koja potiču na razmišljanje«.

U »L'Espresso« stoji doslovno tiskano: »Što se tiče celibata, Pavao VI sigurno je izabrao najbolji put: najteži i najjunačkiji. Ako jedna religija ne pokazuje prstom na heroizam, još više: ako ga ne zahtijeva, barem za svoje svećenike, kakva je to onda religija? Teologija kršćanstva, što priznaje čak i reformator i osnivač protestantizma Luter, jest teologija K R I Ž A. I da li je moguće dopuštati svećenicima u kršćanskoj zajednici, da blizu oltara Ž R T V E imaju ložnice užitka? Pavao VI bez daljnjega imao je pravo, kad je izrekao svoj odlučni »NE!« i biskupima, i kardinalima, i teolozima, i kanonistima, i župnicima, i djevojkama, koje možda očekuju ukidanje celibata.«

Te riječi nisu riječi kakvog »pobožnog« monaha, redovnika, samostanca, nego Karla Falconi, pisca članka u poznatom laičkom tjedniku »L'Espresso«.

Vrijedno je spomenuti, da je česta činjenica: dok se, naime, u kojem katoličkom ambijentu, sklonom kritiziranju unutar Crkve, od prve počne nabacivati na celibat svećenika i na poteškoće u vezi s tim, dotle upravo uporedo, barem u Italiji, laici, i to, koji nisu praktični katolici, u svjetovnim novinama i revijama izričito ističu i otvoreno priznaju veliku vrijednost te povlastice svećenika »latinske Crkve«.

Arturo Jemolo napisao je članak u torinskoj štampi »La Stampa«, i tu piše: »I koji vjeruju, i koji ne vjeruju, gledaju sa zanimanjem na problem ženidbe svećenika, kao na nešto, što bi zbilja uvelo neku novost ne baš indiferentnu u naš društveni život. Nikada nisam skrivao gledajući barem na naš romanski svijet, da bih to smatrao jednom od najvećih nesreća, koje bi Crkvu zadesile... Ako već i među duhovnim osobama, osobama koje još vjeruju, ugled i prestiž svećenika daleko je od onoga, što bi u stvari morao biti za onoga, koji u njemu gleda posrednika, opskrbljena karizmatičkom vlašću: oprаštati grijehe, istom kakvo bi bilo srozavanje, rušenje toga ugleda, toga prestiža, kad bi se svećenik — silom prilika — pojavio kao činovničić, i to jedan od najsiromašnijih, koji bi morao pod svaku cijenu osigurati malo kruha za svoje obiteljsko gnijezdo?«

Vittorio Rossi piše u »Epoca«: »Svećenik nije čovjek kao i svaki drugi. Ako je svećenik čovjek kao i svaki drugi, onda nije uopće ni potreban. Čovjek, koji može govoriti riječi, koje me mogu potpomoći, da ne odletim u pakao, ili možda da odem u raj; čovjek, koji može reći riječi, koje me mogu popraviti, da primam s predanošću, s vese-

ljem, s pouzdanjem, s nadom — nesreće, pa čak i onu najneugodniju od svih, tj. S M R T, taj ne može biti čovjek kao ja, jer ako je on čovjek kao i ja, tada ja to mogu postići sam od sebe.

Uzdržljivost u čistoći, zavjet čistoće, najvažniji je od svih, mnogo više od zavjeta siromaštva. Zavjet čistoće baca čovjeka u kreševo, u borbu s ognjem, koji prži tijelo, tj. sa sotonom u tijelu! Zavjet čistoće je najnaporniji, i položiti ga i obdržavati ga, naročito za mlade ljude ... Ali ako je zavjet čistoće položen i obdržavan ozbiljno, podiže katoličkog svećenika iznad običnog čovjeka, iznad svećenika religija, koje dopuštaju da se njihovi službenici oltara žene.

Kada ja kažem »OČE« mladom fratru, koji bi mi mogao biti sin, i kad mu pristupam s velikim poštovanjem i strahopočitanjem, kao da njegove mlade godine nisu njegove godine, nego 2000 godina Crkve. To također činim iz poštovanja pred njim, tj. kad ga zovem »Oče«, jer se on odriče onoga, čega se ja nikada ne bih mogao odreći.«

Isto tako vrijednost celibata svećenika jako osjećaju i mnogi kršćani nekatolici, koji su upravo u ovim zadnjim godinama otkrili veličinu čistoće, koju je već vjekovima kao svoju zastavu nosila Katolička Crkva. Nedavno je Roger Schütz, poglavar redovničke zajednice u Taizé-u, rekao jednom novinaru: »Danas, iako smo u punom jeku zime, naša crkva u Taizé puna je mladića. Upravo ta navala, uza sve to što smo mi izolirani, po strani, uvijek nas iznova začuđuje ... Oni gledaju na obavezu i osjećaj proturječnosti, što ga postavlja celibat, tako, da ih to stimulira, potiče da traže da ih primimo.

Na prvi pogled ti znakovi proturječja ne izgleda da idu nužno u smislu povijesti. I uza sve ustanovljujemo, da umjesto da se udalje, da nas ostave, ti mladi ljudi ostaju kod nas. Za njih je to vesela obaveza u mjeri, u kojoj je ona znak prisutnosti DRUGOG, Krista Uskrsloga.«

SVEĆENIK JE POSLANIK BOŽJI, A NE POSLANIK PUKA Eto, celibat privlači, a ne odbija plemenite, idealne mlade ljude, da se odazivlju upravo u ovom svijetu, kojim je obvladao najniži nagon u tolikoj mjeri, da zastrašuje sve sociologe i pedagoge...

Ne radi se o tome, da se svećenika uzme na stranu kao nekog »nadkršćanina«. Ne, svećenik je čovjek među ljudima, kršćanin među kršćanima, ali po Sakramentu Reda zauzima mjesto Krista. Cijela tradicija — i crkveni oci i teolozi jednodušno tvrde: »Petar krštava, Krist krštava!« Ili još kraće: »Svećenik je drugi Krist!«

Da li današnji svijet, obuzet opsjednućem seksualnosti, može razumjeti celibat »radi kraljevstva nebeskoga«? Sam je Krist već rekao: »Nije svima dano da to razumiju!« Ali koje zove, neka slijede Krista, koji je IDEAL ČISTOĆE. Ima u Crkvi stvari, koje neće nikada biti dane na glasanje ...

Svećenik nije delegiran odozdo, on dolazi odozgo. Iako je iz naroda, izabran je od Boga ...

Bernanos u svojim svećeničkim romanima odlučno se protivi svećeniku, koji pokušava da si pribavi od naroda ono, što je primio od Boga. Ako svećenik želi biti samo u vremenu, jer živi u vremenu, ne primjećuje, da tako ništeče ZNAK vječnosti, koji ga razlikuje od drugih. Strahovito je i strašno i utješno pomisliti: »Svećenik zauvijek!« Neizbrisivi biljeg nosi na sebi od rođenja do u vječnost. Sveti RED i svećenički BILJEG daju mu novu stvarnost, upućuje ga na jednu misiju, koja ga lišava i njega samoga. To je najviša INTEGRACIJA — DRUGI KRIST...

Možda vaš sekularizacije neće imati mjesta za svećenika kao »običnog« čovjeka, ali uvijek će imati mjesta za svećenika kao svećenika. Zbog toga se površni »tipovi«, da tako reknem, boje ostati »svećenici«, pa žele da se spuste na razinu »običnog« čovjeka. Time sami sebe pokapaju. Doslovno pile granu na kojoj sjede.

Čitav problem Crkve usredotočen je u svećeniku. Svećenik će do konca biti ZNAK i SLUŽBENIK KRISTA, koji je prisutan u povijesti.

Portugalski kardinal i patrijarha Cerejeira, govoreći o zvanju i poslanju svećenika i u laiciziranom svijetu, navodi zahtjeve što ih je kardinal Villot sažeo u tri točke: 1. — sutrašnji svećenik mora biti svjedok transcedentnog i apsolutnog u jednom svijetu, koji sve temelji na relativnom, promjenjivom i prolaznom; 2. — mora biti svjedok prvenstva ljubavi u svijetu, koji ne zna da je Bog naš Otac, a ljudi braća; 3. — mora biti svjedok Boga u svijetu, kojem je znanost i tehnika kao neka religija.

Govori se o »krizi krize«, i u toj dvostrukoj krizi postoji tip čovjeka, koji će biti lijek svakoj bolesti, »sol zemlje, svjetlo svijeta«, čuvar smisla života i vremena, vječnosti i misterija, smisao svetoga i Boga. Za njega se teško nalazi mjesto u laiciziranom svijetu. No ipak ništa nije toliko potrebno

današnjem svijetu kao taj tip čovjeka, koji je uvijek moderan i star — kao Krist.

Otac Rahner govori o budućnosti kršćanstva i svećenika. Tu on kaže: Prošlo je vrijeme, gdje su ljudi masovno vjerovali. Dolazi vrijeme »Crkve-zajednice«, oaze. Kršćani će živjeti u »dijasporiv, razasuti. Dolazi vrijeme osobne vjere — elite. To će od sutrašnjeg svećenika tražiti još veći zahtjev: da, naime, bude »elita elite«. To je ustuk onom: »kriza u krizi«.

Svim vjernicima je sveta dužnost, da pomažu molitvom i žrtvom, kao i svojim odnosom prema svećeniku, da se što prije izgradi taj novi lik svećenika za njihovo dobro i za dobro cijele Kristove Crkve.

Josip Njavro

MISIONARSKE PUTOSITNICE

JEDNOSTAVNOST SRCA I PAMETI

Želja, da bolje upoznam suvremenu obitelj, dovela me u Belgiju. Ovdje sam se vrlo ugodno iznenadio. Mislio sam, da je to zemlja, koja traži sreću samo u novcu, u velikim zgradurinama, u materijaliziranom i nenaravnom standardu. Iznenadio sam se, kad sam vidio, da ona traži svoju sreću u — obitelji.

Za potvrdu toga dovoljno je samo pogledati njihove kuće. Ne samo u manjim gradovima, nego i u Bruxellesu skoro uzalud ćete tražiti velike stambene blokove, slične kavezima, koji guše obiteljsku idilu. Prevladavaju obiteljski domovi, s vrtom i zelenilom.

Samo u Savezu francuskog jezičnog područja učlanjeno je oko 150.00 mladih obitelji i obitelji s brojnom djecom.

ŽELJELI SMO ČETVERO, PA IH I IMAMO

Pozvonili smo na jednoj takvoj kući. Otvara nam ljubezna domaćica. Vedro je nasmiješena. Doček je topao i neposredan.

— Želite li oranžadu ili čaj? U kući ne trošimo alkohol . . .

Začas je čaj na stolu. Puši se iz šalica i stvara srdačno ljudsko ozračje. Razvio se razgovor o braku i obitelji, o djeci. Tu nam domaćica među ostalim reče otvoreno i iskreno:

— Kad smo moj muž i ja govorili o braku, htjeli smo imati četvero djece. Sada su tu. Najmlađa kćerka ima godinu dana. Moj muž je obrtnik. Zaraduje dosta dobro. Ali da spojimo kraj s krajem i previše se ne stiščemo, ja čuvam još dva djeteta: jedno do pet, a drugo do sedam sati navečer. Kako moje troje starije djece u podne jede u školi, nekako ide. Pitanje je to organiziranja života . . . Znate, ja obožavam djecu . . .

— Zar se ne bojite pred poteškoćama, kako ćete odgojiti svoju djecu?

— Ja sam šesta od nas jedanaest. A rasli smo za vrijeme rata . . . Dakle, razumijemo se . . .

— Da li se često susrećete sa svojom braćom i sestrama?

— Moje dvije sestre žive u Bruxellesu. Vidamo se i pomažemo međusobno.

U riječ je upao domaćin: — Mi smo članovi jedne obititeljske ekipe. To nam prijateljstvo veoma pomaže.

VESELI SU ŠTO SU ŽIVI

Malo pomalo pred nama se otvara jedna obiteljska sreća. I dok nas gledaju, i dok nas slušaju, a ne samo dok govore. Ovaj mladi bračni par u deset je minuta rekao svojim jasnim jezikom, da se veseli životu.

— Želimo biti jednostavni, koliko je to samo moguće. Ne praviti sebi pretjeranih problema.

Ove riječi — siromašne u drugim ustima — u njihovim znače veliko bogatstvo. To je ono bogatstvo — blaženstva siromašnih u duhu, o kojem govori Isus na brdu Blaženstava. To je sreća u skromnosti. Oni su sretni u onom što imaju. Nemaju mnogo, ali što imaju, znaju iskoristiti. To očituju zidovi u kući. Nema ovdje smiješne natrpanosti. Sve je jednostavno, ali pravo izabrano.

Dok ih slušam, pitam se, nije li upravo to ono specifično što sam često puta osjetio kod obitelji s brojnom djecom: one znaju živjeti tako da duh bude jači nego stvari.

Luda ambicija, kojom se mnoge naše obitelji bacaju u potragu za »stvarima«, guši čitave nizove zadovoljstva: sigurnosti, miran i dublji razgovor, smisao za obiteljsku zajednicu. Jednom riječju: mirnu bračnu i obiteljsku ljubav.

NEMAJU VEĆE OČI NEGO ŽELUDAC

— Mi ne trčimo za tim, da steknemo u što kraćem vremenu što više! — govori taj jednostavni obrtnik. — Ne kupujemo na kredit one stvari, koje bi nas, kad bismo ih imali, stavili u »rang bolje stojećih«: auto, modernu kuhinju . . . Ne trčimo za turističkim putovanjima u inostranstvo. Praznici naše djece? Tri tjedna na selu kod naših roditelja . . .

— Jedini predmet, kojega sam kupila, — nastavlja supruga — za svoje osobno zadovoljstvo, jest šivači stroj. Ali on mi i koristi. Ja sama šijem najpotrebnije za svoju djecu . . . Zavist, što imam manje nego drugi, ne izjeda mi srce. I ne trčim za onim, što mi najviše bljesne pred očima . . . Radim dnevno možda i dvanaest sati, ali sam u srcu mirna. Nađem uvijek vremena, da slušam svoju djecu, da se s njima igram . . . Imamo, hvala Bogu, lijep vrt. Navečer nikada ne radim. To je blaženo vrijeme, kada moj muž i ja slušamo kakav lijepi program, ili razgovaramo . . . Zaboravila sam reći: svaki dan u podne ja sebi priuštim pola sata odmora. Ili nešto čitam, ili malo prilegnem . . . Tako se osvježim, da opet mogu poslije podne bez napetosti prionuti uz svoje dužnosti žene i majke.

— Vaši problemi?

— Da Vam pravo kažem, — upada muž — koji puta osjećam, da nisam potpuno zdrav. Ali napokon, mlad sam . . . Bog će pomoći. Uzdam se u Njega.

— Kako ste zadovoljni sa stanom?

— Ovdje će nam za dvije do tri godine sigurno biti tijesno. Zato sanjarimo o jednoj obiteljskoj kućici izvan Bruxellesa, koju bismo uredili po svome ukusu.

— Da li se slažete sa susjedima?

— U našem kvartu jedni drugima čuvamo djecu. Zato se i slažemo. Jedni od drugih posuđujemo i kruha i soli, ako slučajno nestane. To je vrlo važno za miran život: biti u dobrim odnosima sa susjedima. Čovjek zapravo sam stvara svoje susjede. To je umijeće.

— Što najradije jedete?

— Mnogo voća i povrća. Nikada ništa izvan obroka.

— Kako izlazite s djecom?

— Najstarija ima osam godina. O, što mi ona već zna pomoći! U svemu! Ona presvlači i hrani naše najmlađe. Sama sprema njihovu bočicu s mlijekom gledajući da sve bude onoliko koliko je potrebno.

I OSTALO ĆE VAM SE DODATI . . .

Sve u kući sjaji jednim ozračjem pouke kako se živi. U čemu se sastoji ta pouka? Ovo dvoje uporno i dosljedno odbijanju da žrtvuju BITNO za ono, što je u životu tek dodatak. A bitno je za njih: njihov život supruga, koji se svaki dan hrane svjesnom i promišljenom ljubavlju. To je njihovo prijateljstvo, njihovo zajedništvo, njihov roditeljski poziv. Pod svaku cijenu žele izmaknuti stupici i zamki pretjerane ambicije: imati uvijek više, kupovati uvijek više, zanositi se uvijek neostvarivim planovima. To ne znači, da žive bez želje za napretkom, da ne stvaraju planove o stvarima koje žele imati! Nedavno promaknuće tate kao izvrsnog mehaničara olakšalo im je život. Ali oni ne grade samo na tome; to nije temelj njihove sreće. Veće blagostanje doći će već uz čestitost, pošteni rad i Božji blagoslov, malo pomalo, bez grozničave žurbe.

Ovo dvoje mladih ljudi najprije živi za srce i dušu. A ostalo ne isključuju. Ono nailazi pomalo, ali obilato.

Takvih obitelji ima u Belgiji dosta. I, ako se govori, da je ona bogata zemlja, to je njezino najveće bogatstvo.

Ovakvo bogatstvo možemo i mi ostvariti u našim obiteljima. Pomalo! Uz pomoć Isusove ljubavi, koja izvire iz Njegova Srca . . .

Pero Bulat DI
pučki misionar

Marijan Gajšek: SRCE ISUSOVO

PITAMO TEOLOGE

MOJI VJERNICI NE MOLE

Bio sam prisutan jednoj dekanskoj konferenciji. Razvio se među svećenicima razgovor. Potuži se župnik gradske župe:» Što da radim? Moji župljani ne mole. Ne mole ni ujutro ni navečer, ni prije ni poslije jela, ne mole zajednički, posve je rijedak slučaj da nekoga vidim u crkvi preko dana, na Misu mi dolaze jedva 5 posto... Ja mislim da ne mole ni ono što bi po sebi morao moliti svaki, pa i zadnji kršćanin grješnik.«

U razgovor se umiješa kolega svećenik, dušobrižnik jedne radničke četvrti: »Ja smatram da ti ljudi više uopće nisu ni dužni moliti. Oni žive u takvim životnim okolnostima — kao ovdje moji radnici — da je njima danas molitva naprosto nemoguća. Prema tome oni nisu dužni moliti. Uostalom ja mislim da je njima dovoljno pohađati Euharistijsko slavlje, i na taj se način uključiti u molitvu župne zajednice. Istina je, i mojih radnika na Misu dolazi malen postotak.«

Zatim se oglasi starina svećenik sa sela. On je osporavao mišljenje svog gradskog kolege: »Pa zar ti vjeruješ tim svojim radnicima da oni ne mogu moliti? I moji seljaci meni isto kažu da nemaju vremena za molitvu. Čudno je kako nemaju vremena dvije tri minute ujutro i isto toliko navečer, dok i oni imaju vremena svašta pročitati i iz »Vjesnika u srijedu«, i iz »Arene«, pa i satima potrošiti u kojekakve razgovore, skupljati se čitave večeri na nekim mjetima u selu pred televizorima... I sada ću ja njima vjerovati da nemaju kada moliti? Meni je veći problem: kako te ljude obvezati na molitvu, jer konačno ta naša obveza na molitvu je tako neznatna da je nitko više ne smatra ozbiljnom.«

Svećenik R. P.

Pitanje je naskroz praktične naravi. Ispovjednik nerijetko pita: »Vršite li svoje molitve redovito?« U dječjim formularima ispita savjesti stoji na prvom mjestu molitva. Isto tako na prvom mjestu dolazi pitanje o molitvi kod liturgijskih zajedničkih priredaba za ispovijed.

Stoga je naše prvo pitanje u ovom sklopu problema: Kakva je obaveza molitve? Koga sve obavezuje? Kojom jačinom? Kako često? Na koje molitve?

»Odrastao čovjek« je dužan moliti. Odrastao čovjek ovdje znači svatko tko je došao do uporabe razuma. To je Božja zapovijed. »Uvijek treba moliti i nikad ne klonuti« (Lk 18,1); »Ustrajno molite i dat će vam se!« (Lk 11,9); »Bdijte i molite se da ne padnete u napast!« (Mt 26,41); »Molite i primit ćete« (Iv 16,24); »Budite umjereni i trijezni da se možete posvetiti molitvi« (1 Pt 4,7); »Nadom se veselite, u nevolji budite strpljivi, u molitvi ustrajni« (Rim 12,12); »U molitvi ustrajte, u njoj bdijte sa zahvaljivanjem« (Kol 4,2). Nadalje imademo odlične primjere u molitvi Sarinoj i Tobijinoj, Našeg Gospodina po noći, u Getsemaniju, na Križu, o poduci o Očenašu (Mt 6,9 sl). Molitva je, dakle, nužno sredstvo spasenja. Kršćanin koji ne moli ne može ni steći niti sačuvati i unaprijediti Božje prijateljstvo. Kršćanin treba da se moli i za vlastito spasenje. Nitko se naime ne može spasiti bez milosti Božje. A Bog redovito ne dijeli svoju milost onima koji ga za to ne mole: »Molite i primit ćete« (Iv 16,24). Znači, ako ne molite nećete ni primiti.

Crkva jednako uči (D 1536) da vjernik po molitvi dobiva jakost da mogne vršiti zapovijedi i staleške dužnosti. Osobito mnogo i divno u tom smislu govori II. Vat. Koncil: o molitvi svećeničkog brevijara, o molitvi vjernika kod Mise, o privatnoj molitvi svoga Božjeg naroda, za ekumenizam, za obraćenje nevjernika, za napredak Crkve... Koncil to naglašava kao dužnost, jer su svi pozvani, svaki prema svojoj službi i mogućnostima, brinuti se za napredak Kraljevstva Božjega. »Duhovni se život ipak ne sastoji samo od sudjelovanja kod bogoslužja. Kršćanin naime, pozvan da moli u zajednici, mora uz to ući i u svoju sobu i moliti Oca u tajnosti (Mt 6,6), dapače, apostol uči da se mora moliti bez prestanka (1 Sol 5, 17)« (Uredba o svetom bogoslužju = SC 12). »A budući da svi činimo mnoge pogreške (usp. Jak 3,2), neprestano trebamo Božje milosrđe i svaki dan moramo moliti: 'I oprosti nam naše dugove' (Mt 6,12)« (U konstituciji o Crkvi = LG 40). Koncil posebno govori svećenicima o potrebi razmatranja i molitve uopće, u njihovu dekretu: Presbyterorum Ordinis 18. A u dekretu o laicima čitamo o obiteljskoj molitvi: »Obitelj je od Boga primila zadaću da bude prva i živa stanica društva. Ovu će zadaću ispunjavati ako se u međusobnom poštivanju članova i zajedničkoj mo-

litvi Bogu pokaže kao domaće svetište Crkve« (AA 11).

Iz ovoga je jasno da je molitva nužna za spasenje. Kako česta? Svaki dan? Svaki tjedan ili mjesec? Određujemo li molitvi neke »porcije« i neke vremenske rokove, opasnost je od moralnog minimalizma i legalizma. Kršćanin je dužan moliti toliko puta koliko puta bez molitve ne bi bio sposoban nadvladati napasti, niti bi bio kadar izvršiti svoje redovite staleške dužnosti.

Da li griješi onaj koji zanemaruje jutarnju i večernju molitvu, molitvu prije i poslije jela? Po sebi ne griješi, budući da te molitve ni jedan zakon direktno ne propisuje. Kažem »po sebi«. Nu rijetko će netko izostavljati ove molitve zbog nemarnosti ili odbojnosti, a da ne sagriješi lakim grijehom. Iz iskustva naime znamo, ako se zanemare ove molitve, redovito se zanemaruju i sve ostale molitve. Praktički, dakle, zanemarivanje rečenih molitava ne može biti bez grijeha, i vjernici vrlo dobro čine kad se o tome u ispovijedi optužuju.

U svjetlu ovih principa ne bi bilo teško odgovoriti na psihološke razloge koji se kriju u tvrdnjama gradskog župnika i radničkog dušobrižnika gradske četvrti. — Prije svega ima raznih načina molitve: uzdizanje srca Bogu moguće je i u najvećoj gužvi i neimaštini vremena. Treba samo ljude o tome poučiti. Svaki je kršćanin dužan na ono što u danim okolnostima može činiti. Stari svećenik sa sela ima pravo. Ako čovjek, naime, planski troši svoje vrijeme, onda mu neće biti preteško naći nešto vremena i za molitvu. Osobito je to lako jer nikakva zapovijed ne propisuje način molitve ili bilo koji molitveni formular. Pa ni Očenaš Gospodin ne propisuje kao nužni formular. On ga predlaže. I Crkva predlaže mnogo izvrsnih liturgijskih formulara. Kršćanska tradicija, tradicija našega naroda, namrla nam je mnoge lijepe formulare. Ove formulare po sebi nije nitko dužan recitirati, jer čovjek može moliti srcem, misaono, može sam stvarati svoj formular. Ipak napominjemo da je za neke kršćane upravo potrebno da se late već postojećih formulara: mnogi nisu sposobni da sami oblikuju molitvu, drugi se nalaze u duhovnoj zapuštenosti i potrebno je da nađu hrane u dobrom molitvenom formularu, napokon u zajedničkim molitvama nerijetko se služimo postojećim formularima.

Kažimo još dvije riječi i o našem svećeničkom pastoralnom postupku s vjernicima. Ako je s jedne strane svagdanja molitva znak interesa za spasenje vlastite duše i znak ljubavi prema drugim dušama, a s druge strane zanemarivanje molitve znak popuštanja i slabljenja u kršćanskom životu, onda je za svećenike važno da znadu motivitirati vjernicima i da nastoje oko toga da doista vjernici mole ujutro, navečer, drugim zgodama. Onda je pravo da ih u ispovijedi o tome i pitaju. Uostalom bilo bi uputno da vjernicima u tom smislu otvorimo pozitivni, koncilski vidik, da im naglasimo ne toliko obavezu nego ljubav prema Bogu. Kršćanin je po krštenju dijete Božje i obaveza molitve proizlazi iz te njegove vrhunaravne situacije. Dijete, sin s ocem ne razgovara po komandi ili jednom na dan, jednom sedmično ili mjesečno. Dobar kršćanin osjeća da vrijeda očinsku ljubav Božju, ne prilazi li svome Ocu češće (ujutro, navečer, kod jela), u prilikama kada doživljava radosne ili teške časove. Dobar kršćanin osjeća da treba zahvaliti za dobročinstva koja prima iz Očeve ruke, da se mora preporučiti za nove teškoće i opasne situacije života. Pa kad o molitvi ne bi bilo upravo nikakve zapovijedi, on bi morao osjećati potrebu da stalno dolazi Ocu kao dijete koje je o ocu ovisno. U tom stavu, jasno, neka zaborav, neka časovita nemarnost u redovitim molitvama, jedva će biti grijeh, jer je stanovište ispravno kršćansko. Tako biva jasno da molitvu valja promatrati ne u svjetlu »zakona«, nego u svjetlu »novoga zakona« ljubavi djece Božje. Netko uistinu može biti u okolnostima da ne može moliti ujutro, navečer, kao po žnori, pomislimo na sve one tisuće službenika na radnim mjestima u te vrijeme! Nu ako on ima izgrađeno ovakvo pozitivno stanovište, on će moliti na druge načine, on će uvijek nastojati iskoristiti zgode za molitvu, nadoknaditi nastale propuste.

Ivan Fuček

NAŠE VJERSKE PRILIKE

U Zagrebu je izišao 11. travnja ove godine prvi broj **»Aktualnosti Kršćanske Sadašnjosti« (AKSA).** Svrha je ovog biltena da vjerno prikuplja vijesti i prikaze o religioznom stanju i promjenama kod nas. Želimo našim čitateljima, koji neće moći pregledati sve dosadašnje brojeve (uzimamo u obzir prvih osam brojeva, od 11. IV. do 29. V. ove godine) pregledno iznijeti glavne pojave što ih je »Aksa« u našoj religioznoj sredini registrirala. »Aksa« se zanima prije svega za činjenice i zbivanja u Katoličkoj Crkvi; zatim se prilično obazire i na druge vjerske zajednice; napokon, zanima je teško i nužno pitanje, kako se razvijaju odnosi između društvenih struktura i vjerskih zajednica. Mi ćemo prema ta tri kruga iznijeti nekoliko zapaženih činjenica.

● **KATOLIČKA CRKVA** zauzima u ovim obavijestima prvo mjesto. Prije svega »Aksa« donosi odgovor svetog Oca (zahvalnicu našem episkopatu na zajedničkoj biskupskoj izjavi o svećeničkom celibatu), izjave **naših biskupa** bilo službene s njihove proljetne biskupske konferencije, bilo poluslužbene u konferenciji za štampu (to je ispisano opširno i doslovno, a znamo da je taj intervju s novinarima pobudio prilično senzaciju u našoj sredini). Nadalje je opisana svečanost kojom se nova riječka metropolija zaputila u život (s podosta govora pojedinih govornika). Isto tako doznajemo da su se sastali svi biskupi sufragani splitske metropolije zbog svojih problema.

Mnogo su brojniji izvještaji o **svećenicima** i njihovim problemima; u Splitu se sastalo nadbiskupijsko vijeće, svećenici raspravljaju o pastorizaciji turista; na Rijeci razgovori i zaključci o razgraničenju župa, o godišnjem odmoru klera, o svećeničkim prihodima; tri novosti iz Đakova: potpisnici »Bijele knjige«, famoznog spisa o odnosima svećenika i biskupa, predali svoje pismo Biskupskoj Konferenciji, dva đakovačka svećenika dobila ovlast da dijele sakramenat svete Potvrde; u Vinkovcima uspješno djeluje svećenička tribina, gdje se raspravlja o veoma ozbiljnim suvremenim pitanjima. Uz to doznajemo da je tajnik Biskupske Konferencije Nikola Soldo izabran za predsjedni-

ka HKD sv. Ćirila i Metoda, a u Rimu pater Litrić, konventualac, postaje redovitim hrvatskim ispovjednikom.

Ima prilično novosti **o redovnicima i redovnicama.** Nije tu samo izvještaj o listu »Efatha« i maloj buri koja je zavizdala oko njega u raznim samostanima ... pa čak i na biskupskoj Konferenciji. Spominje se nova slovenska kapucinska i nova hrvatska salezijanska provincija, kao i komesarijat ČČ. Sestara sv. Križa za Sloveniju. To je znak da zvanja postoje i da se teritorij i rad razgraničavaju. Dobili smo prikaz o isusovačkoj provincijalnoj kongregaciji u Zagrebu. Saznajemo teme i predavače s oba tečaja — i s tečaja za redovnice odgojiteljice redovničkog podmlatka, na Vrhovcu u Zagrebu, i s tečaja za učitelje novaka u muškim redovima, na Kaptolu u Zagrebu. Ugodno je bilo pročitati brojke ženskih redovničkih pripravnica u našoj zemlji (valjda nas neće ovi brojevi prevariti kao oni o sjemeništima i bogoslovijama!).

»Aksa« spominje neka zbivanja u **sjemeništima i bogoslovijama.** Čitamo izvještaj o novoj bogosloviji u Sarajevu, o broju bogoslova u Splitu i Đakovu, o ređenjima novih đakona u Zagrebu. Osobito se doima broj splitskih bogoslova (171). U dva navrata riječ je o zagrebačkom dječačkom sjemeništu, najvećem u našoj zemlji, gdje mladići nastoje uhvatiti korak sa suvremenim razvojem Crkve i društva. Pohodili su ih i vanjski srednjoškolci, a oni su bili kod njih u župskim prostorijama kod Sv. Blaža. Veseli nas vijest da se spremaju specijalni pirručnici za filozofiju u dječačkim sjemeništima.

Nekako su mršaviji izvještaji o **laikatu i laičkoj suradnji** u Božjem Narodu. Osim članka što ga je napisao F. F. o »dijalogu među katolicima u Hrvatskoj«, Aksa javlja kako su vjernici razgovarali o sakramentu krštenja u Varaždinu, kakvi su odjeci o novoj Misi u Sloveniji, kako su bila organizirana predavanja i pokorničko korizmeno bogoslužje u Zadru, kako je protekao dan zahvalnosti majkama u zagrebačkoj prvostolnici, kako su žene raspravljale u prostorijama Ćirilometodskog društva u Zagrebu o svome položaju u Crkvi. Bit će bila još pokoja vijest, ali nam nije zapela o dušu kao značajnija.

Napokon treba spomenuti neke **»opće obavijesti«** o planovima i terenskom radu. Eto žalosne i polemičke vijesti o pitanju, kamo s Novim Beogradom? U koju biskupiju? Utješniji je izvještaj o vjerskoj štampi u Sloveniji, jer se ona, Bogu hvala, u posljednje vrijeme lijepo diže. Drag nam je izvještaj o potrebi liturgijske glazbe i novog liturgijskog glazbenog stvaralaštva. Vijest, da se radi o novim župskim centrima i o tome kako da se uklope u Urbanistički plan grada Zagreba, sili nas na molitvu da se to što prije ostvari. Lijepe su vijesti o Claudelovu »Navještenju«, koje se davalo u Zagrebu; o reviji za obitelj »Kana«, koja počinje izlaziti u Zagrebu, a možda je najutješnije od svega što smo doznali, da je sveti Otac odredio Zagreb kao sjedište budućeg Mariološko-marijanskog kongresa, slijedeće godine.

● Poširok dio prostora »Aksa« posvećuje **drugim vjerskim zajednicama.** Tako je u nekoliko navrata donijela napise o Islamu: o promjeni imena, o vrhovnom Saboru islamske Zajednice, o njenom novom Ustavu (donesen je u prilogu cijeli Ustav). Imamo izvještaj o Euro 70, o Billy Grahamu i njegovim govorima, što su ih Zagrepčani pratili na TV ekranima u dvorani bl. Marka Križevčanina (o tome su novine dosta netočno pisale). Spominje se jubilej Srpske Pravoslavne Crkve (pedeseta obljetnica patrijaršije); o stanju te najveće religiozne zajednice u zemlji; o zasjedanju njezinog Sabora. Dobro je došla notica kako je papa Pavao VI primio makedonsku državno-crkvenu delegaciju koja je boravila u Rimu zbog ćirilometodskog jubileja. Drago nam je da su Muslimani dobili potrebne dozvole za izgradnju svoga vjerskog centra navrh Srebrnjaka u Zagrebu.

● Ipak je, mislim, najinteresantniji onaj prinos »Akse«, gdje se donose naši vrući problemi **odnosa s čitavom društvenom strukturom.** Kako ti odnosi postaju sve snošljiviji i nekud vedriji, to su i vijesti o tome dobrodošle. Čitamo kako su neki teolozi bili pozvani da održe predavanja o religioznim temama polaznicima seminara za postdiplomski studij religije i ateizma u Zagrebu. Isto tako je zanimljivo da je na bogoslovskom Fakultetu obranjena radnja o dijalogu kršćana s marksizmom. Neugodnije je čitati kako list »Omladinski tjednik« žalostivo konstatira činjenicu da religija utječe na modernu »pop-muziku«; ili kako »Student« nevoljko iznosi vjersku konkurenciju« preko TV i novina. Inače je zanimljivo da dnevna štampa i neki stručniji prilozi u našoj publicistici dosta ozbiljno pretresaju religiozno kretanje i posaborski život. Tako je Zlatko Frid ustvrdio da članovi vjerskih zajednica uživaju sva prava ostalih građana; Radovan Stipanović u »Komunistu« piše kako i vjernici kao punopravni građani mogu sudjelovati u političkim organima i organima samoupravljanja; E. Ćimić u »Frontu« iznosi svoja zapažanja o odnosu religije i armije, tražeći slobodu koju garantira Ustav. I. Mihovilović piše pozitivno o papi kao borcu za mir u »Vjesniku«. »VUS« donosi prikaz iz Hercegovine, bez žučljivih kakvih napomena. Ćimić je razradio tezu o Lenjinovu shvaćanju religije (Lenjina treba gledati u povijesnoj perspektivi i shvaćanju ondašnjeg marksističkog mislioca!) U Bosni je predsjedništvo republičke konferencije SSRN pomirljivo raspravljalo o aktivnosti vjerskih organizacija, dok je isto tako umjerenim tonom bilo govora o vjernicima na tribini SSRN Hrvatske.

● **Zahvalni smo biltenu »Aksa«** za obilje izvještaja, kojima se ocrtava stanje religije i njenog odnosa prema društvu. Mislim da će ovaj bilten imati svoju dokumentarnu vrijednost za budućnost, jer će iz njega moći pojedini ljudi koje to bude zanimalo uočiti valovanje

svih naših glavnih vjersko-društvenih strahova, nada i prije svega — činjenica. (Samo da urednici ne prestanu jednog dana izdavati ovaj bilten, kao što su nažalost pokopali ima tome već dosta godina ekumenski bilten »Poslušni duhu«. Možda je bolje da zaustave kakvo drugo izdanje ... jer nam je ovo doista potrebno.)

Fidelis

ZANIMLJIVOSTI IZ KATOLIČKOG SVIJETA

● **ŽENA — BISKUPSKI VIKAR!** U travnju ove godine po prvi puta u povijesti naše Crkve postala je jedna žena, časna sestra Mary Corinne, biskupski vikar »za redovništvo«. Biskupi mogu prema odluci II Vatikanskog Sabora postavljati svoje vikare za razne potrebe svoje Crkve. Vikari dobivaju posebne ovlasti i u ime biskupovo vode određene poslove. Zato je nadbiskup Detroita, predsjednik Biskupske Konferencije u Sjedinjenim Državama, kardinal Dearden, postavio časnu Mary za vikara.

● **PATER LOMBARDI POZIVA U POMOĆ ...!** Glasoviti isusovački propovjednik i organizator za »jedan bolji svijet« Lombardi dao je interview publicisti Freneyelu. Objavljen je u Deutschen Tagespost. »Neprestano se množe knjige, konferencije i strukturalne promjene. Imam dojam da uza sve to slabo dolazi do obnove srca. A danas bismo upravo toga trebali, nutarnje obnove u duhu Koncila ... Ako ne dođe do ovog obraćenja, Koncil će svršiti u praznini ...! Osudio je »grupni egoizam«. Moraju se obratiti kler, laici, obitelji. Moramo doći u pomoć Crkvi koja želi živjeti duboko u dušama, raspetim na križu života, za braću i Kristove interese.

● **BROJ KATOLIKA NA SVIJETU** - naoko je dosta velik i ne zvuči loše. Ne znamo, naime, koliko krštenih u Katoličkoj Crkvi uistinu živi pravim Kristovim životom. Sad bi na svijetu, piše u »Osservatore Romano«, bila milijarda i 28 milijuna kršćana (od tri milijarde i trista milijuna zemaljskih stanovnika). Od tih kršćana 613 milijuna 760.000 katolika, 272 milijuna i 18 tisuća protestanata u stotinama raznih sekti, 142 milijuna 433 tisuće pravoslavnih. Oko milijun sedamstotinapedeset hiljada katoličkih svećenika, redovnika i redovnica živi u službi Katoličke zajednice.

● **HRABRI BISKUP DE ROO.** — Svaki biskup mora svake pete godine poslati u Rim, papinskim uredima, izvještaj o stanju Crkve u svojoj biskupiji. Biskup kanadske biskupije Victoria, msgr Remi De Roo objavio je svojim vjernicima što je o biskupiji javio u Rim. Opisao je duševno stanje mladeži, koja ne voli starinski uređenu Crkvu, nego želi brže i dublje promjene; ističe kako se je i zašto smanjio doprinos vjernika za crkvene potrebe, jer Crkva gubi ugled u njihovim očima. Bit će zanimljivo doznati da li je ovo objavljivanje korisno i koliko će pridonijeti napretku tamošnje Crkve.

● **»BOG ZA DANAŠNJEG ČOVJEKA«** — naslov je knjige poznatog francuskog novinara Jacquesa Duquesne-a. Pisac je u njoj razradio podatke što su ih »Francuski Institut za ispitivanje javnoga mnijenja«, časopis »Express« i »La Vie Catholique« proveli prošle godine u Francuskoj. Svijet se ne može smatrati »bezbožnim« kaže autor. U pojedinim zemljama pretežni postoci stanovnika izjavljuju da vjeruju u Boga. (U Americi više od devedeset posto, u Francuskoj 74 posto odraslih, u Jugoslaviji — prema »Borbi« — 30 posto odraslih, u Rusiji mladi ulaze u popis sa 20 posto ...) No ta vjera nije prosvijetljena niti dosljedna. U Londonu na pr. 40 posto vjernika koji idu u crkvu ne vjeruju u posmrtni život. U Francuskoj 25 posto »praktičnih« katolika ne vjeruje u božanstvo Isusa Krista. — Uza sve te »nesuglasice i nedosljednosti«, Jasques Duquesne misli da kroz oblake nevjere i poluvjere probijaju zrake vjere i stanovita čežnja za dubljim smislom svijeta i opstanka. Na kraju knjige donosi riječi njemačkog protestantskog pastora i mučenika Bonhoeffera: »Mi ne možemo proreći dana, ali će taj dan doći. Ljudi će biti pozvani da izgovore riječ Bog tako glasno i uvjerljivo, da će se svijet preobraziti i obnoviti!« Dao Bog!

● **ŠPANJOLSKI SE ISUSOVCI NEĆE RASPASTI!** A tko je kazao da hoće? Novinari, ali ne samo oni. Poznato je naime da je grupa španjolskih isusovaca (bit će ih 300 od 4.379!) preko svojih »18 predstavnika« zamolila španjolske biskupe da se za njih stvori »posebna provincija«. Oni bi htjeli ostati »vjerni duhu svetog Ignacija«, što im nije moguće u sužívotu s ostalima, za koje tvrde da su taj duh napustili. Mnogi su biskupi, možda polovica!, bili uz njih. Ali je general isusovačkog Reda i sam Španjolac preč. p. Pedro Arrupe, otišao u Španjolsku početkom svibnja da tu napetost ublaži. Izjavio je da sveti Otac papa ne želi nikakvu diobu reda, papina je želja da svi isusovci budu vjerni duhu sv. Ignacija. Onda neće biti potrebno stvarati provincije »pravovjernih« i »poluvjernih«.

● **VATIKAN POTICE BISKUPE ...** posebnom odredbom Kongregacije za kler, da što prije provedu u svojim biskupijama uspostavu »svećeničkih vijeća«, kako je to posljednji Sabor preporučio. U svakoj biskupiji ta će vijeća biti pravi crkveni radni senat oko biskupa. Imat će savjetodavni glas. Treba ih izabrati tako da predstavljaju uistinu većinu dijecezanskog i redovničkog klera.

● **PROCES PROTIV BRAZILSKIH BISKUPA.** Brazilska je vojska objavila da će pokrenuti proces protiv 19 biskupa u toj najvećoj katoličkoj zemlji Južne Amerike. Čim je doznao za tu nakanu vojske, kardinal Scherer (iz Porto Alegra) izjavio je, da nitko ne može ići na sud niti se smije držati u zatvoru, ako nema dokaza za njegovu krivicu. Mislio je i na 34 svećenika, koji su zatvoreni, jer su zahtijevali pravednije socijalne odnose i zbog toga zatvoreni.

Fidelis

PRIJE GODINU DANA

26. lipnja prošle godine oko tri i po sata poslije podne bilo je na splitskom aerodromu nešto neobično i izvanredno. Poslije 31. godine došao je iz Indije, rodom iz Metkovića, naš vrijedni misionar o. ANTE GABRIĆ D. I. Dočekala ga ova 4 brata i 4 sestre, koje fotografija prikazuje.

Neki ugledni ljudi misionara našega ubrajaju među najveće ljude naše domovine Hrvatske. U tolikom radu za Boga i duše, uz župne poslove, brine se za škole po selima i za prehranu djece (objed dobije 21.000, u 145 škola).

»Nikada u svom životu nisam bio žalostan ni nesretan!« Ta izreka, njegovo predavanje, njegova pojava, pred bogoslovima, njegova žrtva za Boga i duše u dalekoj Indiji, na bogoslove, svećenike i na sve naše vjernike veoma je djelovala.

RAZGOVARAMO

Za vjernike koji obavljaju veliku devetnicu u čast presv. Srca, dosta je da se prvim petkom pobožno pričeste. Krivo nam je što se ta pobožnost zanemarila u većini mjesta. Negdje se drži zavjetna misa; dosta puta ni toga nema, a zajednička posveta Božjega naroda pred izloženim Svetootajstvom uz propisane molitve spada u prošlost. Kao da se nema zašto, a niti je potrebno više davati zadovoljštinu koju je Gospodin tražio preko svete Margarete. Crkva danas doduše preporučuje prijašnje pučke pobožnosti, ali su svećenici radije prihvatili obnovljenu Euharistijsku gozbu od 18 — 20 minuta, u većim mjestima koncelebraciju, koja bi jedina imala povratiti, odnosno učvrstiti vjeru u Božjem narodu!... Mogli biste ako nađete za dobro u kojem slijedećem broju Glasnika o tome nešto napisati kako bi se imala pobožnost prvoga petka i zašto obavljati i u sadašnjim prilikama. Kako se ona vrši u samom Svetištu Srca Isusova ili kako je mislite preudesiti. S poštovanjem, vjernici rimokatolici. S. 24. svibnja 1970.

Činjenica jest da pobožnost Presv. Srcu mnogi nisu pravo shvatili i zato više za nju nisu našli mjesta u obnovljenoj liturgiji. Tu su u prvom redu bili na udaru »prvi petci« kao neka čaranja. — »Zašto baš petci, i zašto prvi, i zašto devet?« — Stvar je međutim daleko »bezazlenija« nego ovi »pravovjerni« misle, ali je isto tako daleko »ozbiljnija« nego što to ti čuvari pravovjerja misle. Evo zašto: Crkva od nas traži da se godišnje barem jedamput pričestimo. Moramo to učiniti i onda kad nam prijeti opasnost za život. Dužni smo naime podržavati milosni život u sebi. Međutim da se mognemo uspješnije odhrvati zlu koje nas danomice prati potrebna nam je milost. Prava pobožnost Srcu Isusovu upravo na svodi na izvore milosti: češću pričest i ispovijed. To je srž i smisao pobožnosti Srcu Isusovu. To je smisao i prvih petaka. Ne, ukoliko su oni prvi u mjesecu; niti, ukoliko su oni petci, nego se mi kao ljudi, koji živimo u vremenu i brojimo dane, na jedan ljudski način prisiljavamo da ćemo podržavati i obnavljati u sebi milosni život. Zašto je to baš u petak? — E, zato, jer je prema vjerovanju kršćana petak dan otkupiteljske smrti Kristove. Ne znam, što bi u tome bilo smiješno i zastarjelo. Kod vjernika se nerazumivanje može opravdati neznanjem, no kod pastira je ono znak oskudne teološke izobrazbe i manjak pastoralne orijentacije. Nijedna naime pobožnost u Crkvi nije toliko bliza, što više istovjetna s kultom euharistije kao štovanje Srca Isusova; a isto tako, gdje se ta pobožnost vjernicima ispravno protumačila, nijedna nije tako draga vjernicima. — Želi li se tko dati na ozbiljniji duhovni život, boljeg puta od pobožnosti Srcu Isusovu nema. Mističari 16. vijeka bi o tome mogli više reći. Oni su bili i pokretači te pobožnosti.

Kako mi u Svetištu Srca Isusova provodimo prve petke? — Kao u prijašnja vremena. Oblik svete Ure uoči prvog petka morao se prilagoditi svetoj Misi, koja je, hoćemo li pravo, najbolji oblik svete ure. Ipak pokusi koji su kušali spojiti staro i novo, nisu uspjeli, tako da nakon svete Mise ipak imamo odvojeno svetu uru, kao sat klanjanja. Vrijeme se ispuni adoracijom, pjevanjem, razmatranjem, nagovorom. Sve se svrši blagoslovom s Presvetim. Oko 2.000 pričesti na prvi petak i uoči svjedoči da pobožnost Srcu Isusovu podržava kroz godinu trajan sakramentalni život vjernika Bazilike. Plodovi su to kakove bi koncilska obnova mogla samo poželjeti kad bi se bavila obnovom srdaca.

NOVE KNJIGE

Naručite što prije misijske brošure: »PALME«, »JEKA IZ ZAMBIJE« i »JUNAKINJA ORAMAIKA«. U »Palmama« nalaze se kratki članci našeg bengalskog misionara oca Ante Gabrića, koji je prošle godine pohodio domovinu nakon 31 godine. — Cijena je brošuri 1 ND.

U »Jeki iz Zambije« pišu nam naši misionari iz Zambije opisujući svoj život i rad za Božje Kraljevstvo u toj zemlji. — Ta brošura stoji također 1 ND.

»Junakinja Oramaika« je misijska pripovijest iz života američkih Indijanaca Almuska. Glavne su osobe indijanska djevojka od 14 godina i bijeli dječak istih godina. Tko ovu priču počne čitati, neće je prekinuti dok je do kraja ne pročita. — Cijena joj je 4 ND.

Sve tri ove brošure naručuju se na adresu: Rudolf Breber, Zagreb 02-147, Palmotićeva 33.

Uskoro izlazi iz tiska nova misijska pripovijest pod naslovom »Tajna afričke džungle' i misijska brošura pod naslovom »Iz bengalske i zambijske džungle«. U brošuri će se nalaziti nove vijesti iz Bengalije i Zambije.

Mladima preporučamo knjige: »MLADIĆU, ZNAŠ LI LJUBITI?«, »DJEVOJKO, ZNAŠ LI LJUBITI?« i »VRHUNCI ZOVU«. Prva i druga knjiga obrađuju mladenačke probleme na putu prema braku, dok treća pokazuje put, kako ćemo izgraditi svoj značaj kao kršćani. — Cijena je prvoj knjizi 8 ND, drugoj 6 ND, trećoj 7 ND. Naručuju se na gornju adresu.

Ivan Lončar: ŽENIDBA. Kratka i praktična pouka za vjenčanje i za kršćanski život u braku. Dopunjeno i usklađeno prema novom obredu vjenčanja. Dobro će doći župnicima, zaručnicima i bračnim drugovima. Cijena samo 2 ND.

Naručuje se kod izdavača: HKD sv. Ćirila i Metoda, Zagreb, Trg kralja Tomislava 21.

ZAHVALJUJU PRESVETOM SRCU ISUSOVU, BEZGRJEŠNOM SRCU MARIJINU I SVETIM ZAŠTITNICIMA

— Na primljenim milostima zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Ani, sv. Maloj Tereziji i Petru Barbariću. I nadalje molim njihovu pomoć i zaštitu. — Magda P., Virovitica.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, ocu Leopoldu, ocu Vendelinu i Petru Barbariću za sve primljene milosti. I ubuduće se utječem njihovoj pomoći. — Ivan Mrakovčić, Rijeka.

— Zahvaljujem Gospi od brze pomoći za ozdravljenje jedne mlade majke, koja je bila u smrtnoj opasnosti. Preporučam dragoj Gospi njezinu dječicu. — I. Blažić, Ivanić grad.

— Za sve primljene milosti zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Nikoli Taveliću, sv. Antunu, Leopoldu Mandiću i Petru Barbariću. I unaprijed im se preporučam. — P. M., Opuzen.

— Na uspjeloj operaciji zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu. Zahvalna Marija Martinić, Pučišće.

— Hvala Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, kao i svetom Josipu, što su mi pomogli da strpljivo podnosim sve svoje poteškoće, koje me prate kroz život. Neka mi i nadalje pomažu i čuvaju moje troje djece. — J. K., Saulgau, Njemačka.

— Zahvaljujem Božanskom Srcu Isusovu što je zagovorom Pape Ivana Dobrog pomoglo mojoj nećakinji u životnoj opasnosti. — Zahvalna Lucija Karalić, Gorjani.

— Presvetom Srcu Isusovu zahvaljuje za zdravlje Terezija Nemet, Slav. Brod.

— Za primljene milosti, napose za zdravlje zahvaljuju Presv. Srcu Isusovu Martin i Jela Majstorović, Lipik.

— Za sretno položeni ispit zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Gospi od brze pomoći, sv. Josipu i sv. Antunu. — Studentica Magdalena.

— Hvala Presv. Srcu Isusovu, Gospi Trsatskoj, sv. Judi Tadeju i sv. Riti na primljenoj milosti. — Evelin i Maja, Rijeka.

— Gospi od brze pomoći zahvaljuje za ozdravljenje Kata Mihaljević, Sikirevci.

— Na uspjeloj operaciji zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Blažu i sv. Antunu. Neka mi i nadalje budu u pomoći. — Ljubica Glavaš, Sisak.

— Hvala i čast Božanskom Srcu, Majci Božjoj i sv. Tereziji za ozdravljenje od teške bolesti i za sretnu operaciju djeteta. I nadalje se preporučujem, zahvalna D. Prelec, Brckovljan.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Gospi od brze pomoći i sv. Antunu što su mi pomogli u teškoj bolesti. Neka mi i nadalje pomognu. — Marta Rakuljić, Jesenice kod Splita.

— Zahvaljujem svetom Josipu, što mi je pomogao i spasio mi kravu, koja je pojela otrov. — Marica Debač, Bjelovar.

— Molim Srce Isusovo i Marijino za pomoć, da sretno završim sedmi razred osmogodišnje škole. — M. V., Široki Brijeg, Hercegovina.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Gospi Lurdskoj i ocu Leopoldu Mandiću za mnoge primljene milosti. — L. S., Šljivoševci.

— Od srca zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Gospi od brze pomoći, sv. Ivanu Krstitelju, sv. Antunu i ostalim zaštitnicima na pomoći u teškoj bolesti. Preporučam im nadalje sebe i obitelj. — Mara Vinojčić, Kotor Varoš.

— Anka Lončar iz Aržana zahvaljuje Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, te sv. Antunu na primljenim milostima. I nadalje se preporuča.

— Velika hvala Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, te sv. Antunu na nebrojenim milostima. Neka mi i nadalje budu u pomoći. — I. G., Opuzen.

— Za ozdravljenje svoje unučice od upale pluća zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Gospi Fatimskoj i ocu Leopoldu Mandiću. I nadalje im preporučam cijelu svoju obitelj. — Barbara Halovanić, Zagradci.

— Od sveg srca zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Majci Božjoj i svim svetima za sretan povratak sina. Preporučam im ga i nadalje. — B. Z.

— Zahvaljujem Presvetom Trojstvu, Gospi od brze pomoći i ocu Leopoldu Mandiću na uslišanoj molitvi. — A. G., Zagreb.

— Na položenom razredu zahvaljujem sv. Josipu, sv. Nikoli Taveliću, sv. Antunu i ocu Leopoldu Mandiću. I ubuduće im se preporučam. — S. M.

— Gospi od brze pomoći zahvaljujem za sve primljene milosti. Neka mi i nadalje budu u pomoći. — I. E., Velika Kopanica.

— Za primljene milosti zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Antunu, sv. Nikoli Taveliću i ocu Leopoldu Mandiću. — Ante Krstić, Zadar.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu za uspjelu operaciju svoga sina i za njegov dolazak iz bolnice prije prvog petka, pa tako nije prekinuo Veliku devetnicu spasa. I nadalje preporučam Presv. Srcu sebe i obitelj. — M. Cvitić, Golobrdci, Slav. Požega.

— Od srca zahvaljujem Bezgrješnoj Djevici Mariji na uslišanoj molbi, te mi je dijete ozdravilo. I nadalje Joj preporučam sebe i obitelj. — Katica Mauhar, Kalić, Gorski Kotar.

— Zahvaljujem svojoj dragoj Nebeskoj Majci i Njenom Sinu Isusu na dosadašnjem dobrom uspjehu u školi, te molim ponizno i za uspjeh na kraju školske godine. — N. I., G. D.

— Za primljenu pomoć zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu. I nadalje im preporučam sebe i obitelj. — K. V., Korod.

— Od srca zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu, te sv. Antunu na uspjeloj operaciji. — Nikola Hallak, Palovec.

— Hvala Svetoj Obitelji, sv. Judi Tadeju i ocu Leopoldu Mandiću na primljenim milostima. — Obitelj Drozdek, Sl. Orahovica.

— Na poboljšanju zdravlja i radne sposobnosti zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, te ocu Leopoldu Mandiću, a i za druge milosti što smo ih primili moja majka Rozalija i ja. Neka nam i nadalje budu u pomoći. — Ivan Blažinčić i njegova majka, Prelog.

— Za jednu veliku milost zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Majci Božjoj. — R. J., Čakovec.

— Zahvaljujem Presv. Trojstvu, Majci Božjoj, sv. Josipu, sv. Judi Tadeju, sv. Antunu i ocu Leopoldu Mandiću za ozdravljenje moje majke od teške bolesti, za uspješno završenu svoju školu i za druge milosti. I nadalje njihovoj zaštiti preporučam našu obitelj. — Terezija S., Varaždin.

— Za sretnu operaciju zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Gospi Lurdskoj. — Manda B., Vlšnjevac.

— Na ozdravljenju noge nakon prometne nesreće zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Majci Božjoj i svetom Franji. — Ivka Martinec, Sračinec.

— Za mnoge primljene milosti zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, te sv. Antunu. I nadalje se utječem pod njihovu zaštitu. — Katica Skripač, Veliki Bukovac.

— Zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu na iskazanoj milosti. — Hofman, Zagreb.

— Na primljenoj pomoći zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu. — Poljanac, Zagreb.

S dopuštenjem crkvenih i redovničkih poglavara izdaje: Hrvatska pokrajina Družbe Isusove — Zagreb 02-147, Palmotićeva ul. 31. — Odgovorni urednik o. Franjo Šipušić, Zagreb 02-147, Tel. 441-636. Tisak »Plamen« Slavonski Brod, Omladinska ul. 26. — 1970. — Cijena pojedinog broja 1 D. Godišnja pretplata 12 D. Grupne pretplate od deset na više dobivaju deset posto popusta. Novac pretplate šaljite poštanskim uputnicama: suradnju uredništvu Glasnika: rukopisi se ne vraćaju.

GLASNIK

SRCA ISUSOVA I MARIJINA — VIII

Pošt. pl. u gotovu
CIJENA 1 DINAR
ZAGREB
Godina 61
KOLOVOZ - 1970

U OVOM BROJU

Novi zagrebački nadbiskup

321 ISUS — GLAVA CRKVE, Josip Ćurić

324 Marija Bistrica — zavjetno prošteništa

326 MOLITE ZA ONE KOJI VAS PROGONE, Mijo Škvorc

331 Crkva na Bliskom Istoku, J. Antolović

333 Naši mladomisnici

334 OSVRT NA KANONIZACIJU, F. Šipušić

341 Srce kao dar, Ivan Kukula

345 Srce Isusovo u liturgiji, J. Njavro

349 Pastirove suze, Ivan Kukula

351 Osobna značajka kršćanske vjere, I. Fuček

355 Pismo iz Australije, Pero Bulat

358 Zahvalnice

Na omotu:
Rafael: MADONA I CVIJET

Mjesec lipanj ove godine bio je pun značajnih događaja za život Crkve u Hrvatskoj. Tu je prije svega dosad jedinstveni događaj kanonizacije bl. Nikole Tavelića. Taj događaj ostat će trajno u analima naše religiozne povijesti. — U istom mjesecu dobila je nakon duljeg čekanja Zagrebačka nadbiskupija nadbiskupa u osobi msgr. dr. Franje Kuharića, biskupa i dosadašnjeg administratora nadbiskupije. Biskupija je dobila i dva nova pomoćna biskupa: dr. Josipa Salača i dr. Miju Škvorca. Čestitamo našem novom nadbiskupu i biskupima! — Nadbiskup je u katedrali zaredio u oči Petrova 41. đakona. Kolika nada za Crkvu. — Na sve ove događaje nastojali smo se osvrnuti u ovom broju Glasnika.

NOVI NADBISKUP

Msgr. Dr. FRANJO KUHARIĆ, zagreb. nadb.

Roden 1919. u Gornjem Pribiću. Zaređen za svećenika 1945. Za biskupa posvećen 1964. 1969. postaje apostolskim administratorom zagrebačke nadbiskupije. 17. lipnja ove godine postao je zagrebačkim nadbiskupom.

Dr. JOSIP SALAČ, pomoćni biskup

Roden 1908. u Daruvaru. Za svećenika zareden 1932. Dugogodišnji profesor i duhovnik klerika u zagrebačkoj bogosloviji. 1969. postaje kanonikom. Predsjednik dijecezanskog liturgijskog odbora. 17. lipnja imenovan pomoćnim biskupom. 19. srpnja posvećen za biskupa.

Dr. MIJO ŠKVORC, pomoćni biskup

Roden 1919. u Ruševcu kod Križevaca. 1938. stupio u Družbu Isusovu. 1948. zaređen za svećenika. Propovjednik u Bazilici Srca Isusova u Zagrebu, pisac i profesor. 17. lipnja imenovan pomoćnim biskupom. 19 srpnja posvećen za biskupa.

ISUS GLAVA CRKVE

Rafael: PREOBRAŽENJE

Samo trojici Apostola bilo dano da pribivaju čudesnom Preobraženju Kristovu. To su ona ista trojica koji šest mjeseci prije Taborskog događaja jedini smjedoše ući u kuću Jairovu, da na svoje oči vide kako Isus otima smrti preminulu djevojku; ista trojica koji će devet mjeseci kasnije u Getsemaniju jedini izbliza motriti smrtnu borbu Kristovu ...

Zašto Isus tako postupa s Petrom, Ivanom i Jakovom? Zašto im naređuje neka o Preobraženju šute kroz gotovo godinu dana? Zar je htio osnovati tajnovitu »ezoteričku« sektu, u kojoj bi samo nekolicina upućenih znala zbilja sve dok bi ostali neuki puk čamio u neznanju?! Ne, Krist nije išao za tim. Crkva, koju je naumio osnovati, daleko je od svake klasne diobe na slobodnjake i robove, na Grke i barbare, na patricije i plebejce, na gnostike i idiote ... Kao što haljina Kristova, tako i Njegova Crkva — od vrha do dna sva je iz jednog komada, bez povlaštenih pojedinaca i staleža. Ukoliko je Spasitelj ipak samo trojici Učenika dao da prije Golgotske Drame bolje uoče tajnu Njegove Osobe, bilo je to zbog izrazito praktičnih razloga: drugi naime Učenici nisu još bili spremni »da sve podnesu«. Nu svima će bez iznimke naložiti i neka poslije Uskrsnuća govore pred licem svih naroda, neka i ono što im je bilo na uho prišapnuto izvikuju s krovova. U

kršćanstvu stoga nema, a ne smije ni biti kakvih pridržanih, »ezoteričkih« tajni!

Dešava se, međutim, da tijekom vjekova neke kršćanske istine padnu u sjenu. Ponekad čitavi odsjeci Vjerovanja ostanu nekako izvan uporabe: niti se o njima napose govori niti tko na njih izričito misli. U našim danima na pr. silno se naglašava kako svi skupa živimo u »eshatološkoj« Crkvi POSLIJE KRISTA. Podjednako se ističe da je starozavjetni Izrael bio — na svoj način — Crkva PRIJE KRISTA. Ali ćemo danas jedva naći kršćanina koji bi shvaćao, da se između ta dva navedena termina usjeklo nešto »treće«, naime: CRKVA U KRISTU! Ovoj bismo središnjoj činjenici kršćanstva morali posvećivati više pažnje.

U POČETKU ... Svaka stvar, koja treba da jedamput postane velika, započinje svoj razvoj kao sitan zametak. Tako iz malena žira nastaje hrast i od neznatne iskre rađa se golem požar. Tajna je ovih skromnih početaka u tom što pod korom sićušnosti nose skrivenu svoju kasniju veličinu. Svaki je od njih »sacramentum futuri« — tj. odlučan tren i znak u sadašnjici kojim je budućnost unaprijed određena i zacrtana. Na taj način hrast, premda još naizvan nema divovskog debla ni krošnje, ipak već UNAPRIJED OPSTOJI u žiru. Jednako i čovjek, makar još ne bio sposoban da se uhvati u koštac sa životnom sudbinom jer se još nije ni rodio, ipak već UNAPRIJED OPSTOJI u svom jednostaničkom zametku. Slično možemo reći i za veličanstvene glazbene skladbe: da bi ih orkestar mogao izvesti, moraju one UNAPRIJED OPSTOJATI u stvaralačkoj mašti skladatelja. Isto tako i pjesma i knjiga i svaki izum mora najprije biti začet u srcu i umu svoga tvorca, da tek onda postupnim slijedom bude ostvaren u vanjskom vidljivom svijetu.

To je sveopći zakon razvitka, kojem podliježe sve što raste u vremenu i prostoru: UVIJEK CJELINA PRETHODI SVOJIM DIJELOVIMA! Uvijek je sjeme zbijena, zgusnuta punina koja tek kasnijim rascvatom otkriva svoje bogatstvo. Zato bi uvijek kod prve faze trebalo staviti natpis: »početak Svršetka«, dok bi sam završni studij na kraju morali obilježiti kao »svršetak Početka«! Konačna, naime, definitivna formacija predefinirana je i preegzistira već u samom embrionalnom začetku.

... BIJAŠE SRCE Ni Crkva Kristova nije izuzeta od ovoga razvojnog zakona. I u Njoj CJELINA PRETHODI KASNIJIM DIJELOVIMA! I u Njoj »Početak« nije puka ništica, nego veličanstvena Punina. I Njezin »OMEGA«, tj. izgled što će ga imati na Sudnji dan, preegzistira u samom izvornom »ALFA« ... Drugim riječima: Crkva je ČITAVA bila U KRISTU već kod prvog trenutka Njegova zemaljskog života! Dakle — prije nego što su Petar, Ivan i Jakov uopće znali za Isusa, On je već znao za njih. Još više: prije nego li oni vjerom i ljubavlju prionuše uz Njega. On je već vjerovao u njih i Prvi ih ljubio. I ne samo njih, i ne samo Dvanaestoricu, nego čitav ljudski rod — sve naraštaje do konca vjekova, sve je Svojom Mišlju obgrlio i u Svome Srcu pohranio. Prema tome, davno prije nego što se pojavismo na krugu zemaljskom, davno prije već smo opstojali u KRISTU ISUSU, kako veli Apostol.

Dubok je to izričaj, što ga u samim Pavlovim poslanicama susrećemo 164 puta. Radi se pak o ovom: Krist, koji se na Golgoti s Probodenim Srcem iskazao kao naš OTKUPITELJ, već je od prvog časa začeća pod Srcem Bezgrješne Djevice bio naš OKUPITELJ. Kao neodoljiv »Magnet«, o k u p i o nas je u Jedinstvo veće i silnije nego li ga imadosmo u Adamu. Jer, ne zaboravimo, i naš praotac Adam kao začetnik čovječanstva — bio je »punina« u kojoj smo nekako svi preegzistirali. Svi mi od njega potječemo; svi mi iznosimo postupice na vidjelo raznolike mogućnosti pohranjene u ljudskoj naravi, kojoj je on prvotno utjelovljenje i izričaj. Zato i jesmo svi mi srašteni sa svojim praocem u jednu cjelinu, u jednu Sliku i Priliku Božju, kako su to često spominjali davni crkveni Oci. Nu Sotona — »Diabolos« — onaj što kida i unosi razdor, poremetio je sklad ove Božje Slike bacivši Adama na tle, prema slikovitom opisu Augustinovu. Istog smo časa svi mi u Adamu pali i poput krhotina raspršili se na sve četiri strane svijeta, simbolizirane s četiri slova samog imena »a—d—a—m« ...

MISLI SRCA NJEGOVA ... Jedini je spas za ovako palo i razbijeno čovječanstvo bio u tom da dobijemo Novog Praoca, Novog Adama, Novu Glavu, da u jednom Novom »Početku« budemo svi »iznova stvoreni«. To se i desilo. Ali, na kakav način?! Riječ Božja, koja je oduvijek bila kod Boga kao savršen Iskaz Svevišnjeg, ta je Riječ tijelom postala i nastanila se među nama. Naizvan se, doduše, činilo da je taj Novi Adam običan pozemljar poput nas, da je i On u golemoj »mreži« čovječanstva samo jedna sićušna karika. Nu On je bio Bog-Čovjek, što znači: nije sa svojim Beskrajem utonuo u našoj smrtničkoj »mreži«, nego ju je svu s kraja na kraj privinuo k Sebi. Svojom Mišlju i Ljubavlju obujmio je stvarno svakog pojedinog od nas tako — te smo u »dimenziji« Njegova Srca zapravo svi Njegovi SUVREMENICI.

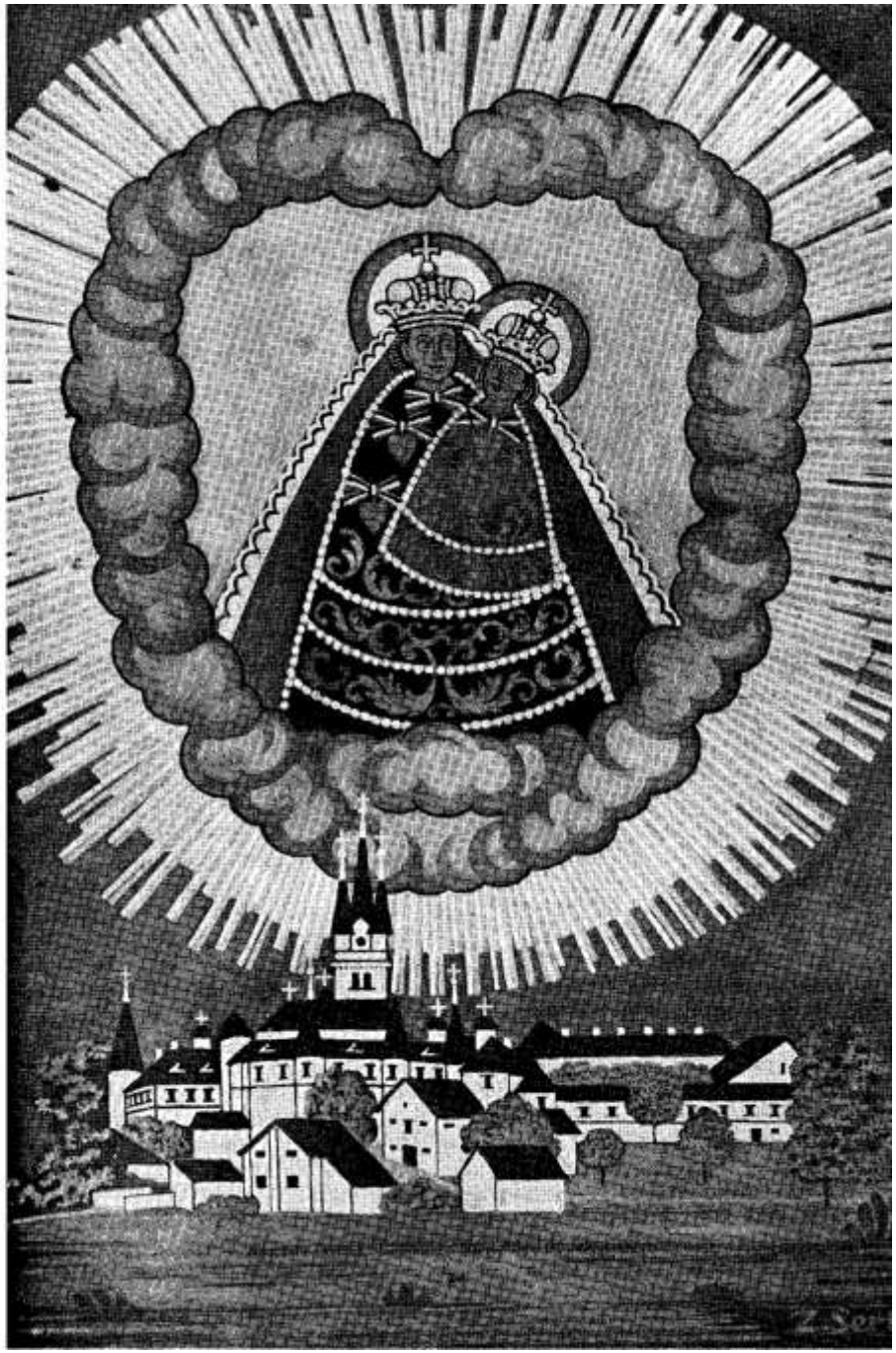
Nisu tu važni prostorno-vremenski razmaci koji nas od Njega povijesno dijele; Srce Njegovo nadvladava sve te materijalne barijere i zbiljski nas nosi u Sebi. Zato i jest Apostol s punim pravom pisao: »Svi ste vi samo JEDAN ČOVJEK U ISUSU KRISTU!« (Gal. 3,28.) Nismo u Kristu tek jedna stranka ili zadruga ili općina, nego — JEDAN ČOVJEK, JEDAN BITAK ... Stoga je sudbina Kristova ujedno sudbina svih nas: u Njemu smo zajedno utjelovljeni, zajedno umrli, zajedno pokopani i zajedno uskrsnuli, zajedno čak i uzašli na Nebo gdje nam je život sakriven u Bogu. A kad se opet pojavi Krist, naš Život, i mi ćemo se zajedno pojaviti s Njim u slavi. (Kol 3,3-4. Poredi: Ef 3,6; 2 Tim 2,11; Rim 6,4; Kol 2,12.)

... ZA SVA POKOLJENJA Te nam riječi iz doba Pracrkve danas neobično zvuče. Mi ih ne primamo onako zdušno kako su ih nekoć s usana Pavlovih upijali korintski dokeri i bezazleni gorštaci u maloazijskoj Galaciji. Opterećeni smo naime teškim hereditarnim balastom civilizacije: vučemo za sobom jedno stoljeće pozitivizma uz četiri stoljeća individualizma i sedam stoljeća nominalizma ... Nismo pravo sposobni da pojmimo jedinstvo srdaca koje nadilazi vrijeme i prostor, nismo prikladni da se uživmo u zajedništvo koje ne teče u stilu suvremenih koncerna i kombinata. Mi danas znamo samo za onu povezanost među ljudima koju nalaže industrijski »mravinjak«: gdje se sva bliskost svodi konačno ili na strast ili na stravu ... VEZA SRDACA, po kojoj bismo već prije devetnaest stoljeća opstojali kao JEDAN BITAK U KRISTU ISUSU, za nas je knjiga sa sedam pečata.

Međutim, unatoč sve naše rascjepkanosti i plitkosti, ova je dubinska VEZA SRDACA nepobitna zbilja i CRKVA U ISUSU jest povijesna činjenica. Dakako, ta intimna utkanost u Krista ne oduzima nam osobne naše samosvojnosti: vez između Krista i nas jest mističan, što znači — onakav kakav se susreće još samo unutar Presvetog Trojstva. I ondje naime mnoštvo Osoba nimalo ne smeta savršenom Jedinstvu jednoga jedincatog Boga; slično i u Crkvi, mnoštvo osobnih pozemljara jest u osnovi ipak samo j e d a n Mistični Isus. »Kao što sam Ja u Ocu i Otac u Meni — govori Spasitelj — tako i vi treba da budete u Meni i Ja u vama!« To je sav program našeg života i naše vječnosti: od Utjelovljenja mi već jesmo u Njemu — samo treba da kroz vjeru i ljubav On bude cjelovito izgrađen u nama!

Životni uvid u ovu istinu ne može se steći nikakvom poukom, nikakvim štivom. Za to se traži USPON na »Tabor« i SUSRET s Kristom, s Njegovim Srcem. Za to se traži da prignemo koljena pred Ocem od kojeg potječe svako jedinstvo i zajedništvo kako na Nebu tako i na Zemlji, da nam On prosvijetli oči vjere te upoznamo sa svim svetima, koja je dužina i širina i visina — tj. koje su »dimenzije« Srca Kristova, u kojem je smještena čitava povijest sa svima nama ... To je jedini način da se ispunimo svakim Božjim Obiljem te i za nas počne vrijediti riječ Evanđelja o Učenicima nakon Tabora: »Ne vidješe nikog osim sama Isusa!«

(Ćć)

Prof. Zdenka Sertić: Zavjetno Mjesto Marija Bistrica u Hrv. Zagorju

»Na glavici brežuljka, koji gospoduje plitomom dolinom, diže se ponosno i slikovito opasana prastarim zidinama crkva slavna i glasovita pod svetim imenom Marije Bistrice. Religiozno i nacionalno svetište; sveto mjesto gdje se svjetli i žarki osjećaji iz pobožnih srdaca hodočasnika vječno viju put nebesa; hram, gdje stražu straže Božji anđeli i sabiru suze bijednoga naroda u svoje kaleže, da ih ponesu u nebesa i izliju pred Bogom i Njegovom Majkom.«

(Dragutin Hirc: iz putopisa: »Lijepa naša domovina« I svezak, iz god. 1891. str. 25)

»O Mati prečudna, lubiena Devica,
Horvatska patrona, nebeska kralica!
K Tebi žalosni i tužni bežimo,
Pod obrambu Tvoju
dospeti hlepimo!«

Milan Lang: Iz Zbornika za narodni život i običaje

MOLITE ZA ONE KOJI VAS PROGONE

Mjesec kolovoz pruža Apostolima Molitve prigodu i zadaću da mole na krasnu nakanu: »DA PROGONITELJI CRKVE I KRISTA DOĐU DO SPOZNAJE ISTINE!«

ZAGONETNA DEFINICIJA

Tko je to — progonitelj Crkve i Krista? Na kakva to Pavla, Decija, Napoleona i Hitlera danas pomišljamo? Tko to Crkvi nanosi stvarno štetu i želi je zbrisati sa svjetskoga »spiska«?

Treba postaviti ovo pitanje u punijoj svijesti Koncilske Crkve, koja je promijenila ne samo način govora nego i shvaćanja. I nije uvijek lako odgovoriti, jer se neke misli nanovo osvjetljuju pravim svjetlom Evanđelja. Ljudi koje smo dojučer smatrali svojim neprijateljima, zalaze u drugi red. Crkva dublje osjeća nego ikad da se stvarni njezini »protivnici i progonitelji« nalaze mnogo ... bliže!

Trebalo bi nanovo očistiti patinom prekriveni tekst slavnoga biskupa Bossueta, iz njegove zanosne propovijedi o Crkvi. Može se to pokojem čitatelju učiniti nerazboritim«, ali je istina često bila šikanirana kao nerazborita.

Bossuet reče, da se Crkva ne mora bojati u prvom redu onih »klasičnih«, vanjskih, idejno različitih, neprijatelja i progonitelja. I Neron i Decije i Dioklecijan navaljuju na Kristovu zajednicu kao oluja i urnebesni vihor. Nisu li ti udarci polomili natrule grane, nisu li strašnim zamasima učvrstili samo Božje stablo? Nisu li ispirali plijesan sa zida, nisu li time čistili sam zid Crkve? Time ne želimo reći da priželjkujemo slične napadaje. Slabići stradaju, nezreli pokleknu, mnogi izdadu. Ali je takav progon manja opasnost od one, koju Bossuet gleda kao »progon iz Crkve«, progon krivovjeraca. To su dojučerašnji naši domaći, koji su postali naši protivnici. Trebalo bi i tu ispitati i povijesnu i suvremenu savjest: zašto su heretici nastajali, zašto su se tako zaoštreno tukli za neke ideje, zašto su udarni anatermama i indeksima? Nisu ni oni uvijek bili moralno iskvareni (Tertulijan je na primjer pripadao oštrijem načinu života!) Znali su pothranjivati oholo srce, to je istina. Odbijali su često dobrohotne savjete, i to stoji. No više puta upravo su oni prokrčili put dubljem i zdravijem istraživanju istine, poticali su na zazivanje Duha Svetoga, zvali i nehotice na veći oprez i prikladnije obrazlaganje vjere. Dosad je svaka objavljena istina prolazila kroz retortu napadaja i sumnje. A velike su kršćanske škole nastajale i zbog obrane vjere.

Prvonaglašeni progonitelj i neukroćeni neprijatelj Crkve, misli biskup Bossuet, bio je i ostat će grijeh u samoj Crkvi. Nije to uragan i vihor izvana, to je crv i rakrana iznutra. I dok vihor često jača, crv uvijek i nefaljeno podgriza. Zato je Crkva sve slabija što se više u njoj samoj griješi.

Uza sve ove napomene predložena nakana ne želi govoriti o grješnicima u Crkvi, niti o krivovjercima oko Crkve ,nego o progoniteljima Crkve izvana. Za njih treba moliti, preporučuje nakana. da spoznaju istinu, što potpuniju, što spasonosniju.

DUH SUVREMENOG PAPINSTVA

Veliki papa Pio XI postavljao je oštre granice između Crkve i »necrkve«. Pio XII nije bio istaknuti »demokrata«, ali je želio da se stišaju napetosti. Zaklinjao je moćne da štite slabe, dušmanima Kristovim preporučivao je razbor i smirenost.

Pravi preokret obzirom na progonitelje nastaje onim danom, kad je dobri papa Ivan XXIII otvorio vrata vatikanskog doma i samim progoniteljima! Bilo je tu nekoliko uzbudljivih scena. Najdirljivija svakako ona, kad su urednik »Izvestija« Adžubej i njegova žena, kćerka Hruščovljeva Dara, osjetili toplinu papina smiješka i ponijeli u Moskvu papine darove za lukavoga diktatora ... Koliki su tada zaustavili dah i zapitali se: Što je ovo? Zar se Crkva na ovaj način »predaje« u ruke neprijatelja?

A Ivan je dobrotom i očinskim srcem govorio samo jedno: Treba se međusobno shvatiti!

Pavao VI ide tim putem. Nekima se taj zamišljeni papa pričinja kao »lakovjerni« dobričina, kojega neprijatelji varaju. On doista govori o tome, da smo svi na svijetu suputnici, da moramo preliti iz duše u dušu jasnije shvaćanje, prebaciti preko svih sudbina božansko oproštenje. U nizu nagovora, u konzistorijima i za javnih audijencija, naš sveti Otac opetuje riječi nove liturgije: Pružite mir jedni drugima!

Antenom svog duha sluša Papa nutarnji govor duše. Ima tu mnogo mraka, preteške zbunjenosti, predrasuda, nepromišljenosti i za-

Zagrebački nadb. dr. Franjo Kuharić kod Sv. Oca

Kard. dr. Franjo Šeper i splitski nadbiskup dr. Frane Franić sa sv. Ocem

visti. Ali ispod svega teče struja matica čovječnosti, želje da nam svima bude bolje, da se shvatimo, da se prihvatimo takvi kakvi jesmo. Prevlada li u nama misao na čovjeka, na ljudsko dostojanstvo, na pravilnu i poštenu samoodluku; probudimo li interes za svačiju slobodu, za osobna prava i opću suradnju, brzo će se oči zaiskriti od želje da ljude spasimo od nebrojenih ideoloških nesuglasica i od smrtonosne, bratoubilačke mržnje. Papa nas poučava ovako: Možda je tvoj susjed čovjek bez vjere ili druge vjere, možda se hrani drugom filozofijom i trasira si neki drugi put — za nas mora i nadalje biti čovjek, brat, suputnik, supatnik! Mi, kršćani, vjerujemo u Boga i besmrtnost. Ali nas ta vjera ne čupa iz čovječanstva, niti nam daje pravo da ikoga prezremo. Bilo bi neopisivo lijepo i plodno, opetuje često sveti Otac, kad bismo svi priznali prvenstvo temeljno-ljudskoga, primat neoborivo-humanoga. Onda se ne bi mrzili niti ubijali zbog »nadgradnji«, zvale se one ne znam kako ... Mržnjom i progonima uništimo same temelje u čovjeku i u društvu.

Kad je Pavao VI na kraju Sabora otpjevao čuveni svoj »Kantik Čovjeku«, zaželio je da se zbude Apokalipsa, otkrivenje Čovjeka. Da se svi zamislimo u zajednički svijet zajedničkog usuda. Da se pokušamo više »očovječiti« i u-ljuditi«!

Da surađujemo sa svakim srcem u dobroti i poštenju. Da zajednički izgrađujemo svijet koji našim postupkom postaje ili zajednička tamnica ili groblje, ili zajednički snošljivi dom i obitelj. »Kad bismo mi bili kršćani, ne bi oko nas bilo pogana«, rekao je ispravno sveti Ivan Zlatnih Usta.

DUH VELIKOG KONCILA

Koncil je već prvom »porukom biskupa« pozvao na pomirenje i pružio svima ruku. Bila je to poruka, koju su sve ostale kasnije samo do kraja tumačile. A mnogi »borbeni« kršćani bili su stvarno zatečeni. To je nadišlo njihovu uskogrudnost, time se moralo minirati i rušiti dojakošnje nepovjerenje, to je magnetski počelo vući na stazu ekumenizma i otvorene ljubavi prema ostaloj krštenoj braći, tako smo se počeli ljudski približavati svim nekrštenima, na taj način trebalo je zakopati ratnu sjekiru, pa se sporazumjeti sa svim »ljudima dobre volje«, vjernima i nevjernima.

Vrata Crkve odjednom su pustila sunce i u samu Crkvu! Proglašena je tjeralica na naše vlastite predrasude. Sve jasnije se izdizala Augustinova fantastična i nedograđena razlika između »zablude i zabluđenoga«. Zabludu valja odbaciti, čovjeka u zabludi treba shvatiti i spasiti. Treba pročitati brojeve iz Uredbe »Radost i nada« u kojima odjekuje novi ton i pogled se pun hrabre dobrote okreće prema svim

ateistima. Nas je same Koncil opomenuo da obnovimo prije svoj vlastiti život nego što počnemo »misionariti« druge. Ne bismo smjeli biti zabuna i spoticaj raznim nevjernicima.

Što koriste naše lijepe riječi, kad su nam postupci mračni i nelijepi? Uzornim životom i gestama plemenitosti nećemo nikoga normalnoga šokirati. Ateiste, bilo koje vrste, Koncil poziva bez ikakve pozadinske primisli, da ne gledaju previše u nas, nedosljedne kršćane, već da se zagledaju u Krista, koji je dao svim savjestima neoborivo svjedočanstvo milosti. Ateisti moraju ući ne toliko u naše kršćanske vanjske forme, koliko u duh i u dar Evanđelja! Sabor moli ateiste, da nam oproste našu nelogičnost života, našu uskogrudnost shvaćanja, našu nedosljednost u ljubavi.

I dok sve smionije priznajemo da nosimo naslage prašine i povijesnog taloga, molimo s Koncilom dojučerašnje »progonitelje« da pomognu i nama i sebi: Neka slobodno upozore sve kršćene i obnovljene u Kristu, sve u Crkvi i Božjem Narodu okupljene, kakvo bi svjedočanstvo od njih željeli. Tu je poruku shvatio francuski intelektualac marksist R. Garaudy, pa je u jednom članku nanizao misli i zahtjeve upravljene kršćanskoj savjesti. Duboko je uvjeren, da smije od kršćana očekivati, kao i njegovi sumišljenici Čeh Machovec i Talijan Luporini, golemo svjedočanstvo ljubavi i velik prilog humanosti!

DUH DANAŠNJEG I SUTRAŠNJEG SVIJETA

Čim preletimo očima preko »karte Ujedinjenih Naroda«, preko raznih državnih Ustanova i zakona, preko promijenjenih običaja i postupaka , opažamo da se i u svijetu nešto mijenja. Ponegdje nestaje same borbe, kadikad se mijenja dosadašnja taktika. No promjene se vide. Progonstva mijenjaju svoju udarnu vanjsku silu, povlače se sa administrativnog i žandarskopolicijskog na novo, stišano, profinjeno i psihološko područje. Od krvavih i brutalnih pretvaraju se u humana i kulturna. Ljude manje povlače na sud i u »logore smrti«, na stratišta i grobla. Smišljaju se metode kako bi se Crkvi odvukla djeca i mlade generacije, kako da se blokira njezino izrazito djelovanje. Zato se jači ljudi izvrgavaju porugama i šikanacijama, unutar Crkve se protežiraju opozicioni pokreti i kontestacije svake ruke. »Novi savezi za nove prilike!« kako netko reče.

Dolazi pomalo do neke apsurdne i teško shvatljive situacije. Katolici moraju nad tim sve više razmišljati, jer se otvaraju nova obzorja mira i rata. Mislimo bez okolišanja na sve što se zbiva: stari »neprijatelji i progonitelji Crkve i Krista«, masoni, liberali, slobodni mislioci, višeznačne sekte »ljevičara«, sve stišanije viču protiv Crkve i sve »zamornije« navaljuju na nju. Njima je »posaborska Crkva« podosta simpatična! Po drugoj strani, u strogo katoličkim zemljama«, s klasičnim »kršćanskim« režimima (Španjolska, Portugal, Argentina, Brazil ...) počinju veoma interesantni i stvarni progoni, koji se dokazuju sve punijim zatvorima. Nisu to progoni na »širokoj fronti«, protiv Crkve kao cjeline. To su udarci munja u »vrhunce«, u probuđene biskupe i svećenstvo, u elitu intelektualnog laikata.

Nismo naivni niti nevjerni: vjerujemo Kristu da će progona i tjeskobe uvijek biti. Nikad se neprijateljstvo protiv Crkve i Isusove obitelji neće ugasiti. Ali duh saborske Crkve i sve jači poziv na snošljivost na svim stranama svijeta kao da obećavaju iza ovih preostalih trzavica neko smirenije razdoblje. Doba neke uviđavnije ljudske zrelosti, nekog humanijeg pristupa, stanovite zakonitosti i zaštićene slobode.

Zato kršćani, napose Apostoli Molitve, moraju poziv ove nakane shvatiti do dna ozbiljno, za budućnost sudbonosno: Mole se i molit će se, da progonitelji bilo koje vrste, bilo kakva imena, izmijene svoj stav i dušu prema nama. Da ih iznutra dovoljno prosvijetli i ogrije uvjerljiva Božja Istina. Da uvide što jasnije kako kršćani nisu zavrijedili da ih progone. Ako su pravi kršćani, onda su i pravi ljudi, najveći prijatelji čovječanstva i čovječnosti. Ako su slabi kršćani, onda ih treba prepustiti sudu njihove savjesti i sudu Božjemu, koji malo sporije dolazi, no nikad ne kasni.

Ne zaboravimo moliti za same sebe, da budemo iskreniji Kristu i bratskiji sa svima ljudima.

Mijo Škvorc

CRKVA NA BLISKOM ISTOKU

(Mis nakana A M za kolovoz 1970.)

Prije svega moramo točno odrediti područje na koje se odnosi ova naša misijska nakana. Fracuzi zovu to područje Bliski Istok. Ono obuhvaća uglavnom arapski svijet, a zatim Tursku te Iran. Stanovnici su tog područja većinom muslimani. Želimo li pojedinačno nabrojiti sve zemlje Bliskog Istoka, onda bismo uz spomenute morali još nadodati: Egipat, Jordaniju, Siriju, Liban, Izrael, Arabiju te Irak. Ako promatramo povijest kršćanstva, vidjet ćemo da se je ono rodilo te prvotno raširilo i procvalo baš na tom području. Najveća imena prvih vjekova Crkve, središta i polazne točke misijske djelatnosti, velike škole i samostani, sve se je to nalazilo na području današnjega Bliskoga Istoka. Prodorom islama i arapskog svijeta svega je toga nestalo i kršćani ostadoše bijedna manjina bez većeg značenja. A i ti su kršćani većinom pravoslavci, dakle naša rastavljena braća, dok katolika ima još manje.

Svih kršćana na ogromnom području Bliskog Istoka ima oko 15 milijuna. Pravoslavni kršćani na tom području veoma su ponosni na svoju prošlost, starinu, tradiciju, pa se često pozivaju na svoje pravo starine koje je veće od latinske Crkve. Pokojni patrijarha Maksim IV Saigh, koji je bio tako glasan na Koncilu, rekao je: »Unatoč našem malenom broju mi smo ipak svijesni veličine svoga poslanja. Ne samo naša srodnost s pravoslavnim crkvama iste rase, istog jezika, istoga mentaliteta, iste liturgije, već nadasve vjernost istoku, njegovoj baštini, njegovim institucijama, njegovoj organizaciji stavljaju na nas dvostruku misiju: unutar katolicizma, da on ostane otvoren svakoj kulturi, svakom geniju, svakom obliku organizacije koji se može spojiti s jedinstvom u vjeri i ljubavi; u odnosu prema pravo-

slavlju naš primjer pokazuje mogućnost jedinstva sa zapadnom Crkvom, sa Stolicom sv. Petra, a da se ipak ne zbaci ništa od bogatstva apostolskog Istoka . . .«

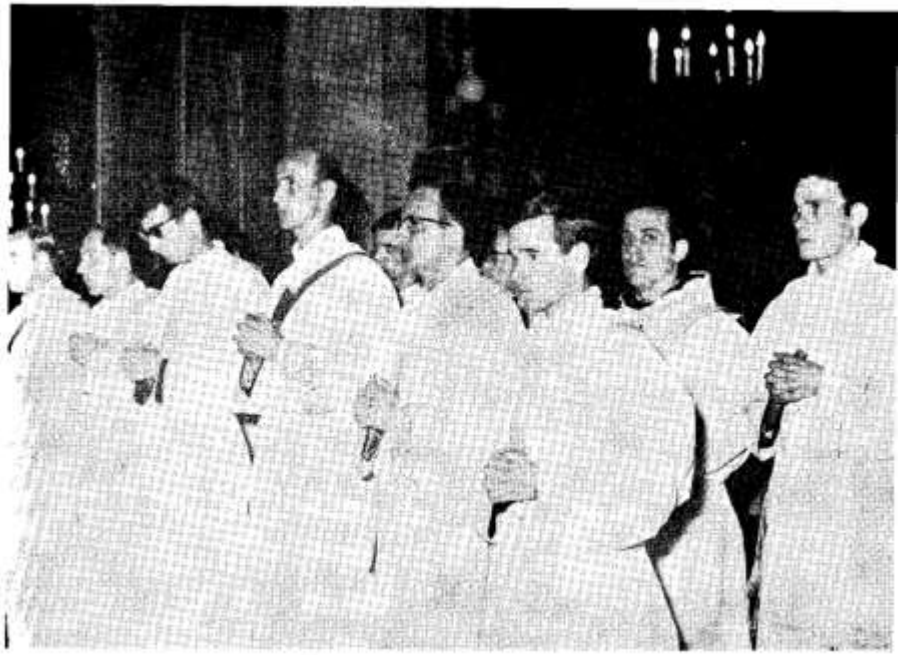
I katolički i pravoslavni kršćani u arapskome svijetu , iako su u manjini, nalaze se pred teškim problemima s kojima se suočuje i čitav arapski svijet. Napetost između Izraela i Arapa čini situaciju naročito teškom. Donekle je možemo razumjeti, ako se osvrnemo na nedavnu prošlost. G. 1931. brojila je Palestina 750.000 muslimana i samo 174.000 Židova. G. 1958. Izrael je brojio već 1,800.000 Židova, 40.000 kršćana i samo 130.00 muslimana. Gotovo pola milijuna arapskoga stanovništva pobjeglo je sa svojih ognjišta. Među njima ima oko 100.000 kršćana. Radi izraelsko-arapskoga sukoba čitav Bliski Istok nalazi se već godinama u velikoj napetosti. Dakako da tu napetost bolno proživljavaju i tamošnji kršćani kako pravoslavni tako i katolički.

Dok stoga molimo kroz ovaj mjesec za Crkvu na Bliskom Istoku, molimo da bi ondje što prije zavladao potpuni mir. U miru će onda moći doći i do većeg i boljeg razvoja kršćanskih crkava, a isto tako i do što plodnijeg dijaloga i suradnje između njih. Taj dijalog treba da se proširi i na muslimanski svijet među kojim kršćani žive. Dijalog može opet dovesti do plodne suradnje ne samo na religioznom planu već još više na socijalnom i kulturnom. Sv. Otac Papa uvijek naglašava u susretu s arapskim i drugim državnicima Bliskog Istoka kako želi da i Crkva što više pomogne zemljama u kojima živi, a sigurno da to isto žele i osjećaju i pravoslavni. Iako su druge vjere nego muslimani, to se osjećaju kao domoroci, a ne tuđinci u zemlji u kojoj žive.

Bliski je Istok domovina i kolijevka triju monoteističkih religija: židovske, kršćanske i muslimanske. Vjera u jednoga Boga morala bi biti veza koja će ih dovesti do što većeg razumijevanja te mirne i plodne koegzistencije. Mi od svega srca želimo i molimo da u tom pravcu kršćani, a osobito katolici, odigraju što pozitivniju ulogu. Mir i sloga na tome ogromnom području omogućit će i katoličkoj Crkvi bujan razvoj, koji neka pomogne i što većem zbližavanju s pravoslavnom braćom dok ne dođe do potpunog jedinstva.

Josip Antolović D. I.

Grupa mladomisnika u katedrali uoči Petrova

MLADOMISNICI 1970.

Zagreb, lipnja (AKSA) — Prema podacima koje smo do sada primili, pojedine biskupije i redovničke zajednice u našoj zemlji imale su ove godine slijedeći broj novoredenika: u Zagrebu je 28. lipnja zaređen 41 đakon za svećenika. Od toga 16 pripada zagrebačkoj nadbiskupiji, 7 Hrvatskoj franjevačkoj provinciji Sv. Čirila i Metoda, jedan mostarskoj biskupiji, 4 su Isusovca, 3 kapucina, 3 trećoreca, 5 salezijanaca (i trojica salezijanaca zaređena su u Janjevu). U Ljubljani su bila 22 redenika: 18 svjetovnih svećenika, te po 1 Isusovac, lazarista, cistercista i franjevac. U Mariboru je zaređeno 16 novih svećenika: 13 su svjetovni svećenici te po 1 franjevac, salezijanac i lazarista.

U ostalim biskupijama i redovničkim zajednicama broj redenika je slijedeći: riječka nadb. 2, porečko-pulska biskupija 1, dubrovačka bisk. 4, sarajevska nadb. 1, skopska bisk. 3, đakovačka bisk. 6, splitska nadb. 5, sarajevska franjevačka provincija 4, mostarska franjevačka provincija 6, franjevačka provincija sa sjedištem u Zadru 2, dominikanci 5, subotička bisk. 1, banjalučka bisk. 2, hvarska bisk. 4 i kotorska 1.

OSVRT

NA KANONIZACIJU

Na Alojzijevo, 21. lipnja ove godine zbio se u našem vjerskom životu izuzetan događaj: Sv. Otac Pavao VI proglasio je svetim prvog Hrvata, jeruzalemskog mučenika, franjevca, bl. Nikolu Tavelića. Donosimo sažeti prikaz tih zbivanja, više da ih registriramo u našem listu, nego da bismo željeli nekoga informirati. Znamo naime da su u domovini mnogi pratili Radio Vatikan, a GK je sve iscrpno informirao u svom vanrednom izdanju.

17. 18. i 19. lipnja putovale su prave karavane hodočasnika prema Rimu: jedni autobusima, drugi vlakom; neki brodom, pa autobusima, neki opet svojim kolima; oni poslovniji avionom. U Sežani na granici primjetio je službenik da je naš autobus 150. na njihovu prijelazu, pa se zanimao koliko nas još ima. Ne bi broj 150 bio značajan, da u svakom autobusu nije bilo prosječno 45 putnika. Do tada je dakle samo na tom prijelazu granice prešlo preko 7000 hodočasnika. Broj hodočasnika na svečanostima kanonizacije cijeni se od 15 do 20 hiljada. Organizacija putovanja bila je za pojedine grupe zasnovana s više ili manje usputnog programa, s više ili manje troška, napora i dana. Za prijevoz putnika i njihov smještaj bile su angažirane gotovo sve naše turističke agencije i transportna poduzeća. — Malo je grupa bilo koje su putovale autobusima, a da se ne bi navratile u Padovi na grob našeg zemljaka o. Leopolda Mandića, a pogotovo su svi posjetili baziliku svetog Antuna Čudotvorca. Mnogi su se navratili u Firencu, grad otmjenosti i umjetnosti, pogledali katedralu, krstionicu, crkvu svetog Križa, prekrasne trgove i upravne zgrade nekadašnje Firence. Cilj putovanja ipak ostaje Rim.

KOD SV. IVANA NA LATERANU

20. lipnja u subotu bila je prva zajednička svečanost u bazilici sv. Ivana na Lateranu. Prostrano parkiralište i prilazne ulice bile su pune naših autobusa. Svijet je hrpimice ulazio u prostranu crkvu. »Otkako sam u Rimu, reče mi neki svećenik; a tu sam od 1943. u ovoj crkvi nije bilo odjednom toliko ljudi«. — Središnji dio oko oltara i glavna lađa crkve bili su ispunjeni. Zajedničku misu služilo je 15 naših biskupa i 400 svećenika. Misa je bila na hrvatskom jeziku; propovijedao je msgr. Krešimir Zorić, postulator kauze bl. Nikole Tavelića. Kod te mise pričestilo se, vele, oko 10.000 ljudi. Pred crkvom su se našli stari znanci iz domovine i tuđih zemalja. Osim hodočasnika iz domovine nagrnuli su hodočasnici Hrvati iz stranih zemalja, iseljenici. Radosti, pozdravima, fotografiranju nije bilo kraja. Najzapaženije su bile grupe iz Amerike, Kanade, Argentine, Njemačke; grupa iz Gradišća došla je sa svojim biskupom. — Iz domovine bilo nas je odasvud: Vidjelo se to ne samo po registracijama autobusa nego još više po narodnim nošnjama, dozivanju i pozdravljanju. U narodnim nošnjama zapazio sam Šibenčane, Dubrovčane, Jajce, Bački Brijeg, Samobor, Travnik, Šestine, Posavina, Slavonija, Lika, grupu iz Sloveni-

Pred Bazilikom sv. Ivana na Lateranu

je, Janjevčani su nosili veliki transparent »Kosovski Hrvati« — Sve je to dakako bio raj za fotografe.

SKUPNO PRIMANJE KOD SVETOG OCA

Istoga dana u subotu valjalo je sve to mnoštvo prevesti autobusima kroz prometne rimske ulice pred baziliku Sv. Petra. U 12 sati bilo je predviđeno skupno primanje kod svetog Oca u dvorištu sv. Damaza. Kasnilo se uglavnom radi dva premalena ulaza na to dvorište. Dvorište je bilo puno puncato. Bio je prizor kakav si možete poželjeti. Čekali smo da se na balkonu pojavi sv. Otac. Pjevali smo hrvatsku himnu: Lijepa naša domovino! — Do nebesa nek se ori! i Zdravo Djevo! — Kad se papa pojavio klicanju nije bilo kraja. Kasnije je papa primijetio, da za njegova pontifikata ovo dvorište nije bilo tako ispunjeno. Papu je pozdravio naš kardinal Franjo Šeper, prefekt kongregacije za nauk vjere, zatim je sv. Otac održao kraći govor »veličanstvenom mnoštvu iz predrage Hrvatske« — »Časna braćo i ljubljena djeco! — Pala vam je u dio milost da se nađete u ovom svetom gradu gdje bolje nego ikada doživljavate sveopći duh Katoličke Crkve ... Neka današnji susret s poniznim nasljednikom Petrovim učini da biste uvijek od ove Apostolske Stolice dobivali svjetlost, okrepu i sigurnost ...« — Došli ste u Rim da prisustvujete proslavi jednog izvrsnog sina svoje domovine ... Tako ovo hodočašće dobiva visoko vjersko značenje ... U vašem hodočašću rado gledamo utješni znak buđenja vjerskog koje je značajno za vaše biskupije ...« — Papa je na kraju pozdravio čitav naš narod zazivajući na našu djecu, mladiće i djevojke, na starce i starice, radnike i sve obitelji Božji blagoslov. — Na balkonu su uz Papu bili naš Kardinal, šibenski biskup Josip Arnerić i papina pratnja. Na kraju nas je pozdravio i državni tajnik, iako to nije običaj da netko još iza pape pozdravlja. Rekao je da ova svečanost nije blagdan samo za nas nego i za upravu Crkve.

Subotnji program bio je završen svečanom zajedničkom misom u franjevačkoj crkvi Ara coeli. Tu je pokopana posljednja bosanska kraljica Katarina Kotromanić. Možda je baš radi toga predvodio misu sarajevski nadbiskup dr. Smiljan Čekada. S njime su misili provincijali svih franjevačkih obitelji iz Hrvatske.

Hodočasnici na trgu Sv. Petra

21. LIPNJA — DAN KANONIZACIJE

Već par sati ranije vrvjela je Bazilika sv. Petra. Kroz njezinu glavnu lađu napravljen je prolaz širok 4 metra. Tim hodnikom ulazili su hodočasnici s ulaznicama do svojih mjesta bliže oltara. Tim prozom doći će i diplomatski zbor kod Svete Stolice do svojih mjesta nedaleko od Konfesije sv. Petra, tim prolazom došao je i Papa sa svojom pratnjom spreman da počne u 10 sati svetu Misu. Uz Sv. Oca sudjelovali su u zajedničkoj misi zagrebački nadbiskup Franjo Kuharić, splitski nadbiskup Frane Franić, šibenski biskup Josip Arnerić, gradišćanski biskup Štefan Laszlo i mariborski biskup Maksimilijan Držečnik. Napominjem ovdje da je velika grupa Slovenaca došla da zajedno s nama proslavi veliki dan.

Čin kanonizacije obavljen je za same Mise kad je papa pročitao dokumenat u kojem je blaženog Nikolu Tavelića i njegove drugove mučenike pribrojio zboru svetaca i podijelio im čast javnog svetačkog štovanja u cijeloj Crkvi. — Misa je bila čitana na latinskom jeziku; hrvatski je pročitana samo poslanica. Vjernici su očekivali da će dati oduška pjevanjem kod svete mise, međutim to nije bilo moguće, jer je pjevao papinski zbor. Dokumenat kanonizacije pročitao je papa latinski a hrvatski prije-

Autobusi čekaju hodočasnike uz Berninijeve kolonade

Papa pričešćuje hodočasnike

vod pročitao je kardinal Bertoli. Papa je u svom govoru veličao smrt mučenika kao svjedočanstvo vjere, naglašavajući da su sveti današnji mučenici uistinu Božji ugodnici i naši uzori.

Nakon svečane mise papu su pronijeli kroz baziliku, tako smo ga svi i izbliza mogli vidjeti, a on nas je blagoslivao. Još smo ga jednom vidjeli u podne kod pozdrava Anđeoskog kad je sa prozora održao hodočasnicima na trgu kratak govor. Tu je »radost hodočasnika iz Hrvatske naveo kao razlog i primjer nade«.

Neke su hodočasnike popodnevni sati počeli vraćati kućama, međutim završetak svečanosti sa »Tebe, Bože, hvalimo!« pripremljen je u crkvi našeg zemljaka svetog Jeronima. Tu je kardinal Franjo Šeper u svom govoru iznio važnost kanonizacije za hrvatske katolike, te je naglasio da svoj vjerski život moramo gajiti u skladu s našim tradicijama. — I time bi rimska kronika došla kraju.

Organizatori ovog vjerskog skupa imali su pune ruke posla i moramo reći da je sve išlo kako treba. Dakako da je kod tolikog mnoštva, na tako dugu putu, u stranom svijetu, za vrijeme turističke sezone i nervoze zbog utakmice u Mexicu, došlo do toga da je koji dogovor zatajio, da su bili ugroženi možda nečiji smještaj ili obroci, da je bilo lutanja po velikom gradu u nedostatku stručnih vodiča, ali vagnuvši ono što se doživjelo i to što se prepatilo, valja na sve zaboraviti.

Osim dubokih religioznih dojmova i doživljaja, Italija, zemlja sunca i starina, ostavila je lijepe

Darovi za prikazanje kod papine mise

Grupa iz Bačkog Brijega došla je u narodnim nošnjama

uspomene u svima nama: krasna polja, brižljivije obrađivana nego naša, prostrani voćnjaci i vinogradi očito govore o smišljenoj ekonomiji u toj prenapučenoj zemlji, a veliki i divni gradovi povezani sa superautostradama mogli bi poslužiti našim graditeljima i ekonomistima što i kako valja raditi.

Preko Assiza mjesta i kolijevke franjevačkog reda, preko Loreta grada Gospinoga nedaleko jadranskih obala vratili smo se svojim kućama sa sviješću da smo doživjeli ono što nitko od našega roda još nije doživio.

Franjo Šipušić

SRCE KAO DAR

MISE I MOLITVE ZA OČUVANJE KATOLIČKOG DUHA U NAŠIM OBITELJIMA

Prigodom kanonizacije Sv. Nikole Tavelića, darovala je jedna skupina katoličkih obitelji iz Hrvatske Svetom Ocu jedno krasno izrađeno srce od svile, po uzoru našeg »licitarskog« srca, a po nacrtu etnografkinje prof. Zdenke Sertić. Rad su umjetnički izradile Sestre Milosrdnice. To je srce zapravo mapa, kojoj korice imaju oblik srca, a ornamentika je uzeta sa licitarskog srca.

U srcu je pohranjena predstavka koju je ova skupina naših obitelji i njihovih prijatelja prikazala Svetom Ocu. U originalu je napisana u latinskom jeziku, a ovdje ju donosimo u hrvatskom prijevodu.

Suradnici ove skupine spontano su se našli na okupu, povezani nakanom, da skupljaju misne intencije za svete Mise, koje će prikazivati za očuvanje katoličkog duha u našim obiteljima. Nakon objelodanjenja Enciklike Humanae Vitae svoju su nakanu još točnije odredile, da se naime naše obitelji ravnaju prema poukama i smjernicama ove Enciklike.

Mise za katolički duh u hrvatskim obiteljima služe se već preko 25 godina. U toj su akciji sudjelovale mnoge ličnosti, koje su danas već pokojne. Uz Kardinala Alojzija Stepinca, koji je mnogo poticao, da se nizovi Misa ne prekinu, a i sam je sa svoje strane svaki mjesec prikazivao sv. Misu na ovu nakanu, spominju se i ova imena: O. Petar Perica D. I., O. Ante Antić, franjevac, g. Kranjčec, prof. Vlasta Arnold, kiparica Mila Vod, Vilma Bielen — i drugi. Zanimljivo je, da je o ovoj molitvenoj akciji bio informiran i naš veliki umjetnik - kipar prof. Ivan Meštrović, koji je na sugestiju gđe Mile Vod na reljefu prikazao pokojnog Kardinala Stepinca u pozi srdačne molitve. Reljef se čuva u zagrebačkoj Prvostolnici, u neposrednoj blizini kardinalova groba. To je jedan od posljednjih radova našeg velikog umjetnika.

Skupina katoličkih obitelji, koja ima na brizi ove Mise, došla je na sretnu misao, da prigodom Marijanskih Kongresa, koji će se slijedeće godine obdržavati u Zagrebu i na Bistrici, poveže ovaj misni niz sa Svetištima Majke Božje i da u nj uključi i svjetska Gospina Svetišta.

PREDSTAVKA HRVATSKIH KATOLIČKIH OBITELJI PREDANA SV. OCU PAPI PAVLU VI. PRIGODOM KANONIZACIJE SV. NIKOLE TAVELIĆA

Sveti Oče!

Prigodom kanonizacije Sv. Nikole Tavelića, koji je prvi iz hrvatskog naroda pribrojen katalogu svetaca, te imajući na umu premnoge potrebe Opće Crkve kao i cijelog ljudskog roda, ponizno prinosimo Vašoj Svetosti ovaj popis Misa, koje će se služiti počevši od mjeseca lipnja 1970. do konca godine 1980. u svetištima Majke Božje, prema priloženom popisu.

Darovitelji prikazuju ove sv. Mise u prvom redu u čast Presvetog Trojstva i u hvalu Djevice Marije, preporučujući iz sveg srca ove nakane:

1. Sve nakane Vaše Svetosti, koja opterećena premnogim brigama i naporima, u ovim uzburkanim i opasnim vremenima, upravlja lađom Svetog Petra.

Darovitelji nadalje namjeravaju potpomoći ostvarivanje Dekreta II. Vatikanskog Koncila, u izvornom duhu samog Koncila.

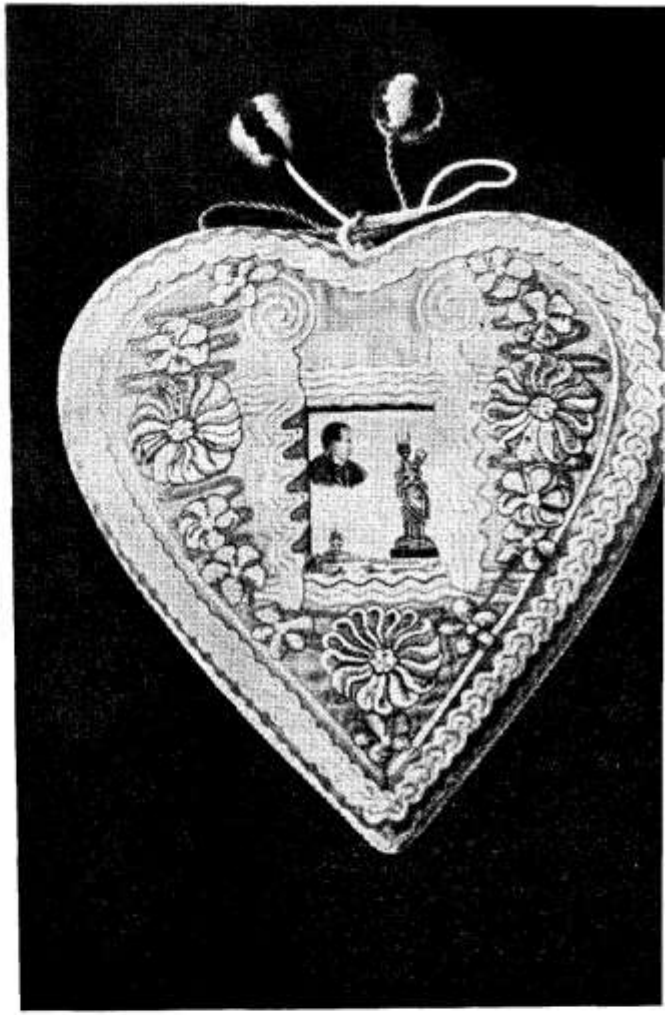
Žele također izmoliti od Gospodara žetve obilna zvanja kako svećenička, tako i redovnička, jer bez njih bila bi koncilska obnova bezuspješna.

2. Služenjem ovih sv. Misa namjerava se izmoliti od Gospodina, po zagovoru Blažene Djevice Marije, za cijelu Crkvu što više kršćanskih obitelji, koje namjeravaju svoj život urediti prema nauci i smjernicama Enciklike »Humanae Vitae«.

3. Nakana je ovih sv. Misa, da Blažena Djevica Marija posreduje za nevinu i čistu mladež, koja će biti prožeta ljubavlju Božjom i načelima Evanđelja, spremna na žrtve sve do heroizma.

Ovim nizom svetih Misa želimo povezati katoličke obitelji sa Marijanskim Kongresom, jer smo uvjereni, da je štovanje Blažene Djevice Marije jedini sigurni temelj obnove obitelji u smislu Enciklike »Humanae Vitae«. A budući da će se slijedeći Marijanski Kongres obdržati u Zagrebu i u Mariji Bistrici, katoličke obitelji, u duhu ujedinjene s Kardinalom Stepincem, žele imati udjela u proslavi Blažene Djevice Marije u našoj Domovini. A na to su i obavezne, budući da je sam pokojni Kardinal našim obiteljima na poseban način preporučivao, uz Euharistijski život, djetinju pobožnost prema Blaženoj Djevici Mariji i iskreno predanje Svetom Ocu Papi kao Vikaru Kristovu. Ovu duhovnu baštinu duguju naše obitelji i drugim muževima, koji su preminuli na glasu svetosti, a napose mnogim svećenicima, koji su nam u tjeskobama i teškoćama pružali utjehu i potporu, kao što svjedoči i Sv. Nikola Tavelić, koji je ovih dana pribrojen katalogu Svetaca.

Nastojat ćemo, da s ovim nakanama upoznamo ne samo Gospina Svetišta u našoj Domovini, nego i širom katoličkog svijeta. Istim putem obavit će se također i skupljanje fotografija čudotvornih Gospinih slika i kipova, koje namjeravamo prikazati Vašoj Svetosti u znak zahvalnosti za Enicikliku »Humanae Vitae«. A ovo nastojanje po-

duprijeti će naši najmlađi svagdanjom molitvom, koju Gospodin ne otklanja, nego uvijek uslišava.

Stoga klečeći pred Vašom Svetošću ponizno molimo, da Vaša svetost ove nakane katoličkih obitelji u Hrvatskoj blagohotno i Apostolskim blagoslovom obilno blagoslovi.

U Zagrebu, 16. lipnja 1970.

Katličke obitelji iz Hrvatske

Svete Mise, o kojima je govor u predstavci Svetom Ocu Papi, služit će se u ovim crkvama i svetištima, o čemu će brigu voditi ili same crkve i svetišta ili darovatelji stipendija. Imena mjesta koja još dolaze u obzir, ali još nije dogovoreno, objavit će se kasnije.

▼

Zagreb, Katedrala
Marija Bistrica
Trsat
Sinj
Olovo
Remete — Zagreb
Karmel — Brezovica
Krapina — Trški vrh
Tuhelj
Taborsko
Vukovina
Zagreb — Sljeme
Zagreb — Svetište Srca Isusova
Zagreb — Kamenita Vrata
Zagreb — Sveti Vinko
Ilača
Osijek III (Ime Marijino)
Slavonski Brod
Šumanovec — Rajevo selo
Zemun — Zemunska Gospa
Vodice — Ruski krstur
Mali Lošinj
Pazin
Zadar — Gospa od zdravlja
Zadar — Gospa žalosna
Šibenik — Gospa od plača
Split — Gospa od zdravlja
Solin — Gospa od otoka
Hvar — Nada beznadnih
Travnik — Dolac
Dubrovnik — Gospa od milosrđa
Blato na Korčuli — Gospa od ružarja
Kotor — Gospa od zdravlja

LORETO — Svetište Majke Božje

SRCE ISUSOVO U LITURGIJI

PRIRUČNICI ZA SLUŽBU RIJEČI Prelistao sam naše najnovije priručnike za propovijedi u mjesecu lipnju i nigdje nisam ni jedne riječi našao o Srcu Isusovu.

Uzeo sam u ruke francuski priručnik »Esprit et Vie« — L'ami du clergé« i tamo sam našao, ne jedan, nego tri članka o Srcu Isusovu. Tu se nalazi najprije homilija o Srcu Isusovu za 10. nedjelju kroz godinu. Pisana je na temelju čitanja određenih za misu te nedjelje. Zatim sam našao članak o devetnici Srcu Isusovu, i napokon obrađenu temu: »Srce Isusovo i Sakramenti«.

Oni, koji si umišljaju, da imaju posebnu riječ u liturgiji, prigovaraju, da čašćenje Srca Isusova nije liturgijsko, ni biblijsko, ni dogmatsko. Ako je išta prema Bibliji, naročito prema Evanđelju, to je sigurno baš čašćenje Srca Isusova. O. Jungmann, stručnjak u liturgiji, i O. Rahner jedan od prvih teologa današnjice, drže, da čašćenje Srca Isusova ima velike perspektive, ako se zađe u dubine liturgije i dogme.

Prema tome, oni, koji misle, da čašćenje Srca Isusova nije ni biblijsko, ni liturgijsko, ni dogmatsko, nisu zašli u dubine ni Biblije, ni Liturgije, ni Dogme.

NAŠA POVIJEST U prvom čitanju desete nedjelje kroz godinu dana opisuje se pad naših praroditelja i Božje milosrđe prema njima. Naši praroditelji, Adam i Eva, prvi su revolucionari na Zemlji. No kao plod svoje pobune ubrali su za sebe i za čitavo svoje potomstvo otrov, gorčinu, tugu i smrt.

Ali eto, na tim prvim stranicama Biblije Bog očitova da ima »SRCA«, kad im je obećao u tom času tame, da će im od njihova roda, od njihova srca doći Spasitelj, koji će i te kako pokazati da ima SRCA. U nastojanju da spasi njihovo srce, On će ići tako daleko, da će dati probosti svoje SRCE. Bog reče zavodniku u raju: »Uspostavljam neprijateljstvo između tebe i Žene, između roda tvojega i roda njezina. On (Mesija!) će ti satrti glavu, i ti ćeš vrebati na petu njegovu.«

Naša povijest — nemojmo se dati zavaravati! — ni nije ništa drugo nego dramatična dokumentacija bijesne borbe između dva

»bloka« vječno u ratu. To je borba između Krista i Sotone.

Prvo nam čitanje 10. nedjelje iznosi početak borbe, Evanđelje opisuje razvoj i razbuktalost njezinu i naviješta pobjednika. I koji su god s Njime, pobijedit će već i onako pobijeđenog, jer je pisano, da »sotona ima kraj«, kao što je i pisano: »Krist jučer, danas i dovijeka!«

Evanđelje spomenute nedjelje nam pripovijeda o tako velikom Kristovu Srcu, da Ono sve one, koji vrše volju Njegova Oca, uzima za svoju braću i sestre, pa čak i za majku! I zbog toga Pavao u pismu u grad Korint kliče pun sreće nad spoznajom, da ćemo s Kristom pobijediti i samu smrt, koju je prouzročio »neprijatelj ljudske naravi«. Zato i pripjevni psalam ne zna kako bi se zaustavio od radosti, jer je »u Gospodina milosrđe i obilno je u njega otkupljenje!« A prije Evanđelja čitamo poklik: »Aleluja. Vas sam nazvao prijateljima, govori Gospodin, jer vam priopćih sve što sam čuo od svoga Oca!«

IMAJU LI PRAVO PROTIVNICI OVE POBOŽNOSTI? Svi dakle promjenjivi dijelovi spomenute mise govore doslovno o ljubavi, i srcu. I ne samo ove mise, nego svake, jer ispod svakog slova Biblije, naročito pak Evanđelja, kuca veliko Srce velikoga Boga. A što istom da reknemo o nepromjenjivim dijelovima mise!? Tu nam se jednostavno kao na dlanu otkriva Božje Srce, kad govori: »Uzmite, jedite! Uzmite, pijte!« Zar to ne govori euharijstijsko Srce Kristovo tajanstvenom srcu — Crkvi?

Kako su, dakle, uskogrudni oni, koji se suprotstavljaju čašćenju Srca Isusova, kao da tobože ta pobožnost i čašćenje nisu biblijski, ni liturgijski, ni ekleziološki! A eto, nema sveobuhvatnije pobožnosti od ove, jer ona u sebi sadrži i trojstvene, dakle, najdublje dogmatske perspektive; sakramentalne — i prema tome najšire i najdublje liturgijske perspektive — i na kraju eklesiološke ...

Za one, koji su govorili za Krista: »Izvan sebe je!« i »Nečistoga duha ima!« Krist je oštro rekao, da nema oproštenja onima, koji griješe protiv Duha Svetoga. Isto to mogli bismo primijeniti i na sve one koji tvrdokorno ustaju protiv čašćenja Srca Isusova. No Srce Isusovo je tako dobro, da je kazalo :»Grijeh protiv Sina, oprostit će se!« Ono ne može ne oprostiti.

Protivnici čašćenja Srca Isusova navode kao razlog protiv, da se ta pobožnost temelji na privatnoj objavi. To je krivo i vrlo plitko! Ta se pobožnost temelji na Svetom pismu, na izjavama svetih Otaca, na učenju bogoslova i na službenom učenju Crkve. Privatna objava svetoj Margareti Mariji Alacoque u Paray-le-Monialu u Francuskoj 1675. godine, bila je samo povod širem i dubljem štovanju Srca Isusova.

Isus je rekao svetici: »Gle ovo Srce, koje je toliko ljubilo ljude! A za uzvrat od većine prima nezahvalnost!« — Zar ta objava i te riječi ne podudaraju se s najljepšim riječima iz čitave Biblije: »Tako je Bog ljubio svijet, da je dao svoga jedinorođenog Sina, da nijedan, koji vjeruje u Njega, ne pogine, nego da ima život vječni!«

SADRŽAJ POVIJESTI SPASENJA Želimo li sažeti svu stvarnost Božje ljubavi, koja se tako jasno očituje od prvog do zadnjeg slova Biblije, i provlači se kroz svu teologiju, naročito kroz tajnu Trojstva, povijest Utjelovljenja, dramu Otkupljenja, kroz zahvat Duha Svetoga, pa kroz Crkvu i sve njezine Sakramente — ne možemo to bolje sažeti, ne možemo za sve to naći bolji simbol od »probodenog Srca«, bolju sliku od Krista na križu s ranom na boku, na Srcu, iz kojeg teče krv i voda.

Na Božić, na Uskrs, na Duhove liturgija slavi glavne tajne vjere. No na blagdan Srca Isusova slavi zajednički smisao svih tajna: LJUBAV. U Muci Isusovoj sakrilo se božanstvo, u Euharistiji sakrilo se čovještvo, ali ni u prvom ni u drugom nije se sakrila ljubav. Trojedini Bog oduvijek je Ljubav, i prije nego što je išta stvoreno. U Trojstvu, iako bogoslovi Duhu Svetom pripisuju ljubav, ipak je Sin kao u središtu Trojstva, kao srce Trojstva. I taj Sin zaputio se iz obiteljskog trojstvenog kruga među nas ljude. Postao je čovjek kao i mi, čovjek sa srcem kao i mi. No kako je Krist u isto vrijeme i Bog i čovjek, njegovo je Srce »nešto« drugo nego naše srce. Iako Krist ima dvije naravi: božansku i ljudsku, ipak je jedna osoba , i to božanska. Prema tome je i njegovo Srce — Božje Srce. I odbaciti čašćenje toga Srca ne znači li odbaciti i samoga Krista i njegovu ljubav?! A što nam nakon toga ostaje? ...

NATRAG SE VRATIMO K TOME IZVORU! Isusovci: Lombardi, De Lubac, Danielou i Rahner, koji su bili poznati kao oni, koji su pozivali na podanašnjenje Crkve i svojim radom mnogo pridonijeli tome prije Drugog Vatikanskog koncila i za vrijeme njegova trajanja, a poslije Koncila borili se za provedbu koncilskih dekreta, sada kada su dobro uočili koliko su krize zahvatile Crkvu zbog krivo shvaćene reforme Crkve, nastoje joj opet pomoći. Kako? Pozivaju sve da se vrate k duhovnom, osobnom molitvenom životu preko žrtve. Pozivaju, da se i svećenici i redovnici i svjetovnjaci upute ne putem manjeg otpora ili sekularizacije, nego putem pobožanstvenjenja. A to se ne postizava filozofiranjem uma, nego oplemenjenjem srca. Tu oni ponavljaju ono, što je u Starom zavjetu rekao prorok Jeremija u svojim tužaljkama: »Opustjela je sva zemlja, jer nema nikoga tko bi srcem mislio!«

Ohrabruje nas ipak i današnje stanje čašćenja Srca Isusova. Prema statistici za 1970. godinu ima organiziranih štovatelja Srca Isusova koji pripadaju »Apostolatu molitve«, oko 12 milijuna. Svatko mora priznati, da je to ipak velika vojska. Knjige, koje pišu o pobožnosti Srcu Isusovu, broje oko dva milijuna primjeraka. Pretplatnika »Glasnika Srca Isusova« ima oko pola milijuna. Naš je »Glasnik« na trećem mjestu, odmah iza špa-

njolskog, koji je na drugom mjestu, irskog koji zauzima prvo mjesto.

Pobožnost prvih petaka revni svećenici njeguju u svojim župama. Njima je dobro poznato što ona znači za njihovu crkvu i cijelu župu. Od onih, koji se pričešćuju na prve petke redovito se regrutiraju oni, koji se dnevno pričešćuju. Oni su ujedno putokaz onima, koji se pričešćuju o velikim blagdanima. Na njihov poticaj dolaze na svete sakramente i godišnjaci. A koliko je k Sakramentima dovedeno po njima i onih, koji to nisu već godinama činili! Koliko su ti štovatelji Srca Isusova uspjeli dovesti do pomirenja s Bogom na času smrti ...

Dakle, štovatelji Srca Isusova u crkvi, u župi su kao »srce crkve«, »srce župe«, kao što je i Krist SRCE čovječanstva, SRCE svemira, SRCE samog Trojstva.

Jedan je »moderni« župnik kod nas kao prvi čin svoga župnikovanja na svojoj novoj župi skinuo oglas za prve petke. Time se je dapače još okolo hvalio. No mogli bismo reći: Žalosna majka koja ga je rodila! Žalostan biskup, koji ga je zaredio! Žalosna župa, koja ga je dobila! — No Srce Isusovo, koje je na križu molilo za svoje krvnike: »Oče, oprosti im, jer ne znaju što čine!« oprostit će i takvima, koji na račun obnove Crkve nastoje zastrti ovu pobožnost. Ono je tako dobro, da sve može, samo ne može ne oprostiti. Ono je otvoreno svima ...

O Srce, žrtvo ljubavi!
Golemom ranom ljubav te
Otvorila ko oštrac ljut
I s nje nas zove: Učite!
Načinila sam vama put!

Nije beznačajno što se sveti Franjo Asiški u svoje vrijeme tužio, gledajući kod tolikih ljudi hladnoću prema Bogu i Kristu. Uzdisao je s bolju u srcu: »Ljubav nije ljubljena!«

I danas mi možemo ponoviti iste riječi. Ali nemojmo ostati kod toga, nego nastojmo da u što većoj mjeri »Ljubavlju ljubav vratimo!«

Josip Njavro

ZAHVALNICA PREUZV. NADBISKUPA

Preuzvišeni Nadbiskup Dr Franjo Kuharić zamolio nas je, da objavimo pismo, što ga je dobio od Ivana Hrga iz Potoka, župa Kalnik. Preuzvišeni nadbiskup je pozvao vjernike svoje Nadbiskupije, da redovito pridonose svoje priloge za podizanje novih crkava i popravak starih.

Evo toga pisma!

Preuzvišeni Oče! Ovo pisamce je moja ispričnica. Prije nisam mogao dati dar, za koji ste Vi molili našeg gospodina župnika. Morao sam neku stvar prije dovršiti. No od dragoga Boga dobio sam dar, pa sada mogu izvršiti ono, za što ste Vi molili.

Oče, preporučam se Vama i svim našim svećenicima, da se molite za moju obitelj. A ja se molim za Vas s cijelom svojom obitelji.

Moli Vas za blagoslov

Ivan Hrg
Potok, župa Kalnik

Preuzvišeni se Nadbiskup od srca zahvaljuje na poslanom daru i uključuje u svoje molitve cijelu obitelj te podjeljuje svoj natpastirski blagoslov. A nada se, da će primjer ovog našeg vjernog kršćanina potaknuti i druge, da se sjete potreba Crkve u našoj domovini.

PASTIROVE SUZE

Čitajući Glasnik Srca Isusova i Marijina, zacijelo smo zapazili u srpanjskom broju ove godine na strani 296. jedan značajan odlomak, koji zaslužuje, da ga još jedanput navedemo i da se na nj osvrnemo. U članku našeg pučkog misionara Oca Bulata, u kojem nas izvješćuje o prvom obiteljskom proštenju u Otoku kod Vinkovaca, spominju se i zaključne riječi domaćeg biskupa Msgr. Stjepana Bäuerleina. Odlomak, na koji želimo svratiti pažnju, glasi:

»Kada se razvila diskusija nakon predloženih rezolucija, ustao je đakovački Biskup. Vidjelo se na njemu da uistinu ima nešto stvarno reći, što mu leži duboko na srcu. Iznio je obiteljsko stanje u svojoj biskupiji, koje u mnogim župama odiše notom nade. Ali kad je počeo iznositi podatke o RASELJAVANJU našeg svijeta s rodne grude, s vlastite zemlje — najednom je zastao. Duboko ganut nije mogao proslijediti. Osjetili smo svi bol Pastira, kojemu se stado razbježava u krajeve, gdje sunce ne grije kao što ovdje grije, gdje su gorki zalogaji kruha i gdje brata nema i gdje svoga nije ...«

Otac Biskup mislio je na mlade ljude iz naših krajeva, koji ostavljaju domaće ognjište i polaze u susjedne države ili čak na druge kontinente na rad, pa tako onemogućavaju normalni obiteljski život kod kuće, a sebe izvrgavaju teškim moralnim opasnostima, od kojih se jedva mogu obraniti.

Bolno je, što naši ljudi ne mogu naći toliko zarade kod kuće, koliko bi im trebalo da dolično uzdržavaju svoju obitelj. Ako je već razumljivo, da ovakovi drugamo polaze na rad, trebala bi ih trajno pratiti pažnja ne samo vlastite obitelji, nego i cijele župe, kao proširene obitelji. Bilo bi poželjno, da u svakoj župi postoji odbor, koji bi vodio popis svih župljana, koji borave u inozemstvu, te zajedno s njihovim obiteljima podržavao s njima veze, izvješćivao ih o događajima u župi, poticao ih na ustrajnost, nagovarao ih na povratak, u koliko okolnosti omogućuju. Duša toga apostolata za radnike u inozemstvu imao bi dakako biti domaći župnik. Ali što će sam župnik učiniti, ako se među njegovim župljanima ne nađe dostatan broj požrtvovnih ljudi, koji bi mu bili od pomoći?

No još je bolnije, što u tuđinu polaze mlađi ljudi, koji i kod kuće imaju ostvarene uvjete za normalni život, ali si žele priskrbjeti materijalna dobra u obilnijoj mjeri, žele podići standard života na razinu »razvijenog« Zapada, žele upoznati svijet i priuštiti si užitke što ih u normalnim prilikama ne bi mogli postići.

Takvi ljudi ne misle, da je mnogo veći gubitak, koji prouzrokuju svojim odlaskom iz domovine, nego dobitak, do kojega se domognu u tuđini. Nije li za jednog oca obitelji najveći dobitak, ako čestito uzgoji svoju djecu, u pravdi i poštenju, u ljubavi prema Bogu i bližnjemu, prema Crkvi i domovini, pa makar i u malo nižem standardu života. Materijalna dobra sama po sebi nisu kadra da poljepšaju i usreće jedan ljudski život, a još manje da budu temeljem sređenog obiteljskog života. Treba dakle svim silama nastojati, da se obustavi i spriječi polazak u inozemstvo iz pohote za materijalnim dobrima ili iz želje za avanturama i udobnostima života.

One, koji su već u inozemstvu, ako im nije doista nužno, da na takav način zarađuju sredstva za uzdržavanje, treba nagovarati, da se vrate svojim kućama, te da srede svoj obiteljski život. Ako im je nužno, da u tuđini borave, treba ih pomagati molitvama, pismenim saobraćajem, slanjem vjerskih knjiga i časopisa i povezivanjem s dušobrižnicima, koji su pošli za njima, kao Pastiri, koji traže napola izgubljene ovce. Sve bi im ovo bilo na veliku utjehu i veoma ih zaštićivalo od moralnih kriza.

Kad je započeo rat u Vietnamu, mnogo je katoličkih obitelji preseljeno iz sjevernog dijela zemlje na jug. Jedna od najbrojnijih skupina katolika nalazila se na sjeveru u selu Ke-Sat. Revni vjernici sagradili su u selu lijepu crkvu, najljepšu u Vikarijatu Hajhong. U tornju crkve imali su i dva lijepa zvona, koja su ih po katoličkom običaju svaki dan pozivala na molitvu i svake nedjelje i blagdana na svetu Misu. Imali su i dobrog župnika, oko koga su se rado okupljali.

Rat je međutim od njih tražio tešku žrtvu: morali su zauvijek napustiti selo. Najteže im je bilo odijeliti se od župne crkve. Prije polaska na put dogovorili su se, da će svi ostati na okupu, a kad stignu na jug, da će si i u novoj postojbini sagraditi crkvu jednaku onoj, koju ostavljaju. A da sačuvaju što užu vezu između starog i novog boravišta, odlučili su, da prigodom povlačenja ponesu i zvona iz župne crkve. Nisu imali na raspolaganju nikakav kamion za prijevoz zvona, a sa sobom su jedva vukli i svoje vlastite stvari, ono najnužnije. Uza sve to preuzeli su i ovaj teški, ali dragi teret. Ta su im zvona već na napornom putovanju bila od velike utjehe. Kad bi ih pogledali, bilo im je, kao da je i cijela crkva, koju su ostavili, uz njih. Zvona su ih poticala da strpljivo podnose tegobe puta. Bilo im je kao da već gledaju novu crkvu i da već slušaju zvonjavu s novog tornja. Njihov župnik iz Ke-Sata povlačio se s njima i vodio ih kao Mojsije nekoć što je vodio Izraelce kroz Crveno more i kroz pustinju do obećane zemlje. Njihova obećana zemlja nalazila se kod mjesta Ben-Hoa. Tu im je bilo određeno novo boravište.

Ti su dobri ljudi nakon vrlo napornog puta sretno stigli do cilja. Sagradili su novo naselje, a među siromašnim kućicama podigli su lijepu crkvu, jednaku onoj, koju su ostavili. S tornja crkve opet su ih ista zvona podsjećala na molitvu i pozivala na zajedničku svetu Misu. U Crkvi im je isti župnik razlagao Božju riječ i dijelio svete Sakramente. (Christo nel Mondo, 1954., str. 94.).

Naši radnici u inozemstvu nisu mogli ostati na okupu, kao župljani uzorne župe Ke-Sat. Nisu mogli sa sobom ponijeti ni zvona iz svoje župne crkve, niti sa sobom povesti duhovnog pastira iz rodnog mjesta. Ali na nama je, da oni ipak ostanu povezani sa svojom župom, sa svojim duhovnim pastirom i Božjim narodom svoga mjesta, sa svojom crkvom, u kojoj su kršteni, primili prvu prvu svetu Pričest i Potvrdu, sklopili sakramenat ženidbe. Na nama je, da ih bude što manje, koji se od svoje obiteljske i župne zajednice udaljuju, a u koliko su se udaljili, da im pomognemo, da se što prije vrate onamo, gdje im je pravo mjesto.

Ivan Kukula D. I.

Osobna značajka kršćanske vjere

OSOBNI POZIV

U **Autobiografiji** sv. Ignacija čitamo: kad se on kao hodočasnik htio vratiti iz Jeruzalema natrag u Evropu, još je jednom pošao na Maslinsko brdo da počasti otiske svetih stopala, za koje govori tradicija da ih je Gospodin utisnuo u kamen, nama za uspomenu na oproštaju s ovom grješnom zemljom u času svoga ulaska u nebo. Poput Ignacija će tisuće i milijuni hodočasnika častiti tu uspomenu starinske predaje za koju znade već »otac crkvene povijesti« biskup Euzebije iz Cezareje (+339), pa naš polihistor onoga vremena i najučeniji među crkvenim ocima sv. Jeronim (+ 419 ili 420); jednako lutalac i obraćenik — hiponski biskup Augustin (+ 430), slava ondašnje Crkve. Na tom je mjestu sv. Jelena, Konstantinova mati, u prvim godinama kršćanske slobode, sagradila crkvicu. Taj spomenik je kasnije bio porušen, pa opet građen i rušen. Od sultana Saladina i njegova pohoda na Jeruzalem g. 1187. do danas ostade kupola male mošeje u koju stane svega desetak do dvanaest osoba. Hodočasnici i danas dolaze, i danas na tom mjestu mole, stavljaju svete predmete da ih potom sobom ponesu kao dragu uspomenu, utiskuju poljubac u izlizani kamen...

Bilo je to subotnji dan hoda, kako nas izvješćuje liječnik Luka (Dj. 1, 12). Znači kilometar i 110 metara od Svetog grada. Nakon događaja učenici se vratiše u Jeruzalem »s velikim veseljem« (Lk 24, 52). Zašto? Što su sada postali »slobodni«? Što su se riješili Učiteljeva »tutorstva« i autoriteta? Ne! Motiv njihova veselja leži u tome što je Isus, njihov Učitelj, tako slavno i radosno završio povjerenu mu zemaljsku misiju. Njegova misija doista završava triumfalno: »I bi uznesen na nebo« (Lk 24 51). Drugi motiv radosti je u tome što oni ne ostaju na zemlji sami. S njima ostaje Kristov blagoslov koji su primili na rastanku s njime. Još više. S njima ostaje on sam osobno prisutan, po milosti u Euharistiji. A poslat će im uskoro i Branitelja koji će ih uvesti u »svu istinu« (Iv 16, 12).

Čitava epizoda odaje krajnju jednostavnost. Četa se vjernih skupila na Maslinskom brdu. Isus s njima govori, proriče im da će mu biti svjedoci sve do kraja Zemlje (Dj 1, 8). Šalje ih da pođu po svem svijetu i da propovijedaju Evanđelje »svemu stvorenju« (Fk 16, 16). Još jednom ih blagoslivlje. Zatim se uzdiže. Prekriva ga oblak. Nestaje ga s njihovih pogleda.

Kao da ovaj čas ostaje najjači utisak — uspomena na oblak. Uostalom nekoć je oblak pratio Izraelce kroz pustinju i zaustavljao se na svetom šatoru. Kasnije je na brdu preobraženja prekrio oblak Petra, Ivana i Jakova, a iz oblaka je dopro glas: »Ovo je Sin moj, Izaslanik moj! Njega slušajte!« (Lk 9,35). I zato se oblak odavna uzima kao simbol Božanske moći, u prizoru Uzašašća — simbol Kristova Božanstva.

Marko ne govori o oblaku nego pregnantno izražava Kristovo dostojanstvo i konačnu proslavu riječima: »Bude uzet na nebo i sjede zdesna Bogu« (Mk 16, 18). Drugi Evanđelisti, napose Ivan, zatim Pavao nastojat će izraziti i približiti nam Kristovu veličinu, nama koji vjerujemo« (Ef 1, 19). Bog nam je blizak »u Kristu uskrisujući ga od mrtvih i postavljajući ga »sebi s desne strane« na nebesima iznad svakog poglavarstva, vlasti, sile, gospodstva i iznad svakog imena koje se naziva ne samo u ovome svijetu nego i u onome koji će doći. »I sve mu je podložio pod noge«, a njega dade za glavu nad svim u Crkvi, koja je njegovo tijelo — puninu Onoga koji ispunja sve u svemu« (Ef 1,20 — 23).

Možda nije bespredmetno ako u naše doba naglašenog nastojanja oko demitizacije usput napomenemo da se — kako god shvatili Lukin izvještaj — Krist nije zastrt oblakom sve više i više uspinjao nekamo u stratosferu. Tako misliti bilo bi i odviše naivno. Bilo bi naime pogrešno brkati razna područja i načine mišljenja poput onog astronauta koji iz svoje kabine nije u stratosferi susreo Onoga o kome nam govori Pismo. Iznad i izvan svih vidljivih prostora postoji Kraljevstvo Božje, gdje Krist sjedi zdesna Ocu, kamo smo i mi pozvani, i gdje će ono što sada nosimo po milosti u svome biću i u zagonetki, postati jasno kao kad gledam čovjeka licem u lice (1 Kor 13, 12).

Krist je u životu u svojoj nauci upravio čovjeku mnogo poziva. Svi ovi pozivi na kršćanski život kulminiraju u Kristovu pashalnom otajstvu, gdje dolazi bjelodano do izražaja ideja križa, a po križu proslava. Završetak i kruna svih poziva, sažetak i konačni apel čovjeku upravio je Gospodin u času svoga uzlaska. — »Do sada ste me gledali, a sada treba da vjerujete!«

OSOBNI ODGOVOR

Krist je pošao. Vratit će se na koncu. Sada je za čovjeka razdoblje vjerovanja. Ako i ne baš razdoblje tamnovanja, jest vrijeme u kome je naša vjera stavljena pred mnogovrsne kušnje. Nama nerijetko navire pitanje Ivana Krstitelja samo od sebe: Ma doista! »Jesi li ti onaj koji ima doći, ili da drugoga čekamo« (Lk 7, 20)? Jesi li ti taj ...? Taj na kome se bazira sva naša vjera?

Svakako, gledam li i ponirem li u ono što ja kao kršćanin vjerujem, onda to nije nešto, nego je to Netko. To je osobno biće kao i ja, i daleko više nego ja. Jasno mi je da moja vjera ima osobni, personalni karakter. Moja kršćanska vjera je u prvom redu susret s Nekim, konkretno susret s Isusom Kristom, osobni, personalni susret. Nije to susret samo s »Kristom vjere« — kako bi htio Bultmann, niti samo s »povijesnim Kristom« — kako odveć naglašava Conzelmann. To je osobni susret s čitavim Isusom Kristom: s njegovim božanstvom i njegovim čovječanstvom, s Kristom Betlehema i Nazareta, s onim Kristom kojeg su poznavali učenici a gledali, slušali i divili se s učenicima mnogi njegovi suvremenici; to je susret s Kristom koji je živio prije Uskrsnuća, u kome su se učenici radovali iza Uskrsnuća. To je susret s onim koji sada sjedi »s desne Očeve«, susret s Kristom prvotne Crkve, susret s čitavim Kristom — koji postade smisao svijeta, smisao svakog razumnog stvorenja, moj smisao. »Misterij čovjeka postaje doista jasan jedino u misteriju Utjelovljene Riječi ... Krist ... otkriva i čovjeka njemu samome te mu objavljuje uzvišenost njegova poziva ... Takav je i tolik misterij čovjeka, misterij koji vjernicima jasno otkriva kršćanska objava. Po Kristu i u Kristu razrješuje se zagonetka boli i smrti koja nas, izvan njegova Evanđelja, satire. Krist je uskrsnuo, svojom je smrću uništio smrt i dao nam život, da kao sinovi u Sinu, vičemo u Duhu: Abba, Oče!« — tako čitamo u konc. konstituciji **Radost i nada**, br. 22.

»Jesi li ti onaj koji ima doći, ili da drugoga čekamo«? Ti, koji si došao od Oca i s njime si u najužoj vezi po gledanju i molitvi! Svjedok si Božji, i mi u tebi gledamo Nevidljivoga, u tebi dotičemo Nedirljivoga, u tebi nama sasvim na dohvat nalazimo neizmjerno Udaljenoga. Još više. Ti nisi nama samo svjedok kome vjerujemo. Nisi nam samo donio i objavio ono što si egzistencijalno gledao, doživljavao, nosio, u čemu si trajno bio. Ti si sama, utjelovljena, živa prisutnost Vječnoga na ovome svijetu. Ti si jedno s Ocem: »Ja i Otac jedno smo« (Iv 10, 30).

Stoga tvoja egzistencija, tvoj život i način rada, ti čitav kakav jesi Bog-Čovjek, smisao si prošlosti, sadašnjosti i budućnosti. Ti si osobno taj smisao vremena i vječnosti, smisao kozmosa i nadsvijeta; smisao moga malog ljudskog života, moga djelovanja, mojih briga, trpljenja i radosti. Predao si nam se iz ljubavi. A ta ljubav još i sada živi, ona je i danas jednako na djelu, ona nikada ne može biti zamućena, pokolebana, ugrožena. Nema u njoj ni sjene prolaznosti, slabosti, egoizma. Ti si, dakle, smisao svega našeg života, zadnja meta i osnovni uzrok svih naših egzistencija. A samom tebi nije potreban nikakav uzrok. Ti imaš razlog svog postojanja u samome sebi. Ti si Nužno biće. Tvoja bitnost sama sobom egzistira. Da, ti si Bog-Čovjek, Krist Spasitelj, Isus iz Nazareta.

KRISTOVOJ OSOBI

Uza sve neispunjene bezdane našega srca, kako bi se izrazio Lallemant, vjera u Krista obećaje nam trajnost, nerazorivost, vječnost darivanja u punoj, svježoj, čistoj, apsolutnoj ljubavi koju Gospodin izlijeva na svaki svoj ud, ucijepljuje u svaki svoj kalem, komunicira svakoj svojoj lozi.

»Jesi li ti onaj koji ima doći, ili da drugoga čekamo«? — Doista je utješno u našoj kršćanskoj vjeri što je ona naskroz osobnog, personalnog karaktera. Vjera ne živi u nama od nekog objektivnog smisla stvarnosti. Ona u nama živi od toga i zato, jer je taj smisao Netko, Netko tko me poznaje do dna mog bića, Netko tko me ovakva kakav jesam nepridržano i potpuno ljubi; Netko tko ljubav dokazuje svojim životom i samom žrtvom života na drvu sramote. Njemu se svaki od nas može povjeriti bez brige i bojazni jednostavnom gestom djeteta koje se posvema predaje majci. Dijete u nju ima najdublje povjerenje, niti ono može ikada sumnjati u nepatvorenu majčinu ljubav. U toj se gesti sve objedinjuje. U gesti kojom se predajemo Kristu objedinjuju se vjera, ufanje i ljubav u jedan dar, u isti poklon. Svi objektivni sadržaji oko kojih kruži naša vjera sažimaju se u jedno, bitno, osobno i osnovno. To jedno možemo izraziti riječima: Vjerujem u Te, vjerujem u Boga u liku Čovjeka iz Nazareta, Isusa Krista!

Jesi li ti zbilja onaj koji ima doći ...? Vjernik si opet i opet postavlja to sudbonosno pitanje. Mi nismo bez opasnosti u našoj vjeri. Dok živimo, dok smo putnici prema cilju, dotle ćemo ponovno doživljavati prigovore nevjere; doživljavat ćemo časove tame, opskurnosti, zapuštenosti; osjećat ćemo se na mahove kao u tunelu — kako bi se izrazio Courtois, pričinjat će nam se da smo u zatvoru gorem od onog Herodovog, u kakvom je čamio čovjek obučen u devinu kožu, koji je i upravio to pitanje Isusu iz Nazareta, Marijinu sinu, svome rođaku.

Nas će i slijeva i zdesna udarati ravnodušnost svijeta i trudit će se da u nama suzbije pokrete vjere. Faktično mi našu vjeru nosimo u krhkim posudama. Nosimo je kao neznatan plamećak voštanice izložen vihorima antireligioznih orkana. Na nama je da taj plamećak očuvamo da se ne ugasi, da ga razbuktala na voštanici našega bića — poput onog sredovjekovnog legendarnog viteza s gorućom svijećom iz Jeruzalema u Evropu — i mi očuvamo kao da se oko nas ništa naročito ne zbiva. Kao u nekoj sudbonosnoj štafeti taj plamen vjere treba da gorući predamo u ruke Onome koji ga je zapalio na našoj voštanici; koji je među nas ljude došao, umiješao se u našu rasu, zavolio nas, koji je zatim otišao ali koji je još uvijek među nama, koji je odsutan no uvijek jednako blisko prisutan, koji će na svršetku svega opet doći a sada nas očekuje otvorena prijateljska srca i otvorene duše.

Kad bismo mogli kojom srećom sav naš život sažeti u jedan dah vjere, tada bismo ga ovako formulirali:

Vjerujem u Te, Isuse iz Nazareta, kao u smisao svijeta, u Logos — Riječ, u Temelj, Istinu, Put, Život, Početak, Svršetak ... Credo — vjerujem, amen! Hebrejska riječ »amen« kaže isto što latinska »credo« ili hrvatska »vjerujem«. — U Kristu i po njemu razumijem sve oko sebe, shvaćam i tumačim svijet. Ovo moje razumijevanje raste s vjerom i iz vjere. Mogu doduše naučiti u kabinetu prirodnih nauka o funkcionalnosti svijeta, mogu u to ući načinom kako nas upućuju prirodoznanstvene metode tehničko-prirodnih nauka. Nu znanje o funkcionalnosti svijeta nikada nam neće donijeti i shvaćanje svijeta, razumijevanje smisla i bitka stvarnosti. To je nešto prvotnije, što smo primili, što nam je dano i zato o tome možemo sa shvaćanjem razmišljati i to možemo razumjeti. Tako razumijevanje predstavlja bitnu komponentu vjere.

POČETKU I SVRŠETKU SVEGA

Koncilska konstitucija **Radost i nada**, br. 45, među ostalim kaže da je »Gospodin cilj ljudske povijesti, točka prema kojoj smjeraju želje povijesti i civilizacije, središte ljudskog roda, radost svih srdaca i punina njihovih težnji (usp. Pavao VI, Nagovor, 3. veljače 1965). Njega je Otac uskrsnuo od mrtvih, uzvisio i posadio o svoju desnu postavivši ga sucem živima i mrtvima. U njegovu Duhu oživljeni i ujedinjeni putujemo prema konačnom dovršenju ljudske povijesti, koje potpuno odgovara planu njegove ljubavi: »Obuhvatiti pod jednu glavu u Kristu sve što je na nebesima i što je na zemlji« (Ef 1, 10). Sam Gospodin veli: »Evo! Dolazim naskoro i plaća moja sa mnom da svakome naplatim prema njegovu djelu. Ja sam Alfa i Omega. Prvi i posljednji. Početak i svršetak« (Otkr. 22, 12 — 13).«

Uostalom Zlatousti je već u svoje doba nešto drugačije izrazio istu misao: »On — Krist — je Glava, a mi udovi. On je temelj, a mi zgrada. On trs, a mi loze. On zaručnik, a mi zaručnica. On pastir, a mi ovce. On put, a mi putnici. Opet: mi hram, a On stanovnik. On prvorođenac, a mi braća. On baštinik, a mi subaštinici. On život, a mi koji živimo. On uskrsnuće, a mi koji ustajemo na život. On svjetlo, a mi prosvijetljeni. Sve to očituje jedinstvo i ne dopušta ni najmanje rastave« (Hom 8, 1 Kor).

U Gregorinovim dramskim slikama, pod naslovom **Očenaš**, konac prve slike je valjda jedna od najdirljivijih scena. Obitelj je zadesila nesreća. Zbog velikih dugova seljačko je imanje stavljeno na bubanj. Došao je čas selidbe. Bolan oproštaj od dragih uspomena što im u dušama budi zadnji pogled na obiteljsko ognjište i tjera suze na oči obim majkama i kćerima. A valjda najteže steglo je starog oca koji za ručicu vodi malog unuka Igora. Dječak je posve miran bez nervoze. Zabavljen je svojom frulicom i čudi se kako danas nitko ne mari za njegove melodije koje na fruli izvodi, pa čak ni djed ne mari ništa. Nešto je i Igor shvatio kad je djed izrekao oproštajne riječi zalivene muškom suzom. Već su pri vratima. Još jedan pogled, i zbogom očinski dome! Dječak se trgne. Tako! Znači moramo otići. I kako izgleda zauvijek. Da, zauvijek! No to ne ide tako jednostavno. Dječjom silom mališ povuče djeda natrag i pokaže mu prstićem prema kutu sobe, prema starom zapuštenom raspelu. »Djede, zaboravili smo Boga« — zazvonio je dječji glas prostorom. — »Oh, da istina!« Posve su zaboravili na raspetog Gospodina u kutu sobe. Nisu li zbog toga nesretni? Možda ih ovaj križ ne bi ni stigao ili ne tako kruto da oni nisu zaboravili Boga na Križu ... O sve bi bilo drugačije ... kimao je glavom starac kad je stupao tronut za Igorom da s kuta skine staro raspelo... Pa kad se zatim nagnuo prema unučiću, zagrlio ga staračkom drhtavom rukom, zajedno s njime poljubio zaboravljenu svetinju kuće i u tom jedinstvu s djetetom ponavljao suznim očima i tronutim glasom: »Da, zaboravili smo Boga. Boga na križu smo zaboravili!«, onda je to bio prizor, kada u dvorani valjda ni jedno oko nije više ostalo suho.

To i nije neobično. Osjećamo da je mališan i ne znajući izrekao duboku istinu koja se svakoga tiče, istinu koja u nedužnim ustima osuđuje lakoumnost našega života, koja nas kao vihor u duši zahvaća da se pod pepelom našega bezrižnog života raspiri iskra spasonosne vjere koja ondje još, ufamo se, tinja.

Da, danomice sve više raste opasnost da zaboravimo Boga na križu, da zaboravimo da je život križ, da zaboravimo da se samo po križu dolazi do proslave. Opasnost je da iskra naše vjere ugasne, a mi je ipak treba da predamo u punom sjaju svome Izvoru odakle smo je i primili, a prije toga treba da njome zapalimo tolike oko nas! Danas smo nesretni zato jer ne žrtvujemo za nepropadljive vrijednosti! Kad počnemo žrtvovati, kad počnemo proživljavati, osobno proživljavati našu kršćansku vjeru — kako nas ona upućuje — sreća će se nasmijati i na našim vratima.

Ivan Fuček

MISIONARSKE PUTOSITNICE

Pismo iz Australije

Dragi Mijo!

Dobio sam tvoje opširno pismo, te sliku od čeljadi i od kuće. Veoma nam je drago, da ste svi dobro. Vidim, da su tvoji već svi veliki. I čestitam vam, da ste odgojili punu kuću tako zlatne djece.

I mi smo, hvala Bogu, svi dobro što se tiče zdravlja; ali nismo zadovoljni, jer se ne živi samo od kruha. Pisao si mi svega o rodbini i poznanicima, te o našem kraju, pa kažeš, te o našem kraju, pa kažeš, da se mnogi spremaju ovamo u Australiju. I to, koji moraju i koji ne moraju. Dakle: Hajd Alija, nek je više vojske!

Jest, ovdje ima posla. Dobro žive domoroci. Ali novodošli izgube vijek radeći najteže poslove. Rudnici, šume, tuneli, livnice, izgradnja putova itd. Tu se može zaraditi, ako tko radi 12 sati, pa i nedjeljom. Ali mu porez pri isplati skine da se češe. Skoro pola. Ako radi lakši posao po 40 sati tjedno — to su poslovi, što ih neće domaći raditi, jer su ponizujući!

Tko ima djecu, često i gladuje, jer doplatak je slab. A ako žena ne radi, ne može ni živjeti.

Osim toga, postoje razna ograničenja, ako tko želi napustiti Australiju. Jer ovo je useljenička zemlja privremenog rada. Dakle, rijetki su ljudi, kojima se bar donekle sviđa ova surova zemlja.

Ovdje je voda rijetkost. Nema je. Pije se kišnica. Klima je za nas neobična. Ovdje u Viktoriji na primjer po sedam mjeseci u godini je kiša i zima. I naglo se preokrene. Žega, da ono što zimi ozeleni, odmah u ljeti izgori. Pa gdje se ne zalijeva, ništa živo ne ostane.

Malo dalje od nas traju žege i vrući pustinjski vjetrovi, pa je praktički život nemoguć. Tamo su ovčje farme. A uzani pojas oko mora, to su farme, koje zalijevaju. Drže ih bogataši i strane kompanije. Eto, taj dio je gusto naseljen.

I taj dio dio hrani Australiju. Tu naši ljudi rade kao roblje, jer Australac neće raditi. Oni trguju i šefuju.

Kako je klima loša, ima svakojakih insekata, koji su dasadni i štetni. Ponegdje moraš stavljati mrežu oko kreveta, da se od njih braniš, kad spavaš. A kuće se ponegdje podižu i po dva metra iznad zemlje, ali i opet crv pojede drvo. A podovi svagdje moraju biti podignuti od zemlje, jer neizdrživo zaudara od isparavanja. A i zato da se ljudi mogu braniti od mase pauka, žuželjica, puževa... A u vrtu sve biljke treba braniti od te gamadi raznim praškovima. I uza sve to ti štetočine pojedu. Kada pak puhne vruć pustinjski vjetar, dosta je teško naći kuću, da se zaštitih od crvene pustinjske prašine. Sve ti zagadi i upravo upropasti po kući.

Klima je dakle loša, pa se i oboli. A osiguranja nikakva nema. Ako se privatno i osiguraš posebno za bolnicu, posebno za liječenje. No za operacije se plaća posebno, za prijevoz do bolnice posebno. Ako ne radiš, neće ti platiti. Jedino ako stradaš na poslu, imaš liječenje. A za oštećenje tijela moraš tjerati sud. To međutim traje godinama, a kompanije i advokati izvaraju naše ljude, jer ne poznaju zakon. Ponekad poslije pet godina dobije se malo. A ako ne možeš raditi, dobije se neka mala pomoć, dok sud ne utjera od kompanije da ti plati.

Penzije ovdje nema. Poslije 65 godina, ako nemaš kakve imovine, dobije se pomoć od države. To bi bila penzija. Ali i ta pomoć vrijedi samo u Australiji, a ne izvan zemlje.

Naši ljudi su vrijedni. Svi nađu posla. Neki i zaradi, ako radi teške poslove i prekovremeno, i ako štedi na hrani te jede ovčetinu, tikve, kupus, mrkvu i krumpir. A ako malo bolje jede i obuče se, pa ima djecu, a žena ne radi — taj nema dovoljno ni od plaće do plaće. Tko ne pazi strada. Takvih ima najviše, jer se razočaraju. Ti su propalice i vucibatine. Takvi često stanu pred tuđu kuću ili auto, pa se slikaju i šalju kući pisma i slike hvaleći se da je to njihovo. Lažu, pa traže djevojke iz domovine. Neki su već i oženjeni. A ima ih koji naručuju djevojke za kakvog starkelju. A ona, kad dođe i vidi, odbije, pa se dade u promet. Neke se čak i ubiju, jer ih je stid. Ima ih, koje se više nikada nikome ne javljaju. Samo u Melbournu ima 86 naših u ludnici.

Ima ovdje i plaćenih bukača, koji pišu kući, a i ovdje se hvale kako zarađuju grdne pare. Ti lažu lakovjernima i novodošlima. Ali nama je dobro poznato, da takvi nikad nigdje ne rade ni išta ne zarade. Cilj im je, da dovuku ovamo što više tegleće stoke.

Ovdje se na priznaju nikakve svjedožbe za kvalifikaciju osim engleskih. Na primjer: inžinjer iz Zagreba je radio u kuhinji jedne ludnice 16 godina. Tamo je i umro. Ili komercijalist iz Splita radi kao čistač.

Ako ne osiguraš stvari i kuću, dođu ti lopovi i nose kao svoje. Ako se žališ policiji, pitaju te, da li je osigurano. Ako kažeš, da nije, samo odgovori: »Žao mi je...« I to jer sve. Ako opet sve osiguraš: i život i stvari i zdravlje, onda radiš samo za razna osiguranja.

Osim svega ovoga, što sam naveo, najviše na naše ljude djeluju izolacija, upravo izgon od ostalog svijeta, Daleka udaljenost. I mi nikako ne možemo svariti ovu divljinu i ne možemo zaboraviti naše pitome krajeve i naše osjećajne ljude, naše običaje i lijepe i zdrave obiteljske navike. A ovdje toga nema. Ovdje vlada prava pustoš i u ljudskim dušama, osjećajima i postupcima. Prvo je dolar! Ako ga nemaš, nitko te ne pozna i ne gleda. A ako ne možeš raditi, a povratka lakog nema, mnogi od jada i stida nikome se ne javljaju, nego pate, dok ne završe. I općina ih onda spali u krematoriju.

Njemačka, Francuska ili bilo koja druga zemlja u Evropi nešto je drugo. Blizu je, pa se čovjek lako vrati. Ali odavle moraš imati najmanje 700 dolara. To je preko milijun dinara samo za jednu brodsku kartu. A ja na primjer zaradim mjesečno 164 dolara, Paula 122. Za stan smo mjesečno plaćali 84 dolara. Onda dolazi struja, plin i prijevoz. On je veoma skup. Rijetkost je naći posao bliže od 20 kilometara od stana, jer su kuće poput naših seljačkih, niske i razvučene u nedogled, pa su fabrike i ustanove udaljene. Promet je slab i neorganiziran. Subotom i nedjeljom ili su rijetki vlakovi, tramvaji i autobusi, ili ih nema. Pa ako radiš nedjeljom, moraš uzeti taksi, To ti odnese pola plaće. Škole, posebno više, moraju se plaćati. Isto tako knjige i bilježnice. Plaća se i sav pribor za sport, kupanje, ormari školski, klupe i uniforme.

Ako imaš, kupiš kuću. Većinom su kuće drvene, pa uvijek moraš popravljati, krečiti, krov farbati. A boje su veoma skupe. Dok platiš porez, vodu, struju, smeće što se nosi, pa kamate 8 posto — jer svaki gradi kuću na kredit — izađe ti kao da nemaš kuće. Nakon 15 godina možda je i otplatiš, a već ti je drvenjarija i propala, pa moraš mijenjati i krpariti. Ili si bez kuće i bez novaca.

Tako ti je i sa kolima. Ljudi moraju imati kola, jer kao što sam rekao, velike su razdaljine. Kupiš na kredit, ali po 20 posto su kamate, pa za dvije godine moraš otplatiti. Ako ne otplatiš, poveća ti se kamata i na 40 posto. A netko više i ne može plaćati zbog raznih nezgoda, bolesti ili nezaposlenosti. Takvome kompanija uzme auto. A ono što je već uplatio? Pojeo vuk magarca! — Tako je i s dugovima na kuću i za ostale stvari. To je tako udešeno, da ono što zaradiš, ovdje i ostaviš. Kažem: samo čvrsti i štedljivi ljudi, koji puno rade, nešto osvoje i zarade. Zato se sada mnogi vraćaju, tko se ima kuda vratiti... Samo Grka, Talijana i Malteza prošle se godine vratilo 20.000 i još 8.000 drugih.

Propali se ljudi obraćaju našoj hrvatskoj katoličkoj crkvi. Jučer na primjer skupljalo se za jednog Slavonca, koji je došao sa desetero djece, od kojih najstarije ima 15 godina. A traži se i za ženu sa troje djece, jer je bolesna, a muž joj je nedavno umro. Nema ona kud nazad, jer su imanje tamo prodali bud zašto i platili put do Australije. I sad je ovdje bolesna i bez muža. Nit je na nebu nit na zemlji.

Eto, pored svega ovoga što sam ti spomenuo — i to samo mali broj

nedaća – i opet ljudi dolaze ovamo ko ćaravi. Svaki brod ili avion donosi najviše našeg svijeta. Ljudi kažu, a i pisma ovamo stižu, da se gotovo cijela ravna i plodna Slavonija sprema za iseljenje u Australiju. E, moj Bože, kud li taj narod srlja pravo u propast! I to dragovoljno...

Ponavljam! Pročitajte taj list glasno svojoj čeljadi u kući. Pružite ga i drugome da čita. Da pisac toga lista nije imao namjeru praviti neku propagandu, dovoljno je znati, da mu prijatelj, kome to piše, ne živi kod nas u domovini, nego u Francuskoj. Slučajno sam došao do tog pisma. Ali njegova istina nije slučajna ... Gorka je to i sudbonosna stvarnost ...

Pero Bulat DI
pučki misionar

ZAHVALJUJU PRESVETOM SRCU ISUSOVU, BEZGRJEŠNOM SRCU MARIJINU I SVETIM ZAŠTITNICIMA

— **Presveto je Srce Isusovo uslišalo moju moju molbu po zagovoru Petra Barbarića. Stoga se od sveg srca zahvaljujem. Neka mi i nadalje budu u pomoći. — Nike Smišljan, Gruda.**

— **Od srca zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Gospi od brze pomoći, svetom Josipu, sv. Ivanu Ap., sv. Antunu za ozdravljenje od teške bolesti i što sam dobila natrag posuđenu stvar. Molim i nadalje njihovu pomoć. — Marija Pavičić, Banovci.**

— **Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Mariji bez grijeha začetoj i sv. Antunu na pomoći u bolesti. I unaprijed im se utječem. — Pavao Rakuljić, Jesenice kod Splita.**

— **Za uspjelu operaciju zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu. Molim ih, da me ne ostave ni ubuduće. — Ana Bandov, Žabljak, Livno.**

— **Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Gospi od brze pomoći, što su mi obitelj sačuvali od pogibelji. I unaprijed im se preporučam. — J., Tijesno.**

— **Na sretno uspjeloj operaciji zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu. Sad ih molim da što prije posve ozdravim. — Đuro Bošnjaković, Nijemci.**

— **Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu zahvaljujem na milosti, što sam je primila ja i moja unučad. Neka nam i nadalje budu u pomoći. — Mila Kozarić, Bukovje.**

— **Preporučujem se Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu, sv. Tadeju i sv. Antunu za uspješno rješenje jednog važnog životnog pitanja u braku, za mir u kući i za zdravlje u obitelji. Ujedno molim, da mi cijelog života budu u pomoći. — T. A., Gerovo.**

— **Za pomoć u školi i u zanatu zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Gospi od svete Krunice, sv. Nikoli Taveliću, sv. Dominiku Savio i sv. Ljudevitu. Ujedno ih molim za pomoć u svojoj bolesti. — Nadica, Novi Marof.**

— **Zahvaljujemo Presv. Srcu Isusovu, Gospi Pompejskoj, sv. Franji Ksaveru i ocu Leopoldu Mandiću na mnogim milostima. I nadalje im se preporučamo. Jelena Franjković i Anica Čulić, Vareš.**

— **Na ozdravljenju zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Gospi od brze pomoći, sv. Nikoli Taveliću, Leopoldu Mandiću i Petru Barbariću. I unaprijed im se preporučam. — Manda Popović, Opuzen.**

— **Na ozdravljenju bez operacije zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Franji Asiškom, sv. Antunu i ostalim zaštitnicima. — Marija Pranjko, Donja Kupčina.**

— **Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu na uslišanoj molitvi. — P. B., Martijanec.**

— **Od sveg srca zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu na ozdravljenju moje drage susjede, koja je bolovala od strašnog tumora. — Bosanka.**

— **Na uslišanoj molbi od sveg srca zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Kraljici svete Krunice i sv. Antunu. — V., Zagreb.**

— **Za sretno položene ispite svoga unuka zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Dominiku Savio i Petru Barbariću. I nadalje im ga preporučam. — Agneza Zahalka, Veliki Zdenci.**

— **Presveto je Srce Isusovo uslišilo moju molbu po zagovoru Blažene Djevice Marije. Stoga od srca zahvaljujem. Neka mi i nadalje budu u pomoći. — S. Sl. Brod.**

— **Na primljenim milostima zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu. — Lj. Š., Jastrebarsko.**

— **Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, Leopoldu Mandiću i Petru Barbariću za sve primljene milosti. Preporučam se i u buduće njihovoj pomoći. — A. H.**

— **Za sretan uspjeh svoje operacije i brzo ozdravljenje, kao i za sve uslišane molitve, napose za obraćenje svoga djeteta, koje je bilo u opasnosti da krene zlim putom, zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Gospi Sinjskoj i svetom Antunu. Neka i ubuduće budu u pomoći meni i mojoj djeci. — Paula B., Split.**

— **Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, što mi je pomoglo po zagovoru sestre Marije Klaudije, uršulinke, kad mi se muž u odsutnom času našao pred teškim problemom. — M. S., Slav. Brod.**

— **Zahvaljujem Gospi od brze pomoći, sv. Nikoli Taveliću i Petru Barbariću za sretan uspjeh svoga sina i za svoje ozdravljenje. Molim i nadalje njihovu pomoć. Marija Lukačević, St. Perkovci.**

— **Za primljene milosti zahvaljujem Gospi od brze pomoći i sv. Antunu, te im se i ubuduće preporučam. — J. P., Požeške Sesvete.**

— **Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Gospi od brze pomoći na svim primljenim milostima. I nadalje molim za njihovu pomoć. — Dragica Boričević, Cvetković.**

— **Presv. Srcu susovu i sv. Tereziji od Malog Isusa zahvaljujem za dobivene milosti. — Matilda Jerličak.**

— **Hvala Presv. Srcu Isusovu i Marijinu za milost da su mi se djeca javila iz Njemačke. Ujedno molim da ih Srce Isusovo i Nebeska Majka čuvaju od svakog zla i da žive kršćanskim životom Bogu na slavu i sebi na spas. F. F., Samobor.**

— **Neizmjerna hvala Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Nikoli Taveliću za sretan porod i na ozdravljenju teško bolesne noge. Neka i nadalje pomognu meni i obitelji. — Bara Kopjar, župa Remetinec.**

— **Hvala Božanskom Srcu i Bezgrješnoj Kraljici i svim mojim zaštitnicima na primljenim milostima. I nadalje im se preporučam. — Anica Paver, Đurđenovac.**

— **Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, te sv. Josipu na uslišanoj molbi. Neka me ni ubuduće ne ostave. — Kata Antolović, Šišljavić.**

— **Zahvaljujemo Presvetom Trojstvu, Gospi od brze pomoći, sv. Antunu i Petru Barbariću što su do sada pomogli u svim našim potrebama, pa ih i nadalje molimo za njihovu pomoć. — Marija i Josip M., Slav. Brod.**

— **Od srca zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Gospi od brze pomoći, sv. Josipu i sv. Antunu, što su uslišali moju molitvu, da se našla stvar, za koju sam ja bila okrivljena, da sam je uzela. Tako su oslobodili boli i sramote mene i moju obitelj, koji smo svi zbog toga mnogo trpjeli. — Katica Divić, Beravci, župa Vel. Kopanica.**

— **Za sretno položen ispit u gimnaziji zahvaljujem sv. Antunu i ocu Vendelinu. — K. S., Subotica.**

— **Na uspješno položenom ispitu od srca zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu. I nadalje mu se preporučujem. — B. Đ., Široko Polje.**

— **Za ozdravljenje svoga djeteta zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, te Petru Barbariću. Neka i nadalje budu na pomoći meni i mojoj obitelji. — Ruža Stanić Ilijina, Prud, župa Bos. Šamac.**

— **Iz dubine duše zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu, sv. Antunu, sv. Nikoli Taveliću i ocu Leopoldu, što su pomogli meni i mojoj djeci u potrebi i nevolji. I nadalje im se preporučamo. — E. Z., V. K., Pučišće na Braču.**

— **Na primljenoj milosti od srca zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Majci Božjoj Bistričkoj, sv. Josipu i sv. Antunu. I ubuduće ih molim da budu na pomoći meni i mojoj obitelji. — B. K., Potok, Osekovo.**

S dopuštenjem crkvenih i redovničkih poglavara izdaje: Hrvatska pokrajina Družbe Isusove — Zagreb 02-147, Palmotićeva ul. 31. — Odgovorni urednik o. Franjo Šipušić, Zagreb 02-147, Tel. 441-636. Tisak »Plamen« Slavonski Brod, Omladinska ul. 26. — 1970. — Cijena pojedinog broja 1 D. Godišnja pretplata 12 D. Grupne pretplate od deset na više dobivaju deset posto popusta. Novac pretplate šaljite poštanskim uputnicama: suradnju uredništvu Glasnika: rukopisi se ne vraćaju.

GLASNIK

SRCA ISUSOVA I MARIJINA — IX

Pošt. pl. u gotovu
CIJENA 1 DINAR
ZAGREB
Godina 61
RUJAN - 1970

U OVOM BROJU

363 Zbogom praznici

365 ISUS — OSNIVAČ CRKVE, Josip Ćurić

369 PUBLICISTI I UČITELJSTVO, Mijo Škvorc

374 Pripremamo se na Majin pohod, Ivan Kukula

377 CRKVA I TISAK, Franjo Šipušić

379 Vojnici - hodočasnici, Pero Bulat

384 Prilagođena liturgija, Josip Antolović

387 O. Stjepan Polgar, misionar u Indiji, Mirko Polgar

388 Markove masline, Franjo Šipušić

390 Kamo su došli s pilulom, Pero Bulat

392 Vjera kao egzistencijalni obrat, Ivan Fuček

396 OSVRTI, Franjo Šipušić

401 Zahvalnice

Na omotu:
MALA GOSPA OD DÜRERA

Na posljednjoj strani:
ŽUPNA CRKVA U POKUPSKOM

JESENSKE BRIGE

Kao i svi ljudi tako i urednik ima svojih briga. Jedna od tih briga jest da za lanjsku godinu još nisu podmireni neki računi pretplate. Iznosi ta svota oko 7.800 ND; Druga briga jest da smo u mjesecu rujnu, da se bliži kraj godine, a pretplate slabo stižu. To su u stvari dugovanja. Priželjkuju mnogi da će se i Glasnik pojaviti u novom ruhu. Od uprave se traži čudo — veći učinak od uzroka, prije svega financijskog. — S novom godinom nešto bi ipak valjalo poboljšati. Molimo one koji to mogu da nam dadnu sugestije što bi u Glasniku trebalo promijeniti, što zadržati, o čemu još pisati, i kako ga opremiti. Kad doznamo za sva poskupljenja koja će nas pogoditi, za sve želje i prijedloge napravit ćemo što budemo mogli, a to ćete bez sumnje vidjeti.

ZBOGOM PRAZNICI

Radosti praznika su došle kraju. Znaju to djeca, ali još više njihovi roditelji. Nova odijela, nove knjige, nove cipele, nove brige i dežurstva. »Sa svakim djetetom ja ponovo idem u školu, rekla je jedna majka, i ako to samo jedamput propustim, vidim da sam pogriješila.« — Hoće li se te brige roditelja isplatiti puno zavisi od toga, hoćemo li svojoj djeci dati uistinu cjelovit odgoj, da im naime uz društvenu naobrazbu dadnemo i vjersku orijentaciju.

Prema vjerskoj izobrazbi nerijetko mnogi gaje razne predrasude, kao da će im djeca zbog toga ostati nesposobna za društvo. No pogledamo li sadržaj i glavni cilj vjerske naobrazbe, tada nam to neće biti poteškoća. Vjera nas uči prije svega da budemo potpuni ljudi: »Ljubiti Boga iznad svega,

a bližnjega kao samoga sebe!« — Tu je sadržan sav zakon i proroci, rekao je Krist. Želimo li i taj sadržaj raščlaniti, tada se naš vjerski program opet dijeli na dvije skupine: Spoznati Boga i urediti svoj stav prema njemu; priznati braću ljude i urediti svoj stav prema njima. Najprije prema roditeljima; zatim ne posizati za tuđim životom. Božji nam zakon brani za naše dobro da ne griješimo bludno, to jest da ne razaramo ni svoje niti tuđe sreće zastranjenjima. Tuđi imetak moramo poštivati isto tako kao i dobar glas svojih bližnjih. Osim vanjskih čina Bog nam zabranjuje grješne želje koje se odnose bilo na tuđe stvari bilo na tuđe osobe. — Eto to je Božji zakon što će ga učiti vaša djeca kod vjeronauka. Želite li još nešto znati tada ću reći samo još to, da je Bog toliko ljubio svijet, da je poslao Sina svoga, da nijedan koji u njega vjeruje ne propadne nego da ima život vječni! — Uistinu je čudno kad se sve to nekome čini opasno ili zaostalo. Tko svome djetetu želi pravu sreću neće mu uskratiti to tako važno znanje. — Pretpostavka i isprika da će se dijete danas sutra samo odlučiti kad dođe k pameti, hoće li vjersku izobrazbu ili ne, kriva je. To bi bila ista pogreška kao kad bismo djetetu branili da ide u školu, da se kasnije može samo odlučiti hoće li biti liječnik ili automehaničar. Neće biti ni jedno ni drugo, nego propalica.

Pravo je stoga da su roditelji zabrinuti za odgoj svoje djece, te da ih sami poučavaju i dadnu da ih i Crkva poučava u onome što je najvažnije za život, da preko poštenog i Bogu dragog života dođemo do što bogatijeg nasljedstva u drugom boljem životu.

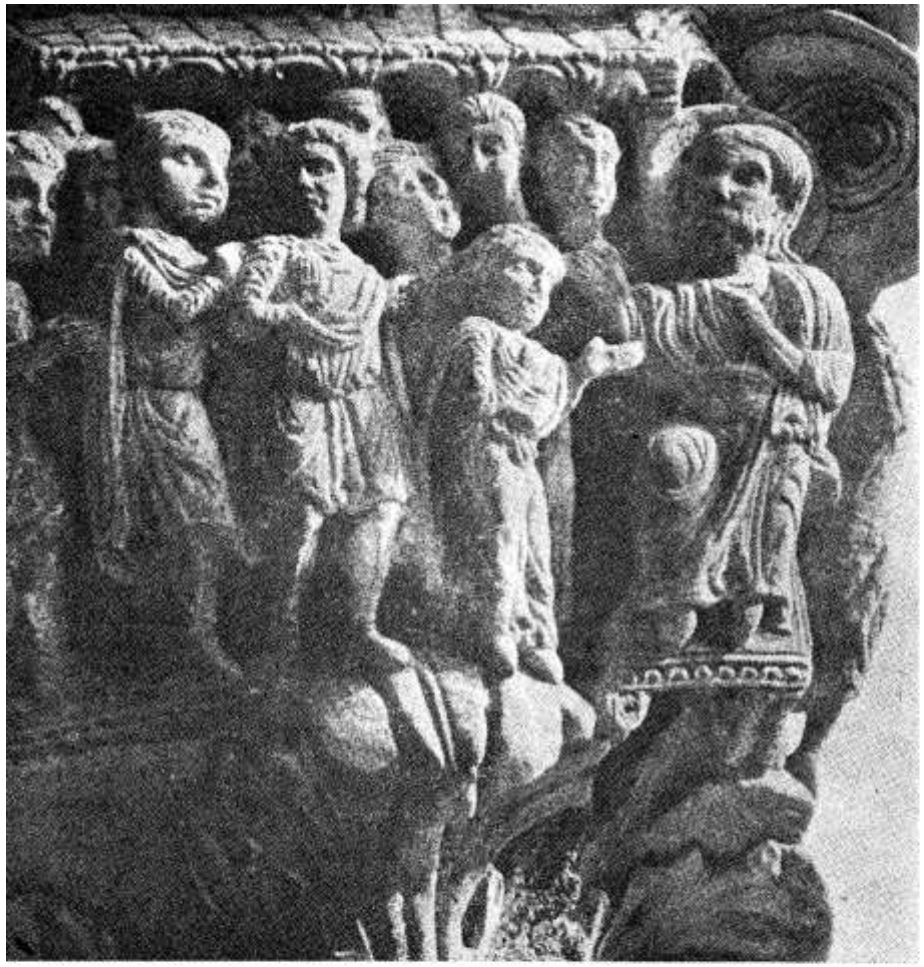

ISUS-osnivač Crkve

Život ljudski nije apstraktan zamišljaj u zraku, nego iskustvena doživljajna stvarnost. Kao takav, život se ne dokazuje, život se živi. I zato čovjek, kojemu bi manjkala intimna životna svijest, ne bi nikad na temelju znanstvenih argumenata i dokumenata, na temelju raznih analiza i ekspertiza doumio — šta to znači »biti živ« ...

Slično je i s Kristovom Crkvom. Ni ona nije maglovita parola u zraku, nego živa i životvorna Nadopuna Isusa Krista, Njegovo otajstveno tijelo; pojmiti je dakle i snaći se u Njoj može samo vjernik, koji živi Njezinim nadnaravnim životom. Tko u srcu ne doživljava da smo svi mi skupa »jedan bitak«, »jedan čovjek« u Isusu Kristu, taj će površno zapeti pri mnoštvu propisa, obreda, prelatura, titula i koralnih napjeva kojima se Crkva uokvirila kroz vjekove: i tako Je zapravo neće ni vidjeti. Ovaj je površni način gledanja napose pogibeljan kad se radi o samom postanku Crkve.

ŽIVOTNO DJELO Već od svoga prvog čudesnog nastupa u Kani Krist je sustavno provodio jedan jedincati program: objavljivao je posvud da se približilo Kraljevstvo Božje, u koje treba da uđu svi ljudi — nu tako te starozavjetni Izrael bude »prvenac spašenih« i vjesnik Spasa za sav krug zemaljski. U tu svrhu izabire Isus 12 učenika kao predstavnike 12 plemena Izraelovih; s njima zajedno obilazi Palestinu naviještajući mesijansku epohu Spasenja. Odziv je naroda bio izvanredan: ta od pamtivijeka nije još nitko govorio tako silno i uvjerljivo kao taj Nazarećanin. Ali početkom druge godine Kristova javnog rada — upravo nakon umnoženja kruha u pustinji — dolazi do preloma: u času, koji se svjetini činio pogodnim za državni udar, Isus nemilice razara nacionalne i političke iluzije svoga naroda i traži »metanoju«, traži preokret u shvaćanju, traži da se Njegovo mesijansko Kraljevstvo gleda u izrazito nadnarodnim, nadsvjetskim, nadnaravnim horizontima. Tada Ga razočarane mase ostaviše. Prelom je bio tako radikalan te se Krist i na Dvanaestoricu obratio pitanjem: »Kanite li Me i vi ostaviti?«

Rimska umjetnost iz 11. stoljeća: PROPOVIJED U SINAGOGI

Od onoga dana nastavlja Krist svoju životnu misiju na drukčiji način. Ne odustaje od prvotne nakane, da predobije čitav svijet; ne odustaje ni od nauma, da formira zasebnu jezgru ili skupinu koja će kao »prvenac spašenih« biti Rasadište Spasa za sve narode i sve vjekove. Ali mora raditi oprezno, jer Mu je život u pogibli. Mora raditi žurno, jer će već za godinu dana biti raspet. Nadasve pak mora raditi strpljivo, da bi Dvanaestoricu neuviđavnih galilejskih gorštaka preobrazio u Apostole poganstva, izbivši im iz glave zemaljske ambicije. Krunu tog Isusova nastojanja predstavlja Posljednja večera, koja i nije drugo do li minijaturna skica buduće Crkve.

KLJUČNI POTEZ Znajući Isus da je došao Njegov Čas te prijeđe s ovog svijeta k Ocu, iskaza kod Posljednje večere Učenicima i Ono posljednje što je nosio u dnu Srca. Nakon Judina odlaska u Noć ostao je sâm s Jedanaestoricom. Pazimo dobro! Nije ih zatekao ondje kao slučajne goste u svratištu; naprotiv, sâm ih je doveo onamo, jer On ih je izabrao i pozvao k sebi. Sjedili su kraj Njega kao »ostatak Izraelov«, ostatak starozavjetne Sinagoge, i ujedno bili su »prvina«, »klijalište« novozavjetne Eklezije — skrivene u Srcu Gospodinovu. Sama večera, koju su svršavali, značila je svršetak jedne povijesne epohe i dizala je zastor pred posljednjim, završnim Činom u drami ljudskog Spasenja. Vazmeno janje, što su ga blagovali, podsjećalo je na izlazak Izraela iz egipatskog ropstva, no u isti mah bilo je nagovještaj onog Oslobođenja kojim će se čitav ljudski rod osloboditi iz sužanjstva grijeha. Samo će pri tom namjesto kućnih dovrataka neumrle duše biti obilježene Krvlju Janjeta Božjeg.

Ovoj dakle izabranoj Jedanaestorici povjerava Isus svoje Djelo: »Kao što je Mene poslao Otac, tako i Ja šaljem vas...« Znači: Njegovo Poslanje prelazi sada na njih! Njegov životni program bit će odsad smisao njihova življenja! U njihove ruke stavljeni su Ključevi Kraljevstva i, premda će ih Sotona rešetati kao pšenicu, ipak je Krist već izmolio od Oca da najiskušaniji — Petar — bude »stanac kamen«, zalog jedinstva među svom braćom. Stoga Isus bez sustezanja proglašava: »Tko vas sluša, Mene sluša... Tko vas prima, Mene prima!« Vrhunac ovog istovjetovanja Krista s Apostolima nastupa u trenutku kad im povjerava najčudesniju Tajnu vjere, euharistijsko Otajstvo: On ih redi za svećenike i nalaže neka misterij Posljednje večere obnavljaju usred Naroda Božjeg do kraja vjekova. Na taj način oni su unutar mnoštva vjernika obilježeni kao izrični nosioci Kristova poslanja: kroz njih će sâm Isus poučavati, ravnati, posvećivati svoje vjerne — a to znači, formirat će i razvijati Tijelo Crkve do završne punine. Prema tome, Kristova Crkva nije i neće biti samonikla gomila zanešenjaka, gnostika i fanatika, nego skladna cjelina, sređeno društvo, u kojem za red jamči Kolegij Apostola na čelu s Petrom. Trebat će još samo da Duh Sveti siđe s neba i svojim žarom prožme taj nakon Uskrsnuća suvislo usklađen skup, kao što je nekoć na šesti dan stvaranja Dah Gospodnji oživio prvog čovjeka; i Zaručnica će Kristova poći tad u mulj i tamu povijesti da bude Vidljiv Znak nevidljive obnove čovječanstva, koja je započela s Kristom.

VIDOVIT NACRT Izborom i uspostavom Apostolskog Kolegija Isus je zorno naglasio da unutar Crkve mora po Njegovoj volji biti podjela na »klerike« i »laike«... Dandanas se ponegdje tvrdi, da je ova podjela nádošla u kršćanstvu pod utjecajem poganskih religija — dakle naknadno i protivno zamisli Kristovoj; nu Biblija i život Pracrkve ne mogu se uskladiti s tim tvrdnjama suvremenih »demokrata«. Krist je naime osobno jezgru svojih najodanijih pristaša preobrazio u zaseban zbor, »kolegij«. I da toga nije učinio, mi Ga zapravo ne bismo ni mogli smatrati Osnivačem Crkve. Ovako, međutim, pokazao je da unaprijed zna što želi i za čim ide. Njegov pokret nije nastao pukim sticajem povijesnih okolnosti, nije se poput tolikih socijalnih gibanja i strujanja rodio nasumce; Krist nije poput Bude ili Lutera u vrtlog svog vremena ubacio nekoliko misaonih — odnosno prevratnih parola, oko kojih bi se onda iskristalizirala sekta ili stranka, kakvoj se sâm začetnik nije ni u snu nadao. Isus je suvislo i sustavno imao pred očima uređaj svoje buduće Crkve, prepuštajući Duhu Svetom i razvojnoj zrelosti pojedinih naraštaja da odluče — kako će se u raznim epohama ostvarivati ta raznolikost klerika i laika u kršćanstvu. Nu i jedni i drugi spadaju nužno na Crkvu po zamisli Kristovoj. Krivo stoga čine pobornici KLERIKALIZMA kad Crkvu naprosto istovjetuju s klerom, kao da laikat u Njoj ne bi zbilja značio baš ništa ili kao da vjera ne bi smjela izići izvan zidina »sakristije«... Nu krivo čine i pobornici SEKULARIZMA kad ne podnose da u Crkvi itko stane »sučelice« zajednici vjernih i progovori joj u ime Kristovo s pravim i punim auktoritetom; čitav se Novi Zavjet protivi takvom »bespopovstvu«!

JEDINSTVEN POTHVAT Ne smijemo dakle Kristovo Djelo navlačiti u »demokratske« vode da bismo Ga učinili »modernim« u očima nekih naivnih suvremenika. Sa svim tim ne smijemo dopustiti ni da bilo tko Crkvu smatra »feudalističkom«, kao da bi kler predstavljao klasu nekakvih superkršćana. Uvijek ostaje na snazi istina, da smo svi mi pozvani u istoj nadi, svi smo primili istog Duha, svi smo obučeni u istog Krista, svi smo u Njem jednako već dospjeli do nebeske Svetinje nad svetinjama — tako te lučenje klera i laikata ne stvara nikakve klasne diskriminacije u Crkvi. Klerici se ne dižu nad druge vjernike, nego se kao učitelji, pastiri i svećenici spuštaju pred njih DA IM SLUŽE, A NE DA BUDU SLUŽENI... Nakon pranja nogu kod Posljednje večere Isus je smatrao potrebnim da još izrično naglasi, kako u zemaljskm vladavinama nailazimo na zvučne titule i bahato gospodovanje; no u Crkvi, veli On, »najveći neka bude kao najmanji, i starješina kao poslužnik«! (Lk 22, 25-26.) Oni dakle na koje po apostolskom naslijeđu prelazi Kristovo poslanje ostaju u krilu Crkve vazda samo »sluge slugu Božjih«; kao takvi, oni ne razaraju jedinstva u Božjem Narodu, nego mu baš služe.

Pod ovim vidikom Kristova je Crkva jedinstvena pojava u povijesti. Ni židovstvo ni budizam ni islam ne mogu se pravo usporediti s Njom. Dapače, ni suvremeni marksizam u svojoj želji da ostvari besklasno društvo nije još razradio takvu materijalističku formulu koja bi stala uz bok Kristovoj zamisli Crkve — gdje je svima zajamčena potpuna jednakost i jednakovrijednost, a opet je živo zacrtana međusobna različnost bez koje nema ni razvitka ni napretka u povijesti. Krist je naime jedini u čovječanstvu uspio organizirati pokret izvorno slobodan od svakog nacionalnog, socijalnog i političkog interesa, pokret izrazito religiozan, pokret koji na ljudsku govoreći polazi iz »ništa«, a vjeruje da će na kraju zahvatiti i obuzeti uistinu Sve! Osnivajući Crkvu, On je ljudski rod uzdigao u nadnarodno, nadljudsko, nadsvjetsko, nadnaravno ozračje; na taj način On se ničem i nikom ne suprostavlja, nego svojim »katolicizmom« sve prikuplja i sve obuhvaća prema riječi: »Uzdignut od zemlje sve ću privući k sebi!«

Dakako, ovakav se Pokret i ovakav Pothvat ne mogu shvatiti pukim izvanjskim promatranjem, bez unutarnjeg duha vjere. Razumljivo je stoga što Kristovo Djelo nailazi na toliko nerazumijevanja i protivljenja tijekom povijesti. A razumljivo je da ga velikim dijelom pravo ne shvaćamo ni mi, Njegovi vjernici koji — kao kler i laikat — sačinjavamo Njegovu Crkvu. Potrebno je stoga da se u vjeri temeljito obnovimo i produbimo; potrebno je da još mnogo rđe i nabora siđe s nas te uzmognemo svijetu sutrašnjice pokazati pravo lice Crkve.

Josip Ćurić

Publicisti i učiteljstvo

MJESEC RUJAN STAVLJA APOSTOLIMA MOLITVE U SRCE I NA USTA VELIKU NAKANU »DA SVI KOJI SE BAVE IZDAVANJEM KATOLIČKIH ČASOPISA, VJERNO I USPJEŠNO SURAĐUJU S CRKVENIM UČITELJSTVOM«.

Često čujemo floskulu, da bi sveti Pavao u naše vrijeme bio apostol »četvrte sile«, da bi bio novinar. Danas ga već stavljaju u TV studio i misle da bi bio odličan konkurent najboljim režiserima filmova. Svakako bi naši, kršćanski novinari i publicisti, izdavači katoličkih časopisa i pisci u raznim kršćanskim publikacijama, morali biti na neki način Pavao! Njegov bi duh snalažljivosti i prodor-

nosti, njegov stav ljubavi i odgovornosti, morao u svima koji naviještaju Krista izbiti na prvo mjesto.

Sila tiska, znamo iz iskustva, vrši pritisak na javno mišljenje, stvara nov stil života, mijenja tijek povijesti. Tisak još uvijek milijunskim istiscima poput »široke ruke« i »širom otvorenih usta«, kao predšasnik i suradnik radija, TV emisija i filmova, ulazi u domove, zalazi u savijesti.

Kažu da danas tisak, i naš katolički, osjeća konkurenciju. Ali mu se smrt još ne približava! Njegovo srce uporno kuca. Za neke stvari je tisak nenadomjestiv. Napose to vrijedi za tjedne listove i »ozbiljne« časopise. U njima se pitanja postavljaju jasnije negoli na TV ili radiu, i na njih dobivamo temeljitije odgovore.

Nikakvo čudo, ako i sam posljednji Sabor u svome dekretu o »sredstvima javnog saobraćaja« ističe značenje tiska, spominje golemu važnost apostolata tiskane riječi i nedoglednu odgovornost naših publicista.

PRAVA KATOLIČKIH PUBLICISTA

Da ih na brzinu nanižemo. To su u biti prava svih novinara, ukoliko su ovlašteni da budu prenosnici ideja. Sve pronjušiti, sve vidjeti, svuda se naći, svakoga pitati, svakome odgovoriti, obući se u najriskantnije situacije, probiti se kroz sve sisteme, razumjeti sva moguća kretanja — to su novinarska prava. Novinari ne smiju strahovati pred novostima koje naglo prodiru i vrtoglavo nas zanose. Ne smiju jadikovati nad »prošlim zlatnim vremenima«, jer se tim suzama ništa ne može platiti. Ne smiju nasjedati napetoj fantaziji, koja ne ra čuna sa stvarnošću, jer mogu lako postati zavodnici.

Katolički novinari i publicisti imaju prava, poput ostalih novinara, da prikupljene i dogledane obavijesti ser viraju na svoj osebujan način. Dužni su, ako žele biti privlačivi, stvari motriti iz svoga posebnog ugla. Sva zbivanja moraju prokomentirati, svojim vlastitim genijem i uvjerenjem. Nitko im ne može propisivati »stilske škole«, tehničke osebujnosti i metode, izbora i rasporeda rubrika, dužinu izvještaja i članaka. To je domišljaj i razbor njihova genija. Imaju uz to pravo i na stanovitu senzacionalnost, na određeno draškanje ljudske znatiželje, na osebujne i izazovne naslove i podnaslove, na originalnu raznolikost novinarsko-publicističkog stila, na zanimljivu kombinaciju teksta, slike i podteksta, na opremu koja očarava.

Katolički publicisti imadu pravo na sastanke i dogovore, tečajeve i diskusije, na polemiku i dijalog, na navalu i na obranu. Inače bi njihove misli ostale prizemne i uskotračne, nepokretne i nepokretačke, nezanimljive i zapravo mrtve. Svojim pozivom naši publicisti moraju buditi na interes i razmišljanje mnogo više negoli na uspavanost i nerazmišljanje.

Bez ove pokretačke snage naši bi novinari i publicisti bili nalik na neuzbudljive filmove, na dosadne i sive krajolike, na klišeizirane i ubitačne propovjednike, na monotone i nerazumljive učitelje, na nemoguće i besmislene subesjednike.

Katolički publicisti imaju pravo da čuju našu Blagovijest, da je što dublje razmotre, što originalnije i što vjernije dožive. Da je znadu kao svoj fleš i sjaj prebaciti preko svega što se zbiva, čega nestaje i što nastaje. Moraju snalažljivim duhom čitateljima krčiti put u još nepoznato

i neviđeno, ili u drugačije spoznato i drugačije viđeno. Ukratko, imadu po krsnoj legitimaciji pravo da budu apostoli, semafori i jasni znakovi na putu prema Bogu i Čovjeku.

ODGOVORNOST KATOLIČKIH PUBLICISTA

Nitko ne sumnja da je neobično teška. Već su stari govorili: Scripta manent! Napisana riječ svjedoči godinama i vjekovima... Lako se širi, lako iznosi na vidjelo iz starih ormara ili s polica, lako se prečitava i nanovo razmišlja. U nas katolika Hrvata dva razloga ističu zamašitost ove odgovornosti. Prije svega, u nas je tisak, osim propovjedaonice, katekeze i prijateljskog razgovora, jedino sredstvo »poučavanja«; a zatim, što je daleko važnije, naš tisak nije naša proizvoljnost, on odgovara jednoj Višoj Instanciji, kojoj po svojoj definiciji mora služiti.

Ne zaboravimo da su naši publicisti uistinu navjestitelji Istine i svjedoci Kristovi, uz bok službenih kerigmatika — propovjednika i kateheta. Drugih javnih tribina mi nemamo: imamo ambone u crkvi i časopise pred crkvom. Svećenici i novinari odgovaraju za našu suvremenu Blagovijest. Nije lako reći nisu li novinari odgovorniji od svećenika. Riječ s ambona i s oltara dohvaća ograničen broj slušatelja, riječ ispod rotacije ulazi u nebrojene tisuće domova, može proniknuti stotine tisuća i milijune čitatelja. Kako vidimo, odgovornost raste u omjeru s nakladom i utjecajnom težinom nekog lista i časopisa. (Uzmimo kao primjer najčuvenije naše propovjednike, koji vide tu i tamo pokoju tisuću okupljenih i zaboravljivih ljudi, pa ih usporedimo s publicističkim utjecajem naših novinara u »Glasu Koncila« ili »Kani«! Uostalom, o tome nam najbolje svjedoči reakcija koja nastaje radi članaka u našoj publicistici. Nalik su na olujno burkanje mora...)

Odgovornost po drugoj strani raste s misijom. Poslanje katoličkog publiciste nije ljudski sitni posao i obična karijera. Ono je ukorjenjeno u Bogu i Božjoj Objavi. Razvija se s razvojem svijeta, prolazi kroz razne »znakove vremena«, zapitkuje se pred novim stvarnostima, ispituje si savjest pred pradavnim pologom vjere i čudoreda, ljudskosti i savjesnosti, duševnosti i milosti što ih valja objaviti i očuvati. Očuvati netaknutu baštinu, a obogatiti je novim doprinosom! Kakva zadaća!

Ta odgovornost izgara u pojedincima. No ona stvara neki zajednički kodeks i moral za sve publiciste. Moraju se već kao pošteni ljudi pridržavati svih općih normi poštenja. Moraju kao normalni ljudi ljubiti istinu, pravdu, zakonitost, mir i progres.

Ipak njihovo dublje i karakterističnо nadahnuće provire iz Evanđelja i Kristova zakonodavstva ljubavi. Ne mogu po savjesti dopustiti da ih zavede kratkotrajni interes, da ih nadvlada strančarska sebičnost ili osvetljiva zloba, da ih potope plitke doskočice kojima se često hrani ljudska glupost.

OSIGURANJE KATOLIČKIH PUBLICISTA

Dok su ostali novinari, premazani ne znam kakvom bojom i pripadnici ne znam kojeg sistema, prepušteni vlastitim domišljajima i odgovorni vlastitim inspiracijama, katolički publicisti imadu objektivno osiguranje u svome Bogu. Njima je dana garancija da neće pogriješiti, ako se poklone živodajnoj Istini, koja je savršeno zasjala u Isusu Kristu. Ta je spozna-

ja toliko jaka i toliko prostrana, da se u njoj rađaju sve ostale spoznaje naših novinara. Prema tome njihova dužnost da istražuju, ispituju, bilježe, kombiniraju, izvješćuju, brane i tumače — ostaje netaknuta. Samo im je dana mjera, pokazana ispravna procjena, osiguran točan sud o Bogu, svijetu i Čovjeku. Ne lutaju u temeljnim pitanjima, nisu u magli kad je riječ o egzistencijalnim mukama, znadu kamo uglavnom sve smjera i kako će se uglavnom sve svršiti.

Katolički publicisti imadu povjerenje u Objavu i u Čuvare Objave Božje. Riječ Crkvenoga Učiteljstva za njih nije nikakva anatema, nije zatvor ili prisila, nego poziv na slobodu i zov u kraljevstvo pune istine. Jer ih Učiteljstvo Crkve nikad neće siliti na krive poglede ili lažne komentare. Bog je jedini prostor slobode bez granica, jer je punina Bića i Ljubavi bez granica. Novinari znadu da u svim osnovnim zagonetkama opstanka Bog daje ispravan odgovor. Nije zapetljan u naše lude zavrzlame, gleda sve i najbitnije nam javlja upravo o onome što nas najdublje muči i zanima: odakle smo i kako pošli, kako i kuda kročimo, kamo i zašto dolazimo? Bog jedini i novinarima daje dovoljno rješenja za velike moralne probleme pojedine savjesti, svake zajednice koja se gradi na prirodi od Boga stvorenoj, svake povijesne periode koja unosi svoj udio u izgradnji svijeta.

Naši publicisti ne samo da slušaju Učiteljstvo u velikim tumačenjima Božje Objave. Oni to Učiteljstvo zdušno i plodonosno pomažu. Prikupljaju materijal po svemu svijetu, motre sva previranja koja pokazuju u pravom svjetlu same nakane Božje, upozoravaju na potresno ozbiljne znakove vremena, unose riječ Objave u konkretne zadatke života. Njihova je relejna uloga, uloga svijesnih prenosnika Istine Božje, danas nenadomjestiva. Kad bi ušutjeli ili krivo obavještavali samo Učiteljstvo, nemoguće bi bilo provesti obnovu same Kristove zajednice, nemoguć bi bio odnos između Crkve i čovječanstva.

Jedan ih zakon veže i ne mogu mu uzmaknuti. Moraju biti vjerni Istini. Ne smiju prekrajati Božje Objave na svoju. Ne smiju unositi ljudske domišljaje u presvetu Riječ Božju. Moraju doznavati i kazivati bitno kao bitno, nebitno kao nebitno. Nehotično pobrkati Božje i ljudsko uvijek je znak slabosti i zvoni kao zabluda. Hotimice zamijeniti istinu s neistinom postaje kažnjivo i traži punu odgovornost.

Velika je zadaća Apostola Molitve u mjesecu rujnu. Molitvom duše mogu i moraju pomoći katoličkim publicistima, da zajedno s Učiteljstvom Crkve pomognu ljudima doći na proplanke Istine i Ljubavi.

Mijo Škvorc
pom. biskup zagrebački

Prof. Zdenka Sertić: SEDAM ŽALOSTI BL. D. MARIJE

U našim su katoličkim krajevima bile raširene slikarije na staklu. Vještina slikanja na staklu ima svoje porijeklo u talijanskom srednjevjekovnom slikanju na staklu.

U drugoj polovici XVIII stoljeća ta umjetnost, prije isključivo gradska, prodrla je na selo i našla u

njemu svoje naročite i osebujne oblike. Bile su najvećim dijelom religijskog karaktera; one su sadržajno odgovarale raspoloženju — ekspresiji seljaka, čije najjače emocionalne kvalitete nalazimo upravo u religiji, u kojoj je uznemirena duša čovjeka našla smirenost nakon surovih rezultata prirode.

Slike su izrađivali pojedinci, muški i žene, prema predlošcima i pomoću kalupa. Tu i tamo postojala je neka organizacija ove radinosti i u proizvodnji, a još više u prodaji.

Pod kraj XIX stoljeća proizvodnja je prestala i mjesto staklenih slika sve se više udomaćuju papirnate. Za propadanje ovih seljačkih slika na staklu gotovo se redovito ističe konkurencija jeftinih papirnatih slika kao i »činjenica« da su se one više »sviđale« seljaku od prijašnjih slika na staklu.

Međutim prodiranje papirnatih slika nije posljedica jeftinoće, već je dokumenat da se umjetnički život sela, pod novim uslovima, izmijenio. Novi »ukus« se pojavio u vezi sa novim životnim odnosima koji su nastali pod uplivom novih ekonomskih i socijalnih oblika grada.

Tekst: Mirko Kus-Nikolajev

PRIPREMAMO SE NA MARIJIN POHOD

ODLIKOVANJE ZAGREBU I HRVATSKOM NARODU

Na prijedlog Papinske Marijine Akademije, koju je osnovao i kojoj je i danas na čelu hrvatski franjevac O. dr Karlo Balić, odobrio je Papa Pavao VI, da se slijedeći Mariološki Kongres i s njim spojeni Marijanski Kongres održe u Zagrebu i u Mariji Bistrici, od 6. do 15. kolovoza 1971.

Mariološki Kongres strogo je znanstveni skup, koji okuplja velik broj učenjaka mariologa. A Marijanski Kongres, koji se održava poslije Mariološkog, namijenjen je svim vjernicima, da ih upozna s kultom Majke Božje sa bogoslovnog, liturgijskog, povijesnog i uzgojnog stanovišta, te tako unaprijedi razumijevanje Marijina štovanja uopće i da potakne na što veću revnost i ustrajnost u tom štovanju.

Do sada je bilo pet Mariooloških i dvanaest Marijanskih Kongresa.

Da bolje uočimo, kako nas je Sveti Otac odlikovao tim, što je prihvatio prijedlog Marijine Akademije, da se ovi Kongresi održe kod nas, dosta će biti ako navedemo mjesta, u kojima su oni do sada održani.

To su bila najodličnija mjesta. Prvi Mariološki Kongres održan je u samome Rimu 1950. godine. Te je godine Papa Pijo XII proglasio dogmu o Uznesenju Bl. Dj. Marije u nebo. — Drugi je Kongres također bio u Rimu 1954. godine, naime prigodom proslave stote godišnjice dogme o Bezgrješnom Začeću Bl. Dj. Marije. — Treći je bio u Lurdu 1958. godine, u vezi s proslavom stote godišnjice ukazanja Bl. Dj. Marije djevojčici Bernardici Soubirous. — Četvrt je bio u San Domingu 1965. godine. Ovaj otok ima svoju časnu povijest: Na njemu je prikazana prva sveta Misa u »Novom svijetu«, 6. siječnja 1494. Na njemu je sagrađena i prva katolička crkva. Tu je, dakle, počelo i štovanje Majke Božje na novom kontinentu. — Peti Kongres, do sada zadnji, održan je u Lisabonu i Fatimi 1967. godine, tj. uz podesetu godišnjicu glasovitih fatimskih ukazanja.

Uz Mariološke Kongrese uvijek su održani i Marijanski, no tih je bilo i neovisno o Mariološkim, pa ih je tako i više na broju.

Slijedeći Mariološki Kongres, šesti po redu, i trinaesti Marijanski, održat će se kod nas. Tako naš Zagreb stupa u kolo najistaknutijih mjesta u pogledu svjetskog štovanja Bl. Dj. Marije.

MARIJA I DANAŠNJI SVIJET — IDEJA VODILJA KONGRESA

Svaki od ovih Kongresa bavio se jednim posebnim predmetom iz područja mariologije. Tako je na Kongresu u Rimu 1954. bila glavna tema: proučavanje i produbljivanje dogme o Bezgrješnom Začeću Bl. Dj. Marije. Na lurdskom Kongresu glavna je tema bila: Marija i Crkva. Na Marijanskom Kongresu te godine 1958. u Lurdu glavna je tema bila: Neka dođe Kraljevstvo Kristovo — Neka dođe Kraljestvo Marijino!

Za Mariološki Kongres u Zagrebu određena je tema: Štovanje Majke Božje od VI do XI stoljeća uključivo. Na Marijanskom Kongresu u Zagrebu i Mariji Bistrici obrađivat će se tema: Marija i današnji svijet.

O. dr Karlo Balić pozvao je u članku »U pravcu prema VI Mariološkom Kongresu u Zagrebu (L'Osservatore Romano, 10. VII 1970., str. 2.) bogoslove i učenjake svih kršćanskih sljedbi, da na ovom posve znanstvenom Kongresu ne samo sudjeluju, nego i aktivno surađuju predavanjima. Tako će ovaj Kongres ujedno poslužiti i nakanama Drugog vatikanskog koncila, izraženim u Dekretu o Ekumenizmu. Otac Balić pozivlje u tom članku i muslimane na suradnju, jer i oni štuju Isusovu Majku i priznaju joj djevičansko materinstvo.

Priprave za ove Kongrese već su započele. Osim angažiranih predavača mogu se Marijinoj Akademiji u Rimu najaviti i pojedinci, koji vlastitom pobudom žele nastupiti kao predavači. (Aksa, 4. VII 1970., str. 1/2.)

Nije teško uočiti izvanrednu važnost ovih tema upravo za naše vrijeme, kad se mnogo radi na zbližavanju svih kršćana u duhu želje i zapovijedi Gospodinove »da svi budu jedno« (Iv 17, 22), »jedno stado i jedan pastir« (Iv 10, 16). U razdoblju crkvene povijesti od 6. do 11. stoljeća nije još Istok bio definitivno odijeljen od Zapada, a protestantizmu nije još bilo ni traga ni glasa. U svim današnjim protestantskim krajevima

cvalo je štovanje Majke Božje. U tim je krajevima bilo mnogo benediktinskih opatija. A poznata je stvar, da su benediktinci bili izvanredni štovatelji Majke Božje i da su redovito Njoj posvećivali crkve, koje bi zajedno sa samostanima gradili. Od velikog je značenja proučavanje vjere odijeljenih u vrijeme dok smo svi bili jedno. Onda smo jednako vjerovali i o Mariji, jednako smo je liturgijski štovali i jednako joj se privatno molili.

Marija je kroz cijelu povijest Crkve imala veliku ulogu u borbi protiv krivovjerja. Ona će i u našim danima odigrati veliku i odlučnu ulogu na tom području.

Očito je, da je vrlo suvremena tema i ona, kojom će se baviti Marijanski Kongres: Marija i današnji svijet. O tome nam svjedoči i blagdan, što ga je uveo Papa Pijo XII, blagdan Marije, Kraljice svijeta, kao i naslov, kojim je Pavao VI obogatio Marijino štovanje, kad ju je nazvao »Majkom Crkve«.

Mariološki Kongres u Portugalu imao je za temu proučavanje Marijina štovanja od prvih početaka. Prema tome će zagrebački Kongres sa svojom temom »Kult Marijin od 6. do 11. stoljeća« biti nastavak rada Kongresa u Lisabonu. A time mu još više odskače vrijednost u znanstvenom svijetu.

MOLIMO ZA USPJEH KONGRESA

Kad je Papa Ivan XXIII htio osigurati molitve vjernika po cijelom svijetu za sretan uspjeh Drugog vatikanskog koncila, zadovoljio se s najmanjim i najlakšim, a tako je osigurao najveći uspjeh u toj molitvenoj akciji. Preporučio je svim vjernicima cijele Crkve, da ona tri »Slava Ocu«, kojima se obično završava molitva »Anđeo Gospodnji«, prikažu za Koncil. Doista, Papa nije mogao tražiti manje: samo tri »Slava Ocu«, po tri puta na dan. Nije stavljao ni novi teret na vjernike. Nema sumnje da je na taj način dobio mnogo više molitava za potrebe Koncila, nego da je propisao posebne formulare s novim opterećenjem vjernika.

Ne bismo li i mi mogli u našim krajevima prikazati barem jedanput na dan cijeli »Anđeo Gospodnji« za uspješnu pripravu i blagoslovno djelovanje Marijinih Kongresa, koji će se eto slijedeće godine održati kod nas?! Tako će nas svagdanji poziv na pozdrav Gospi, svagdanje zvono sjećati na buduće Marijine Kongrese i na našu dužnost, da im ustrajnom i srdačnom molitvom osiguramo uspjeh. No ne moramo, dakako, ostati samo pri tome. Svakome je ostavljena mogućnost, da i na tom području dade oduška svojoj velikodušnosti.

Kronika lurdskog svetišta zabilježila je, kako je lurdski biskup Msgr. Théas 1954. godine posvetio zvono, koje su katoličke žene iz Francuske darovale lurdskoj bazilici. Zvono nosi ime »Marija-Ivana«. »Marija« po Bezgrešnoj, a »Ivana« po svetoj Ivani od Arca, zaštitnici Francuske. Na zvonu se nalazi natpis: »Pozdravljam Gospu u ime svih žena Francuske, koje žele biti službenice Gospodnje.«

Kronika dalje izvješćuje, kako je kod izradbe ovog zvona sudjelovala i nećakinja glasovitog francuskog ministra predsjednika Emilijana Combes, jednoga od najistaknutijih protivnika Lurda i Katoličke Crkve u Francuskoj uopće. Tome čovjeku pripisuje povijest zakon, kojim je 1904. godine bilo obustavljeno svako djelovanje katoličkih Redova. Godine 1905. taj isti čovjek pripravio je nacrt za zakon o neprijateljskoj rastavi Crkve od države. Po tom zakonu bile su katolicima oduzete i same crkvene zgrade sa župnim stanovima i uredima kao što su godinu dana ranije redovnicima bile oduzete ne samo škole, nego i samostani.

Nećakinja ovoga ministra darovala je brončano poprsje svoga strica, da se kao materijal upotrijebi kod lijevanja zvona »Marija-Ivana«. Tako je bronca, od koje je bila načinjena bista ovog velikog neprijatelja lurdskog svetišta, postala sastavni dio zvona, koje svojim zvukom svaki dan pozdravlja Bezgrješnu i poziva vjernike, da Gospu pozdrave Anđeoskim pozdravom. (Cristo nel Mondo, 1954., str. 51.)

Neka i u pripravi na Marijine Kongrese u Zagrebu i Mariji Bistrici i naša srca budu »slivena« sa zvonima naših crkvi i kapela, ali ne kao mrtvi materijal, nego kao živi i srdačni pozdrav Gospi za što bolji uspjeh Njenih Kongresa u našoj sredini.

O. Ivan Kukula DI

CRKVA I TISAK

SVEMOĆ PISANE RIJEČI Usprkos naglog porasta TV i žilavog suparništva radija moć pisane riječi od konca rata samo raste. To najbolje pokazuju brojevi. A o kakvoj se to moći radi, navedimo samo nekoliko zemalja. Tiraž dnevnih listova u Velikoj Britaniji iznosi 26 milijuna, u Francuskoj 11 milijuna, u Japanu 40 milijuna, u Saveznoj Republici Njemačkoj 20 milijuna u SAD 60 milijuna. U našoj zemlji za prošlu godinu prosjek je bio dnevno 1,610.000, dok su kod nas tjedni listovi iznosili 4,273.000 primjeraka. Taj omjer valja upotrijebiti da dobijemo sliku tjednika u prije spomenutim zemljama. Od najzapaženijih dnevnika svakako valja spomenuti hamburški »Bild-Zeitung« s 4 milijuna dnevne tiraže, a spomenimo i jedan katolički tjednik »Familia Christiana« u Italiji s tiražom od 1,700.000 primjeraka.

Kolika moć pisane riječi! Dovoljno da se kod ovakvih magnata nađe sposoban i pismen novinar i on će stvarati javno mišljenje i imat će veći utjecaj nego si to možemo i zamisliti. Sjetimo se samo Aksela Springera, za koga vele da se Nijemci nisu nikada podvrgli jednom tako moćnom diktatoru kao posljednjih godina ovome. 98% Nijemaca zna za

»Bild-Zeitung«, a 89% zna za Aksela Cezara Springera. Dosta je da takav magnat predloži da tu i tu treba sagraditi autoput, pa bio ne znam kako skup, da se podigne plaća ili da se dadne publicitet kojemu kandidatu za izbore i stvar uspijeva. Dakako, da je sve to dobro, dok je na dobru putu; dok se pisci i izdavači drže stanovitih općih ćudorednih normi o poštivanju Boga i dosljedno čovjeka. I dok se to provodi, nemamo što ozbiljnije prigovoriti.

DA SE RAZUMIJEMO Sloboda koja je u pisanju posve profanih stvari potrebna i valja je poštivati, za pisanje o vjerskim stvarima te norme nisu dostatne. Radi se o jednoj dubljoj stvari, koju valja shvatiti. Ako se naime radi o propovijedanju i pisanju o objavljeno riječi, tada bismo krivo mislili ako bismo smatrali da su norme za pisanje samo crkveni zakoni. Oni su ovdje najmanje. Objava, koja je Riječ Božja, ima doći do ušiju svih ljudi nepromijenjena, autentična, Božja; a ta traži poštivanje, slušanje, pravo razumijevanje i vjerno prenošenje. Ako tako »valja sa svom slobodom naviještati Božju riječ«, ne znači to da je slobodno iskrivljavati istinu. Ako u profanoj štampi može pisac s pravom imati svoje mišljenje, prijedloge, obrazloženja, ipak to još ne znači da drugi nemaju pravo, da i druga mišljenja nisu dobra, ili čak bolja, kod stvari objave taj se slučaj ne može ponoviti. Iako postoji široko polje u religioznoj štampi gdje se mogu o ljudskim stvarima raspredati i nizati mišljenja o svim problemima slobodno i s korišću, postoji ipak jedno područje gdje valja biti u tijesnoj vezi s crkvenim učiteljstvom i slušati njegove direktive. To će biti kad se radi o stvarima vjere i ćudoređa. Tu se ne pita što misli ovaj ili onaj, kakove je dokaze iznio, da li je uspio svoje mišljenje iznijeti u ruhu vješta pisca, i sve to objaviti u milijunskoj nakladi, nego se jednostavno radi o tome, da li je stvar, o kojoj piše, predmet objave, Božja poruka, tada valja slušati. Nije isključeno da se dadnemo informirati, da iznesemo svoje poteškoće, svoja mišljenja, pa bila ona i protivna, ali ne smijemo zaboraviti da postoji za sve to način. Da se naime ne stavljamo iznad crkvenog učiteljstva, a pogotovo da se to ne čini na posve profani način: tko bude jači i glasniji, taj će pobijediti! — Taj se princip može upotrijebiti kod hrvanja ili nadvikivanja, ali se ne može i ne smije upotrebljavati, kad se radi o istini, pogotovo o Božjoj istini.

Bilo dakle religiozni, bilo profani pisci, kad pišu o vjerskim stvarima, objavi, o Božjoj riječi, kad dakle na neki način vrše službu Vjesnika Božje riječi, oni tada moraju uistinu i vjerno surađivati s crkvenim učiteljstvom u svom pisanju i izdavanju. Razlika je dakle jasna i zahtjev nije neopravdan. Ako se radi o Božjoj riječi kompetencija pripada Crkvi. Kod publiciranja Crkva ima riječ, jer je dužna bdjeti, da se ne iskrivi Božja poruka. Taj zahtjev nije stvar običnih disciplinskih zakona i propisa Crkve, nego je zahtjev samoga Boga. Recimo o tome koju riječ.

OBJAVA I NJEZINI ZAHTJEVI U teološkom trakatu o nepogrješivosti crkvenog učiteljstva, u prvom redu Petra, navode se razlozi i dokazi iz Svetog pisma: »Tko vas sluša, mene je poslušao!« — »Što god svežeš na zemlji bit će svezano i na nebu, i što god razriješiš na zemlji, bit će razriješeno i na nebu!« rekao je Isus Petru. — »Tebi ću dati ključeve kraljevstva nebeskoga!«

Dakle, pod kaznom izopćenja iz nebeskog kraljevstva Petar ima vlast zapovijedati u Crkvi; ali ne bilo što: on ima pripovijedati EVANĐELJE! I tu ga moramo slušati!

Sve to za sobom povlači puno zaključaka. U prvom redu obvezu nas ljudi da poslušamo Crkvu u stvarima kraljevstva Božjega. A što se tiče Crkve, Krist joj je obećao i svoju stalnu prisutnost: »Ja sam s vama u sve dane do svršetka svijeta!« — Dok dakle Crkva bude vjerna Kristu, nema se čega bojati; dok apostoli budu budni i propovijedali Kraljestvo Božje, dotle ih drugi moraju slušati, i propovjednici ne smiju na svoju preinačivati Objavu, nego je moramo iznositi onakvu kakova jest, jer je samo tako život svijeta. »Vi ste sol zemlje«, rekao je Isus apostolima. Sol ne smije obljutaviti. Ako obljutavi, baca se na putove i po njoj se gazi. Dakle, veličina apostola jest da je vjeran svome pozivu i jedino će tako spasiti sebe i braću ljude.

Da je Crkva stup i tvrđa istine mnogi to nerado podnose. Smatraju, da ona sa svojim stavom koči napredak. No to je shvaćanje krivo. Za onoga, koji nešto traži, veliku uslugu čini onaj koji mu brani da skrene s pravog puta. To i još više jest Crkva sa svojim učiteljstvom. Što se tiče prave vjere i nepokvarenog ćudoređa, tu je Crkva norma. Sviđalo se to kome ili ne, o tome malo ovisi. Kamo sreće da uvijek svi spremno slušamo Crkvu, čak i u svjetovnim i društvenim pitanjima, bilo bi manje besposlenih, više okućenih, manje krađa i lopovluka, manje preljuba, rastave i kriminala....

Franjo Šipušić

MISIONARSKE PUTOSITNICE

VOJNICI - HODOČASNICI

Kada sam u četvrtak 11. lipnja prvi puta ugledao rijeku Gavu, osjećao sam se u dalekoj Francuskoj kao da se približavam svojoj kući, svome kućnom pragu. Sišavši navečer kasno s vlaka, prešavši preko mosta, prepoznao sam odmah ono što mi je udarilo u oči: — Aha, to je taj križ okružen likovima Gospe i sv. Ivana.

Pošao sam naprijed. Ja sam se snalazio kao kod kuće, premda sam prvi puta sve to vidio: — Evo, to je bolnica za bolesnike... A ovdje bi lijevo trebala biti bazilika sv. Pija X.! Evo me napokon na prostranom trgu pred crkvom. Gospin kip usred poklonjenoga cvijeća. Tu su arkade! Pa Lurdska bazilika... Instinktivno sam dalje išao. Nikoga ne raspitujući pogodio sam pravi smjer. Desno, pokraj crkve ugledao sam opet staru prijateljicu Gavu uz koju sam putovao idući iz Bordeauxa, i osvanuo pred Spiljom...

I vojnici i oficiri imaju molitvenike i pjevaju ulaznu pjesmu.

Te večeri, gledajući i doživljujući procesiju sa svijećama, sve mi je bilo naravno i prirodno. Pa, kao da sam ovdje odrastao . . . I možda bi i svi dani provedeni u Lurdu tako prošli u domaćem i kućnom osjećaju vlastite domovine bez velikih i uzbudljivih prizora, da nisam saznao:

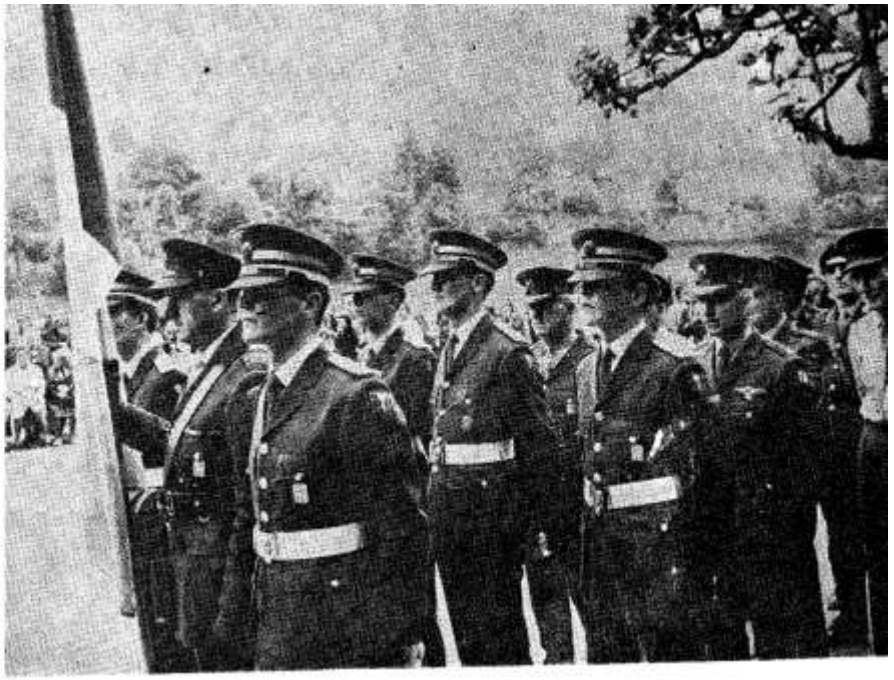
— Sutra počinje hodočašće vojnika Lurdskoj Djevici!

Nisam za to znao idući u Lurd. Ono glasovito hodočašće o kome sam toliko puta propovijedao, isticao njegovu ljepotu i snagu — to će biti baš ovih dana. I nehotice sam osjetio zahvalnost prema Njoj! Kao da je to bio Njezin revanš . . .

SAGRADITI SRETAN SVIJET! KAKO?

Vrlo je teško bilo procijeniti broj mladih hodočasnika vojnika i njihovih časnika. Ali, kažu, da je same vojske bilo 25.000. Trinaest posebnih vlakova samo za francuske vojnike i 12 za vojnike iz inozemstva. Avioni, autobusi, kamioni, posebna vozila — sve se to slijevalo tih dana prema Lurdu, jer su i mnogi roditelji vojnika došli da iznenade svoju djecu, mnoge žene da pozdrave svoje muževe, a i djeca, braća i sestre da se zagrle sa svojima dragima.

Svakako: i Evropa i Afrika i Azija i Amerika poslala je iz svojih 16

To su oni koji su na ledima nosili svijeću

zemalja vojnike KRALJICI MIRA da se pomole, da razmisle i prodube osnovnu misao cijeloga hodočašća: SAGRADITI SRETAN SVIJET! KAKO?

U subotu poslije podne, baš na Antunovo, u bazilici sv. Pija X. kod posvete novoga vojničkoga biskupa bilo je skupljeno već preko 10.000 francuskih vojnika. Nikada nisam čuo takvu pjesmu. Neki svećenik zborovođa ih je preko mikrofona znao »povući«, da su otvorili svoja mlada, zdrava, svježa grla. A tekstove su imali u rukama. Kad je to zapjevalo, izgledalo mi je da čujem grmljavinu s Velebita ili suroga Vlašića. I nehotice sam se sjetio one gromoglasne pjesme kršćanskoga puka u Komušini, koja istom gromkošću slavi Gospu s Kondžila s pjesmom »O PRESLAVNA BOŽJA MATI!« U velikoj zatvorenoj prostoriji glasovi ovih mladih vojnika su odzvanjali veličanstveno i složno u slavljenju Boga, Gospe i svoga VOJNIČKOGA BISKUPA.

DOĐITE U PROCESIJAMA . . .

Gospa je te riječi rekla jednoj maloj, siromašnoj pastirici. Ali ta je poruka bila rečena i mladim vojnicima. U subotu navečer za vrijeme procesije sa svijećama, osjetio sam snagu neba! Kroz sat i po stupalo je oko 25.000 vojnika sa svi-

jećom u ruci u procesiji pjevajući i slaveći Boga. Za grupe francuskoga jezika predgovornik je komentirao odaziv vojnika na Gospinu poruku:

— Bog nas ljubi. On želi našu sreću. Mi ga molimo da ga svi ljudi uzmognu nazvati OČE NAŠ!

— Mi smo željni izgraditi jedan sretan svijet. Ali sreća je teška stvar. Molimo Djevicu Mariju da svaki čovjek postane njezin dionik.

— Krist je rekao: Blago siromašnima, njihovo je kraljevstvo Božje. Molimo Djevicu da bogatstva ovoga svijeta pripadaju svima i služe za izgradnju svijeta s više bratskoga osjećaja . . .

I ostali zazivi su bili u sličnom stilu. To je čisto Evanđelje. Vizija jednoga novoga svijeta, koga treba izgraditi na Kristu i Njegovu Evanđelju uz pomoć Bezgrješne Djevice. Kao zalog ove svijetle budućnosti slijedili su srdačni pozdravi:

— DOBRA VEČER braći iz Njemačke i Austrije, Belgije i Kanade, Kameruna i Konga, Danske i Španjolske, Velike Britanije i Visoke Volte, Gabona i Holandije, Irske, Italije i Luksenburga, Norveške i Švedske, Švicarske i USA . . . Bog nas povezuje u svojoj ljubavi. Ako radimo za mir, mi smo sretni. Bog nas zove, svoju djecu . . .

80 SVEĆENIKA PRIČEŠĆUJU . . .

Vrhunac je bio u EUHARISTIJSKOM SLAVLJU u nedjelju 14. lipnja. Prvi dio svete Mise, Službu Riječi, obavljale su jezične grupe vojnika u posebnim crkvama i mjestima: kod Spilje, u bazilici Pija X. itd. Ali, kad su Francuzi zapjevali VJEROVANJE, onda su uniforme počele prekrivati suncem osvijetljenu Esplanadu. Svi su civili bili na arkadama ili sa strane stajali, a na prostranom trgu se nalazili samo vojnici. Dolaze ozbiljni Nijemci, vedri Španjolci, evo i Talijana, ovo su Kanađani, tu su i Amerikanci, ondje moji posebni prijatelji Irci — jer sam ih posebno uočio čim su došli . . . Sve sam uniforme već prepoznavao. Zastave se vijore: nisu znak rastavljanja, nego još veće veze oko Kristova Oltara, gdje se nastavlja sveta Misa. Čekao sam Pričest. Nabrojio sam 80 svećenika, koji su došli među vojsku da je pričešćuju. Generali pokraj običnih vojnika, padobranci pokraj mornara, avijatičari pokraj tenkista, pješadija pokraj pitomaca vojničke akademije — primaju KRISTA KRALJA u svoje grudi. Čije bi oko moglo ostati suho . . A glazba svira i slijeva se u gromoglasnu pjesmu, koja zvuči kao valovi na Oceanima koje su mnogi prešli da dođu do Lurda . . .

Poslije podne vrlo dirljiva pobožnost s bolesnicima! Navečer bratsko veselje u njihovom taboru iznad Lurda. U ponedjeljak i utorak mnogi su još ostali predajući se privatnim pobožnostima . . .

KRVAVI TRAGOVI PO KAMENJU...

Idem Lurdskim križnim putem. Pratim Isusa od postaje do postaje baš onda, kada nema nijedne veće grupe. Bit ću mirniji i sabraniji . . . Izgleda da su to mislili i ti mladi vojnici: skinuli su svoje cipele i BOSI hodaju po golom kamenju, koga je voda izoštrila. Meni je teško u cipelama po tom putu hodati. A oni, mladi, zdravi, svježi — ostavljaju krvave tragove po kamenju. I tko? Po uniformama prepoznajem: Francuzi.

Dolazim do takozvanih SCALA SANCTA — SVETIH stuba, koje su napravljene na uspomenu onih stuba po kojima se izbičevani Isus penjao dolazeći pred Pilata. Na tim stubama gledam: časnici u svojim izglačanim uniformama penju se KLEČEĆI, na koljenima gore stubu po stubu. I opet sam se zastidio. Kolika vjera, kolika ljubav prema Kristu Gospodinu.

S ONU STRANU GAVE . . .

Svaka veća skupina je dolazila zajedno pred spilju da pozdravi Gospu. Ali ne strojevim korakom i paradom, nego slobodno, kao hodočasnici, ali opet u grupama kao vojnici. Poredali bi se s druge strane Gave. I sad je počimalo ono divno lurdsko i vojničko pozdravljanje. Oko 1.000 francuskih mornara na primjer u jednoj skupini! Čitanje sv. Pisma, pjesma, kratka riječ, razmatranje. Sve to traje i jedan sat. U to vrijeme na prostranoj livadi u razdaljini od po 20 metara stoje francuski vojnički svećenici u uniformama. I mladi mornari se isključuju iz glavne grupe, koja moli i pjeva, i prilaze do svećenika. Stojeći priznaju svoje grijehe, dobivaju odrješenje i veseli se vraćaju među svoje drugove. Oko 20 svećenika je na taj način na stotine mladih Bretonaca, Normandijaca i drugih pomirilo s Bogom. Ali to nekako odiše neposrednošću, spontanošću koja je tako svojstvena mladima . . .

SVIJEĆA JE GORJELA NEKOLIKO DANA . . .

Gledam Irce. Skupljaju se na Esplanadi. Krasni dečki. Jedan drži zastavu s njihovom djetelinom. Dvojica pokraj njega. Sa svake strane po jedan. Iza njih svi ostali. Sa strane stoji general, on zapovijeda čitavom jedinicom. Ali, što to nose na ramenu onaj iz prvog reda skupa s onim iz drugoga reda? Kupili su tako veliku SVIJEĆU da je ne može nositi samo jedan čovjek. Nego moraju dvojica. Tako je teška. Položili su sebi na rame kao kladu i nose je zajedno s ostalima idući do Spilje. Ondje zadnji pozdrav Gospi. Molitva, pjesma. A zatim ona dvojica nose svijeću do posebnoga mjesta. Ondje je zapališe. Zajednički pozdrav čitave jedinice. Polazak kući, domovini . . .

A svijeća je sigurno još nekoliko dana gorjela pred Gospinim likom kao izraz njihovih želja i molitava za Irsku i mir u svijetu.

BRAĆO, LAKU NOĆ . . .

U subotu navečer, iza procesije sa svijećama glasnogovornik upozorava: — Najveći dokaz ljubavi je onaj, kad se dade život za one koje se ljubi. Molimo Boga da primi u svoj MIR i svoju sreću svu našu braću, žrtve nasilja i mržnje! Dok vojnička glazba svira jednu posmrtnu pjesmu, sve se zastave duboko spuštaju izražujući vjeru u prekogrobni život . . .

Iza toga se polako zastave uzdigoše na jarbole. Njihova počasna straža, po dva vojnika iz svake zemlje, pružaju si ruke i u bratskom zagrljaju čine lanac velikoga bratstva među narodima ovih vojnika. Predgovornik tumači:

— Blaženi oni koji stupaju u svjetlu Kristovu. Oni svijetu osvjetljuju staze mira i sreće!!! Za to vrijeme jedan Gospin kip na džipu

prolazi čitavom Esplanadom koja je pokrivena vojnicima što drže svijeće i pjevaju nikada dosadni lurdski pripjev: Ave, Ave, Maria! Poslije blagoslova biskupa, svaki Biskup je rekao na svojem jeziku ove jednostavne riječi:

— Braćo! Laku noć! I neka vas Bog blagoslovi . . .

SHVATIO SAM . . .

Kad je konačno i zadnji rok došao da moram otići iz Lurda, i kad sam iz vagona posljednji puta gledao natpis na željezničkoj stanici s imenom toga grada, shvatio sam da čovjek može imati DVIJE DOMOVINE: jednu ovdje na zemlji, a drugu, isto pravu i istinitu, gore na nebesima. Da jedna drugu ne isključuje, nego nadopunjuje. Shvatio sam i da cijeli svijet može biti jedna velika zajednička domovina. Bez obzira na jezike, bez obzira na uniforme, bez obzira na politiku i stare mržnje. Po kome? Po zajedničkoj Majci, Isusovoj i našoj. Lurd je jedan isječak toga zajedništva, domoljublja svih stanovnika zemlje . . . Po njemu će nestati z i d o v i razdvajanja između Istoka i Zapada, Sjevera i Juga, Evrope i Afrike, bijeloga čovjeka od obojenoga, katolika od nekatolika. To je izrazio i jedan od tih mladih vojnika:

»Marijo, Majko Božja, Marijo,
naša Majko!
Nauči nas da ljubimo svoju
braću koja trpe,
Da ljubimo našu braću koja su
gladna.
DAJ DA ZABORAVIMO NA
GRANICE . . .

o. Pero Bulat D. I.
pučki misionar

PRILAGOĐENA LITURGIJA

Da liturgija prilagođena različitim kulturama olakša jedinstvo vjernika s Crkvom i učini ga što intimnijim
(Mis. nakana A. M. za rujan 1970.)

»Liturgijska uniformiranost nužan je uvjet jedinstva Crkve.« Ta je predpostavka već davno bila uzdignuta u red aksioma, no njezina je slabost u tome što je zaboravila da u Crkvi osim rimskoga, latinskoga obreda postoje i drugi, osobito na istoku. Ideja o liturgijskoj uniformiranosti rodila se iz žalosnog iskustva različitih raskola, koji su sigurno bili vezani i uz različitost jezika, kršćanskih običaja, a i neshvaćanja što su iz toga proizlazila. Izgledalo je dakle da jedinstvo u vjeri ne može biti spašeno, ako se ne odražava i u istovjetnom izražavanju i očitovanju. Neki još i danas dijele takvo mišljenje, da jedinstvo vjere traži i jedinstvo njezina očitovanja u vanjskim formama, što najviše dolazi do izražaja baš u liturgiji. I stoga u raznolikosti koju je dopustio II Vatikanski sabor gledaju zbrku i degradaciju vjere.

Da u tome ima nešto istine, ne može se poreći, i zato bi bilo veoma štetno kad bi sadanja reakcija na nekadanju tvrdu uniformiranost dovela do sasma oprečnih ispada i pretjeranosti. Zato koncilski i papinski dokumenti traže da se liturgijska obnova provodi u neprestanom dijalogu između biskupskih konferencija i kongregacije za bogoslužje u Rimu. U isto vrijeme ti dokumenti naglašavaju protiv prošlosti a i sadašnjih opiranja da uniformiranost liturgije ne može biti zakonita nego samo unutar jednoga kulturnog prostora, pa dapače i tu ne valja biti odviše tvrd u zahtjevima da u svemu bude sve posve isto.

SMISAO LITURGIJE

Održavati jedinstvo vjere u posve istom izražavanju može biti veoma privlačno, ali se ipak pri tome zaboravlja i ne shvaća sama narav izražavanja. Izražavanje je samo jedno sredstvo. Savršenstvo njegova odnosa prema onome što označuje ostaje iluzorno, ako nije uistinu znakovno, tj. zamjetljivo, razumljivo za one kojima se obraća.

U tom smislu liturgija koja je izražaj i znak nečega, dakako stvaran znak, mora vršiti dvostruku funkciju: mora pomoći čovjeku da čuje zov živoga Boga i očitovati Bogu živi odgovor čovjeka. I zbog jednog i drugog ona traži stoga i jedinstvo i raznolikost.

Božji je zov isti za sve, jer on želi sabrati sve ljude, Božju djecu, u jedinstvu Sina kroz zajedništvo Duha. Ali svaki čuje taj zov u svom vlastitom jeziku, kako se to zbilo i na prve Duhove. Dakle onda je jedinstveni Božji zov u potpunosti osoban i vlastit svakome pojedinome čovjeku. Krist ne dolazi čovjeku kao neki stranac, već kao neke vrsti sunarodnjak, rođak, brat, dakako sve to u duhovnom smislu. Po svome utjelovljenju On je primio ljudsko obličje, da u njemu očituje i odražava božanski život. I ako bismo htjeli predpostaviti da je jedini pravi nosilac njegove poruke onaj izražaj koji je On odabrao, onda bi i jedina zakonita liturgija bila aramejska kojom se je On služio. Ali je misterij Duhova pokazao Crkvi da se je uskrsnuli Krist poistovjetio s čitavim čovječanstvom prema raznolikosti njegovih kultura.

Na Božji poziv ljudi su odgovorili izražavajući svoju životnu ljubav, ispovijedajući svoju vjeru, očitujući svoju nadu. Ovom riječju »svoju« želimo kazati: svoj osobni način, i ako tu ima nešto zajedničko, onda je to u mentalitetu jednog naroda ili kulture. Zato i liturgija da bi ispunila svoju posredničku ulogu mora poštivati mentalitet pojedinih naroda i zato uza sve jedinstvo mora u njoj biti i raznolikosti. Ona mora biti slična glazbenoj skladbi kojoj melodija osigurava jedinstvo, ali harmonija ostvaruje različite načine i akorde prema različitim glasovima i instrumentima. Oko jedne te iste osnovne niti u celebraciji svakog sakramenta ima mjesta za mnoštvo raznolikosti izražavajući različite vidike jedinoga otajstva spasenja i različite načine odgovora ljudi već prema vremenu i narodu kome pripadaju. A na taj će onda način »svaki jezik ispovijedati da je Isus Gospodin u slavi Boga Oca« (Filipljanima, 2, 11).

PONOVNO OBLIKOVANJE LITURGIJE

Imajući na pameti potrebu prilagođavanja liturgije različitim kulturama nameće se i potreba stvaranja novih oblika u liturgiji. Kao primjer takvog stvaranja spominjemo Indiju, gdje je nacionalni katehetski i liturgijski centar u Bangaloru pod vodstvom O. Amalorpavadasa izradio čitav niz liturgijskih novosti koje će veoma odgovarati mentalitetu Indijaca. U siječnju 1969. indijska biskupska konferencija usvojila je te novosti te ih poslala u Rim na odobrenje. Već 25. travnja iste godine Rim je sve odobrio osim jedne stvari, koja traži dublji studij.

Da ne bismo nabrajali pojedinosti, navodimo da su u liturgiju uvedene geste koje više govore Indijcima nego na pr. naša poklecanja ili naš poljubac mira. Zatim svjetlo kod Mise, pa i misno odijelo prilagođeno je indijskim običajima. Sve su to samo prvi koraci razvoja koji će sigurno biti dug. No i oni su značajni jer uvode u liturgiju tradicionalne i tipične indijske geste koje su njima bliže, intimnije i koje im onda naravno više i govore. A na taj način sve više dolazi do svijesti kako je život indijskog naroda prihvaćen i posvećen od samoga Krista. No ići

Mlada Misa u Rašeljkama

će se sigurno i dalje. Dapače se predviđa da bi u kršćansku liturgiju mogli ući i neki sveti tekstovi starih indijskih religioznih knjiga.

Sve te novosti ako budu dobro izabrane, ako vjernici o njima budu dobro poučeni, mogu veoma obogatiti liturgijski život, a preko njega produbiti, ojačati vezu s Crkvom i učiniti je prisnom i intimnom. Pred duhovnim pastirima pojedinih naroda samo na liturgijskom području stoje dakle veliki zadaci. Da bi mogli biti što uspješnije ostvareni potrebno je vrijeme, studij, savjetovanje, dogovaranje, eksperimentiranje. A da bi ono moglo biti što uspješnije, potrebna je strpljivost, međusobna ljubav i povjerenje te poslušnost hijerarhiji. I samo ako se bude radilo u takvoj atmosferi, liturgijska reforma neće uvoditi zbrku, nego još veće jedinstvo, jer što je veća, proživljenija i intimnija pripadnost Crkvi, to je i veće jedinstvo. Ne treba se onda bojati raznolikosti u vanjskom načinu slavljenja Boga. Ostat će i dalje ista vjera, ista misna žrtva, isti sakramenti, ali obučeni u najrazličitije ruho, koje će biti samo vanjski znak onoga unutarnjega neiscrpivoga bogatstva koje se nalazi u Kristovu misteriju.

JOŠ NEŠTO NA RAZMIŠLJANJE

Misne žrtve nema bez svećenika. Zato je za svaku liturgijsku reformu potrebno i onih koji će je prakticirati. Badava najljepši obredi, ako ne bude onih koji će ih izvoditi. A kako danas s njima stoji? Neka progovore brojke!

Danas ima na svijetu 364.000 svećenika. Od tih 67 posto djeluje u Evropi. Samo ih 7 posto djeluje na obraćanju 2 milijarde nekršćana.

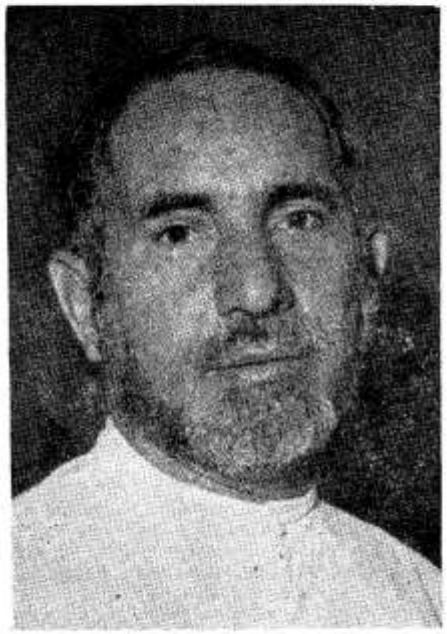
Afrika raspolaže samo s 2,5 posto svih svećenika. I ti afrički misionari osim novih obraćenja i krštenja, kojih ima godišnje više nego 1 milijun, moraju se brinuti za poprilici 3.000 vjernika koliko ih ondje dolazi na 1 svećenika. U Njemačkoj na pr. dolazi na 1 svećenika samo 1.165 katoličkih vjernika.

U Južnoj Americi ima župa do 50 hiljada vjernika koje su bez stalnog dušobrižnika. U župi Mantena, biskupija Aracaul u Brazilu 1 svećenik ima na brici 150.000 vjernika.

Na jednoga misionara u Africi otpada prosječno 20.000, u Indiji 60.000, a u Japanu 100.000 pogana.

Da li je tim brojkama potreban još kakav komentar? — Nije, jer one govore same, a i današnji čovjek voli gole činjenice bez komentara. Bilo bi samo šteta kad se svatko od nas ne bi u njih ozbiljno zamislio i dao im svoj vlastiti, ali što kršćanskiji komentar.

Josip Antolović D. I.

OPALJENI, PREKALJENI INDIJSKI MISIONAR O. STJEPAN POLGAR D. I.

Prije kojih 52 godine umalo da se nije dogodila tragedija zbog sušenja kobasica na tavanu. Lako za kobasice! Ali umalo da se tada nije ugušio u dimu ili izgorio u plamenu, koji je već zahvatio drveni krov kućice, u kojoj je mirno spavao mali Stjepan, četverogodišnji sin šefa željezničke stanice u Okučanima, Ivana Polgara.

Sada se taj isti Stjepan, opaljen žarkim indijskim suncem, vraća u stari kraj, što ga je ostavio prije 29 godina. Bilo je to nekoliko godina studija na papinskom sveučilištu Gregorijani u Rimu i daljnje formacije u Vječnom Gradu, ali najviše — ili da budemo točniji — bile su to 24 godine napornog apostolskog rada na sjeveru Indije. Uz

Božju pomoć i uz velikodušnu suradnju dobročinitelja, otac Stjepan Polgar DI sagradio je u Indiji dvije oveće crkve, šest kapelica, jednu školu, jedan veliki samostan za redovnice. Proširio je i temeljito preuredio jedan župni stan.

No ti suhi podaci ne daju prave slike misijskog djelovanja oca Polgara. Treba ga čuti kako iznosi zorno detalje svoga rada i trpljenja. Čovjek se zamisli i nekako osjeti zatečenim kada čuje kako jedan hindu naziva raspelo »raspetom ljubavlju«. Živahni misionar lako izazove vedrinu i smiješak, kada iznosi nestašluk i lukavštine malih Indijaca. No kršćanina zazebe oko srca, kada pomisli kako je bilo nekih ljudi, čudnih vjernika, koji su misionaru radili o glavi, udarali ga šakama — i to bez ikakve njegove krivice! — a onda u crkvi javno molili za oproštenje i iz misionarevih ruku — u znak oproštenja — primili svetu pričest.

Misionar ne traži ni zemlju ni plodove Indije, nego duše Indijaca, koje su natopljene Kristovom otkupiteljskom krvlju. Iako O. Stjepan Polgar uskoro odlazi natrag na svoje tvrdo misijsko područje u Indiji, ipak nije kasno da pomognemo njegov misijski rad i trpljenje molitvom, osobnom i materijalnom žrtvom.

O. Mirko Polgar DI

Glasnikova crtica

MARKOVE MASLINE

Uzan kameni put vodio je uporno prema planini ostavljajući za sobom sjenovite kestene i miris mora. Najednom se udvostručio, isto kao i rašlje na pračkama mališana. Između tih rašlji leglo je gorsko bilo obrasło niskim hrastom i pokojim borom. I jedan i drugi put koji je rubio ovo bilo završavao je u poljcu punom maslina. Sjene tih lijepih stabala skrivale su u jednoj i drugoj dolini kućicu i ostale zgrade skromnih ali ponosnih gospodara Marka i Luke. I jedan i drugi imali su svoje blago, svoje njive i svoje vinograde ograđene kamenom ogradom. Marko je imao sina Marka, a Luka kćerku Anicu. Nisu to bila jedina djeca ovih dobrih gospodara, ali su svi dobro znali da Anica gaji ružmarine i da Marko uvijek nekako nađe razloga da je obiđe. — Žene su sve to dobro znale i već su gotovo sprele svu sudbinu ovo dvoje mladih. Međutim priče se nisu obistinile. — Davno je to bilo. Aničini su ružmarini te godine bili ljepši nego ikad prije. Uzgajala je i krizanteme da o Dušnom danu okiti grobove svojih djedova. I vinograd je te godine urodio bolje nego prijašnjih godina, pa je Luka pozvao u berbu radi Anice Marka i njegove. Pjesmi nije bilo kraja. No sotona nije mirovao. Nona Luca koju su svi znali i koja bi kroz godinu obišla sva zdanja proseći kruha uhvatila je mladoga Marka za ruku i reče mu: »Marko, dijete, kad bi ti znao što je prije bilo?« Luca ponovi svoje, pogotovo kad je zamijetila da je Marko želi poslušati. Nije ona rekla ni riječi na Anicu. Bože sačuvaj! Ona je počela s druge strane. Znala je da je Marko ponosan na svoj dom, pa će mu: »Kad bi ti znao kako je to bilo kad se gradio ovaj put? Tvoji su htjeli da bude na njihovu, a Lukini da bude na njihovu. Pa onda palili tvoji i Lukini krijesove. Pa njihovi krijesovi veći. Pa kad su tvoji gradili bunar, nisu Lukini dali vode za blago. Valjalo je vodu nositi izdaleka!« — »E Luco, svašta ti meni napriča!« veli mladić. — Pričala Luca svašta, ali je nešto ipak ostalo. Gledao mladi Marko stožinu sijena Lukinu i svoju, i vidje da je Lukina veća. Dakle nona Luca ima pravo. Pogleda kola, omjeri ih. Veća su. — Brojio Marko blago. Luka ima više. — Te noći Marko nije spavao. Redale su mu se misli o suparništvu. Obična zavist među susjedima. Anica više nije bila ono što je bila prije. Njezin veliki ružmarin i bijele krizanteme nisu više u njegovim očima bile najljepše. Nona Luca ga je otrovala. Oni koji su ga odsad promatrali vidjeli su na njemu promjene: Nekim je prutom mjerio kola, mjerio visinu stoga; brojio je redove u vinogradu i stabla u šumi; brojio je korake od raskršća do prvih maslina. Zid oko njegova vinograda pričinio mu se manjim od Lukina. Čak je i Lukin pas Šaro bio veći od njegova. Jedino što je dopuštao da u njemu raste preko svih granica bila je skrivena zavist.

Neke skore vjetrovite noći mladi Marko nije ni oka stisnuo. Njegova zavist poprimila je razmjere bolesti i on je odlučio jednom zauvijek ukloniti te prednosti svojih starih i dobrih susjeda s onu stranu brežuljka. Te noći pošao je prema Lukinoj kući spreman da učini svako zlo. Stara mu je Luca oduzela pamet. Vjetar je nebom nosio prve jesenske oblake. Šaro ga je prepoznao i nije ni zalajao, a Marko je bio rastrgan čudnim osjećajima. Obilazio je u sumraku oko stožine sijena i zurio u mrak. Kraj stožine bila su ona nesretna kola, veća i ljepša od njegovih. Nigdje ni žive duše. Pred njim se stvori nona Luca kao neka prikaza: »Marko, sad ili nikad!« i uhvati ga za ruku. »Kuća sigurno neće stradati!« — uporno će njegov zloduh. »Jednom već treba skresati to nadmetanje! — opet će prikaza koja ga je opsjela. Marko je obišao čitavo dvorište. Iza stožine sijena zaklonio se da ne vidi kuće, izvadi šibice i podpali. Vatra plane. Bilo je još vremena da je ugasi, ali on nestane u mraku da motri svoj zločin. Pričinilo mu se da će u onom krijesu izgorjeti Luca vještica i zloduh, ali je čuo cerekanje: »Ovakav krijes ja još nisam vidjela! Marko, ovo je krvavi krijes!« — Plamena baklja lizala je prve masline i istom tada su ukućani zamijetili požar. Anica je vrisnula: »Vatra!« i začas su se svi strčali na dvorištu. Vjetar je osvajao maslinu za maslinom i proždirao je. »Anice, zovi Markove da nam pomognu gasiti vatru!« zvao je otac kćerku. I Marko je čuo taj glas. Potrčao je kući da stigne prije Anice. S rupcem preko glave trčala je djevojka vičući: »Pomoć, dobri ljudi, pomoć vatra!« Družina se probudila u Markovoj kući i svi su letjeli u pomoć. Nosili su vodu, pijesak, ograđivali vatru i otimali joj zalogaje. Anica je donosila vodu Marku koji se sav uposlio da pomogne oko gašenja. No njegova voda kao da nije gasila vatru. Svaki put bi iznovice planula vatra novim sjajem. Noć je bila strašna. Srećom, vjetar je nosio vatru od kuće pa je stradao samo maslinik, a kamene ograde oko vrta zaustavile su veliku vatru, a s malom se dalo obračunati.

Jutro je svanulo tužno i pretužno. Dvorište sve puno ugaraka i mirisa paljevine. Cisterna je bila prazna. Voda je bila sva izvučena. Netko je u noći pogazio krizanteme i ružmarin. Kao da ga je Anica uzalud uzgajala. Marko je dovozio vodu unesrećenim susjedima. No to nije dugo potrajalo. Uskoro je kiša napunila bunar.

Nitko nije pitao, tko je podmetnuo vatru. A nije se ni posumnjalo na pravoga krivca. Svi su bili sretni da je kuća ostala netaknuta. Izgorio je stog sijena, kola i maslinik. Šaro nije znao govoriti, a nije ga nitko ni pitao. Proljeće je donijelo svoj zeleni plašt i u docu našega Luke nestajali su tragovi požara. Panjeve maslina je očistio, računajući na mladi-

ce koje će opet potjerati. Anica je uredila svoj ružmarin i čekala, ali ne više Marka. Kao gromom ošinuta slušala je glas, da je Marko otišao na plovidbu, a s njom se nije ni oprostio.

Marko je bio vrijedan na poslu i svi su ga voljeli. Glas mu je bio mekan, s nešto sjete i njegove je znance podsjećao na rodnu grudu. Majci je samo kadikad pisao. Ona je i umrla prerano zbog tuge. Nitko je nije mogao pravo utješiti. O Anici Marko nije volio govoriti. U luci nekog grada na dalekom Istoku izdale su ga jednom oči. Vidio je dva mališana kako na kolicima vuku svoj teret. Poletjele su mu suze, a kad bi vidio krizanteme nisi od njega mogao dobiti ni riječi. Sprva su se svi čudili kako to da se Marko nije oženio. »Eto, svijet i plovidba!« Međutim Marko je živio sa svojom ranom. Gotovo pedesetak godina kasnije ja sam bio prvi kome je sve rekao. Vjerujem da sam bio i posljednji. Kratko se Marko osvrnuo na svoj život: »Svi su zaboravili onu noć vatre, ali ja je nisam. Ni danas. Još uvijek mi pred očima bukti plamen moje zavisti. I moj je život zbog toga ostao prazan!« — »Prijatelju, vi ste prije nego desni razbojnik prepoznali Krista. Oprošteni su vam grijesi!« bilo je sve što sam kroz suzne oči ubacio u ovu ispaćenu dušu.

Među zapuštenim maslinama provre u proljeće malo vrelo i kaplje voda duboko u ljeto. Na rubu maloga dolca među zadnjim maslinama stari, svjetski putnik, patnik i povratnik najradije sjedi, prebire uspomene i gleda masline, more i nebo.

Franjo Šipušić

Sreća je u obitelji

Kamo su došli s pilulom

Dobro je to znati: 6% stanovnika USA posjeduje oko 40% bogatstva na čitavoj kugli zemaljskoj. Razumije se, njima je stalo da ovo stanje ne samo zadrže, nego da svoj utjecaj u budućnosti još i više povećaju.

Jedan od poglavitih načina kojim se Amerikanci služe da zadrže sadašnje stanje svjetske ravnoteže, koja njima osigurava njihovo gospodstvo, široko je razgranjena kampanja za OGRANIČAVANJE PORODAJA. Vrlo vještim i dobro smišljenim parolama potiču osobito nerazvijene zemlje da unesu u svoje obitelji nepovjerenje prema djeci, prema podmladku. U tu svrhu troše fantastična materijalna sredstva.

Još 1960. godine utrošili su za sredstva kontracepcije oko 37 milijuna dolara, a 1969. godine već 218 milijuna. Agenciji za propagandu ovih sredstava, koja radi u svjetskim razmjerima, dano je 1967. godine sedam milijuna dolara, a samo dvije godine kasnije i 100 milijuna. Već su izračunali koliko bi trebalo utrošiti dolara da bi čitav svijet pao pod utjecaj njihovoga ograničavanja porodaja — iza kog, kako rekosmo, krije se želja za njihovom još jačom ekspanzijom na svijetu! Za to bi bilo potrebno utrošiti »sitnicu« od »samo« DVA BILIJUNA dolara.

Sama je Amerika sasvim zaražena strahom od djece. Oko 8,5 milijuna žena upotrebljava kojekakva sredstva za ograničenje začeća.

PARADNI KONJ . . .

Međutim, usprkos silnoga trošenja novca, rezultat je s kontracepcijom vrlo slab. Jednostavno, narodi ne će da prihvaćaju različita mehanička i kemijska sredstva. Ili u vrlo malim razmjerima. Velike su kampanje doživjele vrlo slab učinak, osobito na otoku Porto-Ricco i u samoj Indiji.

Zato se prije nekoliko godina mnogo očekivalo od pilule. Smatrali su je sigurnim sredstvom, koje će riješiti pitanje prenapučenosti svijeta. Ona će biti čarobni štapić, koji će riješiti pitanje sadašnje ravnoteže u svijetu. Ona je postala njihov paradni konj. I razumije se da takva sredina nije primila PAPINU riječ s oduševljenjem. Padale su najgrublje izjave na njegov račun.

Ali, nakon prvoga oduševljenja, nakon skoro mističnoga zanosa za pilulu — danas je situacija drugačija. U samoj Americi upotrebljava danas toliko slavljenu pilulu samo 10% žena. I njihov broj neprestano opada. Zbog čega?

PROFESOR S HARWARD-SVEUČILIŠTA . . .

Imao sam priliku slušati nekoliko predavanja sveučilišnog profesora Dr. C. Lanctota. On je profesor na najglasovitijem američkom Harward sveučilištu. Čovjek je to kakvih 40 godina, profesor biologije, a žena mu je liječnica, ginekolog. Govorio je o najnovijim američkim istraživanjima različitih sredstava ograničavanja porodaja, kao i o najnovijim otkrićima biologije na području ograničavanja porodaja. Dakle, radi se o izvoru iz prve ruke. Evo njegovih konstatacija:

— U Americi OPADA POVJERENJE u pilulu. Sve više žena je ostavlja. Usprkos silnoga zamaha propagande koju industrija pilule neprestano podržava, proizvodnja pilule opada. Što se tiče pilule, njoj je dana bijela karta. Glavni razlog ne leži u njezinoj nesigurnosti. Ne! Učinci su joj dosta sigurni. Oni koji je upotrebljavaju uistinu rijetko mogu začeti dijete u neželjeno vrijeme, ako se drže stručnih uputa. Nepovjerenje prema pilule uskrsava zbog takozvanih njezinih neželjenih ali već očevidnih — sekundarnih učinaka. To su — tromboza, oboljenje srca, ubrzana skleroza itd. Isti oni koji su još jučer vikali ZA pilulu u Americi, danas dižu glas PROTIV nje.

STERILIZACIJA I ABORTUS . . .

Čovjek se pita: — Kamo se sada okreću ti jučerašnji propovjednici »svemoguće« pilule, kad su je iskušali i vidjeli da ona nije rješenje?

Ja ne bih vjerovao da nisam čuo na svoje uši od čovjeka koji znade istinu i koji je želi reći: Oko 20% žena u Americi danas je spremno da se dadu STERILIZIRATI. Razočarane mehaničkim, kemijskim sredstvima i pilulom, traže u sterilizaciji način da izbjegnu tako zvanu neželjenu djecu . . .

U današnje doba »oslobođenja« žene, njezine »ravnopravnosti«, to je njezino zarobljivanje. Dolazi era novoga ropstva žene. I to ropstva, koje one same sebi nameću. One na taj način sebe oskvrnjuju, gube svoju ženstvenost, odbacuju najjače adute u borbi za ravnoparvnost s muževima. Same sebi režu granu svoje društvene, osobne i fiziološke vrijednosti.

Prije samih pet godina — u ime nemogućnosti i neprirodnosti sterilizacije — zahtijevale su pilulu. A danas, u ime borbe protiv pilule, traže sterilizaciju. A budući da od sterilizacije do abortusa ima samo jedan korak, danas američka žena više na sva usta da je rješenje tih problema u — abortusu. Velika se kampanja vodi u čitavoj Americi za dozvolu abortusa. Broj terapeutskih abortusa izvršenih u bolnicama američkanskim od 1963. do 1965. cijeni se oko 8.000 na godinu. To znači samo dva pobačaja na 1000 rođenja, dok u nekim našim krajevima imamo na dva abortusa jedno rođenje. U New Yorku bilo je od 1960-62 svega 3,9 pobačaja na 1.000 porodaja, a u privatnim bolnicama samo 1 pobačaj na 1.000 rođenja. Od toga 2,6 pobačaja otpadalo je na žene bijelaca, 0,5 pobačaja na crnkinje, dok je samo 0,1 otpadalo na žene iz Porto-Ricca. Bojali su se abortusa svi. I liječnici i rodilje i primalje. Ali danas, poslije poplave pilule, dolazi do prave poplave pobačaja. Evo do čega ih je dovela pilula . . .

ZAKLADA OD MILIJUN DOLARA . . .

Poznata je činjenica da su i američki katolici upali pod ovaj utjecaj straha od djece. Činjenica je da ih 80% prakticira različite prezervative, 10 do 12% vremensko uzdržavanje, a samo 11% ih znade za termometodu. Kod njih riječ Papina izrečena u Humanae vitae nije bila dobro primljena.

Ali pritješnjeni ovakvom situacijom, koja je dovela mnoge Amerikanke do sterilizacije i abortusa, grupa američkih katoličkih laika i američkih kardinala pronašla je golemu svotu od JEDAN MILIJUN DOLARA za utemeljenje jednoga komiteta za istraživanje tih problema. Papa je u svojoj enciklici naglasio da tu ima još mnogo toga istražiti, ispitati, i pozvao je katoličke stručnjake na posao. Vođeni manje možda Papinom riječju, a više strahom od sterilizacije i abortusa, trgli su se NEKI KATOLICI i sada punom parom istražuju prave načine reguliranja broja porođaja da se tako supotstave velikoj propagandi industrije u prilog pilule i ostalih nenormalnih i neprirodnih zahvata. Žele to pro-

vesti na pravi amerikanski način: po cijeloj Zemlji, u različitim rasama, jezicima, kulturama. Nadaju se pronaći pravi put, koji će i drugi moći prihvatiti i tako riješiti velike probleme što se postavljaju pred ljude dobre volje. A na dnu je i želja da se tako znanstveno dođe do istih rezultata koje je postavila odluka Papina u Humanae vitae. Jer ih jako svrbi, što Papu nisu poslušali.

CRKVA OSTAJE DOSLJEDNA . . .

Pitao sam jednoga uglednoga člana Papinske komisije za istraživanje obiteljskih problema:

— Da li je istina da je većina članova te komisije bila protivna pisanju Humanae vitae?

Dobio sam ovaj odgovor: — Papa nam je rekao više puta da je njegovo osobno mišljenje uvijek ostalo jednako. Onako kako je bilo na početku, tako i na svršetku. Ali, jer se radilo o veoma važnom problemu, da je upravo HTIO skupiti one stručnjake koji protivno misle, kako bi iznijeli svoje dokaze, svoja zapažanja i mišljenja da bi se istina što više pročistila. To je razlog zašto je došlo do takve većine. On je mogao mirne duše imati drugu većinu u svojoj Komisiji, samo da je htio. Slobodno je mogao izabrati ljude koji jednako osjećaju i misle kao on. Volio je čuti protiv-argumente, sve temeljito ispitati, i onda donijeti sud. Prema tome, nije većina bila protiv Humanae vitae, nego ona većina koju je ON SKUPIO, da mu donese PROTIVNE dokaze, ali koja to nije uspjela. Znak je to veličine i snage duha Pavla VI., kojemu se čovjek može samo diviti . . .

Crkva se ne okreće kao suncokret. Ostaje dosljedna sebi. Ne tjera danas abortus pilulom, a sutra abortusom. U tom je njezina veličina. A time ona dobiva puno pravo na naše povjerenje . . .

o. Pero Bulat D. I.
pučki misionar

VJERA KAO EGZISTENCIJALNI OBRAT

Danas nam nije ništa čudno kad naiđemo u patrističkoj literaturi na tvrdnje da su za vrijeme carigradskog patrijarhe Ivana Krizostoma (+ 407) vjera i vjerske rasprave bile u središtu zbivanja. O vjeri se raspravljalo na trgovima među pijaricama, u dućanima među prodavačima, na moru među mornarima. Radilo se o dramatskoj borbi oko pitanja: tko je i tko bijaše Krist? Pitanje je potresalo Crkvu 4. i 5. stoljeća. U toj se živoj borbi i svakidašnjim raspravama nije išlo ni za kakvim metafizičkim spekulacijama. Takve spekulacije ne bi bile u stanju potresti ta dva stoljeća sve do najdubljih njegovih temelja zahvativši čak i najjednostavnijeg čovjeka s ulice. Naprotiv radilo se o pitanju: što se događa sa mnom ako postanem kršćanin, ako se podvrgnem tome imenu? Kakav se preokret time zbiva u mojoj osobi, u dubini moga ljudskog bića? U kakav položaj i odnos stupam prema bratu čovjeku kojeg susrećem na ulici, na radnom mjestu, u kazalištu? Koju dubinu ima taj proces obzirom na moj odnos prema Bogu? Kakva se ocjena stvarnosti zbiva na taj način. Jesam li ja time nešto dobio, postigao, izgubio? Imam li time neke nove dužnosti, obveze koje zasijecaju do u srž moga bića? Nije li se time moja situacija i u meni i izvan mene iz temelja izmijenila, i treba li da se ona u osnovi potpuno promijeni time što se nazivam imenom »kršćanin«? Ta i takova pitanja potresala su duše onoga vremena, i ljudi su vodili dijaloge, ljudi su tražili precizne odgovore na pitanja.

Minulo je 16 stoljeća iza toga, i čini se da smo mi u sličnoj situaciji. Nedavno mi kaže jedna naša poznata intelektualka: »Pater, svagdje: u uredu, u tramvaju, u trgovini — svagdje se raspravlja o vjeri. Najobičniji poslovni ljudi, školarci, studenti, službenici — svi raspravljaju o vjerskim pitanjima. Govore o Crkvi, o Papi, o biskupima, o autoritetu u Crkvi, o celibatu... Jednostavno govore o vjeri i vjerskim pitanjima.« — »Pa nije li to pozitivno?« — upitam. »Da, da, smatram da je to pozitivno. Koncil, enciklika o celibatu, enciklika o regulaciji poroda — »Humanae vitae«, »Holandski katekizam«, »holandski koncil« o kome se u zadnje vrijeme mnogo govorilo i pisalo, papina putovanja, biskupska sinoda u Rimu... sve to potiče na dublje razmišljanje o vjeri, na ispitivanje naše vjere, na veću ozbiljnost i angažman za vjeru i vjerske stvari. Da, smatram da je to pozitivno.« Tako je odgovorila ova naša žena koja mnogo i čita i otvorena horizonta prati stvari oko sebe, prosuđuje i izvodi zaključke.

Osobito je značajno i sudbonosno ono što danas u simbolu vjere prethodi kao nuždan uvjet vjere, a što je i nekoć za vrijeme Krizostoma, ili još prije Hipolita, Ciprijana i Tertulijana prethodilo simbolu vjere, a to je odreknuće. Danas u liturgiji bdijenja Svete Subote i kod krštenja — slično kao i nekoć — izgovaramo svečanim povišenim glasom trostruki »odričem se«: »Odričete li se sotone? — Odričemo. I svih njegovih djela? — Odričemo. I svega sjaja njegova? — Odričemo!« Što znače ova svečana obećanja? Znači da vjera ima svoje sjedište u činu obraćenja, u metanoji, naprosto u preokretu ljudskog bića koje se obraća od obožavanja vidljivog, stvorenog, od onog što je načinjeno ljudskim rukama i što se tim rukama može djelovanjem izvesti. Vjera ima svoje sjedište u tom preokretu ljudskog bića i načina mišljenja koje uz te vidljive stvari, u samim vidljivim stvarima, ne niječući vidljive stvari, obraća se prema Nevidljivome i sve svoje povjerenje stavlja u Nevidljivog, Nazočnog, Prisutnog. Riječ »vjerujem« može se mirne duše prevesti: predajem sebe potpunoma, pristajem potpuno!

NOVI ODNOSI

Što je dakle vjera? Je li to ideologija, nauka, sistem, sklop divnih i još tako učenih spekulacija što je vjera? Je li to recitacija neke formule, neke teorije o stvarima o kojima mi sami od sebe ništa ne znamo niti možemo znati, pa stoga o njima glasno nešto tvrdimo i izvikujemo? Što je vjera? Što vam se čini? Nije li vjera pokret, zahvat, definitivno opredijeljenje čitave ljudske egzistencije? Nije li vjera, služeći se Heideggerovim rječnikom, obrat, preokret čitavog čovjeka? Nije li vjera nadalje nastavak ovoga obrata koji zatim čitav ljudski život zahvaća i sačinjava? Nije li vjera uskrsnuće na novi život, ostatak u tom životu, razvijanje toga života do maksimuma plodnosti, i ne vraća je više nikada u prijašnje stanje na kome smo bili prije odreknuća? Nema sumnje vjera je fundamentalni, opcionalni najosobniji čovjekov čin, i treba da se ispolji, da se iskaže, da donese svoje plodove u svakom našem konkretnom ljudskom djelovanju.

Ako je tome tako, onda ovim obratom ja poprimam nove dimenzije, nove kršćanske relacije ili odnose prema svojoj okolini, prema ljudskom društvu. Ja sam obraćeni, spašeni čovjek koji sam nužno usmjeren prema drugome da njemu komuniciram ono što imam i nosim. Nužno postajem spasitelj drugih. Nužno sam usmjeren prema bratu čovjeku, prema njegovim potrebama, prema ljudskoj zajednici, prema čovječanstvu. U tim odnosima moja vjera iz klice postaje biljka, stablo, donosi cvjetove i plodove. Ako svoju vjeru ne očitujem, ako je ne ispoljujem, ako ne izazivam svojim svjedočanstvom kršćanina čovjeka oko sebe, tada nisam još vjernik. U pitanju je moje obraćenje. Da li je moj obrat bio iskren? »Bog vam je dao svjetlost, a vi, što ste učinili s tom svjetlošću?«, upitao bi nas Claudel. Grad je sazidan na gori, i svi ga vide. Svjetlo se ne stavlja pod poklopac. Ono treba da svijetli svima. Lanternu ne sakrivamo u zapećak, niti svjetionik koji pokazuje put brodovima zatvaramo u naša zdanja... Vjera, naša praktična kršćanska vjera, život po vjeri mora se ispoljiti na nama u svoj svojoj punini. Vjera se uvijek ispoljava kao trajno naprezanje, kao borba koja svakim či-

nom ponovno i čvršće usađuje u dubine moje ličnosti čin moga obraćenja, onog obrata egzistencije koje se podrazumijeva pod pojmom »biti kršćanin«. Vjera se usađuje djelima. Bez djela vjera je mrtva. A danas više nego ikada traži od mene Crkva, taj čovjek s ulice kojeg susrećem u njegovoj duhovnoj zapuštenosti, traži od mene društvo da budem »testis« — svjedok! Ne svjedok tek neke ideologije, neke doktrine, nekog sistema, nego života, kršćanskog života u vjeri, te da taj život koji treba da živim s Kristom i po Kristu pružam, donosim, ulijevam u srca moje okoline, svih koji su gladni i žedni Boga! Moja zadaća nije nipošto neznatna, niti su moje odgovornosti malene. Kad bismo ovako proživljavali i živjeli svoju vjeru, tada bi modernom čovjeku i pojmovi »milost«, »preodređenje«, »otkupljenje«, »Božje sinovstvo«, »vječni život« po nama i u nama postali jasniji. Tada bi Evanđelje postalo shvatljivije i opipljivije, postalo bi uistinu služenje aktualnom društvu. Tada bi po nama i u nama moderni čovjek susreo radost i sreću života, oslobođenje i novu orijentaciju. Da, no to se uistinu zbiva onda i samo onda ako nam vjera nije etiketa ili neka papirnata ideologija, nego ako je ona naš život, srce našeg opstojanja, doista naša primarna i jedina stvarna egzistencija koju živimo trajno i neopozivo, pa i uz rizik podsmijeha, nerazumijevanja i prividnog neuspjeha!

ZOV KONCILA

Svatko od nas, ako samo ima imalo otvorene oči, jasno vidi da smo danas dionici jedne općenite duhovne krize. Ona je posljedica neisporedivo munjevitog progresa, današnjeg otvorenog i raskomadanog svijeta koji sve više i više ulazi u sekularizaciju, u napuštanje vjere i svega vjerskog. Laicizacija i novi humanizam u kome nema mjesta za vjeru i vjersko sve više i dublje zahvaćaju ljudsko društvo. Mi se nalazimo u epohi sudbonosnih preokreta. Očito je svima da su danas u središtu zbivanja čovjek i njegove vrijednosti, proizvodnja i progres. Kao što smo odbacili Boga, tako danas mi doduše još stavljamo u središte čovjeka, ali ga seciramo, mi ga krojimo i prekrajamo, i opasnost je da sutra ni od čovjeka više ne ostane ništa. Nema sumnje, gledamo li s vjerskog stanovišta, mi se danas nalazimo u krizi vjere koja uraganski vitla tolikim savjestima mladih, obiteljskim gnijezdima, laicima kao i svećenicima, inteligencijom i običnim malim čovjekom. I to raspravljanje po trgovima o vjeri i vjerskim pitanjima nije iz preobilja vjerskog života — ta pogledajmo naše crkve koje su danomice sve manje privlačljive i sve manje zanimljive. Naprotiv, ove rasprave samo ozbiljnije upozoravaju na uragan vjerske krize u Crkvi.

Bilo je zadnjih godina i još uvijek ima površnih promatrača, koji će brzo za sve ovo zbivanje baciti anatemu na Ivana XXIII koji je otvorio II Vatikanski sabor i na sam taj Koncil. Ne vide i ne shvaćaju da je drugi Vatikanski sabor sazvan vidovitom intuicijom svetog čovjeka Ivana XXIII. Sazvan je nutarnjim poticajem Božjega Duha, koji je jednog dana u duši osjetio ovaj veliki muž, providencijalni papa našega stoljeća, i kome se on velikodušno odazvao. Ivan je vidio naoblačeno nebo, on je slutio oluju, i stoga je htio zapriječiti katastrofu. Stoga je i sazvao Sabor. On je htio, kao što je i Koncil htio, modernog čovjeka horizontale uputiti prema vertikali da spoji ove dvije poluge kršćanskog života. Htio je čovjeka upozoriti na nutarnje vrijednosti. Ivan je htio da Crkva na najkompetentniji način rekne ovoj generaciji svoju riječ, da dah novih Duhova zahvati obzorje i rasprši oblake stravičnosti.

Uostalom dovoljno je pažljivo čitati koncilske dekrete da se čovjek uvjeri o ravnoteži, o nastojanju, o dubokom smislu i razumijevanju koje Koncil pokazuje za modernog čovjeka u svim njegovim aktualnim situacijama, združenim sa smionošću, ljepotom, optimizmom, radošću i nadom koju pruža kršćanska vjera ako se ozbiljno, stvarno, egzistencijalno proživljava. Koncil je imao pred očima narod Božji današnjice. On je otvoreno, odlučno i bez krzmanja krenuo prema podanašnjenju, otvaranju svijetu, pomlađivanju Crkve, ekumenizmu, dijalogu sa svim bojama ljudi. Koncil je došao u presudni, blagoslavljeni čas.

Naivno je, dakle, pomišljati da je Koncil otvorio eru vjerske krize u Crkvi. A na onakve pisce i govornike koji bi htjeli upravo ovu krizu svaliti na Koncil, i dalje ju onda propagirati pod plaštem Koncila i koncilskog, već je upozorio kard. Döpfner 8. veljače 1966. i kasnije toliko puta. Jednako je upozorenje sa svoje strane iznio srpnja iste godine na **Katholikentagu** u Bambergu teolog Joseph Ratzinger. O istoj opasnosti patvorenja Koncila i koncilskog duha, te koncilsko teološko-pastoralne inspiracije, pisali su i govorili poznati teolozi: Karl Rahner, De Lubac, Yves Congar, Hans Urs von Balthasar, Ditrich von Hildebrand, i drugi. Dakako, ova upozorenja nisu bila dovoljna da zaustave ovakav krivi način tumačenja Koncila. I može se reći da se danas nalazimo u mnogočemu u mutnoj situaciji. No bilo bi krivo kad bismo se utjecali nekom defetizmu ili čak nekoj panici. Možda u našoj situaciji premalo čitamo i razmatramo o Kristovim riječima: »... i vrata je pakla i smrti neće nadvladati« (Mt 16,18); »Nemoj se više bojati malo stado« (Lk 12,32); »Evo, ja sam s vama u sve dane do svršetka svijeta« (Mt 28,20); »Malovjerni, zašto se toliko strašite« (Mt 8,26); »Malovjerni, zašto si posumnjao« (Mt 14,31); »Zašto ste zbunjeni?... Ja sam« (Lk 24,39).

ZOV VREMENA

Pavao VI toliko govori. Često govori o vjeri i problemima u vezi s vjerom. Naročito je progovorio u svom znamenitom »Credu«. Ne doduše »ex cathedra« — tako da bi njegov čin bio proglas novih vjerskih istina, nego je htio pružiti neki sažetak i krunu naučavanja samoga Koncila, kako se iza toga izrazio kard. Felici. Papa je samo potvrdio, proširio, izrekao govorom i jezikom današnjeg čovjeka stari Irenejev, Hipolitov, Ciprijanov, Ambrozijev, naš »Vjerujem«. Progovorio je kao kormilar Petrove lađe, kao pastir i kao otac.

Taj »Credo« potanko izražava sve ono što moderni katolik-vjernik vjeruje, na temelju čega gradi i usavršava svoju vjeru, odnosno zgradu vremenitog i vječnog života. Taj Credo ne može sam od sebe riješiti spomenutih poteškoća, niti je kadar stišati aktualnu krizu. Ipak on nas može potaknuti na ozbiljnost, na proživljavanje naše vjere u jednoj dubljoj, ozbiljnijoj, egzistencijalnoj formi, onakvoj kakvu od nas očekuje i nameće nam kao dužnost ovo naše sudbinsko razdoblje spasopovijesnog časa Kristove Crkve. Papin Credo nije poziv ni u kakvu izoliranost i samoću, ni na kakav oblik eremitizma, ni na bilo koju formu bijega od svijeta i neangažiranosti za nj, ni na kakvo zatvaranje u strukture prošlosti i ograde onoga što je minulo. Taj Credo naprotiv snažno poziva na otvorenost i prema svijetu općenito, i prema bratu čovjeku — svakom pojedincu — članu ljudskog organizma, napose i prema današnjoj ozbiljnoj i sudbinskoj situaciji, i prema istinskom zalaganju u služenju čovjeku svih boja, kultura, ideologija našega vremena. Taj papin Credo je vitalni zov na djelovanje, na dubinsko i vidljivo proživljavanje kršćanske vjere u nekršćanskog svijetu, na rad i na izgradnju, na poboljšanje i posvećenje svijeta. Papin Credo, isto kao nekada Credo prvotne Crkve, izražava, afirmira, oživljava u modernom vjerniku svu ozbiljnost njegove osobne temeljne opcije, njegova osnovnog stava i definitivnog obrata vjeri, života i rada u toj istoj vjeri i po vjeri; svu ozbiljnost naših egzistencijalnih dužnosti po kojima — ako ih vršimo, svjedočimo naše kršćanstvo; — ako ih zatajimo, odbacujemo svoj kršćanski poziv. Ovaj moderni Credo želi nam snažno naglasiti: ako ikada kršćanin, pogotovo intelektualac, danas ne može skrstiti ruke, jer je zov vremena i odviše glasan, i odviše ozbiljan.

Ivan Fuček

FRANJO ŠIPUŠIĆ

OSVRTI

[redacted]

Kroz posljednje četiri godine provodila se anketa u Sjedinjenim Američkim Državama da bi se dobili podaci o obiteljskom stanju, stavovima i mišljenjima studenata prve godine na koledžima. U ovoj najpotpunijoj anketi o studentima koledža u SAD dobiva se jasna slika o osobinama 1,460.000 studenata. Oni će idućih godina određivati ozračje studentskog života.

Anketu provodi na studiozan i naučan način organizacija »Američki savjet za obuku«. U anketi od 1969. odgovaralo je 260.000 studenata iz 390 studentskih naselja. Među ostalim pitanjima bilo je i njihovo polaženje u crkvu. Prema odgovorima prošle je školske godine 89% studenata polazilo nedjeljom i blagdanom crkvu.

[redacted]

Misijski austrijski časopis »Alle Welt« od srpnja i kolovoza ove godine donio je zanimljivu refleksiju na život Indijaca. Indija nam je naime poznata kao velika zemlja s preko pola milijarde stanovništva. Tu veliku zemlju svake godine pogađa glad. Međutim pitanje gladi u Indiji vrlo je zamršeno. Iako Amerika godišnje pomaže Indiju s oko 8,3 milijuna tona pšenice, ipak to nije dosta.

Poznato je, da je u Indiji krava sveta životinja, i prema tome otpada kao hrana stanovništva. Osim toga, u Indiji je sveta životinja i štakor. Ima hramova, koji su sagrađeni za uzgajanje tih nama neugodnih štetočina. Vjera Indijaca smatra te životinje svetima zbog shvaćanja da se duše pokojnika u svijet vraćaju i žive u tim životinjama. Broj tih »svetih« životinja u Indiji se penje od tri do pet milijardi. Pisac članka i očevidac Thomas Höpker računa da šest štakora troši isto toliko hrane koliko i jedan čovjek. Dok za vrijeme gladi pojedinac u nekim krajevima smogne tek oko 20 grama riže, u štakorskom hramu u Deshnoke ti štetočine jedu pšenicu iz srebrnih zdjela . . .

[redacted]

6. kolovoza ove godine navršila se 25. godišnjica bombardiranja Hirošime atomskom bombom. To je prva od dviju upotrebljenih bombi krajem prošloga rata. Zbog svoje strahovite razorne moći i djelovanja postale su pojam uništenja. Jačina bombe bačena na Hirošimu bila je jednaka jačini eksplozije od 20.000 tona klasičnog eksploziva TNT, kojeg je i 100 grama dosta da u nagaznoj mini uništi čovjka. Na jednog čovjeka je dakle tada otpalo oko 70 kg eksploziva. Današnje zalihe atomskog oružja procjenjuju se na oko 50 milijardi kilotona, što bi značilo, da na svakog stanovnika Zemlje otpada razorne energije od 15 tona eksploziva. — Čini se da nismo dovoljno svjesni u kolikoj opasnosti živimo, a i kakvu odgovornost imaju pred Bogom i ljudima začetnici budućih ratova.

[redacted]

Pred zapadnim svijetom slovimo kao zemlja s visokim brojem duhovnih zvanja. AKSA je prikupila o tome podatke za protekle dvije godine. Evo kako stvar stoji:

MALA SJEMENIŠTA

Godina	ukupno	biskupij.	redovnič.
1968/69	1.892	1.015	877
1969/70	1.777	940	837
Razlika	—115	— 75	— 40

BOGOSLOVIJE

1968/69	1.346	934	412
1969/70	1.365	933	432
Razlika	+ 19	— 1	+ 20

Što se tiče rezultata odgoja po sjemeništima i bogoslovijama bilo bi najrealnije pogledati kretanje broja mladomisnika kroz godine. Činjenica jest da i kod nas broj zvanja opada.

[redacted]

Iz AKSE također doznajemo da je Vijeće BK za hrvatsku migraciju uputilo jedanaest novih svećenika za pastvu naših radnika u inozemstvu. Oni će se pridružiti petorici svećenika, koji su proljetos preuzeli istu dužnost. Desetorica od njih radit će u Saveznoj Republici Njemačkoj, po jedan u Austriji, Francuskoj, Kanadi, a dvojica u Australiji. Od šesnaestorice ovih svećenika jedanaestorica su redovnici. Devetorica franjevci, jedan isusovac, jedan salvatorijanac i petorica od biskupijskog klera. — Ravnatelj hrvatske inozemne pastve vlč. Vladimir Stanković smatra da bi se pojedine biskupije i redovničke zajednice morale više angažirati u inozemnoj pastvi.

[redacted]

Mostarski biskup dr. Petar Čule proslavio je ove godine 50 godišnjicu mišništva. Iako je u svojoj svećeničkoj i biskupskoj službi puno pretrpio za Božju stvar biskup ipak poput mlada čovjeka poduzima napore, obilazi biskupiju i dijeli svetu krizmu. Par dana što sam izbližega pratio njegov rad zadivio sam se vitalnosti toga Božjeg čovjeka: 19. srpnja ove godine dijelio je krizmu u Rašeljkama;

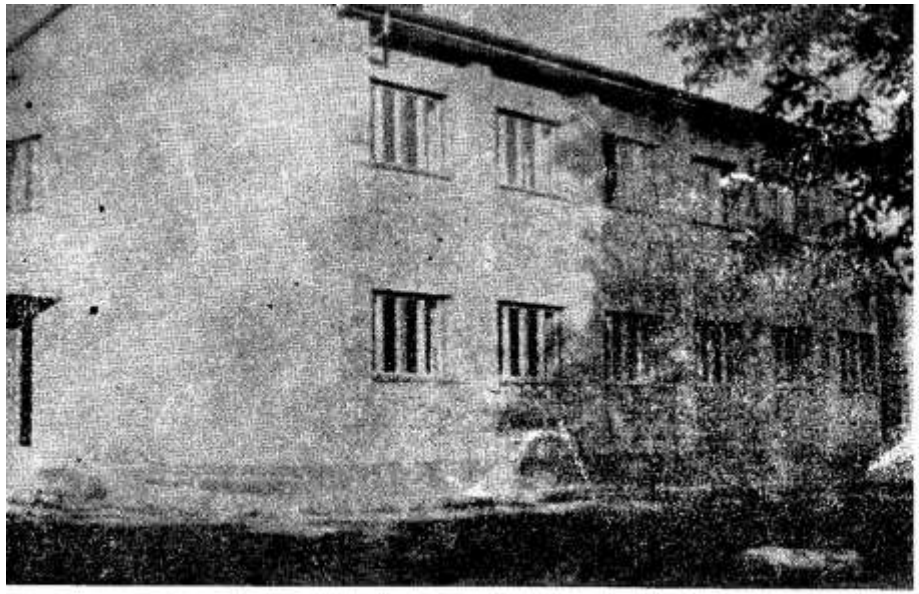
21. u Garbovici; 23. u Prisoje; 26. u Duvnu. U svakoj župi po par stotina krizmanika, u Duvnu čak 650.

[redacted]

19. srpnja obavljen je u zagrebačkoj katedrali čin ustoličenja novog zagrebačkog nadbiskupa msgr dr Franje Kuharića i posveta dvojice pomoćnih biskupa, msgr dr Josipa Salača i msgr dr Mije Škvorca.

Novi nadbiskup je 74 poglavar zagrebačke nadbiskupije, koja je osnovana 1.094 godine.

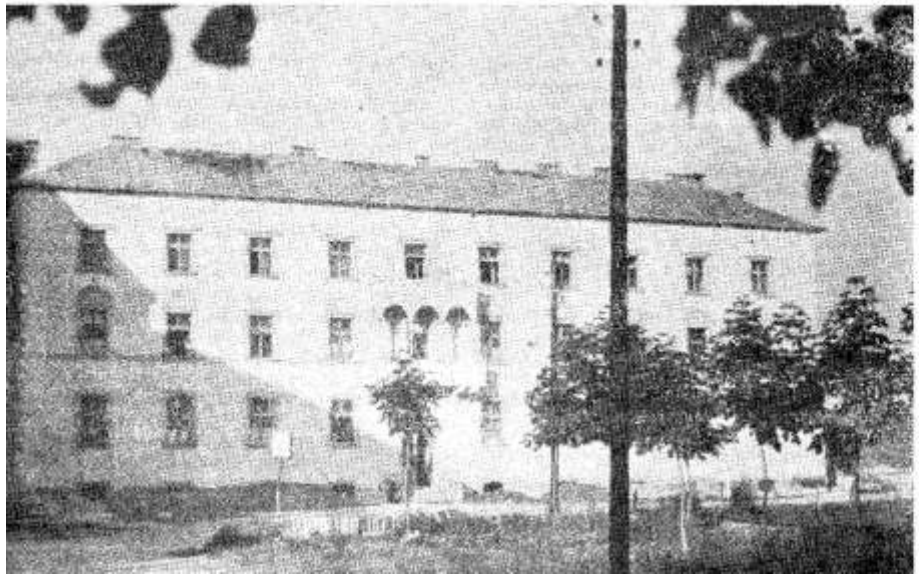
Svečani čin ustoličenja obavio je msgr Mario Cagna, apostolski delegat u Jugoslaviji. Prije samog ustoličenja kanonik prvostolnog zagrebačkog kaptola dr Franjo Cvetan pročitao je sakupljenoj zajednici papino pismo kojim se msgr Franjo Kuharić postavlja predstojnikom zagrebačke nadbiskupije. Pošto je službeno primio upravu nadbiskupije, novi je nadbiskup održao zajednici svoj nastupni govor u kojem je iznio program svojih budućih nastojanja. Nakon nadbiskupova govora pročitano je papino pismo kojim su msgr Josip Salač i msgr Mijo Škvorc dodijeljeni zagrebačkoj Crkvi kao pomoćni biskupi. Zatim je uslijedila posveta novih pomoćnih biskupa. Biskupe je posvetio sam apostolski delegat skupa sa msgr Josipom Arneričem, šibenskim biskupom, i msgr Josipom Lachom, pomoćnim zagrebačkim biskupom.

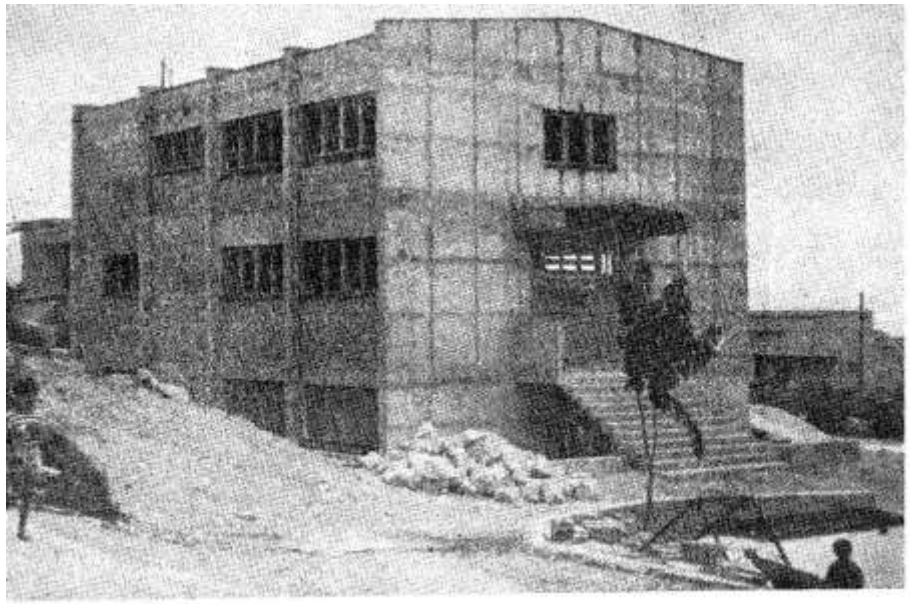
U DUVNU SU OCI FRANJEVCI IZGRADILI MODERNU ZGRADU ZA ČASNE SESTRE. U PRIZEMLJU TE ZGRADE UREDENE SU TRI UČIONICE ZA VJERONAUK. DVIJE SU OD TIH UČIONICA VEĆE, SA PO PEDESETAK MJESTA, A JEDNA JE MANJA. KUĆA IMA BIBLIOTEKU I OSTALA POMAGALA ZA SUVREMENU VJERSKU NASTAVU. INAČE OCI RENOVIRAJU JOŠ OD RATA TEŠKO OŠTEĆEN SAMOSTAN. ZAVJETNU SPOMEN CRKVU TISUĆGODIŠNJICE HRVATSKOG KRALJEVSTVA, ISTO TAKO TEŠKO OŠTEĆENU ZA VRIJEME RATA, VEĆ SU OBNOVILI, UGLAVNOM SAMI SA SVOJIM VJERNICIMA.

Na pragu rodne kuće u Kazagincu majka daje svoj roditeljski blagoslov već drugom sinu svećeniku Iliji Vuletiću. Sretan otac, majka, braća, sestre i vjernici jer znaju da je svećenik Božji dar i blagoslov za Crkvu Božju i za narod.

U istočnom dijelu Splita, u predjelu zvanom Visoka stavljena je pod krov nova župna crkva. Ispod crkve nalazi se dvorana za vjeronauk, koja sada još služi kao privremena crkva, zatim župni stan iznad crkve. Za župu Srca Isusova objekt je sagradila Nadbiskupija i povjerila župu ocima Isusovcima. P. Valent Mikolbušec muku muči. Uz redovite župničke poslove sam vodi brigu oko gradnje i uređenja. A sredstva su presušila. — Dolje mališani i ministranti koji su rado pozirali uredniku kad je nedavno jedanput zamijenio njihova župnika.

Za svakoga koga zanimaju vjerska pitanja!
Informacije o vjeri: DOPISNI TEČAJ ZA MLADEŽ I ODRASLE. — Zatražite besplatan prospekt i plan. Adresa: Kat. Centar informacija. OSIJEK, B. Adžije 1.

ZAHVALJUJU PRESVETOM SRCU ISUSOVU, BEZGRJEŠNOM SRCU MARIJINU I SVETIM ZAŠTITNICIMA

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu i sv. Antunu na pomoći. Neka i nadalje čuvaju moju djecu i unučad od svih opasnosti za dušu i tijelo. — Ruža Rukavina, Vinkovci.

— Na sretnoj operaciji i brzom ozdravljenju svoje supruge zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu, sv. Roku i sv. Nikoli Taveliću. Ujedno im se i ja preporučujem, koji se nalazim u bolnici. — Pavao Bučar, Žumberak.

— Od srca zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Duhu Svetomu, Majci Božjoj, sv. Nikoli Taveliću i ostalim zaštitnicima na pomoći u duševnim i tjelesnim poteškoćama, napose ozdravljenju noge. Molim i nadalje njihovu pomoć. — Pepica Mance, Hlevci.

— Na primljenoj milosti zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i sv. Antunu. I ubuduće neka mi budu u pomoći. — F. H., Vinkovci.

— Matilda Babić zahvaljuje Presvetom Trojstvu i Majci Božjoj od brze pomoći za primljene milosti.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu te sv. Antunu na brzom rješenju jednog životnog problema. I nadalje se preporučujem. — V. B.

— Od srca zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Gospi od brze pomoći i sv. Antunu na milosti da je moja unuka diplomirala s vrlo dobrim uspjehom industrijsku psihologiju, kao i na drugim milostima. — Lucija Vukelić, Senj.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Gospi Tekijskoj i svima mojim zaštitnicima za mnoge milosti što sam ih primila kroz 86 godina života. Molim, da me i ubuduće ne ostave. — A. B., Petrovaradin.

— Nakon teških iskušenja u životu pošla sam na rad u Slov. Novigrad, da prehranim sebe i dijete. Radila sam u tvornici pet godina, i jednog dana srušila sam se kod stroja bez svijesti. Prevezena sam u bolnicu u Pulu, a onda u Ljubljanu, gdje sam pet mjeseci bila u kritičnom stanju. Majka mi je dolazila u posjete i vruće molila Presveto Srce Isusovo i Gospu od

zdravlja. Sad mi je bolje. Moj muž prebacio me je u Rovinj, gdje se oporavljam i zahvaljujem Srcu Isusovu i dragoj Gospi na pomoći. — Zahvalna Katica Berger, Rovinj.

— Zahvaljujem na pomoći Presv. Srcu Isusovu, Majci Božjoj, sv. Antunu i sv. Josipu. — Katica Jaranović, Ilijaš.

— Za primljene milosti zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Majci Božjoj, sv. Josipu, sv. Antunu i sv. Maloj Tereziji. — Ivka Čop, Lokve.

— Od srca zahvaljujem Božanskom Srcu Isusovu, koje mi je spasilo muža iz životne opasnosti, u koju je zapao vršeći svoju dužnost. Sebe i cijelu obitelj i ubuduće stavljam pod okrilje Božanskog Srca. — Ivana Klobučar sa svima svojima, Zlobin.

— Ocu Leopoldu Mandiću zahvaljujem, što mi je od Boga isprosio mnoge milosti. — Marija Balić, Gornja Vrba.

— Katica Kozarčanin i sestra joj Emilija Šoljić iz Lipika zahvaljuju sv. Nikoli Ta-

veliću i ocu Leopoldu Mandiću za primljene milosti.

— Za primljene milosti zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, te ocu Leopoldu Mandiću. — Gimnazijalka Marija.

— Zahvaljujem mnogo Gospi Fatimskoj i Petru Barbariću za spas od avionske nesreće, kao i za promociju svoga sina. — Marija Jurković, Dubrovnik.

— Za sretan put u Lurd i Fatimu i za sretan povratak kući zahvaljujem Gospi Fatimskoj i Petru Barbariću. — Sidonija, Dubrovnik.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Gospi od brze pomoći, sv. Nikoli Taveliću i Leopoldu Mandiću, što je bolest oka krenula na bolje. — Obitelj Babić, Donja Vrba, župa Trnjani.

— Na svim primljenim milostima zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Antunu i sv. Nikoli Taveliću. Neka mi i ubuduće budu u pomoći. — Barica Matanović, Vrhovina, župa Trnjani.

— Od srca zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, kao i sv. Josipu na sretno svršenoj maturi. I nadalje im se preporučam za pomoć. — Marijan V., Gračac.

— Lovrinović Kata iz Guče Gore zahvaljuje Presv. Srcu Isusovu i sv. Nikoli Taveliću za primljene milosti.

— Božanskom Srcu Isusovu i Gospi Karmelskoj zahvaljujem na uspjeloj operaciji, od koje mi nisu ostale posljedice. Hvala i na svim drugim milostima. — I. D., Zagreb.

— Majci Božjoj od Kamenitih vrata zahvaljujem što nas je sačuvala od požara. A biskupu Josipu Langu, što mi je od Boga isprosio zdravlje. — Katica Pužar, Zagreb.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu te svetim zaštitnicima za primljene milosti. Preporučujem i nadalje sebe i obitelj njihovoj zaštiti. — Marija iz Goričana.

— Od svega srca zahvaljujemo Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu, sv. Antunu i sv. Roku na svim milostima. Neka nam i nadalje budu u pomoći. — Ivan i Marija Stepanić, Lomnica.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Antunu i sv. Nikoli Taveliću za mnoge primljene milosti. I nadalje se preporučam. — Anica Džakula, Pješivac.

— Na mnogim primljenim milostima zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Tereziji i ostalim zaštitnicima. — Slavica Doko, Sarajevo.

— Jalža Kirinić iz Dubrave kod Gradeca zahvaljuje Presv. Srcu Isusovu za pomoć u teškoj bolesti.

— Zahvaljujem Gospi i sv. Antunu na sretno položenim ispitima. I nadalje im se preporučam. — Zahvalna studentica iz Virja.

— Nisam mogla hodati, a sada nakon što sam se utekla Srcu Isusovu i Srcu Marijinu, iako imam 80 godina, mogu pomalo hodati. Hvala im! — Terezija Husain, Divan kod Vrbovca.

— Od svega srca zahvaljujem sv. Nikoli Taveliću što mi je od Gospodina Boga izmolio pomoć u teškoj bolesti. — Vinko Bajda, Jastrebarsko.

— Na dosadašnjem dobrom uspjehu djece u školi kao na mnogim drugim primljenim milostima zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu Marijinu i sv. Antunu. — Ivanka Jelić, Vareš.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu za ozdravljenje i sve druge primljene milosti, te se i ubuduće preporučujem. — N. N., Klis.

— Na uspjeloj operaciji kao i na drugim milostima zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Majci Božjoj i sv. Antunu. Neka mi i nadalje budu u pomoći. — A. A., Šaptinovci.

— Od srca zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu i sv. Nikoli Taveliću za sve primljene milosti, napose što sam sretno završila razred usprkos bolesti. I nadalje im se preporučam, a posebno molim za ozdravljenje svoga tate. — Zahvalna gimnazijalka Marijana, Privlaka.

— Za dobar uspjeh svoje kćeri u školi zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, te sv. Antunu. I ubuduće molim njihovu zaštitu. — R. S., P.

— Na mnogim primljenim milostima zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, te mu i nadalje preporučam svoje potrebe. — P. B., Ilača.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Petru Barbariću, što je moja operacija prošla bez posljedica, i što smo bili na putu sačuvani od smrtne opasnosti. — B. I., Vinica kraj Varaždina.

— Josipa Bašić iz Rajevog Sela, župa Podgajci Posavski zahvaljuje Presv. Srcu Isusovu i ocu Leopoldu Mandiću na uslišanim molitvama.

— Za mnoge primljene milosti zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Duhu Svetomu, Gospi od brze pomoći, sv. Antunu i sv. Nikoli Taveliću. — M. K., Slav. Brod.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, sv. Josipu, sv. Antunu i sv. Nikoli Taveliću na poboljšanju zdravlja, uz daljnju preporuku. — Bara Fabečić, Kurilovac.

— Zahvaljujem Kardinalu Stepincu, što sam po njegovu zagovoru primila mnoge milosti. I nadalje se preporučam u njegov zagovor. M. Š., Lokve.

— Od srca zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, te ostalim svetim zaštitnicima na uslišanoj molitvi u vrlo teškoj situaciji. — Marija Balogh, Zagreb.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Gospi od brze pomoći na sretno položenim ispitima od 7. razr. osmoljetke do zadnjeg razreda srednje škole i na položenoj maturi. — Ivica S.

— Na uslišanim molitvama i dobro položenom ispitu od srca zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu. I ubuduće im se preporučujem. — Z. L., Imotski.

— Za sretno položene ispite svoje kćerke i za druge milosti zahvaljujem Nebeskoj Majci i Kardinalu Stepincu. I nadalje im se preporučam. — A. B., Osijek.

— Od srca zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, te sv. Antunu za ozdravljenje od teške bolesti. Neka mi i ubuduće pomognu. Katica N, Vela Luka.

— Za sretan uspjeh operacije zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Tereziji i ocu Leopoldu Mandiću. — Katica Jerkunica, Zagreb.

— Za primljene milosti zahvaljuje Presv. Srcu Isusovu i Marijinu T. A., Virovitica.

— Drago Srce Isusovo i sveti Antune, hvala vam što sam sretno porodila svoju malu Moniku. Neka Presveto Srce Isusovo i dalje bdije nada mnom i nad mojim djetetom. — Ana Srbić, Bonn, Njemačka.

— Od srca zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Žalosnoj Majci Božjoj i sv. Antunu na primljenoj milosti ozdravljenja. — H. V., Božnjaci.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu što je moj unuk sretno položio maturu. I nadalje preporučujem njega i cijelu obitelj njihovoj zaštiti. — Zahvalna baka P. N., Prkovci.

— Presv. Srcu Isusovu, Gospi Fatimskoj i nebeskim zaštitnicima zahvaljujem na uslišano, molbi i primljenim milostima. Neka mi i nadalje budu u pomoći. — M. Đ., Črnkovci.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Duhu Svetomu, Gospi Trsatskoj, sv. Antunu i sv. Nikoli Taveliću na primljenim milostima, napose što mi je sin sretno svršio školu i položio maturu. Njihovoj zaštiti preporučam svoga muža u tuđini, kao i sebe i svoju djecu. — Jedna zahvalna majka iz Gorskog Kotara.

— Za primljenu milost zahvaljujem svetom Nikoli Taveliću. — Karolina Nedeljkov, Bač.

— Od srca hvala Presv. Srcu Isusovu i Marijinu na uslišanoj molitvi i primljenim milostima. Neka mi i ubuduće budu u pomoći. — M. K., Gruda kod Dubrovnika.

— Presv. Srcu Isusovu i Marijinu i sv. Antunu zahvaljujem na uspješno položenom ispitu svoga sina. — M. S., Zenica.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu na primljenim milostima. — Katica Plančić, Starigrad na Hvaru.

— Za sretno položen ispit svoje sestre i na drugim milostima zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Majci Božjoj, sv. Ivanu Vianeju i sv. Fabijanu. I ubuduće molim njihovu pomoć. — Marija L., Pazin.

— Na primljenim milostima zahvaljujem svim Božjim ugodnicima, napose Petru Barbariću. I nadalje neka mi bude u pomoći. — P. R., Crnići.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu i Kardinalu Stepincu za primljene milosti. Neka me ni ubuduće ne zaborave. — J. C., Budrovci.

— Preporučam se sv. Ivi. Kako ove godine nisam mogao u Jajce da izvršim svoj zavjet, obećajem da na godinu neću propustiti. — Luka Tukerić.

S dopuštenjem crkvenih i redovničkih pogla
vara izdaje: Hrvatska pokrajina Družbe Isusove
— Zagreb 02-147, Palmotićeva ul. 31. —
Odgovorni urednik o. Franjo Šipušić, Zagreb
02-147, Tel. 441-636. Tisak »Plamen« Slavonski Brod, Omladinska ul. 26. — 1970. —
Cijena pojedinog broja 1 D. Godišnja pretplata 12 D. Grupne pretplate od deset na više dobivaju deset posto popusta. Novac pretplate šaljite poštanskim uputnicama: suradnju uredništvu Glasnika: rukopisi se ne vraćaju

GLASNIK

SRCA ISUSOVA I MARIJINA — X

Pošt. pl. u gotovu
CIJENA 1 DINAR
ZAGREB
Godina 61
LISTOPAD - 1970

U OVOM BROJU

407 Sveti Anđeli

408 PISMO IZ BENGALIJE

409 Mladi i misije, Josip Antolović

412 Radimo za misije, Ivan Kukula

416 LAIČKI APOSTOLAT CRKVE, Josip Ćurić

419 Obmana, Pero Bulat

423 Učitelji istine i zakona, Mijo Škvorc

427 Glo ovo Srce, J. Njavro

428 Putevi sv. Ignacija, J. Njavro

432 »Tak I Tebi, Majka Božaa — B.

433 Jesnje voće, A. G. Matoš

434 Krunica je bila moj život, Franjo Šipušić

436 HOĆE LI PAPA U HRVATSKU? - P. Bulat

441 Prije 1900 godina, Adam Pertškić

443 OSVRTI - F. Šipušić

445 Knjige

445 Zahvalnice

Na omotu: Anđeo od Tiziana

Na poleđini: Gornja Stubica, Hrv. Zagorje

Listopad je mjesec lijepih boja i bogate jeseni. Slavimo u njem blagdan svetih anđela. Čitav je posvećen Gospinoj krunici i mislima na Božje kraljevstvo među nama. Naviještanje objavljene riječi bitna je značajka Kristove Crkve. Zato smo u ovom broju najviše stranica posvetili baš tome. Na naviještanje riječi nisu pozvani samo misionari, na koje moramo baš ovih dana misliti ,nego smo svi pozvani (412). O tome govori i naša opća nakana (423), i posebni članak o laičkom apostolatu (416); misijska nakana radi o stanju misijskih zvanja (409), a imamo i jedno završeno životno djelo našeg misionara o. Josipa Vizjaka koji je prošlog mjeseca preminuo u Indiji nakon 43 godnie misijskog života (408). Prošli su mjeseci bili mjeseci hodočašća pa imamo lijep prikaz s naših prošteništa Bistrice (436) u Dragotina (419). Tu je zahvaćen i naš problem iseljavanja kao što su u vijestima zahvaćeni i drugi naši problemi, rastave i pada nataliteta.

Prof. Zdenka Sertić: Na mnogim oltarima poznati lik anđela.

SVETI ANĐELI

Naše su nas majke naučile da se molimo svetim anđelima da nas čuvaju. Mi smo si tada zamislili ta dobra bića kako nad nama lebde raširenih krila i kako odmiču od nas sve ono što bi nam moglo naškoditi. Sve je to lijepa i utješna stvarnost, ali ti lijepi i dobri anđeli u svojoj naravi daleko nadilaze naša shvaćanja. Nisu oni nikakva nježna i ljepuškasta bića nego su to snažne duhovne moći, Božji poslanici i izvršitelji njegovih nauma; Čisti duhovi koji na ljestvici stvarnosti stoje daleko pred nama, a svojim umom i voljom nadilaze sve naše predodžbe. — Crkva nas potiče da se ovih listopadskih dana sjetimo tog moćnog nevidljivog svijeta, koji je ipak sudbinski povezan s nama. Riječ nije postala anđeo, nego čovjek, ali je ipak to ime dano da mu se pokloni svako biće i na nebu i na zemlji.

PISMO IZ BENGALIJE

Svi oni koji su pratili rad naših misionara u Indiji znaju za misionara o. Josipa Vizjak. I njegov apostolski život došao je kraju. Najprije je stigao telegram vlč. ocu Provincijalu u Zagreb, a zatim je stiglo i pismo. Napisao ga je na dan same smrti naš drugi misionar, Slovenac o. Alojzije Demšar. Donosimo pismo u cjelosti, ne samo kao informaciju o smrti o. Josipa Vizjaka, nego i kao kratku biografiju ovog velikana koji je 43 godine radio kao misionar u Bengaliji. Možda će ovi retci pobuditi koju plemenitu mladu dušu da ga zamijeni u vinogradu Gospodnjem.

Calcuta 21. 8. 1970.

Dragi u Kristu oče Provincijale!

Danas ujutro umro je naš dobri o. Josip Vizjak. Srećom sam bio prisutan kod njegovih zadnjih trenutaka. Jučer opodne došao je u Khari p. Pišta (Polgar) i kazao mi je da je o. Jošku Vrlo slab. Odmah sam poletio u grad i stigao navečer. Lijepo sam se razgovarao s njime, i kad mu je bilo vruće, zapitao sam ga, hoće li da mu donesem vode iz Bašbunara (Travnik) ili Devećana na Vlašiću. Nasmijao se i rukom odmahnuo: »Tako hladne vode nema u čitavoj Bengaliji!« — Govorili smo o domovini, Anti i našima koji su umrli: Mijo Šmidt, Francek Drobnič i Sedej. Svega se sjećao.

Godinu dana je ležao na krevetu. Puno je patio i ništa si nije mogao pomoći. Lijeva strana mu je bila potpuno uzeta. Čitav dan je prebirao krunicu i bio veseo kad ga je tko od naših posjetio. Brat Udovč je duge sate prosjedio kod njega kad je bio u Kalkuti u veljači. Gabrić i ja smo ga posjetili kad god bi došli u grad. Svaki dan je primio svetu pričest.

I danas ujutro u 6.30 primio je pričest i polako je disanje postajalo teže i teže, kucanje srca sporije, a kad sam došao da ga vidim u sedam sati, počeo je umirati. Još me prepoznao i nasmiješio se: »Neću ići, a da niste vi uz mene...«! — dao sam mu još jednom odrješenje, ali od čega. Ta imao je svoje čistilište godinu dana već na zemlji. Još jednom je duboko udahnuo; iz oka mu je potekla suza... i poletio je njegov duh u društvo oca Mesarića, brata Franceka s kojima je započeo Bošonti. Mijo s kojim je došao prije 43 godine u Indiju čekao ga je na nebeskim vratima. Sutra će ga pokopati u istom grobu gdje spava brat Mijo Schmidt. Jedan otac mi je rekao danas ujutro: »Kad gledam njegovo mrtvo lice, čini mi se da vidim Isusa na križu. Usne napola otvorene, isušene, oči zaklopljene, lice mršavo i iscrpljeno, ali iz njega odsijeva sveti mir i predanost. Neka počiva u miru draga duša.

Siromasi iz Krišnočondropura, gdje je on radio sam 13 godina, zaplakali su kad su čuli da je njihov »otac« umro. Koliko puta je dao siromahu svoju hranu i sam živio od crne kave i birija (domaće cigarete. Iscrpio se i dotrajao u radu za duše. Tako odilaze naši misionari: trojica braće (Pšbaš, Drobnić, Schmidt) i dva oca: (Sedej i Vizjak, a ostala su još dva brata, Udovč i Vidmar i pet otaca: Gabrić, Erlich, Cukale, Demšar i Polgar. I mi polako idemo prema Mirogoju i Bojni (groblje u Zagrebu i Travniku).

Sutra ujutro petnaest će svećenika s p. Provincijalom služiti svetu Misu, a onda ćemo na groblje. Bit će na sprovodu puno sestara, i Majka Terezija, nadbiskup, svećenici i oni za koje se pokojni otac Josip brinuo. Bit će to đaci, djevojke i ostali što ih je on odgajao da jednoga dana služe Bogu. R. I. P. (počivao u miru)

Vaš L. Demšar

MLADI I MISIJE

Da mladež gaji smisao i ljubav za misijski apostolat (Mis. nakana A. M. za listopad 1970.)

Snažno opadanje svećeničkih i redovničkih zvanja što je zahvatilo srednju i zapadnu Evropu kao i Sjevernu Ameriku ima goleme reperkusije i na misijsku djelatnost Crkve. Budućnost misija nalazi se pod teškim udarom veoma ozbiljnih poteškoća. Onda je posve razumljiva potreba da svi odgovorni što prije uoče tešku situaciju i da je bez odlaganja rješavaju dok ne bude prekasno. No ipak ne smiju se donijeti neka prolazna i privremena rješenja, već valja uočiti uzroke zla, da se ono izliječi u korijenu. Jedno od sredstava da se doskoči nestašici misijskih zvanja pruža nam baš misijska nakana za ovaj mjesec, u koji pada i misijska nedjelja, a to je: buditi u mladima smisao i ljubav za apostolat u misijskim krajevima. Da bismo to što bolje izvršili, potrebno je prije svega istražiti zašto ima sve manje zvanja?

UZROCI OPADANJA MISIJSKIH ZVANJA:

Prvi je uzrok opadanja duhovnih zvanja leži u tome što naše doba više ne prožima duhovna atmosfera. Poslužimo se usporedbom. Mogu li u kakvoj dubokoj i mračnoj spilji rasti i cvasti ruže? — Odgovorit ćemo odmah: ne mogu, jer im nedostaju neophodni uvjeti kao što su svjetlo, voda, zemlja, zrak. Isto je tako i s duhovnim zvanjima. Ona mogu jedino rasti i uspijevati u atmosferi koja je puna vjere, pobožnosti, molitve, odricanja, čistoće, riječ u jednu: kreposti i duha.

Nadalje danas je postala moda pisati i praviti reklame o novom tipu svećenika, koji se u mnogo čemu razlikuje od staroga. Novine pa i katoličke daju veliki publicitet kardinalima, biskupima i svećenicima kontestatorima, koji vode

javnu polemiku sa Svetim Ocem i biskupima, koji kritiziraju postupke i odredbe hijerarhije. Jasno je da to unosi zabunu u mlade, koja svršava s potcjenjivanjem duhovnih zvanja i tako ti novi proroci i glasnogovornici, autori kojekakvih spisa, dok misle da čine Crkvi veliku uslugu čine joj baš nenadoknadivu i nepopravljivu štetu. I da žalost bude što veća, često je uzrok takvoga postupka povrijeđeni osobni interes, koji toliko zaslijepljuje da se izgubi svaki smisao za opće dobro.

Daljnji je uzrok opadanja duhovnih zvanja poplava seksa i erotizma. Nitko nam nije dao i ne može dati pravo da zatvorimo oči pred velikom opasnošću za mladež, koja dolazi iz toga područja. Ne smijemo upasti u napast da ustvrdimo kako se tobože današnja mladež lako privikne na sve. Takvo privikavanje završava u promiskuitetu, kako smo nedavno vidjeli na televiziji kod skupina hipijevaca u SAD. I nije samo u pitanju grijeh već posve krivo gledanje na seksualnost, koje onda iznakazuje i pogled na čistoću i svećenički celibat, a onda dakako i na samo svećeničko zvanje za koje ima sve manje smisla i razumijevanja.

Opadanju specifično misijskih zvanja pridonose sve jači glasovi, koji govore da je besmisao govoriti o obraćanju »nevjerničkih naroda«. I bez misija postoje tobože za njih mnogi načini da se spase. Zašto onda buniti i smetati njihovu »dobru vjeru«? Nije li dosta za spasenje živjeti po vlastitoj savjesti?

Neki opet misle da je jedino misijski apostolat raditi na društveno - ekonomskom razvitku trećeg svijeta i stoga odbacuju specifičan apostolat koji vrše svećenici i misionari.

Ako na koncu dodamo da takva shvaćanja šire baš oni koji su odgovorni za vjersku pouku mladih, onda se razumije poteškoća koju osjeća katolička mladež kad bi i htjela otkriti zamašitost i važnost misijskog apostolata te se za nj još i oduševiti.

KAKO DA PROMIČEMO MISIJSKA ZVANJA?

Ne smijemo se zadovoljiti nabrajanjem zala, već im moramo naći i lijeka. Kako dakle da kod mladih budimo smisao i ljubav za misijski apostolat?

Na prvom mjestu valja spomenuti molitvu za zvanja, jer je misijsko zvanje kao uostalom i svako zvanje — bilo svećeničko, bilo redovničko — Božji dar. Pred mnoštvom što je nagrnulo da sluša blagu vijest Evanđelja Krist nije rekao svojim apostolima: »Gledajte oko sebe, ne bi li pronašli mlade koji bi bili sposobni da surađuju s vama u apostolatu. Potražite ih po gradovima i selima i pokažite im svu ljepotu naviještanja Vesele Vijesti!« Ne, Krist nije tako rekao, već ovako: »Žetva je velika, a poslenika malo. Zato molite gospodara žetve da pošalje poslenike u svoju žetvu« (Mt. 9, 37-38).

A drugi put im je rekao otvoreno: »Niste vi mene izabrali, nego sam ja vas izabrao i odredio vas da idete i rodite rod i da vaš rod ostane« (Iv. 15, 16). U svojoj velikosvećeničkoj molitvi Isus naziva svoje apostole »onima koje si mi Ti Oče, dao« (Iv. 17).

Svećenička su zvanja Božji dar za koji valja moliti: to je onovno načelo da se probudi i razvije svećeničko ili redovničko zvanje. Nikakva socio - psihološka metoda, pa bila ne znam kako vješto prilagođena, neće biti kadra da probudi zvanje, ako Bog ne dade svoju milost. I zaradi toga nema nikakva rješenja mučnog pitanja nestašice zvanja bez žarke i ustrajne molitve. Ako pak mislimo da bi ukinuće celibata o čemu se toliko govori i piše moglo donijeti lijek nestašaci svećeničkih zvanja, onda postajemo žrtve jedne velike iluzije. Takvo rješenje koje se protivi posve jasnom stavu Kristova Namjesnika na zemlji sigurno nije put da se susretnemo s Božjim darom.

Ovo osnovno načelo ne oslobađa nas ipak nipošto da uz molitvu upotrijebimo i druga prikladna sredstva koja će prethoditi i pripraviti put Božjoj milosti. Radi ograničenosti prostora zadovoljit ćemo se da napomenemo samo dva sredstva.

Prvo je u tome da promičemo pravi kršćanski odgoj mladih i u obitelji i u školi. Ovo drugo u našim je prilikama teže, zato školu treba nadomjestiti pohađanjem vjeronauka. Kršćanski odgoj u obitelji prvotna je stvar i dužnost roditelja. Moramo na žalost priznati da su danas mnogi roditelji u tom pogledu žalosno zatajili. Za sve nađu doduše vremena, a za odgoj svoje djece što je najvažniji posao, ne. To je velik propust i pred Bogom i pred Crkvom i pred svojim narodom. Danas se toliko govori o odgovornom očinstvu i majčinstvu. Ono nije samo u tome da se izvrši velika dužnost rađanja, već isto tako ne manja dužnost kršćanskog odgajanja djece.

Osim roditelja i na dušobrižnicima leži velika odgovornost za odgoj mladih. Svećenik će tu dužnost izvršiti u prvom redu dobrim primjerom. Jedna uistinu svećenička ličnost, prožeta duhom vjere, pobožnosti, revnosti i požrtvovnosti može izvršiti na mlade izvanredan utjecaj. Kad bi bilo više Don Bosca i Don Gnocchia, bilo bi i više mladih koji bi primili pravi kršćanski odgoj.

Drugo je sredstvo za buđenje misijskih zvanja svraćati pažnju mladih na misije. Tome mogu pomoći misijski časopisi, revije, brošure, predavanja, filmovi i filmini. Naš Glasnik Srca Isusova i Marijina donosi svaki mjesec tumačenje misijske nakane, koja uvijek obrađuje po koji gorući misijski problem, a donosi i vijesti iz misijskog svijeta. Neka roditelji i dušobrižnici preko Glasnika upoznaju djecu i mladež s misijskim problemima. Nedavno smo pokrenuli i izdavanje misijskih brošura, koje nam donose vijesti iz života i rada naših hrvatskih misionara u Indiji i Zambiji. Te bi brošure morale ući u svaku kršćansku

Majka svijeta od indijskog slikara J. Roy

obitelj, morali bi ih propagirati osobito katehete i katehistice.

Naš Glasnik Srca Isusova i Marijina postavio si je kao zadatak širenje pobožnosti Srca Isusova, gajenje duhovnog života, rješavanje obiteljske problematike te buđenje misijske svijesti. Sve ovo smatramo u ovaj čas najpotrebnijim za naše kršćanske obitelji, za procvat naših župa te za buđenje svećeničkih, redovničkih i misijskih zvanja. No ako u izvršavanju tog uistinu velikog i sudbonosnog zadatka ne budemo nailazili na odziv i razumijevanje ta plemenita i potrebna akcija doživjet će neuspjeh, a sigurno ne bez velike i neprocjenjive štete za Crkvu i naš narod. Neće nas spasiti novi oblici, metode, strukture, senzacije. To je sve skupa samo časovito i redovito ne ostavlja dubljeg traga. Samo sustavno gajenje duhovnog života, čitanje i razmatranje ozbiljnog štiva donosi vrijedne i trajne plodove. Trčanje za senzacijama, za onim što blješti i upada u oči ne dovodi ničem ozbiljnom. Takva jeftina i lagana roba čovjeka može doduše zabaviti i razonoditi, ali ne može od njega nikada učiniti ozbiljna kršćanina, koji je spreman sve žrtvovati za Krista, Crkvu i svoj narod. Toga prije svega moraju postati svijesni dušobrižnici i roditelji, pa će se onda i potruditi da mladima serviraju solidnu hranu koja će ih odgajati i učiniti aktivnim kršćanima, koji će osjećati da je njihovo polje rada čitav svijet.

O. Josip Antolović D.I.

RADIMO ZA MISIJE

Premda je blagdan Krista Kralja u liturgijskom kalendaru dobio novo mjesto, zadnju nedjelju crkvene godine, dan Misija ostao je i nadalje na treću nedjelju listopada. Tako ćemo ove godine Misijsku nedjelju proslaviti 18. listopada.

Toliko smo već puta slavili Misijsku nedjelju! Toliko smo puta prigodom te nedjelje nešto pročitali i u crkvi čuli o katoličkim misijama i misonarima, pa zacijelo smo i nešto učinili. No ipak i ove godine moramo posvetiti istu pažnju misijama, istu ljubav iskazati misionarima, kao da nikada do sada nismo doživjeli Misijsku nedjelju.

Koji prate katoličke časopise, ti znadu, da Sveti Otac svake nedjelje u 12 sati s prozora svoje radne sobe moli Anđeo Gospodnji s velikim mnoštvom vjernika, koji se u to vrijeme nađu na trgu Svetoga Petra, pred Apostolskom palačom. Prije same molitve održi Papa pred mikrofonom prigodni nagovor, koji se preko zvučnika razliježe po golemom trgu Svetog Petra. Tako je on i na Misijsku nedjelju prošle godine održao srdačan i misaon govor, iz kojega ćemo navesti nekoliko stavaka. Riječi Svetog Oca najbolje će nas uvesti u smisao Misijske nedjelje i potaknuti, da je u pravom duhu proslavimo. Evo riječi Svetog Oca.

PAPA GOVORI »Danas je dan misija! Svi mi zajedno treba da na krilima molitve uputimo pozdrave misionarima i misionarkama, raspršenim po cijelom svijetu. S ovog apostolskog središta mi danas mislimo na njih gledamo ih kao kad bi bili pred nama. Gledamo ih očima punim osjećaja. Oni su naša braća, naše sestre, sinovi i kćeri ove Crkve — jedine i katoličke! Mi ih smatramo svojima. Što su više od nas odijeljeni prostorom, to su nam bliži u duhu.

Danas razmišljamo o drami njihova slobodnog i herojskog zvanja. Divimo se neobičnoj vjerskoj pojavi, koja se u njima očituje. Divimo im se sa duhovnog i sa sociološkog stanovništva. Njihovo zvanje ima svoj izvor u Evanđelju, ali ono je i veoma suvremeno, jer smjera prema unapređenju i ujedinjenju čovječanstva.

Misionari su više nego ostali vjernici shvatili, da je zaista došlo među nas Kristovo Kraljevstvo, da je ono namijenjeno svim ljudima i da su mu potrebni misionari, koji će ga navješćivati i braniti.

Oni su imali najveću hrabrost, da se odreknu svega i da daruju same sebe, da postanu slobodni, a vezani uz jednu stvar, koja im vrijedi više nego sve druge, a to je ljubav prema Kristu i prema ljudima, koje su kroz Krista upoznali kao svoju braću.

Misionari su se usudili, da iz ljubavi prema Evanđelju prihvate i najteže zadatke: da prodru, kamo nitko ne može prodrijeti, da nauče vrlo teške jezike, da sve žrtvuju, a ništa ne prime za uzvrat osim nade u vječnu nagradu. Život i zdravlje stavili su na kocku bez ikakva straha; prose, a da se ne rumene od stida, jer to ne čine za sebe; uvijek su spremni da umru nedovršena posla, iscrpljeni, osamljeni, ali uvijek u nepobjedivoj ljubavi Kristovoj.

U Hong Kongu u institutu Srca Isusova časne sestre u četiri škole drže svu nastavu od elementarne do fakultetske. Na slici časna majka Cosma jedna od upraviteljica instituta.

Od male misijske postaje razvije se misijska biskupija, od više misijskih biskupija urođenička, lokalna Crkva, u daljnjem razvoju prepuštena vlastitim silama. Svježinu i vitalnost ove mlade Crkve imali smo prilike vidjeti prigodom našeg afričkog putovanja.

Neka pođe danas cijeloj Misijskoj Crkvi naš pozdrav! A vi, koji nas slušate, zazovite zajedno s nama Majku Crkve i Kraljicu Apostola za glasnike i navjestitelje radosne vijesti Evanđelja!«

PRIMJERI POTICU Od vjernika uglavnom o**čekujemo sudjelovanje u misijskom** radu molitvom, zaslužnim djelima, osobito djelima mrtvenja i odricanja, te milostinjom. No danas se sve više otvara mogućnost i svjetovnjacima, da se posvete radu za misije u samom misijskom području. Navest ćemo nekoliko ne samo pobudnih, nego i potresnih primjera.

Francusko narodno svetište Presvetog Srca Isusova na Mortmartreu u Parizu izdaje svoj vlastiti Glasnik. U jednom broju toga Glasnika iz godine 1959. objelodanjeno je pismo, što ga je Svetište primilo. Pismo glasi:

»Prošlo je 15 godina otkako sam prvi puta stupio u vašu veličanstvenu crkvu, kao njemački vojnik. Nakon rata hodočastio sam u tu crkvu sa svojom zaručnicom. Danas sam liječnik u Indiji. Zajedno sa svojom ženom posvetio sam se misijskom radu. Povjerena mi je briga za izgradnju misijske bolnice. Ne mogu zaboraviti na divni lik Srca Isusova u vašoj crkvi. Moja žena i ja darovali smo svoj život Isusu, i nebrojeno smo puta iskusili, da to nije uzalud. Dogodi se, da u našu bolnicu dođu bolesnici nekršćani i mole, da im dademo »Božji lijek«. Mnogi se čude, otkud nam snaga, da svaki dan možemo ispuniti teški zadatak. Ali ja dobro znam, da nas krijepi sam Bog, jer ovo što radimo, nadilazi ljudske sile ...«

U Kismu u Keniji stigao je 1958. jedan tesar sa ženom i šestero djece, da pomogne kod gradnje trapističkog samostana. Ostao je tri godine na poslu, a onda se vratio u Holandiju, odakle je došao. Dok je radio, djeca su pohađala misijsku školu.

Iz želje, da surađuje u misijama, pošao je Dr Gregory O'Conor u Ugandu, u misiju Nyakilabe. Poveo je sa sobom i svoju veliku obitelj: ženu i šestero djece. Oci misionari povjerili su mu upravu jedne misijske bolnice. Djeca su mu pohađala školu koju vode redovnice Naše Gospe od dobrog savjeta. Kad je došao u misiju, najstarije dijete imalo je 13 godina, a najmlađe 18 mjeseci. U njegovoj liječničkoj zoni nalazi se oko 200 hiljada urođenika. Iz početka se mnogo mučio urođeničkim dijalektima. Obavezao se, da će pet godina ostati u misiji, no kasnije je odlučio da ostane doživotno. Za djecu se pobrnula imućna rodbina.

Mladi bračni par Dieter iz Urbana u SAD ostavio je svoj udobni stan, rasprodao namještaj i auto, te preko Lurda i Rima pošao u Novu Gvineju u misije. Gospođa poučava u vjeronauku, a muž, po zanimanju radiotehničar, nadzire odašiljače i prijemne radio-aparate na 33 misijske postaje, od kojih se većina nalazi u džungli. (Christo nel mondo).

NAŠ ODGOVOR Što je Sveti Otac rekao o misijama i misionarima na prošlogodišnju Misijsku nedjelju, vrijedi i ove godine, vrijedi za svakoga od nas. Zamislimo se malo u misli i osjećaje Svetog Oca, pa nećemo biti u neprilici što da na Misijsku nedjelju, 18. listopada ove godine, učinimo. Ono , što je najnužnije, a to je molitva, to može svaki od nas, pa i oni, koji su bolesni ili pogođeni raznim krževima. Upravo molitva ovih mnogo vrijedi, jer su molitelji, koji trpe, najbliži božanskom molitelju Isusu.

Navedene primjere ne možemo doslovno slijediti, ali im se možemo u srcu diviti. Možemo na njima osvježiti svoju vlastitu vjeru i svoj svagdanji kršćanski život. Možemo i moramo računati na moć Božje milosti. Ona ista milost, koja je ocima obitelji dala snage, da s mnogobrojnom obitelji pođu u misije, čak i u džunglu, dat će i nama snage, da u ovoj našoj lijepoj domovini, ali možda u moralnoj džungli, živimo pravim kršćanskim životom, te da pridonesemo koliko više možemo za širenje i učvršćivanje Božjega Kraljevstva u današnjem svijetu.

Ivan Kukula DI

Biti misionar ne mora danas značiti živjeti u džungli. Biti misionar znači koji puta otići u narod koji je kulturom i tehnikom daleko ispred našeg. Japan, čudo Istoka, jest misijska zemlja. Na slici grad Osaka domaćin velike svjetske izložbe.

Uskoro izlazi iz tiska knjiga MEĐU DIVLJACIMA, dokumentirani životopis Svetog Izaka Joguesa, misionara i mučenika među Indijancima u Sjevernoj Americi. Iako knjiga spada gotovo u strogu povijest pisana je živo i zanimljivo i predstavlja idealnu knjigu za mlade. Knjiga će se moći naručiti na adresu Rudolf Breber, Zagreb, pp. 02-147, Cijene još ne znamo.

LAIČKI APOSTOLAT CRKVE (1)

Nama se katolicima često rugaju da živimo sa zakašnjenjem od kojih stotinjak godina. Možda te poruge nisu baš uvijek bile bez temelja: jer knjige koje smo tu i tamo tiskali, propovijedi što smo ih držali, sama organizacija crkvenog života i rada kako smo je provodili, sve je to dobrim dijelom bilo »kao stvoreno« za ona davna vremena kad su nam se još prababe u kolijevci zibale; no u našim je danima sve to skupa ostajalo bez dubljeg utjecaja. Uspavljivali smo se mišlju da poput dragoga Boga imamo i mi na raspolaganju vječnost; nismo se dakle žurili da stupamo u korak s vremenom niti smo se dovoljno brinuli kako ćemo vječne vrednote kršćanstva inkarnirati usred svojega naraštaja. Razumije se da je zbog toga »kruh« Evanđelja znao ponekad u našim rukama izgledati tvrd poput kamena...

Među glavne razloge toga nemilog stanja treba ubrojiti činjenicu što katolički laikat već stoljećima nije u Crkvi dolazio pravo do izražaja. Taj stalež, koji bi baš morao očitovati utkanost i sraštenost Crkve s pojedinim povijesnim epohama, taj stalež bio je silom prilika — a često i neuviđavnošću klera — potisnut u pozadinu. Kakvo čudo, ako je onda Crkva u očima svijeta poprimila izgled dezinkarnirane okamine koja je, doduše, dominirala prošlošću, ali je izgubila kontakt s današnjicom i zato ne može mnogo značiti za budućnost. Radi toga i jest osvješćivanje laikata u Crkvi goruće pitanje naših dana. Koliko god se II vatikanski sabor trsio da taj propust nadoknadi, ipak smo u ovom pogledu još uvijek na početku početaka: s jedne strane kler još nije posvud spreman da izađe iz svog monopola i monologa, dok s druge strane opet laici često »iskaču« iz svojih okvira misleći da će tek onda biti »aktivni« u Crkvi kad posvema istisnu ili nadomjeste svećenika. Važno je stoga suvislo lučiti apostolsku misiju laikata od onog hierarhijskog apostolata kojim je zadužen kler; premda se o tom posljednjih godina mnogo pisalo, vidici su nam još uvijek jako zamagljeni...

OSOBNA »SAMOĆA« Kao ljudi, živimo mi usred svijeta i usred čovječanstva. Život zahtijeva od svih nas da u zajedništvu s drugim ljudima proizvodimo razna materijalna dobra pa se tako udružujemo u razne p o s l o v n e zajednice. Podjednako život zahtijeva da surađujemo sa svojom okolinom pri stvaranju kulturnih i moralnih vrednota pri čemu se vežemo u d u h o v n u zajednicu. Budući pak da se naš dodir s ljudima i u poslovnoj i u duhovnoj zajednici odvija prvotno putem riječi, a ova uvijek — bez obzira na to da li je izgovorena ili pisana ili slikom iskazana — nosi u sebi i nešto intimne čovjekove subjektivnosti, nužno se među ljudima rađa i treća, o s o b n a zajednica: u njoj jedan čovjek iskreno i nesebično izriče sebe pred drugim, koji tu riječ s počitanjem i ljubavlju prima. Vrhunac ovoga osobnog sjedinjenja ljudi jest, bez sumnje, ono neopozivo predanje srdaca što ga susrećemo u normalno ostvarenom braku.

Kao ljudi dakle vezani smo među sobom mnogovrsnim vezama poslovnog, duhovnog i osobnog zajedništva. Pa ipak, svaki od nas u izvornoj dubini svoga bića živi sam... Koliko se god od Antike naglašavalo da je čovjek »društveno biće«, ipak negdje u dnu srca osjećamo tragičnu osamljenost. Ta naša iskonska samoća dolazi najsnažnije do izražaja u trenutku smrti: svaki mora umrijeti apsolutno sam! A budući da kroz sav život neprestano hrlimo prema grobu, to nas onda tajnovita osama prati iz dana u dan dok na samrti posve ne utonemo u nju...

Ovaj čudnovati splet društvenosti i osame razotkriva temeljnu strukturu ljudskog bića: kao ljudi, imamo mi »periferiju« koja podliježe dodiru okoline — nu imamo i »centar« koji je u našoj vlasti. Polazeći iz tog intimnog centra svaki od nas sam odlučuje svoju osobnu vječnu sudbinu. Mogu ljudi izvana djelovati na nas svim mogućim poslovnim, duhovnim, osobnim dodirima; mogu nas svakojako oduševljavati i zaludivati, mogu nas »pranjem mozga« dovesti na rub posvemašne tuposti, sve će to biti samo vanjski »udes«, ali ne prava naša Sudbina. Nju mi određujemo sami iznutra — kad slobodno izričemo svoj DA ili NE pred Bogom. Do tog »centra«, do te »dubine«, do te naše »nutrine« nemaju stvorovi pristupa; samo Bog vodi ondje s nama dijalog spasa ili propasti. Dakako, Bogu je stalo da se spasimo — radi čega On i jest jedini naš iskonski Dušobrižnik u najpotpunijem smislu te riječi.

DODIR U KRISTU Znači li to da svaki čovjek snosi isključivo odgovornost samo za sebe i da je svaka skrb, svaka briga za spas bližnjega neosnovana i promašena? Bilo bi možda tako, da je Bog htio ostati samo Bogom i da je nama ljudima dao da ostanemo samo ljudi. Nu vjera nas uči da je Svevišnji naumio u onaj intimni dijalog što ga svaka duša vodi sa svojim Stvoriteljem utkati Posrednika- Boga-Čovjeka. I otkad se Taj pojavio nijedan smrtnik ne odlučuje sam svoju sudbinu; nitko među nama ne živi i ne umire sam, nego u Zajedništvu s Njim, izravnim Dušobrižnikom i Spasiteljem svih duša.

Prema tome, Kristov je nastup u povijesti zahvatio sve ljudske duše do njihove srži: svi mi sada drukčije izričemo svoj DA ili NE pred Ocem Nebeskim. I ne samo to! Kristov je Dolazak izmijenio i odnose među nama ljudima: odsada i mi posižemo u duše svojih bližnjih i posredujemo u njihovu dijalogu s Bogom. Krist je

naime svoje Posredništvo i Dušobrižništvo prenio na Crkvu, tj. na nas... Mi smo sad dionici Njegova spasiteljskog pothvata i također Njegove odgovornosti za duše. Ukoliko smo članovi Crkve, utoliko smo i dušobrižnici, pozvani i poslani da apostolski djelujemo. Makar to zvučilo nevjerojatno, ipak je istina.

SMISAO KRŠTENJA Ključ ove neobične tajne skriva se u sakramentu Krsta. Doduše, ponajčešće shvaćamo taj milosni obred kao pranje od grijeha — i ništa više. Međutim, brojni se nekršćani poštenim i savjesnim životom također domognu milosti i oproštenja grijeha. Krsna voda mora stoga dati kršćaninu nešto čega nema nijedan poganin, a to je vidljivo članstvo u krilu vidljive Crkve. Zbog toga je onda svaki kršćanin dužan odraziti na sebi ono, što karakterizira Kristovu Zaručnicu na zemlji, dužan je legitimirati je pred svijetom onakvu kakva stvarno jest... Tu se i opet mnogi varaju. Misle, da je Crkva puka Posrednica milosti — i ništa više. To bi značilo, da kod duša koje su već primile milost od Boga Crkva nema nikakva posla. Nu to je krivo! Primarna je uloga i zadaća Crkve da — nastavljajući Kristovo Poslanje — bude vidljiv povijesni Znak Božjeg Smilovanja, da nadnaravna Božja Dobrota, Nježnost, Ljubav zablistaju s Njezina lika kao što se Milost i Čovječnost Spasitelja našega očitovala u Osobi Isusa Krista... To je dužnost Crkve u cjelini, to je dužnost svakoga njezina člana, svakoga krštenika. Preporođeni vodom i Duhom Svetim, mi ne prestajemo biti članovi ljudskog društva, ne bježimo iz svijeta. Ostajemo i nadalje usred poslovnih, kulturnih i osobnih veza što nam ih nameću normalan ljudski život; ali krštenje nas obvezuje da to svagdanje zajedništvo s ljudima preobrazimo, da u svemu svom življenju i poslovanju »utjelovimo« Milost i tako djelotvorno zahvatimo u dijalog što ga duše milosno vode s Bogom.

Glavna dakle oznaka kršćanina nije u tom, što imade Milost u duši; bezbrojni su nekršćani koji žive milosnim životom. Za razliku od njih, kršćanin je čovjek s kojega Milost mora odsijevati, zračiti u svijet. Isto tako, nije naša specifična značajka u tom što bismo sa strahom i trepetom mislili na spas vlastite duše; ne čine li tako svi razumni i bogobojazni ljudi? Naša je specifičnost u tom što sa strahom i trepetom mislimo na spas bližnjega. Po krštenju smo naime otajstveno urasli u Krista i u Njemu smo postali zbiljski »dušobrižnici«, suodgovorni za spas ili prokletstvo svoga naraštaja. Ne možemo se sami spasiti, baš kao što ne možemo ni sami propasti, ne spasavamo li druge, već smo sami sebe osudili.

GLAS PRACRKVE Ovoga su bili svjesni kršćani prvih stoljeća kad su skovali geslo: »Aut apostolus, aut apostata!« Ili ćeš svojim životom vršiti svoje poslanje — ili ćeš kao mrtvi suvarak otpasti od Krista. Tim su geslom vjerno tumačili Isusovu poredbu o Trsu i lozama koje moraju donositi rod, a u isti mah podsjećali su se i na tešku Apostolovu riječ: »Jao meni, ne budem li oglašavao Evanđelje!« (1 Kor 9,16.) Dakako. Pavao je kao član hierarhijskog klera bio dužan da Riječ Objave nosi pred kraljeve i knezove zemaljske, bilo vrijeme pogodno ili nepogodno, skrbeći da ne bude zanemaren niti »iota« iz Vjere koja je jedamput zauvijek predana Svetima (Jud 3.); on je naročitim pozivom i mandatom bio obvezan da svoj Život uloži u naviještanje Evanđelja — u čem i jest glavna značajka hierarhijskog apostolata. Što se tiče pokrštenih vjernika, makar nemaju takvog službenog mandata i misije, ipak su snagom krsne milosti dužni — kao »rod izabrani, kraljevsko svećenstvo, sveti narod« svojim životom oglašavati slavna djela Gospodnja. Pod tim vidom njihova je primarna dužnost da Evanđelje unesu u svoj život i da na taj način usred svijeta svjedoče za Krista — ne izvikujući biblijske parole — nego živeći po Duhu... U tom je srž njihova laičkog apostolata, u tom oni djeluju na okolinu kao sol na hranu ili kvasac na tijesto.

Čudesni svoj rascvat u prvim stoljećima duguje Crkva upravo tom laičkom apostolatu. Ni u jednom od pastoralnih spisa Novog Zavjeta ne nalazimo bilo kakvih uputa za obraćanje pogana; nema ondje ni propagandističkih akcija ni organiziranih kampanja u stilu »Vojske spasa«. Od prvih se kršćana tražio samo kršćanski život usred poslovnih, duhovnih i osobnih zajednica — ništa drugo! Ali su tako POKAZUJUĆI životom Krista postigli više nego li kasniji vjekovi svojim DOKAZIMA! To iskustvo iz vremena kad su kršćani pro dirali iz katakomba u svijet morali bismo cijeniti napose danas, dok toliki proriču nastup »postkršćanske«, novopoganske ere — u kojoj bi Crkva ponovo morala zaći u katakombe.

Josip Čurić

OBMANA

Pred malom crkvicom ubavoga DRAGOTINA pokraj Dakova bilo je u predvečerje Velike Gospe ove godine nekoliko tisuća hodočasnika. I svi su plakali.

— Što je natjeralo suze na oči stanovnicima bogate Slavonije u onom malom raju ogranaka Dilj-gore? Zašto plače taj narod u divnom ozračju ljetne večeri u Božjoj prirodi pod vedrim nebom?

Davala se jedna drama, predstava. Napisao ju je župnik u Trnavi g. Ivan Zirdum. Ima naslov OBMANA. Glavni glumac Mato sam je rekao:

— Na kraju te drame mi je određeno da po ulozi, po dužnosti, zaplačem. I zaplakao sam na silu, kao glumac. No, kad sam vidio kako plaču ljudi i žene, djeca i mladež, muško i žensko, i ja sam zaplakao od srca, od boli...

U dramskom komadu OBMANA obrađuje s problem života naših RADNIKA u inozemstvu. Ima za cilj da upozori na opasnosti koje vrebaju na naš narod u inozemstvu i da potaknu na pravi vjerski život i vezu sa svojim dušobrižnikom u inozemstvu. U tom je TRNAVAČKI župnik savršeno uspio. U ovom broju Glasnika pročitajte, kako veoma dobro prilazi tom teškom i ozbiljnom problemu...

PRVI ČIN — Prizor Prvi

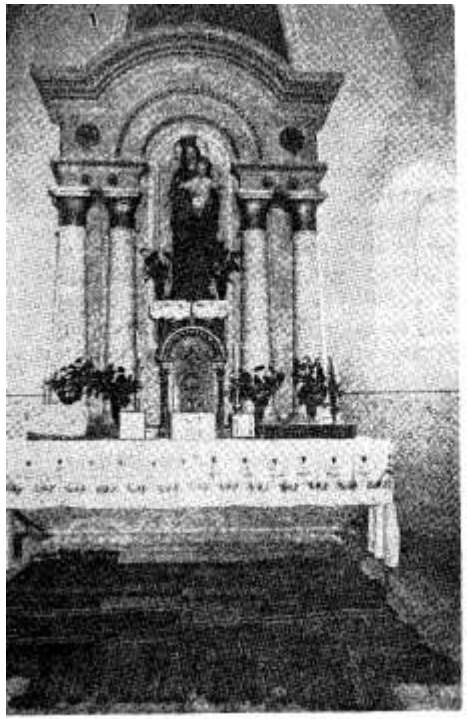
(Obična seljačka soba. Marija sjedi i krpa. Mato, njezin muž, sjedi za stolom, naslonio glavu na ruke i razmišlja)

MARIJA: No, što ti je Mato? Jesi li možda bolestan?

MATO: Ne, nisam bolestan.

MARIJA: Vidim da ipak jesi u nekoj muci. Rijetko si kad tako zamišljen. Bit će da se nešto dogodilo, a ti meni tajiš.

MATO: Nemam ti što tajiti. Bila si jučer na Misi, čitala si i GLAS KONCILA, sjećaš se što je župnik propovijedao, o tome i GLAS KONCILA piše.

Dragotinska Gospo, Majko Krista Boga,
Primi pozdrav, molbe, puka hrvatskoga!

Čudiš se što sam potišten. Zar ne primjećuješ što se u selu našem događa? Rasulo i ništa drugo. Što će biti od našega sela što li od našega naroda? Sve ode, sve pobježe u inozemstvo. Ostaju samo djedovi i bake. Tko će ih poslužiti kad obnemognu, tko li ih ukopati kad prekinu. Toj napasti da ostave sve i podu, podliježu mnogi i mnogi. I meni samome dođe kadgod napast i pitam se što ja još čekam. Da, naš narod izumire, a sad još i ova kuga dođe na nj.

MARIJA: Ne uzrujavaj se Mato odviše. Zar nije gorih vremena bilo i usprkos tome naš narod je ostao, nije propao.

MATO: Da, bilo je teških vremena. Povijest nas uči. Čitao sam u jednoj knjizi, kako su Turci došli u naše krajeve. Bilo je to prije nekoliko stotina godina. Prijetili su da će uništiti naš narod ne pokori li se i ne primi li tursku vjeru.

MARIJA: Zar su Turci i u našem selu bili?

MATO: Da, da: oni su i amo doprli. Teški su to dani bili. Narod je morao bježati od svojih kuća pred nadmoćnom i krvoločnom turskom silom. Baš ove naše šume dale su skrovište izbjeglicama. Tu su se skrivali i živjeli naši sunarodnjaci deset, dvadeset i više godina čekajući bolja vremena da se opet povrate na zgarišta svoga sela, kad umine turska sila. I pretrpivši sve nedaće izgnanstva, vraćali su se i na zgarištima gradili nove kuće. Tako su opet obnovili svoje selo. Nisu se dali uništiti. Ostali su žilavi i čvrsti. Te muke i trpljenja još su ih više čeličila. I ponovo i ponovo su dolazili Turci, a haračili su i drugi osvajači, ali nisu uspjeli naše pradjedove odnaroditi, rasuti i vjeru im oslabiti. Nije li i sam Dragotin primjer. Turci su ga potpuno uništili, ali na njegovo zgarište dolaze opet naši da obnove selo . . .

MARIJA: Bože dragi, o čem taj moj čovjek razmišlja! Idi, Mato, brini se ti za svoj kukuruz koji još čeka neokopan, brini se ti za svoje blago. Što te briga što se svijet koleba amo tamo.

MATO: Moram kazati ipak jednom što osjećam, što vidim na svoje oči, i što mi bol srcu zadaje. Nekad nas nije mogla pokrenuti odavde turska sila, a danas to čini primamljiv papir. Nekada silna bijeda, tlačenje tuđina nije nas oslabilo, omlohavilo. Ali nas i te kako slabi utrka za gospodstvom, utrka za kruhom bez motike bezuvjetno trčanje samo za papirom.

MARIJA: Kakvi papir ti to stalno spominješ?

MATO: Gdje ti živiš, ženo? Zar ne znaš što se oko tebe događa? Vidiš li da se selo raseljava. A tko ga goni. Kakva sila? Možda Turci, nipošto. Možda glad, neimaština? Da, glad, ali ne toliko za kruhom koliko neutaživa glad za novcem. To je papir o kome ja govorim. Ne velim, ima siromaha koji su otišli da srede svoje stanje. A koliki imućni ljudi odoše. Ostavljaju svoj posjed nek propada, a oni služe tuđinu. Kao da nismo dosta služili kroz svoju povijest. Što je na pr. manjkalo Ivetinima, Joci Markoviću, pa Markanovu sinu.

MARIJA: Tu su morali mnogo raditi . . .

MATO: Istina, radili su mnogo, ali su i imali svega. Ostaviše sve to i otidoše u Njemačku. Zaradit će tamo možda i više novaca. Ali zar je to sve? Zar ne stavljaju u pogibelj sami sebe da se odnarode, da izgube vjeru, da ostave ženu i djecu. Tada će njihove kuće umjesto srećom biti napunjene bolju i tugom . . .

MARIJA: Nemoj ti Mato ipak toliku brigu voditi o drugima.

MATO: Nije to samo o drugima briga. Ta ne znaš li ti da se i naša kći Katica sprema u inozemstvo?

MARIJA: Naša Katica? Zar je i to moguće?

MATO: Da, da, to me baš boli najviše. Otišla je danas u Đakovo. Najvažniji joj je posao što će tamo podići pasoš i sve isprave.

MARIJA: A kako ja to nisam znala? Kako si joj ti mogao dozvoliti?

MATO: Zašto sam dozvolio? Kako je to bolno pitanje za me. Dušu mi kida. Sve sam nastojao, ali drugo nisam mogao učiniti. Otišle su joj sve parovnjače. Otišli i momci. Molila me je i molila i nisam mogao odoljeti. Bojao sam se da dijete ne pane u očaj.

MARIJA: Zar moja Katica da očajava?

MATO: Tako je to izašlo danas. Ako se ne dozvoli što dijete uporno traži, ono će očajavati. I roditelj da udovolji djetetu pušta ga da ide u svijet, iako sa strepnjom u duši radi pogibelji i skrivenih neprijatelja koji na to dijete u dalekom svijetu vrebaju.

MARIJA: A kako da ti to meni ipak nisi prije rekao?

MATO: Mislio sam da ne će dobiti isprave, pa ti nisam htio ništa ni govoriti. Ali sad je sve kasno. Molim te, nemoj joj ništa prigovarati kad dođe kući . . .

Već ovo nekoliko redaka pokazuje da je župnik Zirdum znalački ušao u čitavu problematiku stvari. Na žalost ne iz literature, ne po nekoj teoriji, nego po svakidašnjoj praksi, koja je — nažalost — doprla i do ubave Trnave. Problem mladosti naše, problem roditelja, problem pečalbe gdje ne bi morala biti, nego gdje vlada kao bolest, kao mora . . .

U Dragotin putujemo Gospe svetom liku!
Oj, Marijo, čuj nam glas,
Blagoslovi, Majko nas!

U šest prizora istoga prvoga čina to još podrobnije razglaba . . . Katica se vratila s pasošem iz Đakova . . .

ŠESTI PRIZOR

MARIJA: O, Katice, Katice, a zašto si ti morala ići? Zar tebi nešto manjka kod kuće? Zar ti mi nismo bili dobri?

KATICA: Ne, mama, ništa mi ne manjka. Ali toliko su otišle, gotovo sve moje vršnjakinje i hvale se kako je lijepo. Otići ću i vidjeti kakva je to ljepota, kakva li sreća. Ni momaka u selu gotovo ni nema. Za koga ćemo se udati ovdje?

MARIJA: Dijete moje, ti znaš da tebi majka ne želi nesreću. Za tvoju sreću svoj bih život žrtvovala. Ali strahujem za tebe.

KATICA: Ne boj se mamo. Ja ću se svaki dan moliti dragoj Gospi. Zar me Ona nije kadra sačuvati?

MARIJA: I ja ću se za tebe moliti dragoj Gospi Dragotinskoj.

KATICA: Mama, ti znaš kako ja rado molim krunicu. Koliko puta sam okitila Gospin oltar u našoj crkvi. Zar bi me Ona mogla ostaviti?

MARIJA: Katice, hoćeš li mi dati jedno obećanje. Obećaj mi da ćeš svaki dan, gdje god ti bila, izmoliti jednu Gospinu krunicu i onu molitvu Gospinu što sam te ja naučila dok si još bila mala: O, predobrostiva Djevice Marijo, kako se još nije čulo da si ikoga zapustila . . . Ona te neće napustiti . . .

KATICA: Obećajem, mama, ovdje pred njezinom slikom, pred slikom Gospe Dragotinske.

MARIJA: Katice, Gospa te je čuvala čistu i nevinu sve do sada. Neka te ona čuva i u buduće. Jedno, Katice znaj, nosiš sa sobom blago vrednije od svega zlata i novca: to je čistoća tvoga srca, nevinost duše, radost u svojim očima.

KATICA: Da, majko, pravo govoriš.

MARIJA: Kćeri, pogledaj mi u oči. Kada se vratiš kući, neću te pitati za novac zarađeni, neću gledati što si od robe donijela. Gledat ću ti u oči i tražiti u njima sjaj, hoću da donesš nazad nevinost svoga srca.

KATICA: Da, majko, molit ću za to posebno Gospu Dragotinsku kojoj sam toliko puta hodočastila.

MARIJA: O Gospo Dragotinska, čuvaj djecu koja odoše iz tvoga okrilja, iz tvoje Dakovštine i tumaraju po tudini. Vrati mi ti, Majko svih Majki, ovo dijete čisto i nevino. . .

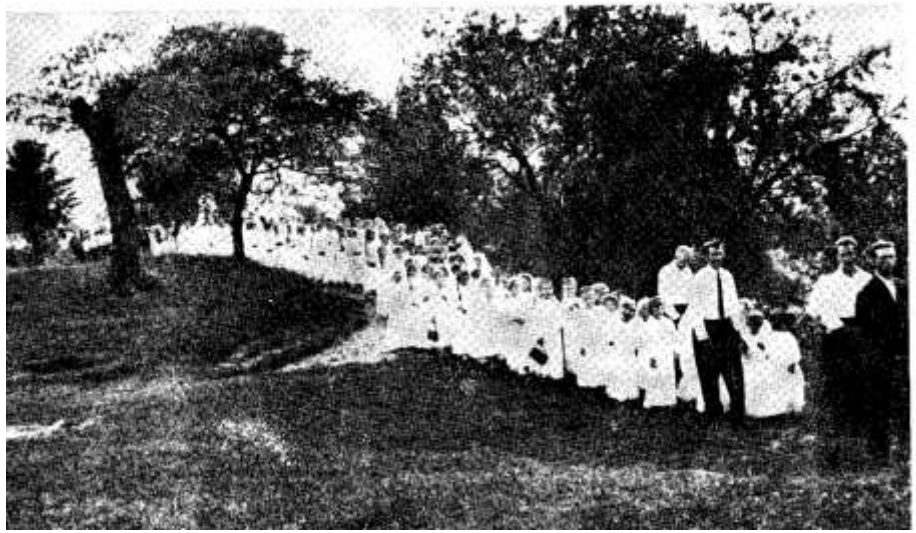
IPAK IMA NADE . . .

Da, to je naša nada: Blažena Gospa. I u najtežim vremenima naše povijesti nije nas ostavila. Ne će nas ni sada. Ako već odilazo, neka odilaze s Marijom i u ime Marije. To je pogodila ta naša slavonska majka i zato kćerku upućuje na Majku Božju. Kćerka to prihvaća i pred slikom Gospe moli:

— Draga Dragotinska Gospo, sama sam u ovoj sobi pred Tobom. Ti me gledaš. Gledaš moje roditelje u tuzi i velikoj brizi. Donesi im utjehe. Gospo, Tebe molim, sačuvaj me u tudini. Neka mi tamo bude najveće blago, najskupocjeniji biser moja vjera i poštenje, što nosim iz svoje obiteljske kuće kao sveti amanet. Gospo, ne daj mi smjesta maknuti, ako li znaš da ću posrnuti te tako ražalostiti Boga, Tebe Gospo, i svoj roditelje. Strah me je i pomisliti, ali ovoga časa radije bih pripustila smrt, nego li grijeh. Radije nazad mrtva, nego li izgubljena djevojačkoga poštenja . . .

Hoće li održati obećanje? Ona i tolike druge . . .?

pučki misionar
o. Pero Bulat

UČITELJI ISTINE I ZAKONA

Mjesec listopad, šaren u jesenskoj bogatoj opremi, posvećen Kraljici Svete Krunice, pozivlje Apostole molitve da mole na divnu nakanu: »da bi propovjednici i teolozi naviještali i tumačili Božju Riječ vjerno prianjajući uz crkveno Učiteljstvo«.

Koncil je odzvonio izvan saborske dvorane kao najveća propovijed stoljeća. Ma koliko glasna i uvjerljiva, ta je propovijed ostala nedovršena. Mnogi je nisu ni čuli, premnogi je nisu razumjeli, svi je nisu prihvatili. Dužnost je s koncilskih otaca preskočila na tisuće teologa i na stotine tisuća katoličkih propovjednika. To su, naime, »najkompetentnija« srca i usta, koja moraju izreći punu vijest o Bogu i otvorenu vijest o čovjekovoj sudbini. Čim bi naši propovjednici i teolozi stupili u štrajk, zašutjeli ili se bilo kako iznevjerili, besmislene bi ostale sve crkve, uzaludna sva zvona, pusti svi oltari i amboni, sve dvorane i ispovjedaonice. Kršćanstvo bi utihnulo, Božja se istina odselila, duše bi ostale bezutješne.

Isus Krist je ostavio u svojoj Zajednici propovjednike — Bogovjesnike — kerigmatike. Apostoli Pavao i Ivan započeli su neprekinuti niz teologa - učitelja. Crkva od njih živi i danas.

PROPOVJEDNICI — BOGOVJESNICI

»Idite i propovjedajte. . .!« rekao je bezuslovno jedini Učitelj svijeta. Rekao je da ta propovijed mora odjekivati čak s krovova! Bez predaha! Pred svim savjestima! Uvijek! Posvuda! Apostol Pavao opominje dragog Timoteja, da govori Kristovu poruku u pogodno i nepogodno vrijeme! U vedrim i u zamračenim prilikama!

Na to je mislio zbor saborskih Otaca, kad je stavio u 4. broj dekreta o svećenicima riječi: »prvenstveni je zadatak prezbitera, kao suradnika biskupâ, da svima naviještaju Božje Evanđelje. . . da bi tako. . . utemeljili i umnožili Božji Narod«!

Danas je, tako se posvuda govori, Objava i Vijest o Bogu, najsvetija i najodgovornija dužnost Bogonavještanja, upala u krizu. Nije to smrtni hropac, jer se propovijedi još uvijek redaju. . . ali je poprilična nevolja, jer se propovijedi sve manje slušaju. Kao da propvijednici ne mogu dovolino uvjeriti svijeta, da se Bog i u teško materijaliziranoj civilizaciji mora postaviti na pročelno mjesto, u prve misli čovjekove pameti i u prve odluke čovjekova srca. Tešto je uvjeriti ljude da se čovjek mora uozbiljiti u struji krutog tehnicizma i prenapregnute želje za standardom. Da se po-

vijest mora odasvud obasjavati punijim i radosnijim smislom.

Propovjednici moraju stajati na ambonu uza svu konkurenciju duhovitih i neduhovito smišljenih ideologija. Moraju okupljati zajednicu vjernih, raznoliko i bez dosade, puštajući da Božja struja sja i potresa, kako bi se ugledao cilj života i dohvatio uspjeh opstanka. To se mora izvesti, kaže Sabor na navedenom mjestu »na različite načine, prema različitim potrebama slušatelja i prema raznolikim darovima propovjednika«.

Propovjednici, i svećenici i laici, i sami i okupljeni za okruglim stolom, i napisanom i izgovorenom riječju, upadaju u stvarne nevolje. Prema Otkupiteljevoj želji moraju svjedočiti za svu predanu pradavnu Istinu; vjerno moraju izlagati ključne probleme spasenja i posvete; ne smiju trgovati darovanom Riječju, koja poput oštra mača razdvaja do dna duševne pokrete. . .; moraju čuvati čistoću moralnih propisa.

Smiju li se takvi odabranici Božji previše baviti nebitnim, prolaznim, ispraznim i sasvim svjetskim i otpisanim pitanjima (kao što su moda, običaji, tradicionalni nanosi u samu vjeru. . .)? Ne moraju li oni dogledavati glavne istine, uočavati bitne točke zakona? Istine o praosnovnom određenju i zakone o bitnom rastu života (Bog, objava, Isus Krist, grijeh, djelo Otkupljenja, Crkva, milost, vječnost)?

Mogu li u muteži i mećavi svih nadošlih ideologija i sistema upraviti antenu ljudskog srca na središnju kršćansku poruku, kad su kojekakvi disturbatori tako glasni? Ne tuče li se danas za ljudsku orijentaciju barem desetak suvremenih značajnih filozofskih »nazora«? Ne osjeća li naš suvremenik sve jače kako mu se nude »modne kuhinje« (s preporukom »dolce vita« — lagana života, lude trke za novcem i standardom, s pozivom na sve skuplje terevenke i sve ispraznije zabave, bespredmetne i uzaludne akcije. . .) Kako je nadalje propovjednicima teško razaznati treba li pred ljudima duljiti ili govoriti lakonski i sažeto; je li bolje izlagati naše vjerske poruke pojedinačno ili skupno? Koliko da uvedu u »svetu avanturu objave« laike, muževe i žene, koji dio da se povjeri redovnicama ili mladeži? Uz to je neobično velika uloga tiska i slika, radia i TV emisija, filma i šansone. Kako da Radosna Vijest odjekne čitavim svijetom i uvuče se pod svaki krov, dopre do svake duše i pokrene svaku savjest — sve to zanima i muči suvremene propovjednike.

TEOLOZI — TUMAČI

Teolozi nisu javno izloženi propovjednici, barem to ne moraju biti. Oni su na neki način »trust mozgova« i »kršćanska izoštrena savjest«. Na njima leži preteški teret prepoznavanja i sve budnijeg istraživanja čitava pologa od Boga predane i ljudima ponuđene istine. Ne smiju se zadovoljiti »učenjem napamet«, megnetofonskom »snimkom teksta«, papagajskim opetovanjem formula, izlizanim i šablonskim frazama bez dostupnog i zdravog značenja.

Zato teolozi nemaju dužnosti uzidati u pamet »katekizam«, nego što potpunije osvijetliti sadržaj, smisao, povezanost i zadaću Objave. Moraju svete tekstove raslojavati, stavljati u veliki kontekst Božje namjere s Čovjekom, doznavati one posljednje razloge koji motiviraju Božja djela. Moraju sa strahopoštovanjem (u njihovim je duhovnim rukama naveća svetinja, Objava i Krist!), moraju smiono i znalački, za se i zajednički, otkrivati sve obuhvatniji i sve doživljeniji smisao biblijskih podataka; roniti im je u neizmjerni ocean Kristova Otajstva; kružit im valja sve širim obzorjem Kristove Crkve, doznavajući poučeni Duhom i vlastitom pameću kako se ljudski rod i čovjekov duh preobražava u Božji Narod i spasenu savjest; tumačeći bez straha našem pokoljenju njegov sudbonosni mimohod u domovinu otkupljenih.

Kako da teolog ne bude često u dilemi i nedoumici? Motri događaje, čita izjave svete Objave, koji nisu do kraja obasjani i jasni; stavljeni u povijesni okvir i domišljeni u negdašnjem stilu života i mišljenja, prema povijesno - literarno - arheološkim otkrićima dobivaju na težini i pružaju punije, ispravnije značenje; neki se bilijski tekstovi i teme bolje nego drugi uklapaju u današnju teretnu problematiku (tako na pr. teme o ljudskoj osobnoj slobodi, o bračnoj odgovornosti, o svjetskoj pravdi i miru, o procjeni rada i progresa. . .) Teolozi osim toga stalno zapinju o teškoće jezične, egzegetske, dogmatske i filozofske prirode, o kojima neteolozi jedva da što slute. Ako su samo vjerni Božjoj Istini i osjećaju suvremenu čovjekovu muku, upadaju u prašumu novih, egzistencijalno zaoštrenih pitanja. Protiv tenkova i aviona nije moguće braniti se primitivnim strelicama! Problemi razbuđeni znanstvenim, socijalnim i tehno - civiliziranim životom zahtijevaju uporno stroga rješenja. Bijeg u sujevjerno ili magijsko tumačenje Božjega Govora ne koristi više ništa. Teolozi su suočeni s demografskim, kulturnim, političko -etičkim pitanjima; otvoreno prosuduju univerzalističke, evolutivne, sekularizirane i neohumanizirane pojave. Radarom duha moraju pohvatati sve poruke neba za svu bijedu zemlje! Makar i aproksimtivan, ali dobro podzidan odgovor opravdat će napor svakog teologa, koji osluškuje vječnost na određenom valu svoga vremena i suvremene muke. Zato teolozi, oni pravi i ozbiljno zauzeti za doznavanje Božje namisli s nama — misaonim mikrobima planeta — dršću i od straha i od radosti. Potreseni su sviješću da tumače posljednje tajne koje kruže oko srca i pune ga radoznalošću; radosni su jer pomažu ljudskom srcu da se ohrabri i vjerom nahrani nadu u besmrtnost.

Golema je to dužnost. Mnogi je, nažalost, potcjenjuju. Neki o teolozima govore površno, posprdno ih odbacuju i neljudski vrijeđaju. Ne misle pri tom, da produženi satovi rada i probdjevene noći pravih teologa najviše pomažu da uopće možemo kao ljudi i Božja djeca naprijed, u zajednici milosti k Ocu svjetlosti.

UČITELJSTVO CRKVE — OSIGURANJE VJERE

Došli smo do naše posljednje točke. I propovjednici (biskupi, svećenici, laici), i teolozi (klerici i neklerici) zajednički traže nepokolebivo uporište, sigurno pribježište za razmišljanje, osiguranje teoloških doumaka. »O Bogu može dobro govoriti jedino Bog!« kaže umni Pascal u svojim »Mislima«. U to nitko ne sumnja. Teolozi se s pravom zapitkuju: »Kako, kada, s kojim naglaskom, kome i zašto Bog progovara«? Naročito danas, u trenucima kad je »Božja šutnja i Božja Odsutnost« prenaglašena, naši vjerovjesnici i vjerski tumači moraju svijetu progovoriti uvjerljivo i sigurno.

Isus Krist nam je zajamčio stanovitu stalnost, obećao svoju trajnu prisutnost do konca sumornih dana povijesti. Njegova Zajednica, Božji posvećeni i živi Narod ostaje, barem u glavnini, »tvrđa i stup Istine«, nepromjenjena Božja riječ, uputa u nebeske stvari u našem zemaljskom vrtlogu, opomena pred svim zabludama što ih može skuhati ljudska ograničenost, pred svim nastranostima kamo može vući razlareno ljudsko srce. Crkva Isusova i danas, ukoliko naviješta Krista, Bogo-Čovječje Spasenje, širi horizonte spoznaje i donosi duboku nadu. Zato u njoj istina ne može presušiti niti dobrota može umrijeti. Njezina duša živi od Kristove. U sebi, u svojoj vjernoj djeci, nadasve u Duhom pozvanom i čuvanom Vodstvu sluša obećanog Duha Branitelja, koji je vodi »u svu istinu«. Učiteljstvo Crkve, učiteljska Crkva, Crkva budnosti i vjerne službe, doista je učenica i čuvarica Objave. Svim propovjednicima i svim teolozima učiteljska Crkva postaje i putokaz i ograda, i riječ poticaja i riječ opomene. Puti ih, da rone u dubinu, da istražuju i doznavaju, da zapitkuju i razmišljaju; opominje ih da više slušaju Boga nego ljude, da pripaze na sve moguće zablude i opasne krivulje koje odvode od objavljene Riječi Božje. Mogu pogriješiti pojedini vjernici, i pojedini svećenici, pa i pojedini biskupi. Ali ne može zabludjeti niti se Kristu iznevjeriti Papa i Sabor, biskupi kao zajednica povezana s Vrhovnim Svećenikom, Božji Narod ukoliko je vjeran svetoj predaji i dubokom kršćanskom životu.

U ovom svjetlu moramo prosuditi i današnje trzavice među katoličkim propovijednicima i katoličkim teolozima. Radosni smo kad od njih doznamo puniju spoznaju i prihvatljivije tumačenje Svetog pisma i čitave galaksije katoličkih istina. Upravo smo ponosni, kad nam otvore vidike na bezdan Božjih namisli s nama i našom budućnošću. Sretni smo kad znadu uvjerljivo i bratski prenijeti presvete vječne istine i zasade u napete povijesne trenutke, koji ne trpe odgađanje i traže rješenja za sve obuhvatnije probleme. Ali se pobojavamo onih teologa koji bi htjeli malo pomalo »teologiju bez Boga« i »kršćanstvo bez Krista«. Oni pomalo naturaliziraju i svode u vlastite domišljaje Božji pravorijek. Čude se što netko vjeruje u nadnaravno i čudesno. Ne shvaćaju da otajstva daleko prekoračuju njihove uskotračne misli. Ne vjeruju više Bogu u božanskim stvarima, jer bi htjeli da takozvano »humano«, skroz ljudsko mjerilo bude metar i za Božje prostore. Ukratko, svojom nespretnošću više negoli zlobom malo pomalo čupaju srce samoj Objavi i od kršćanstva stvaraju »ideologiju« umjesto vjere.

Naša molitva — vidimo — postaje u ovom Gospinu listopadu veoma značajna. Ona želi propovjednicima i teolozima izmoliti dvije prepotrebne stvari. Prije svega da što jasnije shvaćaju i što radosnije prihvaćaju puninu istine i zakona, što ih Objava pruža. Zatim da se čuvaju Zla i Prokosa, kojim bi Božji neprijatelj htio unijeti zbrku u Božje planove, poremetiti vedrinu i suziti širinu Božje namisli. Nadamo se da će takva molitva uspješno pribaviti dar milosti i stvarno zaustaviti navalu pakosti dušama i srcima naših Bogovjesnika i Bogotumača.

Mijo Škvorc
pom. biskup zagrebački

GLE OVO SRCE

OBJAVA SRCA ISUSOVA Povjesnički blagdan Srca Isusova, istina, ustanovljen je iza Isusova ukazanja svetoj Margareti Mariji Alacoque u Paray-le-Monialu u Francuskoj. Ali ta viđenja nisu stvorila pobožnost Srca Isusova. Ona počinje onoga časa kad je to Srce zakucalo pod Srcem Djevice Majke. Gospa je bila prva štovateljica toga Srca. Poslije nje posebno se ističe Isusov apostol miljenik — Ivan, koji je na zadnjoj večeri smio nasloniti svoju glavu na grudi svoga Učitelja, i koji je bio svjedokom kad je vojnik na Golgoti otvorio Gospodnji bok. Iza njega se onda nižu bezbrojni štovatelji i ljubitelji Srca Isusova.

Kada je Isus, pokazujući na svoj otvoreni bok, rekao svetoj Margareti: »Gle ovo Srce, koje je toliko ljubilo ljude . . .« on je time učinio samo jedno: svratio je pažnju ljudi na ono, što je u kršćanstvu najdublje, najorginalnije i najutješnije. Time je on sažeo sve, što je za vrijeme svoga života na zemlji učio riječima, poukama, govorima. U tome je sažeto sve, što je za nas učinio od Jaslica do Groba. Njegova rana na Srcu kao da nam govori: »Gledajte, koliko sam vas ljubio! Za uzvrat ljubite i vi mene!«

»JA SAM LJUBAV!« To je nešto posve izvanredno, što se nikako nigdje prije Isusa Krista nije čulo. U prošlosti, u vjekovima, u kojima je Bog pripravljao dolazak Isusa Krista, Bog je govorio preko proroka: »Ja sam Stvoritelj, klanjajte mi se! Ja sam Gospodin, štujte me! Ja sam vrhovni Vladar, pokoravajte mi se! Ja sam pravedni Sudac, bojte me se!«

No, kad je Bog postao čovjekom, više nisu trebali govoriti proroci. Sada govori On sam. Iako nije opozvao nijednu od ovih izjava, što ih je izrekao preko proroka, iako i u Novom zavjetu ostaje On Stvoritelj, Gospodin i Sudac, On je rekao jednu veliku riječ, koju su doduše mogli naslućivati i u Starom zavjetu, ali je u Novom zavjetu svečano i glasno izrečena: »Ja sam Ljubav!« Ja vas ljubim, i dao sam vam neoborive dokaze svoje ljubavi, o kojoj se ne može sumnjati. Postao sam jednim od vas. Prebivao sam među vama, i to kao siromah. Zaslužívao sam svoj svagdanji kruh u znoju svoga lica. Osjećao sam stvarni pravi umor, a da nisam imao gdje bih se pošteno odmorio. Plakao sam, kao što i vi plačete: nad smrću prijatelja, nad propašću svoga naroda. Trpio sam, kao što svaki od vas trpi. Strah od onoga, što će sutra doći, i mene je i te kako morio u Getsemaniju. Očekvao sam smrt, koju nitko rado ne čeka, onu vašu ljudsku, odbojnu smrt. Došla je, i to bučno i krvavo. Predao sam joj se kao plijen. Ona nije ustuknula. Pograbila me. — Da, je sam se za vas rodio, za vas radio, za vas trpio i za vas umro. To su moji dokazi ljubavi!

Hoćete li veće dokaze? Nisu vam bile dosta jaslice, nije vam bila dosta Kalvarija, nije vam dosta križ? Evo vam Srce! »Gle ovo Srce, koje je toliko ljubilo ljude!«

Kako je kod vas ljudi s r c e jedan simbol, i to najizrazitiji, znak najdirljivije ljubavi, vi govorite, kada želite pokazati pravu dobrotu kojeg čovjeka, njegovu požrtvovnost, njegovu velikodušnost, vi tada govorite o »jednom velikom srcu«. Upravo tako i ja, kad vam želim razjasniti, rastumačiti svoj postupak prema vama, sve ono što sam za vas učinio od Jaslica do Križa, onda vam ne mogu to zornije i jedrije pokazati nego da vam pokažem svoje SRCE. »Gle ovo Srce, koje je toliko ljubilo ljude!«

ODGOVOR NA BOŽJU LJUBAV To svjetlo, koje rasvjetljuje sve istine naše vjere, treba da osvijetli i sve naše vladanje, sve naše držanje, treba da prožme sav naš kršćanski život. Oduvijek, čak i u Starom zavjetu, koji se nazivlje Zakonom

straha, gromova i munja, Zakonom Boga Vojska, sve su zapovijedi bile sažete u prvoj, i zapravo jedinoj zapovijedi: »Ljubi Gospodina Boga svoga!«

No kakav sjaj zadobi odjednom taj nalog, kada se Bog pokaza kao Ljubav, i to bezgranična, kad se pojavi u jednom ograničenom ljudskom Srcu! Bog, posve savršen, neizmjerno ljubezan, kad nam se objavi pod likom čovječjeg Srca, kao da prestaje zapovijedati i počinje nas zaklinjati kao kakav prosjak, da mu poklonimo malo ljubavi.

Videći Bog, da nema prave ljubavi, ako je iznuđena zapovijedu, sakriva svoju svemogućnost, prekriva svoje veličanstvo, koje zastrašuje. On zna, da bi jednim činom svoje svemoguće volje mogao prisiliti sve ljude, da se pred njim bace ničice, da mu se na silu poklone. No on toga neće. On želi, da mu ljudi služe slobodno, bez ikakve prisile. Zato dok smo mi u stanju slobodnog odlučivanja, Bog sve upotrebljava, da ne bi ni najmanje povrijedio našu slobodu. On je toliko obazriv, da će radije pustiti, da on bude povrijeđen i prezren, nego da trpi čovjekova sloboda. On je čovjeku jednom taj dar slobode dao, i neće ga nikada više oduzeti.

On stoji na vratima našega srca i kuca, kako nas uvjerava učenik ljubavi, sveti Ivan apostol, koji je na Večeri ljubavi slušao kucaje Kristova Srca. Zapisao ih je u knjizi Otkrivenja.

Što za Boga znači ljubiti čovjeka? Znači: doći na njegova vrata kao prosjak, i tu čekati uza svu čovjekovu ravnodušnost i nerazumijevanje, i uza sve njegovo odbijanje.

Dramatično je to i tragično, da Bog traži autentičnu ljubav, tj. ljubav, koja je slobodno darovana, a ne pod silu zadobivena. Tragično je, što neki ljudi neće ni milom ni silom da ljube Boga. Kad bi on htio upotrijebiti silu, napunio bi i crkve i nebesa. On međutim neće ni u crkvi ni u nebu robova, nego slobodne ljude, sinove.

Nemojmo mi biti tako nezahvalni! I kad Krist nama rekne, pokazujući na svoje Srce: »Gle ovo Srce, koje te je ljubilo do skrajnjih granica!« znajmo odgovoriti iskreno i oduševljeno: »Evo, Gospodine, darujem Ti svoje srce! Ono je doduše puno bijede i slaboća, al uza sve to ono Te želi ljubiti. Ti ga, Gospodine, napuni, obogati ga, zagrij ga svojim plamenom, ojačaj ga svojom snagom, da Ti napokon uzmogne odgovarati na Tvoju ljubav . . .

Josip Njavro

PUTEVI SV. IGNACIJA

Zanesena otkrićima, Evropa XVI vijeka ostvarila je osvjedočenje: 1. da svijet rimskog imperija nije ispunio cijeli svemir; 2. da joj učitelji srednjevjekovnog kršćanstva nisu pružili svu istinu o čovjeku; 3. da je došlo vrijeme da se izađe iz geta; i 4. da se otvore vrata intelektualnim, kulturnim, umjetničkim i prirodnim bogatstvima cijele zemlje. Ta Zemlja, od sada poznata kao okrugla, na kojoj otkrivaju nove kontinente i nova mora; ta Zemlja tako stara i puna bogatstva i blaga još iz predkršćanskog doba zanosi humaniste . . .

Vođena od vođa, koji nisu uvijek bili dobri pastiri, Crkva se u to vrijeme nalazi u punoj krizi. Najprije muku muči, kako da se odijeli od »civilizacije« koja je na umoru, od one civilizacije koju je ona odnjihala, odgojila, oblikovala, i u koju se kao utjelovila. Zatim i nutarnji udarac: kršćanstvo je, naime, razdirano ne samo od vanjskih, nego i od nutarnjih kriza, što su ih izazvale razne »reforme« i »protureforme«. I izvana i iznutra sve je zašlo u krizu. To je bez sumnje bilo jedno od najtežih razdoblja Crkve.

Da se obrani od tolikih sila razaranja, Crkva se, na žalost, najprije utekla sili. Veliki broj, da ne reknemo većina, uzdao se u »svjetovnu moć«, kao da će ona moći »spasiti Spasitelja«, tj. Crkvu. I radi toga se kaos još pogoršao . . .

Ipak, čuvajmo se, da ne iskrivimo pojam Crkve pretjerujući i pojednostavljujući stvari i događaje pokušavajući donijeti zaključak: »Crkva XVI vijeka bila je samo to!« I u tim okolnostima i krizama ona je bila »tajanstveno tijelo Kristovo«, i On kao dobri pastir ne gubi iz vida svoje ovce, bile one dobre ili zle. On tiho, neprimjetljivo radi u intimnosti srca, pripravlja ljude za sutra. Nije potrebno ako ustvrdimo, da je od tih ljudi bio jedan i Ignacije Lojola, i to jedan od najistaknutijih...

Pogledajmo i vidjet ćemo ga, kako prelazi iz kršćanstva srednjeg vijeka u kršćanstvo novog vijeka. Pogledajmo njegov put, što ga je morao proći. I taj put nije bio slučajan: on je povijesno očitovanje jednog putopisa, nutarnjeg svakom čovjeku, putopisa iz kraljevstva zemaljskog u kraljevstvo koje nije od ovoga svijeta; to je putopis od partikularizma do »katolicizma«.

POČETAK, POLAZAK Na početku nalazimo Iniga de Loyola, da je previše oficir, previše Bask, vitez sa zakašnjenjem jednog preživjelog vremena: on se oduševljava za nešto, što ne samo da prolazi, nego što je već prošlo.

No da reknemo svu istinu: on je čovjek izuzetnog kova, silne muževne snage, hrabar do nerazboritosti, a uz to bučan u lovu za užicima. Ipak taj heroj avanturističkih romana nije primitivan. On je pun intuicije i finoće, veoma je oštrouman, ali i nemilosrdan. Ambiciozan je, ali tako, da zna izabrati svoje puteve. Očituje snagu karaktera čak i u manama, kada gazi običaje, kada se ne zadovoljava ustaljenim navikama. Ima dušu otkrivača — ta živi u doba otkrića! — čovjeka koji trči za novotarijama, ali i čovjeka koji posjeduje energiju za akciju. Ukratko: jaka, bogata narav. On je ponosan radi svoje krvi, radi svoje kaste, ponosan na dostojanstvo čovjeka. U svojim »Duhovnim vježbama« kasnije, kad je prešao od naravi na nadnarav, u razmatranju o »Kristovu kraljevstvu« neprestano će ponavljati kako možemo služiti Kristu jedino, ako se zbilja pokažemo ljudima . . . Ne možeš biti svetac, ako nisi čovjek . . . To znači: treba graditi od temelja, a ne od vrha . . .

Moramo priznati: Inigo nije simpatične naravi. On malo zastrašuje, pa nam se nameće pitanje: Da li ga je moguće slijediti? Jer previše naglašavati to »biti čovjek«, neće li nas dovesti do toga da postanemo »nečovječni«, previše ovozemaljski, a premalo usmjereni prema nadzemaljskom . . .

INIGO SE ZAPUTIO . . . Može li se Ignacija uopće voljeti? Može! Netko ga veoma voli, ljubi. I to, ne ma tkogod, nego sam Bog- Bog, koji odlučuje da osvoji čovjeka za sebe. On je probio tvrđavu Ignacijeva srca. Vidjet ćemo kako sva Ignacijeva oružja jedno za drugim ispadaju mu iz ruku. Upravo, kao nekoć i Petar, prepun sebe, htijući hodati po površini jezera, morao je tonuti, da nauči u kome mu je snaga, tj. u Kristu.

Bog, koji je uvijek govorio ljudima služeći se događajima iz povijesti, dao je Ignaciju priliku da se njih dvojica sastanu pod bedemima tvrđave Pampelone. Zahvaljujući točnom pogotku francuskog topnika, taj nemirni Bask postao je nepokretan za dulje vrijeme, a za cijeli život invalid, hrom čovjek, koji je ipak počeo bolje hodati, nego dok je imao zdrave noge, no sada isključivo Božjim putevima.

U samoći dvorca Lojola, njegova neobuzdanost za akcijama okreće se u sne, u sanje. Malo pomalo otkriva da napokon ima dušu . . . To je kudikamo važnije otkriće nego Kolumbovo otkriće Amerike, koje je bilo iste godine, kad se Ignacije rodio, 1491.

Kad nije mogao doživljavati razne avanture u stvarnosti, nastojao ih je doživjeti u mašti. Da utuče vrijeme kao bolesnik, on se baca na čitanje. Biblioteka dvorca nije bila baš bogata. Dvorac je obilovao oružjem, ali ne knjigama. Tu se našlo tek nekoliko životopisa svetaca i život Isusov. Bolje i to nego ništa! Ignacije od dosade prevrće požutjele listove tih životopisa. Ali i to je

bilo dosta milosti Božjoj, da ga uhvati.

Ignacije pomalo otkrije, kako njegovi sni i sanjarenja imaju dvostruko lice. Svaki puta, kada bi sebe zamišljao kako izvodi junačka djela, kao što ih opisuju razni romani, osjeća da ga iza prvog zanosa i oduševljenja obuzima neka melankolija. S druge strane, kada je sebe gledao kako stupa putevima Franje iz Asiza ili Dominika iz Španjolske, svaki puta je osjetio da ga zahvaća mirna radost, veseli mir.

Malo pomalo on počinje shvaćati, da u njemu vode dva protivnika ogorčeniju bitku nego što je bila ona kod Pampelone. Čuje Božji glas, ali čuje i glas Božjeg i svoga neprijatelja, koga će kasnije nazvati »neprijateljem ljudske naravi«. Kako po naravi nije znao oklijevati, i kako mu je bilo prirođeno uvijek i svagdje istaknuti se, sve svoje karte baca na Božju strana. Kocka je pala. Ignacije odlučuje: »Za vazda ću biti Božji!«

Kad je ispitivao razna stanja svoje duše, otkrio je tajnu, o kojoj kasnije govori u »pravilima za razlikovanje duhova«. Ustanovio je, da radost dolazi od Boga, tuga, jad i čemer od zlog duha.

Kad se napokon predao Bogu, On ga vodi kuda hoće i kamo hoće. Vodi ga, kuda Inigo nikad nije ni slutio, da će ići ...

DUGAČAK PUT Inigo poduzima zemaljski put, put koji ne postoji na zemljopisnoj karti nego jedino u krivulji njegova nutarnjeg života. Zna svoju geografiju: Manreza, Palestina, Barcelona, Salamanka, Pariz, Rim. Doslovno, grad za gradom, komad po komad, Bog mu ruši bedeme. Treba da ide do gubitka, ili bolje, do dobitka, do davanja svog života. Već zdravlje njegova tijela samo je uspomena. Isto kao i patrijarha Jakob koji se je borio s anđelom, ostao ranjen na boku, ista tako i Ignacije kao hrom izlazi iz Lojole. U Montserratu napušta s plemičkim bogatim odijelom i ugled i ponos svoje kaste. I to je bio samo početak. Isto tako i patnik Job, idući od jednog odreknuća do drugog, malo po malo uputio se prema odlučnom susretu s Bogom.

Evo ga u Manrezi, gdje odjeven kao najveći siromah, prosjak nasljeduje slavna pokornička, junačka djela, kako je to čitao u životu svetog Dominika. Uzalud se trudi, ostaje još velik »gospodin«. Još je Ignacije onaj koji se nije posve odrekao zemlje. No Bog ne miješa svoje junake ovog svijeta i svece. Ignacije, časnik, siguran u sebe i za svoje odluke, dobro oslonjen na svjetlo uravnoteženog duha, odjednom osjeća kako sve više koleba sva njegova sigurnost. Upoznaje svu tragiku skrupuloznosti, čak i strah, koji ga je spopao zbog njegova duševnog stanja, te ga je uhvatila napast, koja ga je gonila na samoubojstvo. U to vrijeme poremećeno je njegovo zdravlje. Pretjerane pokore prouzročile su mu bolest želuca, vjerojatno čir. Ta ga je bolest držala sve do smrti. U tim časovima kušnje u Manrezi svaka ljudska pomoć bila je od njega daleko. Sam je. Ali ne sasvim. Usred tih bijeda imao je veliku objavu, viđenje o Presvetom Trojstvu i o načinu, kako sve stvari izlaze iz njega i kako se opet vraćaju k njemu.

Nakon toga putuje Ignacije u Jeruzalem. Još i nakon viđenja on je vitez, plemić, koji čezne za avanturama, sada istina putem svetaca i križara. Trebalo je da pođe i na taj put, da tako dotuče i jednu od svojih zadnjih iluzija. Idući za Kristom u korak, stopu po stopu, počinje shvaćati, da jedini Bog izvodi po nama i u nama junačka djela. Bog hoće samo to da vršimo njegovu volju. Da li je Božja volja u prošlosti? Inigo se mora odreći da živi u Palestini, u sjećanju na Krista. On će naći Krista živa i prisutna u prisutnoj izranjenoj Crkvi. Na putu natrag shvaća da Bog od njega traži da izađe iz svoje samoće i da se počne brinuti za druge. Jedan put završava, drugi započinje. Prvi je bio potreban, jer je bio priprava za drugi.

To je Barcelona i Salamanka. Da uzmogne dati djelotvorno svjedočanstvo, spoznaje, da se mora dati na studij. Ali kako? U poodmakloj dobi mora postati dijete. On sjeda u školske klupe, koje su za njega, odrasla čovjeka, premalene; sjeda, da s djecom uči gramatiku. Postaje dijete! Inigo, počevši od ništice, od sada je na pravom putu. No sada mora požuriti hod. Najprije mora napustiti pretjerane pokore, jer se studij ne može spojiti s iscrpljenim tijelom. Inkvizicija ga je oslobodila njegova prosjačka odijela, koje je pobuđivala čuđenje, kad mu je zabranila da se tako odijeva. U tom razdoblju iznad svega upoznao je što je to »noć duha«. Morao se odreći i svoga poimanja o Bogu, jer mu je slušanje učiteljevih predavanja ometalo duhovnu revnost. Od sada je morao Boga susretati u samom svom studiju. To je novi pogled na Boga, Ignaciju posve drugačiji nego što ga je on do sada poznavao. Taj novi pogled na Boga odveo ga je daleko od poimanja junaštva koje se želi isticati, pokazivati...

U Parizu Ignacije se strogo drži reda. On se tu vlada kao redovan student na glasovitom sveučilištu Sorboni. Tu je prema sebi milosrdniji, više je okrenut prema Bogu, više apostolski, ali bez ekscentričnosti. I to je čas gdje pristaje da išćezne, gdje regrutira svoje prve ozbiljne drugove, one s kojima će vezati svoj život. S njim ih je bilo samo deset!

Kao vrhovni vođa Družbe očituje svu svoju moć. Tu ga vidimo, rekli bismo: u svom elementu — potpuno predana apostolskim djelima koja treba izvesti pošto-poto, bez pridržaja predan Bogu, uživljen u događaje i u ljude kao rijetko tko. Poslušan je do skrajnosti, tako da u njemu nema ništa od Iniga koji bi kušao Bogu označiti puteve, po kojima neka ga vodi. Njegov život toga razdoblja mogao bi se sažeti u ovu izreku: »aktivan u kontemplaciji i kontemplativan u akciji«.

KONAC Što ostaje Ignaciju sada, kad je lišen svih svojih iluzija, svake patvorine, svega što je nebitno?

Kroz njegov život provlači se jedna crvena nit već tamo od dvorca Lojole. To je »razlikovanje duhova«. To razlikovanje duhova možemo nazvati procesom nutarnjih raspoloženja ili kritikom osjećaja. To nije, uostalom, drugo nego određen način kako rasvijetliti izbor. Ignacije u stvari odriče se svakog svog osobnog, vlastitog izbora, da može prigrliti kao svoj onaj Božji izbor. Radi se, naime, o tome, da možemo susresti Boga u svome konkretnom životu na način da otkrijemo Božju volju kao najveće otkriće. Sigurno, takav postupak ne potječe tek od Ignacija, nego je novost u tome, što je on to uveo u duhovnost. On ide za tim, da otkrije volju Božju, i tome žrtvuje, ili barem podređuje sve druge načine, kako da uspostavi dodir, odnos s Bogom. Na taj način Ignacije oslobađa od ustaljenih normi duhovnog života ljude pune aktivnosti, ljude Božje usred svijeta. Zađimo malo u pojedinosti!

Do tada je vrijedilo načelo: želiš li naći Boga, raskrsti se sa svijetom — Koji su bili željni pravog duhovnog života, povlačili su se u samostane »kloštre«, ili barem praktički u »kombinirani način života«, tj. od vremena na vrijeme vraćati se u samoću iz svjetske buke. Ignacije, naprotiv, baca svoje drugove na sve četiri strane svijeta kao da ih ima na tisuće, a na početku ih je bilo svega deset, a kad je umro bilo ih je tisuću. Nema više »kloštara«. Jest, tu su zajednice, ali koje se poput raketa rasprsnu na sve strane. Ignacije želi da njegovi duhovni sinovi žive pomiješani sa svijetom, a ne izolirani od svijeta svoga vremena. Ni odijelo neka ih ne čini izoliranima. Stoga se odijevaju kao svećenici određenog kraja i vremena. Jedina veza koja će ih vezati sa zajednicom, jest poslušnost.

Do sada su mislili: želiš li naći Boga, moraš se uteći drugim molitvama u koru, dugim satima kontemplacije. Ignacije uči, kako Boga moramo znati naći u svim stvarima, a ne samo u koru i kontenplaciji. I u poslovima, i u naporima, i u radostima koje izviru iz svagdanjeg apostolata treba znati susresti Boga. I to će biti građa, materijal za molitvu ... Sigurno, Ignacijev sat razmatranja traje 61 minutu, vrijeme

za molitvu mora biti pridržano i u prvom planu, i to za neophodno nužnu molitvu, ali ne radi molitve i kontemplacije kao takve, nego da omogući čovjeku kako bi bio kontemplativan u akciji.

Do sada se Božji čovjek, pogotovo redovnik, mogao razlikovati i običajima i stilom, i načinom monastičkog života. Stil života Ignacijevih učenika bit će točno po mjeri kako traže potrebe apostolata. Vidjet ćemo oca Ricci-a kako se u Kini oblači ako mandarin, brat Goas putuje kao trgovac s karavanama kroz pustinje. I bez kloštra, i bez zajednice, i bez mise.

U ovo vrijeme iza Koncila, ne bi nam bilo na odmet razmišljati o Ignaciju. Kao i u 16. vijeku, i danas je na pomolu novi svijet. Ne budimo dekoncentrirani ni zaplašeni! Ignacije je bez isprsivanja protiv ikoga pristupio odvažno, ali samo s duhovnim oružjem, jer je iz dana u dan gubio sva druga oružja. Pokraj inkvizicije, protiv koje nije mogao ništa, i čija je često puta bio žrtva, on pobjeđuje postepeno i ustrajno samo zato, što se znao potpuno podložiti volji Božjoj. I da li je onda čudno, da ga je ta ista volja Božja dovela da misli i radi, ne protiv svijeta, ne mimo svijeta, ne ni pokraj svijeta, nego u svijetu. Tako je on već u XVI vijeku pronašao poziv Crkve: da bude srce svijeta, točno ono, do čega dolazi u XX vijeku II Vatikanski koncil. A kao što je Ignacije bio dalekovidan, tako je shvatio tko se posve preda Bogu, jer je Bog dalekovidan ...

Josip Njavro

TAK I TEBI, MAJKA BOŽA!

Kao što more uvijek radi, neprestano se talasujući, bilo u jakim zahvatima snažnih vjetrova ili u divnom polgravanju maestrala, tako i u MARIJI BISTRICI neprestano radi naša bogata hrvatska DUŠA. Neprestano stvara.

U onom dolaženju i odilaženju pozdravljanju i opraštanju, ispovijedanju, privatnom obilaženju oko oltara, ili crkve, na koljenima — očituje se jedan poseban stil potpunoma originalan, sasvim naravan i svima — zajednički. Svi ga proživljuju izražavajući ga uvijek novim načinom.

Što bi to bilo?

Ono ZAJEDNIČKO, što nosimo svi kad idemo u Bistricu, osjećaj je da smo SIROMASI, da smo NESRETNI, da smo POTREBNI, i da nam je Ona MAJKA, koja može i hoće pomoći. To je upravo i DOMJANIĆEVA MISAO:

»K suncu prosi saka roža,
K suncu trava saka!
Tak i Tebi Majka Boža
Srce siromaka!«

U prošlosti smo bili siromasi: podjarmljeni kmetovi, bijednici gladni i bosi. A danas osjećamo novo, još strašnije, siromaštvo: siromaštvo ŽIVOTA — gasi nam se klica opstanka, a zatim i siromaštvo TUDINE — jer nam najbolji sinovi i kćeri katastrofalno odilaze izvan domovine. Uistinu smo siromašan i nesretan narod. I to tjera naše MAJKE da traže načina kako će prisiliti Majku Božju da im pomogne, to sili naše MLADIĆE I DJEVOJKE na onaj zanos, to potiče naše LJUDE na njihovu ozbiljnost. Mi smo potrebniji nebeske pomoći nego što bilijka sunca. Za njom žudi onaj naš puk u Bistrici. Proboravite samo nekoliko sati poslije podne u crkvi za vrijeme najvećih proštenja, pa ćete osjetiti kako taj narod spontano, sam od sebe, iskaljuje svoje srce puno boli pred Majkom Božjom. U LURDU su takvi samo bolesnici. Oni jedini znaju progovoriti neposrdno i intimno. Oni znaju stvoriti originalno molitelj-sko ozračje. Masa, kao masa, ondje te spontanosti nema. Što nije organizirano i predvodeno, sve je nekako nijemo ... Previše im je dobro da budu stvaratelji u molitvi ...

Spremamo se na veliki Marijanski SVJETSKI kongres.

Ne spremajmo se u prvom redu na SLAVLJE! Na PARADU! Jer ne ćemo pogoditi bilo, srce našega naroda. A ono danas ne kuca osjećajima snage zdravlja i samouvjerenosti; naš narod osjeća da je obolio. I to na smrt. I zato nas neće shvatiti, ako želimo stvoriti velike svečanosti. Ove velike dane Marijine trebamo iskoristiti da kao NAROD vapijemo, molimo i zaklinjemo na hiljade, na stotine hiljada načina, da nam se Majka Božja smiluje. Ne samo pojedincima bolesnima na duši i tijelu, nego u prvom cijelom NARODU. To bi trebalo ubrizgavati u duše svih onih hodočasnika, koji se slijedeće godine spremaju u Mariju Bistricu. Skupite stotine tisuća da onda ZAJEDNIČKI zatražimo ČUDO od Nje te spasi svoj Hrvatski narod od propasti. Drugi narodi sebi su mogli priuštiti u tim kongresima da veličaju Majku Božju u svom obilju, u svojoj sigurnosti, all Mi je trebamo zaklinjati, prositi, moliti na sve moguće načine kojim to radi naš puk u Bistrici, da nas oživi, da nas ozdravi ...

»O Mati prečudna, lubljena Devica!
Horvatska Patrona, nebeska Kraljica!«

Da! Takvu je štujemo svagdje: kao Kraljicu Hrvata, kao našu Zaštitnicu. Ali Joj ne bismo danas trebali prilaziti zato da joj iskazujemo samo žar naših srdaca, našu vjernost i odanost. Trebali bismo uzeti kao geslo tih velikih dana, drugi dio te pjesme. On izrazuj dušu proštenjara iz Bistrice: onu pravu, iskonsku i spontanu, po kojoj je Bistrica MARIJA Bistrica:

»Tebi ŽALOSNI I TUŽNI BEŽIMO,
Pod OBRANU Tvoju dospeti HLEPIMO.«

(M. Lang)

JESENJE VEČE

Olovne i teške snove snivaju
Oblaci nad tamnim gorskim stranama;
Monotone sjene rijekom plivaju,
Žutom rijekom među golim granama.

Iza mokrih njiva magle skrivaju
Kućice i toranj; sunce mre u ranama,
Mre i motri kako mrke bivaju
Vrbe, crneći se crnim vranama.

Sve je mračno, hladno; u prvom sutonu
Tek se slute ceste dok ne utonu
U daljine slijepe ljudskih nemira.

Samo gordi jablan lisjem suhijem
Šapće o životu mrakom gluhijem,
Kao da je samac usred svemira.

A. G. Matoš

KRUNICA JE BILA MOJ ŽIVOT

S jedne i druge strane ispovjedaonice stajalo je po nekoliko osoba čekajući da dođe na njih red. Iza svakog odrješenja svećenik je par puta duboko udahnuo svježeg zraka u otvorenim ispovjedaonicama na Mariji Bistrici i nastavio ispovijedanje s druge strane. Na red je došla neka starica i zatražila veliku ispovijed.

— Bakice, a da li je vama potrebna velika ispovijed. Možda ste je nedavno obavili?

— Velečasni ne pitajte; ja sam ovamo došla Majci Božjoj, po svoj prilici zadnji puta, a vi ste zato tu, da me poslušate.

— U redu! — Gospodin bio u tvom srcu i na tvojim usnama, da pravo i potpuno ispovijediš svoje grijehe, molio je svećenik pripravnu molitvu, pomalo mehanički, videći da je najbolje početi. — Dakle, bakice, počnite s onim što vam je najviše na srcu!

— Vi ste, velečasni, još mlad, pa slušajte. Ja pravih grijeha nemam, ali vam moram ispripovijediti svoj život. — Premetala je iz ruke u ruku krunicu. — Evo, ovo je moj život. Kao dijete naučila sam je moliti od pokojne majke. Mi smo kao djeca molili krunicu svake večeri. Onda je došlo kraju vrijeme moga djevojaštva. Bila sam mlada i rado sam gledala za momcima, pa se svidio meni jedan i ja njemu. Tada sam zanemarila moliti krunicu. U novoj kući do nje nisu puno držali. I ja sam kao snaša svoju objesila povrh kreveta. Pala je po njoj i prašina. Bog nam je dao prvo dijete. Voljela sam ga više nego možete pomisliti. Nakon par godina dobili smo i drugo dijete. I njeg sam volila. Znate, nećete mi zamjeriti, imala sam puno posla sa sitnom djecom i nisam mogla u crkvu. Kasnije sam dobila još troje djece. A Bog će mi oprostiti što tada nisam marila za njega. Nisam mogla ni u crkvu, a niti sam bila revna u molitvi. Muž mi je čak i sakrio moju krunicu sa zida, da mi ni na pamet ne dolazi.

Međutim, djeca su rasla i vrijeme je odmicalo. Nadošla je ona teška godina 1914. Buknuo je rat. Muž mi je otišao u vojsku, na ratište. Javljao se iz Austrije, Mađarske, Rusije, i onda je prestao pisati. Ja sam čekala i plakala. Grlila sam svoje mališane, tražila utjehu kod susjeda koje je zadesilo isto zlo. Djeca su stalno ispitivala za taticu, gdje je i kad će se vratiti, a ja sam svaki put izmišljala nove razloge zašto je tatica otišao i kako to da se još nije vratio, a kriomice bih brisala suze. U selu je gotovo svakog dana pukla po koja žalosna vijest: poginuo je ovaj i ovaj, a selo se zavijalo u crnini.

Jedne takove tužne večeri tražila sam svoju krunicu, okupila djecu i s njima molila žalosna otajstva.

— Mamice, a zašto nismo do sada molili tako lijepu molitvu za našeg taticu, pitala su djeca? — Nisam znala što bih odgovorila. Vidjela sam da sam krivo uradila prema Gospodinu Bogu. Krivo, jer sam njega zaboravljala kad mi je bilo dobro, a isto tako krivo što sam ga skrivala pred svojom djecom. Oni imaju pravo da Boga upoznaju. Odsad smo svake večeri molili krunicu. Svako bi dijete predmolilo po jednu desetku. Tako sam ih naučila, a oni su najradije molili žalosnu krunicu, očito zato jer sam ja bila puna tuge. Molila su da bi se vratio tatica. Ali on se nije vratio. Bila sam zdvojna. Nitko me nije mogao utješiti. Kad bi dječica ponavljala otajstva: »Isus, koji se za nas krvlju znojio, koji je za nas bio bičevan, koji je za nas bio trnjem okrunjen, koji je za nas teški križ nosio, i koji je za nas bio raspet!« kao da mi je svitalo neko daleko svjetlo. Dječica su to ponavljala, a ja bih razmišljala i uvidjala sve više i više kako je moj udovički život sličan tome Kristovom životu, i da je otajstvo križa sve očitije i očitije u mojoj duši. Za me je to bilo vrijeme prave Kalvarije. Sama s petero nejake djećice.

Brzo sam uvidjela da druge nema nego da valja nekako spremiti djecu za život. U tome su mi pomogli moji, braća i rodbina i ja sam svoje mališane othranila i postavila na noge. Iako su već bili poodrasli rado su sa mnom molili krunicu. Kroz nju smo nekako bili povezani još od godina rata. Možete si zamisliti kako mi je bilo pri duši kad mi jednoga dana veli moj najstariji sin: »Mama, danas ćemo moliti s osobitim veseljem radosnu krunicu!« kad je nakon dugih za me godina položio majstorski ispit. Sad je i on pomagao da se dohrane mladi. Sve je sretno svršilo i svi imaju svoj kruh. Danas su i njihova djeca već posvršila škole. Svi oni vole baku. Ne mogu se ni na snahe potužiti. Dobre su mi i dobro odgajaju djecu. Ja sam malo kod jednoga sina, pa kod drugoga, pa kod zeta, i molim za sve njih. Sad najradije molim slavnu krunicu. Ja Vam to molim po cijele dane: Isus, koji je od mrtvih uskrsnuo! — Kako je to lijepo! — Pa, Isus koji je uzašao na nebo; pa, koji je nama poslao Duha Svetoga; koji je uzeo Našu Gospu k sebi na nebo, koji ju je okrunio. Živim tako pomalo u nebu i čeznem za njim .

— Bakice, prekinuo sam ovo lijepo pripovijedanje, a što će reći ovi što čekaju? Vidim da su nestrpljivi.

— A, neće nitko na zlo pomisliti kad me vidi ovako staru, a i ovo je velika ispovijed, reče bakica. Imam I ja pravo da me malo slušate.

— Dakako, bakice, ali vi nemate grijeha, a oni ovamo došli da se ispovijede kod stranog svećenika. Hoćemo onda malo požuriti!

— Ja neću ništa žuriti, ja sam završila, a vi meni pokoru.

— U ovu ispovijed, uključite sve prestupke svoga života. Svako zlo požalite, radi dobroga Boga, a za pokoru izmolite jedamput Očenaš, Zdravomariju i Slavaocu!

— Ja nisam došla ovamo da mi se daje tako neznatna pokora. Dajte mi čitavu krunicu. Ona je bila moj život. Dok sam bila djevojka moja je krunica bila puna radosti; zatim je došla žalosna krunica, godine braka i rata; evo sad, hvala Bogu, proživljavam slavnu krunicu i čekam svoje zadnje dane. Hoću da još jednom kao pokoru izmolim svoj život u otajstvima naše svete vjere!

— Pravo bakice! Izmolite za pokoru u čast Majci Božjoj, u zahvalu za čitav život i kao pokoru za svoje grijehe svih petnaest otajstava I dodajte još jedno . . . Isus, koji će i nas uskrsiti! . . .

Pogodio sam. Oči su starice živnule; sjevnule novim sjajem. Na njezinu licu blistala je vjera, koja se kroz križeve života i otajstva krunice razbudila i dozrela.

Sjetio sam se ove lijepe zgode ovih dana pred listopad mjesec Gospine krunice, u vrijeme kad mnogi zapostavljaju tu iskušanu kršćansku pobožnost. Krunica je Evandelje u malom, sadržaj vjere, one prave vjere, koja je nešto tako lijepo, da su oni koji se ne trude da je upoznaju s pravom isključeni iz njezina blagoslova.

Franjo ŠIPUŠIĆ

HOĆE LI PAPA U HRVATSKU?

Franjevac Dr Karlo Balić je jedan od velikih sinova našega naroda. Ne samo zato što je predsjednik Međunarodne Marijanske Akademije, koja je pod njegovim vodstvom izdala do sada 100 svezaka dokumenata i predavanja, nego i zato jer je danas jedan od najvećih širitelja štovanja Gospina na svijetu.

Gospa mu je život, radost, snaga — sve.

— Kako to, pitali smo o. Karla 12. kolovoza u Mariji Bistrici, da ste se odlučili baš u Zagrebu održati Marijanski kongres, a zaključiti ga u M. Bistrici?

— Iznenada mi je došla svijest: Imaš 70 godina, organizirao si kongrese po čitavom svijetu. Zašto ne bi svom malom i dragom Hrvatskom narodu nešto dao? I odlučio sam: sve ću učiniti da se ovi kongresi, koje zadnje ja organiziram, održe baš ovdje među nama...

— Vi ste Dalmatinac! Zašto niste izabrali koje dalmatinsko mjesto za te svjetske kongrese?

— Uvijek ja ističem da sam HRVAT iz Dalmacije. I zato smatram da je ZAGREB naš glavni grad. On je najpozvaniji da bude gostoprimac toga Marijanskog slavlja. A Marija Bistrica je naše najveće HRVATSKO prošteništa Majke Božje...

Dvostruka mu hvala: I zato što nam priredi to najveće Marijansko svjetsko slavlje. A i zato, jer nas pouči sve, kako trebamo ljubiti — po Mariji — svoj narod i svoju domovinu...

PREDVIĐANJA...

Prema sadašnjem računu održat će se u Zagrebu od 6. do 14. kolovoza slijedeće godine VI. kongres učenjaka, Mariologa. Moglo bi se skupiti oko 500 najvećih specijalista za štovanje Marijino u Zagrebu.

Ne će to biti samo svećenici, nego i laici. Ali ne samo katolici. Bit će i protestantskih učenjaka, pravoslavnih. Pače i muslimanskih. Osnovna tema: štovanje Gospe kao Bogorodice od VI. do IX. stoljeća uključivo. Razumije se da će i naši predavači otkriti svijetu da smo i mi već u to doba gradili crkve i hramove na čast Majci Božjoj.

U Mariji Bistrici će na Veliku Gospu biti svečani liturgijski završetak. Svijet se za to posebno zanima. Francuska javlja da će spremiti jedno veliko hodočašće, a u Španjolskoj se piše da će u Mariji Bistrici biti velika koncetracija štovatelja Marijina. Računa se da bi toga dana moglo prispjeti onamo nekoliko stotina tisuća hodočasnika iz cijeloga svijeta. To pogotovo vrijedi, ako bude došao i Papa...

Kako se Marija Bistrica sprema za tolike goste? Ondje se moli i gradi.

DUHOVNA PRIPRAVA...

Svake godine Bistrički župnik iznenadi brojne svećenike veoma lijepim izvještajem onoga što se prošle godine napravilo i dogodilo u Mariji Bistrici. Tako je lanjske godine svima pročitao ovo:

»Svih hodočasnika za 1968. godinu bilo je 150.000, a Pričesti se podijelilo 115.000. Za Božjelično proštenje (Preobraženje) od 1. do 6. kolovoza hodočasnika je bilo oko 61.000. U to vrijeme u nedjelju 4. VIII. bilo je, po općenitom sudu oko 50.000 proštenjara, valjda najviše u jednom danu otkad proštenište postoji... Na sam taj dan došlo je 150 autobusa, preko 3.000 osobnih kola; s vlaka se prevezlo autobusima 20.000 hodočasnika, što se točno znade po izvađenim kartama. Toga dana je bilo 20.000 Pričesti, a bilo bi ih i više da je bilo više ispovjednika. Ispovijedalo je oko 50 svećenika, što u ispovijedaonicama, što na stolcima ili stojeći oko zida crkve. Dne 4. kolovoza bilo je hodočašće iz Italije, iz Lucere, pod vodstvom njihova Biskupa. Ovaj se nije mogao načuditi toliko mnoštvu hodočasnika i njihovom vjerskom oduševljenju...«

To je prvi dio izvještaja. Taj zapravo najviše govori. Bistrica se sprema za Veliki Marijanski Kongres hodočašćima, molitvom, pokorom, ispovijedanjem, Pričestima... Upravo onim što je Papa označio »ovdje je snaga Crkve«, kada mu je Dr Balić donio izvještaj prikazanog duhovnoga blaga prije zadnjega Marijanskoga kongresa u San Domingu u Americi...

BISTRICA GRADI...

Ali osim ovoga duhovnoga, Bistrica se i sprema i materijalno. O tom najbolje govori nastavak gore spomenutog izvještaja:

»Konačno se pristupilo izgradnji potrebnih zgrada za ispovijedanje i pričešćivanje i služenje svečanih Misa pod vedrim nebom na terasi zgrade na prvom — prema Kalvariji drugom — katu za vrijeme velikih proštenja. Baš ove 1968. godine više nego ikada osjetila se silna potreba za svim tim prostorijama i zadnji je čas za izgradnju svega toga... Boslovi su tih dana morali spavati na štaglju na sijenu, a na nekim krevetima spavala su i po dva svećenka da se barem malo odmore. Skelet, kostur, čitave zgrade izveden je 1968. godine u što je utrošeno 21 vagon cementa, 6,5 vagona željeza i 1.500 vagona šljunka. Sve je to solidno izveo poduzetnik-inženjer Zlatko Krajčec iz Zaboka po planovima i

Mi ti ruke pružamo, srcem te pozdravljamo,
Zdravo, zdravo — Bistrice!

Prošli smo kroz planine u daleki kraj,
Da vidimo Mariju taj nebeski sjaj!

Ove godine je u glavnoj procesiji iz Jalžabeta bilo u Bistrici 780 osoba.

Majko Božja Bistrice na braniku stoj!
Brani našu Hrvatsku i sav narod svoj!

pod stalnim nadzorom arhitekta Stjepana Planića . . .«

U Bistrici se gradi punom parom. Uređuje se po točno zamišljenom planu. Zanimljivo: taj je plan postavljen prije nego je itko mislio na Svjetski Marijanski kongres. A sada će baš taj plan omogućiti da se nećemo morati stidjeti gostiju iz stranih krajeva. Za taj plan je rekao naš Kardinal: — Kad to bude gotovo, bit će to jedinstvena zgrada na čitavom svijetu, jer nigdje nešto slično nema . . . I državne vlasti su već zainteresirane za te dane: još malo pa će se svršiti i drugi asfaltni pristup prema M. Bistrici od Kašine i Laza. A misli se asfaltirati i cesta koja bi direktno vodila iz Bistrice u Donju Stubicu, tako da će s tri strane Bistrica bit povezana sa svijetom asfaltnim cestama. Planiraju se parkirališta. Čitava Bistrica očekuje velike događaje u slijedećoj godini . . .

Već je mnogo toga u zamahu. A sve će dobiti punu snagu u rujnu, kada će se oformiti posebna pripravna komisija za taj posao. Bit će to divna prilika da se Gospa još dublje poveže sa sudbinom našega naroda i da Bistrica dobije još središnije mjesto u Hrvatskoj i u svijetu. I zato se već na to misli da se slijedeće godine Velika Gospa ne slavi toliko po provincijalnim svetištima, nego da se pozovu svi hodočasnici Marijinih svetišta — koji ikako mogu doći — da hodočaste u Mariju Bistricu . . .

A PAPA?

Glavni organizator svjetskih Marijanskih kongresa Dr Balić bio je u ožujku ove godine u Mariji Bistrici. Pregledao je sve. Osobito se zanimao može li se u Bistrici na prikladan način dočekati Papa i primiti kako treba. Kada je sve pregledao, rekao je: — Odlično! Može! Ima na raspolaganju salon, ima na raspolaganju sve što mu treba. A novogradnja s veličanstvenim PAVILJONOM može omogućiti da i milijun hodočasnika prisustvuje glavnoj proslavi . . .

Prigodom audiencije, koju je Sv. Otac dao našim hodočasnicima dne 20. lipnja, masa od 15.000 Hrvata skandirala je »PAPA U ZAGREB« izražavajući pri tom želju da sv. Otac prigodom Marijanskoga kongresa dođe u Zagreb i Mariju Bistricu. Prisutni biskupi su mu prenijeli želju svoga vjernoga naroda . . .

Bistrički Župnik je nekoliko puta rekao: — Koliko ja vidim, koliko ja očekujem, izgleda prema svemu da će Papa doći. Ako dođe Papa, računam da će biti prisutno najmanje 300.000 hodočasnika . . .

Evo to su činjenice. Na to računa i Dr Balić, i Bistrički Župnik i to očekuje i čitavi Hrvatski narod. Papa još nije ništa rekao i obećao. Predaleko je to planirati. Ali naše molitve Majci Božjoj mogu učiniti da sva ta očekivanja, a i Papina duboka želja, mogu biti ostvarene. Da ga uzmognemo vidjeti s Kalvarije — simbol naših Kalvarija — kako nas pozdravlja podižući obje ruke prema nama da nas zagrli i privine na svoje grudi . . .

Pero Bulat

PRIJE 1900 GODINA

Ove godine 6. kolovoza navršila se 1900. godišnjica otkako je pao grad Jeruzalem.

Poznato je da je Gospodin Isus nagovijestio da od »Jeruzalema ne će ostati ni kamen na kamenu«, koji se neće srušiti.

Za nas, čija je vjera i te kako vezana uz taj grad, dobro je da malo pobliže upoznamo taj povijesni događaj.

Još od vremena rimskog cara Augusta Rimljani su vladali svim zemljama oko Sredozemnog mora. Svi su se narodi pomirili sa sudbinom, mnogi su od njih preuzeli čak i vjeru osvajača, ali Židovi se nisu dali slomiti. Oni su zadržali svoju vjeru i svoj način života, a samo izvana su pokazali da su se pokorili. U narodu je neprestano raslo nezadovoljstvo, pothranjivano nerazumijevanjem i zlom voljom rimskih upravitelja. Ustajali su vođe i skupljali narod te ga dizali na bunu, kao npr. Juda Galilejac, osnivač ekstremne stranke farizeja, koje su nazivali Revnitelji ili Sikariji.

Druga stranka, koju poznamo iz Evanđelja, bili su Saduceji, kojoj su pripadali veliki svećenici i aristokracija. Oni su nastojali da žive u miru s Rimljanima.

Revnitelji su više puta pokušali podići bune protiv Rimljana, ali su one uvijek bile ugušene u krvi. Do otvorene pobune došlo je godine 66., kad se posljednji rimski upravitelj Gessius Florus pokazao lakom za zlatom i ujedno vrlo okrutan. Legat Rimski u Siriji pohitao je sa svojim četama u pomoć rimskim četama u Palestini. Židovi su ih uza sve to raspršili, došli do njihova ratnog materijala. Jedino se Antiohija uspjela obraniti od židovske navale.

Znalo se, da će Rim na to i te kako reagirati. Stoga su Židovi odlučili utvrditi svoje gradove u Galileji i Samariji na sjeveru, i svakome dati jaku vojničku posadu.

Car Neron naredio je svome najboljem vojnom zapovjedniku Vespazijanu, da u Palestini uvede već jednom red. Vespazijan je 67. godine sa 60.000 vojnika i s mnogo ratnog materijala iz Antiohije krenuo prema jugu. Unatoč jakom otporu Židova, u njegove su ruke pali gradovi jedan za drugim. Galileja i Samarija bile su pokorene uz cijenu mnogo prolivene krvi.

Vespazijan tada krene prema Jeruzalemu. I to s južne strane. Kad se je spremao na opsjedanje grada Hebrona , stiže mu vijest, da je car Neron umro. Između 68. i 69. godine ratne su operacije zaustavljene. Godine 69. istočne su legije izabrale Vespazijana za cara. U tom času u židovskim rukama ostala još tri grada, tri utvrde u pravcu Mrtvog mora. To su bili: Herodium, Makeron i Masada.

Ivan, vođa Revnitelja ili Sikarija, pobjegao je za vrijeme opsade grada Giskale u Jeruzalem sa svojim ljudima. Sad je u Jeruzalemu bilo puno više Revnitelja. Oni su Saducejima predbacivali da su oni skrivili poraze na sjeveru. Uhvatili su velikog svećenika Anu, unuka onoga Ane, kojega poznajemo iz Evanđelja, te su ga smaknuli. Počela je dakle bratoubilačka borba. Saduceji nisu ostali dužni Revniteljima. No ovi su ipak uspjeli u jednoj noći poubijati oko 8.500 Saduceja.

Početkom zime 69. godine Vespazijan je dao nalog svome sinu Titu da nastavi rat sa Židovima. U proljeće 70. godine u židovskom mjesecu Nisanu uputio se Tit prema Jeruzalemu. Na putu su Rimljani susreli mnogo židovskih hodočasnika, koji su išli u Jeruzalem na proslavu Pashe, no nisu im ništa zla učinili.

Premda su Revnitelji imali vlast u rukama u Jeruzalemu, ipak nije im pošlo za rukom da uspostave jedinstveno zapovjedništvo. Simon Bar Giora gospodario je gornjim gradom, Ivan iz Giskale predvorjem hrama, a posve ekstremistički svećenik Eleazar utvrdio se u unutrašnjosti hrama.

Te tri struje dnevno su se međusobno borile i jedna drugoj palile živežne namirnice. Prema židovskom povjesničaru Josipu Flaviju bilo je hrane za više godina, no gotovo je sve upropašćeno.

Ivanu iz Giskale uspjelo je ubaciti nekoliko svojih pristaša kao hodočasnike u hram i oni su ondje ubili svećenika Eleazara i njegove pristaše.

Vojskovođa Tit stigao je pred Jeruzalem baš za vrijeme Pashe. Imao je kojih 8.000 vojnika, koji su opsjeli grad sa sjevera i od Maslinske gore. U akciju su stupili ratni strojevi i jurišni jarci. Poslije 14 dana probijena je u zidu prva rupa te su rimski vojnici zauzeli predgrađe na sjeveru — Bezetu. Sad je trebalo jurišati na utvrdu Antoniju i gornji grad, opkoljen snažnim zidinama. U tu svrhu Tit je dao izgraditi četiri pomična drvena tornja, viša od gradskih zidina. Kad bi ih dogurali do zidina, rimski vojnici mogli su gađat branitelje grada i penjati se na zidine.

Već je tada zavladala glad. Došlo je dotle, da su ljudi noću potajno izlazili iz grada i jeli travu i grmlje, ili su čak jeli i lješine, a onda se ponovo vraćali u grad. Drugi su opet prodavali svoje imanje te noću potajno izlazili iz grada i za zlato od Rimljana kupovali hranu.

No kako su branitelji grada uspjeli razbiti i uništiti pokretne rimske tornjeve, Tit je odlučio da grad svlada glađu. Opkolio je Jeruzalem opkopom dugim 7 km, i svaki Židov koji je pokušao pobjeći iz grada, bio je uhvaćen i raspet na križ. Koji put ih je dnevno bilo i do 500 raspeto, tako da na kraju nije bilo dosta križeva.

Glad je bila strahovita. Josip Flavije navodi, da je jedna majka zaklala vlastito dijete da ga pojede, no da su joj mrtvo dijete oteli. Ljudi su po ulicama padali mrtvi, kuće su bile prepune lješina, jer ih nisu mogli pokopati. Stoga su ih dovozili jednostavno pred gradska vrata i bacali ih niz obronak. Prema Josipu Flaviju samo kroz jedna vrata u jednom mjesecu bilo je izbačeno 116.000 lješina.

Rimljani nisu mogli više podnositi toliki smrad, pa Tit odluči da brzo dovrše opsadu. Dao je napraviti nove pokretene tornjeve te svu vojsku dao koncentrirati na utvrdu Antoniju, koja je bila uz hram. Tvrđava je pala za nekoliko dana u ruke Rimljana. Odmah su je sravnili sa zemljom da bi dobili prostora za juriše u hram.

Hram se sastojao od nekoliko predvorja za svećenike, a u sredini je bio žrtveni oltar, a onda samo svetište i svetište nad svetištem.

Snažni kameni blokovi odupirali su se udarcima jurišnih tornjeva. Tada je Tit dao spaliti drvene stupove na hodnicima predvorja. 6. kolovoza godine 70. mogli su Rimljani ući u unutrašnjost hrama.

U hramu je žrtvovanje prestalo već 17. srpnja, i to nakon što se neprekidno obavljalo od povratka iz babilonskog sužanjstva, tj. kroz 500 godina. Od tog dana nikad se više nije obnovilo.

Josip Flavije piše, da je vojskovođa Tit htio spasiti hram od razorenja, no vojnici su neprestano bacali bakle, pa se je iz hrama mogao spasiti samo sedmerokraki svijećnjak i još nekoliko dragocjenosti.

Nakon što je hram bio očišćen od posljednjih boraca, Rimljani su tu prinijeli žrtvu zahvalnicu svojim bogovima, A Tita su proglasili imperatorom.

Sâm grad Jeruzalem još je davao otpor i trebalo je još mjesec dana dok nije posve pao u ruke Rimljana. Tada je grad bio sravnjen sa zemljom, a ostavili su samo tri tornja Herodove palače.

Čini se da se broj žrtava penje do pola milijuna. Preživjeli, njih oko 97.000 tisuća, pali su u ropstvo. Među njima su bila i dvojica vođa, Ivan iz Giskale i Šimun Bar Giora. Njih su u Rimu smaknuli, a ostali zarobljenici prodani su u roblje.

Uspomena na ovaj povijesni događaj može svakome, koji se zamisli malo u uzrok te katastrofe, mnogo toga reći.

Adam Periškić

OSVRTI

Institut za pitanja braka u Saveznoj Republici Njemačkoj ispitivao je kroz proteklih pet godina koji brakovi najviše odolijevaju rastavama. Mješoviti su naime brakovi u Njemačkoj vrlo česti. Evo rezultata ankete: postotak rastavljenih u katoličkim brakovima iznosi 7,3%; na protestantske brakove otpada 12,4% rastava; u mješovitim brakovima između katolika i protestanata postotak rastava je ovaj: 11,6% ide na brakove gdje je muž katolik; 10,9% gdje je žena katolikinja. Postotak rastava kod onih koji ne pripadaju ni jednoj vjeri dosiže 29,2 posto, dakle četiri puta više nego kod katolika. — Od 70.000 osoba koje su se obratile na spomenuti institut radi ženidbe 27 % djevojaka i 20% mladića izjavilo je da su religiozni.

Institut za kretanje stanovništva Francuske objavio je podatke o broju stanovništva i nagađanjima kako će se u idućih nekoliko godina kretati prirast stanovništva: god. 1968. imala je Francuska 49.726.000 stanovnika. Početkom 1970. imalo je 50,328.000; računa se da bi 1975. imala oko 52,118.000; oko 2.000 god. 63,389.000. Sve to dakako u pretpostavci konstantnog prirasta od 0,8%. Stvarni priraštaj u god. 1968. bio je 0,57%, a u 1969. 0,58. — Francuskoj dakle ne prijeti nikakva eksplozija stanovništva. — Ne prijeti ni kod nas: dok je državni prosjek prirodnog priraštaja bio u god. 1950. 1,64 na stotinu stanovnika, taj broj je u 1969. spao na 0,96. Stanje u Hrvatskoj je za preko polovicu lošije: 1950. prirodni priraštaj na 100 stanovnika u Hrvatskoj bio je 1,15 na stotinu stanovnika. U 1969. godini taj se broj srozao na 0,39. — Ni tu nema govora o eksploziji stanovništva, o kojoj se tu i tamo čuje i čita kod paničara, nego se što više radi o sigurnom nestajanju. Koji su razlozi tako niskog priraštaja. Sigurno nisu ekonomski. U isto vrijeme prirodni priraštaj u Kosovu i Metohiji iznosi za 1950. 2,55 na stotinu stanovnika a u godini 1969. 2,93. Usporedite sada 0,39 od Hrvatske sa 2,93 za Kosovo, i ekonomsko stanje obiju zajednica, a trebalo bi vjerojatno usporediti i broj pobačaja pa bi se dobila prava slika. — Razlog je u prvom redu u društvenoj svijesti koja je kod nas spala na trku za standardom, pod svaku cijenu, pod cijenu vlastitog uništenja zbog straha pred djecom. Sve se kuća zaposliti, kod kuće, još više u inozemstvu, a zaboravlja se na dom i da će s padom radne snage pasti jednoga dana i prihodi i penzije. Sumnjam da će tada razvijena republika Kosovo i Metohija na isti način pomagati Hrvatsku kao što to ova sada čini. — Stoji ona iz Svetog pisma: Ako Gospodin ne gradi doma, badava se trude oni koji ga grade.

Broj rastavljenih u Austriji raste: u god. 1968. rastavilo se 9.705 brakova. To je za 9,3% više nego u god. 1967. U god. 1968. sklopljeno je u Austriji 56.000 brakova. Radi rastave u prošloj je godini izgubilo 8.750 djece ispod 14 godina bilo oca, bilo majku, bilo oba roditelja. — Rastave i kod nas rastu na propast djece i naroda: u 1950. godini bilo je u državi sklopljeno 174.328 brakova, a bilo je u istoj godini rastavljeno 15.750 brakova. U 1969. stanje je ovakovo: sklopljenih brakova 173.607, a rastavljenih 19.507. — U republici Hrvatskoj to izgleda ovako:

	sklopljeno brakova	rastavljeno
1950.	38.094	3.407
1969.	35.734	5.086

Na Kosovu je broj rastava spao od 1950. do 1969. sa 419 na 202 rastave u godini.

20. kolovoza ove godine počele su u susjednoj Madžarskoj svečanosti prigodom 1000 rođenja sv. Stjepana prvog ugarskog kralja. Iako se sveti Stjepan rodio najvjerojatnije 975. njegovo se rođenje slavi ove godine kad pada i 25-godišnjica sadašnje madžarske državne administracije. Prilikom otvorenja svečanosti Papa Pavao VI uputio je Madžarima pismo u kojem naglašuje velike zasluge sv. Stjepana, a današnje pokoljenje potiče da i u ovim društvenim i političkim prilikama ostaju nepokolebivi u vjeri svojih preda, te da je kao amanet predaju i budućim pokoljenjima. — Sv. Stjepan rodio se 975. na krštenju, za koje se ne zna vrijeme, primio je ime Stjepan. Na Božić godine 1000 postao je Stjepan prvi ugarski kralj. Umro je 15. kolovoza 1.038 godine. (Podatci uzeti iz »Bibliotheca sanctorum« XII — Roma 1969. Navodim izvor jer se podatci ne slažu s onima u GK br. 17 str. 6).

15. kolovoza 1960. osnovao je papa Ivan XXIII poveljom »Magna quae« biskupiju Željezno u Gradišću. Ovaj jubilej proslavili su naši Gradišćanski Hrvati hodočašćem u Rim. 720 hodočasnika skupa sa svojim biskupom dr. Stefanom Laszlo pohodilo je grob apostolskih prvaka da se zahvale za uspostavu biskupije i da mole pomoć u ovim našim ozbiljnim vremenima. Gradišćanski Hrvati žive kao zajednica u Austriji s Austrijancima i nešto Madžara. Biskupija ima 277.622 stanovnika od kojih su 236.365 katolici. Od 173 župe tridesetak njih su samo hrvatske, tri su s pomiješanim stanovništvom. Ima Hrvata i po drugim župama. U biskupiji ima 47 svećenika Hrvata; tri Nijemca i jedan Madžar govore hrvatski. U Beču u bogosloviji biskupija ima 19 bogoslova, od toga 12 Nijemaca i 7 Hrvata.

Svijet strepi pred drogama. 21. kolovoza održan je u Torontu u Kanadi simpozij na kojem su prisustvovali delegati mnogih zemalja, medicinski stručnjaci, socijalni radnici i druge profesionalne osobe. Trošenje droga je činjenica koja se više ne da nijekati, a ni mogu se previdjeti ni njezine loše posljedice. Prava epidemija drogiranja zapažena je u Japanu nakon prošlog rata dok je konačno nisu suzbili oštrim zakonima 1955. Problem je osobito akutan u visoko razvijenim zemljama: Americi, Engleskoj, Finskoj, pa i u drugim zemljama. Ta pošast zahvaća napose mladi svijet. Čini se da je to bolest sitoga svijeta, a nerad i dosada su savjetnici da bi se žvakanjem i šmrcanjem droge dotuklo vrijeme. U nas se pitanje dosade, nerazumijevanja u braku, pitanje svih vrsta kompenzacije rješava trovanjem alkoholom. Nekoć se Hitler želio riješiti Hrvata krčmama. Hitlera nema, ali krčme su tu, i rade na veliko prodajući ljudima propast.

Pitanje svećeničkog celibata opet se i opet pojavljuje u našoj općoj i religioznoj štampi. Ispituju se mladi kakove bi oni svećenike željeli; ispituje se klerike, što i kako bi oni, i onda se stvaraju zaključci. Srećom ovaj puta još uvijek za celibat. Ti zaključci ipak nisu na mjestu i nisu izvedeni logično. Ako se naime ispitivanje mladih uzme kao osnovica, ono sutra može donijeti zaključak, da se svećenici moraju ženiti, jer to mladi hoće. Mladi onda moraju odmah riješiti i drugo pitanje, smije li se oženjeni svećenik rastaviti od žene i opet uzeti drugu. Ako mladi imaju vlast da riješe prvo pitanje, imat će riječ i za ovo drugo. — Kralj Roboam je izgubio kraljevstvo jer je poslušao nezrelu mladež (1 Kr 12). — Ima stvari o kojima je razborito poslušati javno mišljenje, ali ima stvari o kojima mora donijeti odluku svatko sam na temelju spoznaje i vlastite odgovornosti. Tu spadaju pitanja i braka i odricanja braka. Ako je netko zrelo i promišljeno stupio u brak, nema toga foruma koji bi tu zajednicu mogao razoriti. Samo je smrt razara. Brak je Božja ustanova i Bog je štiti za dobro pojedinca, djece i naroda, i narod nema vlasti da donosi odluke o razaranju valjano sklopljenih brakova. A što se tiče odricanja od braka i odluke o tome, stvar je vrlo slična. Prije svega odluke i prijedloge o celibatu neće donositi masa, a još manje raskršćanjena masa. Odluke o tome donijet će Crkva; ako ona želi neoženjene svećenike, ona to može staviti kao uvjet. Želi li tko biti svećenik, neka bude takav. Ako Crkva može jednoga dana odrediti da sveti red mogu primati i oženjene osobe, koje su životom dokazale da mogu svećeničku dužnost dolično vršiti, Crkva nikada neće reći da je celibat i zrela odluka o celibatu suvišna. Nijekala bi tada svoga Osnivača: »Ne shvaćaju to svi (da može biti bolje i ne ženiti se) odgovori im Isus, nego

samo oni kojima je dano. Ima naime ljudi koji su od rođenja nesposobni za ženidbu, ima takvih koje su ljudi učinili nesposobnima; (ali) ima i takvih koji se odriču ženidbe poradi kraljevstva nebeskoga. Tko to može shvatiti neka shvati!« (Mt 19, 10). Uvijek će biti sto poteškoća s celibatom ako se oduzme njegov nadnaravni poziv i značenje. Ne tvrdim da je taj ideal evanđeoskog bezenstva svećenika bio uvijek u Crkvi u jednakoj cijeni, ali je ono zamisao Osnivača poduprta obećanjima milosti. Ne treba dakle tražiti rješenje pitanja svećeničkog celibata u diskusijama i anketama. Mladima treba protumačiti evanđeoski ideal i riječju i primjerom pa će brzo nestati krize zvanja. Ako je brak svetinja i Božja ustanova, odricanje ženidbe radi kraljevstva Božjega, jest zamisao Onoga koji je došao usavršiti Zakon.

Franjo Šipušić

KNJIGE

Iz tiska je izašla nova misijska brošura »IZ BENGALSKE I ZAMBIJSKE DŽUNGLE.«. U njoj ćemo naći članke i pisma oca Gabrića, bengalskog misionara, i pisma naših misionara u Zambiji. Brošura se čita nadušak. Tko je pročita, osjetit će u duši veće oduševljenje za rad za misije. Tu knjižicu morali bi pročitati naši mladići i djevojke, koji još traže svoj životni ideal, kao i roditelji koji žele pred svoju djecu iznijeti prave i velike ideale. A i ostalim vjernicima mnogo će pomoći, da bolje shvate svoju dužnost prema misijama i misionarima. Cijena je brošuri 2 dinara, a naručuje se na adresu: Rudolf Breber, Zagreb 02-147, Palmotićeva 33.

Pojavila se i nova knjižica s četiri misijske priče. Naslov joj je »TAJNA AFRIČKE DŽUNGLE«. Tko tu knjižicu uzme u ruke i počne je čitati, neće je pustiti iz ruke dok je ne pročita. Evo naslova tih priča: »Tajanstveni leopardi«, »Tajna afričke noći«, »Pobijeden čarobnjak Indabacimbi« i »Dječak Ikeli«. — Cijena je 4 dinara, a naručuje na istu adresu kao i prva brošura.

Već su prije izdane misijske brošure »PALME« i »JEKA IZ ZAMBIJE«, kao i misijska pripovijest »JUNAKINJA ORAMAIKA«, koja pripovijeda o junaštvu jedne indijske djevojke i jednog bijelog dječaka. Brošure stoje svaka 1 dinar a pripovijest 4 dinara. Naručuje se kao i prijašnje brošure.

U tisku je i brzo izlazi novi džepni KALENDAR za 1971. godinu. Osim blagdana u njemu ćete naći opću i misijsku nakanu za svaki mjesec, izlaz i zalaz sunca, te mjesečeve mijene, pomrčine sunca i mjeseca, i još neke podatke. Cijena će mu biti JEDAN DINAR. Narudžbe prima Rudolf Breber, Zagreb 02-147, Palmotićeva 33. Na svakih deset primjeraka dobije se jedan badava.

U pripremi se nalazi novi molitvenik »SRCE ISUSOVO SPASENJE NAŠE«. To je deseto izdanje tog molitvenika, koji se još i danas traži od štovatelja Srca Isusova. Molitvenik će biti opremljen vrlo moderno, a u njemu ćete naći novi obred Mise sa sva četiri kanona, obilje molitava u liturgijskom duhu, oko 180 crkvenih pjesama. Cijena će mu biti naknadno javljena. Narudžbe će primati Rudolf Breber, Zagreb 02-147, Palmotićeva 33.

ZAHVALJUJEM PRESVETOM SRCU ISUSOVU, BEZGRJEŠNOM SRCU MARIJINU I SVETIM ZAŠTITNICIMA

— Od srca zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Antunu i ostalim zaštitnicima za milosti što sam ih primila ja i moja djeca. I nadalje se preporučam. — Barica i sinovi, Sisak.

— Na mnogim primljenim milostima zahvaljujemo Presv. Srcu Isusovu i Marijinu. Preporučujemo se i ubuduće. — Obitelj K. Oreški, Strmec.

— Zahvaljujem Petru Babrariću za ozdravljenje sina. — K. A., Popovača.

— Molim Presveto Srce Isusovo i Marijino i Petra Barbarića za zdravlje svog muža. — Pina Janković, Split.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Antunu i Petru Barbariću za primljene milosti, napose za zdravlje mog sina. — Anđelka Bogatić, Split.

— Na sretnoj operaciji zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Nikoli Taveliću, sv. Antunu i ocu Leopoldu Mandiću. — Marko Okrugić, Morović.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Majci Božjoj i sv. Valentinu što su mi sina očuvali od teške bolesti. Ujedno molim da on sretno položi ispit i da mu zdravlje ostane dobro a preporučam i svoju obitelj. — Marija Lončarević, Novska.

— Na uspješno položenim ispitima zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu i sv. Nikoli Tavliću. I ubuduće se preporučam. — Zahvalna studentica iz Rečice.

— Za ozdravljenje od teške bolesti zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Majci Božjoj Jeruzalemskoj, sv. Josipu i sv. Nikoli Taveliću. Neka mi i nadalje budu u pomoći. — D K., Krapina.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Judi Tadeju, sv. Antunu i Anđelma Čuvarima na svim primljenim milostima, napose na pomoći u bolesti mojoj, mog sina i snahe. Ujedno im preporučujem cijelu obitelj, napose svoje unuke. — Vlatka Janeš, Gerovo.

— Za primljenu pomoć zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Antunu i ocu Leopoldu Mandiću. I nadalje molim njihovu pomoć. — P. M., Škrljevo.

— Od sveg srca zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu, što sam ozdravio od plućne bolesti. I nadalje molim da mi budu u pomoći. — Dominik Hrkac, Kanjščina.

— Za primljene milosti zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu. — D. R., Zlatar.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu i sv. Antunu što sam ja preživjela tešku operaciju, a sin sretno položio maturu. I ubuduće im preporučam sebe i obitelj. — Jelena H., Zagreb.

— Od srca zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, te ocu Leopoldu Mandiću za ozdravljenje od nekoliko teških bolesti, koje su me pohodile posljednjih godina. Molim i nadalje za njihovu pomoć. — Luca Sinlopija, Turbe.

— Zahvaljujemo Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Nikoli Taveliću i sv. Antunu na sretnom putovanju na hodočašće u Rim. Neka nam i nadalje pomognu. — Jozefina i Marija, Ilijaš.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu za zdravlje i za povratak sina. — Milka Gabelić, Vrboska na Hvaru.

— Za uslišane molitve za ozdravljenje zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Gospi od brze pomoći i ocu Leopoldu Mandiću. — Gerovac.

— Na primljenim milostima zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i Majci Božjoj Lurdskoj. I nadalje se preporučam njihovoj zaštiti. — M. N., Slav. Požega.

— Miho Kuzman iz Rotimlje zahvaljuje Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu na primljenim milostima.

— Za ozdravljenje svoga oca utječem se u pomoć Gospi od brze pomoći. — N. N., Vukovar.

— Zahvaljujem Prsv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Antunu i Petru Barbariću na uslišanoj molbi. I nadalje se njima utječem. — Franjka Ivanišević, Krilo-Jesenice kod Splita.

— Zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu za primljene milosti, te im se i nadalje preporučujem. — Katica Gugić, Privlaka.

— Za sretno položen ispit svoje kćeri zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Gospi od brze pomoći, sv. Josipu i sv. Nikoli Taveliću. I nadalje preporučujem sebe i obitelj njihovoj zaštiti. — Kata Stankić, Melbourne, Australija.

— Zahvaljujem Božanskom Srcu Isusovu, blaženoj Djevici Mariji i ocu Leopoldu Mandiću za primljene milosti, te se i nadalje preporučam njihovoj dobroti. — Antonija Bujan, Slav Brod.

— Na primljenim milostima zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Nikoli Taveliću i sv. Antunu. I nadalje neka mi budu u pomoći. — Terezija V., Beletinec.

— Za sretno položene ispite zahvaljujem Gospodinu Bogu, što mi je po zagovoru sv. Antuna bio na pomoći. I nadalje se preporučujem. — I. K., Split.

— Hvala Božanskom Srcu Isusovu i Gospi Lurdskoj na primljenim milostima. I unaprijed im se preporučujem. — Ruža Orlandini, Pučišća, Brač.

— Na primljenim milostima zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu, sv. Antunu i Petru Barbariću. Neka mi i nadalje pomognu. — J. R., Zagreb.

— Hvala Presv. Srcu Isusovu i Majci Božjoj što su iz moje kuće odstranili napast i sablazan. — R. Z., Popovača.

— Na primljenim milostima zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Gospi od brze pomoći i Petru Barbariću. — F. L., Trnava.

— Hvala Gospi od brze pomoći na ozdravljenju slomljenih ruku. — Josipa Berdik, Slav. Brod.

— Gospi od brze pomoći i sv. Nikoli Taveliću hvala na ozdravljenju moje kćerke Zdenke Šprajc. — Njezina majka, Slav. Brod.

— Na primljenoj milosti zahvaljujem Gospi od brze pomoći. — Ivanka Kosturić, Vrlika.

— Zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i nebeskoj Majci i svim svetima na milosti u teškoj kušnji. I nadalje se preporučam. — S. T., Lepoglava.

— Za primljene milosti u teškoj bolesti moje nečakinje zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Franji, sv. Antunu i ocu Leopoldu Mandiću. — M. S., Lepoglava.

— Zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu za mnoge primljene milosti. — Danica Marković, Ogulin.

— Za sretan uspjeh u školi i na maturi zahvaljujem Gospi od brze pomoći. Molim i dalje za pomoć. — B. M., Slav. Kobaš.

— Na dobro položenom ispitu i na povratku drage mi osobe zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Majci Božjoj Bistričkoj i ocu Leopoldu Mandiću. I nadalje im se preporučujem. — K. B., župa Sv. Ilija, selo Beletinec.

— Za ozdravljenje zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Nikoli Taveliću i dušama u čistilištu. — S. V., Desinec.

— Od srca hvala Srcu Marijinu, sv. Bernardici i Petru Barbariću u tramvajskoj nesreći. Hvala sv. Antunu što mogu s rukom svirati. — Pijanistica Zdenka, Zagreb.

— Od srca zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Majci Božjoj Kondilskoj, sv. Antunu, sv. Josipu, sv. Ani i ostalim zaštitnicima na primljenim milostima tijekom života. Preporučujem im sebe u svojim bolestima i svoje dijete u inozemstvu. — Tonka Puškarić, Živinice kod Tuzle.

— Anđa Leko iz Nuštra preporučuje blaženoj Gospi sebe i svoju djecu, koja su se odselila u Australiju.

— Zahvaljujemo Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Antunu, sv. Tereziji i sv. Nikoli Taveliću na primljenim milostima, posebno na položenom prijemnom ispitu naše kćeri i unuka. Ujedno molimo da nam djeca uspješno svrše škole. — Josip i Bara Tucalj Donja Jelenska.

— Hvala Presv. Srcu Isusovu, Mariji Pomoćnici i svetim zaštitnicima za ozdravljenje moje unuke i djeteta moga brata. Jedno i drugo su bili teško bolesni: prvo od upale slijepog crijeva, drugo od upale mozga i trbušnog tifusa. I nadalje preporučam sebe i sve svoje Božjoj zaštiti. — Julka Dragić, Jasenovac.

— Za uspjelu operaciju zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu i sv. Antunu. Molim, da me i ubuduće ne ostave. — Milan Maroslavac, Rakitovica.

— Od sveg srca zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu za primljenu milost. — Jerka Šparmajer, Kaštel Sućurac.

— Zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu za uspjeh djece u školi. — Terezija Kinderman, Zagreb.

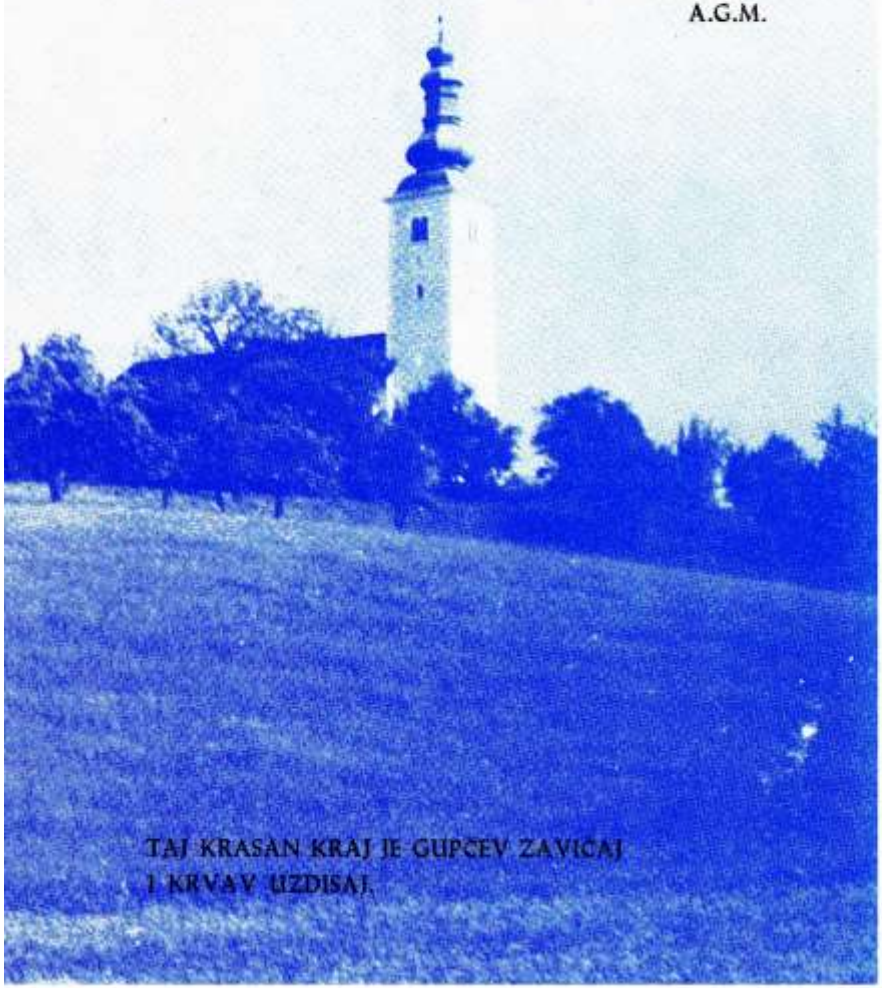
— Na uslišanoj molitvi u danima teške kušnje zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu, Majci Božjoj i svetom Josipu. I ubuduće im se preporučujem. — J. Budišćak, Domagović.

— Od srca hvala Presv. Srcu Isusovu, Gospi Pomoćnici kršćana i sv. Antunu na primljenim milostima, te i nadalje molim njihovu pomoć. — Marija Kovač, Pitomača.

S dopuštenjem crkvenih i redovničkih poglavara izdaje: Hrvatska pokrajina Družbe Isusove — Zagreb 02-147, Palmotićeva ul. 31. — Odgovorni urednik o. Franjo Šipušić, Zagreb 02-147, Tel. 441-636. Tisak »Plamen« Slavonski Brod, Omladinska ul. 26. — 1970. — Cijena pojedinog broja 1 D. Godišnja pretplata 12 D. Grupne pretplate od deset na više dobivaju deset posto popusta. Novac pretplate šaljite poštanskim uputnicama: suradnju u uredništvu Glasnika: rukopsi se ne vraćaju.

DUŠA NAŠA ZAGORSKI JE KRAJ,
GDJE JADNIK KMET SE MUČI ZEMLJOM STAROM
UZ PJESME TICA, KOSACA I ZVONA.
O, MONOTONA NAŠA ZVONA BONA,
KROZ VAŠE PSALME ŠAPĆE VASIONA:
HARUM - FARUM - LARUM - HEDERVARUM -
RELIQUIAE RELIQUIARUM!

A.G.M.

TAJ KRASAN KRAJ JE GUPČEV ZAVIČAJ
I KRVAV UZDISAJ.

GLASNIK

SRCA ISUSOVA I MARIJINA — XI

Pošt. pl. u gotovu
CIJENA 1 DINAR
ZAGREB
Godina 61
STUDENI - 1970

U OVOM BROJU:

450 Uz Dušni dan

453 SIROMAŠNA I NAPUŠTENA DJECA, Mijo Škvorc

458 LAIČKI APOSTOLAT CRKVE — 2, Josip Ćurić

461 Apostolat laika u Indiji, Josip Antolović

465 Kralj čovječanstva, Josip Njavro

468 II bolesničko hodočašće u Lurd, Edo Cikoš

474 Zaštitimo moralni zakon, Ivan Kukula

477 Između dvije provalije, Pero Bulat

482 Iz života Crkve, Josip Badalić

483 Bilješke uz NOVI KATEKIZAM, Franjo Šipušić

486 RAZGOVARAMO

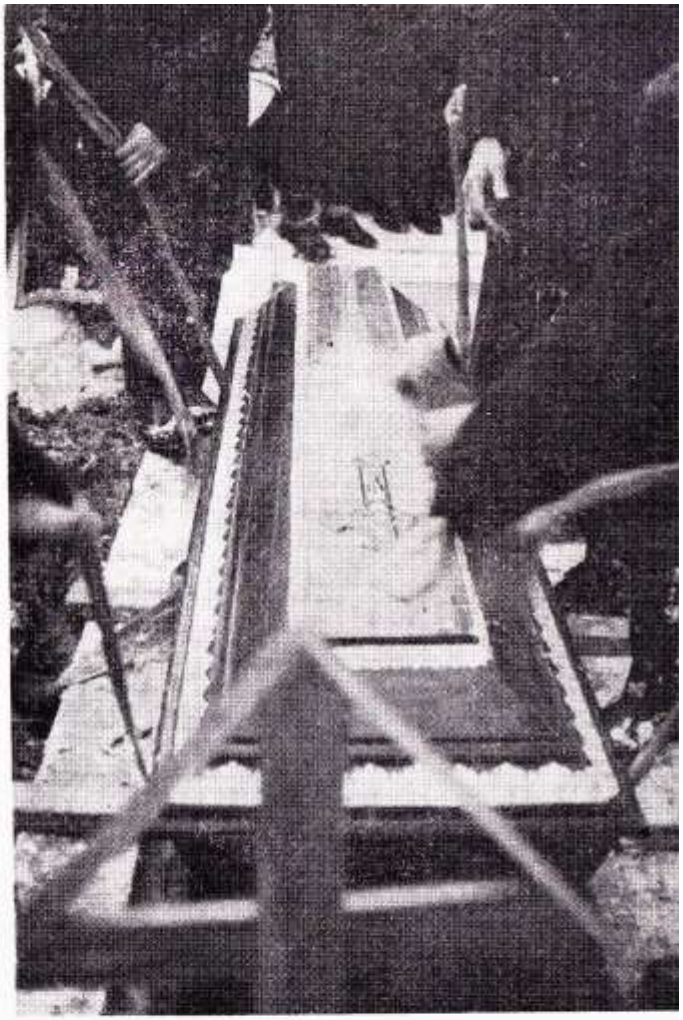
489 Nove knjige, Zahvalnice

Naslovna strana: »Okrunjeni Krist« od Memlinga

Na poledini: Grupa hodočasnika u Lurdu

UZ DUŠNI DAN

U mjesecu studenom svakako je najznačajniji dan za naše obitelji blagdan Svih svetih sa Dušnim danom. Svi imamo svojih dragih pokojnika, a i svi ćemo biti pokojnici. S više ili manje svježih rana zbog gubitaka najdražih okitit ćemo njihove grobove cvijećem i suzama. Smrt je uistinu velika tajna koja se umiješala u život obitelji. Svima nam je teška i neshvatljiva. Ipak i ona je Božji dar. Kad dijete treba doći na svijet i ostaviti udobni smještaj u majčinu krilu, ono je prisiljeno da učini sudbonosan korak. Tu mu više nije za ostati. Mora u život, inače nastupa smrt za majku i dijete. I dobro je i za dijete i majku da dijete dođe na svijet. — Dobro je i za nas, da kad dođe čas, da ostavimo ovaj život i preselimo se u bolji. Opasan je to podhvat, ali se ne pita, valja prijeći u drugi život. Dok dakle kitimo grobove svojih dragih cvijećem i dok prebiremo uspomene mislimo i na svoju smrt, na svoj sastanak s najboljim bićem, svojim Stvoriteljem.

Krij, zemljo, tijelo predano ti,
Al znaj da Stvorac taj će dar,
Taj trag sakriven lica svoga
Potražit kao svoju stvar.

Nek samo dođe vrijeme pravo,
I nade sve utiša Bog,
Otvorit ćeš se ti i vratit
Mrtvaca sad ti predanog.

(Prudencije)

Sve više ima dječice za koju su roditelji već »umrli«. Napuštena djeca za svoju nesreću optužuju sve one koji hvale slobodnu ljubav, bez odgovornosti; sve one koji seksualnim senzacijama zavode mladež, koji odobravaju preljub i rastavu. Takvi su krivi što napuštena djeca nikad neće znati za toplinu očinskog doma.

SIROMAŠNA I NAPUŠTENA DJECA

Ozbiljni mjesec mrtvih, studeni, potiče Apostole Molitve da se uozbilje pred velikim i stravičnim pitanjem, kako da se spase »živa mrtva djeca«! Zato će moliti pouzdano da Bog spasi siromašnu i napuštenu djecu.

BEZ FILMSKE STRAVE

Proživljavamo stvaran užas života. Iz azijskih nepreglednih strana, iz afričke džungle i američkih savana, sa sjevera i juga Evrope prodire u našu svijest i savjest sve jači krik: Spasite nas! Viču ne samo nerođena i pobijena djeca, koja pozivaju na sud Sunca što ga nikad neće vidjeti svoje nesavjesne roditelje i liječničke krvnike. Ovo na glas, kroz jauk i sve češće kroz bezglasnu muku, vape mališani, nad kojima se u pradavna vremena ražalio Izaija prorok: Sitna nejačad traži kruha, gladna i jadna, a nikoga nema da ih nahrani!

Toliko je registrirane gladne i napuštene djece, da je naša briga i naša pomoć naoko sitna i nemoćna. Toliko je nepobilježene tužne djece, koja idu spavati bez hrane i koja se dižu na novi dan, izmučena snima, bez nade da će ih dočekati mamin smiješak i tatin zagrljaj, da nam se oči pune suzama. Netko napisa, prema procjeni Ujedinjenih Naroda i nekih međunarodnih karitativnih društava, da na svijetu živi nekoliko stotina milijuna neishranjene djece. Drugi dodaju još crnije brojke, koje optužuju zbog očajne gladi srca: u našoj kulturnoj Evropi, u našoj kulturnoj Hrvatskoj, množi se i prijeti fronta napuštene djece, rođene bez ljubavi, napuštene s mržnjom. O toj djeci, siromašnoj i napuštenoj, želi ova nakana kazati nekoliko sugestija.

SIROMASI BEZ KRUHA

Na svijetu ima gladnih, na svijetu ima kruha. Na svijetu ima bijede, na svijetu ima hrane i svakovrsnih drugih stvari. Kako to, da zemljom krstare kolone siromašne djece? Zar je moguće da uz neiskazano blago svjetskih gavana i gavanskih naroda, da uz prepune sefove banaka i prepune magazine trgovaca, može netko gladovati? Ljudska savjest prelazi u

sve opravdaniji bunt; Zar je moguće da u Indiji majke moraju djecu prodavati ili izlagati, da u Južnoj Americi mali umiru ko muhe, a u sloomsovima sjeveroameričkih megapola, u newyrškom Haarlemu, crnačkoj višestotisućoj četvrti djeca dnevno moraju prekapati smetišta, da u nekim krajevima naše zemlje djeca polaze školu bez zajutarka i odlaze na slamu spavati bez večerice? U isto vrijeme skandalozne vijesti s francuske rivijere, iz Los Angelosa i Las Vegasa, iz raznih kockarnica i modernih kupališta golicaju našu besavjesnu radoznalnost javljajući kako se priređuju moderne lukulske gozbe, gdje se — kad ih recimo naruči multimilijarder Paul Getty — mora propisno po nazočnoj glavi utrošiti u jednoj noći do dvije hiljade dolara . . .! Ili, što je podpodjednako tragično, kad se za Fond pomoći nerazvijenim zemljama ne može ubaciti ni stoti dio one bezdušno goleme svote, koju supersile ulažu u naoružanje, svi narodi u špijunažu, sav svijet u kovanje općeg straha?

Da suzimo taj dogled i vidik. Da ostanemo kod nas, recimo otvoreno: kod našega Karitasa. Što bi sve znali pripovijedati oni naši savjesni heroji, koji su češće obilazili naznačene krajeve i kuće, što ih je ljuljao i rušio kakav neočekivani potres, potkapao podvodanj, žderao požar. Tu bi susretali djecu izgubljena pogleda, onako sitnu i čudno uozbiljenu, kadikad zanijemjelu u tupoj boli, bespomoćnu i predanu usudu na milost i nemilost. Trebalo je bez teretnog promišljaja u hipu pronaći i krov i kruh. Zaštititi nejake živote od vanjskih nepogoda i gadne gladi. Možda je daleko teži pogled bio na njihove nemoćne roditelje, koji bi otvorili žile samo da mognu spasiti porod svoje ljubavi.

Da budemo još bliži i još stvarniji. Mnoga naselja, barem tako govorimo, ne poznaju bijede, ne znaju što je golotinja, ne čuju nikad za glad. Da li je baš tako? Može biti da naizgled ima dosta dućana i robe, dosta pekara i hrane, dosta novca i brige. Uđete li u kuću familije gdje se narojiše brojna djeca, i nećete valjda vidjeti neka upala i ispijena lica. Počnite razgovarati, nasamo i potiše, s roditeljima. Začas ćete doznati kolike nevolje biju tu njihovu zajednicu. Otkrit će vam, kako mala pilež prima haljinice od već odraslijih. Kako se knjige nanovo umataju i prenose na dotekle razrede. Kako je teško doći do haljinica, cipelica, potrepština. Kako je nemoguće dati pokoje darovitije dijete u školu. Kako se ispriječila novčana oskudica i zatvorila put u svijet ili na bolje. I kamo da se okrenu? Koga da nešto zamole? Od koga da bilo što očekuju? Siromaštvo je kao zima: stisne čovjeka i ledi mu srce. A teško je zavapiti za pomoć. To zvuči ko sramota, ko neuspjeh, ko nesnosna bol.

Ovo se ne smije smesti s uma ni danas, u vrijeme preobilja i teške oskudice. Kad ima svega, kad bi za sve bilo svega, samo da je više srca. Zato, eto, ispisujemo ovu nakanu za ljudska srca pred Božjim Srcem.

NAPUŠTENI BEZ SRCA

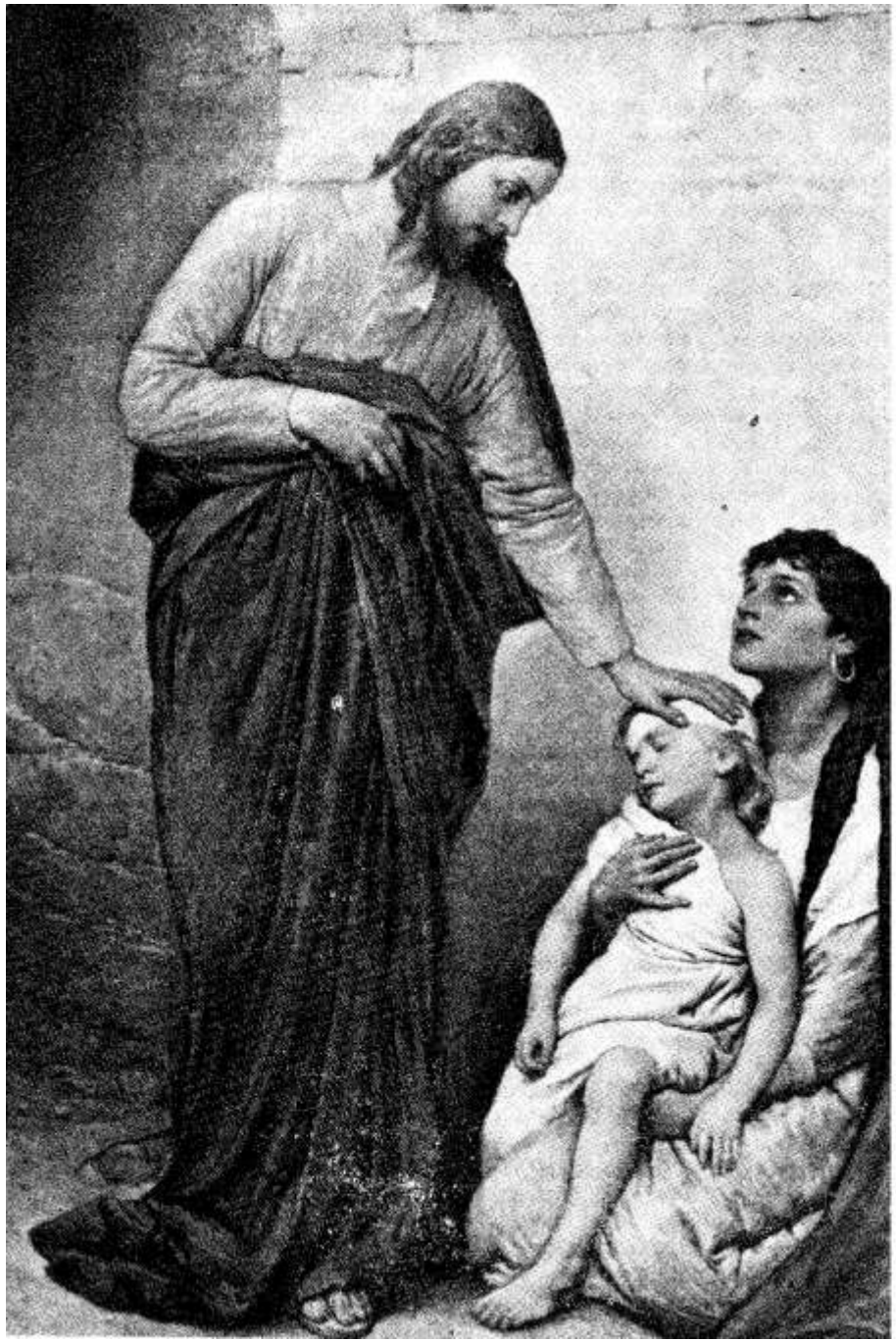
Nije tajna, svud se priča, ulazi u brojne ilustrirane magazine, skače na nebrojene TV ekrane, želi se ušuljati u sve duše, želi opomenuti svakog čovjeka: na svijetu, daleko od nas, na svijetu, tu, sasvim uz nas, množe se napuštena djeca. Množe se i rastu, rastu i prijete, prijete i optužuju. Napuštena su djeca dvostruko bjednija od siromašne: siromašna su i napuštena. Siromašna, ali bez bilo čije zaštite. Napuštena, bez ikojeg samilosnog srca. Ima još nešto strašnije od ove konstatacije: napuštena su djeca postala tako grozan i jezovit pojam, da se pred njima podjednako zatvaraju i vrata i prozori i novčarke i duše. Smatraju ih prokletima, izrodima, neželjenima posvuda, istjeranim odasvud.

Napušteno je dijete prije svega — crna brojka, plod crne brojke. Tužni rezultat očajnog rezultata. Otac i mati napustiše međusobnu vjeru, raskinuše prstenje, raznevjeriše se. A djeca, prema klasičnom plakatu patra Leppicha, ili su rasječena, ili su napuštena od jednog roditelja, ili su prepuštena beznadnom udesu samoće. Premalo je na svijetu, u raznim zakonodavstvima, premalo je odlučne skrbi za takvu postradalu nejačad, kojima će se pružiti površna socijalna briga, bacit će im »skrbno društvo« komadić kruha i dodati kakvu paru. Ali će ih i nadalje prepustiti zaboravu, ulici, skitništvu, banditizmu, specijaliziranim klapama besprizornih, nasilju, krađama, nemoralu i drogama.

Teško se određuje broj i prijetnja napuštene suvremene generacije. Istom onda, kad se abbé Pierre i Father Connaghan upuste u krvavi rat za napuštenu djecu i mladež, počnu izvirati brojke. Velegradovi, uz betonsko-aluminijsko-staklene zgradurine, legu i rigaju na svoje ulice, u svoje večeri i noći, gotovo tvorničkom točnošću i produktivnošću, napuštenu djecu. Sudski su procesi, nažalost, odviše tajni, skriveni i slabi. Uza sve suze i obećanja, uza sve psovke i munje u očima, malo se što popravlja. Uvijek ista osuda: stariji se nagađaju i tuku preko leđa i na račun jadne djece.

Napušteno dijete, rekosmo, dvostruko je nesretno: nema osiguranja za svoj fizički život, za hranu i odijelo; nema blizine niti topline duše za svoju dušu. Zato se od malih nogu odlučuje za krađu i laž, da si nešto pribavi; za neku skupinu i zajedničku »familiju« da si nadoknadi izgubljenu ljubav. Kad se nađe na raskršću, lako posrne do kraja. Usvaja gangasterske metode, želi se izgubiti ne samo u iluzijama filma i razonodama čage. Želi si stvoriti novi svijet na mjestu ovoga, što ga je izgubilo: odlazi u zakovitlani i nestvarni svijet droge, narkomanijom pokušava pronaći nešto raja i užitka.

I opet nam naš Karitas može pružiti neke podatke. Tu se susreću, na malom ali bolnom sektoru, dnevne slomljene sudbine napuštene djece. Roditelji ih jednostavno daju, donose, ili izlažu, ostavljaju. Tim se malim životima, naročito u prvim mjesecima, ne može mjesto mamina srca privezati nekakav aparat koji kuca . . . mjesto očeve zaštite dati neki spis koji nešto garantira . . Tu je nešto sudbonosno iščupano, nenadoknadivo srušeno, zauvijek oduzeto. U te male živote ulazi trauma, potres, užas. Čitav se svijet počinje motriti crnim očalama. Ne može se više moliti niti Očenaš, niti Zdravomarija, niti štogod drugo. Lik je Oca i lik Majke zablaćen. Nekakav red ili harmonija svijeta samo su iluzija i prokleta varka. Mali čovjek

počinje proživljavati velike patnje i još veće nepravde. Uvučen je prije pravog osobnog razmišljanja u kaos i ludilo. Njemu sve postaje sivo, pa sve tamnije, i sve besmislenije. Kad se čuje psovka i neokajana hula iz takve prevarene male duše, iz napuštena sitnog života, što je tu čudno? Kad se čuje krik i napad revolta, pa se mladi počnu sastajati na Wrightu u masi od četiri stotine hiljada, ili u spiljama Krete, ili na špicama trgova, ili u jazbinama svojih klubova . . . i tu započnu ne jednostavnu lamentaciju kako im je zlo, nego protestnu želju da se zlo sruši i nešto bolje načini, onda je to sasvim shvatljivo. Meni je sve čudnije upravo to, što su mladi tako šutljivi, kao što jesu, dok u njima odzvanja praznina i samoća, otuđenost i besmislenost, kao malo kad u povijesti.

SPAŠENI PO SRCU

Ovaj apel nije nikakva lažna propaganda. Nije nikakva sektarska maskerada. Ovo je naša opća ljudska, naša opća kršćanska, naša opća katolička dužnost. Ultimativna, neodgodiva, nezamjenljiva. Ili ćemo siromašnu djecu nahraniti i tako othraniti, ili ćemo je »dogladnjeti« i gladnu sahraniti. Samo bi onda trebalo mnogo, mnogo majki Tereza, da ih mogu skupljati i pokapati . . . Ili ćemo napuštene prigrliti, otkriti im toplo srce i snalažljivu ljubav, spremiti ih na život odgovornosti i ljudske suradnje, ili ćemo od njih stvoriti svojim nemarom i mržnjom armiju općeg nezadovoljstva, pobunu i opći požar. Ili ćemo otkriti srce i kruh, srce i ljubav, srce i brigu — ili ćemo zamračiti povijest i prije atomskog dima, prije ratnog kataklizma.

Pitanje je zaoštreno: kako da mlade spasavaju ljudi, koji nemaju srca da ih nahrane niti imaju srca da ih ljube? Ljudsko srce mora postati duboko ljudsko, spremno na samoodricanje i samožrtvu. Mora u sebi ponijeti nešto od beskrajne i žrtvene ljubavi spasenja, nešto od vječnosti i besmrtne zabrinutosti, ako želi zaigrati u ovoj fantastičnoj potrebnoj i divnoj avanturi. U spasavanju gladne i siromašne djece, u pridizanju i zaštiti napuštene i odbačene djece.

U nas je nikla jedna humana, ljudska, temeljna misao i pokret: »FOND ZA GLADNO DIJETE«. Inžinjer Vlado Paleček, nije želio, uvjeren sam, da se u Fond stavlja samo banknota za banknotom, prinos i prilog za prilogom. To bi moglo biti farizejski izopačeno i hladno. On je zaželio, a to želimo s njime i svi mi, prijatelji i pomagači ovog sve svjetskijeg pokreta, da se u Fond prije svega stavljaju — srca. Osobni angažman i sve uspjelija želja za bratstvom, koje neće dozvoliti da uz nas netko plače zbog neimaštine, ili se prostituira zbog napuštenosti. Kad se danas i u nas i u inozemstvu sve naglašenije traže osnovna prava, to je odličan zahtjev. Kad se uz to potiče na sve stvarniju i bezgraničniju ljubav, onda je to još bolje i još uspješnije. Pravda zacrtava granice. Postaje dosta brzo formalistična i teška. Ljubav naprotiv, kako je dariva Krist i opjevava Pavao, ide duboko, do dna opstanka — i široko, preko svih egzistencija. Ljubav je jedino dovoljan prostor za nepravde, koje se množe, jer je pravda preuska i za samu sebe. Pravednost

je znala opravdati imućne, ali ih je ljubav razvlastila. Ljubav je uvjerila i siromahe, i napuštene, da se isplati moliti Očenaš i Zdravomariju, jer otkriva blizinu i domovinu srca.

Pozivamo svu braću da se zauzmu za siromašnu i napuštenu djecu. Želimo svoj djeci svijeta i naše domovine, da osjete bratsku ruku koja ih odijeva i hrani, i bratsko srce, koje ih doziva, vuče iz napuštenosti i trajnom ljubavlju vodi u svjetlo. U život!

Mijo Škvorc
pom. biskup zagrebački

LAIČKI APOSTOLAT CRKVE - 2

Nema sumnje da je katolička Crkva polovicom ovoga stoljeća prošla kroz nekoliko burnih preokreta. Od početka rata pa do 1950. morala je štošta podnijeti zbog ratnih i poratnih nedaća; onda je do 1960. trebalo mnoge starinske nazore i strukture podvrći ozbiljnom ispitivanju; nadošlo je zatim desetljeće saborskog vrenja i previranja, prožeto nadama i protkano ogorčenjima tako — te se danas, potkraj 1970, s nekom kroničnom nelagodnošću pitamo: da li smo mi, katolici, prebrodili tešku jednu povijesnu krizu ili se tek bližimo njezinom sudbonosnom zapletaju? Sve snažnije zahvaća nas slutnja — da ni rat ni sabor nisu bili »vrhunac«, nego da ono najteže i najodgovornije stoji istom pred nama.

U ovoj nas slutnji utvrđuje i slavni povjesničar J. A. Toynbee. Na kraju velebne svoje »Povijesne studije« ističe on u dvanaestom svesku, da tek s posljednjom trećinom XX stoljeća počinje pravo rvanje oko čovjeka budućnosti. Prema njegovu sudu, uglavnom je već likvidiran prvi kumir naših dana — nacionalizam, a za ovim se naglo počeo rušiti i drugi idol današnjice — tehnicizam... Sad se čovječanstvu sve silovitije nameće san o jedinstvenoj svesvjetskoj državi koja bi svim pozemljarima zajamčila siguran opstanak, socijalnu pravdu i visok životni standard. S tim će se idealom, ili točnije — »idolom« planetarizma suočiti uskoro sve religije svijeta; katolicizam, koji na planetarnoj ljestvici najviše stoji, prebrodit će — veli Toynbee — ovu krizu samo uz uvjet da se odreče svoje dogmatske nepopustljivosti te se s drugim religijama slije u jednu sinkretističku mješavinu.

Ovaj bi zaključak slavnog povjesničara bio možda istinit, kad bi se sudbina Crkve zasnivala na golim

povijesnim čimbenicima. Ali Krist je u više navrata živo naglašavao, da budućnost Njegova Djela ovisi o jednom Natpovijesnom Čimbeniku, o Duhu Svetom. Autentičan Kristov Svjedok i Jamac kroz sve dane do svršetka vjekova ima biti živa i životvorna Sila s Visine, koja će bdjeti nad biblijskim »Slovom« i čuvati neokrnjenu Predaju Crkve, nu osobito će doći do izražaja u životu samih vjernika. Ukoliko smo stoga prispjeli danas na prag neviđene još planetarnje kušnje, morat će to svjedočanstvo Duha Gospodnjega zablistati snažnije no ikad u prošlosti. Drugim riječima: morat će se u životu kršćanskoga puka očitovati svetost, kakvu prijašnja stoljeća nisu još pokazala. Pod tim vidom treba onda priželjkivati i promicati danas onu toliko izvikivanu »punoljetnost« kršćanskog laikata.

KRST I POTVRDA Milosni život primamo svi već na krštenju. Taj život zaista je život, tj. ne smije i ne može stagnirati, nego mora bujati, rasti i prelijevati se u svijet. Upravo zato i jest dodan krštenju kao nadopuna sakramenat Potvrde, kojim naša kršćanska inicijacija postaje cjelovita... Krštenjem nas Bog odabire iz svijeta, trga nas iz okova trostruke požude i Adamova grijeha; Potvrdom nas šalje natrag u taj isti svijet, ali pune svoga Duha i Žara, da Mu budemo poslanici i svjedoci. Krsna milost znači da smo s Kristom umrli i pokopani za otkup svoj i svega čovječanstva; potvrdna milost znači da smo s Kristom uskrsli na obnovu i preobrazbu kruga zemaljskog... Na ovo nas upućuje i podatak iz vremena Pracrkve: dok se krštenje uglavnom odvijalo tiho i bez vanjskih pojava, dotle je dijeljenje Potvrde često bilo popraćeno vidljivim, čudesnim preobražajem vjernika. Duh Sveti, kao ekspanzivna Sila Odozgo, kao osobni Dinamizam Kristov, stvaralački je zahvaćao u redove Pracrkve te kroz riječi i djela potvrđenika svjedočio usred svijeta o Nadsvijetu. Dandanas su izostale te neobične popratne pojave; ali sama Potvrda iskazuje još uvijek svejednako pobjednički značaj katolicizma — koji nezaustavno hrli prema Novom Nebu i Novoj Zemlji. Nije naime prvotna zadaća Potvrde da pojedinca zaštiti u eventualnim vjerskim poteškoćama, nego da njegovu vjerskom osvjedočenju dadne eklezijalne, kozmičke dimenzije. Svjedočanstvo Duha Svetog, koje prosijava kroz integralni život potvrđenika, predstavlja tako kičmu svega laičkog apostolata Crkve.

KLER I LAIKAT Nema sumnje da Duh Gospodnji bdije nad crkvenom hierarhijom. Ipak hierarhijski je apostolat klera napose obilježen svojim juridičkim poslanjem. Može stoga u nekom svećeniku uzmanjkati i milost i sama vjera, ipak će mu s usana teći sakralna i sakramentalna riječ — gdje god nastupa ministerijalno, kao službenik Crkve; njegov osobni stav i svetost ne utječu na valjanost same apostolske službe, koja mu je povjerena... Kod laika nije tako: on svjedoči za Krista i apostoski djeluje toliko, koliko je sam životno osvjedočen, koliko je obuzet i prožet Duhom Svetim. Dakako, i svećenikov će apostolat biti plodniji, bude li se on sam posvetio u Duhu i Istini; nu kod laika s tom osobnom svetošću sve stoji i sve pada. Uzmemo li pak u obzir, da je sveće-

nik po svojoj službi barem u nekoj mjeri istrgnut »iz svijeta« — dok kršćanski laik mora ostati usred životne i svjetske vreve, shvatit ćemo koliko je laički apostolat u današnjim prilikama postao teži i naporniji od hierarhijskog! Nisu li poratne godine živo pokazale kako vjernici - svjetovnjaci moraju više podnijeti za vjeru nego li svećenici kraj oltara ili redovnici u sjeni samostanskih zidina?

Laici dakle nisu crkveni »rest!«, crkveni »talog«, koji ostane nakon što Bog pokupi »izabranije« duše u samostane i bogoslovije. Često će puta tražiti Bog od idealne duše da svoj apostolski žar iskaže u izrazito svjetovnom zvanju. U tom pogledu imali smo još davno prije Sabora divan primjer u liku hrvatskoga svjetovnjaka Dra Ivana Merza. Obračunavši s diletantskom vjerom rane mladosti, naumio je posvema se izručiti radu za Kraljevstvo Božje; počeo se baviti mišlju da postane isusovcem, nu onda, nakon svetački obavljenih (i ponovljenih) duhovnih vježbi razabra jasno — da ga je Providnost odredila za laički apostolat. U kratkom je roku zaorao takve brazde na Njivi Gospodnjoj, da mu utjecaj ćutimo još i danas!

DOMENA LAIKATA Tim još ipak ne želimo reći da bi životni pravac Ivana Merza bio obvezatan za sve kršćanske laike. On se naime svom dušom posvetio radu u Katoličkoj Akciji, kako ju je osobito promicao Papa Pijo XI; ova je, međutim, nastojala doskočiti nestašici klera uvodeći laike u hierarhijski apostolat svećenika — u čem zacijelo nije i ne može biti idealna domena laičkog djelovanja. Svećenicima je, dakako, potrebno da ih ovakvi velikodušni laici nadomjeste u dužnostima, kojih sami ne mogu obaviti — bilo zbog prevelike zaposlenosti, bilo zbog raznih drugih ograničenja; ali je u isti mah očito, da ovi apostoli u svom djelovanju prema smjernicama klera napuštaju izvornu laičku domenu te učestvuju donekle u pastirskoj i učiteljskoj misiji svećenika... Istinski ćemo laički apostolat susresti ondje, gdje katolički svjetovnjaci i zasebno i u krugu obitelji i u svojim strogo laičkim pothvatima odnosno udruženjima — bez »komande« klera — po vlastitoj savjesti i uviđanosti kristianiziraju svijet, ukoliko ne riječju nego ž i v o t n o unose evanđeoski duh u socijalni poredak, u ekonomiku i samu politiku. To su naime domene, u kojima kler može samo proglasiti neka opća načela moralnosti — i ništa drugo! Preobrazbu tih apstraktnih načela u konkretne svagdanje imperative provodit će svjetovnjaci koji su u tim domenama »kod kuće«. Pri tom neće o svojoj vjeri deklamirati, nego će po njoj živjeti i njezinim životnim dahom prožeti svoje članke — ako su novinari, svoje poslovanje — ako su poduzetnici, svoje terapije — ako su liječnici, svoje ugovore — ako su političari itd... Čini se da je ovako postupao u svojoj kratkoj karijeri John Kennedy; i, premda se golemom broju naših laika i klerika nije sviđalo što on u javnosti nikad ne spominje vjersko osvjedočenje, ipak se u njegovim političkim nastupima osjećao posvud neusiljen kršćanski »ethos« koji je osvajao... Kad bi se samo našlo danas još mnogo takvih laika, koji se ne bi sa župnikom natezali oko propovjedaonice i ambona nego bi se u svojoj svjetovnoj struci afirmirali do vrhunca živeći savjesno prema Evanđelju, mogli bismo vedrije gledati na sutrašnjicu svijeta i Crkve.

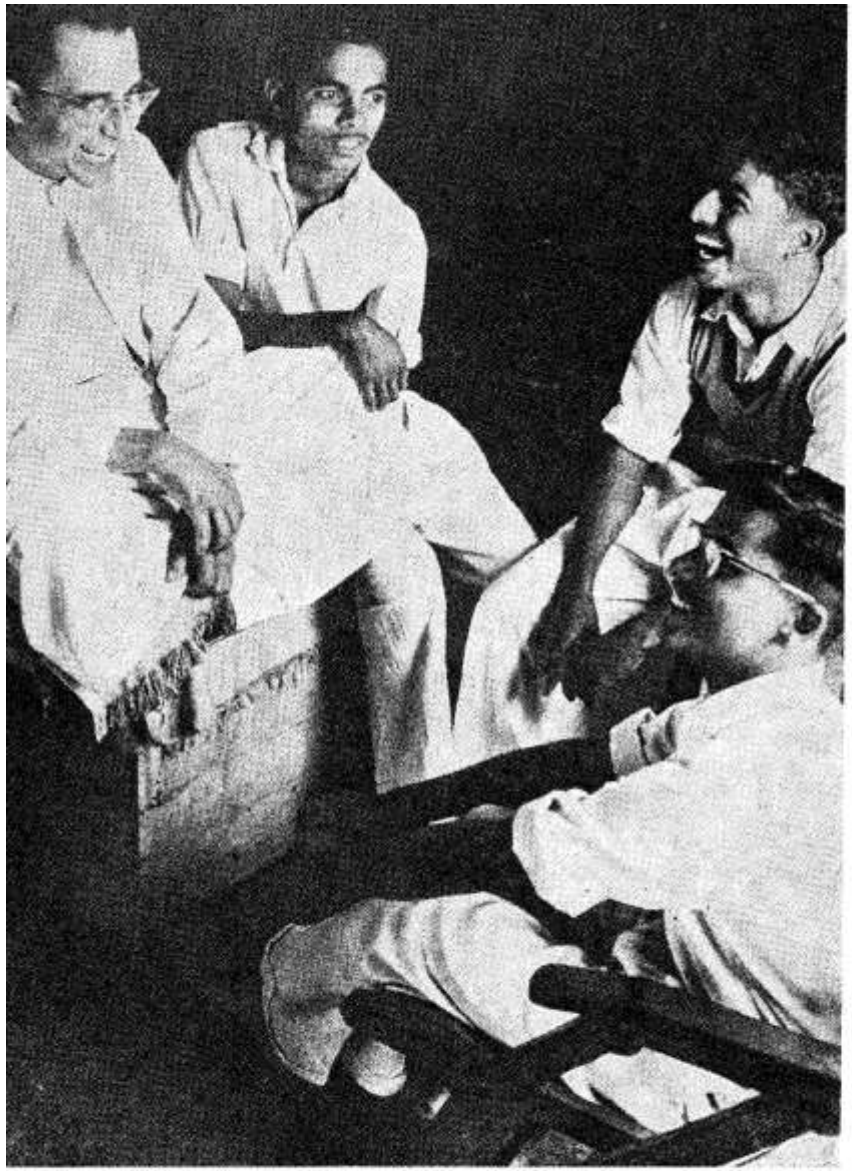
SUDBONOSNA ULOGA Opće je uvjerenje da čovječanstvo zalazi u novu eru tkzv. planetarizma. U ovom trenutku ne bismo mi, katolici, smjeli ponoviti propust koji smo učinili pred stotinjak godina, kad se po riječi Pija XI desio »najveći skandal Novoga vijeka« da je naime Crkva zbog nestašice pravih laičkih apostola izgubila iz svog krila radništvo! Znajmo, međutim, dobro da budućnost neće biti odlučena nikakvom masovnošću, nikakvim diplomatskim ni reklamnim trikovima; kao što uvijek, tako i danas odluku o čovjeku budućnosti donijet će oni koji se svom dušom nesebično budu angažirali u svjetsko zbivanje. Pitanje je stoga — da li ćemo u ovom povijesnom trenutku imati dovoljno apostola iz kojih će, kao u doba Praerkve, prosijavati Sila Odozgo! Inače, badava nam sve bučne konferencije i diskusije, badava sve katoličke novine, knjige, radio i tv-emisije, ako i nadalje budu kod nas vjernik i nevjernik stanovali, studirali, radili, jeli, pili, putovali jedan kraj drugoga, a nikad se u nevjerniku ne porodi misao: »Da mi je znati njegovu tajnu? Da mi je znati otkud provire njegov nadljudski mir i nadnaravna vedrina?!« Ne u smislu — kao da bi kršćanstvu trebalo namještenih reklama! Sunce sja i bez provodadžija, grad na gori ne traži se svijećom usred podneva. Ali da mi budemo konačno što moramo biti — naime »sol zemlje« i »svjetlo svijeta«, morat će Duh Sveti zaista stvarati u nama ono čega još ni izdaleka nemamo, da bi se obnovilo lice zemlje.

Josip Ćurić

APOSTOLAT LAIKA U INDIJI

Za razvoj laičkog apostolata u Indiji
(Mis. nakana AM za mjesec studeni 1970.)

II vatikanski sabor priznao je veliko značenje laičkog apostolata u misijskim zemljama. I premda je već uredba »Lumen gentium« iznijela načela laičkog apostolata, a konkretne oblike tog apostolata razradio dekret »Apostolicae actuositatis«, to je ipak velik broj biskupa tražio da se unese i u misijski dekret specijalan članak o aktivnosti laika. Bilo je važnih razloga za taj zahtjev. U misijskim zemljama više nego u drugim postoji opasnost da laici ne budu pripušteni da u potpunosti odigra-

Prijateljstvo između misionara i vodećih osoba u nekom kraju od velike je važnosti kako će se primiti Božja poruka. Na slici dva misionara u razgovoru s brahmanom i hindusom.

ju svoju ulogu u životu Crkve. Očito je da u mjesnoj crkvi koja se tek rađa kršćanski se život mora razvijati pod zaštitom svećenika misionara. Oni moraju uspostavljati i organizirati život zajednice. Na početku ne može nijedan laik uspješno raditi. Dapače kad i novi kršćani budu pokršteni, oni još nisu ukorijenjeni u kršćansku tradiciju, te imaju malo praktičnog iskustva u poslovima Crkve. Osim toga i njihova je profana naobrazba veoma siromašna da bi im se mogli povjeriti poslovi koji bi angažirali njihovu odgovornost. Zato misionari radije sami drže u rukama sve crkvene poslove. No ipak misijski dekret kaže »da Crkva nije pravo utemeljena, ne živi punim životom niti je savršen znak Krista među ljudima, ako s hijerarhijom ne postoji i ne djeluje laikat u pravom smislu« (br. 21.). A to dakako nameće dužnost odgoja katoličkog laikata, koji će biti sposoban vršiti svoju nezamjenjivu ulogu u životu i radu Crkve.

INDIJA: U toj je zemlji primjenjivanje koncila, a posebno dekreta o misijama, nerazdruživo povezano uz nacionalni kongres, koji se je održao u svibnju prošle godine u gradu Bangalore. Taj je kongres pripreman više od godine dana u stotinu pokrajinskih i dijecezanskih seminara, zatim studijskih i profesionalnih grupa. Šesnaest je grupa studiralo situaciju i probleme indijske crkve, ograničivši se svaka na sebi povjereno područje. Sam kongres zašao je još dublje i studioznije u čitavu problematiku. Na njemu je prisustvovala cjelokupna hijerarhija, ne zato da dirigira, već da sudjeluje u debatama. Konačne rezolucije prihvatile su same biskupske konferencije.

Opravdano je utvrđeno da je laik postao veći u indijskoj crkvi. Kongres je naime bio zajednički pothvat svećenika, redovnika i laika. Kanilo se je organizirati komitet kako bi barem polovicu kongresa sačinjavali laici. No taj cilj nije ipak bio u potpunosti postignut. Laici su unatoč tome bili dobro zastupani i što se tiče broja i kvalitete, tako da se je osjetila njihova važna uloga.

LAIČKI APOSTOLAT U INDIJI:

Ta ogromna zemlja ima 7 milijuna katolika od kojih gotovo 94% žive na jugu te u drugim »enklavama«, osobito u Kerali, Tamilnadu, uzduž zapadne obale, naročito u Goi, Mangalore, pa onda na istočnoj obali i u Chotanagpuru. U ostalim dijelovima Indije među više od 300 milijuna nekršćana nalazi se samo 468.000 katolika, tj. 6%. Očito je da kler i sestre žive naročito u krajevima u kojima ima mnogo katolika. A u drugim za Indiju inače važnim krajevima katolici su bijedna, beznačajna i gotovo neprimjetna manjina.

Posljedica toga jest da su položaj i mogućnosti laika i njihova apostolata veoma različite. Ima važnih pokrajina kao središnja Kerala, neki dijelovi Tamilnada i Bombaya, gdje su katolici brojni pa je onda i znatan njihov utjecaj na različitim sektorima javnog života, npr. u odgoju. Uslijed sistema kasta katolici iz nižih kasta ne mogu imati veći utjecaj na javni život.

ODLUKE INDIJSKOG KONGRESA: Prva i najmasovnija odluka indijskog nacionalnog kongresa daje opširan program o primjernoj znanstvenoj i duhovnoj formaciji koliko je moguće sviju: ne samo svećenika i redovnika već i laika. Ta formacija mora dovesti do sve dubljeg razumijevanje Božje riječi i do što većeg sudjelovanja u službi naroda.

Što se tiče duhovne formacije rezolucija kaže: »Sveopći poziv na svetost ima naročito značenje za laike, koji učestvuju u životu svijeta. Nihova je odgovornost da posvećuju svijet svojim radom i trpljenjem. Svojim radom oni suraduju s Bogom u stvaranju a svojim kušnjama i poteškoćama nastavljaju Kristovu otkupiteljsku misiju. Ipak se njihova duhovnost ne sastoji jedino o nekim vanjskim djelima i obdržavanju niti u izoliranosti od svijeta, već u vjeri koja je duboko ukorijenjena u Isusa Krista te koju označuje postojana svijest o Božjoj prisutnosti u njihovu životu te u ozbiljnom i korisnom sudjelovanju sa svijetom . . . « Laik mora očitovati i dokazati svoj kršćanski poziv sudjelovanjem u društvenom i profesionalnom životu, u životu i problemima indijskog naroda i društva.

Naročita pažnja posvećuje se i roditeljima koji moraju biti spremni za obiteljske i odgojne probleme. Preporučuje se osnivanje centara koji će surađivati s državom i drugim organizacijama za dobro obitelji. I katolički studenti potiču se na rad kako u odgojnom tako i političkom životu zemlje. »Mi moramo biti otvoreni za svaku ljudsku vrednotu, za sve što je dobro i plemenito u našem narodu, za našu povijest, tradiciju, a i za naše vrijeme. . . «

Indijska crkva puno očekuje od svojih laika. I s pravom, jer je upravo njima koncil povjerio u naše dane velike zadaće: »Glavni njihov zadatak — bili oni muževi ili žene — jest svjedočiti za Krista, što moraju vršiti životom i riječju u obitelji, u svom društvenom krugu i na području svoga zvanja. U njima treba da se očituje novi čovjek koji je po Bogu stvoren u istinskoj pravednosti i svetosti. A tu novost života trebaju očitovati u socijalnoj i kulturnoj sredini svoje domovine, prema predajama vlastitog naroda. Oni moraju tu kulturu poznavati, pročišćavati je i čuvati, razvijati je prema suvremenim uvjetima i, konačno, usavršavati je u Kristu, da Kristova vjera i život Crkve ne budu više tuđi zajednici u kojoj žive, nego da je otpočnu prožimati i preobražavati. Sa svojim sugrađanima neka se svežu iskrenom ljubavlju, da se u njihovu oplođenju očituje nova veza jedinstva i opće solidarnosti koja se crpi iz Kristova misterija. Kristovu vjeru neka šire i među one s kojima su vezani životom i zvanjem; ta se obaveza to jače nameće što premnogi ljudi mogu jedino po laicima, koji su im blizu, čuti Evanđelje i upoznati Krista . . .« (Ad gentes, broj 21.).

Da bi indijski laikat mogao što uspješnije izvršavati taj svoj veliki zadatak pomagat ćemo ga ovaj mjesec svojom molitvom.

Josip Antolović

UZ BLAGDAN KRISTA KRALJA

Kralj čovječanstva

Ruski pisac Gogolj u svom djelu »Mrtve duše« prikazuje pustolova, nekadašnjeg činovnika na carini, imenom Čičikova, kako luta od posjeda do posjeda. Zašto? Zato, da sebi stekne »mužike«, seljake, ali samo one, koji su već mrtvi, ali ih njihovi gospodari velikaši nisu brisali iz svojih popisa poreznika. Tako su ti mrtvaci još i u grobu dužnici.

Te »mrtve duše«, koje su prodane za vrlo malu cijenu, pustolovu Čičikovu dobro dođu, da se badava domogne zemlje koliko god želi . . .

I danas je svijet pun »mrtvih duša«, koje, po riječima ruskog filozofa Berdiaeva, čekaju kupca koji bi ih umio oživjeti pomoću jednog IDEALA, koji u sebi sadrži životnu nadu, što bi ga zagrijala, i tako uskrisila.

Mi kršćani poznamo takvog kupca. On postoji i nalazi se među nama, i stalno obilazi okolo tražeći »mrtve duše«, što ih je ubila krivnja, očaj, beznađe, apatija ili nezasitna glad. Taj kupac nije nitko drugi nego sam Isus Krist.

On je sve duše kupio, otkupio i prekupio, jer je za svaku od njih platio ne makar šta, nego je za otkupninu dao svu svoju krv. Sve te duše on je kupio samo zato da ih oživi, uskrisi i da tako ostvari »svoje Kraljevstvo«, Kraljevstvo »živih duša«.

Krist želi ostvariti svoje kraljevstvo u cijelom čovječanstvu kao cjelinu, i posebno još u svakoj duši.

KRISTOVO KRALJEVSTVO U ČOVJEČANSTVU

Na sudu Pilat je upitao Isusa: »Ti si, dakle, kralj!?« Isus mu je odgovorio: »Pravo kažeš. Ja sam se zato rodio i došao na ovaj svijet da svjedočim za ISTINU, i svaki koji je od Istine sluša moj glas!«

Tim riječima Krist se otvoreno priznaje Kraljem i označuje svoje podanike: »Svaki koji je od Istine, sluša moj glas!« Njegov je dakle podanik svaki čovjek koji voli Istinu.

Čovječanstvo kao takvo voli Istinu. Dakle, u čovječanstvu, u ljudskom društvu, uza sve protivurječnosti, postoji Kristovo Kraljevstvo. Legimitacija, pasoš i viza za to Kraljevstvo samo je Istina.

Kristu je bio priznat naslov »kralja« na križu gdje je iznad njegove glave trnjem okrunjene visio natpis u tri jezika: »Isus Nazarećanin, Kralj Židovski«. Sve je na tom natpisu istina, samo treba riječ »židovski« zamijeniti onom riječju, kojom je i Židov Einstein zamijenio je na vizi

za Sjedinjene Američke Države, kad je mjesto: »rasa semitska«, tj. židovska, stavio jednostavno: »rasa ljudska«. — Krist nije kralj ovog ili onog naroda, ove ili one rase, nego jednostavno »Kralj čovječanstva«.

Taj titul »Kralja« Kristu priznaje Pilat, iako ga kao Kralja osuđuje na smrt. Taj naslov ne samo da nalazimo na križu, nego ga susrećemo i u betlehemskim jaslicama. Čim se Krist rodio, evo Mudraca s Istoka, da mu se poklone i da ga priznaju svojim Kraljem. Oni otvoreno pitaju: »Gdje se rodio novorođeni Židovski Kralj?«

Taj naslov Kralja Krista prati od kolijevke do groba. Kraljevi zemlje zajedno sa svojim predstavnikom kraljem Herodom urotili su se protiv Krista Kralja, i kad mu ne mogoše oduzeti život, onda ga izrugaše kao luđaka. Rimski vojnici, koji su onda bili predstavnici svih naroda, jer ih je bilo iz svih strana svijeta, kad su iz obijesti stavili trnovu krunu Kristu na glavu, a u ruke mu turili mjesto žezla trstiku, i nesvjesno su ga priznali Kraljem svih naroda, cijelog čovječanstva, koje je on svojom krvavom mukom, žrtvom i smrću »kupio«, otkupio, stekao, osvojio. Čovječanstvo, iako služi raznim zemaljskim gospodarima, jednim drugima protivnim, mora priznati da po pravu od Boga danom pripada cijelo isključivo samo Kristu u svem svojem opsegu.

Gdje imamo dokaz za to? Imamo ih bezbroj. Čujmo: Prije smo dokazivali da Bog postoji pokazujući na red u svemiru. Danas imamo puno više dokaza nego prije. Danas opstojnost Božju dokazujemo — iz nereda u svijetu, iz nereda u čovječanstvu, iz nereda u ljudskom društvu. Svaki NERED jest jedan dokaz više. Nered postoji. To nitko ne niječe. A nered je zato, što je prekršen RED. A REDA ne može biti bez REDATELJA!

O kako mi strepimo pred razularenim silama, ne atoma koje smo otkrili, nego silama nereda, što ih potajno nosimo u svojim srcima, a koje se stidimo otkriti ... A da li bi došlo do nereda u ljudskim srcima, da su ta srca uvijek slušala GLAS ISTINE?

Želimo li biti sljedbenici Istine, tada moramo biti i podanici Kristovi. To znači: Kristovi zakoni, njegova volja — moraju biti naši zakoni, naša volja. A živimo li u granicama Kristova zakona, onda smo u granicama Kristova Kraljevstva..

Da Krist stvarno vlada čovječanstvom, ljudskim društvom, nije dosta izrecitirati kakvu posvetu, nije dosta u morske dubine spustiti njegov kip golemih dimenzija, kao što su učinili kod Camoglia, nije dosta podići njegov kip ni na vrhuncima Alpa, na Monte Rosa, nego je NUŽNO PRAKTIČKI ŽIVJETI — PO EVANĐELJU, tom Kristovu Zakoniku. To vrijedi i za narode i za pojedine obitelji i za pojedince. To treba provoditi u privatnom i javnom životu, na poslu, na zabavama, na putovanjima, u kući i na ulici, svagdje. Tu treba Kristu podizati spomenike. To znači uspostavljati Kristovo Kraljevstvo.

Kraljevstvo Božje u čovječanstvu iznad svega želi uspostaviti univerzalni mir. Kristov dolazak na zemlju zbio se u ponoći, kad je sve bilo mirno. Kad je on na križu izdahnuo, tj. kad je ostavio ovaj svijet, potresla se zemlja, uznemirio se svemir i priroda, uznemirili su se i njegovi protivnici. Očit je to znak: s Kristom dolazi mir. Bez Krista nema mira. Nema mira među ljudima, pa makar sva usta izvikivala: bratstvo, jednakost, sloboda! A ako među nama ljudima ne postoji Kristovo Kraljevstvo mira, onda odmah nastupa kraljevstvo sotonino, kraljevstvo mržnje, rat do istrebljenja, rušenje i kaotički **očaj ...**

Samo ako ostvarimo Kristovo Kraljevstvo, tj. život po nauci Evanđelja, bit će moguće JEDINSTVO ČOVJEČANSTVA, za kojim čeznu svi istinoljubivi ljudi, a ne samo John Donne, čiju je čežnju pisac Hemingway stavio kao epigraf, natpis svojem romanu »Kome zvona zvone«. Nijedan čovjek nije osamljeni otok dostatan sam

sebi. Svaki čovjek dio je KONTINENTA, komad zemlje. Ako grumen zemlje otrgnu morski valovi od evropskog kopna, Evropa je odmah manja ... Gubitak svakog čovjeka umanjuje čovječanstvo, čiji sam i ja dio. Prema tome, to je i moj gubitak. Zato nemojmo nikad pitati: »Kome zvona zvone?« Ona zvone i nama. Ako u meni ne vlada Krist, za toliko manje vlada u cijelom čovječanstvu. Ako u meni vlada, vlada toliko više i u čovječanstvu.

KRISTOVO KRALJEVSTVO U POJEDINOM SRCU Jednom zgodom farizeji upitaše Isusa: »Kada će doći Božje kraljevstvo?« On im je odgovorio: »Kraljevstvo Božje ne dolazi s vanjskim sjajem. Neće se kazati: Ono je ovdje! ili: Eno ga ondje! — jer kraljevstvo je Božje — u VAMA!«

Znamo — po riječima apostola Pavla — da Bog htjede »objaviti kako je bogata slava ove tajne među narodima, a to je Krist, Nada Slave u nama.« Čovjek postaje savršen samo ako se približi po spoznaji i ljubavi k svome Idealu Kristu, Bogočovjeku, u kojem je sažeta tajna ljudskog spasenja i naše buduće slave.

Pa kad je Bog Otac nas htio sjediniti s Kristom kao udove s glavom, onda moramo nastojati da On zbilja u našem životu bude stalno prisutan, da upravlja svim našim djelima, riječima i mislima tako da to budu njegova djela, njegove riječi, njegove misli. No mogu li ja reći za svoja djela, riječi i misli, da su Kristove? Ako mogu, Božje je Kraljestvo u meni. Živim li u granicama Kristova Zakona, onda sam u granicama Kristova Kraljevstva.

Tako mogu reći svakome: Svijet, tijelo, sotona nemaju nikakve vlasti nada mnom, jer ja sam Kristov podanik svom dušom, svom mišlju, svim djelima! ... Imao je pravo francuski romanopisac Rene Bazin, kad je govorio kako je naša duša kao siromašni pješčani žal, po kojem gazi svakojaka čeljad, po kojem i najmanji vjetrić izdube brazde, koji može okaljati tisuću uzroka. Ali milost našega Kralja dolazi kao plima i briše, izravnava, pere. Tada se žal opet pokaže izravnan, sjajan na suncu radosti ...

Malo je poznata odlučna riječ Napoleonova sina, kad mu je netko na bečkom dvoru rekao: »Kad vaš otac izgubi vlast, vi se onda ne možete više smatrati baštinikom carstva!« — »Što me briga za carstvo!« odgovori dječak. »Ja sam rođen kao Kralj Rima, i to ću biti uvijek!«

I mi smo također rođeni u Kristovu Kraljevstvu, i kao baštinici toga Kraljevstva bit ćemo uvijek uz Jedinorođenog Sina Božjeg, Isusa Krista, našega Kralja, jer smo označeni kao posinjeni i kao baštinici i kao Božji sinovi.

No ako je tu čast, tu je i dužnost. Nas naše plemstvo obvezuje. Isus nas na to podsjeća kad god molimo Očenaš. Izgovarajući riječi: »Dođi Kraljevstvo Tvoje!« mi moramo misliti na to. I ako često budemo na to mislili, neće nam život biti prazan. Mi ćemo stalno obnavljati svoju zakletvu vjernosti sve do onog časa dok ne kucne ura da ostavimo ovo zemaljsko borilište i pođemo u vječne stanove, koje nam je pripravio naš Kralj. Onda ćemo i mi moći reći sa svetim Pavlom: »Dobar sam boj vojevao, trku sam svršio, vjeru očuvao. Već mi je pripravljen vijenac pravde, koji će mi dati Gospodin, pravedni sudac u onaj dan. I ne samo meni nego i svima koji budu željeli njegov dolazak.« (2 Tim 4,7-8)

Obnovimo dakle danas ponovo vjernost Kristu Kralju, obnovimo svoje dobre odluke i odlučno nastavimo borbu sa svojim neprijateljima: tijelom i njegovim požudama, duhom ovoga svijeta i njegovim zamamnostima, te knezom ovoga svijeta, sotonom. Budimo uvjereni, da nas Kristova milost neće ostaviti same u toj borbi. I Marija, Kraljica Majka, bit će nam u pomoći, jer je njoj neobično mnogo stalo do toga da se ovdje na svijetu što više proširi i učvrsti Kraljevstvo njezina Sina.

Josip Njavro

DRUGO BOLESNIČKO HODOČAŠĆE U LURD

Kad je 1908. godine iz Rijeke krenulo u Lurd Prvo hrvatsko narodno hodočašće (organizirao ga je poznati veliki Marijin štovatelj O. Bernardin Skrivanić), a bilo je to o 50 godišnjici ukazanja Majke Božje sv. Bernardici, kao dječak iz Kraljevice odpratio je do Rijeke svoju teško bolesnu majku sadašnji riječki metropolita i nadbiskup Dr. Viktor Burić. Ove godine, dakle 62 godine kasnije, upravo on kao duhovni vođa vodio je II hrvatsko bolesničko hodočašće u Lurd. Ovo hodočašće je brojilo 186 hodočasnika, od kojih je tridesetak bilo težih bolesnika. U hodočašću je sudjelovalo pet liječnica i 10 časnih sestara bolničarki i medicinskih sestara. Svojim dolaskom na zagrebački kolodvor preuzvišenog metropolitu riječkog i hodočasnike počastio je hrvatski metropolita i nadbiskup zagrebački Dr. Franjo Kuharić. On je došao da pozdravi i isprati hodočasnike i da im upravi tople nadpastirske riječi za sretan put. Evo tih toplih i značajnih njegovih riječi:

Dragi hodočasnici!

Na polasku na ovo Vaše hodočašće ja Vam od srca želim sretan put. Polazite u Svetište Majke Božje, nosite sa sobom svoje nade, svoje nakane, ali uključite tu i nakane cijele naše Nadbiskupije, nakane hrvatskog naroda, nakane cijele Crkve i nakane cijeloga svijeta. Presveta Bogorodica želi da mi u svojoj strpljivosti podnoseći križeve života i u ljubavi prema boli i bližnjima upravljamo svoju skrušenu molitvu Nebeskom Ocu, da bi nam po toj molitvi On uzvratio mnogim milostima na dobro svih ljudi. Stoga neka Vaša srca budu široka u svojoj molitvi. Uključite sve, prihvatite neugodnosti i poteškoće ovog putovanja, prihvatite poteškoće koje u sebi nosite. Vi ste jednim dijelom bolesnici, Vi imate svoj križ, pretvorite ga ljubavlju prema Isusu Raspetome u izvor mnogih milosti i blagoslova Božjeg. Ja Vam od srca želim da Vam boravak u Svetištu Majke Božje bude doista izvor velike radosti i velikog ohrabrenja i želim Vam da se vratite sretno i da nam donesete opet blagoslov presvete Bogorodice i blagoslov Božji iz Marijinog svetišta. SRETNO POŠLI I SRETNO SE VRATILI.

Ove lijepe želje i blagoslov našeg hrvatskog metropolite, koji je iza svog nagovora blagoslovio čitav hodočasnički vlak pratile su sve hodočasnike za čitavog njihova hodočašća. I naš dolazak u Lurd prije predviđenog vremena, čitavih četiri i pol sati prije ima se pripisati izmoljenom blagoslovu naše Nebeske Majke.

Lanjske godine krenulo je prvo hrvatsko poslijeratno hodočašće naših bolesnika u Lurd. Isti organizator dosadašnjih hodočašća u Svetu Zemlju, Lurd, Fatimu g. Milostislav Ciko poveo je i ovo hodočašće opet u Lurd, a u aranžmanu turističke agencije ZAGREB/EXPRES iz Zagreba. Kao duhovni vođa prošlogodišnjeg bolesničkog hodočašća bio je poznati pučki misionar i veliki štovatelj Nebeske Majke O. Mato Jović D. I., koji živi u Opatiji, a ona spada u jurisdikciju sadašnjeg riječkog metropolite i nadbiskupa, a sadašnjeg vođe puta ovog drugog hodočašća. P. Jović je lani svojim prekrasnim duhovnim nagovorima i propovijedima oduševio lanjske hodočasnike, a ove godine je tim istim sadržajem snimljenom na magnetofonskoj vrpci pripremio hodočasnike na putu u Lurd. Za vrijeme putovanja preko zvučnika mogli su svi koji su željeli čuti njegove riječi i njima se oduševljavati za svoj nastupajući boravak u Gospinom gradu, a tim reprodukcijama usko je povezano ovo drugo sa prvim lanjskim bolesničkim hodočašćem.

Premnogi su dojmovi ispunili srca i duše naših ovogodišnjih hodočasnika. Spomenimo samo tri koja su svi mogli osjetno proživjeti.

1. Boravak na lurdskom tlu doživljavali su hodočasnici kao da hodaju ne po zemlji, ali niti da se već nalaze u nebu, nego na nekom mjestu, koje se nalazi između neba i zemlje. »Mjesto na kojem stojiš sveto je« — reče Bog Mojsiji na gori Sinaju. I na Lurd bi mogli primjeniti te iste Božje riječi, jer ih svi hodočasnici osjetno mogu osobno proživjeti.

2. U Lurdu se osjeća neposredna blizina i prisutnost naše Nebeske Majke. Ne vidimo je među nama, ali je svi živo osjećamo da je nevidljiva svima nama blizu. Ona se na milosni način nalazi uz nas i među nama. To gotovo svi mogu ovdje zorno osjetiti.

I napokon treći rekao bih zajednički dojam jest susret svakog hodočasnika sa ostalim hodočasnicima najrazličitijih narodnosti čitavoga svijeta, čiji jezik ne možemo razumjeti a i koje osobno ne poznajemo. Ipak čini nam se kad prolazimo pokraj njih ulicama Lurda, u hotelima i na prostorima oko svetišta i u samim svetištima, da su nam ti ljudi tako blizu našim osjećajima, rekao bih bliži nego i sami oni s kojima smo rodbinskim vezama vezani. Istih misli i istih osjećaja nalazimo se svi kao jedno srce i jedna duša pred prijestoljem zajedničke nebeske MAJKE u njezinu gradu Lurdu.

Mnogi od ovogodišnjih hodočasnika doživjevši prvi put Lurd odlučuju u nj opet doći, ali ne sami, već sa svojim milim i dragima. Majke žele ovdje dovesti svoju djecu, žene svoje muževe, oni koji nikoga svoga nema-

ju žele potaći svoje poznate, žele ih oduševiti da vide ove Božje ljepote na zemlji: Grad, koji čitav pripada Gospi. Mnogi su izrazili želju da bi trebalo to priuštiti današnjoj mladeži da sve ovo dožive u doba kad mladež kreće krivim putevima. A možda bi bilo još potrebnije svima onima, kažu drugi, koji su ljudi slabe ili nikakove vjere, jer u Lurdu se vjera utvrđuje, u Lurdu se vjera izgubljena opet zadobiva, u Lurdu se vjera u onih koji je kao sretnici posjeduju još više umnožava. Pođite u Lurd, pa ćete vidjeti da je tako, kažu mnogi koji nas žele uvjeriti u istinitost svojih tvrdnji.

Neki od prošlogodišnjih hodočasnika oduševljeni prošlogodišnjim hodočašćem uključili su se ponovno i u ovogodišnje.

Na povratku iz Lurda mogli smo pročitati u najnovijem »Glasu koncila« u reportaži »Pusta osta Slavonija«, izjavu preč. g. Franje Pipinića, župnika u Slavonskoj Požegi da su se današnja silna hodočašća razvila u masovni turizam. To za ovo naše bolesničko hodočašće se ne može reći, jer je za čitavog ovog hodočašća vladao u njem onaj pravi hodočasnički duh. I zdravi i bolesni čeznuli su za istim ciljem. Iza usputnog hodočašća na grob našeg Oca Leopolda Mandića u Padovi, svi su željeli čim prije stići u Gospin grad Lurd i u njemu doživjeti sve ono što im je Gospa pripremila u svome gradu da ih razveseli i duhovno obogati.

Za neke je opet obavljanje Križnoga puta na poseban način u Lurdu obavljenog tako da svaku postaju drugi hodočasnik predmoli ili pred njom na glas razmatra bio vrhunac izvanrednih doživljaja. Drugima se u nezaboravni doživljaj usjekao trenutak svaki dan ponavljan: procesija sa Presvetim u 16,30 h. sa blagoslovom prisutnih na trgu ili za lošeg vremena u podzemnoj Bazilici sv. Pia X., bolesnika koji sjede ili leže u svojim bolesničkim kolicima. Tu su prezentirani bolesnici sa svih strana svijeta sa najrazličijim teškim a često puta i neizlječivim bolestima. I mi smo imali ove godine takovih koji su ponijeli sa sobom dokumentaciju svojih bolesti, a kojima ni najmodernija znanost današnjice nije u stanju da pruži pomoć i da ih ozdravi. Još jedina nada njihova i naša ostala je mogućnost milosnog ozdravljenja po zagovoru Gospe Lurdske. A takovih se milosnih čudesnih ozdravljenja znalo kroz ovih više od stotinu godina od Gospinog ukazanja sv. Bernardici dosta ostvariti. Za takove slučajeve postoji u Lurdu i posebni liječnički ured za konstatacije, u koji su se prijavili i naši teško i neizlječivo bolesni hodočasnici. Neki bolesnici ozdravljaju za samog blagoslova sa Presvetim za poslijepodnevne procesije, dok drugi ozdravljaju u času kad se okupaju u lurdskoj vodi. Neki pak ozdravljaju na putu kući, a drugi ostaju i dalje bolesni, ali se ne tuže više na svoju bolest, jer su u Lurdu naučili trpjeti i strpljivo nositi svoj životni križ, vršeći tako odano sv. volju Božju.

Tako je i naš lanjski teški bolesnik, bogoslov splitske nadbiskupije Pavo Perleta, koji je bio podvrgnut teškoj

operaciji na mozgu i bio neko vrijeme nepomičan, lani bio u kolicima, a ove godine s nama obavljao križni put i kod sedme postaje ovako razmatrao pred svim zdravim hodočasnicima. »Dragi Isuse, Ti si eto drugi put pao pod križem. I ja sam dva put ležao na operacionom stolu i dva puta evo dolazim u Lurd. Ti si rekao u molitvi Ocu Nebeskom u vrtu Getsemanskom: »Oče, ako je moguće da me mimoiđe ovaj kalež«. I ja isto molim: otkloni od mene ovu moju bolest, ali ne kako ja hoću, nego kako je Tvoja sveta Volja. Ako je moja bolest potrebna za obraćenje i jednog samo okorjelog grješnika spreman sam i dalje da budem bolestan.« Tako je završio svoje razmatranje bogoslov Pavo, koji je u razdoblju od prošlog do ovog hodočašća dao 10 ispita u bogoslovskom svom studiju, a prije uslijed bolesti nije mogao ni jedan. Došao je ove godine da zahvali Gospi za dosadašnju pomoć Njezinu i da Joj se i za buduće preporuči.

Nešto lijepo je za ovog hodočašća doživjela i jedna od pet u hodočašću prisutnih liječnica. Iza Presvetog Sakramenta u procesiji i kod blagoslova bolesnika imaju počasno mjesto i odmah prate Presveto svi prisutni liječnici. Nju je posebno dirnuo prizor kad je pred sobom ugledala ugledne svoje kolege liječnike kako idu za Presvetim raskriljenih ruku, a o ruci im visi krunica dok se pjevala pjesma: »Parce Domine, parce populo tuo«, a Nadbiskup naš je za to vrijeme blagoslivljao uz ostale bolesnike i naše, koji su sjedili u svojim bolesničkim kolicima. Bili su to liječnici raznih naroda sa svih strana svijeta, a dok je naše hodočašće boravilo u Lurdu bili su hodočasnici iz Irske, Engleske, Njemačke, Holandije, Francuske, Italije, pa čak i iz daleke Indije, Vietnama i Japana.

I tako bi mogli nizati dojam za dojmom s dubokim uvjerenjem da bi od tih dojmova mogli sastaviti i čitavu knjigu prekrasnih utisaka za ovog našeg hodočašća.

Treba u Lurd osobno poći i vidjeti ono što se samo tamo može vidjeti i doživjeti, a što se ljudskim perom ne da opisati.

Kad su se na jednom vjeronaučnom skupu zaposlenih djevojaka pročitali utisci jednog od ovogodišnjih hodočasnika, jedna od prisutnih djevojaka, koja je ravno pred pet godina prvi put hodočastila u Lurd, a iza toga još jedanput tamo opet bila, rekla je ostalim skupljenim djevojkama da se isplati i zadužiti se pa kroz pet godina otplaćivati taj dug samo da se mogne doživjeti ljepota Gospina Lurda. Na te riječi je druga osoba dometnula, koja je također bila svjedok lurdskih zbivanja, da bi ista osoba, koja bi se za taj pothvat oduševila i na put u Lurd dala, taj dug i prije otplatila, samo kako bi opet mogla čim prije u Lurd poći. Doživljaji Lurda su doista jedinstveni doživljaji za svakoga čovjeka. Mnogi su priznali da su za svoga života mnogo svijeta prošli, ali doživljaja kao u Lurdu, da još nikad prije nisu imali.

Zadovoljni i oduševljeni boravkom u Gospinom gradu hrvatski su se hodočasnici sa svojim bolesnicima 16. IX. o.g. vratili u svoju Domovinu sa velikom željom da i druge oduševe svojim utiscima sa tog Gospinog puta.

Slijedeće, III. po redu hrvatsko bolesničko hodočašće u Lurd predviđa se za 21 — 28. lipnja slijedeće 1971. godine.

Edomir Ciko

Duhovni voda hodočašća riječki metropolita dr. Viktor Burić i dvanaest svećenika zajedno su prinosili svetu Žrtvu na oltaru u spilji.

Lurdski biskup Henrik Douze zahvaljuje na pozdravu nadbiskupa.

ZAŠTITIMO MORALNI ZAKON

GOLOTINJA U ODIJEVANJU Već je prošle godine odijevanje po modi, koja k nama dolazi sa Zapada, u tolikim razmjerima »uznapredovalo«, te smo mislili, da je došlo do vrhunca. No prošlo nam je ljeto pokazalo, da moralno zlo ne pozna granica, nego da se poput kamena, koji se kotrlja u ponor, ne zaustavlja dok ne dovede do potpune katastrofe. Sa strahom pomišljamo na budućnost i pitamo se, kakova li će nam iznenađenja i razočaranja donijeti. Ne smijemo joj ići u susret nepripravni i nemoćni. Osvrt na ono, što smo doživjeli, morao bi nas nadahnuti onim, što nam je poduzeti, da se zlo barem djelomično zaustavi.

Moramo računati s činjenicom, da će golotinja u odijevanju — nudizam — ljubomorno i tvrdokorno čuvati osvojene položaje. Na žalost, i u katoličkim obiteljima! Čovjek se upravo snebiva od čuda kad pomisli na činjenicu, kako su i katoličke majke, poznate kao kreposne i razborite žene, bez otpora pristajale, da im njihove kćeri masovno postanu žrtvom mode, kojoj je glavna oznaka golotinja. Ne možemo očekivati, da će časopisi svjetskog glasa, koji nose zastavu na području nemoralnih crteža i slika, a u člancima načelno odobravaju i opravdavaju javni nemoral, sada odjednom preko noći prihvatiti kršćansko stanovište. A to svjetsko mišljenje mjerodavno je i za naše javne prilike.

Ipak ne smijemo pasti u malodušnost, podići ruke na predaju ili ih nemoćno spustiti i uzdahnuti: »Sve je izgubljeno, ništa se više ne da učiniti. Ne preostaje nam drugo, nego da se sprijateljimo s činjenicama, koje nas okružuju. Valja šutke pristati na to, da zlo ide svojim putem, a kad se samo od sebe slomi, onda će se tek moći početi graditi novo. Otvorimo stoga vrata svojih obitelji modi nudizma, pustimo da ona uđe i u naše crkve i svetišta. Ne uskraćujmo svete sakramente osobama sablažnjivo odjevenim.« — U napasti smo, da ovako sudimo, ili barem u praksi postupamo. No s takovim malodušjem, koje bi značilo kapitulaciju, ne smijemo se sprijateljiti.

DUBLJI TEMELJI JAVNOG NEMORALA Znamo, da se današnji javni nemoral temelji na načelima, koja su u sebi kriva, jer se protive naravnom moralnom zakonu i jer se temelje na ateističkom i materijalističkom gledanju na život i svijet. Po ateizmu i materijalizmu čovjek nije biće sastavljeno od duha i materije, pa zato nema ni smisla govoriti o gospodstvu duha u čovjekovu biću, kako sveti Pavao uči: »Nismo dužnici tijelu, da bismo trebali živjeti po tijelu. Jer ako po tijelu živite, umrijet ćete. Naprotiv, ako duhom usmrćujete tjelesna djela, živjet ćete.« (Rim 8, 13) Prema nauci, koje se drži javni moral, ljudska narav nije obvezana i opterećena borbom između višeg i nižeg čovjeka, o kojoj također govori sv. Pavao: »Ali vidim u svojim udovima drugi zakon, koji se bori protiv zakona moga uma te me zarobljava u zakon grijeha koji je u mojim udovima.« (Rim 7, 23) Prema nauci po kojoj se ravna javni moral, nema ni naravnog ni objavljenog moralnog zakona. Nikakav moralni zakon ne ograničava slobodu ljudskog djelovanja. Čovjek je sam sebi mjerilo dopuštenog i nedopuštenog, odnosno nedopuštenog uopće nema. Čovjek je odgovoran samom sebi, a tek donekle i ljudskom društvu. No ako moralni zakon nije utemeljen u Bogu, onda nema ni snage, da u bilo kojem smjeru obvezuje.

Ovo su temeljna načela današnjeg javnog nemorala, koji odobrava nudizam i pornografiju i sve što je s tim u vezi.

Čovjek, uzgojen po kršćanskim načelima, zna da postoji naravni i objavljeni moralni zakon, koji ograničuju ljudsku slobodu i čine čovjeka odgovornim za njegova djela u prvom redu Bogu kao vrhovnom zakonodavcu, a onda vlastitoj savjesti i ljudskom društvu. Postoje zakoni dani od Boga, koji imaju neopozivu i nepromjenjivu vrijednost, jer vrijede za sve ljude i za sva vremena, pod bilo kojim uslovima. To su zakoni, koji nužno imaju svoju sankciju: nagradu za obdržavanje i kaznu za kršitelje. Ta se sankcija temelji na Božjoj svetosti i pravednosti.

Nije li velika nedosljednost, prihvaćati temelje kršćanstva — a u njih spadaju naravni i objavljeni moralni zakon — a svoje javno vladanje uređivati po nauci koja negira Božju opstojnost, a dopušta nemoral bilo koje vrste, pa i u odijevanju.

ZAŠTITIMO NARAVNI MORALNI ZAKON Smijemo li onda ostati nepomični gledajući kako nam se vjernici povode za javnim moralom, koji se temelji na drugom, a ne Kristovom zakonu?! Neka nas ne uspavljuje isprika: »Pa tko će nas poslušati? Tko će se obazirati na naše učenje i savjetovanje?« — Naći će se onih, koji će nas poslušati i prihvatiti naš savjete. Pa ako ih se i ne bi našlo, barem nam nitko neće moći prigovoriti — ni Gospodin Bog, ni naša savjest, ni ljudi, koje ova moda golotinje vrijeđa u njihovim najplemenitijim osjećajima — da smo šutjeli, gdje smo morali govoriti; da smo, makar i šutke, odobrili što nismo smjeli odobriti.

Ako razuzdanost, panseksualizam i pornografija raspolažu javnim mišljenjem, novcem i tiskom, a nalazi moćnog savenizka i u ljudskim slabostima, ne smijemo zaboraviti, da ljudi dobre volje, kojima je stalo do Božjeg zakona i do dostojanstva ljudske osobe, raspolažu s Evanđeljem i s tolikim nadnaravnim sredstvima: milostima, molitvom, sakramentalnim životom, junačkim primjerima i moralnom potporom mnogih čestitih ljudi.

Starija generacija naših vjernika zacijelo se sjeća katoličkog života iz vremena, kad smo imali društva katoličke akcije i druga nabožna društva i organizacije. Bilo je i onda poteškoća sa javnim moralom, koji se uvijek nije podudarao s naravnim i pozitivnim moralnim zakonom. Članovi katoličke akcije i drugih katoličkih organizacija, kao i svi koji su s njima osjećali, borili su se za kršćanski moral u javnom životu. Premda su društva razmjerno malo vjernika okupljala, ipak se u javnosti osjećala njihova prisutnost. U moralnom pogledu imali su utjecaj na široki krug vjernika. Taj se utjecaj napose zapažao u crkvama. Dolazilo se odjeveno u skladu s kršćanskim načelima na svetu misu, sakramente, na kumovanje kod krštenja i vjenčanja.

S pravom možemo dodati, da je onda bilo lakše postići ovakve uspjehe nego što je to danas, nakon što se društvo ljudsko poslije prošlog rata u mnogome promijenilo. Civilizacija se razvila svojim smjerom, a turizam je silno porasao. No bez muke i truda ne bi se ni onda ništa postiglo. Temeljna načela Evanđelja i temeljni zakoni ljudske psihologije ostali su i u novim uslovima života isti, samo s tom razlikom, što bi se tim energičnije trebalo suprotstaviti bujici moralne pokvarenosti, što ona jačom snagom zahvaća i nosi sve do čega stigne. Propovijedi svetog Ivana

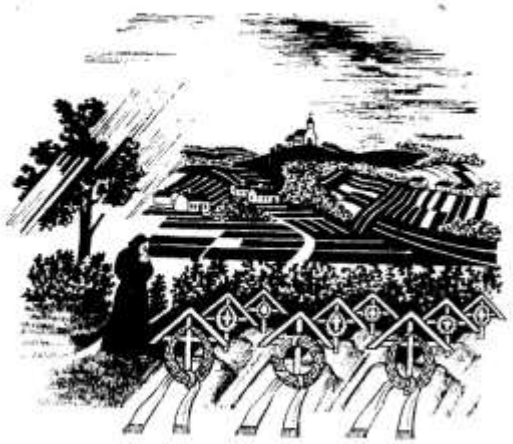
Krstitelja, beskompromisna načela Gospodinova i primjeri njegova života, zatim ozbiljne pouke svetog Pavla, nisu nikada bile suvremenije nego danas. Čitajmo ih, razmišljajmo, prihvaćajmo ih u izvornom značenju, bez obzira na nove ili stare strukture, onda ćemo i mi današnjem svijetu biti »sol zemlje i svijeća na svijećnjaku«.

IMA LI LIJEKA DANAŠNJOJ NEVOLJI? Stanovnici otočića Marquenesas u Polineziji u zadnji su čas bili spašeni od potpunog izumiranja, koje im je prijetilo zbog tvrdokornog kršenja naravnog moralnog zakona. Od godine 1890. pa do 1923. na otočiću broj stanovnika je spao od 30.000 na svega 2.000 duša. Umirali su zbog neumjerenog uživanja alkohola, a potajno su bili i strastveni ljubožderi. Misionari, Oci Kongregacije Presvetog Srca, mnogo su se mučili, da tim ljudima pomognu, ali su slabo uspijevali. Napokon misionar Otac Le Cadre dođe na originalnu misao: odlučio je, da na otočiću osnuje zavod za njegovanje istom rođene ženske djece. Kad ga je sagradio, predao ga je na brigu redovnicama. Njima su domoroci rado ustupali svoju djecu da tu budu uzgajana. Kad su djevojčice ponarasle, misionarke su ih i nadalje uzgajale i spremale za obitelj i domaćinstvo. Od ovako uzgojenih djevojaka razvile su se divne katoličke obitelji, koje su malo pomalo preporađale stanovništvo otočića. Godine 1954. bilo je na otočiću već 3.500 duša. Danas ih vjerojatno ima još jedanput toliko. (Cristo nel mondo, 1954., 327.) Budu li ostali na moralnoj visini, otočić će zacijelo opet doseći svoji nekadašnji maksimum — 30.000 stanovnika.

Spasavanje otočića Marquenesas služi kao primjer, kako vraćanje naravnom moralnom zakonu ima blagotvorni i radikalni utjecaj na ljudsko društvo, pa i na ono, koje već stoji pred potpunom katastrofom. Vraćanje naravnom moralnom zakonu i prihvaćanje kršćanskog uzgoja sa svim blagodatima, što ih pruža sakramentalni život, u stanju je, da i u najbjednijim prilikama preporodi cijele krajeve, pa i narode, ako se ozbiljno, planski i ustrajno pođe tim putem.

ŠTO NAM JE ČINITI? Neka nas ne zbunjuje primjer iz »nerazvijenog, trećeg svijeta«. U našem razmatranju nije u pitanju, da li smo više ili manje kulturni i civilizirani, nego kako stojimo prema naravnom moralnom zakonu, koji je temelj i kršćanskom moralu i svakoj pravoj kulturi i civilizaciji. Nijekanje toga zakona, koji je upisan u samu razumnu narav čovjekovu, rađa istim posljedicama bilo kod kulturnih bilo kod nerazvijenih naroda, a te posljedice vode sve do etničkog uništenja, do izumiranja, ne samo pojedinih mjesta, nego i cijelih pokrajina. Imamo, na žalost, i u našoj domovini, pa i u neposrednoj blizini Zagreba, mjesta, koja isto tako propadaju zbog kršenja naravnog moralnog zakona, kao što je propadao otočić Marquenesas u Polineziji, samo s tom razlikom, što su se ljudi na onom otočiću u zadnji čas osvijestili, a kod nas još nije nastupilo osvješćivanje.

Zaključimo: vratimo se naravnom moralnom zakonu u općenitom smislu, a napose ondje, gdje je najviše ugrožen, u području javnog morala. Odrecimo se golotinje u odijevanju, a pornografije u časopisima, filmu i televiziji. Tim ćemo mnogo pridonijeti dizanju općeg javnog morala i morala u našim obiteljima. To je jedini put da se spasimo za vremeniti i vječni život. **Ivan Kukula**

Prof. Zdenka Sertić: Dušni dan

SREĆA JE U OBITELJI

IZMEĐU DVIJE PROVALIJE

U okviru III. Međunarodnog kongresa Socijalne psihijatrije održao se 23. i 24. rujna u Zagrebu i već treći puta po redu kongres klubova liječenih alkoholičara. Prisustvovao je velik broj naših i stranih stručnjaka za pitanje alkoholizma, ali još više onih, koji su bili bolesni i koji su se izliječili. Došli su sa svojim ženama i djecom kao da se žele zajednički radovati svojoj i njihovoj sreći.

Da ih bolje upoznamo, neka nam jedan od njih opiše svoj slučaj!

S DOBROM VOLJOM

Prošlo je tri mjeseca otkako sam se vratio s liječenja svojoj kući i na svoje staro radno mjesto. Obitelj me je lijepo primila, a također i drugovi s kojima sam radio. Mogu reći da se osjećam tako, da se običnim riječima NE MOŽE RECI. Prije liječenja sve mi je bilo nekako čudno, kao u magli. Nisam mogao kod kuće, a niti na radu, stvari i zbivanja oko sebe shvatiti onako kakva u stvari jesu.

Kod obitelji primjećujem da su svi zadovoljniji, a pogotovo supruga. Svi sa mnom DRUGAČIJE razgovaraju. Svi u meni sada gledaju drugog čovjeka, pravoga oca i supruga... Prije se moja riječ (iako je slučajno i bila pametna) nije poštivala niti čula. Rekli su: »Što će nas pijanac učiti?« Danas se moja riječ sluša i čuje. Ja to osjećam, ja sam ZADOVOLJAN i veseo.

Stalno sam poslije radnog vremena kod kuće, uređujem gospodarstvo, gradim kuću. Prije sam poslije radnog vremena sjedio u gostionici, za gospodarstvo nisam mario. Ono što sam učinio, napravio sam bez volje i na silu, površno.

Na radnom mjestu drugačije se odnosim prema drugovima i prema poslu . . . Svi su sa mnom zadovoljni, a posebno ja sam.

Na »pijaču« i ne pomišljam i budući da ne idem u gostionicu, ne dolazim niti u prilike da bih popio tj. napravio recidivu. Kod kuće nema alkoholnoga pića . . . Drugovi u uredu također me potpuno razumiju, i, ako kojom prilikom poslije radnog vremena odu na pivo, ja ne idem s njima; a ako slučajno i odem, popijem voćni sok. To se je jednom dogodilo, ali sam ih upozorio da je bolje da me ne zovu. Njihova dobra volja, da ja ne pijem ne daje mi dovoljno garancije pa više ne želim ići u takvo društvo. Ja sam najmirniji kad idem ravno svojoj kući. To ne znači da tu postoji neka izoliranost od prijatelja i društva, ali narodna poslovica kaže: »Oprez je majka mudrosti.«

Sastanke kluba redovito posjećujem i sudjelujem u radu. Smatram da je posjećivanje klubova neophodno, jer se čovjek tu podsjeti da je liječeni alkoholičar i što treba raditi. Odsutnost iz kluba i gubljenje veze s drugovima pospješuje mogućnost recidive.

Na kraju ovog što sam iznio o sebi, želio ih svima mojim drugovima liječenim alkoholičarima reći: Imajte mnogo dobre volje, jer samo s njome ustrajat ćete u dugoj, a možda i trajnoj APSTINENCIJI.

BILO IH JE ČETIRI TISUĆE . . .

Da, toliko ih je bilo na tom kongresu. Predstavnici su 100 klubova LIJEČENIH ALKOHOLIČARA samo iz Hrvatske i 20 iz čitave Jugoslavije. A ima ih svega skupa oko 17.000. Bili su skloni alkoholizmu, no nakon liječenja i kontaktiranja s klubovima 80 do 90% ih se abstinira od alkohola.

Za sve članove klubova, veoma je važan ovaj kongres. Kao jedna armija upravo se nametnuše našoj stvarnosti. To je uistinu nova snaga, koja budi nadu u ovom našem raspadanju. Samo tako snažni i jedinstveni mogu razbijati shvaćanja, koja još uvijek postoje, da alkoholizam nije bolest, i da se on ne može izliječiti.

Na Kongresu su dobili novu snagu da ustraju u svojoj apstinenciji i povežu se kao skladna obitelj. Ne samo slušajući predavanja i sudjelujući u diskusiji, nego i sjedajući za zajednički stol, gledajući u Hrvatskom narodnom kazalištu operu ERO S ONOGA SVIJETA.

Vidio sam muškarce kako plaču . . .

Poimence su prozvani oni koji već pet godina provedoše u apstinenciji. Jedan po jedan popeše se do mikrofona i dadoše svjedočanstvo svoje sreće i svoga zadovoljstva. A oni koji godinu dana abstiniraju stadoše pred čitavu dvoranu i radno predsjedništvo kao živi svjedoci da se može ako se hoće. Kad su dobivali diplome, suze se mnogima pokazaše na licu. Ne samo onima koji su primali diplome, nego i njihovim ženama i djeci, koji su gledali iz dvorane.

Duša čitavoga ovoga pokreta je Dr. Vladimir HUDOLIN iz Zagreba, koji je uistinu zadužio čitav naš narod svojim radom. Pokazao je takvu ustrajnost koja zadivljuje, takvu vještinu koja daje zalog da će se ovaj pokret još više raširiti među nama . . .

Sklopljene ruke jedne naše bolesnice u Lurdu molile su prije svega ostaloga za zdravlje naših obitelji.

ALKOHOL JE NAŠ NEPRIJATELJ . . .

Da, neprijatelj je čitavoga čovjeka. I njegove duše i tijela. Koliko li je GRIJEHA učinjeno pod utjecajem alkohola? Koliko je DUŠA odvukla strast pića od Božjega zakona? Koliko je nesretnika svršilo kao i ovaj otac o kome pjeva njegov sin Vazmoslav na njegovu — GROBU????

Oče moj . . . Sjećam se radosti,
Sve je nekad, davno, bilo lijepo:
Bio si jak, volio si život,
majku i mene.
Ne smijem da se sjetim. Umro si,
ali od čega?
U tebe se uvukla bolest, teška
bolest.
Nisi imao snage i hrabrosti
da kažeš NEĆU,
Nisi želio pomoć drugih.
Da, shvaćam te, bio si bolestan.
Došao si između dvije provalije:
Jedna je PIĆE, a druga SMRT.
Ostaje mi da plačem, jer bio
sam mali,
Znao sam samo da si PIJAN i —
ništa više!

Kod nas u Hrvatskoj 15% odraslih muškaraca su alkoholičari, a drugih 15% ih pije više nego bi trebalo. Samo u mirovinu odlazi 23% odraslih muškaraca i žena prije nego bi vremenski trebali, jer su uništeni alkoholom. Na neuropsihijatrijskom odjelu Medicin. centra u Slav. Brodu u toku 1969. godine liječeni alkoholičari čine 32% ukupno liječenih bolesnika. A u prvom tromjesečju ove godine bilo ih je 32,5% svih bolesnika. No, što je najstrašnije: s obzirom na specifičnost naših krajeva u produkciji alkohola zamjećuje se značajan porast broja ljudi, koji prekomjerno uzimaju alkohol, stvarajući probleme sebi, svojoj obitelji i čitavom svom narodu.

U FRANCUSKOJ postoji prema statistikama 4,500.000 osoba koji previše piju; troškovi, koji se izdaju za alkohol, dosegli su takvu razinu da ih ekonomija više ne može podnositi. Maurice SCHUMAN, sadašnji ministar vanjskih poslova Francuske, ustvrdio je svečano pred narodnim zastupnicima u Skupštini: »Alkoholizam je najteže i najgore socijalno zlo; ali nažalost protiv kojega se najslabije borimo . . .«

Za vrijeme pauze došao sam u kontakt s predsjednikom Francuskoga udruženja liječenih alkoholičara ACTION CROIX D' OR — AKCIJA ZLATNI KRIŽ. Ovaj je bio jedan od predsjedatelja toga skupa. Predstavio sam mu se kao svećenik. To mu je bilo posebno drago, jer je praktičan katolik.

Pripovijedao mi je da je nedavno bio u audienciji kod Pape. Pokazao mi je sliku, kako se pozdravlja sa Svetim Ocem. (Imao ju je na svom mjestu, na stolu radnog predsjedništva, gdje je sjedio pokraj ostalih!) Sveti je Otac upravio nekoliko riječi direktno njemu i njegovim suradnicima iz grupe ZLATNI KRIŽ. Ove riječi sigurno se mogu primijeniti i na naše gibanje liječenja od alkoholizma:

»Dragi sinovi! Veoma cijenimo vaš pokret koji je već omogućio mnogima da se pobjedonosno oslobode od ropstva zahvaljujući veoma odrešitoj apstinenciji i bratskoj pomoći svojih prijatelja. Kao kršćani radosnog srca ohrabrujemo ovu lijepu pobjedu dostojanstva ljudskoga i ovo svjedočanstvo umjerenosti, koja je tako potrebna ljudima današnjice, i koja je tako u skladu s Evanđeljem . . . Vi barem od Zlatnoga Križa znadete što želite. Nastavite! Na pravom ste putu!«

Prema riječima g. Champeaux-a naš kardinal Dr Šeper nedavno je dao biskupima FRANCUSKE i AUSTRIJE dozvolu da svećenici, koji ne žele služiti svetu Misu s materijom vina — u ime ljudskoga osjećaja solidarnosti s onima koji se bore protiv alkoholizma, ili kršćanskoga osjećaja zadovoljštine za grijehe počinjene u alkoholu — mogu upotrijebiti neprovreli MOŠT. To se smatra jednom vrstom revolucije u liturgiji. Ali je potpuno u skladu s Objavom i duhom Koncila . . .

MLADA ŽENA IZ SRBIJE . . .

Dr. HUDOLIN je apostrofirao pojedine republike u kojima su organizirani klubovi liječenih od alkohola. Pojedinci su ustajali i rekli svoju riječ. Najljepše je govorila jedna mlada žena. Čini mi se da je iz KRUŠEVCA. Jednostavno, ali od srca.

Imala je svoga muža, koji se predao pijanstvu. Ni odakle pomoć. Obraćala se liječnicima svoga grada, okolice, zaklinjala, plakala. Ali ništa. Pisala je zatim u Zagreb, Institut za alkoholizam, Vinogradska c. 29. Došla je u vezu s pravim ljudima. Njezin muž bio je na liječenju. Od tada njezina obitelj PJEVA OD SREĆE I ZADOVOLJSTVA. Čovjek se promijenio, život je drugačiji. Ljubav i sklad u braku! Sreća!

Nije to slučajno, jer sam često puta na Kongresu čuo ovu misao: Obitelj je osnovna stanica života, i zato naša akcija najviše pomaže obiteljima i usmjerena je upravo u prvom redu njima . . .

o. Pero Bulat D. I.
pučki misionar

IZMOLJENI SIN

12. srpnja ove godine imao je mladu Misu Don Joško Šantić iz Postira na Braču. Uz ovu svježu fotografiju s Mlade mise primio sam i ovo pismo:

Poštovano uredništvo! Tema Vašeg Glasnika često je kršćanska obitelj. Prilažem Vam fotografiju obitelji mladomisnika Don Joška Šantića. Mogli bi je štampati u Vaš glasnik, a za mali članak evo nekoliko podataka: Otac limar u mjesnoj tvornici sardina. Siromah, sa samih deset prstiju nije se bojao primiti od Boga djece, koliko je Božja volja. U obitelji vlada kršćanski duh, rad, molitva, štednja, posluh. Do godine 1946. rodilo mu se 7 kćeri. Što više žena očekuje novo dijete. (Ovo što slijedi izvadak je iz nazdravice župnika don Ante Marušića, na ručku pred uzvanicima): Prolazeći blizu kuće sreo sam često zabrinutu majku: »Sve će biti dobro! Bog će te razveseliti sinom nakon 7 kćeri!« — »Neće to biti, velečasni!« — »Hoće, i mali će se zvati Josip!« — »Dao Bog, rado bih ga Josipom nazvala, ali i osma će biti kćerka!« — »Ovo će biti sin, zvat će se Josip i postat će svećenikom.« — Majka je uzdahnula: »Dao Bog da se Vaše proročanstvo ispuni!« — Nakon Josipa došao je još jedan sin Ivan. On se sprema na ženidbu. — Ova kršćanska radnička obitelj prošla je kroz razne kušnje... Na slici roditelji okruženi svojom dragom djecom, među kojima im je najdraži njihov Josip.

Postira 28. IX 1970.

Don Ante Marušić

PEDESET GODINA VJERNOSTI

22. studenog 1970. na blagdan Krista Kralja navršit će se pedeset godina obiteljskog života Petra i Anice Vasilj iz Mostara. Kao da je sam Krist htio svojim blagoslovom pokazati da je on bio pedeset godina Kralj ove radosne obitelji. Tajna njihove obiteljske sreće bio je Bog, i zato je obitelj ostala čvrsta. Radost njihova srca prelijeva se na njihovu djecu, a jedan plod svoje ljubavi darovali su svome Stvoritelju da mu kao svećenik prinosi na oltaru najdražu žrtvu.

IZ ŽIVOTA CRKVE

MISIJE POČINJU KOD KUĆE

U sveučilišnom austrijskom gradu Innsbrucku posvetio je salcburški metropolita novog biskupa za Boliviju o. Bonifacija Madesbachera, kojemu je kod posvete prisustvovao i njegov otac 95-godišnjak. Tu je nadbiskup Macheiner izrekao i ovo: »Misije ne počinju istom kod biskupa i preko oceana, nego tu kod kuće, i kod svakog pojedinca, jer je svaki pozvan da daje svjedočanstvo za Krista«. U zahvali je novi biskup rekao: »Uskrsnuće je naša velika nada, da, jedina nada.« Uz ostale je 5.500 tirolskih strijelaca priredilo svečanost svom bivšem dušobrižniku novom biskupu i poklonilo mu za misije auto za svaki teren, i još osam stotina svakovrsnih strojeva potrebnih u misijama. »Misije počinju kod kuće«.

KATOLICIZAM U KINI

Prema papinskom godišnjaku nalazi se sada u Kini 147 biskupa, apostolskih administratora itd. Kineski kardinal Pavao Yu-Pin, nadb. iz Nankinga, koji sada živi u progonstvu u Tajpehu, rekao je: »Kineska crkva sišla je u katakombe kao za prvih kršćanskih vremena«. Osam kineskih biskupa sada je u zatvoru, a gotovo svi crkveni predstavnici, koji nisu Kinezi, protjerani su iz zemlje. Po navodima kardinala Yu-Pina bilo je 1949. god. oko 3 milijuna vjernika i oko 1000 svećenika Kineza. Velik dio misionara bili su iz tuđih zemalja. Neke su crkve sada otvorene, no u njima rade samo tzv. »progresivni svećenici«, a vlasti nastoje da osnuju crkvu rastavljenu od Rima. — U Nacionalnoj Kini na Formozi ili Tajpehu bilo je 1949. god. oko 20 tisuća, a danas ima oko 300 tisuća katolika.

CRKVA U KONGU

U 10 godina nezavisnosti Crkva je u toj afričkoj zemlji vrlo napredovala. Za prvih 5 godina bila je doduše izvrgnuta gradanskim ratovima i plemenskim borbama. Tada je oko 900 misionara moralo ostaviti zemlju. Domaći svećenici i časne sestre krili su se po šumama; 167 crkvenih osoba bilo je pobijeno, kao i bezbrojni katolički svjetovnjaci. Otkad je 1965. preuzeo vlast i postao predsjednikom države katolik Josip Mobutu, otac sedmero djece, kultura i misijski rad u zemlji veoma napreduju.

Od 20 milijuna stanovnika osam je milijuna katolika, tj. 40 posto, dakle više nego u ikojoj afričkoj državi. Danas djeluje ondje 587 domaćih svećenika, 2.884 iz drugih zemalja misionara; 394 domaće braće i 286 braće misionara iz vana; 1.115 domaćih i 3.078. misijskih sestara. Uz tih 8.304 apostolska radnika djeluje 11.746 katehista. U 6 bogoslovija pripravljaju se 352 klerika. Ponos crkvenih zavoda jest Lovanium-sveučilište s deset fakulteta i 3.285 studenata. Crkva vodi još 10 drugih institu za višu naobrazbu s 2.900 studenata, 107 srednjih škola s 97.000 učenika i 6.197 pučkih škola s milijun i 700 hiljada djece. 60% mladeži u zemlji odgaja se na crkvenim ustanovama. U 243 misijske bolnice radi 628 sestara. Časne sestre također rade i na 135 državnih bolnica.

PRISUTNOST BOŽJU TREBA TRAŽITI

Nedavno je Sveti Otac održao vrlo značajan i poučan govor u kojem je odlučno zabacio ludu i sablažnjivu izreku koju neki često ponavljaju: »Bog je mrtav« — Bog je sami život i početnik svakoga života. Ali današnji čovjek tako živi i radi da je od Boga daleko. Boga treba tražiti, za njim čeznuti, onda će mu Bog doći u susret te će čovjek osjetiti njegovu blizinu. Moderni čovjek razumom prihvaća samo vidljive i osjetne stvari, a ne pita odakle su i čemu. Volja opet teži samo za praktičnim i materijalnim dobrima, stoga si zatvara put prema nadzemaljskima. A tu ne nalazi zadovoljstva ni sreće, jer to ne ispunja čitavu narav, nego samo jedan dio. Treba uistinu biti potpun čovjek. Onda će nam se pobuditi težnja za Bogom. Tu opet težnju i nadu valja probuditi po ljubavi. Po njoj se dolazi do istine i do Boga. »Mislite o tom i molite«, završio je Sv. Otac.

NEVJERA IMA RAZNE OBLIKE

Predsjednik »Tajništva za nevjernike« bečki kadinal König izjavio je nedavno preko radija kako se u posljednje vrijeme misli na tc da se to ime promijeni. — Ateizam i nevjera ima naime u raznim zemljama razne oblike. Tajništvo za nevjernike ne bavi se toliko borbenim ateizmom, nego više vjerskim nehajem, koji je u biti jednak nevjeri. — A katolici u komunističkim zemljama nisu zadovoljni tim imenom jer oni koji ne misle poput njih ne bi ipak željeli biti bez daljega označeni kao ateisti-nevjernici. Pa i neki koji se bore potiv Crkve, kriju u sebi neku vjeru. — Na pitanje koje bi se novo ime dalo toj ustanovi, rekao je kardinal König da ima nekoliko prijedloga.

BILJEŠKE UZ NOVI KATEKIZAM

U rujnu ove godine pojavio se u izlozima naših knjižara NOVI KATEKIZAM — Poruka vjere za odrasle. Knjiga je poznatija pod imenom HOLANDSKI KATEKIZAM, iako je njezin pravi naslov ono prvo. Novi Katekizam sastavljen je na zahtjev nizozemskih biskupa i nosi imprimatur kardinala Bernarda Alfrinka, s oznakom datuma 1. ožujka 1966. Naš se

eto prijevod pojavio nakon četiri godine; samo dvije godine iza njemačkog i francuskog prijevoda. Izdala ga je izdavačka kuća STVARNOST — Zagreb, preveli su ga svećenici Marijan Grgić i Josip Kolanović; tiskao ga je Grafički Zavod Hrvatske. Prevodiocima, izdavaču i tiskari valja priznati da je naš prijevod, tehničko i grafičko rješenje te oprema i uvez na visini, da ne kažem bolja od spomenutih prijevoda koje imam na stolu.

Iako Glasnik ne donosi recenzije knjiga, organizacija tog korisnog posla nije kod nas dozrela, doniiet ću ipak recenziju Novog Katekizma. Knjiga je od velikog značenja i treba se na nju osvrnuti. Da se ne oslanjam na tuđe sudove, knjigu sam sâm pročitao, a i ne mogu od drugih tražiti da uz redovite poslove u nekoliko dana pročitaju knjigu od 680 stranica. Na pisanje recenzije potakla me i činjenica da je Katekizam štampan u velikoj nakladi i doći će mnogima u ruke. Neki će se od čitalaca pitati, što o Novom Katekizmu misli Crkva. U stvari su na to pitanje odgovorili već sami izdavači kad su na zadnjih 80 stranica štampali primjedbe Kardinalske komisije. Tu su izneseni svi prigovori koji su postavljani uz tekst Katekizma; tu su donešene i sve izmjene i stav Crkve. Komisija je smatrala da izlaganja Katekizma valja u nekim pitanjima popuniti. Neće stoga biti teško čitaocu da dozna stanovište Crkve, a i ja se ne moram previše truditi da otkrivam nedostatke. Iznijet ću našem prosječnom čitaocu vlastiti i neposredni sud o Katekizmu, koji mi je već otprije poznat, a sada sam ga u hrvatskom prijevodu dočitao.

Ostavimo na čas nedostatke o kojima će biti malo kasnije govora. Oni koji se bave propovijedanjem, katehiziranjem, pisanjem, ukratko naviještanjem kršćanskog nauka otkrit će u Novom Katekizmu postignute visoke rezultate, a isto tako i izvrsnog savjetnika i pomoćnika. Pravi priručnik suvremenog katehiziranja odraslih. Novi Katehizam možete dati u ruke svakom i visoko obrazovanom čovjeku da ga uputi i odgaja u vjeri. Psihološki put razmišljanja, od fenomena vlastitog postojanja u našem nesigurnom vremenu i prostoru, vodi ravno prema Bogu. Gospodin nam je naime dao razum da čitamo njegove poruke, da ispitujemo puteve prema njemu: put čitavog čovječanstva i put Izabranog naroda, a osobito put Utjelovljene Riječi; fizičkog života i smrti Kristove i put njegova otajstvenog tijela, Crkve. U Katekizmu su zahvaćeni gotovo svi problemi: povijest Crkve, druge značajne religije, obraćenje, sakramenti, grijeh, otkupljenje, milost, krepost, Euharistija, uprava Crkve, zanimljiva pitanja braka i obitelji, evandeoski savjeti, odnos Crkve i države, nauka o posljednjim stvarima; ukratko sve što može čovjeka zanimati s vjerskog gledišta, i što može onima koji o vjeri malo znaju puno toga otkriti.

Jasno je da bi razradivanje tako raznolike problematike zahtijevalo više knjiga, ali ovo je samo poruka, i priznajmo, da je to što je ostvareno, pravo remek djelo pristupanja naviještanju Riječi Božje. Nedostataka ima, hvala Bogu. Mnoga su pitanja tek površno dotaknuta; neka su mišljenja premalo opravdana, neki su problemi zaobiđeni. Sve to treba razumijeti i ispričati u jednoj ovakovoj knjizi. Od stvari koje ne smijem prešutjeti, jer nisu točne, navest ću samo one što ih je moja olovka pobilježila. U usporedbi s čitavom knjigom, toga je vrlo malo. Navodim i stranice, i ujedno upozoravam u čem je Katekizam otišao predaleko, odnosno u čem se ne slaže s općim poimanjem Crkve. Čitajući tekst Katekizma čitalac će nakon ovih opaski lako zamijetiti razliku.

Moje bilješke se vrte oko dviju točaka. Jedno je središte pristupanje Novog Katekizma Svetome pismu, a drugo pitanje istočnog grijeha. Oko ta dva čvorišta kreću se moji komentari.

PRISTUP SVETOME PISMU Novi Katekizam sav je graden na Bibliji, na njezinom trijeznom i vidovitom shvaćanju života. Auktori se Katekizma neprestano služe Biblijom Starog i Novog zavjeta. Uza sve to čudi me njihov pristup Bibliji i njihove me izjave o Bibliji iznenaduju. Sastavljači Katekizma su pobornici transformizma, evolucije, dakako ne one nerazumne, skrajne, ipak oni pretpostavljaju evoluciju toliko dokazanom da njome tumače i samo Sveto pismo. Na pr. na str. 13. u sredini naći ćete pasus: »Život koji struji u meni dolazi od životinja... Poteškoća je danas uklonjena boljim razumijevanjem Biblije.« — Ista misao doći će do izražaja u tumačenju istočnog grijeha: str: 317: »Ta je poruka ovdje izložena u svjetlu suvremenog gledanja na svijet koji je u stanju rasta i evolucije. Pisci Biblije iznijeli su poruku načinom koji je uvjetovan tadašnjom slikom svijeta.« — Sastavljači Katekizma nisu se potrudili da opravdaju to svoje gledište. Jasno je da će oni na str. 33. nijekati jedinstvo ljudskog roda. Ni taj zamišljaj nije ničim opravdan osim ponavljanjem vlastitih koncepcija. Uvijek je bilo štete kad se Crkva vezala uz različite klimave teorije i preživjele sisteme. Ako se neke teorije u svojim konsekvencijama protive sigurnim zahtjevima objave, u nečem postoji nesporazum: ili objava nije dostatno shvaćana ili teorija treba ispravaka. U najgoru ruku, ako se neka teorija protivi nekim zahtjevima objave, valja strpljivo čekati rezultate PRAVE znanosti.

Kao drugu primjedbu uz pristup Svetome pismu spomenuo bih zamišljaj o književnim vrstama. Stvar je vrlo delikatna. Proučavanje Svetog pisma dovelo je ljude na ideju da za pravo razumijevanje Biblije treba proučavati idejni svijet auktora, način njegova izražavanja u pisanju, da li je on svoju poruku iznio u pjesmi, ili pripovijesti ili prispodobi. Istraživanja su poštena, i rezultati su osvijetlili mnoge nejasnoće. Međutim nemamo nikakva prava da pojedinim perikopama Svetoga pisma samovoljno dijelimo kvalifikacije: to je ta književna vrsta, ono ona; to je povijest, a to priča. Katekizam govori o književnim vrstama oduševljeno od str. 56. do 66. Stvar ne bi bila loša kad bi književne vrste i teorija o njima bila ključ za svaka vrata u Svetom pismu. Što auktorima Katekizma odgovara u okviru evolucije, to je povijest, to treba doslovno uzeti, a što im ne odgovara to je priča. Perikopa o pozivu Samuela za Katekizam je »neusporedivo jednostavna priča« str. 64. — »Može se komo činiti, veli Katekizam, da potcjenjujemo Božju objavu . . . S obzirom na pripovijedanje o čudesima, natuknuli smo da su ona zapravo bila izvana kao nešto obično. S obzirom na Božje govore, rekli smo da je to najčešće bilo u srcu.« str. 64. — Katekizam opravdava svoje kriterije: »U znanstvenim radovima možemo naći potanke upute u kojem stupnju treba nekom izvještaju pripisati doslovnu točnost.« str. 65. Svatko zna, pa i sami auktori Katekizma, kako bijednu »starost« doživljavaju ovima slične »znanstvene« hipoteze. Zaboravljaju mnogi da je Biblija »vječna knjiga« i da su se na njoj razbile mnoge i mnoge hipoteze, a i recimo pravo, nije li čudno za same sastavljače Katekizma, da su uz onaj konstantni zanos s kojim naviještaju poruku Biblije zadržali ovaj subjektivistički, nesiguran i nedokazan na kraju stav. Tu nešto nije zdravo. — Toliko o pitanju pristupa Svetom pismu.

KATEKIZAM I »ISTOČNI GRIJEH« Drugo pitanje gdje se Novi Katekizam zapleo u još osjetljivije stvari jest pitanje istočnog grijeha. Katekizam dosta auktoritativno želi riješiti pitanje istočnog grijeha. Opet u dinamičnom gledanju na svijet. Koncepcija istočnog grijeha u Katehizmu nije kršćanska: »Na prvi pogled čini se da Pavao želi naglasiti činjenicu kako je grijeh došao na svijet po jednom čovjeku. Ali to ponavljanje riječi »jedan« posljedica je tadašnje slike svijeta, i to je samo književno ruho, a ne poruka.« — str. 309. — Dakle Tridentski koncil trebao je čekati Novi Katekizam da oci mogu razumjeti što je kod sv. Pavla »ruho«, a što »poruka« (zanimljivo je ovdje napomenuti, iako izvan toka misli, da se Katekizam inače bori na drugom mjestu za autentično crkveno učiteljstvo. str. 425, 430). Tridentski koncil je svečano definirao egzistenciju istočnog grijeha oslanjajući se baš na taj tekst sv. Pavla u poslanici Rimljanima 5,12. (cf. definiciju D 788 (1511); 789 (1512). Suvišno bi bilo špekulirati da Crkva nije definirala tekst, nego egzistenciju istočnoga grijeha. Ovaj tekst ovdje kod Pavla jest »factum dogmaticum«. S njime stoji i pada definicija. Novi Katekizam ima za sve to svoje tumačenje: »Grijeh koji druge kalja nije tek jednom počinjen od nekog Adama na početku ljudske povijesti, nego se počinja od »Adama«, čovjeka, svakog čovjeka. To je taj »grijeh svijeta«. On uključuje i moje grijehe. Nisam ja nevino janješce koje drugi kvare. I ja kvarim druge.« str. 314. — Baš to »kvariti druge«, jest po Katekizmu zlo istočnog grijeha. (cf str. 313). Bude li danas-sutra za kojih hiljadu godina tko podvrgao tekstovnoj kritici Katekizam, reći će bez sumnje da su spomenuti tekstovi interpolacija. Pametni pisci, — odjednom mrak. — No ostavimo šale. Katekizam je zaboravio reći ono najglavnije kod istočnog grijeha, a to je gubitak posvetne milosti, koju nam je Krist po otkupiteljskoj smrti vratio. cf. K. H. Weger — K. Rahner: »Theol. der Erbsünde« — Herder — Qu. D. 44. Freiburg 1970.) — A što Katekizam veli o gubitku drugih odlika: cjelovitosti, besmrtnosti . . .? Katekizam malo mari za to: »Sveto pismo katkada to izražava i govori da je po grijehu smrt ušla u svijet. Međutim, kao što nam je taman početak svijeta tako je isto taman i početak biološke smrti.« str. 318. Što ima značiti taj izričaj? Da li pisci žele da ih ozbiljno shvatimo? Čemu odjednom priznanje da je početak svijeta taman. Zar ga nije evolucija toliko osvijetlila, da se niječu facta dogmatica? — Amicus Plato, magis amica veritas. Mogu nam pisci katekizma biti dragi, ali istina nam je draža.

Sastavljači Katekizma misle da su spasili dogmu o Bezgrješnom začeću Bl. Djevice

eto prijevod pojavio nakon četiri godine; samo dvije godine iza njemačkog i francuskog prijevoda. Izdala ga je izdavačka kuća STVARNOST — Zagreb, preveli su ga svećenici Marijan Grgić i Josip Kolanović; tiskao ga je Grafički Zavod Hrvatske. Prevodiocima, izdavaču i tiskari valja priznati da je naš prijevod, tehničko i grafičko rješenje te oprema i uvez na visini, da ne kažem bolja od spomenutih prijevoda koje imam na stolu.

Iako Glasnik ne donosi recenzije knjiga, organizacija tog korisnog posla nije kod nas dozrela, doniiet ću ipak recenziju Novog Katekizma. Knjiga je od velikog značenja i treba se na nju osvrnuti. Da se ne oslanjam na tuđe sudove, knjigu sam sâm pročitao, a i ne mogu od drugih tražiti da uz redovite poslove u nekoliko dana pročitaju knjigu od 680 stranica. Na pisanje recenzije potakla me i činjenica da je Katekizam štampan u velikoj nakladi i doći će mnogima u ruke. Neki će se od čitalaca pitati, što o Novom Katekizmu misli Crkva. U stvari su na to pitanje odgovorili već sami izdavači kad su na zadnjih 80 stranica štampali primjedbe Kardinalske komisije. Tu su izneseni svi prigovori koji su postavljani uz tekst Katekizma; tu su donešene i sve izmjene i stav Crkve. Komisija je smatrala da izlaganja Katekizma valja u nekim pitanjima popuniti. Neće stoga biti teško čitaocu da dozna stanovište Crkve, a i ja se ne moram previše truditi da otkrivam nedostatke. Iznijet ću našem prosječnom čitaocu vlastiti i neposredni sud o Katekizmu, koji mi je već otprije poznat, a sada sam ga u hrvatskom prijevodu dočitao.

Ostavimo na čas nedostatke o kojima će biti malo kasnije govora. Oni koji se bave propovijedanjem, katehiziranjem, pisanjem, ukratko naviještanjem kršćanskog nauka otkrit će u Novom Katekizmu postignute visoke rezultate, a isto tako i izvrsnog savjetnika i pomoćnika. Pravi priručnik suvremenog katehiziranja odraslih. Novi Katehizam možete dati u ruke svakom i visoko obrazovanom čovjeku da ga uputi i odgaja u vjeri. Psihološki put razmišljanja, od fenomena vlastitog postojanja u našem nesigurnom vremenu i prostoru, vodi ravno prema Bogu. Gospodin nam je naime dao razum da čitamo njegove poruke, da ispitujemo puteve prema njemu: put čitavog čovječanstva i put Izabranog naroda, a osobito put Utjelovljene Riječi; fizičkog života i smrti Kristove i put njegova otajstvenog tijela, Crkve. U Katekizmu su zahvaćeni gotovo svi problemi: povijest Crkve, druge značajne religije, obraćenje, sakramenti, grijeh, otkupljenje, milost, krepost, Euharistija, uprava Crkve, zanimljiva pitanja braka i obitelji, evandeoski savjeti, odnos Crkve i države, nauka o posljednjim stvarima; ukratko sve što može čovjeka zanimati s vjerskog gledišta, i što može onima koji o vjeri malo znaju puno toga otkriti.

Jasno je da bi razradivanje tako raznolike problematike zahtijevalo više knjiga, ali ovo je samo poruka, i priznajmo, da je to što je ostvareno, pravo remek djelo pristupanja naviještanju Riječi Božje. Nedostataka ima, hvala Bogu. Mnoga su pitanja tek površno dotaknuta; neka su mišljenja premalo opravdana, neki su problemi zaobiđeni. Sve to treba razumijeti i ispričati u jednoj ovakovoj knjizi. Od stvari koje ne smijem prešutjeti, jer nisu točne, navest ću samo one što ih je moja olovka pobilježila. U usporedbi s čitavom knjigom, toga je vrlo malo. Navodim i stranice, i ujedno upozoravam u čem je Katekizam otišao predaleko, odnosno u čem se ne slaže s općim poimanjem Crkve. Čitajući tekst Katekizma čitalac će nakon ovih opaski lako zamijetiti razliku.

Moje bilješke se vrte oko dviju točaka. Jedno je središte pristupanje Novog Katekizma Svetome pismu, a drugo pitanje istočnog grijeha. Oko ta dva čvorišta kreću se moji komentari.

PRISTUP SVETOME PISMU Novi Katekizam sav je graden na Bibliji, na njezinom trijeznom i vidovitom shvaćanju života. Auktori se Katekizma neprestano služe Biblijom Starog i Novog zavjeta. Uza sve to čudi me njihov pristup Bibliji i njihove me izjave o Bibliji iznenaduju. Sastavljači Katekizma su pobornici transformizma, evolucije, dakako ne one nerazumne, skrajne, ipak oni pretpostavljaju evoluciju toliko dokazanom da njome tumače i samo Sveto pismo. Na pr. na str. 13. u sredini naći ćete pasus: »Život koji struji u meni dolazi od životinja... Poteškoća je danas uklonjena boljim razumijevanjem Biblije.« — Ista misao doći će do izražaja u tumačenju istočnog grijeha: str: 317: »Ta je poruka ovdje izložena u svjetlu suvremenog gledanja na svijet koji je u stanju rasta i evolucije. Pisci Biblije iznijeli su poruku načinom koji je uvjetovan tadašnjom slikom svijeta.« — Sastavljači Katekizma nisu se potrudili da opravdaju to svoje gledište. Jasno je da će oni na str. 33. nijekati jedinstvo ljudskog roda. Ni taj zamišljaj nije ničim opravdan osim ponavljanjem vlastitih koncepcija. Uvijek je bilo štete kad se Crkva vezala uz različite klimave teorije i preživjele sisteme. Ako se neke teorije u svojim konsekvencijama protive sigurnim zahtjevima objave, u nečem postoji nesporazum: ili objava nije dostatno shvaćana ili teorija treba ispravaka. U najgoru ruku, ako se neka teorija protivi nekim zahtjevima objave, valja strpljivo čekati rezultate PRAVE znanosti.

Kao drugu primjedbu uz pristup Svetome pismu spomenuo bih zamišljaj o književnim vrstama. Stvar je vrlo delikatna. Proučavanje Svetog pisma dovelo je ljude na ideju da za pravo razumijevanje Biblije treba proučavati idejni svijet auktora, način njegova izražavanja u pisanju, da li je on svoju poruku iznio u pjesmi, ili pripovijesti ili prispodobi. Istraživanja su poštena, i rezultati su osvijetlili mnoge nejasnoće. Međutim nemamo nikakva prava da pojedinim perikopama Svetoga pisma samovoljno dijelimo kvalifikacije: to je ta književna vrsta, ono ona; to je povijest, a to priča. Katekizam govori o književnim vrstama oduševljeno od str. 56. do 66. Stvar ne bi bila loša kad bi književne vrste i teorija o njima bila ključ za svaka vrata u Svetom pismu. Što auktorima Katekizma odgovara u okviru evolucije, to je povijest, to treba doslovno uzeti, a što im ne odgovara to je priča. Perikopa o pozivu Samuela za Katekizam je »neusporedivo jednostavna priča« str. 64. — »Može se komo činiti, veli Katekizam, da potcjenjujemo Božju objavu . . . S obzirom na pripovijedanje o čudesima, natuknuli smo da su ona zapravo bila izvana kao nešto obično. S obzirom na Božje govore, rekli smo da je to najčešće bilo u srcu.« str. 64. — Katekizam opravdava svoje kriterije: »U znanstvenim radovima možemo naći potanke upute u kojem stupnju treba nekom izvještaju pripisati doslovnu točnost.« str. 65. Svatko zna, pa i sami auktori Katekizma, kako bijednu »starost« doživljavaju ovima slične »znanstvene« hipoteze. Zaboravljaju mnogi da je Biblija »vječna knjiga« i da su se na njoj razbile mnoge i mnoge hipoteze, a i recimo pravo, nije li čudno za same sastavljače Katekizma, da su uz onaj konstantni zanos s kojim naviještaju poruku Biblije zadržali ovaj subjektivistički, nesiguran i nedokazan na kraju stav. Tu nešto nije zdravo. — Toliko o pitanju pristupa Svetom pismu.

KATEKIZAM I »ISTOČNI GRIJEH« Drugo pitanje gdje se Novi Katekizam zapleo u još osjetljivije stvari jest pitanje istočnog grijeha. Katekizam dosta auktoritativno želi riješiti pitanje istočnog grijeha. Opet u dinamičnom gledanju na svijet. Koncepcija istočnog grijeha u Katehizmu nije kršćanska: »Na prvi pogled čini se da Pavao želi naglasiti činjenicu kako je grijeh došao na svijet po jednom čovjeku. Ali to ponavljanje riječi »jedan« posljedica je tadašnje slike svijeta, i to je samo književno ruho, a ne poruka.« — str. 309. — Dakle Tridentski koncil trebao je čekati Novi Katekizam da oci mogu razumjeti što je kod sv. Pavla »ruho«, a što »poruka« (zanimljivo je ovdje napomenuti, iako izvan toka misli, da se Katekizam inače bori na drugom mjestu za autentično crkveno učiteljstvo. str. 425, 430). Tridentski koncil je svečano definirao egzistenciju istočnog grijeha oslanjajući se baš na taj tekst sv. Pavla u poslanici Rimljanima 5,12. (cf. definiciju D 788 (1511); 789 (1512). Suvišno bi bilo špekulirati da Crkva nije definirala tekst, nego egzistenciju istočnoga grijeha. Ovaj tekst ovdje kod Pavla jest »factum dogmaticum«. S njime stoji i pada definicija. Novi Katekizam ima za sve to svoje tumačenje: »Grijeh koji druge kalja nije tek jednom počinjen od nekog Adama na početku ljudske povijesti, nego se počinja od »Adama«, čovjeka, svakog čovjeka. To je taj »grijeh svijeta«. On uključuje i moje grijehe. Nisam ja nevino janješce koje drugi kvare. I ja kvarim druge.« str. 314. — Baš to »kvariti druge«, jest po Katekizmu zlo istočnog grijeha. (cf str. 313). Bude li danas-sutra za kojih hiljadu godina tko podvrgao tekstovnoj kritici Katekizam, reći će bez sumnje da su spomenuti tekstovi interpolacija. Pametni pisci, — odjednom mrak. — No ostavimo šale. Katekizam je zaboravio reći ono najglavnije kod istočnog grijeha, a to je gubitak posvetne milosti, koju nam je Krist po otkupiteljskoj smrti vratio. cf. K. H. Weger — K. Rahner: »Theol. der Erbsünde« — Herder — Qu. D. 44. Freiburg 1970.) — A što Katekizam veli o gubitku drugih odlika: cjelovitosti, besmrtnosti . . .? Katekizam malo mari za to: »Sveto pismo katkada to izražava i govori da je po grijehu smrt ušla u svijet. Međutim, kao što nam je taman početak svijeta tako je isto taman i početak biološke smrti.« str. 318. Što ima značiti taj izričaj? Da li pisci žele da ih ozbiljno shvatimo? Čemu odjednom priznanje da je početak svijeta taman. Zar ga nije evolucija toliko osvijetlila, da se niječu facta dogmatica? — Amicus Plato, magis amica veritas. Mogu nam pisci katekizma biti dragi, ali istina nam je draža.

Sastavljači Katekizma misle da su spasili dogmu o Bezgrješnom začeću Bl. Djevice

Marije onom refleksijom na str. 316, u sredini: »Ona je bila začeta neokaljana... Ona je potpuno svladala zlo dobrim.« Tim riječima je premalo rečeno o Djevici bez istočnoga grijeha začetoj. Ni od nas ljudi nije nitko začet »okaljan«, ali da bude drag Bogu treba Kristova otkupiteljska milost doći na nas po krštenju, a na Djevicu je došla na drugi način, jer je ona »od prvog časa svoga opstanka draga Bogu, puna milosti« (cf. D 1641) Bio je taj izuzetak osobit privilegij radi njene izuzetne dužnosti da bude Majka utjelovljene Riječi. — Katekizam sa svojim neodređenim formulacijama nije spasio dogmu o Bezgrješnoj, isto tako kao što nije nimalo protumačio ni osvijetlio dogmu o istočnom grijehu. Nikada ne smijemo smetnuti s uma, da kad Crkva neku istinu definira, kao obvezatan članak vjere, tad ona upotrebljava normalan ljudski govor, da je mogu svi razumjeti, i taj govor ona upotrebljava da vjernicima dozove u svijest jednu činjenicu, misterij, a misteriji u našem kršćanskom smislu jesu činjenice do kojih se sami svojim umom ne možemo doviknuti, ali nam ih Bog objavljuje. Dakle ČINJENICE, a ne »ruho«. Činjenica istočnog grijeha i Gospinog izuzetka od tog općeg zakona, a ne samo poruka o tome. — Kako zanosno govori Katekizam na drugim stranicama o Isusu i njegovom putu. Sve to pada u duboku vodu ako stoji poruka Novog Katekizma na str. 314. jer pada u vodu i Kristova otkupiteljska smrt za naše grijehe. Pada i njegovo uskrsnuće, jer postaje tek »runo«, književna vrsta: »neusporedivo lijepa priča«.

Treba li još što reći? Rekao bih još samo to kako je Katekizam na str. 404 daleko od one tradicionalne jasnoće koja definira prisutnost Krista u Euharistiji. Tridentinum je definirao jasno i nedvojbeno da je čiav Krist u Euharistiji prisutan »vere, realiter et substantialiter — uistinu, stvarno i bitno« ne kao neki znak, ili neka moć. D 883.

Dakako da će moralisti imati svoje primjedbe. Katekizam s time računa. Neki granični slučajevi o kojima se govori primjeri su jednog humanog rješenja, više nego principijelnog. Slično će neki pasusi kod stručnjaka izazvati povezivanja i asocijacije s njihova područja, i tu će biti tijelo nejasnoća. Sve u svemu knjiga je na bazi šire potrošnje, kao poruka vjere za odrasle, te kao pomoć svećenicima za navještanje riječi, uzevši u obzir ono što je rečeno, izvanredna. Odlomcima i nauci kojoj sam prigovorio dao bih mjesto sjenama na velebnom djelu. Ni jedno ljudsko djelo nije savršeno, a kod Katekizma se to još više zamjećuje jer smo u katekizmima navikli primati autentičnu objavu, a ne toliko put prema objavi. O putevima prema istini možemo imati različita mišljenja, ali o istini samo jedno.

Franjo Šipušić

RAZGOVARAMO

Želim i ja sudjelovati u Vašem Glasniku. Pretplatnica sam, a ujedno prodajem našu štampu. Više sam puta pročitala pod nekim člancima ime Stjepan Džalto. Imala sam ove godine prilike da s njim putujem u Rim. Zaista jest divan svećenik. Dok ga nisam dosta poznavala malo me zbunjivalo njegovo držanje. Poslije sam doznala da je već devet godina svećenik, da je sagradio dvije crkve. Njegove riječi ostavile su dubok dojam u mom srcu. Pripovijedao nam je kako se živi u njegovoj župi. O kad bi dragi Bog nama dao više takovih svećenika u sadašnjem vremenu. Takav svećenik osvaja duše svih, koji vjeruju i koji ne vjeruju. Ja mu želim puno Božjeg blagoslova i uspjeha u njegovu radu.

Marica Peras, Zelina.

Cijenjeni uredniče!

Pišem ne samo vama, nego i svim katoličkim novinarima kroz Vaš list, da kroz štampu pouče vjernike o pravnim razlozima za beženstvo svećenika.

Istina, velika većina naroda želi neoženjena svećenika. Toliko je ta većina velika, da bi suprotno mišljenje trebalo računati na tisućinke, a ne na procente. Međutim iz te istine ne slijedi, bez ikakva ograničenja, da su naši vjernici za beženstvo iz pravih motiva. Koliko sam mogao vidjeti, ne želim time svoje partikularne utiske proširili na sve vjernike, kod mnogih se beženstvo svećenika temelji na slabo izgrađenom pojmu o svetosti i uzvišenosti braka. To je zabluda maniheizma, koji brak smatra zlom. Takvi vjernici ne žele da svećenik upada u to zlo u koje drugi moraju upadati. Drugi razlog koji sam zapazio jest neki utilitarizam. Neoženjeni svećenik jest jeftiniji sluga, i manji su troškovi za njega sa strane vjernika. Iako sam na strani onih koji žele neoženjene svećenike, držim da se ne smije propagirati beženstvo prezirući brak. A isto je tako utilitarizam vjernika odveć nizak da bude razlog za beženstvo svećenika.

Ako beženstvo vrijedi, ono ima vrijednost u sebi i ne dobiva je od svećeničkog reda. Sveti Pavao ne ograničava beženstvo samo na svećenike nego ga proteže na sve vjernike (I Kor 7 25-40). Lijepo bi zato bilo imati još kojeg Ivana Merza. Ako je beženstvo vrijedno u sebi, onda ga treba cijeniti neovisno o tom tko je neoženjena ili neudata osoba. — Ispitajmo kakovo je mišljenje naših vjernika o neudatim djevojkama i kakav je njihov postupak s njima, pa kad to ispitamo vidjet ćemo koliko ih pravi motivi vode da bi imali neoženjene svećenike, pa bi im se tako mogli protumačiti i pravi motivi.

M.

Velečasni gospodine!

Naš je velečasni velik revnitelj širenja pobožnosti Presv. Srcu. Upravo danas počinje u našoj župi velika devetnica spasenja, na koju je velečasni gospodin župnik pozvao cijelu župu, a pogotovo je tu pobožnost preporučio djeci. U Marijinu mjesecu svibnju iduće godine završit će se devetnica. Ovaj događaj me je podsjetio na jednu pobožnost koja kao da je u naše doba izumrla, a to je posveta obitelji. Moja je obitelj posvećena Presv. Srcu Isusovu 17. IX 1951. Upravo sam potražila sličicu koju sam dobila od svećenika kao uspomenu na taj dan. Svećenik je već mrtav, umro je mlad pred oltarom. Umro je i moj dobri muž. Na dan posvete moja je obitelj bila brojna. Pet kćeri, još malenih, bilo je sa mnom u našoj sobi. Klečeći smo obavljale posvetu. Šesto sam dijete očekivala. Molila sam Presv. Srce, da i ovo čedo koje očekujem bude posvećeno. Danas je moj sin u sjemeništu, i molim Presveto Srce, da ustraje u milosti i da ga zadrži za službenika oltara. U teškim kušnjama ništa mi nije moglo pomutiti mir i radost, a pogotovo nikad moja vjera nije bila pokolebana. Naša je obitelj upravo bila zaštićena bedemom Presv. Srca. Molim Vas, da i danas pišete o tom zaboravljenom običaju. O kad bi nam opet bile obitelji posvećene Presv. Srcu, ne bi se trebali bojati da će izumrijeti naš narod. Nedav-

no sam slušala na radio kako u zadarskoj općini nema đaka za školu, a nema ih niti u nekim slavonskim selima. Zar to nije pojava od koje moramo strahovati u budućnosti. Pišite molim Vas u Glasniku Srca Isusova opet o posveti obitelji.

Marija Horvat,
Zagreb — Retkovec.

[redacted]

Dragi uredniče!

Prije 38 godina očekivala sam četvrti porod. Ali tko će biti brži, da li djetešce koje sam nosila u život, ili smrt na putu k meni? Od prenapora moj je desni bubreg bio u raspadanju. Ipak je pobijedilo djetešce. Rodila sam prvoga sina. Moj muž je pjevao od sreće i veselja što je dobio sina. »Nemojte se veseliti, žena je na odlasku«, reče mu primalja. Zahvatilo me krvarenje i visoka temperatura. Trajalo je to uza svu liječničku pomoć osam dana. Deveti dan sam dobila od muža 7 dl. krvi transfuzijom. Istoga dana smo završili i devenicu Presv. Srcu Isusovu i Majci Božjoj Bistričkoj i svetoj Ani koju smo molili zajedno s ocima franjevcima. Svi se čude. Krvarenje prestalo, a zatim pomalo i temperatura. Poslije dva mjeseca sretno sam izdržala i operaciju bubrega. Molili smo neprestano: »Oče nebeski, savjetuj doktore, kako da nam pomognu!« — Liječnik profesor mi reče: »Lako liječimo, kad liječimo s Božjom pomoći!« — Tako se eto ja sjećam Božjih dobročinstava i molim naše mlade majke da ne zdvajaju zbog djece, radi boli kod porođaja. Bez dobrih majki se neće napuniti naša sela, a opustjet će i gradovi.

Baka

[redacted]

Velečasni uredniče!

Znam da Vam nije lako odgovoriti na sva pitanja, kad toliki paze na Vas što ćete i kako pisati, ipak bih Vas molila, da objavite ovo moje pismo. Nije prošlo puno godina kako se naša crkvena vlast okomila na pjevanje u crkvi. Svaki dan smo mogli čuti za neku novu zabranu. Te se pjesma »Zdravo Djevo« ne bi smjela pjevati u crkvi, te »Do nebesa« nije liturgijska pjesma; te su tako propale sve one naše lijepe misne pjesme, a mjesto svega toga dobili smo šutnju i prazne crkve. Zar se nije mogla liturgijska reforma provoditi tako da se spase naše lijepe pjesme. One se ne smiju pjevati, a ti isti koji su ih potamanili uvode po svojim crkvama siromašne tuđinske pjesme uz gitare i bubnjeve. Da li je to liturgija, i da li te pjesme odgovaraju liturgiji? Imala bih još puno toga pričati, kako sam vidjela gdje se iz crkve bacaju van svete slike, kako se u ime reforme ne drži više solidna vjerska pouka nego se sve pretvara u zabave i smijeh. Što treba o svemu tomu misliti?

Marija

Odgovaram riječima Kristovim: »Nema dobra stabla koje rodi zlim rodom, a niti zla stabla koje rodi dobrim rodom. Svako se stablo prepoznaje po svom rodu!« (Lk 7 43) — Ljude ne čine prilike lošima nego otkrivaju kakvi su.

NOVE KNJIGE

BISER DAKOVŠTINE — prikaz povijesti i značaja najpoznatijeg Gospinog svetišta u Đakovštini No glavni dio i svrha knjižice jest putokaz i pomoć vjernicima kako bi što bolje obavili pohod Gospi. To je priručnik i molitvenik. Zato je knjižica tvrdo uvezana. Cijena 5 din. Uobičajeni popust vrijedi. Knjigu je izdao župnik u Trnavi Ivan Zirdum. Narudžbe slati na adresu Blahomir Pruha, Đakovo, Štrosmajerov trg 5.

OBMANA — drama u četiri čina. Obrađuje aktualnu problematiku iseljavanja. Predstavlja vapaj nad tom rak-ranom i poziva na osvješćivanje. Cijena brošuri 3 din. Popust na više primjeraka jest 20%. Izdao Ivan Zirdum. Narudžbe kao gore.

OČE NAŠ — razmišljanja nad riječima najljepše molitve. Namijenjeno suvremenom čovjeku. Napisao Andreas Baur, preveo s njemačkog Ivan Zirdum, svećenik. Cijena brošuri 2 din. Narudžbe kao gore.

»TKO JE BOG?« jest nastavak knjižice **»IMA LI BOG?«** Jednu i drugu napisao je dr fra Anđeo Mutić. Dok je u prvoj obradio dokaze za Božju opstojnost, u ovoj drugoj govori o naravi i savršenostima Božjim. Obje ove knjižice dobro će doći posebno vjeroučiteljima viših razreda osmoljetke i gimnazije, kao i polaznicima vjeronauka. Cijena je ovoj knjižici 5 dinara. Naručuje se kod Ćirilo-Metodske knjižare, Zagreb, Kaptol br. 29.

Izašla je iz tiska zbirka pjesama Mate Blaškovića pod naslovom **»MODRI ZRENICI«**. Ova zbirka pjesama odiše neposrednošću i toplinom. Nema tu nikakve nametljivosti, ne žrtvuje se tu sadržaj pjesničkoj formi, nego se forma prilagođuje sadržaju. Stihovi su jasni i jednostavni, pa ih čovjek s užitkom čita, jer u sebi kriju povijest jednog srca, bogatstvo jedne svećeničke duše. — Cijena je knjizi 10 dinara bez poštarine. Naručuje se na adresu: Knjižara sv. Ćirila i Metoda, Zagreb, Kaptol br. 29.

Što prije naručite novi džepni **KALENDAR** za 1971. godinu. Cijena mu je samo JEDAN DINAR. U njemu ćete naći osim blagdana još opću i misijsku nakanu Apostolata Molitve za svaki mjesec, zatim izlaz i zalaz sunca, mjesečeve mijene, pomrčine sunca i mjeseca i orijentaciju za neke važnije valute. Na svakih deset naručenih primjeraka dobije se jedan badava. Narudžbe prima: Rudolf Breber, Zagreb 02-147, Palmotićeva 33.

Uskoro izlazi iz tiska deseto izdanje omiljelog molitvenika SRCE ISUSOVO SPASENJE NAŠE«. Taj molitvenik posebno su tražili štovatelji Srca Isusova. U njemu će naći Misu Srca Isusova, devetnicu Srca Isusova, Mali časoslov Srca Isusova, Povijest pobožnosti Srca Isusova, i još mnogo drugih novosti. Molitvenik je opremljen u liturgijskom duhu. Na kraju molitvenika nalazi se oko 180 crkvenih pjesama. Cijena će mu biti javljena, kad izađe iz tiska. Narudžbe se šalju na adresu: Rudolf Breber, Zagreb 02-147, Palmotićeva 33.

Tko želi upoznati rad naših misionara u Bengaliji i Zambiji, neka nabavi misijske brošure »PALME«, »JEKA IZ ZAMBIJE«, »IZ BENGALSKE I ZAMBIJSKE DŽUNGLE«. Prva i druga stoje po jedan dinar, a treća 2 dinara. Izašle su i dvije brošure misijskih pripovijesti pod naslovom »JUNAKINJA ORAMAIKA« i »TAJNE AFRIČKE DŽUNGLE«. Svaka od njih stoji 4 dinara. Sve te brošure naručuju se na adresu: Rudolf Breber, Zagreb 02-147, Palmotićeva 33.

ZAHVALJUJU PRESVETOM SRCU ISUSOVU, BEZGRJEŠNOM SRCU MARIJINU I SVETIM ZAŠTITNICIMA

— **Za mnoge primljene milosti zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Majci Božjoj Pomoćnici kršćana. — Barica Lipić, Zagreb.**
— **Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu te sv. Antunu na primljenoj pomoći. I nadalje se preporučujem. — Marija Peršić, Križić, Ivanska.**
— **Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu i Petru Barbariću na milostima, posebno na pomoći da se poboljšalo zdravlje moga sina. I nadalje se preporučujem njihovoj pomoći. — Dragica V., D. Desinec.**
— **Na osobitoj pomoći zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, te se i ubuduće preporučujem. — Albina, Zastenice, Grobnik.**
— **Na primljenoj milosti zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu. — Kata Ćopo, Komin.**
— **Od srca zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Majci Božjoj i sv. Antunu na svim primljenim milostima. I nadalje se preporučujem. — N. N., Vukmanić kod Karlovca.**
— **Zahvaljujemo Presv. Srcu Isusovu i Bezgrješnom Srcu Marijinu na ozdravljenju našeg dragog sinčića Dubravka. Ujedno im preporučujemo njegov daljnji odgoj i napredak u životu. — Također zahvaljuje-**

mo svim svećenicima, znancima i prijateljima, koji su prikazali svoje žrtve i molitve Gospodinu za njegovo ozdravljenje. — Zahvalni roditelji Tomislav i Marijana, Zagreb.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu za mnoge primljene milosti i ujedno mu preporučujem svoje nakane. — Jelka Rukavina, Zagreb.

— Za ozdravljenje svoga muža zahvaljujem Blaženoj Gospi, sv. Antunu, sv. Nikoli Taveliću i Petru Barbariću. — S. M., Zenica.

— Zahvaljujemo Presv. Srcu Isusovu i Gospi od brze pomoći na uslišanim molitvama, napose na uspjeloj operaciji. I nadalje im se preporučamo. — Josipa i Andro Jakobović, Brčko.

— Na ozdravljenju jednog oca od leukemije i mome od jedne duševne bolesti zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu, sv. Ivanu Krstitelju, sv. Antunu i ocu Leopoldu. Neka nam i nadalje pomognu. — S. P., K.

— Stana Bekčić iz Komletinaca zahvaljuje Presvetom Srcu Isusovu i Gospi Fatimskoj na poboljšanju zdravlja. Ujedno moli i nadalje njihovu zaštitu.

— Na primljenim milostima zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu. — Ljubica Durić, Slav. Požega.

— Zahvaljujemo Petru Barbariću za primljene milosti. — S. A. i Š. K., Slav. Požega.

— Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu, sv. Antunu i Petru Barbariću zahvaljujem za primljene milosti. Neka mi i nadalje budu u pomoći. — Marija S., Rijeka.

— Za sve primljene milosti zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Bezgrješnoj Djevici. I ubuduće molim njihovu pomoć. — L. S., Orašac, Dubrovnik.

— Roditelji iz Podravske Moslavine zahvaljuju Presvetom Srcu Isusovu za sretno položen ispit svoje kćeri Jelice.

— Na primljenoj milosti zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Majci Božjoj i sv. Antunu. — P. A., Mrkopalj.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i sv. Antunu na svim primljenim milostima. Molim i nadalje njihovu pomoć. — J. C., Zagreb.

— Od srca zahvaljujem Božanskom Srcu Isusovu i Bezgrješnom Srcu Marijinu, kao i sv. Antunu, što su mi pomogli u potrebi. I nadalje im se preporučujem. — Ana Džal, Livno.

— Na sretno položenim ispitima zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu. — Lj. Francisković, Subotica.

— Preporučujem se Presvetom Srcu Isusovu i dragoj Gospi da mi udijele milost te mognem kao misionarka poći u vanjske misije. Molim i štovatelje Srca Isusova i Marijina da se pomole za moju nakanu. — Djevojka iz Bistre kraj Zagreba.

— Na ozdravljenju noge zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, te se i ubuduće preporučujem njihovoj pomoći. — Ana Pavlašić, Zagreb.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu i Petru Barbariću za uspješnu operaciju svoje kćerke i ozdravljenju svoje ruke. Neka nam budu i nadalje u pomoći. — Mikelina Turina, Šmrika Primorje.

— Za ozdravljenje svoje kćerke i njezinu dobrom uspjehu u školi zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Gospi Lurdskoj. I nadalje očekujem njihovu pomoć. — Katica D., Podrute, Nov Marof.

— Nakon teških operacija tumora na crijevima i plećima zahvaljujem na vraćenom zdravlju. — Anđela Labazan, Ivanovac, Čakovec.

— Za sve primljene milosti zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu. Preporučujem im sebe i svoju obitelj. — Nevenka Štum, Nediljke, Dalmacija.

— Za sretnu operaciju svoje kćeri, kojoj je trunula kost, a koja je sada dobro, zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu. Ujedno im preporučujem sebe, svoju kćer i njezinu djecu. — Eva Faltum, Črnkovci.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu i sv. Antunu za uslišane molitve. — Ana Šaban, Gospić.

— Za primljene milosti u teškim časovima zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu i ocu Leopoldu Mandiću. — Josipa Šaban, Zagreb.

— Na uspješno položenom ispitu svoje kćeri zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu. I nadalje se preporučujem. — S. M., Zenica.

— Za sretnu operaciju svoga unuka zahvaljujem s njegovom majkom Mandicom Glavaš Presv. Srcu Isusovu i Marijinu te ocu Leopoldu Mandiću. — Baka Elizabeta Glavaš, Bizovac.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Majci Božjoj, sv. Josipu i sv. Antunu za sve primljene milosti u životu, napose za jednu posebnu milost. — I. M., Koprivnica.

— Zahvaljujemo Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Antunu i Petru Barbariću što nam je unuk prošao na ispitu i prešao u viši razred, kao i na drugim primljenim milostima. I nadalje im se preporučujemo. — Josip i Marija M., Slav. Brod.

— Na dobro položenim diplomskim ispitima zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Antunu, sv. Nikoli Taveliću, Kardinalu Stepincu, Petru Barbariću i Leopoldu Mandiću. — Zahvalni Josip K., N. G.

— Od srca zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Blaženoj Djevici Mariji, bl. Augustnu Kažotiću i Leopoldu Mandiću za sva dobročinstva što sam ih primila tijekom života. Neka mi i nadalje budu u pomoći. — B. M., Duvno.

— Za ozdravljenje svoje sestre zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu te bl. Marku Križevčaninu. — Ljerka Sušić, Zagreb.

— Za ozdravljenje od upale bubrega, od srca zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Majci Božjoj Bistričkoj i svetim zaštitnicima. I nadalje stavljam pod njihovu zaštitu sebe i obitelj. — T. J., Ivanska.

— Na poboljšanju zdravlja zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu, sv. Tadeju, sv. Antunu i Tereziji Ledohovskoj. I ubuduće im preporučujem sebe i svoju obitelj. — L. N., Zagreb.

— Od srca zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Gospi od brze pomoći, sv. Antunu i sv. Nikoli Taveliću na uspjeloj operaciji moga djeteta, kao i na drugim milostima. — Kata Petrić, Slav. Šamac.

— Za ozdravljenje svoga sina Mate zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu. Ujedno ih molim da mi čuvaju i nadalje mene i mog sina. Anka Vlainić, Brđani, Zapolje.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Gospi od brze pomoći, sv. Nikoli Taveliću i ocu Leopoldu Mandiću za sve primljene milosti. Neka mi i nadalje budu u pomoći. — Janja Brletić, Vrpolje.

— Od srca zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu i sv. Antunu za primljene milosti za svoga sina i druge članove obitelji. I unaprijed se stavljam pod njihovu zaštitu. — Marija Barbarić, Lisec.

— Za sretan porođaj moje kćerke zahvaljujem Majci Božjoj, sv. Josipu, sv. Ani, sv. Tereziji od Malog Isusa i sv. Antunu, te im se i ubuduće preporučujem. — Keti Klarić, Kaštel Štafilić.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu za duševni mir i što je pobijedila pravda. I nadalje im se preporučujem. — J. S., Sv. Martin na Muri.

— Za primljenu milost zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Gospi od brze pomoći, sv. Josipu i Papi Ivanu Dobrom. — Z. S., Zadar.

— Za primljena mnoga dobročinstva, posebno za ozdravljenje sina zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu. — N. D. Šestine.

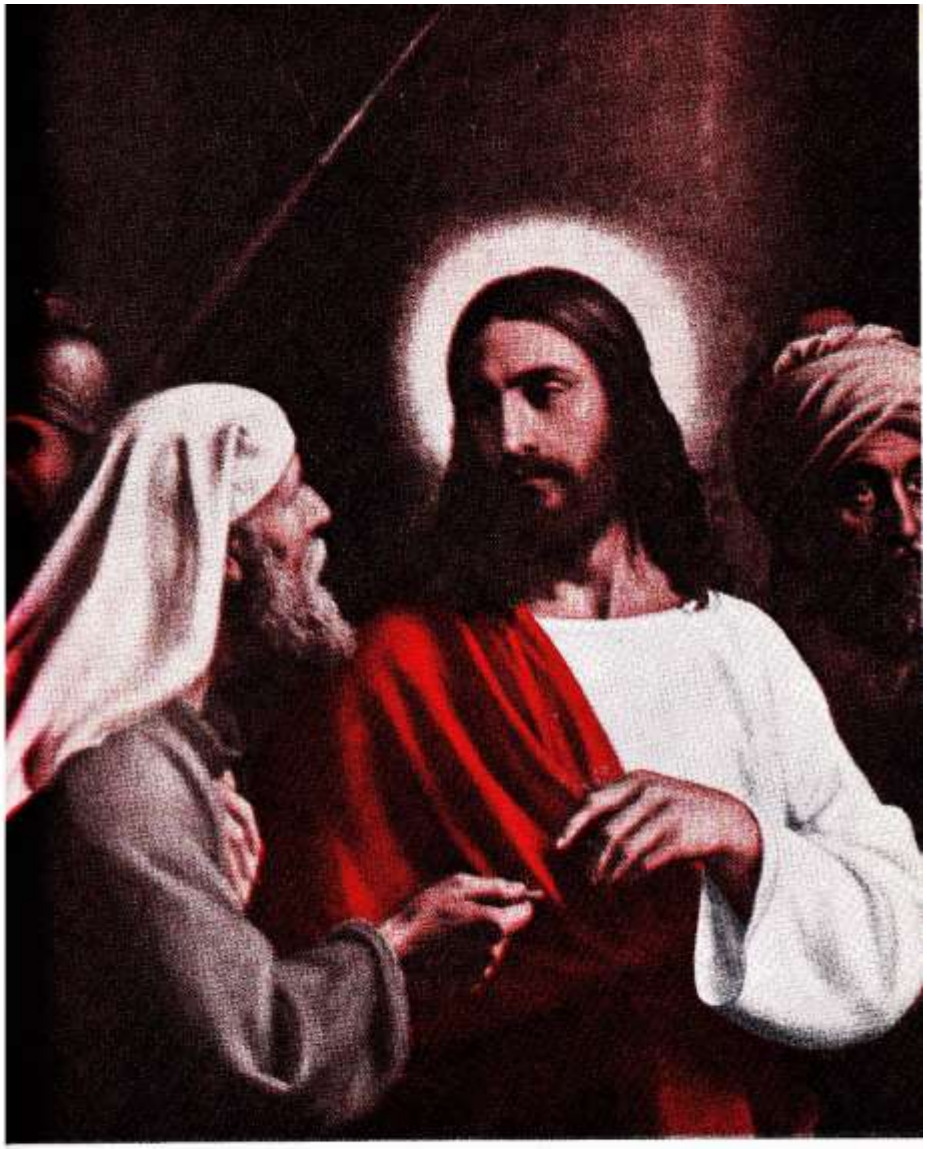
— Hvala Blaženoj Djevici Mariji za pomoć na velikom i važnom ispitu na fakultetu, kao i za mnoge druge milosti primljene u životu. — Studentica Anica O., Zagreb.

— Na ozdravljenju moga djeteta zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Blaženoj Gospi i sv. Tereziji. — L. A., Dubrovnik.

— Hvala Božanskom Srcu Isusovu i Bezgrješnom Srcu Marijinu za ozdravljenje od teške bolesti. Neka i nadalje budu u pomoći meni i mojoj djeci. — Ana Orešković, Zagreb.

S dopuštenjem crkvenih i redovničkih poglavara izdaje: Hrvatska pokrajina Družbe Isusove — Zagreb 02-147, Palmotićeva ul. 31. — Odgovorni urednik o. Franjo Šipušić, Zagreb 02-147, Tel. 441-636. Tisak »Plamen« Slavonski Brod, Omladinska ul. 26. — 1970. — Cijena pojedinog broja 1 D. Godišnja pretplata 12 D. Grupne pretplate od deset na više dobivaju deset posto popusta. Novac pretplate šaljite poštanskim uputnicama: suradnju u uredništvu Glasnika: rukopisi se ne vraćaju

GLASNIK

SRCA ISUSOVA I MARIJINA — XII

Pošt. pl. u gotovu
CIJENA 1 DINAR
ZAGREB
Godina 61
Prosinac - 1970

U OVOM BROJU

Na kraju ove godine

495 CRKVA I SVIJET, Josip Ćurić
499 Čekali smo samo Isusa
503 Došašće, J. Njavro
505 MOLITE BRAĆO, Franjo Šipušić
508 Dijalog s muslimanima, Josip Antolović
511 UPOZNAJMO SEBE, P. Bulat
515 Genij svjedoči za Krista ,Ivan Kukula
517 Dođi tata, čekamo te, Pero Bulat
520 Uspomeni jedne uzorne majke, P. Vorotnjak
522 Na krivoj stazi, B
523 Iz katoličkog svijeta, J. Badalić
525 Tri znamena sv. Nikole Taveliča, B.
528 Sa Kupreške visoravni, D.
529 Knjige
530 Kneginec kod Varaždina
531 Jedno veliko odlikovanje
534 Zahvalnice

Na omotu: »Krist i porezni novac«

Na poledini: Spomenik »LIJEPA NAŠA« u Zelenjaku kod Klanjca

NA KRAJU OVE GODINE

S 12. brojem ove godine Glasnik navršava svoju 61. godinu izlaženja. Dug je to put. U nizu godina kad su se mijenjale strukture društva, dolazile i odlazile nove ideologije on je ostao vjeran svom pozivu, da ljudima naviješta »nedokučivo Kristovo bogatstvo« i da svima »naviješta tajnu oduvijek skrivenu u Bogu« da nas Bog ljubi. Skroman i u čednom ruhu nastojao je ljudima donositi mir. To će i dalje ostati. U ovo naše vrijeme kad nam je mir svima potreban Glasnik će i dalje ostati »vjesnik mira«. Drugih ambicija nemamo. Božanskog Otkupitelja kojeg i ovih dana očekujem molimo, da blagoslovi naša nastojanja, da ga s onima koji su dobre volje čekamo i dočekamo, i kad dođe da ga prepoznamo i primimo. Ta usluga naviještanja Otkupitelja bit će najveća usluga koju možemo učiniti našem narodu u ovo vrijeme najrazličitijih proroka.

CRKVA I SVIJET

Kad je Krist naložio svojoj Crkvi neka ide po svem svijetu, neka riječju Evanđelja prosvjetljuje i Tajnama vjere posvećuje sve narode, pokazao je da svoju Zaručnicu zamišlja kao vidljivu-povijesnu ustanovu usred vidljivog-iskustvenog svijeta. U osnovi svojoj, ta je Crkva nadnaravna, mistična zajednica vjernih; ali, u isti mah, mora se Ona predstaviti čovječanstvu kao pravno strukturirana ustanova koja, poput svake ljudske institucije, ima svoju fasadu, svoju vanjštinu, svoj vremeniti izgled. Koliko god je stoga ljudi prezirali, ipak ignorirati je ne može nitko! Ona je stvarno tu — kao što je stvarno na zemlji ljudski rod sa svojim društvenim, ekonomskim i političkim tvorevinama.

DVIJE »GLAVE« Ne treba se onda čuditi ako između Crkve i svijeta, posebice: između crkvene i svjetovne vlasti dolazi više puta do napetosti i trvenja. Dvadeset stoljeća crkvene povijesti uglavnom je 20 stoljeća neprestanog rivaliteta jednog i drugog zakonodavstva, 20 stoljeća međusobnih optužbi, osvada i krvavih progona. Pače i onda, kad su obadvije strane iskreno tražile zajednički »jezik«, i onda su iskrsavali teški nesporazumi. Joseph Lecler, jedan od najuvaženijih stručnjaka za pravno-povijesna pitanja Crkve, tvrdi da nema labilnije ni lomnije pojave u povijesti nego li je tkzv. »ravnoteža« između duhovne i svjetovne vlasti. Prema njegovu pisanju, još nije pronađen takav »modus vivendi« ni sklopljen takav konkordat, iza kojeg ne bi ponovo buknule stare razmirice s vječnim predbacivanjima da Crkva hoće klerikalizirati državu kao i da — s druge strane — država nastoji laicizirati Crkvu.

Upravo stoga život kršćanina u svijetu nije bio lagan ni jednostavan. Već je sredinom XI-og stoljeća plemić Benzon iz Albe doviknuo Papi Grguru VII: »Nitko ne može služiti dvojici gospodara!« Htio je tom evanđeoskom izrekom opravdati svoju bunu protiv reforme u crkvenoj upravi. Slično je i pred stotinjak godina bezbožac Proudhon sa svom žestinom dokazivao kako Crkva zapravo samo komplicira ljudsko živovanje: »Gdje je taj kršćanin — pita on — koji ne bi stalno doživljavao sukob između vjernika i građanina u sebi?« Jednako se i u našim danima izrazio sad već pokojni Maurice Merleau-Ponty napisavši: »Crkva nije niknula spontano iz intimne srži ljudskog društva, nego se kao anomalija počela kristalizirati na obodu svih državnih uređenja . . . I zato, ako je već postanak države značio otuđenje čovjekove osobnosti, s Crkvom je to otuđenje kvadrirano — dignuto na drugu potenciju!« Otud

slavni filozof izvodi da Crkva šizofrenički cijepa društvenu zonu ljudskoga bića.

Međutim, najgrlatiji protivnik dualizma Crkve i Države bio je davni francuski mislilac J. J. Rousseau. Prema njegovu shvaćanju, Crkva suprotstavlja svoju jurisdikciju civilnoj vlasti i tako onemogućuje pravilan razvitak svjetske politike. Zbog Crkve se — piše on — tijelo čovječanstva grči pod dvjema glavama: »maître« i »prêtre« (vladar i svećenik) . . . Jedini spas od te dvoglavosti bit će u tom da se Crkva okani svog uzurpatorstva te se potpuno nacionalizira, etatizira, prepustivši Državi čitavog čovjeka!

Ovaj su zahtjev racionaliste Rousseau-a znali ponekad iznositi i katolički kanonisti, ali s obrnutim predznakom«. Oni su također željeli jedinstvo — da bude samo jedna Glava u čovječanstvu, no ta bi prema njihovu izboru imao biti rimski Papa. U njegovoj bi se ruci imala naći obadva »mača«, i duhovni i svjetovni. Mislili su, da njihov zahtjev provire nužno iz Kristove izjave: »Dana mi je sva vlast na nebu i na zemlji!« A nisu pri tom zapažali, da Krist doduše kao Svevladar — Pantokrator — šalje Crkvu posred svijeta, nu da Ona sama ne mora zato posjedovati svu širinu Njegove Kraljevske Vlasti nad čovječanstvom. . .

NAŠI VIDICI Što se tiče nas, skromnih, podanika i Crkve i države, sigurno je da smo i sami ponekad iskusili kako baš nije jednostavno provesti u život lakonsku Kristovu izreku: »Dajte caru što je carevo, a Bogu što je Božje!« I nas je više puta znala zaskočiti misao — ako ne prava napast, da su mirniji život imali davni pogani kod kojih se duhovna i svjetovna vlast uglavnom istovjetovala pa nisu zapadali u procjep između ta dva foruma. Činilo nam se da bi život tekao mnogo sređenije kad bi se opet sva vlast našla u jednoj jedincatoj ruci. Nu da li je tomu zaista tako?

Nema sumnje da u k r i v u l j i sjedinjenje obadviju vlasti izgleda kao savršeno jednostavno rješenje. Ali, pazimo! postoji jednostavnost dubokih, posve zrelih zamišljaja, a postoji i jednostavnost plitkih, sasvim površnih pojmova . . . Čini se da »ideal« stapanja Crkve i Države u jedno spada k ovoj drugoj vrsti »jednostavnosti«!

SLOŽENOST SVIJETA Tako barem treba zaključiti dok motrimo valovitu krivulju kozmičkoga razvoja. Pred milijune godina svijet je izgledao mnogo jednostavnije nego li danas. Sjetimo se samo, kakav je zapletaj za kozmičko zbivanje značila pojava života, a pogotovu pojava ljudskoga roda. Kakve su komplikacije nastale, kad se čovjek oteo slijepom instiktu te počeo udešavati svijet po svom slobodnom proračunu. »Ne skuplja li se u jednoj ljudskoj savjesti više nereda, nego li ga treba za razorenje čitavog svemira?« pita P. Emmanuel . . . Jest u nama tajnovita nostalgija za jednostavnošću i jedinstvom; ali gledajte tehniku, znanost, kulturu, moral i religiju — posvud ćete zapaziti da razvoj, uspon, napredak znače sve veću složenost! Mi u dnu slutimo da smo nastali kao odsjevi transcendentne Božje Jednostavnosti i da će nam konačni Uvir biti opet u Bogu, s onu stranu svih

zemaljskih razlika i specijalnosti. Zato iskonski čeznemo za jedinstvom! Ali, dok smo u smrtnom tijelu, dok smo u prostoru i vremenu, moramo k tom Zagrobnom Idealu ići kroz skladnu harmoniju — a ne kroz tupu formalnost . . . Nemojmo stoga plitko misliti da bi fuzioniranje Crkve i Države značilo uspjeh, napredak i da bi nam pojednostavnilo život!

SLOŽENOST ČOVJEKA Povrh toga sjetimo se da čovjek — prema Akvincu — jest »horizon«, crta u kojoj se dotiču vrijeme i vječnost. Kao nepregledna povijesna kolona stupamo mi procesionalno kroz vrijeme, nu poletom uma i srca stalno se uzdižemo nad tu struju prolaznosti i udišemo zrak vječnosti. Samo uz tu cijenu ostajemo ljudi! Zanijekati tu istinu o čovjeku, istovjetovati naše zemaljske i nadzemaljske dimenzije, značilo bi doduše svesti na jedno sve profane i sakralne obveze; ali ta bi »jednostavnost« prešla u kratkovidnu jednodimenzionalnost — proglasila bi vremenito vječnim, prolazno apsolutnim, svjetsku vlast božanskom . . . Ta statolatrija, koju je u prošlom stoljeću zasnovao Hegel, a u naše je dane prenesoše Chamberlain i Rosenberg, svojim je nečovještvom za vrijeme II svjetskog rata samu sebe posve raskrinkala! Da bi čovjek bio uistinu čovjek, potrebno je čuvati u njem **neokrnjenu razliku između vremenite i vječne zone,** između vremenite i vječne njegove problematike. Stoga su i poganske religije stvarale na kraju svećeništvo neovisno od političkih režima . . .

SLOŽENOST ŽIVOTA Dodajmo na kraju i to da Crkva Kristova nije puko ljudsko iznašašće, nego je utemeljena od Boga-Čovjeka; da nije izdanak naravne evolucije odozdo, nego je Dar nadnaravne Božje Dobrote Odozgo! Kršćanstvo nije linearni produžetak smionih ljudskih težnja, nego Apsolutna Novost u kojoj se Bog dao čovječanstvu. To je, prema lijepoj poredbi mučenika Justina, »osmi dan« Božjega Stvaranja — dakle Stvarnost koja nadilazi svu cjelinu iz Sedmice Stvaranja. Nu taj Osmi dan nije izvan onih sedam niti negdje poslije njih, nego je »u njima«, nastavlja isti mučenik; tako je Crkva u svijetu, a ipak nije od svijeta! Otud treba da nas druga vlast ravna u svjetskim, a druga u crkvenim našim zadacima; inače, bit će stavljeno u pitanje i naravno i nadnaravno čovjekovo dostojanstvo.

Upravo stoga Crkva kao Crkva, tj. kao duhovna vlast različna od civilne uprave, najveći je povijesni jamac vjerske i ljudske slobode na našem planetu. To je ustava s kojom se dosad morao sukobiti svaki totalitarizam; to je brana koja obuzdava sve tiranije braneći uz cijenu krvi slobodu savjesti, slobodu misli, slobodu obitelji i samih naroda.

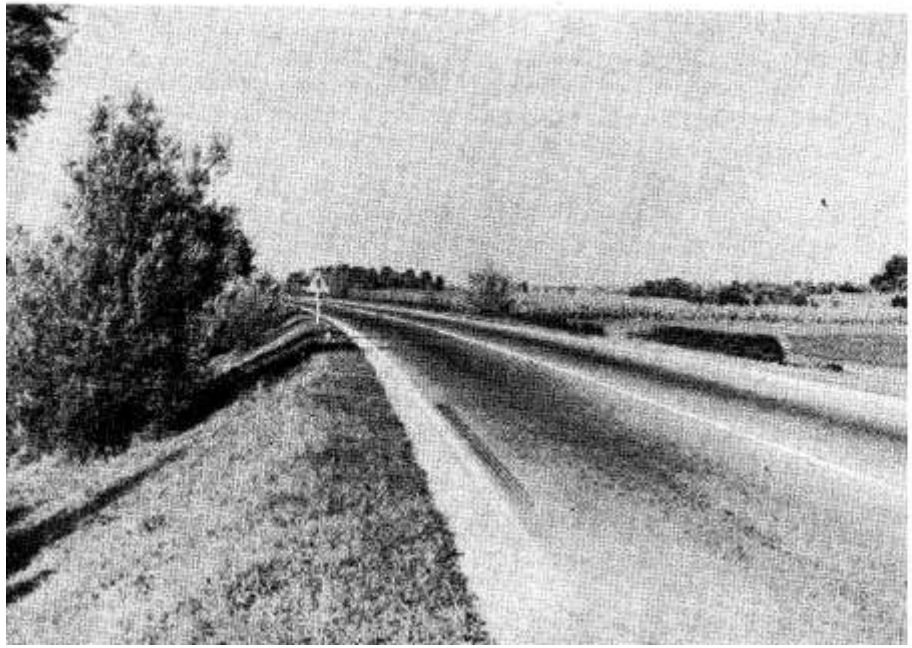
I ne samo to! Crkva kao Crkva, tj. kao duhovna vlast različna od civilne uprave, bila je uvijek naiskreniji i najuspješniji pobornik jedinstva među svim ljudima. Baš zato, jer se nije ujarmila ni u kakvu nacionalnu, rasnu ili klasnu ideologiju nego je proklamirala vjeru u Jednoga Boga, Oca sviju spašenih, zato je mogla obujmiti u sebi Grke i Židove, Helene i Barbare, slobodnjake i robove. Poganin Celzo rugao Joj se,

da je neiskusna i naivna kad sanja o jedinstvu svih ljudi; nu Ona je vjerovala Kristu i, svjesna da će Ideal Jedinstva biti ostvaren tek po Sudnjem Danu, učinila je za nj dosada više nego li svi drugi pokreti u povijesti.

Crkva nije država u državi! Ona to ne može biti, Ona to ni u kojem slučaju ne smije priželjkivati! Ipak, od vremena vojnika-kršćana koji su ginuli za Julijana Apostatu a on ih zbog vjere lišavao časti i života, preko Tome Morusa i goleme svite njegovih sumišljenika sve do suvremenih mučenika u Kini — uvijek se ista optužba diže protiv Crkve katoličke: »Protivi se cezaru!« U stvari, to je bila jedina optužba koja je pred Pilatom bila iznesena protiv Krista; a budući da je Njegova sudbina istovjetna sa sudbinom Crkve, ne možemo ni mi proći bez nje — barem dokle god smo Kristu uistinu vjerni!

Josip Čurić

Kad su u stara vremena kraljevi pohađali svoje podanike užurbano su se gradili putevi kojima će kralj stupati. Zato nam i zadnji prorok Staroga zavjeta poručuje da je on glasnik Onoga koji poručuje: Poravnajte puteve Gospodinu. On će doći. Ti su putevi naša srca koja i ovog adventa imamo pripremiti za dolazak i pohod Gospodinov.

Čekali smo samo ISUSA

Jedna od značajnijih ličnosti u Crkvi poslije Drugog Svjetskog rata bez sumnje je američki biskup SHEEN. Irac po rodu, po srcu osvajač, uložio je sve svoje snage i sposobnosti za Kristovo kraljestvo.

Nastupa na televiziji svaki tjedan pred milijunima gledalaca. U isto vrijeme piše čitave biblioteke izvanredno vrijednih knjiga. Nađe vremena da pojedine grupe nevjeraca uči katekizam i dovodi ih do obraćenja. Voda je najveće svjetske centrale za pomaganje misija u udaljenim zemljama. Vrlo je spretan u materijalnim poslovima, pa novčano pomaže svaku dobru inicijativu. Ukratko: izvanredna sposobnost! Izvanredni plodovi!

Nije čudo da se On zaustavio na ličnosti ISUSOVOJ. I o Kristu napisao knjigu ŽIVOT ISUSOV, koja je prevedena na hrvatski. Izvadit ćemo iz nje, prema prijevodu o. Franje Careva, prvih nekoliko stranica. Govori o Isusu ADVENTA, očekivanja... Čitajući razmatrajmo i spremajmo se za ovogodišnji Božić...

TKO JE PRAVI BOŽJI POSLANIK?

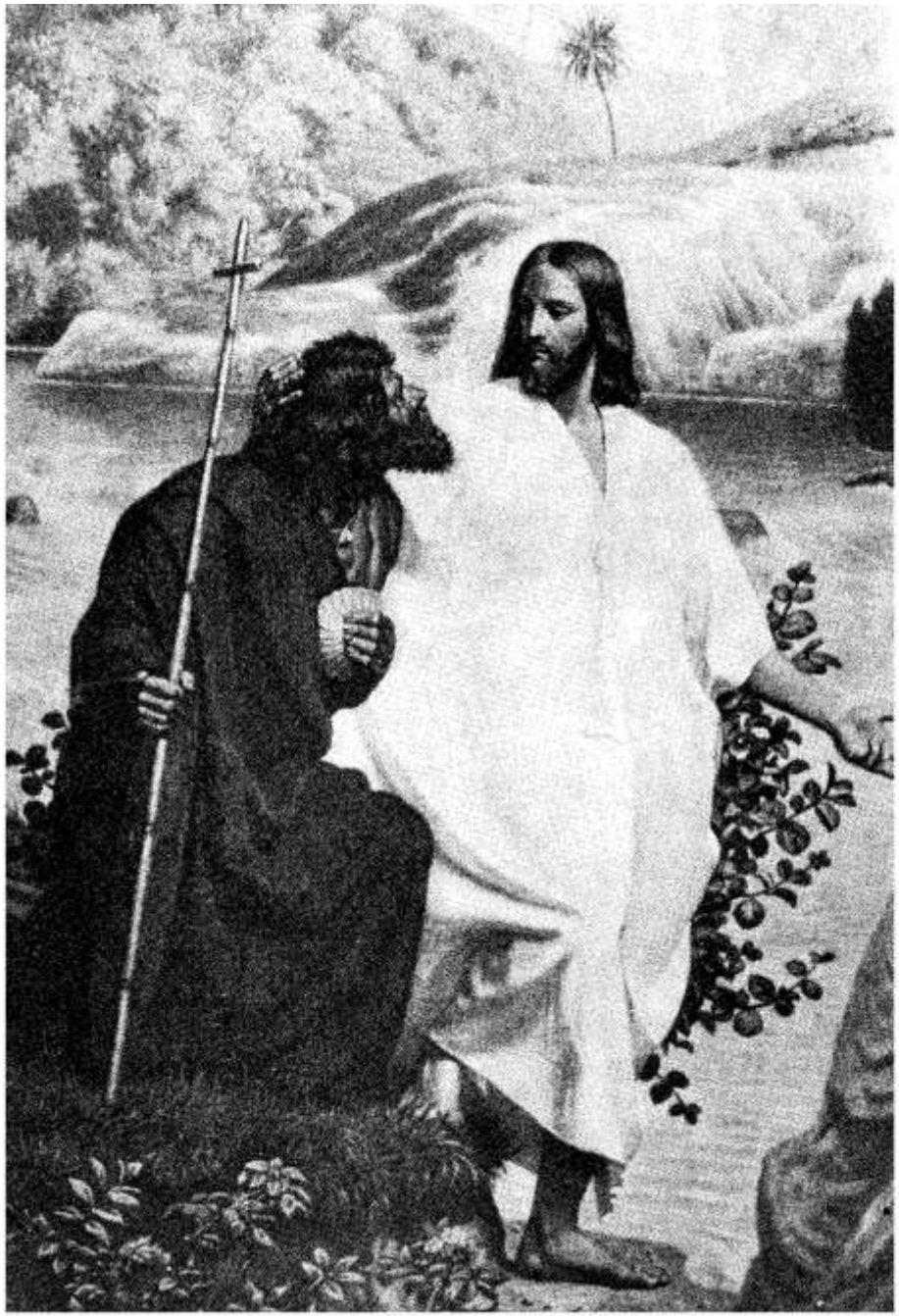
»U povijesti je bilo, tako piše biskup Sheen, mnogo ljudi koji su govorili da dolaze od Boga, ili da su bogovi, ili da donose poruku od Boga: BUDA, MUHAMED, KRIST, SOKRAT, LAOT-ŠE i tisuću drugih...

Svaki od njih ima pravo da čujemo njihov zahtjev. Moramo učiniti ispit, koji će odlučiti, da li su opravdani zahtjevi na božansko pravo Ti pokusi, na dohvat svim ljudima, svim civilizacijama, svim razdobljima, jesu dvostruki:

RAZUM — jer svatko ga ima;
POVIJEST — jer svatko u njoj živi i mora nešto o njoj znati.

Zdrav nam RAZUM govori: ako netko tvrdi da dolazi od Boga, ono najmanje čime bi mogao potvrditi njegovu izjavu, bilo bi da Bog sam NAVIJESTI dolazak svoga pretstavnika... Ako Bog šalje u svoje ime bilo koga, s najvažnijom porukom za ljude, On je dužan da nas uputi u vrijeme, **kad** će doći Mesija, **gdje** će se roditi, **gdje** će živjeti; nauku koju će naučavati, program što će ga usvojiti za budućnost, i način njegove smrti...

Razum nam govori dalje: Ako Bog ne čini toga, onda ne će ništa spriječiti kakvog luđaka, da se pojavi u povijesti i kaže: »Ja sam od Boga!« ili »Anđeo mi je javio u pustinji i dao mi ovu poruku«. Za ovakvog poslanika mi nemamo objektivnog, povijesnog ispita. Za to imamo samo

njegove riječi, da je on, možda, imao umišljeno viđenje . . .

ZAŠTO AKREDITIVNA PISMA?

Dođe li stranac iz tuđih zemalja u Washington i kaže, da je diplomata, mi ćemo ga zamoliti, da nam pokaže svoje putne isprave i svoja AKREDITIVNA PISMA. Novine bi trebale najaviti njegov dolazak.

Ako mi zahtijevamo takav dokaz o istovjetnosti diplomate, trebat će nam isto raditi na svim važnim područjima vjere. — Ima li kakav spomen o tome, da ćete doći, još prije, nego li ste bili rođeni?

S ovim ispitom u pameti svrstajmo u red navedene Božje predstavnike. Zamislite bilo kojeg od njih za jedan čas, da nije veći od bilo kojeg od njih. Mi im sad upravljamo pitanje:

— SOKRATE, da li je itko znao da ćeš ti doći?

— GOTAME, da li je itko ikada proricao o tebi i tvome poslanstvu? Prorekao da ćeš doći jednoga dana i sjesti pod BUDINO drvo?

— MUHAMEDE, da li se mjesto tvoga rođenja spominjalo i označilo ljudima stoljećima ranije tako da ljudi, kad dođeš mogu znati, da si Božji poslanik?

— KRISTE, da li je itko znao za tvoj dolazak, za okolnosti tvoga života, gdje ćeš živjeti?

SVI ŠUTE OSIM JEDNOGA!

Da! Svi šute, osim jednoga! Nema proroštva o Budi, Muhamedu ili bilo kojem drugom osim o — KRISTU. Drugi su tek došli i kazali: »Evo me, vjeruj u me.« Stoga su oni bili ljudi između drugih ljudi, a ne Božanstvo u ljudskom, nipošto takav vođa, kojega mi trebamo u ovim teškim vremenima. Iz redova se izdvaja samo Krist i odgovara:

— Moj je dolazak PROREČEN čak u najmanjim detaljima!

On nam govori da istražujemo Sveto pismo židovskoga naroda i da isporedimo povijest Babilonaca, Perzijanaca, Grka i Rimljana i da za čas pogledamo njihove spise samo kao povijesne dokumente, a ne kao nadahnuta pisma. Kristova ličnost, koja polaže ovaj ispit razuma i povijesti — govori!

PROROČANSTVA O ISUSU . . .

DVIJE TISUĆE godina prije nego li sam se rodio, pojavio se čovjek Abraham, kao poglavica naroda, u kojem će biti blagoslovljeni svi narodi zemlje.

Oko SEDAM STOTINA godina prije no što sam se rodio, prorečeno je da ću se roditi u BETLEHEMU, jer iako ću se roditi u vremenu, ja sam odvijeka rođen.

Ne samo da je prorečeno mjesto moga rođenja, nego je SEDAM STOTINA godina prije moga rođenja prorečeno, da ću se roditi od DJEVICE. »Djevica će začeti i poroditi sina, i njegovo će ime biti Emanuel.«

Oko SEDAM STOTINA godina prije no što sam se rodio, prorečeno je da će Kraljevi s Istoka donijeti zlato, tamjan i miru, da ću biti prognan u Egipat i da ću živjeti u Nazaretu.

Oko ŠEST STOTINA godina prije no što sam se rodio, prorečeno je određeno vrijeme poslije nego Kir bude izdao naredbu da se ponovo grade zidovi Jeruzalema.

Oko PET STOTINA godina ranije no što sam se rodio, prorečeno je da ću se zvati Isus ili Spasitelj.

Bili su prorečeni čak i detalji moje osobnosti, tj. da ću biti blag, tješitelj žalosnih, odbačen od svoga naroda. Stoljećima ranije bili su prorečeni detalji moje smrti. Prorečeno je da ću imati rane na svojim rukama i nogama, da će za moju haljinu neprijatelji bacati kocku, a pošto me predadu na smrt, da ne će prelomiti kosti na mojem tijelu. Tisuću godina ranije prorečeno je da će mi za piće na smrti dati ocat i žuč kad oždnim. Šest stoljeća prije moga rođenja bilo je prorečeno, da ću uzaći na nebo.

Bio je čitav niz proročanstava. U vrijeme moga dolaska stare sinagoge sabrale su ih 450.

POGANSKA SVJEDOČANSTVA...

I ne samo da je ŽIDOVSKI narod bio taj koji me je iščekivao, iščekivalo me je cijelo ČOVJEČANSTVO.

Govoreći u ime starih Rimljana TACIT veli: »Narod je bio općenito uvjeren u vjeru starih proroštava, da će zavladati oni koji krenu s Istoka i da će iz JUDEJE doći gospodar i vladalac.«

KINA je imala ista iščekivanja, no kako je ona bila na drugoj strani svijeta, vjerovali su da će se veliki Mudrac roditi na Zapadu.

PLATON govori o LOGOSU-RIJEČI; SOKRAT o sveopćem mudracu »koji tek ima doći«, KONFUCIJE o»Svecu«, SIBILE o »sveopćem kralju«. Grčki dramatičar ESHIL, šest stoljeća ranije, zapisao je: »Ne tražite konca ovom prokletstvu dok se ne pojavi Bog, da na sebe primi - kao Zamjenik - tjeskobe tvojih vlastitih grijeha.«

Ono što Krista luči od svih ostalih ljudi, jest to, što je On bio iščekivan. Čak i neznabošci su imali čežnju za nekim osloboditeljem i otkupiteljem. Sama ta činjenica razlikuje Krista od svih ostalih religijskih vođa.

SPASITELJ IZ TAME I OČAJA...

Kad je biskup Sheen ovako snažno istakao razliku između Krista i tobožnjih Božjih poslanika, on iz toga izvodi jedino pametni i logični zaključak. Za sebe i za nas!

»Ako je On — Isus — ono što je isticao da jest — SPASITELJ i OTKUPITELJ — onda mi za ove dane imamo jakog Krista: nekoga, koji će koraknuti u prijelom smrti i grijeha, tame i očaja. Imamo VOĐU, kojemu možemo učiniti totalnu žrtvu i kojega možemo ljubiti sve do smrti...«

Da! Isus je Spasitelj i Vođa za sva vremena. I za današnje, kada je mrak grijeha i opačine pao po ljudskom rodu više nego ikada...

Poslan sleti k nama sveti
Gabrijel za zviježda svog.
Mariji je ponajprije
Reko: »Pozdravlja te Bog!«

Gospa veli: »Život cijeli
Službenica tek sam ja
Kralja toga što sred moga
Srca svojim Srcem sja!«

Došašće

OBEĆANJA I PROROČANSTVA O MESIJI

Za vrijeme Adventa ili Došašća svako pravo kršćansko srce nastoji se pripraviti na povijesni rođendan Spasitelja svijeta, na njegovo milosno rođenje u duši i na njegov budući dolazak na koncu svijeta.

Da što bolje i što korisnije proživimo to vrijeme, Crkva nam u tome pomaže svojom liturgijom. Kroz tri prve adventske nedjelje Crkva nas u liturgiji vodi u prošlost prije Krista, sve do Izalje proroka, koji je živio oko 700 godina prije Isusova dolaska. Daje nam da čujemo toga velikoga proroka, kako prorokuje o »djevici, koja će začeti i roditi«; kako nas poziva da »poravnamo putove« svojih duša i srdaca, kako bi obećani Mesija mogao i k nama doći i kod nas se nastaniti.

Na četvrtu nedjelju Crkva nam govori o zadnjem od tolikih navještenja Mesije. Sva navještenja Mesije, počevši od onoga u zemaljskom raju, pa preko Abrahama 20 vjekova unaprijed, pa preko Davida, koji je živio 10 vjekova prije Krista, do onog zadnjeg u Nazaretu Djevici Mariji, koje se zbilo 9 mjeseci prje Božića, sva ta tolika i takva navještenja dokaz su da se tu radi o središnjoj ličnosti. To je Druga Božanska Osoba koja postaje svojim utjelovljenjem i rođenjem središte ljudske povijesti.

MARIJA NAM DONOSI MESIJU

U susret Mesiji vode nas i prorok Izaija i Ivan Krstitelj, ali za taj veliki čas najbolje će nas pripraviti Ona, koja nam Ga nosi. To je Marija, Nazaretska Djevica. Na dan Anđelova navještenja Ona je okrenula posljednju stranicu Staroga zavjeta. Pod Njezinim bezgrješnim, djevičanskim srcem već je započeo Novi zavjet. Marija je prva očitovala vjeru u Isusa Krista.

Kako se u Mariji dodiruju Stari i Novi zavjet, tako se u njoj dodiruje božanstvo s čovječanstvom. O tome nam govori evanđelje po Luki, koje se čita na četvrtu adventsku nedjelju.

Luka nije bio Židov, nego Grk. Pavao ga je obratio na kršćanstvo. Po zvanju je bio liječnik i slikar. On svoje evanđelje piše kao intelektualac, tj. dokumentarno. On traži izvore, traži »očevice i sluge riječi« (Lk 1, 2). On je svoje evanđelje pisao između 61. i 63. godine, a jedan od glavnih mu je izvora bio Pavao, kojega je pratio na putovanjima po cijelom rimskom carstvu. Kao snalažljiv Grk potražio je »očevice i sluge riječi«, među kojima je bio i Ivan Apostol, kojemu je Krist viseći na križu ostavio svoju Majku. Kod Ivana nalazi on Mariju i nju moli da mu pripovijeda o Isusu, osobito o njegovu djetinjstvu i mladosti. Od nje on saznaje sve što piše o Isusovu djetinjstvu: o njegovu djevičanskom začeću po Duhu Svetomu, o njegovu rođenju, o prikazanju u hramu, o Šimunovu proročanstvu, o skrovitom životu u Nazaretu, o dvanaest godišnjem Isusu u hramu...

Luka je bio svjestan što piše i kako piše. On opisuje događaje, a ne priče, kao što žele dokazati danas neki »moderni tumači« Svetog pisma.

Doista, kako mogu biti tako drzoviti da takvo nešto tvrde, kad ih sam Luka pobija već na početku svoga evanđelja, kad piše: »Već su mnogi poduzeli da napišu izvještaj o događajima što su se zbili među nama, onako kako nam predadoše prvotni očevici i sluge riječi. Tako i ja namislih da pomno ispitam sve događaje od njihovih prvih početaka i da ih po redu napišem tebi, plemeniti Teofile, da se mogneš osvjedočiti o pouzdanosti nauke u kojoj si bio poučen.« (Lk 1, 1-4)

O čemu govori evanđelje četvrte adventske nedjelje? Anđeo kod Navještenja Mariji u Nazaretu naviješta isto što je prije hiljadu godina kralju Davidu bilo naviješteno. I ovdje ne možemo a da se ne divimo Božjoj mudrosti, koja je ista, kada govori u Starom i kad go-

vori u Novom zavjetu. Marija je kao most preko kojega prelazi Stari zavjet u Novi. Ona, koja je privilegirana kćerka prvog Izraela, postaje i privilegirana kćerka i novog Izraela.

Razgovor Marije s andelom može nam uvijek poslužiti kao uzor kako da radimo, kad i nama Bog nešto navješćuje. Kolika je tu razboritost, kolika mudrost i koliki oprez. Ni nama nije Bog uzalud dao dar razuma, da sve činimo mudro.

MARIJIN »NEKA BUDE!«

Osobito nas zanima Marijin odgovor andelu na Božju ponudu. Ona zbilja mudro postupa u tom razgovoru s andelom. Govori s andelom samo o onome što treba. Zanima se hoće li joj biti sačuvano djevičanstvo. I kad čuje da joj je to Bog osigurao , onda prihvaća i veliku čast božanskog materinstva. Na andelovu ponudu ona izgovara svoj »Neka mi bude po riječi tvojoj!« I ta riječ pristanka otvorila

je njezino djevičansko krilo Drugoj Božanskoj Osobi, da se snagom Duha Svetoga može tu utjelovitl.

»Blago tebi jer si vjerovala!« uskliknula je njezina rodakinja Elizabeta, kad ju je ona pohodila. Doista, Marija je prva, koja je vjerovala u svog Sina da je Sin Božji. I jer je u vjeri i ljubavi postala Majkom Kristovom, stoga je ona prava duhovna majka svih onih, koji u vjeri i ljubavi traže i nalaze Krista i polaze za njim.

VELIKA TAJNA

U svojoj poslanici kršćanima u Rimu Pavao piše: »Pavao, sluga Krista Isusa, pozvan je za apostola, određen za Veselu vijest Božju koju je Bog unaprijed obećao po svojim prorocima u Svetim pismima — Veselu vijest o njegovu Sinu koji je s obzirom na ljudsku narav rođen od potomstva Davidova, a koji se s obzirom na Duha Svetoga pokazao kao sa svom vlasti uskrsnućem od mrtvih, Isus Krist, naš Gospodin!« Tako on piše na početku poslanice. A tu istu poslanicu završava ovako: »Onomu, koji vas može ojačati po mojoj Veseloj vijesti i propovijedanjem Isusa Krista, po objavi Tajne sakrivene od vječnosti, ali sada očitovane i po zapovijedi vječnoga Boga, a pomoću proročkih spisa saopćene svim narodima da dođu k poslušnosti vjere — Bogu, koji je jedini mudar, njemu po Isusu Kristu slava u vijeke vjekova!« (Rim 16, 25-27)

Da, ta velika tajna utjelovljenja Sina Božjega bila je od vječnih vremena sakrivena u Bogu, a onda se u punini vremena očitovala u Djevici Mariji. Isti Pavao kliče na drugom mjestu: »Očitovala se dobrota Boga, našega Spasitelja, i njegova ljubav prema ljudima!« (Tit 3, 4) Da, očitova se i u Badnjoj noći, i u cijelom Isusovu životu, i u njegovoj nauci, i u njegovim čudesima, i u njegovoj otkupiteljskoj muci i smrti.

No da je svaki od nas mogne shvatiti i prihvatiti, potrebno je da se na nju pripravi svojim osobnim adventom, svojim poravnjavanjem duhovnih putova, uklanjanjem brda grijeha, vjernim obdržavanjem Božjih zapovijedi. Krist i od nas traži da izgovorimo svoj »Da« njegovoj milosti. Onda ćemo u Marijinu i Josipovu društvu moći uistinu dostojno slaviti onaj pravi Božić, koji će se zbiti u našoj duši. A to je napokon svrha i proslave povijesnog Božića.

Zapamtimo dobro: Kakav Advent, takav Božić!

Josip Njavro

Molite braćo

Za mjesec prosinac predlaže nam Sveti otac da mislimo o gorućim problemima koji nas okružuju, da ih uočimo i da pripomognemo njihovom rješavanju po molitvi. Nakana ovog mjeseca glasi: da mi kršćani u previranjima današnjeg vremena po usrdnoj molitvi tražimo Božju pomoć.

IZ NEVOLJE U NEVOLJU Iako poznavaoci prijašnjih vremena upozoruju, da je u ljudskoj povijesti bilo teških razdoblja, te da se naše doba ne mora plašiti kriza koje nas okružuju, ipak bilo bi sasvim krivo zatvoriti oči pred opasnostima koje nam prijete. Te su opasnosti ipak daleko ozbiljnije nego u prijašnjim vremenima. Tu je u prvom redu opasnost novoga rata. U stvari rat je već počeo, samo je srećom daleko od nas. Vode se naime pravi ratovi na Bliskom i Dalekom Istoku. Evropa je sva kao na vulkanu. Nismo zaboravili na Biafru, na nemire u Južnoj Americi i Kanadi. Na sve strane more nerješenih pitanja, političkih, socijalnih, nacionalnih, ekonomskih, religioznih, blokovskih. Otimaju se avijoni, ubijaju poslanici, razbijaju predstavništva. Jači drže u rukama novac, oružje i »pravdu«.

Osim tih nevolja koje bi nas mogle unesrećiti ratom javljaju se i druge nevolje koje nam prijete. Ne samo kolera nego upravo masovne zaraze društvenih poroka: pijanstvo, drogiranje, razularenost, psovka, bračni zločini koji rađaju rastavom, nepravde prema nerođenoj djeci, poplava trke za novcem, pornografija, nebriga za djecu i mladež, trka za zabavama svake vrste. — I u samoj je Crkvi nastala pometnja iza koncila. Triumfalizam se brzo smirio, kolor fotografije s koncila pomalo su pospremljene, dokumenti su pomalo uzeli svoje mjesto po bibliotekama, rezultati obnove zabrinjuju. Mladež je još dalje od Crkve, starije se s neumjesnim promjenama samo ogorčilo, broj posjetilaca crkve se smanjio, da se o sakramentima ne govori. I tako bi se dalo nizati nevolje za nevolјama i u profanom i religioznom društvu.

MELEM NA RANE Krivo bi bilo pomisliti da nije ništa učinjeno da se iskopamo iz tih nevolja. Nikada kao danas nismo imali toliko viječanja o miru, o razoružanju, o obustavi vatre, o zabranama biološkog oružja, o kontroli naoružanja, ipak svi smo mi toga svjesni da je to samo fasada, a da se u pozadini spremaju baš najkrvaviji ratovi.

U svijetu danas postoje čitave organizacije koje rješavaju pitanje gladi, nepismenosti, osnovne higijene, ipak nas baš u 20. vijeku, vijeku tehnike i ekonomije pogada glad, nepismenost koja sve više uzima maha i kod nas, te elementarne i stare bolesti kuga i kolera o kojima smo slušali samo u poslovicama.

Sociolozi se danas muče kako bi izliječili bolesnu i dosadom rastrovanu mladež Zapada koja više nema nikakvih vrednota. Ta mladež je izgubila vjeru. Ne samo u Boga, nego i u sebe, u istinu, u pravednost. Toliko je naime čula laži, primila toliko izopačenih pojmova da više nema u što vjerovati. Ne koriste savjetovališta, preodgajališta, popravni domovi, batine. Ništa to ne koristi onima koji su pošli putem zla. Društvo koje ih nije dovelo do najviše vrednote, Boga, vodit će ih jednoga dana do vješala. — Socijologija nadalje pokušava riješiti pitanje ljudskog rada, zarade, sigurnosti, osiguranja za starost, bolest. Kako smo daleko od nekih općih i zadovoljavajućih rješenja! Nijedna sociologija, nijedna ekonomija, ni pravo nije kadro riješiti sporova što ih je zaoštrila sebičnost.

Ima i u Crkvi velikih napora da se doskoči zlu. Tu je u prvom redu bio opći sabor. Upriličuju se sinode, kongresi, simpoziji, okrugli stolovi. Na vidjelo izlaze novi problemi. Za sretno rješavanje tih problema nije dovoljno da ih se samo uoči.

I tako bismo mogli redati naše nevolje i pokušaje da ih se riješimo. Bez sumnje hvale je vrijedno svako nastojanje da se zlo spriječi, a kad nadođe da se što prije ukloni. Međutim nas kao kršćane sva ova problematika zanima pod jednim osobitim vidikom. Sveti Otac nam veli da nas sve te nevolje i previranja imaju uputiti na usrdniju molitvu, te da po njoj tražimo spas od Boga.

NA RUBU NEVIDLJIVOG SVIJETA Uza sva nastojanja modernih disciplina koje rješavaju suvremene probleme, oni koji su već gotovo sve isprobali počeli su gubiti nadu u djelotvornost nekadašnjih svo jih idola. Oni koji su računali da će nas spasiti tehnika brzo su uvidjeli da je tehnika dvosjekli mač. Taj idol industrije i prometa stvara po gradovima nepodnosivu buku, truje zrak. Na cestama se gine više nego u ratu. Napravili smo hidrocentrale a nema vode, otvorili smo savjetovališta, a djeca još gora; mnogi posagradiše ljetnikovce, a mora se umrijeti. — I, preskočimo puno tih elemenata i dođimo do onoga što nas zanima, svijet se danas bavi teozofijom »copranjem«. Videći naime kako nema stvarnog ni konačnog lijeka svim zlima koja nas okružuju traži se nadomjestak pravoj religiji i neka veza s onim svijetom. Loša veza. No nas ovdje zanima drugi zaključak: Nije tako da bismo morali zabaciti prikladna sredstva, kako bismo poboljšali ovaj život. Mi smo to dapače dužni učiniti. Dobro rade sociolozi, dobro rade ekonomisti, dobro rade i političari kad rade za pravedni mir, međutim kako god mi nastojali riješiti probleme, mi to nikad nećemo uspjeti u potpunosti, i što više mnogi od pravih i trajnih uspjeha neće nikada biti djelo onih najglasnijih, nego će biti rezultat žrtve, pregaranja, tihog i bezimenog rada. Kasno je predati sociologu mladića koji je izgubio majčin i očev odgoj. Ono presađivanje duše i čestitosti što je dužnost roditelja, ničim se kasnije ne da nadoknaditi. A taj tihi rad, koji obavljaju naše dobre majke, čestiti očevi, tihi radnici po laboratorijima, vrijedni odgojitelji po školama, taj rad nije rezultat zborovanja i polemike nego dozrijevanja po milosti u molitvi. Ne recite da ima toliko vrijednih ljudi koji ipak ne mole. Ne moli se samo sklopljenim rukama. Molitva je i promatranje i divljenje Božjim djelima, a čestitost bila ona ne znam gdje i u koga ona je Božji dar i Božja slika. Mi kršćani koji vjerujemo u te nadnaravne dimenzije, koji znamo da Otac u svima djeluje, da bez njega ne možemo ništa učiniti, mi ćemo u ovom mjesecu svoje molitve upraviti prema nebu, da nam Bog sam dođe u pomoć, da nas spasi. To će biti naša adventska molitva. Gospodine priteci nam u pomoć. Molimo te za naše društvo u kojem živimo; molimo te za mir u srcima i svijetu, za onaj mir koji je djelo pravednosti, a ne nasilja; molimo te za sve one koji rade za

zdravlje čovječanstva, koji ga podižu u znanju i kulturi; molimo te nadasve za svetu Crkvu, za svetog Oca, za nesebične misionare i svećenike koji obavljaju pravi posao obnove Crkve. Gospodine, priteci nam u pomoć!

Franjo Šipušić

Dijalog s MUSLIMANIMA

Za plodan dijalog između muslimana i kršćana. (Misijska nakana AM za mjesec prosinac 1970!)

Od Dakara u Africi do Cantona na Dalekom Istoku proteže se ogromno područje u kojem živi oko pola milijarde muslimana. No kako danas mnogi traže posla po dalekom svijetu, muslimansko življe sve više infiltrira gotovo čitav naš planet od Evrope do Južne Afrike i Amerike. Samo u Francuskoj ima oko milijun muslimana. No isto tako priličan broj kršćana živi u čisto muslimanskim zemljama i želi imati s njima dobre odnose, dapače i surađivati na područjima gdje god je to moguće. Budući da su muslimani jedna velika religiozna monoteistička skupina, dakle onih koji vjeruju u jednoga Boga, prirodno je da kršćani stupe s njima u dijalog. Pogledajmo, koji su uvjeti takvog dijaloga!

1) POSTOJANO NASTOJANJE OKO MEĐUSOBNOG UPOZNAVANJA:

Prvi je korak za dijalog s muslimanima priznanje da se još uvijek međusobno slabo poznajemo i da su naše glave još uvijek pune predrasuda što smo ih baštinili iz prošlosti. Te predrasude valja ukloniti, a uklonit ćemo ih to lakše, što se više budemo nastojali upoznati. Tu nam veoma mogu pomoći stručnjaci s jedne i druge strane koji će mirno i nepristrano iznositi svoju nauku. A onda bi njihove stavove, u koliko su pomirljivi, valjalo širiti u publikacijama za širu potrošnju. Takve publikacije biti će osobito važne gdje žive katolici pomiješani s muslimanima kao na pr. kod nas u Bosni i Hercegovini. Mi doduše imamo preveden na hrvatski ekumenski direktorij te nekoliko knjiga o ekumenizmu, a nemamo još nijedne publikacije, barem koliko je meni poznato, koja bi nam nešto rekla o braći muslimanima, odnosno o onome što nam je s njima zajedničko u vjeri, o čemu bi mogli s njima razgovarati i na koji način na religioznom području mogli s njima i surađivati.

Na našim teološkim učilištima uvedene su katedre za islamologiju. Očekujemo od profesora koji drže te katedre, da nam dadu knjige i brošure, koje će nas pobliže upoznati sa sadržajem islama i s onima koji tu vjeru ispovijedaju. A bilo bi dobro da nešto slično izdadu i naši muslimani, jer među njima ima sve više vrlo obrazovanih ljudi koji žele dodir i kontakt s nama katolicima.

2) STVARNO POŠTIVANJE ZA RELIGIOZNE VREDNOTE JEDNIH I DRUGIH:

Za takvo poštivanje traži se s jedne i druge strane poniznost, koja je uvijek spremna resprektirati prave vrednote. Iz nedavne povijesti znamo kako su dvojica Francuza, Charles de Foucauld i Ernest Psichari, koji su bili zaraženi skepticizmom, u susretu s muslimanima sjeverne Afrike pronašli u njima vjernike, ljude čvrste vjere i predanja u Boga; takva vjera dala je obojici povod da lakše pronađu smisao svog vlastitog života i da ga ispune vrijednim sadržajem. Pred današnjim kršćanima koji su u napasti da sve svoje pouzdanje u nastojanju oko mira, pravde i bratstva među ljudima stavljaju u čisto naravna sredstva, apstrahirajući od Boga, mnogi muslimani daju veliko svjedočanstvo o Bogu čijoj se volji predaju s pouzdanjem. Ono što smo mi kod njih često puta nazivali »fatalizam«, u stvari je veoma blisko kršćanskoj duhovnosti koja se zove »slaganje s voljom Božjom«, odano primanje svega onoga što Bog hoće, jer Bog je dobar. Mi znamo da je Bog i ljubav, što su muslimani tek naslućivali možda pod utjecajem i kontaktom s kršćanskim asketama, ali se ipak nisu usudili nadati da bi to baš tako bilo.

Još više nego kršćani islam ima veoma izoštren smisao za veze koje nastaju iz zajedničke vjerske pripadnosti unatoč razlikama u klasama, narodima i rasama. Možda je taj osjećaj previše ekskluzivan, ali bi i mi kršćani kad bismo bili potpunije vjerni Kristu, imali dublji smisao za bratstvo koje proizlazi iz naše pripadnosti Kristu te iz života koji nam dolazi od Njega. Iz toga bi moralo proizlaziti i veća otvorenost prema svima, jer Krist nas uči da su svi ljudi bez iznimke određeni i pozvani da budu dionici Njegova spasenja. Ima dakle vrednota, koje moramo poštivati kod muslimana i u kojima nam mogu biti učitelji, a i obratno. Moramo samo biti sposobni da to uočimo i ponizno priznamo.

3) UZAJAMNA SUSRETLJIVOST:

U svjetlu gore spomenutih perspektiva valjalo bi ponovno ispitati naš odnos prema muslimanima. To nije lako radi prevelikih nanosa iz prošlosti. No valja ipak početi, jer bez početka ne može biti ni napretka. I s jedne i s druge strane, oni koji se negdje nalaze u većini, skloni su da manjinu koja je različite vjere tretiraju kao građane drugog reda, a to znade dovesti i do različitih pritisaka ili čak progona. Žalostan primjer za to jest položaj katolika u južnom Sudanu, prema kojima muslimanska većina ne postupa korektno i pravedno. No i mi katolici treba da se ispitamo u krajevima pretežno katoličkim kako se vladamo prema muslimanima? Da li smo prema nji-

ma susretljivi, da li smo im spremni pomoći u svemu što od nas očekuju? Da li smo im spremni zagarantirati sva prava koja imaju kao punopravne osobe? Jedino prema našoj iskrenoj međusobnoj susretljivosti upoznat će se istinitost našega dijaloga.

NAUKA KONCILA:

Deklaracija o nekršćanskim religijama poziva nas i na dijalog s muslimanima. Taj se dijalog temelji na elementima što proizlaze iz Božje objave, a koje priznaju i muslimani. Koncilski tekst služi se riječima što ih je već g. 1076. papa Grgur VII uputio u pismu Nasseru, kralju Mauritanije. Evo tih riječi koje se doduše ne nalaze u samom koncilskom tekstu, već u petoj bilješki, no i u tom kontekstu imaju veliku važnost.

»Crkva gleda s poštovanjem također muslimane, koji se klanjaju jedinomu, živomu subzistentnomu (onome koji sam postoji), milosrdnome, i svemogućem Bogu, stvoritelju neba i zemlje. Ako i ne priznaju Isusa kao Boga, časte Ga kao proroka, a često i Mariju, Njegovu djevičansku Majku, koju katkada s pobožnošću zazivaju . . .«

PRIMJER DIJALOGA S MUSLIMANIMA:

To nam je svakako Charles de Foucauld, koji je živio među njima u oazi Benis Abbès na marokanskoj granici. Ondje su tada bili stacionirani i francuski vojnici, kojima je želio dijeliti sakramente. No nadasve je želio »brojnome muslimanskom stanovništvu činiti toliko dobra, koliko je u tom času bilo moguće.« Kasnije je bio zamoljen da pođe u Saharu, gdje su u području Hoggar živjela plemena muslimanskih Tuarega, »koji nikad nisu vidjeli jednoga Isusova slugu«. On je pošao tamo »da za Tuarege moli čitavim srcem«, ali nije ostao jedino kod toga već im je činio najrazličitije usluge. Evo što je zapisao u svoj dnevnik: »Veoma oprezno i nenametljivo nastojim prokrčiti put k povjerenju između Tuarega i mene, da izgube svoju plahost i da među nama zavlada prijateljstvo. Ja sijem, drugi će žeti . . .«

Vrijeme žetve nije još došlo, ali ako budemo radili kao Charles de Foucald, ako budemo provodili s muslimanima dijalog kako nam preporučuje Koncil, ono će sigurno doći. U čemu će se sastojati ta žetva još ne možemo predvidjeti, ali ako ne bude ništa drugo već istinito razumijevanje između kršćana i muslimana, međusobna suradnja na religioznom, socijalnom i kulturnom području, isplati se raditi i voditi dijalog pa ma kako bilo teško. Danas u doba sve veće sekularizacije i »teologije mrtvoga Boga«, možda pred kršćanima i muslimanima stoji najveći zadatak da zajednički obrane, zasvjedoče i afirmiraju vjeru u Boga, koju smatramo temeljem ljudskog društva. Uzdrmati taj temelj značilo bi katastrofu za ljudski rod. Očuvati i utvrditi taj temelj može značiti spas za čovječanstvo. A za to se sigurno isplati neumorno raditi.

Josip Antolović

UPOZNAJMO SEBE

Ivan je dobar i valjan kvalificiran radnik. Svi su s njime zadovoljni. Ali u zadnje vrijeme se promijenio. Gotovo svaki dan počeo je PRIPIT dolaziti na posao. Njegovi pretpostavljeni se zanimaju:

— Ivane, zašto se opijaš?

— Ne opijam se! Nisam ja pijan! Što vi imate protiv mene. . . ?

Nije odgovarao više lijepo, nego grubo. On, koji je prije bio tako skroman i tih, vrijeđao je sve oko sebe. Ne znajući što bi s njime, poslaše ga liječniku. I ovaj je našao odgovor za njegovu promjenu.

— U zadnje vrijeme su se desile Ivanu teške nezgode. Nije ih znao i mogao podnijeti, i zato je upao u alkohol. Naime, prije nekog vremena mu se rodilo defektno dijete: slijepo i gluho. I to zbog neslaganja u sastavu krvi oca i majke. Malo zatim mu je oboljela žena od teške bolesti živčanog sustava, koja postepeno vodi u potpunu ukočenost i bespomoćnost. A nije tome dugo, Ivan je doznao da i sam boluje od tuberkuloze. Već nesreća s djetetom uvalila ga je u potištenost. Ženina bolest ponukala ga je da češće traži utjehu u piću. A ovaj posljednji udarac ga je toliko sprijateljio s čašicom da već ni časa ne može biti bez nje. . .

ODAKLE NAŠE MANE?

Kao pučki misionar prilično sam upoznao naš narod. Zanima me njegova narav, dobre i loše strane. I često sam sebi postavljam ovo pitanje:

— Zašto se u našem HRVATSKOM narodu mogla raširiti ova strašna bolest PIJANSTVA? I to u tako golemom razmjeru da smo i u tom zlu upravo među prvima na svijetu?

— Zašto se u našem HRVATSKOM narodu mogla učvrstiti tako strašno BIJELA KUGA? Taj užasan strah pred potomstvom, pred djecom! I to baš u krajevima, koji su imali materijalnu bazu. . ?

— Zašto je baš naš HRVATSKI narod sklon BJEŽANJU IZ DOMOVINE, kad mi imamo ljepšu domovinu nego mnogi drugi narodi svijeta? A ona nije baš tako ni siromašna. Zar je tome uistinu razlog to »što jedna flaša kisele vode stoji više nego jedna flaša mlijeka?«

— Zašto je PSOVKA mogla uhvatiti tako duboko korijenje u našem čovjeku, da on ne može nijedno svo-

je duševno raspoloženje drugačije izraziti nego prostotom, blasfemijom? Zašto to, kad smo — općenito uzevši — mekana srca i mekane duše...?

— Napokon, zašto tolika NESLOGA među nama samima; među našim obiteljima; među našim sumještanima; među našim krajevima? Sa svakim se prije složimo i svakom prije služimo, nego sa svojom krvnom braćom i sunarodnjacima?

Da! Zašto? Zašto upravo kod nas PIJANSTVO — BIJELA KUGA — BJEŽANJE — PSOVKA — NESLOGA? I to u takvim golemim razmjerima...

Da li su tome uzrok uistinu samo MATERIJALNI uvjeti našega života u dobrom i lošem smislu?

ZDRAVA OSOBA...

Zdrav narod sastoji se od zdravih pojedinaca. Od osoba koje u sebi nose sve one elemente, koji su bitni za zaokruženoga čovjeka.

— Koja je zdrava ličnost, zdrava osoba?

Jedan uvaženi naš liječnik postavio je ove oznake zdrave ličnosti. Nabrojit ćemo ih!

1. Osnovna karakteristika takve zdrave ličnosti je POVJERENJE U SEBE! Duševno zdrav čovjek realno ocjenjuje svoje mogućnosti. On zna koliko uistinu može. On ima povjerenje u svoje snage. Osjeća se siguran pred životnim teškoćama i opterećenjima. Na njih se sprema, s njima računa. I kad dođu, on ne traži neka djelomična rješenja, nego im se suprotsavlja. Zaokružena ličnost uzima stvarnost kakva jest. Ne traži puno isprika u tom da okrivljuje druge. Više gleda, kako će se u stvarnosti uistinu pravo snaći da ostane svoj gospodar. Da ostane svoj na svome...

2. Drugo je osnovno svojstvo zdrave ličnosti — POVJERENJE U LJUDE. On ima sposobnost za iskrenu i stvarnu suradnju s drugima. To povjerenje u ljude osposobljuje čovjeka da se prilagođuje drugim ljudima. Da se na ravnopravan način uključuje u ljudsko društvo i prihvati načela zajedničkog rada. Osjećaj za zajednicu povlači za sobom i osjećaj dužnosti prema drugima. Isto tako i odgovornosti prema zajednici, prema domovini, prema narodu, prema Crkvi. Takav čovjek će se znati odreći svoga vlastitoga dobra, da bi podupro zajednicu. Takav čovjek zna poštivati drugoga čovjeka, zna biti taktičan obazriv i pravedan...

3. I treća je oznaka zdrave osobe da su njezina svojstva međusobno USKLAĐENA u životnoj RAVNOTEŽI. Ova omogućuje mirno, sređeno i realno ponašanje. To se očituje u određenom duševnom miru, u određenom životnom zadovoljstvu s onim što ima. U vedrini i dobrom raspoloženju. Bez jala, zavisti i nerazumskoga vladanja. Takav čovjek ne udara glavom kroz zid. U njemu postoji ravnoteža između ŽELJA i SPOSOBNOSTI da se ostvare te želje. On postavlja pred sebe samo takve ciljeve, koje može postići s obzirom na svoju nadarenost i računajući na redovitu pomoć Božju. Zdrava osoba ne zahtijeva od sebe više nego može dati. Ali ni ne bježi pred zadacima kojima se smatra dorasla...

Čardak, skladna seoska kuća u Pešćenici u Turopolju. Materijalni uvjeti nisu glavni razlog zašto nas ima sve manje. U Posavini je bitni razlog strah pred dlobom posjeda. Ta varka mnoge je upropastila, jer nisu imali brojnijeg potomstva koje bi ukorak s vremenom rješavalo pitanje prilagođavanja i obnove.

TU JE UZROK...!

Čini se da se na dnu našega bježanja, alkoholizma, bijele kuge, nesloge i psovke ne nalaze PRVENSTVENO materijalni razlozi, tj. oni koji bi bili IZVAN NAS, nego da su tome uzrok NUTARNJI razlozi, koji proizlaze iz same naše PSIHE, naše ČUDI.

Tko je PIJANAC? Na primjeru Ivana se vidi očito. To je neotporna ličnost, koja pred životnim udarcima nema dosta povjerenja u samoga sebe. Niti u ljude. Nema dovoljno osjećaja zdrave ravnoteže, da se u tim nedaćama snađe. Da im se suprotstavi. Da nađe takav izlaz koji bi bio dostojan čovjeka. On radije BJEŽI u alkohol i ondje traži utjehu, okrepu, zaborav...

Tko se prepušta BIJELOJ KUGI? Prvi su počeli naši graničarski krajevi uz Savu, koji nisu imali dobro uređen zakon o nasljedstvu. Svaki je dobivao svoj dio. I, želeći sačuvati svoj »grunt« što veći, želeći da »ne budu gori od drugoga« — nisu imali zdravog povjerenja u same sebe. Niti u svoju djecu — da će sebi već nabaviti i zaraditi i više nego imaju. Niti su imali povjerenja u ljude. Zato nisu svoju djecu slali u školu, na zanate i u službe. Nego su se predali strahu od djece. Ne gledajući što ih upravo to materijalno uništava. Na taj način, bez djece, zbog nestašice radne snage, povećavao se baš u tim krajevima broj doseljenika i tuđinaca...

Zašto naše BJEŽANJE IZ DOMOVINE? Ima tome sigurno materijalnih uvjeta i razloga. Na žalost! Ali se drugi narodi tako ne raseljuju?

Nije li i ovdje jedno nepovjerenje prema samom sebi? Prema zajednici. Mjesto da se snađemo u datoj stvarnosti, da je nadmašimo i prerastemo — mi mislimo da je najlakše ZALUPITI VRATIMA, da je najlakše ostaviti svoju domovinu i otići u — Australiju...

Tko je PSOVAČ? Ma, očito je da je on duševno NEZRELA LIČNOST, koja nema povjerenja u samoga sebe, da pred problemima života mirno promisli. Da pred kompliciranim situacijama zastane i prouči kako će ih riješiti. Da u veselju, tuzi, sreći ili nesreći ima snage govoriti kao — pravi i zdravi ljudi... Ne! On gubi kontrolu nad sobom. Nije više gospodar svoga jezika, svojih nagnuća, nego svoju nesposobnost rješavati probleme izražava — psovkom. Često je slabiji nego žena po svom karakteru, niži od nje po svojoj vrijednosti. Manje čovjek nego ona. I da se pokaže kako je jači, psovkom je nadgalami...

NESLOGA naša također proizilazi iz pomanjkanja nečeka bitnoga u osobnosti. Ona ne samo da ima povjerenje u sebe i u ljude, nego znade procijeniti realno situaciju, sačuvati ravnotežu. Naš čovjek pred nužnim životnim sukobima unutar obitelji, susjedstva, mjesta i naših pokrajina ne računa na ljudsku ograničenost. Na to da svaki ima pravo na svoje slabosti. Sve to odmah pretvara na — ZLU VOLJU. A kao brat, kao susjed, kao član istoga naroda ne bi smio imati — tako on misli — zlu volju prema meni... Zato se svađa, ulazi u kavgu upravo s najbližima. I bježi strancima da ga oni iskorištavaju. Podnosi hiljadu puta gore slabosti i zlu volju stranaca zato jer je ne može »oprostiti« svome.

Čini se da su tu izvori naših glavnih mana. Znam da ovako kratko napisano može izgledati nedokazano. Zato ćemo u slijedećim brojevima našega Glasnika to pobliže i podrobnije obraditi...

BILO BI NEPRAVEDNO...

Bilo bi nepravedno i nerazumno, kada bismo se samo osuđivali gledajući svoje slabosti — ne gledajući na divne i lijepe oznake naše ćudi i naravi. Imamo tako puno dobra u sebi. Čvrsto sam uvjeren da nas Bog voli i da ćemo se očuvati u budućnosti... Pogledajte ove divne naše oznake »zapretene« u jednom našem dječačiću! !

Mali je Perica ostao s mamom kod kuće. Igrao se, a ona je mijesila tijesto. Radeći svoj posao, primijeti da nema dosta brašna. Ono je na tavanu. Teško je popeti se gore. A Perica je premalen. Šest mu je godina...

— Znaš, Perice, nemam brašna! Trebalo bi donijeti s tavana...

— Mamo, ja ću donijeti... Ja mogu! !

— Ma, sinko, ti si premalen...!

— Tko to kaže? Kad može Anica — starija sestra — zašto ja ne bih mogao? Ja sam dečko, a ona je samo curica...

I otišao je. Iza nekoga vremena vratio se noseći brašno. Ali je bio sav bijel. Od glave do pete. Kao da se u njemu okupao. Mama se zaprepastila. Kad mu je obećala »da mu neće ništa«, onda je mali priznao...

— Mamo, nisam mogao dokučiti iz sanduka.

— Pa, što si onda napravio?

— Popeo sam se gore i skočio u brašno — znaš bio sam bos — i tako sam zagrabio...

Mama mu uistinu »nije ništa«. Ali, ako tako mali nastavi, taj bi danas-sutra mogao biti pravi čovjek. Ima pouzdanja u samoga sebe. U svoju mamu. I rješava situacije. Doduše malo neusklađeno. Ali stvarno. No, valja mu oprostiti. Dijete je...

o. Pero Bulat
pučki misionar

Genij svjedoči za KRISTA

Muž, o kojem se ovdje radi, jest francuski književnik Francois Mauriac, koji je umro u Parizu 1. rujna ove godine u 85. godini života. Preminuo je smrću uzorna vjernika, kao što je cijeli svoj dugi vijek, sve od rane mladosti, sproveo kao uzoran učenik Kristov i najodaniji sin Crkve.

GENIJALNI KNJIŽEVNIK Francois Mauriac primio je od Boga obilje darova uma i srca. Primio je u velikoj mjeri one sposobnosti, koje se traže za književnika velikog stila. Posjedovao je duboke misli i srce puno osjećaja za one koji lutaju i trpe zbog svojih grijeha. Imao je izvanredan dar opažanja, umjetnički stil u pisanju. Iz svega ovoga proizlazila je njegova silna moć stvaranja na književnom polju.

Svoj književni rad započeo je još 1909. godine, nakon svršenih sveučilišnih studija. Studirao je književnost i postigao doktorat na tom području. Pisao je sve do zadnjih tjedana života. Napisao je mnogo toga na svim područjima književnosti. Bio je pjesnik, pisao je romane, drame, biografije, rasprave i eseje. Sva su mu djela imala izrazito katolički smjer. Od svih književnih vrsta najviše se istakao romanima. Živo je želio, da stvori izrazito katolički roman, ali je uvijek sumnjao, da je u tome uspio potpuno. Neki su mu romani postigli izvanredan uspjeh. Jedan mu je bio tiskan u milijun primjeraka, jedan u sedam stotina hiljada pimjeraka. Mnogi su mu romani prevođeni na druge jezike, jedan od njih čak na 30 jezika.

Nitko se u Francuskoj nije iznenadio, kad je Mauriac 1933. godine bio jednoglasno izabran za člana Francuske Akademije, a 1952. godine dobio i Nobelovu nagradu.

Mauriac je bio duboko uvjereni vjernik. Volio je molitvu, često je čitao Sveto pismo, osobito Evanđelje. Među njegovim djelima nalazimo i »Život Isusov«, pisan na temelju Evanđelja, sa mnogo dubokih refleksija. To je djelo prevedeno i na hrvatski.

PROŽET KRŠĆANSKIM NAČELIMA Kako je Mauriac imao razvijen osjećaj za Crkvu i za Kristova Namjesnika, vidjeli smo i po brzojavu, što ga je prije nekoliko mjeseci poslao Papi, zajedno s još nekoliko istaknutih katoličkih intelektualaca, u kojem oni izražavaju Papi svoju žalost i zabrinutost zbog nekih pojava u Crkvi, te obećaju Papi i Crkvi vjernost i odanost.

Mauriacov katolicizam bio je onaj tradicionalan, što ga je naučio još u mladosti, za pape Pija X, i koji se stalno obogaćivao tolikim enciklikama velikih papa našeg vremena. Budno je pratio rad Drugog vatikanskog Sabora i razvoj prilika u Crkvi poslije Koncila.

Da bolje upoznamo Mauriacovu duhovnost, poslužit ćemo se izvacima iz članka Jeana Guittona. Taj pisac piše:

»Sjećam se s dubokim ganućem zadnjeg posjeta Mauriacu. Kao da ga još sada gledam zgrbljena od bolesti nad naslonjačem. U razgovoru rekao mi je ovo: 'Jesam li kršćanin ili čovjek ove zemlje? Dosta sam u svome životu bio nagrađen. Postigao sam sve uspjehe, koje je bilo moguće. Ove taštine nisam prezirao. Pa pridonio sam, koliko je tre-

balo, da ih postignem, ili ih barem nisam sprečavao. Ipak mogu reći, da za mene ove zemaljske stvari ništa ne znače. Ja nisam od ove zemlje!' Ovu svoju indiferenciju potkrijepio je tvrdnjom, da ne bi baš ništa trpio, kad bi bio lišen svih tih uspjeha, naslova i časti.

Cijeli ga je život mučio problem katoličkog romana. Može li katolički romanopisac po volji opisivati potišteni svijet, koji trpi zbog grijeha? Da li se možda izvrgava opasnosti, da otkrije grijeh nevinima, mjesto da grješnike privuče k vjeri? Mauriac nije za svoje romane odabirao uzorne ljude, nego one koji su zalutali i pošli putem grijeha. A odabirao ih je s nakanom da udahne svojim čitateljima odvratnost prema grijehu i strah pred njim. Zato je kao savjestan kršćanin sebe pitao: 'Koliko sam duša svojim romanima rasvijetlio i spasio, a koliko sablaznio?' Nadalje je govorio: 'Nisam se mogao odreći svoje ličnosti ni svog značaja. Bio sam siguran, da to Bog od mene ne traži, nego da se optužim, pokajem i molim za oproštenje zbog ogrebotina, što sam ih svojim »pandžamama« zadao čitateljima'. U stvari, Mauriac se kao pisac nije ogriješio o moralne zakone, ali je pak zbog svoje nježne savjesti trpio.

Mauriac je zadnjih mjeseci mnogo mislio na smrt. Bojao se zadnje agonije. No umro je bez agonije. Zaspao je u miru, sa sklopljenim rukama. Zanimljivo je, da je njegovo prvo književno djelo imalo naslov: »Sklopljenih ruku ...« Od mladosti je revno sklapao ruke, pa je sa sklopljenim rukama i umro.« (L' Oss. Romano, 11. IX 1970)

RAZGOVOR S JEDNIM NOVINAROM Prigodom Mauriacove osamdesetgodišnjice s njim je vodio razgovor beogradski novinar Komnen Bećirović. Taj razgovor donio je beogradski tjednik »NIN«. Iz tog razgovora donijet ćemo ovdje samo pitanja s religioznog područja, prema stilizaciji novinara, koji je razgovor vodio.

Mauriac je bio upitan, da li je i njega »Bog mučio cijelog života« kao Dostojevskog.

Odgovor je glasio: »Nipošto! Ne mogu reći, da me je Bog mučio, ali recimo da me je obespokojavao. No pomoć podrške, koju sam od Njega primao, daleko nadvisuje moj nemir ili nepokoj, pogotovo sada u starosti. Nema sumnje, da je vjera kadra da olakša to veliko stradanje starosti. Kad ostarimo, sve nas ostavi, ali tada primijetimo, da su se drugi nalazili između nas i Boga. A kad više nema nikoga, odjednom se nademo u Njegovoj prisutnosti. To je naknada za čovjeka, koji je ostao vjeran svojoj vjeri, a to je moj slučaj, i pod tu cijenu izgleda mi vrlo neznatnim ono što Dostojevski uzima mučenjem.«

»Da li je i Vaš 'Hosana' prošao kroz čistilište sumnja, kao što Dostojevski kaže za sebe?«

»Naravno, da sam sumnjao. Znate, ja često ponavljam riječi onog siromaha iz Evanđelja: 'Vjerujem, Gospodine, ali priteci u pomoć mojoj nevjeri!' Vjera nije nipošto očiglednost, vjera je vrlina, a to znači da zahtijeva napor, čak napor volje. Vjera se zadobiva i mora da bude branjena svakog dana. Mi smo bića podijeljena. Mi smo u noći sa munjama, koje nas prosvjetljavaju; u noći se nadamo, čekamo, molimo i dobivamo.«

»Zašto katolici smatraju svoju vjeru jedino ispravnom?«

Na ovo delikatno pitanje Mauriac je mudro odgovorio: »Temeljno religijsko pitanje je vjera u Beskrajno Biće, u Beskrajnu Ljubav. Postoji više putova da bismo se do toga bića uzdigli. Ja zaista mislim, da je taj put preko Krista. Ja mislim, da je On taj put.«

Ovim dijelom odgovora dao je Mauriac prvenstvo kršćanstvu. Tim još nije odgovorio na postavljeno pitanje, zašto među svim kršćanskim sljedbama na prvo mjesto stavlja Katoličku Crkvu. Stoga dodaje: »Ja uspoređujem katolicizam s onim ptičjim gnijezdima, koja su napravljena od slamki, no koja čuvaju život, dok protestantizam uspoređujem s lijepom amforom, ali šupljikavom, iz koje otiče voda.«

»Zar Vam se ne čini, da je religija povreda ljudske slobode, da čovjeka tjera u strah i baca na koljena? Nije li to nedostojno čovjeka?«

Mauriac nije bio u neprilici što da odgovori: »Odgovorit ću Vam, da ne živim stalno na koljenima, da padam na koljena, kad to hoću, a zatim, da je moje očekivanje nada, a nikako strah. Ne ću da kažem, da ne postoji elemenat bojazni, ali nada prevladava. I u onoj mjeri, u kojoj sam bio vjeran kršćanin, osjećao sam se slobodnim, a u onolikoj mjeri, u kolikoj sam bio nevjeran kršćanin, osjećao sam se vezanim. Hoću da kažem, da su naši pravi gospodari, i to najsuroviji, naše strasti. Reći ću Vam vrlo iskreno, da je Krist u mom životu bio princip oslobođenja, a nipošto podjarmljenja.«

»Može li se reći, da su vjera i poezija dva osnovna elementa, na kojima počiva Vaše djelovanje?«

»Da, ali uz uvjet, da se ne rastavljaju, budući da je moja poezija prožeta onim, u što vjerujem, i prirodni smisao moje poezije nalazi se u mojoj vjeri. Da li je moja vjera poetska? To ne bih rekao, pošto ona ipak nastoji da bude razumna.«

»Na što biste naročito željeli skrenuti pažnju svojih suvremenika? Kakova bi bila Vaša poruka za njih? Na koje biste vrednote stavili naglasak?«

»Naravno na vjerske. Mislim, da je bilo veoma ozbiljno, kad je jednog dana jedan Nijemac, Nietzsche, proglasio: 'Bog je mrtav!' Moja bi poruka bila: 'Neka sol ne obljutavi, neka ostane još malo soli, jer kako kaže Krist, ako sol obljutavi, čime će se soliti.« (Nin, 5. VI 1966.)

U Francois Mauriacu imamo lijepi primjer izgrađenog katoličkog intelektualca, koji je od mladosti živio po svojoj vjeri i ostao joj vjeran sve do duboke starosti. Mauriac nam svjedoči, da ni visoko razvijena znanost ne može čovjeku nadomjestiti ono, što mu Bog pruža po Objavi i po Crkvi, koju je Sin Božji utemeljio.

Prihvatimo njegovu poruku i nastojmo, da doista budemo »sol« današnjem svijetu, i to primjerom života i svojim radom, ne stideći se nigdje i nikada svoga vjerskog uvjerenja. Danas nam treba takvih uzora, koji će se suprotstaviti modernom bezboštvu što sve više osvaja duše i srca.

Ivan Kukula DI

SREĆA JE U OBITELJI

Dođi tata, čekamo te!

Nije tome dugo da nas je svećenik IVAN ZIRDUM razveselio jednom dramom o problemu našega iseljavanja. Snažno je i doživljeno ocrtao lice i naličje našega pečalbarskog života.

Iza toga otišao je u Rim. Na studije.

Ali ljubav prema našem čovjeku i ondje mu nije dala mira. Sastavio je novi dramski komad za DOČEK naših radnika, kada se za BOŽIĆ vraćaju u svoju župu i svoje obitelji.

Htio je omogućiti svećenicima da što srdačnije dočekaju svoje župljane; djeci da što doživljenije dočekaju svoje roditelje. A htio bi i našim radnicima pokazati, kako ih svi skupa volimo u svojoj domovini, kako ih čekamo, kako im se nadamo... U tom je uspio na savršen način...

JA NAJVIŠE VOLIM TATU...

PERO: Bako! Znaš što je novo?
STANA: Što drago dijete?
PERO: Učitelj nam je zadao za domaću zadaću da napišemo: Što najviše volim?
MARICA: Ja najviše volim svoju baku!
PERO: Ja najviše volim svoga tatu!
STANA: Hoćeš li ti, Pero, onda o svome TATI pisati?
PERO: To se zna!
STANA: Smijemo li znati, Pero, što ćeš ti pisati o svome ocu?
MARICA: (Upada u riječ) Ah, što bih ja rado vidjela svoga tatu...
PERO: (Odgovara na pitanje) Koliko bih ja toga mogao napisati o svome tati! Otišao je daleko, daleko. Tamo teško radi. Zarađuje, štedi i šalje nam kući. On želi sve nas usrećiti. Kad dosta zaradi, on će se k nama za stalno povratiti i tada ćemo opet svi sretno živjeti...
STANA: To je zaista lijepo...

TATA I BOŽIĆ...

MARICA: Bako, hoće li tata doći za BOŽIĆ kući?
STANA: Da, vaš tata će doći i ovoga Božića kući!

PERO: Što to treba i pitati. On svake godine dolazi za Božić i donosi nam pun kofer darova.

MARICA: Jesi li vidio kako je meni lani donio lijepu lutku?

PERO: Ali meni će ove godine donijeti i tranzistor.

STANA: Ah, draga djeco, doći će vaš otac. Ali vi morate dobro učiti i biti poslušni, da svoga oca obradujete. Neka vaš tata vidi da ima dobru djecu za koju se isplati toliko žrtvovati.

MARICA: Meni će tata i ovaj puta nešto lijepo donijeti.

PERO: (Podcikne) Meni će još ljepše!

MARICA: Bako, a kada će mama doći?

STANA: Mama je otišla na tržnicu. Doći će ubrzo.

PERO: Mama će sigurno na tržnici kupiti i oraha, pa će praviti kolače za Božić. To vrijedi.

MARICA: I naš tata voli kolače s orasima.

STANA: (Za se) Bože daj, da se samo sretno vrati svojoj dječici...

ON NEĆE DOĆI...

Dok se djeca ovako vesele svome dobrome tati, koji će ih razveseliti za Božić, dok mu se njegova majka Stana i njegova žena Kata nadaju, on odlučuje da ide iz Njemačke u Australiju. On neće doći za Božić. Razočarat će svoje kod kuće.

Evo kako se majstorski izrazuje u toj drami njegova duševna borba!

JOZO: Sudbonosna odluka je pala. Rekao sam. Moram ići umjesto kući u daleku zemlju, umjesto slaviti Božić u svojoj obitelji, provesti taj blagdan tko zna gdje i kako... Zašto ta stalna putovanja? Nigdje više ljudi nemaju mira ni pokoja. Zar nas je zato Bog stvorio? Jesmo li mi možda sami sebe prokleli, na to prisilili ..?

VAPAJ NA RODNOJ GRUDI...

JOZO: (Uzima kofer i otvara ga te počima u nj stavljati stvari): I to kao neko prokletstvo kao da je najviše zahvatilo naš mali narod, nas Hrvate... Dok tumaramo po tuđini lutajući sve do kraja svijeta, naša

domovina ostaje pusta. U njoj ostaju samo oni, koji trebaju naše pomoći i njege. U njoj tuguju starci i starice, plaču naša djeca; ta njih ovo najviše pogađa. Taj plač se neprestano širi i čuje se i u selu i u gradu, po dolinama i po planinama. Sve manje se čuje pjesma mladenačka. A mi kao da ne hajemo za taj vapaj na rodnoj grudi. Odlazimo daleko u svijet da se možda više nikad ne vratimo. I možda više nikad nećemo osjetiti radost koja se jedino može osjetiti u krugu svoje obitelji... Ah, što će reći moja stara majka? Hoće li me više ikad vidjeti...?

(Jozo je već spakovao jedan kofer, uzima i drugi, kad najednom čuje kucanje na vratima... Bio je to njemački poštar i donosi pismo od kuće... Jozo otvori brzo i čita pismo).

PISMO TATI...

Dragi naš Tata!

Mi sve troje smo se sakupili u svojoj sobi i pišemo ti pismo. Mi te svaki dan čekamo na autobusnoj stanici. Svaki put vidimo kako netko dođe s koferima. Tako je došao Mišin tata iz Austrije i svega mu donio. Došao je i baj Mato strine Jule i donio malome Andriji pravi sat. A tebe, tata, nikako nema te nema. Nemoj tata, nikako zakasniti za BOŽIĆ. Ti moraš svakako doći prije BOŽIĆA pa ćeš nas sve skupa voditi na polnoćku kao lani... (Uzima rubac i otire suze). Tata, bit ćemo jako žalosni, ako ne dođeš. Mi smo i za tebe spremili darove, ali sad još ne smiješ znati što. Iznenadit ćemo te.

Jučer nam je župnik govorio o malome Isusu, koji će biti svima nama za Božić dragi gost. Tata, zar ne, i ti ćeš biti naš dragi gost, pa ćemo se svi veseliti i pjevati. (Zaplače)

Puno te pozdravlja i baka. Ona će mnogo plakati, ako ti ne stigneš na vrijeme, jer će misliti da si stradao.

Tata, dođi! Čekamo te. Tvoji najmiliji —

Pero, Marica i Ivica

NA BADNJAK NAVEČER...

Bilo bi uistinu srce od kamena, kad ne bi otac na ova pisma odgovorio

onako kako su očekivali njegovi najmiliji.

Predomislio se. Neka putuje u Australiju tko hoće. On ide svojoj kući. Svojoj ženi i djeci. Svojoj majci...

Na Badnjak navečer u kuću je donešen i bor. Svi su susjedi stigli iz dalekoga svijeta. Djeca se još uvijek nadaju, premda je i zadnji autobus došao i otišao — bez tate ... Majka i baka u duši plaču, kako će doživjeti strašan udarac, kada djeca saznaju da tata neće doći .. Pale su i strašne riječi: »Djeco, možda naš tata neće doći...« Kad li...

TO JE TATA!!

PERO: Naš pas laje.

STANA: (Otvori vrata) Netko je došao u dvorište.

KATA: Ostanite svi unutra! Ja ću pogledati. (Iziđe)

PERO: (gleda van kroz prozor i najednom se okrene i viknu) To je tataaaaa! Eno pozdravlja se s mamom...

IVICA i MARICA: (Veselo) Naš je TATA došao! (Djeca su baš htjela potrčati kroz vrata, ali otac je bio već tu. Pokazao se na vratima noseći dva kofera, a iza njega su ušle brišući suze radosnice Kata i Stana.)

PERO: (Skače ocu oko vrata) Tata, dragi tata, ti si stigao...

JOZO: (Sve grli i cjeliva) Mislili ste da neću doći...?

IVICA: Mislili smo tata, jer je već zadnji autobus prošao.

JOZO: A, lako je za autobus. Ima i drugih automobila.

MARICA: Nama su pričali da si ti otišao daleko i da te nećemo više vidjeti. Svi smo već plakali za tobom...

JOZO: (Briše suze) Ah, kako bih ja od vas mogao otići? Kako bih mogao ne poslušati ono što ste mi pisali: Dođi tata, mi te čekamo! (Sjeda za stol i gleda u bor)

IVICA: Vidiš, tata, to sam ja kitio. Je li lijepo?

JOZO: Takav bor mi još nismo imali.

PERO: Tata, hoćeš li nas voditi danas na polnoćku?

JOZO: To se zna!

MARICA: Tata, hajdemo sada zapjevati jednu božićnu pjesmu!

JOZO: Hajde, zapjevajte!

IVICA: Ali i ti moraš s nama pjevati...

KATA: (započima) RADUJTE SE NARODI... (Svi pjevaju, i publika prihvaća).

JEDNO ZA POŽELITI, A DRUGO ZA POŽALITI

Samo bismo jedno željeli da naši svećenici na vrijeme prije Božića ove godine nabave tekst ove drame; koja nosi naslov »DOĐI TATA, ČEKAMO TE« (a može se dobiti kod Župnog Ureda Slav. Brod, Kumičićeva 20), te je prikažu u crkvi ili vjeronaučnoj dvorani čitavoj župi. Osobito onim župljanima koji su bili na poslu...

Samo je jedno za POŽALITI! Jer je istina da se ipak mnogi neće vratiti svojoj kući, svojoj domovini, svojoj djeci, ženi, svojoj obitelji... da s njima sprovedu lijepe i sretne Božićne dane...

o. Pero Bulat D. I.

Uspomeni jedne uzorne MAJKE

Prigodom prve godišnjice smrti moje majke, osjećao sam se potaknutim, da napišem za Glasnik Srca Isusova i Marijina mali prikaz o njenom uzornom kršćanskom i majčinskom životu. Nuka me na to ne samo sinovska zahvalnost za nebrojena dobra, koja sam od nje i preko nje od dragoga Boga primio, nego i pomisao, da bi primjer jedne čedne i priposte majke, koja je s pouzdanjem u Boga u strpljivom mukotrpnom životu postigla više, nego koja bogata i akademski izobražena majka, koja je bježala od majčinskih dužnosti, mogao mnoge majke utješiti i ohrabriti.

Počet ću s lijesom. Umrla je 4. studenoga 1969. u Općoj bolnici u Vinogradskoj ulici u Zagrebu, gdje je dulje vremena bolovala i kršćanskom strpljivošću podnosila teške boli. Sahranili smo je u rodnom kraju, u siromašnom bosanskom selu Brezik, u kojem je ona sprovela svoj vijek u marljivom obavljanju svojih svagdanjih dužnosti, na oko neuglednih, ali pred Bogom velikih. Na smrtovnici bilo je brzom rukom napisano samo ovo: Sofija Vorotnjak, stara 62 godine, u bolnici boravila 42 dana, umrla od raka na grlu.

Ono, što je pred Bogom i pred čestitim ljudima najvrednije, to na smrtovnici nije bilo zabilježeno: da je pokojnica majka trinaestero djece od kojih je osmero na životu, a od ovih je četvero odabralo duhovni stalež: dvije su kćerke redovnice-bazilijanke, jedan sin svećenik-župnik u jednoj siromašnoj žumberačkoj župi, a drugi sin bogoslov-bazilijanac na studijama u Rimu. Istina je, mi smo svi birali svoje zvanje slobodno, ali da nas naša dobra majka nije uzgajala u pravom kršćanskom duhu, da nas od rane naše mladosti nije naučila srdačno se moliti i sva dobra od Boga očekivati, a brižno izbjegavati sve, što bi Ga moglo uvrijediti — da li bi itko od njene djece bio danas u duhovnom zvanju. Ne umanjujemo ni zasluge našega oca, koji je uvijek bio istih misli i osjećaja s majkom i koji je žuljevima svojih radničkih ruku prehranjivao brojnu obitelj, ali majka je ipak duša i srce kršćanske obitelji.

Moja je majka imala u ovom životu još jednu veliku želju: da bi doživjela prvu svetu Misu svoga sina Pavla-Jozafata. Ovu joj želju nije Svevišnji uslišao. Ali to nije pomutilo njeno predanje u volju Božju. Smireno je primila svete Sakramente umirućih iz ruku današnjeg skopljanskog biskupa Msgr. dr. Joakima Herbuta i bila spremna za put u vječnost. Ova smirenost uvijek joj se odrazivala na licu, i u najtežim časovima života, pa i kad joj je tijelo ležalo na odru.

Neka čedni primjer moje pokojne majke posluži za poticaj onim majkama, koje se nalaze u sličnim okolnostima života, kao što ih je ona imala. S pouzdanjem u Boga neka i one nose terete svojih majčinskih briga, pa će si steći velikih zasluga pred Bogom, a djeca će ih blagoslivati i biti im zahvalna do groba — i preko groba.

Pavao Jozafat Vorotnjak
bogoslov-bazilijanac

Na slici: Sprovod Sofije Vorotnjak u Breziku, Bosna. Uz lijes kćerka redovnica, sin svećenik i sin bogoslov

Na krivoj stazi

● Izgleda kao da se nalazimo u omaglici! Od petorice ljudi, koje ćete sresti na ulici, četvorica ne znaju za Krista i Njegovu Crkvu. Ili ih poznaju samo po karikaturama.

To je nesreća modernoga svijeta u kojemu nas sve odvlači od Boga, i koji je od ČOVJEKA stvorio BOGALJA. Očajnika pred tamnom budućnosti.

Ljudi odbijaju Boga. Ili je to odbacivanje onakvoga Boga, kakvoga mi kršćani ljudima prikazujemo ...?

Da li smo sigurni da U SVOME ŽIVOTU PRIKAZUJEMO PRAVO LICE BOŽJE?

Većina ljudi nisu primili objavu Boga Isusa Krista. Ne mogu vjerovati u nekoga Boga, u koga ne vjeruju niti oni koji se zovu kršćani„.

● Istina je: naš je život uzburkan, uznemiren, izazivan. Rekao je jedan vrlo dobro: »Puni smo stvari koje nas bacaju van.«

Nedostaje nam ŠUTNJA, koja bi nam omogućila gledati stvari, događaje i osobe novim jednim pogledom, iz potrebne udaljenosti.

Usred naših obiteljskih i staleških »zaduženja«, koji po nama udaraju, mi stavljamo Boga na stranu. Ali, malo po malo, dajući mrvice Bogu, osjećamo se klonuli; naš život izgleda kao da je podstavljen nekom vatom. I naše kršćanstvo ne pobuđuje nikakvu zavist kod drugih ...

● Pogledajte svoj ručni sat. Pogledajte kako ide njegova kazaljka.

To je slika našega života: mi smo uvijek u pokretu, u punom zamahu. Nedavno se našao jedan KINEZ u Parizu. Što li ga je najviše zadivilo? Da li Eiffelov toranj? Montmartre? Ne! Nego — UŽURBANO vladanje ljudi koji trče po ulicama, GURANJE u podzemnoj željeznici i GUŽVA automobila.

Mi koračamo po cestama života. Nemoguće je smiriti se. Život je ovdje pun zaludujuće gužve. Pune su novine, puni su naši programi onoga što moramo još učiniti. I to danas. Bezuvjetno. Hoćemo li pustiti naš život da uistinu prođe samo u trčanju ...

— Čitati? ... nemam vremena! Djeca? (Evo ti 300 dinara, idi u kino) ... nemam vremena ... Misa? ... Nemam vremena!

Prema jednoj statistici, gospodin Durand, prosječni Francuz, daje 3.600 sati godišnje poslu, 3.000 snu, 900 jelu, 600 svojoj toaleti 260 svojim zabavicama ... i 25 — religiji. Očito: Bog je zadna briga.

A to nije dobro! Nađimo vremena da malo predahnemo! Da se zaustavimo i mislimo! Da povedemo s bližnjim jedan ljudski razgovor! Da nešto pametno pročitamo! A zašto ne i da se — POMOLIMO?!?

● Poslušajte ovu priču: istinita je.

On je junačina. Ništa ga ne plaši. Osobito ne posao. Niti dodatni sati u tjednu. A niti nedjeljom.

Ona radi u jednoj bolnici. Njegovateljica je male djece.

Na kraju mjeseca stiču lijepu zaradu. U kuću ulazi lijepi novac. Ali oni su uvijek »umorni«. I kada su zajedno, to je često samo u 10 sati navečer, imaju samo jednu želju — spavati.

On je član sindikata. Ali neprestano plaća, osim članarine, i globe, jer nema vremena ići na sastanke i boraviti među svojim drugovima. Ona samo trči, žuri se i ne pozna nikoju susjedu. Nemaju prilike nešto čitati. Nemaju nikakve zabave. Pred televizorom — zadrijemaju. A i svoje dijete rijetko vide.

Kuća je dobro uređena, ali su im DUŠE PRAZNE. Bogati su novcem, ali su SIROMAŠNI S LJUBAVLJU.

Zahvaćeni vrtlogom užurbanog života ne dospijevaju više misliti da je došao NETKO DA IH OSLOBODI! (Božić je prošao, da to nisu pravo ni opazili).

Trče za srećom .. Kao sav svijet. Ali su krenuli KRIVIM PUTEM.

U predvečerje jednoga života broji se samo OBILJE ljubavi koja ga je trebala graditi, održavati i ispunjati. Međutim, nesreća njihova života je u tom da je BEZ LJUBAVI.

Da li smo i MI na »krivoj stazi?«

Gospodin ISUS nije »na kraju puta.« On je s nama. Na putu. Sve je u tom da se o tom misli. Da bismo promašili . . .

● Kršćani, govorio je neki nevjernik, kad čitam Evanđelje ili katekizam, to me potresa. Ali kad vas vidim kako živite, vraća mi se mir.«

Kakva li je ćuška za nas ta konstatacija!

Sveti je Pavao pisao: Svijet ne traži više »kršćane-djecu« s kojima se valovi igraju kao s loptom i koja se praćakaju amo-tamo na vjetrovima riječi.

Kad ćemo odlučiti živjeti kao ODRASLI KRŠĆANI? Krist nije šarlatan. Evanđelje nije opium za uspavljivanje. Evanđelje je — EKSPLOZIV!

Iz katoličkog svijeta

● Uprava manastirske države na gori Atosu zabranila je ulaz i boravak u svojim manastirima svim skitnicama. Ta tisućgodišnja republika nije nikada dopuštala ulaz ženama, a sad eto ni dugokosim hipijima svih vrsta.

● NOVI PRIJEVOD AMERIČKOG SVETOG PISMA izašao je iz tiska 30. rujna ove godine u New-Yorku. Oko toga radilo je 50 stručnjaka 25 godina. Izdano je pod naslovom »Nova američka biblija«. Izrađena je prema prvotnim najstarijim tekstovima a upotrebljena su sva najnovija pomagala u svim pomoćnim znanostima. Dosad je bio u upotrebi prijevod iz godine 1750.

● Od 30. svibnja do 2. lipnja 1971. imao bi se sastati sabor ruske pravoslavne Crkve te izabrati novog patrijarhu, jer je prijašnji, Aleksej, umro prošloga travnja u dobi od 93 godine. Sabor priprema jedna komisija od 16 biskupa, 2 svećenika i tri laika. Sadašnji upravitelj Pimen uživa sklonost crkvenih krugova, osobito tzv. manastirske partije, a ima i drugih kandidata iz »mlade garde« koja je bliža vlastima.

● 80 francuskih dijacezanskih svećenika ide koncem ove godine u misije Južne Amerike i Azije. Oni moraju proći pripravni tečaj, što će ga voditi stariji misionari da ih uvedu u razne misijske zadaće. Već je oko 600 francuskih svećenika tako pošlo u misijske zemlje.

● Sveti Otac iznio je u jednom pismu generalnom direktoru društva za odgoj i kulturu UNESCO želju i spremnost da i Crkva pridonese što više može uklanjanju nepismenosti iz svijeta; da svi nauče čitati i pisati, te da napreduju i inače u kulturi. — Velika zadaća slijedećih 10 godina, veli sv. Otac, jest da se ukloni nejednakost u podjeli kulturnih i ekonomskih dobara, a nastupi pravda i mir. Unatoč malim materijalnim sredstvima želi Katolička Crkva, osobito u nerazvijenim zemljama, podići nove centre i škole, u kojima bi, osobito odrasli naučili čitati i pisati.

● KONGRES UČENJAKA O BUDUĆNOSTI VJERE — Prošlog ljeta od 22. do 25. rujna priređen je u sklopu austrijskog radija u Salzburgu razgovor o budućnosti religije. Izrađao se 31 govornik s raznim pogledima na svijet. Ipak je najveći dio izrekao svoje mišljenje da je vjera nešto bitno u ljudskoj naravi, te će je uvijek biti u ljudskom društvu.

Tako je engleski historičar Arnold Toynbee, pisac glasovite povijesti svijeta u deset knjiga kazao ovo: » ... ja vjerujem da je vjera potreba ljudske naravi i da je ona neotklo-

nivo očitovanje i vršenje čovjekovo u svim uvjetima života. Ja držim da kod svih promjena kako se izrazuje vjera, njezina bit ostaje ista, jer odgovara nepromjenljivoj potrebi čovjeka. Tvrdim da je vjera stara kao i čovjek sam, i da će je biti dokle je god i čovječanstva.«

Drugi govornik, Arnold Gehlen, iznio je ovo mišljenje: » . . . znanost nije kadra odgovoriti na pitanje odakle čovjek i kamo ide«. Zatim se taj antropolog iz Aachena pozvao na riječ pisca Gottfieda Benna: »Nitko nije neovisan od Boga, to je ljudski nemoguće; samo se neznalice drže za autonomne, kao da upravljaju sami sobom. Svak zna da smo stvoreni; dakako sve je drugo u potpunoj tami . . .«

Neki su učenjaci iznosili tvrdnje da vjera opada u tehničkom i industrijaliziranom svijetu, i da je kršćanstvo krivo što kultura i blagostanje nisu prije više napredovali. Drugi su dokazivali da je baš kršćanstvo donijelo cijenu materijalnom životu, otkad je Bog došao na zemlju i uzeo ljudsko tijelo. Stoga su kršćani, i to baš oni najdublje molitve unijeli kulturu u Evropu, kao benediktinci, cisterciti i drugi. Tako se neki učenjaci u Americi iza rata nisu brinuli za vjeru, a kad su oko 1950. godine vidjeli da vjerski val raste, proglasili su to znakom padanja te to nazivali lažnim nadomjestkom znanosti, da napokon iza poremećenja na svim područjima društva priznaju svoju nemoć u vođenju svijeta bez vjere. Slično je porasla potreba vjere u Njemačkoj iza »gospodarskog čuda« i drugog napretka. A u Japanu se budi težnja za nečim višim u milijunima koje nije materijalizam nikad mogao zadovoljiti.

Kad se radilo o pitanju Božje opstojnosti i postanku čovjeka iznio je neki govornik ovu pripovjetku iz židovskih knjiga Talmud: Dvije su se škole prepirale o pitanju, što bi bilo bolje: da li da je čovjek stvoren, ili da nije stvoren. Svađa je trajala dvije godine. Onda je prekinuta, jer se nisu mogli složiti, nego će o tome glasati. I većina je donijela ovu odluku: Bilo bi bolje da čovjek nije stvoren, ali sad kad je već stvoren, neka promisli o svojim djelima« — to jest očito stvorena ljudska priroda zahtijeva ovisnost o Stvoritelju, i treba prema tomu živjeti.

Premda je, eto, na tom sastanku bilo ljudi svih mišljenja, ipak je daleko najveća većina priznala potrebu vjere te izrazila uvjerenje, da će nje uvijek biti, jer bez vjere čovjek ne razumije sam sebe ni išta oko sebe, a bez toga nema prave sreće ni smirenja u životu.

● **KAD SE NASIP LOMI KOMAD PO KOMAD** — Prigodom sedmog internacionalnog kongresa prodavača novina potakao je Sv. Otac prisutne neka traže najprikladnije načine kako bi se suprostavilo uvijek većoj navali ružnih slika i bestidnih spisa. Sv. Otac je rekao: »Radi se o obrani najsvetijih ljudskih vrednota od današnjeg širenja raspuštene razuzdanosti, kakvoj nema primjera u povijesti. Ta je pojava kao omamna droga koja donosi propast, a širi se potiho te savjesti uspavljuje, otupljuje i oštećuje. Ta razuzdanost rastače nasipe i brane oko obitelji da na kraju uniši i same temelje. To što provod nesavjesni i za novcem pohlepni ljudi velika je pogibelj za društvo koje će ostati bez prirodne obrane i bez duhovnih vrednota.

● **CIJENIMO PROŠLOST** — Prigodom 50-godišnjice zlatnog svećeničkoga jubileja došlo je Sv. Ocu čestitati oko 1500 vjernika iz njegove rodne biskupijske Brescie. Papa im je rekao da udaljivanje od prošlosti ni izdaleka ne znači oslobođenje, nego je često kidanje od svoga korijena. Prezirati vrednote prijašnjih naraštaja znači nezahvalnost i znak je zaostalosti. Papa veli da mu je poznato kako se takova uvjerenja nerado slušaju osobito kod mladeži, koja je sva usmjerena na sadašnjost i budućnost. Ipak, veli Papa, vrednote prošlosti iako često napuštene, nisu ništa izgubile od svoje važnosti.

● **DVIJE ŽENE — UČITELJICE CRKVE** — 27. rujna ove godine Sveti Otac svečano je proglasio učiteljicom Crkve Španjolku iz 16. stoljeća, sv. Tereziju Avilsku, i to zbog njezine svetosti, mnogih njezinih nauka o molitvi i Božjem životu u dušama, te napokon zbog nebrojenih djela na obnovi Crkve osobito svog karmelskog reda. Kod proglašenja bilo je prisutno 15.000 Španjolaca koji se njom diče i slave je kao zaštitnicu Španjolske.

Nedjelju dana iza toga dobila je istu čast i naslov druga žena, sv. Katarina iz Siene u Italiji. Živjela je u 14. stoljeću, a danas je uz sv. Franju Asiškog glavna zaštitnica Italije. I ona je svetački živjela, uživala posebno svjetlo u Božjim stvarima. Bila je savjetnica uvaženih osoba, opominjala, te konačno sklonula papu Grgura XI da prijeđe iz francuskog grada Avignona natrag u Rim.

I jedna i druga svetica učinile su značajne i važne stvari u povijesti svoga doba, a sve je bio plod njihovih molitava i sjedinjenja s Bogom. Papa ih je uzdigao na časno mjesto jer nam svojim uzornim životom i naukom mogu uistinu biti učiteljice u obnovi vjerskog života.

● **CRKVA U PERUU** — U mjesecu rujnu kardinal Landazuri Ricketts iz grada Lime u Južnoj Americi bio je na putu po Evropi; govorio je i na katoličkom sastanku u Trieru; zahvalio je njemačkom društvu Misereor na pomoći pruženoj Peruancima u 117 pothvata. Njemački katolici pomogli su sredivati gospodarsku situaciju i preko društva Misereor pomogli sa 12 milijuna maraka. — U Peruu je bio nedavno vojni puč koji traži »naprednu« uređenje zemlje. Kardinal je tada izjavio ovo: »Kao kardinal odobravam prijedlog o reformi poljoprivrednih posjeda. Isto zakon o industriji, koji bi radnicima, ne samo na papiru, nego stvarno dao udio u upravi i dobiti. No sada me neki industrijalci ne gledaju više prijazno.« — Reče da su peruanski biskupi uz narod. Doduše njihova prva zadaća jest dijeliti sakramente i naviještati Evandelje, »ali mi nastojimo isto tako svim raspoloživim sredstvima poboljšati blagostanje stanovništva i u tom će Crkva pomagati vladu. Kardinal se nada da će privremene vlasti iza nekog vremena opet naći put za slobodnu demokratsku upravu.

o. Josip Badalić

Tri znamena
sv. Nikole Tavelića

Osvanula je krasna nedjelja u Krešimirovu gradu Šibeniku i započela svečanom matinejom svih zvona s brojnih zvonika.

Veselje i radost prolazili su gradom nošeni onim hiljadama, koji su se slili iz svih krajeva naše domovine na krasan trg pokraj arhitektonski naše najljepše crkve.

Odmah iza devet sati trg je bio skoro pun. Zastave se vijore, sunce ne prži više, a mlaki vjetrić miluje razdragana lica i oživljuje vesela srca. Veliki križ od drveta se diže na improviziranom oltaru. On je tako velik, grub, neotesan da je pravi simbol i mučeništva svetoga Nikole i mučeništva našega naroda.

Svijet prilazi. Vide se crvene kapice iz različitih krajeva Zagore, Like i Bosne. Svagdje mnoštvo boja i zastava.

Samo iz Sinja došlo je 16 autobusa. Tražili su još, ali nisu mogli naći. U svemu toga dana je došlo oko 300 autobusa s hodočasnicima. A ovih je bio dobrano preko 20.000!

VINKOVAČKA je zastava najlješa. Trobojnica, a u njoj križ s tropletom i hrvatskim orbom. Na njoj pišu riječi: VINKOVCI I OKOLICA. Nosi je ponositi Slavonac obučen u narodnu nošnju.

Šime, šibenski zidar, popeo se na krov katedrale. To je njegovo mjesto. — Ju! On je najpametniji! Što nisam na njegovu mjestu, sve bih vidjela, žalosti se šjora Šibenčanka, koja inače ima vrlo dobar strateški položaj odakle može uistinu vidjeti to mnoštvo sve tamo do stepenica pred katedralom i do sakristije uz katedralu. More naroda A, vele, da je isto tako i pred katedralom na rivi.

Kadgod se pojavila naša zastava, kadgod se pojavio naš grb, kadgod se ukazala narodna nošnja, kadgod se čula riječ »Hrvat« — odgovor je bio gromki pljesak, pjesma i ovacija. Osjeća se vrlo dobro: svi su ovdje jedno srce i duša. Spontanost i neposrednost. Zanos. Nešto posebno . . .

SVETAC PEČALBAR — naroda pečalbara... I njega je povukla tudina. I njega je grijalo tuđe sunce, polijevale ga tuđe kiše. I on je bio okružen tuđom riječi.

I Sveti Nikola je ostavljao svoje mile bregove i planine, svoje divno more i otišao u

daleki kraj da se nikada više ne vrati na rodnu grudu.

»Ostavljam te, Zemljo moja,
Rasplakane duše i srca!« (Validžić)

I on je grcao u bolu i beznadnim uzdisajima nad lijepim svojim krajem, nad grobom oca i majke koje nije mogao obići. Stezalo je i njega u grlu kad je pomislio na svoju lijepu domovinu u dalekim krajevima.

Slao je on blagoslov svoj iz tudih krajeva našim kamenjarima i našim ravnicama, našim otocima i gradovima.

»Odlazim, al moja duša ostaje u lahoru
čežnje,
Umivene nadom kroz britke ponore ganuća!«

Zar je čudno da ga je takvoga Hrvatski narod prihvatio kao najvjerniji svoj izdanak? Onaj narod, kojemu je svaki treći sin izvan domaje. Onaj narod, koji danas ima blizu 90.000 mladih žena i djevojaka ispod dvadeset i pet godina u strašnoj pečalbi. Onaj narod, koji imade skoro 20.000 mladih djevojaka u inozemstvu ispod 18 godina. Onaj narod, koji strepi i plaši se nad svojom sudbinom, nad svojom opstojnošću

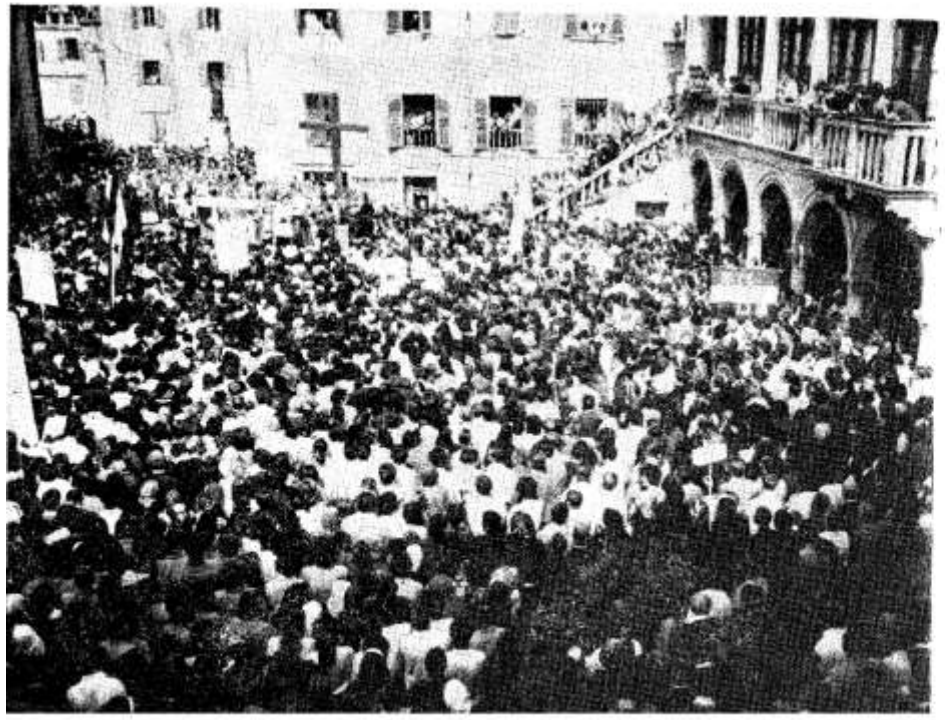
To je spajalo svetoga Nikolu s nama toga jutra kao i s onim tisućama hodočasnika, stotinama svećenika, redovnika i redovnica, sa svim svojim biskupima!!!

»Rvacka, lepa Rvacka, žalosna naša mati,
Ti ne znaš kako te ljubimo mi, sinovi tvoji,
Rvati« (Sudeta)

SVETAC MUČENIK — naroda mučenika . . .

Kada su Saraceni 11. studenoga 1391. izišli na ulice grada Jeruzalema da sebi čestitaju veliki svoj blagdan, veoma se začudiše. Pred OMAROVOM džamijom stajao je sveti Nikola Tavelić sa svojim drugovima.

— Ljudi! Čujte i počujte!
— Što hoće ovi fratri?
— Želimo kadiju! Dovedite nam kadiju!
— Zašto?
— Želimo s njime razgovarati o stvarima vrlo korisnim i spasonosnim za njegovu i vaše duše . . .

Jer kadije nije ondje bilo odvedoše ih njegovoj kući. Došavši pred njega sv. Nikola počne otvoreno govoriti:

— Gospodine kadija, i svi vi koji ste ovdje prisutni! Molimo vas nastojte saslušati i dobro promisliti naše riječi, jer štogod rečemo vama je probitačno, istinito i pravedno, bez ikakve varke, vrlo korisno dušama svih onih koji hoće da to prihvate . . .

Dali su svoje svjedočanstvo za svetu vjeru. Bjesno mnoštvo navali zatim na njega i drugove s mačevima, noževima i drugim predmetima. Činilo se da se smatrao onaj sretnijim koji je mogao jače udarati. Tako ih izmrcvare da više nisu imali ljudskoga obličja. Zatim izmrcvarena tjelesa bace u veliki oganj da se pretvore u pepeo . . .

Zar je čudo da su slavi HRVATA MUČENIKA potekli sinovi sa svih strana mučeničke Hrvatske. Osjetili su svi spontano istinitost riječi, koje izreče u Rimu naš kardinal Šeper pred svetim Ocem:

»Kanonizacija sv. Nikole Tavelića povijesni je dan za hrvatski narod, kojega su bezbrojni sinovi kao »neznani junaci« kroz više vjekova prolijevali krv »za krst časni i slobodu zlatnu.« Konačno sada jedan od njih dobiva od Crkve počasti svetaca.«

Sveti Nikola je jedan od onih 100.000 Hrvata koje su Turci samo od 1469. do 1494. odveli u ropstvo, ili od onih 70.000, koje su Turci samo iz napučene krajine ŠIBENIKA zarobili. Nikola je izdanak onih naših otaca i majki, braće i sestara, koji su od 1463. do 1520. iz krajeva oko Bihaća, Slunja, Bribira, Modruša, Vinodola i Senja dali 60.000 zarobljenika. Kada k tome po sačuvanim zapisima i po približnom računu vjerojatnosti pribrojimo zarobljenike iz Imotske i Cetinske krajine, Kninske županije, iz krajeva na Uni, Savi, Vrbasu i Kupi, a najviše iz Slovinske zemlje izmedu Drave i Save, nameće nam se užasna brojka od 500.000 sužanja, koji su od pada Bosne do bana Berislavića 1520. bili odvučeni u ropstvo. Ti zarobljenici izginuše većinom kao kućni robovi turskih velikaša, kao galioti na turskim ladama, kao radnici u rudnicima i težaci na poljima. Ali sigurno je da su TISUĆE I TISUĆE NJIH BILI MUČENICI ZA SVETU VJERU . . . Tisuće su se u Šibeniku molili svim našim mučenicima:

»Mučenici Hrvatski, za nas Boga molite!
Mi vam sada svečano obećanje dajemo
Da Hrvati nikada ne će biti nevjerni
Svetoj vjeri kršćanskoj!« (Grgec)

SVETAC UFANJA — naroda bez nade . . .

Nisam bio u Rimu prigodom kanonizacije svetoga Nikole. Bio sam samo u Šibeniku. Ali sam i tom prigodom osjetio ono isto, što sam čuo da je strujilo gradom Rimom, što se očitovalo u DAMAZOVU dvorištu, što je osjetio i sam Sveti Otac.

Naime: mnogi se plašimo za našu budućnost. Zbog našega izumiranja, zbog naše selidbe, zbog našega pijanstva i psovke. A najviše zbog naše nesloge. Kad netko želi biti tobože iskren, onda je sklon da nas osudi na propast — ne gledajući i naše dobre strane! — na izumiranje na smrt. Mnogi ne vide svjetla. Sve im je u tami . . . Imaju DJELOMICE i pravo. I to ne samo zato, jer smo takvi kao narod, nego i zato jer i cijelo čovječanstvo danas se nalazi nad jednim ponorom. Opasnost je da svi izginemo . . .

Sveti Nikola nam je baš ove godine otvorio jednu veliku NADU. Pokazao put života i rada. Ocrtao PROGRAM! Na koji način? Pa time, što je prigodom svoje kanonizacije u Rimu, i proslave kanonizacije u Šibeniku, tako uspješno i spontano povezao TISUĆE naših LAIKA oko naše HIJERARHIJE. Kao da je učinio jedno čudo i s njim htio reći:

— Niste vi svećenici i biskupi samo Crkva! Nemojte vi sve uzimati na svoja leđa! Niste vi jedini za sve krivi i odgovorni. Crkva stvarna istinita, koja živi s Kristom i od Krista, a koja se ne suzuje na pojam upravnog aparata, Crkva-zajednica Kristovih vjernika, nije takva. ČITAVA ZAJEDNICA VJERNIKA čuva i vjeru i sve kršćanske vrednote. Ona ih proživljava, ona je njihov nosilac, a ne samo kler . . .

To je najveće čudo svetoga Nikole!

Mnoštvo i u Rimu i u Šibeniku skupljeno oko Njega i po Njemu — ocrtava taj novi program rada i preporoda vjere i života!

Naši laici su ovih dana pokazali i svećenicima i biskupima da u današnjim prilikama možemo na njih računati kao s odraslim i zrelim snagama u Koncilskoj obnovi. Očitovali su sposobnost da to i učine surađujući savršeno sa svećenicima i biskupma u ovim stvarima organizacije tih velebnih dana. Što bi svećenici sami mogli učiniti za ono mnoštvo . . .?

Tu pouku NOVOGA PROGRAMA svetoga Nikole trebali bismo shvatiti i nastaviti. A to je zapravo program KONCILA. To je srž koncilskoga nastojanja. Njegova ABECEDA. Široko i razumno provedena produbljuje NADU . . .

SNAGA ŠTO BUJA . . .

Za onoga koji je razmišljao nad slavljem u Šibeniku jasno je da kroz nas nešto struji. Nešto slično vulkanu. Što je to?

— Možda je to ono što je rekla priprosta Dalmatinka pokraj mene, kada je u subotu

19. rujna navečer u katedrali otpjevano Evanđelje o osam blaženstava: »Ovo je za mene najljepše Evanđelje«.

— Ili je to riječ onoga Bošnjaka iz RAME, koji je na pitanje što ga je privuklo u Šibenik odgovorio: »Došao sam ovamo, jer znadem da ovdje pripadam. Tu mi je mjesto . . .!«

— Nije daleko od istine niti onaj naš čovjek, o kome je govorio biskup Arnerić, kad je rekao: »Šibenik će živjeti i razvijati se jer vjeruje i moli se, jer obećaje i nada se.«

— Jako je to dobro ocrtao i metropolita Dr Franić: »Mučeništvo svetoga Nikole pokazuje herojsku dušu našega naroda, koji je kadar ginuti za ono što se oduševi, bili ti ideali kršćanski, bili koji puta i čisto humani. Nažalost mi smo kroz svu našu tešku i krvavu povijest često puta ginuli, ali se nismo znali okoristiti našim životima. Mi smo ginuli za vjeru, za krst časni i slobodu zlatnu, ginuli smo za istinu i društvenu pravdu, ali drugi su znali brati plodove naših krvavih žrtava . . .«

Svakako, za sve nas je NIKOLA TAVELIĆ ne samo prvi hrvatski SVETAC, nego i veliki naš simbol. Znamen. A simbol i znamen treba uvijek nanovo odgonetavati . . .

B.

Sa Kupreške visoravni

Upravo je izašla iz tiska vrijedna spomenica župe Otinovci Kupres, zapravo monografija cijele značajne Kupreške visoravni (oko 1200 m nad morem) iz pera seniora franjevačke provincije Bosne Srebrene o. fra Miroslava Džaje uz suradnju prof. Krunoslava Draganovića.

Izašla je prigodom stogodišnjice prvog rojenja (dijeljenja) stare župe Kupresa i nešto više nego 500-godišnjice najranijeg spomena imena Kupres kao i gradnje crkve Presv. Trojstva u »Vrilima« na Kupresu, zadužbine bosanskog kralja Stjepana Tomaša i kraljice Katarine, kćeri Hercega Stjepana, štovane kao blaženice u Franjevačkom redu. Crkva nema premca u Bosni i Hercegovini: na temeljima rimske bazilike sagrađena je 900 godina kasnije srednjevjekovna crkva pa kad je i ona srušena, iza 400 godina opet današnja župna crkva.

Izdanje nije samo prigodna spomenica već i solidno povijesno djelo od trajne vrijednosti, iako je pisano laganim, narodu pristupačnim stilom i rječnikom, ipak ono predstavlja značajan prilog znanosti s mnoštvom dosad nepoznatih činjenica, utemeljenih na još neobjavljenim ili barem dosad neupotrebljenim dokumentima iz turskih i rimskih arhiva kao i iz starih matica susjednih župa (Skoplje, Jajce, Livno i sl.), pošto su kupreške matice, pisane znatnim dijelom bosančicom, u prošlom ratu pogorjele. Dana je također vjerska i nacionalna fizonomija Kupresa u zadnjih 6 vjekova, otkada su Livanjske Vrhovine, današnji kupreški kraj, dio starohrvatske župe Hlivno, Porfirogenetova Helebina, pripale su XIV. stoljeću bosanskoj banovini.

Djelo posvećuje posebnu pažnju ne samo crkvi i župi na Kupresu nego i etnološkim, kulturnim, političkim i ratnim događajima u tom kraju od ilirskih i turskih vremena preko srednjevjekovnih bosanskih i turskih pa do današnjih dana. Zanimljivo je npr. da Kupres ostaje još dugo slobodan nakon što su Turci osvojili sve susjedne krajeve (Skoplje, Ramu, Livno, Duvno, Glamoč itd. pa i dalje, cijelu Hercegovinu i Makarsko Primorje), a Kupres se još opirao zajedno s tvrdim Jajcem.

Monografija Kupresa daje značajan doprinos historijskoj topografiji ovoga kraja, zatim etničkim i vjerskim promjenama u njemu te migracijama stanovništva tokom nekoliko vjekova. Donesene činjenice i njihovi razlozi prelaze uski okvir Kupresa i bacaju jasno svjetlo na zbivanja u cijeloj ondašnjoj turskoj Bosni, a ponešto i dalje, izvan nje, pa, nam ih onda približavaju i čine bliskim i razumljivim. Uz tri dosada poznate grane hrvatskih Bunjevaca, onih ličkih, dalmatinskih i podunavskih, utvrđeno je postojanje i četvrte njihove grane, možda najstarije, one hercegovačke, dosad posve nepoznata činjenica. Bunjevci broje danas pola milijuna ljudi i čine vrlo jaku komponentu cijelog naroda, svakako jednu od najotpornijih i najtvrđih među svim Hrvatima. Šteta samo da radi obilja građe i tjesnoće prostora nije bilo moguće ući u dublje istraživanje predmeta, dok su neki slični kao na pr. albanska komponenta u Bosni, dosad još neproučena, morali iz knjige izostati.

Djelo donosi kraću ili dulju povijest svih dosadašnjih i bivših hrvatskih rodova na Kupresu po historijskim dokumentima i tradicijama, a sižе gdjekada i 300 do 500 godina unatrag. To će posebno obradovati sve stanovnike Kupresa i njihove krvne srodnike u više drugih zemalja. Nekad su tu stanovali ili barem stajali u bližoj vezi znamenite obitelji Posilovića (iz nje i zagrebački nadbiskup Dr. Juraj P.), Meštrovića i, nada sve, kraljevskih Kotromanića, koji su tu posebno prikazani i čiji potomci žive među katoličkim seljacima oko Jajca i u Sinjskoj krajini kao i među izvjesnim odličnim familijama muslimanske vjere.

Knjiga, na preko 550 strana, donosi uz drugo obilato gradivo također i brojne statistike, 80 ilustracija historijskog i folklorističkog značaja kao i jednu iscrpnu kartu Kupreškog kraja, potrebnu radi boljeg praćenja prikazanih činjenica i događaja u knjizi.

Vjerujemo da ovako opsežne spomenice, bogate gradivom i novim historijskim rezultatima, ne posjeduje nijedna župa u cijeloj državi.

Uvezan primjerak stoji 5.000 st. dinara, za Njem. 20 DM; za Austr. 120 Šil; za Ameriku 6 dol. I naručuje se na adresu Župni ured Otinovci, p. KUPRES, Bosna i kod Petra Grgića, župnika, Odžak kod Modriče, Bosna.

O KNJIGE O

Izašla je iz tiska knjiga »BOG U KOJEGA NE VJERUJEM« od Juana Ariasa. Knjiga je dosad izašla na šest evropskih jezika. Pisac osobito na temelju Evanđelja prilazi rješavanju danas toliko osporavanih i raspravljanih vrednota: vjere, auktoriteta, posluha, pravde, vjernosti, slobode, molitve . . . — Cijena je knjizi 13 ND plus poštarina. Naručuje se na adresu: Dominikanski samostan sv. Nikole, Korčula.

Oci Konventualci izdali su knjigu dr oca Marina Oreba pod naslovom UZORI SVETOSTI. U toj knjizi pisac je obradio sažeto oko 56 životopisa članova svoga reda. Među njima je i sveti Nikola Tavelić. Knjiga se čita sa zanimanjem i s duhovnom korišću, pa je vrlo prikladna za duhovno štivo. Naručuje se na adresu: Samostan sv. Jere, Vis (Prirovo). Cijena joj nije naznačena.

ZIDNI KALENDAR za godinu 1971. Na kalendaru su višebojne slike. Cijena mu je 0,50 din.

KATOLIČKI GODIŠNJAK, kalendar za 1971. Kalendar donosi vremenske podatke, kratke vijesti iz života Crkve, kratke prikaze o pokojnim književnicima kršćanskog smjera, koji su suradivali u Društvu. Zatim ima obilje raznih članaka iz najrazličitijih područja i od raznih suradnika. U praktičnom dijelu kalendar donosi članak o predviđanju vremena, tabelu o mrakovima, što je korisno ribarima, te razne druge zanimljivosti. Cijena mu je 6 din.

ZA BLAGDANSKIM STOLOM jest zbirka pjesama 33 živa pjesnika, koji se okupljaju oko HKD sv. Ćirila i Metoda. To nije antologija, nego susret pjesnika koji su sami predložili izbor pjesama. Cijena je 10 din.

U pripremi je knjiga MEĐU INDIJANCIMA. To je životopis kanadskog mučenika svetog Izaka Joguesa. Knjiga se čita s užitkom, osobito svečevo djelovanje među Huronima, za-

tim sužanjstvo među Irokezima, bijeg iz sužanjstva, polazak među Irokeze da im propovijeda Kristovo Evanđelje, i napokon njegova mučenička smrt. Tko se želi pretplatiti na tu knjigu, neka je naruči na adresu: Rudolf Breber, 41001 — Zagreb pp. 699., Palmotićeva 33.

Naručite što prije DŽEPNI KALENDAR za 1971. godinu. Osim popisa svetaca u njemu ćete naći izlaz i zalaz sunca, mjesečeve mijene i neke važnije valute. Cijena mu je 1 ND. Naručuje se kao i prijašnja knjiga.

U tisku je deseto izdanje molitvenika SRCE ISUSOVO SPASENJE NAŠE. Molitvenik izlazi na molbu štovatelja Srca Isusova. Obnovljen je prema novim liturgijskim normama. U njemu ćete naći obilje molitava i oko 180 pjesama, kratku povijest pobožnosti Srca Isusova, popis svih oprosta kako ih je Crkva odobrila poslije reforme. Nadamo se da će iz tiska izaći oko Nove godine. I on će se naručivati na adresu Glasnika, kao i knjiga »Među Indijancima«.

Kao božićni dar svojim dragima možete nabaviti ove knjige:

Princ Gonzaga. Cijena joj je 10 ND

Svetac i njegov demon. Cijena joj je 15 ND

Pjesma o Bernardici, Cijena je 30 ND

Za svoje mlade nabavite:

Mladiću, znaš li ljubiti? — Cijena 8 ND.

Vrhunci zovu. — Cijena je 7 ND.

Martin Kirigin: DVA APOSTOLA. Biblijsko liturgijska razmišljanja o nedjeljnim i svetačkim misnim čitanjima. Svezak I — Božićni ciklus i sedam prvih tjedana »kroz godinu«. Stranica 408. Cijena s poštarinom 35 Din. Na deset naručenih primjeraka 1 gratis.

Naručuje se: Služba Božja, Makarska.

Izašao je iz tiska br. 3. IZVORI ISTINE »Božićne radosti«. Za svakoga obilno gradivo razmatranja od Došašća pa do iza Božića. Osobito prikladno svećenicima i kao gradivo i gotovi govori kroz čitav Božić do Bogojavljenja. Cijena redovitim pretplatnicima 11 din, a ostalima 13 i poštarina. Dominikanski samostan, Korčula.

Izišao je iz tiska životopis biskupa Langa. Knjiga nosi naslov NAŠ VELIKI LANG, a napisao ju je s puno svježine i dokumentirano dr. Ante Katalinić. Knjiga od 428 str. broširana stoji 35 din i naručuje se na adresu: Rudolf Brber, 41001 ZAGREB pp. 699, Palmotićeva 31.

KNEGINEC kraj Varaždina

Mi, pretplatnici dragog nam Glasnika Srca Isusova i župljani Kneginca, čitamo u katoličkim časopisima što se sve radi u našim župama i što sve žele učiniti na veću slavu Božju. I kod nas se kroz zadnjih godina toliko toga učinilo, pa se evo i malo javljamo.

Crkva nam je bila u vrlo slabom stanju. Sva ispucana izvana i iznutra — bez rasvjete, a oko crkve sve rastrgano i porušeno još od rata.

Dolaskom novoga župnika g. Stjepana Prizl i uz pomoć dobrih župljana počeo se pomalo popravljati.

1965. najprije zidovi oko crkve i dvorišta. U crkvi rasvjeta.

1966. ograda oko crkve sa masivnim betonskim stupovima, a crkva iznutra okrečena.

1967. od temelja obnovljen toranj i novo krovište.

1968. nad crkvom novo krovište, — i jedna soba za vjeronauk. Kad su skinuli staro krovište, opazilo se da prijeti opasnost da se zidovi sruše. Priskočili župljani — oko 50 njih na broju — i tu se radilo da je bilo dirljivo gledati, — s voljom i veseljem. Kad se dao znak zvonom, svi koji su ikako mogli priskočili su u pomoć. Sve dobrovoljno.

1969. sva je crkva ožbukana i obojena. Iste godine u župi je bila dva puta prva sv. Pričest (88 + 24) i dva puta sv. Potvrda (330 + 55).

Zadnje dane pred prvim dijeljenjem sv. Potvrde počeli su dolaziti i odrasli mladići i djevojke i željeli primiti taj divan Sakramenat. — Prekasno da ih se spremi! Revni g. župnik sve je primio i počeo pripravljati za prvu sv. Pričest i Potvrdu. Radio su i marljivo dolazili na pripravu. S velikim veseljem odazvao se i Otac Nadbiskup g. Kuharić i obavio »drugu firmu« u istoj župi. Održao je prekrasan i pobudan govor i pohvalio sav taj veliki rad.

To je bila najljepša nagrada svima za njihov požrtvovan i nesebičan rad i trud.

Uporedo s obnovom crkve radilo se i na obnovi duša. Taj rad nastavlja se i kad je već sve vanjsko dovršeno. Djeca marljivo polaze vjeronauk, a svi župljani rado dolaze u svoju obnovljenu župnu crkvu.

Zahvaljujemo Presv. Srcu što smo mogli to uz njegovu pomoć izvesti.

Vjekoslav Š. Franjica K. Štefanija V.

VELIKO ODLIKOVANJE

ORDEN »PRO ECCLESIA ET PONTIFICE« — ZA CRKVU I PAPU

16. listopada ove godine u 19,15 s. RADIO VATIKAN donio je ovu vijest: »SVETI OTAC odlikovao je splitsku karitativnu radnicu gospođu Stanislavu Andrić ordenom »PRO ECCLESIA ET PONTIFICE« — ZA CRKVU I PAPU.

U nedjelju — 11. listopada — Dr Frane Franić, nadbiskup i metropolita, predao je odlikovanje plemenitoj gospođi u isusovačkoj crkvi Srca Isusova u Splitu.

Tekst papina odlikovanja ovoj zaslužnoj splitskoj dobročiniteljici i karitativnoj radnici u hrvatskom prijevodu glasi:

PAVAO VI. VRHOVNI SVEĆENIK

udostojao se narediti, da se gospođi Stanislavi Andrić podijeli odlikovanje svetog križa »PRO ECCLESIA ET PONTIFICE« (za Crkvu i Papu). To je odlikovanje ustanovljeno za one koji su se u radu za Crkvu i svetog Oca posebno istakli. — Ujedno se ovlašćuje, da to odlikovanje može nositi.

VATIKAN, 14. srpnja 1970.

SPLITSKI NADBISKUP srdačno je čestitao gospođi Andrić te pohvalio sve vjernike Splita, što se toliko žrtvuju i obilno pomažu dobra djela Crkve.

Među brojnom djecom, bolesnicima, starcima i nemoćnicima Splita, kojima je bila i jest gospođa Stanislava Andrić prava majka u Gospodinu — primljeno je ovo odlikovanje Pavla VI. zaslužne i tihe karitativne radnice s velikim veseljem i odobravanjem.«

O. SUPERIOR čestitao je u ime Rezidencije Družbe Isusove i pročitao tekst kojim je popraćeno ovo odlikovanje . . . Vi ste se, dobra i plemenita gospođo, kako odlikovanje kaže — »posebno istakli u radu za Crkvu i svetog Oca«. Tolikima ste pružili ponajprije duhovna djela milosrđa. A pružali ste i tjelesna. Tko će sve to nabrojati?! U najtežim godinama pribavili ste 25 haljinica za prvu Pričest i Krizmu. Vi ste se brinuli, a gospođa Soldo marljivo šivala. Na puno strana te haljinice bile su posuđivane i dosta radosti donosile. Imali ste srca i ljubavi, snage i ustrajnosti za sva moguća područja: za sirotinju, za nezaposlene, za sestre redovnice, sjemeništarce, bogoslove, mladomisnike, siromašne i bolesne svećenike, za misionare, osobito o. GABRIĆA I ANĐELIĆA, za Gospine Crkve, koje su bile tako potrebne prostranom i »lipom« Splitu. Neka Vam Srce Isusovo obilno naplati za sve što ste učinili za ovu Njegovu Crkvu!

Velika hvala Vama, hvala i svima koji bijahu uz Vas, darežljivim Splićanima, koji su Vas razumjeli, cijenili i pomagali, koji su skupa s Vama radili za slavu Božju, za Crkvu Njegovu i za brata i sestru u bijedi i nevolji!

O. superior pročitao je čestitku u ime svih vjernika sastavljenu od tihe i skromne nekadašnje novinarke.

LORE KLIER: »Draga mama Andrić! Teško je u par riječi govoriti o dobroti mame Andrić, teško je u par riječi sažeti njen karitativni rad, koji je toliko opsežan i raznolik, da bi se o tome dugo, dugo dalo govoriti. Ali u ovom svečanom času, kad je naša mama Andrić odlikovana od svetog Oca Pavla VI. pridružuju se čestitanjima bezbroj sklopljenih ruku kojima je srce mame Andrić pružilo bratsku ljubav.

Pridružuje se bezbroj dječice, koje je zaodjenula i pridružuju se mnogi nepoznati i nepoznate, kojima je pomagala. Pridružuju se svi u jedan usklik: Čestitamo mami Andrić, čestitamo na zasluženom odlikovanju i hvala Njoj, a preko Nje svim dobrim dušama, koje idu stopama krš. milosrđa i ljubavi prema bližnjemu! Živila nam mama Andrić! ŽIVILA!«

Odlikovana mama Stanislava ovako je zahvalila u suzama: »Uzbuđena i ganuta — ne nalazeći riječi — zahvaljujem ovako potresena svetom OCU PAVLU VI, našem dičnom natpastiru dru Frani Franiću, ocu superioru Majiću na ovom velikom uzbudljivom času primajući odlikovanje PRO ECCLESIA ET PONTIFICE! — Moram priznati, da **ovo visoko odlikovanje pripada i svim dragim vjernicima** koji su uvijek uza me i pomažu mojim nastojanjima u ljubavi prema bližnjemu, svima njima ide moja velika zahvalnost! Poručujem svima, da su moja djela samo rezultat Božje Volje, koja me je nepresta no bodrila u najtežim trenucima mojeg života, davši mi snage da izdržim i na ovom putu kršćanskog KARITSA!«

Uz mile i drage — u stanu svome — ostala je dugo u noći u slavlju i sreći. Prošli su lijepe uspomene raznih mjesta: VRISNIK na Hvaru, gdje je rođena 27. travnja 1893. Poncona je uvijek bila sa svojim bratom svećenikom Grgićević don Jozom. Prohodali su s uspomenama kroz mjesta svog boravka: Orebić, Knin, Bosansko Grahovo, Negotin i dragi Split, gdje živi oko 40 godina. — Muž šjor Ante nije tako šta očekivao. Bila su prisutna djeca: Marija, Nikola i Milivoj. Antonijeta veoma žali, što ne može poljubcem čestitati svojoj dragoj mami. Ali čestita iz daleka toplom napisanom riječju i djetinjom željom i zahvalnošću. U duhu su s razdraganom majkom i vrijedni Marko i Danica u vrlo dalekoj Australiji.

O OBAVIJEST O

Upozoravamo sve koji se s nama dopisuju na naš novi poštanski pretinac i na broj pošte koji se u adresi stavlja ispred oznake mjesta. Naša adresa izgleda ovako:

Glasnik Srca Isusova i Marijina
41001 — ZAGREB p. p. 699
Palmotićeva 31

Brojevi i ulica ostaju isti ako pismo upravite bilo na Upravu Glasnika, bilo na uredništvo Glasnika, bilo na ime urednika. Za redovita pisma dovoljno je staviti broj pošte, mjesto i poštanski pretinac, za preporučena i hitna pisma, te za slanje novca poštanskim uputnicama **mora se** staviti ulica i kućni broj: Palmotićeva ul. 31, ili 33. — Ova promjena u adresi uslijedila je radi reorganizacije i modernizacije pošte pa to moramo bezuvjetno prihvatiti želimo li da nam pošiljke stižu na vrijeme onamo kamo su upravljene.

Lijepo molimo naše pretplatnike, povjerenike i župne urede, isključivo one kojih se to tiče, da je kraj godine tu i da valja podmiriti račune. Naglašujem da Glasnik nema nikakvih fondova za izlaženje osim redovite pretplate. Od redovitog dakle plaćanja ovisi hoćemo li i kako ćemo ići naprijed. Za 1971. prisiljeni smo povisiti pretplatu s 12 na 18 din. za cijelu godinu. Pojedini broj stajat će 1,50 din. To smo prisiljeni učiniti radi povećanja usluga što ih obavlja tiskara i druge institucije s kojima surađujemo. Što ćemo i koliko moći poboljšati Glasnik s povećanjem stranica i boljim omotom ovisi ne samo o osobnim mogućnostima nego i o novčanoj situaciji Glasnika koja kako sam već naglasio ovisi o razumijevanju i mogućnostima pretplatnika. Ima naime dužnika za 1969. godinu i čude se što smo im, makar i nakon upozorenja, sredinom 1970. prestali slati Glasnik. Sudite sami koliko takovi ometaju rad da svoje obveze ne možemo ispuniti i prema poštenim pretplatnicima kako bismo htjeli i kako to savjesni pretplatnici zaslužuju.

Molimo gospodu župnike koji radi drugih poslova ne dospiju voditi brigu oko štampe, ili možda nemaju spretne pomoći za taj posao, a znaju da ima onih koji bi čitali Glasnik, da nam pošalju adrese tih svojih župljana pa ćemo im sami neposredno slati Glasnik.

Novogodišnji broj Glasnika izići će pred Božić.

ZAHVALJUJU PRESVETOM SRCU ISUSOVU, BEZGRJEŠNOM SRCU MARIJINU I SVETIM ZAŠTITNICIMA

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu, sv. Vinku Fererskom i sv. Antunu na milosti što mi se unuk obratio i što je dobio zaposlenje, kao i na mnogim drugim milostima. I unaprijed im preporučam svoju obitelj. — M. B. Kaštel Sućurac.

— Za uspješnu operaciju svoje supruge zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, te sv. Nikoli Taveliću. — Josip Falčić, Subotica.

— Zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu na vraćenom zdravlju bez operacije. — Jakov Košta, Preko kraj Zadra.

— Velika hvala Presv. Trojstvu, Majci Božjoj od brze pomoći, sv. Josipu, sv. Antunu, sv. Nikoli Taveliću, ocu Leopoldu Mandiću i Petru Barbariću na uslišanoj molbi, za uspjeh djece u školi i na maturi, kao i za druge milosti. — Nedjeljka Blažek, Križevica, Slav. Šamac.

— Za ozdravljenje svoje kćerke i na drugim milostima zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu. — B. B., Legrad.

— Za uspješno položeni ispit zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Kraljici svete Krunice. — Marija Amidžić, Križevci.

— Od srca zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Gospi Trsatskoj i svetim zaštitnicima za ozdravljenje moga unuka i na drugim milostima. I ubuduće im preporučam sebe i svoju djecu. — Marija C., Ugljan, Zadar.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu za ozdravljenje ruku i nogu. — Jelka M., Kreševo.

— Od srca zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Gospi od brze pomoći, sv. Josipu, sv. Nikoli Taveliću i našim blaženicima na ozdravljenju moga sina Ive i na sretno završenoj školi i maturi moje unuke. I nadalje im se preporučam. — Marica Bertić, Privlaka.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, te sv. Josipu na primljenim milostima tijekom moga života. — Rozika Cvetko, Nova Ves.

— Na sretno položenom ispitu moga sina zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu i sv. Antunu. I nadalje im preporučam sebe i svoju djecu. — V. J., Čačinci.

— Na svome ozdravljenju zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Nikoli Taveliću i Petru Barbariću. — Vice Jakubošić, Makoše, Dubrovnik.

— Za sve primljene milosti zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu, te sv. Antunu. I nadalje im se preporučam. — Pepica Pašac, Rijeka.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu na primljenim milostima. I nadalje molim Njegovu pomoć. — Zahvalna A. S., Petrinja.

— Za svoje ozdravljenje zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Gospi od brze pomoći, bl. Marku Križevčaninu i ostalim zaštitnicima. — Marija Justinić.

— Zahvaljujem se dobroti Božanskog Srca Isusova koje mi je svojom milošću pomoglo u teškoj bolesti i sačuvalo me od operacije. — G. A., Vukovar.

— Na primljenim milostima zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i Majci Božjoj — T. R., Mrkopalj.

— Hvala Presv. Srcu Isusovu, Nebeskoj Majci i sv. Nikoli Taveliću za primljene milosti. Zahvalne: majka, kći Vlatka i Marta i Dragica, Zagreb.

— Od srca zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Gospi od brze pomoći, sv. Joakimu i Ani, sv. Maloj Tereziji i sv. Nikoli Taveliću za ozdravljenje moje lijeve ruke i za uspjelu operaciju moga sina. I nadalje im preporučam sebe i djecu. — Ana Sremac, Koritna, župa Semeljci.

— Na sretno položenoj maturi zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Majci Božoj, a sv. Antunu na posebnoj milosti. Ujedno ih molim za pomoć u mojim studentskim naukama. — Zahvalna studentica Marica V., Križevci.

— Na primljenoj pomoći zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Gospi od brze pomoći. I ubuduće im se preporučujem. — Marija Slavić, Bregi, Matulji.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, te sv. Nikoli Taveliću što su pomogli meni i mojoj sestri da položimo ispit, kao i na drugim milostima. — Z., Jelenska.

— Zahvaljujem Presvetom Trojstvu što mi je po zagovoru Bl. Dj. Marije i sv. Antuna udijelilo milost brzog ozdravljenja mog unuka, dobar uspjeh u školi i primljenu prvu sv. pričest ostalih unuka, kao i druge milosti. I nadalje mu preporučujem sebe i obitelj, — B. J., Selce.

— Za ozdravljenje i druge primljene milosti zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, te ocu Leopoldu Mandiću. — Ljubica Salopek, Popovača.

— Na uslišanoj molitvi zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu i sv. Antunu. — T. U., Martijanec.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i ocu Leopoldu Mandiću na primljenoj milosti prije nekoliko godina. Molim da me i sada uslišaju, kad molim za ozdravljenje svoga sina. — F. M., Karlovac.

— Na uspjeloj operaciji od sveg srca hvala Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu i sv. Nikoli Taveliću. Molim ih za potpuno ozdravljenje. — Marica Lukić, Šišljavić.

— Za primljene milosti zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. sv. Antunu i Petru Barbariću. — A. S., Vukovar.

— Od srca zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Nikoli Taveliću i sv. Antunu za zdravlje. Neka mi i nadalje budu u pomoći. — T. M., Goričan.

— Na uspjeloj operaciji zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu. — Ana Vidaković.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Gospi od brze pomoći kod teške operacije, kao i na svim do sada primljenim milostima. — Marija Viljevac, Varaždin.

— Na ozdravljenju našeg djeteta zahvaljujemo Presv. Srcu Isusovu, Majci Božjoj i sv. Luciji. I nadalje im preporučamo sebe i djecu. — Josipa i Stanko Jakovac, Mrkopalj.

— Za sretno položen završni ispit, za namještenje i za dobiven stan zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Judi Tadeju i hrvatskim zaštitnicima. I nadalje im se utječem za mamino, tetkovo i moje zdravlje, te za obraćenje jedne osobe. — Ružica, Osijek.

— Na ozdravljenju zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Nikoli Taveliću, ocu Leopoldu Mandiću i Petru Barbariću. I ubuduće im se preporučujem. — Manda Popović, Podgradina, Opuzen.

— Za ozdravljenje zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Gospi od brze pomoći, sv. Nikoli Taveliću i Petru Barbariću. — Boja Pavlović, Pješivac.

— Na milosti da sam sačuvana u prometnoj nesreći, kao i na pomoći u teškoj nevolji zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Gospi od brze pomoći i Petru Barbariću. I nadalje im se preporučujem. — P. F., Pješivac.

— Za sve dobro što sam primila u tuđoj zemlji hvala Gospi od brze pomoći i sv. Antunu; zahvalna Zvjezdana, München.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu te sv. Josipu za zdravlje uz preporuku da me i dalje čuvaju. Lj. H. Lobor.

— Hvala Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, te zaštitnicima sv. Josipu, sv. Anti i Petru Barbariću za pomoć u bolesti. Molim i dalje njihov zagovor. — S. B. Senj.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, Duhu Svetome i sv. Nikoli Taveliću, na uslišanoj molitvi. Rabik Ana, Vinkovci.

— Na primljenim milostima, osobito što mi je sin položio ispit, hvala Presv. Srcu Isusovu i Majci Božjoj Bistričkoj te sv. zaštitnicima sv. Josipu i sv. Antunu. Agata Vukovski, Čaćinci.

— Zahvaljujem Duhu Svetome, Presv. Srcu Isusovu i Marijinu i svetim zaštitnicima da smo se spasili od otrovanja. Molim i dalje za svoga unuka u školi, za sina u inozemstvu; neka nas prate svojom pomoći i zagovorom. A K. Rijeka.

— Zahvaljujem Božanskom Srcu Isusovu i ocu Leopoldu Mandiću za primljene milosti, te se i nadalje preporučujem njihovoj dobroti. Marija Pinterić,, Vajska, Bačka.

S dopuštenjem crkvenih i redovničkih poglavara izdaje: Hrvatska pokrajina Družbe Isusove 41001 — ZAGREB pp. 699, Palmotićeva ul. 31. — Odgovorni urednik o. Franjo Šipušić, 41001 — ZAGREB pp. 699, Tel. 441-636. Tisak »Plamen« Slavonski Brod, Omladinska ul. 26. — 1970. — Cijena pojedinog broja 1 D. Godišnja pretplata 12 D. Grupne pretplate od deset na više dobivaju deset posto popusta. Novac pretplate šaljite poštanskim uputnicama upravi Glasnika, a suradnju uredništvu. — Rukopisi se ne vraćaju.

